

Република Србија

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
Центар за професионални развој запослених у образовању

КАТАЛОГ

програма сталног стручног усавршавања
наставника, васпитача и стручних сарадника за
школску 2012/2013. и 2013/2014.

Београд, 2012.

Република Србија
ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
Центар за професионални развој запослених у образовању

КАТАЛОГ

програма сталног стручног усавршавања
наставника, васпитача и стручних сарадника за
школску 2012/2013. и 2013/2014.

Београд, 2012.

Издавач

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Центар за професионални развој запослених у образовању

Београд, Фабрисова 10

Веб сајт: www.zuov.gov.rs

За издавача

Проф. др Шћепан Ушћумлић

Приређивач

Центар за професионални развој запослених у образовању

Сектор за стручно усавршавање и напредовање

Београд, Фабрисова 10

тел. 011/206-80-21

Лектори

Мр Ђорђије Ускоковић

Звездана Ђурић

ПРЕДГОВОР

КАТАЛОГ програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника за школску 2012/2013. и 2013/2014. годину садржи 1002 програма. Комисије Завода за унапређивање образовања и васпитања одобриле су 974, а Педагошки завод Војводине 28 програма.

Конкурс за одобравање програма објављен је у „Политици“ 1. септембра 2011. године и на веб-сајту (Web site) Завода за унапређивање образовања и васпитања према *Правилнику о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача, стручних сарадника и директора* („Сл. гласник РС“, бр. 14/2004. и 56/2005).

Одобравање програма спроведено је према *Правилнику о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника* („Службени гласник РС“, бр. 13/12 и 31/12).

Чланом 28 и 29 наведеног Правилника прописано је да се стручно усавршавање остварује по програмима који развијају компетенције у следећим областима:

- Ужа стручна област;
- Поучавање и учење;
- Подршка развоју личности детета и ученика;
- Комуникација и сарадња.

Наставник, васпитач и стручни сарадник, према члану 28 *Правилника о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника* („Службени гласник РС“, бр. 13/12 и 31/12), обавезан је да у периоду од пет година оствари 120 бодова – најмање 100 бодова за похађање одобрених програма, а до 20 бодова за учествовање на одобреним стручним скуповима. За сваку наведену компетенцију потребно је остварити минимум 16 бодова, а за стручно усавршавање из приоритетних области најмање 30 бодова.

Министар просвете, науке и технолошког развоја прописао је листу приоритетних области стручног усавршавања за период од три године. Редослед области којим су наведене у Каталогу не представља ранг њихове важности. Поред сваког програма наведена је ознака приоритетне области којој тај програм припада. То су следеће области:

П1. Превенција насиља, злостављање и занемаривање;

П2. Превенција дискриминације;

П3. Инклузија деце и ученика са сметњама у развоју и деце и ученика из друштвено маргинализованих група, као и индивидуални образовни план;

- П4. Комуникацијске вештине;
- П5. Учење да се учи и развијање мотивације за учење;
- П6. Јачање професионалних капацитета запослених, нарочито у области иновативних метода наставе и управљања одељењем;
- П7. Сарадња са родитељима, ученицима и ученичким парламентима;
- П8. Информационо-комуникацијске технологије.

Комисије за одобравање програма предложио је Завод, у складу са Правилником о формирању и раду комисија, а њихов коначни састав утврдило је Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС. (Списак чланова комисија налази се у Каталогу.) У раду комисија учествовало је 144 стручњака – 24 из Завода и 120 спољних сарадника.

Одобрени програми класификовани су по следећим областима:

1. Библиотекарство;
2. Васпитни рад;
3. Друштвене науке;
4. Здравствено васпитање;
5. Информатика;
6. Математика;
7. Образовање деце са посебним потребама;
8. Образовање и васпитање на језицима националних мањина;
9. Општа питања наставе;
10. Предшколско васпитање и образовање;
11. Природне науке;
12. Средње стручно образовање (стручни предмети);
13. Српски језик и књижевност;
14. Страни језик;
15. Уметности;
16. Управљање и руковођење;
17. Физичко васпитање;
18. Програми које је одобрио Педагошки завод Војводине.

Класификација по областима урађена је ради лакшег сналажења при избору програма. Програми су већином интердисциплинарни, тако да задовољавају интересовање различитих циљних група.

У Каталогy су за сваки програм наведени следећи подаци:

- Назив програма;
- Каталогски број;
- Компетенција и приоритет;
- Институција – установа, стручно друштво, односно удружење које га је пријавило;
- Име координатора, бројеви телефона и e-mail адреса;
- Имена аутора;
- Имена реализатора;
- Општи циљеви;
- Специфични циљеви;
- Циљна група;
- Број учесника;
- Трајање;
- Садржај и активности.

Координатори програма сталног стручног усавршавања обавезни су да учеснике обуке информишу о условима реализације. Реализатори су обавезни да учесницима обуке издају уверење о савладаном програму стручног усавршавања. Образац уверења наручује се преко „Просветног прегледа“ и бесплатан је за учеснике семинара.

Успешност реализације, сходно члану 22 и 23 *Правилника о стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника*, прати Завод за унапређивање образовања и васпитања, самостално и у сарадњи са школским управама и центрима за стручно усавршавање.

Информације о семинарима који ће се реализовати у наредних 30 дана могу се наћи на веб-сајту (Web site) Завода: www.zuov.gov.rs.

Захваљујемо свима – установама, стручним друштвима и удружењима, ауторима, координаторима и реализаторима програма – који својим ангажовањем доприносе стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника, и желимо им успешну примену новостечених знања.

ДИРЕКТОР ЗАВОДА

Проф. др Шћепан Ушћумлић, с. р.

**Списак чланова комисија
за одобравање програма сталног стручног усавршавања
наставника, васпитача и стручних сарадника за школску 2012/2013. и 2013/2014.**

А. Чланови централне комисије:

проф. др Јегеш Золтан, Покрајински секретар за образовање, Нови Сад
проф. др Иван Јерковић, Филозофски факултет, Нови Сад
проф. др Раденко Круљ, Филозофски факултет, Косовска Митровица
проф. др Небојша Лажетић, Математички факултет, Београд
проф. др Младен Лазић, Филозофски факултет, Социологија, Београд
проф. др Вера Рајовић, Филозофски факултет, Центар за образовање наставника, Београд
доц. др Ранко Драговић, ПМФ, Ниш
доц. др Михаило Шћепановић, Филолошки факултет, Београд
др Славенко Терзић, Историјски институт, САНУ
мр Светислав Божић, Катедра за музичку теорију, Факултет музичке уметности, Београд
мр Зоран Костић, Министарство просвете
мр Зоран М. Милојевић, Политехничка школа, Крагујевац
Горан Бојичић, ОШ „Сестре Илић“, Ваљево
Богољуб Лазаревић, Министарство просвете
Весна Фила, Министарство просвете
др Радош Бакић, ЗУОВ, Београд
мр Гордана Митровић, ЗУОВ, Београд
Вера Бојовић, ЗУОВ, Београд
Милан Бошковић, ЗУОВ, Београд
Здравко Војновић, ЗУОВ, Београд

Б. Чланови предметних / обласних комисија:

проф. др Горан Белојевић, Медицински факултет, Београд
проф. др Мирјана Бобић, Филозофски факултет, Београд
проф. др Угљеша Бугарић, Машински факултет, Београд
проф. др Маја Бурић, Физички факултет, Београд
проф. др Душко Витас, Математички факултет, Београд
проф. др Драгољуб Вишњић, Факултет за спорт и физичко васпитање, Београд
проф. др Шпела Голубовић, Медицински факултет, Одсек за специјалну рехабилитацију и едукацију, Нови Сад
проф. др Адам Дангић, Рударско-геолошки факултет, Београд
проф. др Михајло Ђурђевић, Грађевински факултет, Београд

проф. др Вељко Ђурић, Факултет за правне и пословне студије, Нови Сад
проф. др Станоје Ивановић, Учитељски факултет, Београд
проф. др Гојко Калајџић, Математички факултет, Београд
проф. др Слободанка Китић, Државни универзитет Нови Пазар
проф. др Јасмина Ковачевић, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Београд
проф. др Гордана Кокеза, Технолошко-металуршки факултет, Београд
проф. др Борис Кордић, Факултет безбедности, Београд
проф. др Мирјана Костић, Технолошко - металуршки факултет, Београд
проф. др Ивана Кузмановић-Нововић, Факултет примењених уметности, Београд
проф. др Драгољуб Мартиновић, Висока школа електротехнике и рачунарства струковних студија
проф. др Душанка Милојковић-Опсеница, Хемијски факултет, Београд
проф. др Софија Милорадовић, Институт за српски језик САНУ
проф. др Саша Модерц, Филолошки факултет, Београд
проф. др Драган Николић, Пољопривредни факултет, Београд
проф. др Александар Павловић, у пензији
проф. др Александра Пејатовић, Филозофски факултет, Београд
проф. др Анђелка Пејовић, ФИЛУМ, Универзитет Крагујевац
проф. др Весна Половина, Филолошки факултет, Београд
проф. др Љубомир Протић, Математички факултет, Београд
проф. др Ивица Радовић, Министарство заштите животне средине
проф. др Мирјана Радојевић, Филозофски факултет, Београд
проф. др Весна Радоман, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Београд
проф. др Снежана Радоњић, Технички факултет, Чачак
проф. др Драгица Радосав, Технички факултет „Михајло Пупин“, Нови Сад
проф. др Драган Рапајић, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, Београд
проф. др Никола Ристић, Пољопривредни факултет, Београд
проф. др Душан Сладић, Хемијски факултет, Београд
проф. др Јасна Солдић-Алексић, Економски факултет
проф. др Милија Сукновић, ФОН, Београд
проф. др Живослав Тешић, Хемијски факултет, Београд
проф. др Драгутин Тошић, Географски факултет, Београд
проф. др Биљана Требјешанин, Учитељски факултет, Београд
проф. др Миливоје Ђук, Саобраћајни факултет, Београд
проф. др Владимир Филиповић, Математички факултет, Београд
проф. др Јован Филиповић, ФОН, Београд
проф. др Башо Церовић, Висока струковна медицинска школа, Земун

доц. др Јасмина Арсенијевић, Висока школа струковних студија за образовање васпитача, Кикинда
доц. др Снежана Бабић-Кекез, Покрајински секретаријат за образовање, Нови Сад
доц. др Драгана Богавац, Учитељски факултет, Београд
доц. др Наташа Вујисаић-Живковић, Филозофски факултет, Београд
доц. др Михаило Шћепановић, Филолошки факултет, Београд
др Весна Димитријевић, ОШ „Лаза Костић“, Београд
др Мила Живојиновић, Дом здравља, Београд
др Драгица Јовановић, Виша железничка школа, Београд
др Снежана Јоксимовић, у пензији
др Владимир Кебин, у пензији
др Драгана Павловић-Бренеселовић, Филозофски факултет, Београд
др Јарослава Радојевић, Факултет спорта и физичког васпитања, Београд
др Весна Тепавац, Медицинска школа „Надежда Петровић“, Земун
др Тинде Ковач-Церовић, Министарство просвете и науке
мр Ивко Николић, ОШ „Милан Илић Чича“, Аранђеловац
Немања Влајковић МА, Филолошка гимназија, Београд
Радмила Аврамовић, Графичка школа, Београд
Момир Андесић, Грађевинска школа, Београд
Балог Андраш, ОШ „Моша Пијаде“, Дебелача
Сања Богдановић, ОШ „Светозар Марковић“, Београд
Сузана Богојевић, ОШ „Васа Пелагић“, Београд
Милица Весковић, Техничка школа „Павле Савић“, Нови Сад
Оливера Викторовић-Ђурашковић, Академија уметности, Београд
Милан Вукобрат, Електротехничка школа „Михајло Пупин“, Нови Сад
Гордана Вукобратовић, у пензији
Јасмина Вучићевић, Медицинска школа Београд, Београд
Петар Гланда, Основна школа „Први мај“, Владимировац
Габријела Грујић-Гарић, Учитељски факултет, Београд
Сузана Деретић, ОШ „Вук Караџић“, Београд
Бојка Димитријевић, ОШ „Мирослав Антић“, Београд
Богданка Ђорђевић, Медицинска школа, Ужице
Гордана Ђорђевић, ПУ „Сима Милошевић“, Земун
Мијодраг Ђуришић, Математичка гимназија, Београд
Ђурђица Ергић, Ромски женски центар БИБИЈА, Београд
Валентина Живојиновић, Вртић Церак, Београд
Славица Илић, Предшколска установа „Чукарица“, Београд
Иван Јевтовић, Атеље 212, Београд
Оливера Карановић, Грађевинска школа
Мирко Киселички, Гимназија „Светозар Маркович“, Суботица
Светлана Комленовић, ОШ „Душко Радовић“, Сремчица
Никола Крстић, ОШ „Ослободиоци Београда“, Београд

Биљана Лазаревић, ОШ „Јосиф Панчић“, Београд
Јован Лазић, ОШ „Филип Кљајић-Фића“, Београд
Смиљана Лукић, Хемијско-прехранбена технолошка школа, Београд
Зорица Маравић, Правно-биротехничка школа „Димитрије Давидовић“, Земун
Каролина Марјановић, Балетска школа „Луј Давичо“, Београд
Надежда Маховић, X Београдска гимназија
Даница Мијушковић, Техничка школа, Нови Београд
Светлана Миловановић, ОШ „Сутјеска“, Београд
Димитрије Миловић, Угоститељско-туристичка школа, Београд
Глигорје Мирков, Политехника, школа за нове технологије, Београд
Марина Митрић, Народна библиотека Србије, Београд
Мирјана Мркоњић, ОШ „Никола Тесла“, Београд
Мирослава Петровић-Лазаревић, Школа за дизајн, Београд
Војислав Сарић, II економска школа, Београд
Тијана Совиљ, Техничка школа, Нови Београд
Љиљана Сретеновић, ШУ Крагујевац
Марија Тодоровић, Основна школа „Бранко Пешић“, Београд
Снежана Трајковић, Електротехничка школа „Никола Тесла“, Београд
Татјана Хаџић, ОШ Јован Дучић, Београд
Милена Црњић, Предшколска установа „Чика Јова Змај“, Београд
Марко Шегрт, Медицинска школа „Београд“, Београд
мр Велимир Каравелић, ЗУОВ, Београд
Александра Шуваковић МА, ЗУОВ, Београд
Невенка Арсенијевић-Мајер, ЗУОВ, Београд
Гојко Бановић, ЗУОВ, Београд
Сандра Бацковић, ЗУОВ, Београд
Мирјана Бојанић, ЗУОВ, Београд
Лела Брдар, ЗУОВ, Београд
Оливера Вејновић, ЗУОВ, Београд
Звездана Ђурић, ЗУОВ, Београд
Александар Ђ. Маринковић, ЗУОВ, Београд
Гордана Мијатовић, ЗУОВ, Београд
Јелена Милићевић, ЗУОВ, Београд
Данијела Минић, ЗУОВ, Београд
Боро Митровић, ЗУОВ, Београд
Катарина Мићић, ЗУОВ, Београд
Татјана Мишовић, ЗУОВ, Београд
Мирослав Павловић, ЗУОВ, Београд
Драган Ракита, ЗУОВ, Београд
Драгана Смиљанић, ЗУОВ, Београд

САДРЖАЈ

БИБЛИОТЕКАРСТВО	1
К1	
Аутоматизација пословања школске библиотеке	2
Библиотека – место читања, учења, истраживања	4
Кооперативност школског библиотекара и наставника у циљу постизања ефикасности и ефективности знања код ученика	5
Креативне радионице у школској библиотеци	7
Облици сарадње школске библиотеке са другим установама културе и образовања	8
Смотра стваралаштва школских библиотекара	9
Улога библиотекара у савременом образовању	10
Улога школског библиотекара – од плана набавке до расхода библиотечке грађе	11
Школска библиотека – место сарадње наставника и ученика 2	12
Школске и јавне библиотеке на заједничком задатку	13
ВАСПИТНИ РАД	15
К2	
100 игара – односно игре за развој моторичких, психичких и социјалних способности деце и дечјих група	16
Заинтересованост ученика – предуслов за учење	17
Како учити – мотивација и методе успешног учења	18
Креативна настава, Наставник – ученик – родитељ, тим који побеђује	19
Личност и образовно-васпитни рад, симпозијум на скупу Дани примењене психологије у Нишу	20
Обука за водитеље дебатних клубова	21
Обука за радионичарски рад – интерактивне методе рада са групом	22
Педагошки метод Марије Монтесори и његова примена у васпитно-образовном раду	23
Подршка подстицању и развоју читања код деце	24
Унапређење саобраћајног образовања и васпитања – 10 лекција које живот значе	25
Унапређивање рада образовно-васпитне установе на основу резултата истраживања	26
К3	
Азбука сарадње школе и породице	27
Адаптација ученика на школу и дом	28
Адолесцент и специфични стилови контакта у породици – обука за рад са ученицима и родитељима	30
Акциони планови и асертивност као превенција булинга (вршњачког насиља)	32
Асертивност – алтернатива насиљу	33
Васпитни проблеми ученика и како их превазићи	34
Васпитни рад и индивидуални васпитни план	35

Васпитње и социјализација ученика – методика васпитног рада	36
Водич за час одељењског старешине	38
Вршњачко насиље и шта са њим	40
Да ли нам медијација заиста помаже	42
Да у вртићу и школи свако резилијентан буде лако	43
Два приступа ученику	44
Добра сарадња са родитељима = добро деци + добро нама + добро њима	45
Добро сам ту где сам – техника за превладавање стреса запослених у образовању	46
Добробит животиња и ми	48
Ефикасан наставник у одговору на насиље у образовно-васпитним установама	49
Ефикасно дисциплиновање: приступи и технике	50
Заједно против насиља	51
Заштита од насиља у породичном контексту – улога образовно-васпитних установа	52
Здраво одрастање – Програм за превенцију болести зависности деце од 5 до 10 година	53
И најмањи корак је корак – тренинг за планирање пројеката и акција из области одрживог развоја	54
Изградња одељењске заједнице успостављањем правила и самодисциплине	55
Интеракција у процесу образовања школске деце и адолесцената	57
Јединство одељенске заједнице и њено развијање кроз унапређен квалитет ЧОС-а	58
Како бити бољи – примарно превентивни програм (позитивна психологија)	59
Како помоћи детету да превазиђе кризне животне ситуације	60
Како препознати жртве и насилнике у вршњачком насиљу	61
Како пружити подршку деци, чији су родитељи у процесу развода брака или су разведени	62
Како решавати проблеме са дисциплином и управљати разредом	64
Каријерно вођење и саветовање у средњим школама – основна обука	65
Личност васпитача и наставника као чинилац у васпитно-образовном процесу	66
Медијација – као начин решавања конфликта међу актерима школског живота	67
Мој ученик – жртва, починилац или посматрач насиља	68
Медијација ми, родитељи и деца	69
Мерцедес модел васпитања	70
Методологија и садржаји рада на часовима одељењске заједнице – одељењског старешине: шта, како и зашто	71
Механизми насиља – модели ефикасног интервенисања	73
Млади и родитељи против вршњачког насиља 1 – рад са младима	75
Млади и родитељи против вршњачког насиља 2 – рад са родитељима	76
Моралним вредностима против вршњачког насиља	77
Моћ речи	79
Награда и казна – педагошки избор или нужност	81
Наставник као креатор климе у одељењу	83
Ни црно ни бело – програм за рад са децом/младима, против предрасуда, за толеранцију и интеркултуралност	84
Ни црно ни бело/стратегije за инклузију и сензитивизација за потребе деце из осетљивих група	86
Обрада тема васпитног рада путем радионица у домовима ученика	87
Образовање за мир – Дијалогом до решења	88

Обука васпитача, учитеља и асистената за рад са ромском децом	89
Одељењски старешина/васпитач у дому као промотер партиципативних права ученика	90
Оснаживање младих кроз ученичке парламенте	92
Повећање компетенција савременог одељењског старешине	93
Подршка Тимовима за заштиту деце/ученика од насиља – транспарентно не против насиља	95
Појачан васпитни рад са ученицима у основној школи	96
Помоћ деци у кризним ситуацијама	98
Породични распоред у раду с агресивном и хиперактивном децом основношколског узраста	100
Превентивни карактер верске наставе	101
Превенција и инклузија кроз форум-театар	102
Превенција насиља, злостављања и занемаривања	103
Претпоставке успешне наставе	104
Проактивно управљање климом у одељењу трансакциона анализа у учioniци (групи)	106
Проблем трговине људима (децом) – превенција и едукација	108
Проблематично дете у разреду	109
Програм превенције насиља „Здрави избори за децу“ (напредни ниво)	110
Професионална оријентација (ПО): Оснаживање младих информисањем о занимањима, каријери и путевима образовања	111
Професионална оријентација (ПО): Оснаживање младих кроз самоспознају	113
Професионална оријентација: Оснаживање младих за одлуку о занимању и школовању кроз реалне сусрете	115
Професионално усмеравање ученика	117
Рад са децом и омладином са проблемима у понашању	118
Развојне потребе ученика и настава (бивша Школа родитељства)	120
Реч, игра, стваралаштво у борби против наркоманије	121
Решавање сукоба ученика методом реконструкције	122
Родна равноправност	123
Родно условљено насиље из угла деце и одраслих који су преживели трауму (ниво 1 – основни ниво)	124
Рука помоћи и подршке	126
Саветодавни рад са децом, адолесцентима и родитељима	127
Свет наше (различите) деце	129
Социјализација младих – Усавршавање учитеља и разредних старешина на мађарском језику	130
Социјална интелигенција и поремећаји понашања	131
Тридесет и шест сценарија за добар ЧОС	133
Умеће одрастања	134
Упознај и покрени – подршка развоју друштвености код ученика	135
Управљање емоцијама у раду са децом/ученицима	136
Управљање стресом деце, наставника и родитеља	137
Успешније од разредне ка предметној настави	138
Утицај емоционалне интелигенције на управљање одељењем, групом и процесом учења	139
Школа и ученици са развојним тешкоћама	140
Школа као превентивни фактор у спречавању наркоманије	141
Школа ненасиља	142

K4

Агресија или асертивност	144
Алтернатива насиљу	145
Ауторитет, та тешка страна реч	146
Васпитачка моћ – развијање креативних и ненасилних техника дисциплиновања и сарадње у групи	148
Вештине јавног наступа и презентације	149
Вештине комуникације у васпитно-образовним установама	150
Водич за поступање у установи образовања у одговору на насиље, злостављање и занемаривање	152
Вршњачком подршком и занимљивијом наставом до ненасиља у школи	153
Да темпераменте свако боље упозна лако	154
Емоционална интелигенција у образовању	155
Емоционални аспекти групе и рад са групама у васпитно-образовним установама	156
Заједно у школској клупи	158
Знање за самопоуздање – примена асертивних вештина у интерперсоналним односима	159
И ти се питаш – партиципација деце и младих у школи и локалној средини	161
Инклузивно посредовање – Фактор превенције поремећаја понашања и сукоба у инклузивном школовању	162
Јачање капацитета наставника за васпитни рад	163
Једноставно извиђаштво	165
Како радити са родитељима	166
Како са насиљем и васпитним проблемима у школи	167
Каријерно вођење и саветовање за младе из осетљивих група	169
Комуникација без насиља – добра размена	170
Комуникација као професионална одговорност наставника	172
Комуникација у васпитању	174
Комуникацијом до задовољног наставника и ученика	175
Комуникацијска компетентност наставника у функцији унапређења квалитета рада у школи	176
Комуникацијске вештине и међуљудски односи у школи	178
Мала школа – велика радост	179
Менторство у примени програма професионалне оријентације	180
Методе, поступци и технике превазилажења конфликта у процесу образовања	182
Модел унапређивања рада наставника, ученика и школе	183
Наставник – лидер учења	184
Наставник на делу у превенцији вршњачког насиља и креирању позитивне школске климе	186
Научно-стручни скуп психолога Србије	187
Обука наставника за рад са проблематичним родитељима и породицама	188
Обука наставника за рад са проблематичном децом	189
Одељењске заједнице и инструменти за рад одељењског старешине	190
Одељењски старешина – ефикасно планирање рада и управљање одељењем	191
Одељењски старешина у савременој школи	192
Одељењски старешина/васпитач у дому као посредник у конфликтима ученика	194
Осигурање квалитетне комуникације – ок ²	196

Оснаживање васпитача и учитеља за подршку породици у превенцији ризико понашања код деце	197
Оснаживање младих кроз школску / вршњачку медијацију – напредни	198
Оснаживање младих кроз школску / вршњачку медијацију – базични	199
Позитивна дисциплина у школи и породици	200
Позориште живота	202
Превентивно васпитно-саветодавно деловање на решавање конфликта у школској заједници	204
Превенција насиља и злостављања деце путем ИКТ	205
Професионализација одељењских старешина у сарадњи са родитељима	207
Професионална оријентација на преласку у средњу школу	209
Професионални развој стручних сарадника (педагога и психолога) у школама и домовима ученика	211
Професионално оснаживање школа	212
Професионално усмеравање ученика са посебним потребама	213
Родитељ – пријатељ и сарадник	214
Родитељи и ми	216
Тренинг комуникацијских вештина и самопоуздања наставника	217
Умеће комуникације – Како да говоримо и слушамо да би ученици хтели да нас чују и разговарају са нама	218
Умеће комуникације 2 – комуникацијске вештине у пракси	220
Управљање одељењем – нови приступ раду одељењског старешине	222
Успостављање односа поштовања у учионици	223
Учионица добре воље (УДВ) – Школски програм за конструктивно решавање сукоба	225

ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ

227

К1	
Место социолошког истраживања у настави социологије (могућност извођења и на мађарском језику)	228
Одабрани садржаји, теме и тестови у настави историје	229
Дијалого-филозофија у средњој школи	230
Достигнућа младих у Србији – ДМуС, Дечија економија	231
Европска будућност Србије – приказ функционисања ЕУ и јачање правне државе	232
Историја и хунгарологија	233
Истраживање хуманитарног права (ИХП)	234
Како још може да се учи историја	235
Како одржати успешан час верске наставе	236
Катихизис некад и сад: оригинални текст у настави православног катихизиса	237
Квалитет и функционалност уџбеника православног катихизиса за основне и средње школе	239
Комуникациона компетентност и медијска писменост наставника у савременом образовно-васпитном раду	241
Креативне наставне методе у реализацији верске наставе	242
Методе рада у верској настави	243
Методика верске наставе	244
Музеј као извор активног учења – музејска учионица	245

На путу кроз време	247
Народна традиција у пракси	248
Настава историје и образовна постигнућа	249
Новинарска радионица – Медијска писменост	250
Организација, садржаји и начини рада са талентованим ученицима у области историје	251
Побољшање квалитета извођења верске наставе	252
Позитиван допринос цркве образовању и васпитању у прошлости, садашњости и будућности	253
Примена Интернета у реализацији верске наставе	254
Примена образовних стандарда у настави историје	255
Проактивни приступ учењу историје – нове методе и технике	256
Путовање кроз свет завичајне историје – Barangolás a helytörténelem világában	257
Сазнајни приступ друштву у сфери образовања: Зашто је социологија актуелна?	258
Слободна зона у основним и средњим школама – филм као додатно наставно средство	259
Средњи век у настави историје	261
Унапређење наставе историје у основној школи	262
Употреба књижевних дела на часовима верске наставе	263
Уџбеник и оригинални текст у настави филозофије и друштвених наука	264
Филозофија образовања у контексту друштвених промена	265
Функционалност уџбеника историје за основне и средње школе	266

ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

267

К1	
7 корака превенције болести зависности	268
Безбедност ученика у школским објектима	269
Болести зависности – препознавање, реаговање, превенција – оно што наставници треба да знају	270
Васпитање за здравље	272
Васпитањем и образовањем у школи до сексуалне културе	274
Водич за васпитаче – породица у вртлогу дроге	276
Вртић промовише здравље	277
Здравствено-образовна подршка у раду са хиперактивном децом и децом са сметњама у развоју	278
Корак, корективна гимнастика, вежбе за превенцију и корекцију телесних деформитета	280
Креативни рад са ученицима на превенцији злоупотребе психоактивних супстанци (ПАС)	281
Курс прве помоћи	282
Мала школа великог здравља	283
Метаморфоза – дрога – превенција наркоманије	285
Мислимо на време – превенирајмо злоупотребу психоактивних супстанци у школама и домовима ученика	286
Помоћ помагачима – очување психофизичког здравља	287
Правилна исхрана и дозирана физичка активност – фактори развоја и очувања здравља	288
Први корак превенције болести зависности	289

Превенција и збрињавање деформитета код школске деце и омладине	290
Превенција и примена здравих стилова живота у настави и ваннаставним активностима у школи	291
Супстанцу на дистанцу – здравствено-васпитни филм у превенцији злоупотребе дрога	292
Управљање стресом и стресним реакцијама	293
Физичко вежбање у функцији превентиве постуралних поремећаја и гојазности код ученика	295
Школа промовише правилну исхрану	297

ИНФОРМАТИКА

299

K1

C# Програмски језик – основни курс	300
CAD/CAM пројектовање	301
Photoshop етиде – почетни курс дигиталне обраде фотографија	302
SMART табла у учионици креативности, мотивације и знања	303
SQL језик за манипулацију подацима у релационим базама података	304
Алати за е-учионицу	305
Архимедесова РАЧУНАРСКА ТРИБИНА Савремена настава рачунарства и информатике – стални семинар	306
Базе података	307
Бесплатни интернет алати погодни за коришћење у наставном процесу	308
Градски и сеоски миш у дигиталној учионици	309
Дигиталне белешке – Microsoft One Note рачунарски програм	310
Електронски наставни материјали	311
Електронски тестови	312
Електронско насиље и како га спречити	313
Електронско учење напредних техника програмирања на језицима C и C++	314
Ефикасна обрада школске документације помоћу рачунара	315
Изградња знања, сарадња и употреба ИКТ у школи 21. века	316
Израда мултимедијалних наставних садржаја	317
Израда школског сајта	318
Интерактивни електронски постер као е-алат за остваривање сарадничког учења	319
Информатичке мрвице	320
Информациона писменост у процесу унапређења наставе професора средњих школа и гимназија	321
Информационо-комуникациона технологија у настави	322
Како да заштитите Вас и Ваше дете на интернету	323
Како практично прилагодити рачунарску учионицу за различите наставне програме	324
Коришћење интернета – употреба и злоупотреба	325
Медији у настави	326
Модернизујте своју наставу – лако израдите свој Web сајт	328
Модуларни програм	329
Мултимедија као покретач активног учења	331

Мултимедијални аспекти наставе и учења	332
Научи да рукујеш мултимедијалним уређајима и подешавањем система	333
Објектно-оријентисано програмирање – развој апликација и ide алати	335
Образовна информатика – основа менаџмента и управљања системом образовања и токовима финансирања	336
Одабране теме из теорије графова	337
Одабране теме из теорије графова 2	338
Основе јава програмирања	339
Основе рачунарских мрежа	340
Подстицање учења коришћењем мобилних апликација и мобилног учења	342
Предметна дидактика – Рачунарство и информатика	344
Примена блога у настави коришћењем популарног Web алата Wordpress	345
Примена иновативних комуникацијских технологија	346
Примена рачунара за техничко цртање и пројектовање користећи програм AutoCad	347
Примена слободног софтвера у настави	348
Рад са талентованом децом у области информатике	350
Рачунарске мреже	351
Роботика вирт – лаб (Robotic virt - lab)	352
Савремене рачунарске мреже	353
Специјализовани републички семинар за наставнике рачунарства и информатике	354
Технике визуелног програмирања и C#	355
Трибина Информатичка знања	356
Улога наставника у едукацији и заштити деце на интернету	357
Унапређивање наставе рачунарства у основним и средњим школама	358
Унапређивање наставног процеса коришћењем веб презентације	359
Употреба HTML5 & CSS3 и грађење софистицираних Web страна	361
Управљање дигитализованом учионицом	362
Управљање заштитом на интернету	363
Школа будућности: Е-алати у настави	364
Школска бежична рачунарска мрежа	365

МАТЕМАТИКА

367

К1

Архимедесова математичка трибина: Савремена настава математике – стални семинар	368
Архимедесова математичка трибина за учитеље – стални семинар	369
Визуелно представљање неких математичких садржаја помоћу рачунара	370
Геометрија на шаховској табли	371
Геометрија у трећем и четвртом разреду	372
Дидактичко-методска поставка часа математике	373
Зимски републички семинар о настави математике у средњим школама 2013.	374

Зимски републички семинар о настави математике у средњим школама 2014.	375
Игре у настави математике. Развијање когнитивних и истраживачких способности ученика основне школе.	376
Интерактивна имплементација уџбеника у настави математике у старијим разредима основне школе	377
Интеракцијом ученика и наставника до сложенијих захтева у математици	378
Како да заинтересујемо ученика за математику	379
Критичко мишљење у настави математике	380
Летња (зимска) математичка школа (семинар) за наставнике-менторе за рад са даровитим ученицима у основним и средњим школама	381
Математика у малом...	382
Математика усмерена на постигнућа ученика	383
Методички приступи у обради наставних тема везаних за функције помоћу geogebra	384
Мотивисање и развијање интересовања за учење математике	385
Неки правци унапређења средњошколске наставе математике на основу анализе искустава техничких факултета	386
Облици и логичка структура наставе математике	387
Обука наставника за додатни рад из математике у основној школи	388
Обука наставника за додатни рад из математике у средњим школама	390
Одабрана поглавља из математике за V, VI, VII и VIII разред основне школе – методички приступ	391
Одабрани садржаји наставе математике у млађим разредима основне школе	392
Одабрани садржаји наставе математике у средњим школама	393
Писмени задаци и оцењивање у настави математике	394
Примена образовних стандарда у вредновању ученичких постигнућа из математике	395
Примена различитих образовних алата у реализацији наставе математике	396
Примена шаха у математици	397
Развој поступака и навика у реализацији програма математике основних школа	398
Савремене методе и нови приступи настави математике у основној школи	399
Савремени приступи настави математике	400
Семинар за стално стручно усавршавање наставника: Архимедесов математички практикум	401
Специјализовани републички семинар за наставнике математике (о раду са младим математичарима)	402
Специјализовани републички семинар о настави математике у млађим разредима основне школе (за учитеље)	403
Теме из геометрије	404
Унапређивање наставе математике у старијим разредима основне школе 2012.	405
Унапређивање наставе математике у старијим разредима основне школе 2013.	406

ОБРАЗОВАЊЕ ДЕЦЕ СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА

407

К2

Асистивна технологија – примена у школи	408
Деца која живе живот у другачије обојеном свету	410
Дидактички материјал за рад са децом са сметњама у развоју – припрема и израда	411
Индивидуализација наставе за даровитог ученика (ранији назив: Израда ИОП-а за даровитог ученика)	412

Инклузија од теорије до праксе 2	413
Методологија писања и презентације научноистраживачког рада талентованих ученика	415
Механизми укључивања деце са даровитошћу и/или сметњама у наредни ниво школовања	416
Мултимедији у инклузивном образовању	417
НТЦ систем учења – развој креативног и функционалног размишљања и ефикасног учења	418
Општи семинар – поремећаји и тешкоће у учењу и понашању	419
Педагошки програм помоћи у ликовном изразу деци са сметњама у развоју и деци из маргинализованих група	421
Планирање и реализација додатне образовне подршке деци/ученицима са сметњама у развоју у вртићу/школи	422
Планирање подршке – педагошки профил, индивидуализација и ИОП	424
Подршка наставницима, васпитачима и стручним сарадницима за учење са ученицима са аутизмом	425
Практичан приступ и наставне алатке у раду са ученицима са сметњама у развоју млађег школског узраста	426
Прилагођавање наставних јединица из математике за ученике са сметњама у развоју	427
Прилагођавање наставних јединица из музичке културе за ученике са сметњама у развоју	428
Прилагођавање наставних јединица из српског језика за ученике са сметњама у развоју	429
Прилагођавање опција рачунарских програма за рад деце са посебним потребама	430
Примена метода и техника мапа учења, брзог читања, памћења у настави и интеграција у образовни систем	431
Примена позоришних вештина у раду са ученицима са сметњама у развоју	433
Примена рачунара у инклузивном образовању	435
Примена структуралног учења и сензорна интеграција код особа са аутистичним спектром	436
Приступ и подршка деци са потешкоћама у учењу изазваним дислексијом, дисграфијом, дискалкулијом или хиперактивношћу	437
Ритмичко мелодијске активности – подстицај учењу, говорно-језичком развоју и инклузивном образовању	438
Сметње у учењу – Препознавање и превазилажење дискалкулије на предшколском и школском узрасту	439
Сметње у учењу – Препознавање и превазилажење сметњи у учењу на предшколском и школском узрасту	440
Терапијско обликовање глином. Историја уметности и уметнички процес као средство у терапији.	441
Употреба говорних технологија као асистивних технологија у инклузивном образовању	442
Школа за све – инклузивно образовање	444
К3	
Да глумимо заједно	445
Даровит ученик у инклузивном образовању – идентификација и подршка критичким мишљењу у настави	446
Инклузија – како је приближити наставнику у редовној школи	448
Инклузија на делу – практична примена инклузивног модела рада у основној школи	450
Инклузија по мери детета	451
Како открити и покренути даровите	452
Како помоћи дислексичним ученицима	454
Како препознати и радити са ученицима који имају поремећаје читања и писања	455
Квалитетна инклузивна пракса за децу са оштећењем слуха – базична обука	457
Керамика – традиција, култура, радост (инклузија и интеграција кроз уметност)	458
Методичке посебности рада са АДХД дететом / учеником – инклузивни модел	460
Модел подршке у инклузивном образовању	462
Неуропсихолошка процена и редукативни третман дискогнитивних и емоционалних сметњи у инклузивној настави	463
Партнерство између специјалне и редовне школе – мрежа подршке инклузивном образовању	465

Подршка деци са сметњама у развоју у инклузији у друштво на предшколском и млађем школском узрасту	466
Подршка наставницима у унапређивању инклузивног образовања и превазилажењу проблема у одељењу	467
Ромско дете и школа	468
Специјална школа као Сервисни центар	469
Стратегије и интервенције за развијање социјалних вештина и прихватљивог понашања код деце са аутистичним спектром	471
Стратегије, методе и технике рада у инклузивној учионици	472
Унапредимо дечји развој	473
Час по мери детета	475
К4	
Агресивност деце и адолесцената	476
Аутистични спектар, хиперактивност, сметње моторике и слуха – Стратегије прилагођавања наставе	477
Визуелне стратегије за развој комуникације и социјализације код деце са сметњама из спектра аутизма	479
"Вртић и школа по мери детета" – инклузивни модел рада у вртићу и основној школи	480
Говорно-језички поремећаји код деце, стратегије – могући правци деловања васпитача/учитеља/наставника	481
Даровито дете у школи и шта са њим	482
Дете са епилепсијом у разреду	483
Дефицит пажње и хиперактивност деце	484
Деца са сметњама у развоју и препоруке за рад са њима	485
Деца са сметњама у развоју у предшколској установи и школи	487
Дискалкулија у основној школи	488
Дислексија, дисграфија, дискалкулија, сметње интелекта и вида – Стратегије прилагођавања наставе	489
Експерименталне ликовне технике у раду са даровитом и децом са сметњама у развоју	491
Идентификација и рад са даровитом децом	492
Израда и примена индивидуалних васпитно-образовних планова у предшколској установи	494
Индекс за инклузију – тренинг за примену	496
Индивидуални образовни план – корак ка инклузивном образовању	497
Индивидуални образовни план за децу/ученике са сметњама у развоју у редовном ВОС-у	498
Индивидуални образовни планови – како их правити и примењивати у пракси	499
Индивидуални образовни планови у пракси	500
Индивидуални план подршке и индивидуални образовни план	501
Инклузивно образовање и индивидуални образовни план	503
Инклузија – нова наставничка компетенција у друштву знања	505
Инклузија деце с аутистичним спектром поремећаја (АСП) у редовно васпитно-образовно окружење	506
Инклузија од теорије до праксе	507
Развијање инклузивне образовне средине кроз партнерство између породице и вртића/школе	509

ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ НА ЈЕЗИЦИМА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

511

К1

“Иза седам гора и седам мора“ – Улога бајке у развоју личности детета (на мађарском језику)	512
Едукација будућих грађана Европске Уније – односно Едукација наставног кадра за извођење наставе	513
Курс за наставнике васпитно-образовних установа са наставним језиком словачким	514
Летња Академија – успешно образовање, учење, едукација просветних радника на мађарском језику	515
Ми и они други	516
Развијање и неговање матерњег и нематерњег језика и интеркултуралности код деце у Војводини	518
Роми кроз време	519
Словачки језик од традиције ка модерности 5	520

ОПШТА ПИТАЊА НАСТАВЕ

521

К2

Blog, twitter и facebook у настави	522
Како написати добру припрему за час	523
Активно – креативно учење	524
Активно учење/настава	525
Ангажовани наставник – како пробудити и инспирисати ученике	526
Апликација метода и техника у настави и учењу	528
Веб портали за припрему и реализацију наставе	529
Вишеструка примена дебате у образовно-васпитном процесу	530
Вредновање образовних постигнућа ученика у функцији унапређења квалитета наставе	531
Да у школи свако учи радосно и лако	533
Дебата у настави	534
Дигитални филм као средство мотивације ученика и наставника	535
Дијагностика, превенција и отклањање узрока неуспеха у школском учењу ученика	536
Добра припрема за час – успешан час	537
Допунска настава у савременој школи I	539
Допунска настава у савременој школи II	541
Електронска провера знања	543
Електронска школа за почетнике – креирање курсева за учење на даљину путем Интернета	544
За, против и како – вештина аргументоване дискусије у настави	545
Завичајна школа наслеђа	547
Зимски сусрети учитеља Србије „Јачање професионалних компетенција просветних радника“	549
Иновативни модели наставе у савременој школи	550
Интеграција, корелација и занимација – (интегративна настава)	551

Интегрисана амбијентална настава	552
Интерактивне табле у настави	553
Интерактивним методама кроз наставу до оцене која мотивише	555
Испитивање и унапређивање умећа у решавању тестова	556
Како да научено на семинарима постане део школске праксе	557
Како да проверим активно знање, вештине и кључне компетенције ученика	558
Како до интерактивног софтвера у настави	560
Како мислити друкчије: дивергентно и интердисциплинарно – тематско планирање садржаја и подстицање креативних активности у настави	561
Како унапредити и вредновати сопствену наставну праксу	562
Компетентан наставник између теорије и праксе	563
Компетенције наставника за примену нове парадигме учења	564
Корак по корак – квалитетном образовном праксом ка друштву знања	566
Мала методичка радионица	568
Методје активно-оријентисане наставе	569
Методје и облици наставе у основном и стручном образовању одраслих	571
Методје наставе и учења	572
Методика примене мултимедија у настави	573
Модел развјајуће наставе	575
Мотивација за учење употребом критичког мишљења у настави	576
Мотивација и психолошки принципи учења	577
Мотивисање професора и ученика у циљу унапређења образовног процеса у средњим школама	578
Мреже учења: blog и Facebook као средства савремене наставе и учења	579
Мултимедија у настави и учењу у основној школи	581
Напредно учење у складу са стандардима ОЕБС-а	583
Настава информатике и информатика у настави – креативна примена ИКТ-а у настави	584
Настава путем открића – методе и технике	585
Настава у облаку	586
Наставне методе између теорије и праксе	587
Наставници као лидери – оснаживање наставника за управљање променама у образовном процесу	588
Нова школа – Вишефронтална настава	590
Образовна постигнућа и интегрисани тематски приступ настави и учењу	591
Образовно-васпитни рад учитеља и неговање матерњег језика (ТАНОМ)	592
Образовно-информациона технологија у планирању, реализацији и вредновању наставног рада	593
Обука за вођење семинара и презентација	595
Организација и реализација интегративне наставе путем амбијенталног учења	596
Организација рада наставника	597
Оснаживање компетенција наставника и васпитача	598
Основе активно-оријентисане наставе	600
Оспособљавање приправника за самосталан образовно-васпитни рад кроз припрему за полагање испита за лиценцу	601
Оцењивање у функцији учења	602
Педагошке компетенције наставника из угла друштва знања	604

Планирање активно-оријентисане наставе	605
Планирање у разредној настави уз примену иновативних метода	607
Повећање компетенција наставника за квалитетније остваривање педагошке ефикасности рада на часу	608
Подстицајним задацима до квалитетнијег наставног процеса	610
Праћење и вредновање – пут ка квалитету рада школе	612
Примена тестова знања у основној и средњој школи	613
Примена техника учења у настави	614
Приправници у сфери компетенција	615
Програмирана настава – програмирање наставних садржаја у основној школи	616
Пројект метода и проблемска настава уз подршку информационо-комуникационе технологије	617
Путоказ за успешно праћење и извештавање о напредовању ученика у савладавању школског програма	618
Рад у паровима у млађим разредима основне школе	619
Радионица о радионици – РОР	620
Развијање мотивације код ученика за успешније учење	621
Развијање ситуацијских задатака	622
Развој научних појмова у настави	623
Сабор учитеља Србије – Унапређивање наставне праксе кроз размену професионалних искустава	624
Савремене методе наставе и наставни материјали	625
Савремени методички приступ у реализацији вежби и практичне наставе	627
Савремени приступ оцењивању ученика	628
Самовредновање у функцији развоја школа/установа	629
Самовредновањем до квалитета у школи и вртићу	631
Самоорганизовано учење	632
Састављање и оцењивање тестова	634
Страни језик у корелацији са осталим предметима	635
Стратегије за ефикасно подучавање и мотивацију у настави	636
Стручне трибине	637
Тематски и интердисциплинарни приступ планирању наставе	638
Тематско планирање у млађим разредима основне школе	639
Тестови знања у функцији оцењивања ученика	640
Угледни час – прилика за све	641
Уз радне листове до више успеха у учењу	642
Успешно управљање одељењем	644
Учење кроз игру помоћу интерактивних електронских вежби	646
Учимо да учимо	647
Филозофија с децом	648
Читањем и писањем до критичког мишљења Модул I	649
Читањем и писањем до критичког мишљења Модул II	651
Школа данас	653
Школско оцењивање у основној и средњој школи	654

К3	
Гугл-апликације за Гугл-генерације	655
Едукација за идентификацију и рад са даровитом децом	657
Интеркултуралност и инклузија – изазов за школу	658
Како повећати ефикасност и мотивацију за рад и учење (рационално-емоционални приступ)	660
Компетентан наставник – мотивисан ученик	661
Креативна будућност кроз креативно дете I (методе и технике развоја креативности)	662
Креативна будућност кроз креативно дете II(методе и технике развоја креативности)	664
Методе и технике развијања стваралаштва	666
Обука за примену и интерпретацију теста зрелости за школу	667
Обука за примену теста тип I	668
Обука наставника за решавање дисциплинских проблема у настави	669
Обука наставника у решавању развојних проблема и проблема код деце-ученика који имају тешкоће у напредовању	670
Подстицајно окружење и подршка ромској деци у вртићу и школи	672
Подстицање сензорне интеграције код деце	674
Припремно мотивациони тренинг: „Ау, што је школа згодна“	676
Слике и сценске игре као мали дечји пројекти у настави	677
Телом и покретом до успешнијег учења	678
Тимски рад и сарадња наставника у функцији осигурања квалитета рада установе	680
К4	
Акционо истраживање у функцији самовредновања рада школе	681
Занимљив ЧОС уз помоћ радионица	682
Изградња тима и вештина комуникације	683
Између прописа и праксе	684
Комуникација и интеракција у савременој школи – електронски семинар	685
Модел професионалног развоја наставника: учитеља, професора, васпитача, стручних сарадника и директора	687
Педагошко-инструктивни рад у школи и предшколској установи	688
Писмо учитељу – практично упутство за предавање у млађим разредима ОШ	689
Планирање реализације екскурзија у основним и средњим школама	690
Пракса и прописи	691
Развојно и пројектно планирање	692
Тренинг за тренере – обука за стицање знања, способности и вештина за рад са групом	694
Трећа међународна конференција гимназија 3к (култура-комуникација-компјутер)	696
Унапредимо своју наставну праксу: Могућности израде и примене образовног филма у настави	698
Управљање одељењем и наставом путем e-learninga у ванредним ситуацијама	699
Усавршавање компетенција наставника за савремено праћење и вредновање постигнућа ученика	700

K1

„Изговор без муке“ сарадња васпитач – родитељ – логопед у функцији побољшања изговора гласова код деце	704
«Интеракција за дете» – програм за оснаживање социо-емоционалних компетенција деце предшколског узраста	705
Адаптација – индивидуални приступ и индивидуализација у процесу прилагођавања детета на вртић	707
Адаптација деце уз активно учешће родитеља	708
Буди прав – бићеш здрав	709
Васпитање за креативност	710
Вештине вођења радионица – практична примена у раду са децом припремних група и у раду са родитељима	711
Визуелно мишљење (ликовне активности у предшколској установи)	712
Виртуелни вртић	713
Вртић и околина, учење у аутентичном окружењу	714
Вртић као база емоционалне сигурности – јачање капацитета за социоемоционални развој детета	715
Вртић као центар добре комуникације	717
Галерија као вртић	718
Говор деце раног узраста	719
Говорне радионице	721
Грађење на снагама детета	722
Да у вртићу свако учи радосно и лако	723
Дете са развојним ризиком у предшколској установи	724
Дете у драмској игри – и мали глумац је глумац	725
Документовање рада у васпитној групи у функцији подстицања дечјег развоја и напредовања	726
Заједно у одрастању – сарадња са породицом	727
Игра слова и речи	728
Игралица-причалица/игре у функцији побољшања говорно-језичког статуса	729
Индивидуализација – одговор на аутентичне потребе и могућности предшколског детета	730
Интегративна пракса - интегративни курикулум	731
Интегрисани приступ – целовита припрема деце за школу и учење	733
Јачање компетенција васпитача за подстицање социјалног развоја деце	734
Ка објективности посматрања	735
Керамика: традиција, култура, радост – калупи	737
Керамика: традиција, култура, радост – коло	738
Керамика: традиција, уметност, радост – основни програм	739
Компетенције васпитача за развој еколошке свести и рационално коришћење енергетских потенцијала	741
Комуникативна и стваралачка употреба говора	743
Комуникативне способности савременог васпитача	744
Консултативна и едукативна подршка у превенцији раних развојних поремећаја код деце од 1. год. до поласка у школу	745
Лутка у јаслицама	746
Методe за спречавање непожељног понашања код деце	747
Мала ликовна трилогија	748
Моћ маште, моћ покрета – драмске технике у причама за децу	749

Музика и покрет – корелација активности музичког и физичког васпитања	750
Наш вртић као место за опуштање – антистрес програм за децу и одрасле	751
Наше јасле као место за опуштање – антистрес програм за децу и одрасле	753
Наши кораци кроз екологију	755
НТЦ систем учења – развој укупних способности детета	756
Обука васпитача и учитеља за припремни предшколски програм	757
Од игре до здравља	759
Од осећања до сазнања – програм за развој емоционалне компетенције код деце касног предшколског узраста	760
Основе програма у нашој васпитној групи	761
Подршка деčјем развоју – тешкоће као изазов	762
Подршка деčјем развоју и напредовању кроз индивидуализовани приступ са децом предшколског узраста	763
Подршка развоју критичког мишљења на раном узрасту модул I	764
Подршка развоју критичког мишљења на раном узрасту модул II	765
Подстицање говорно-језичког развоја 1	766
Подстицање говорно-језичког развоја 2	768
Подстицање деčјег самопоштовања путем кооперативне комуникације	769
Позитивно васпитање – позитивна дисциплина у вртићу	770
Почни од почетка, почетак је важан – подршка раном расту, развоју и учењу	772
Практичне смернице за оспособљавање приправника	774
Практично делатне активности у функцији интелектуалног развоја мале деце	775
Пре првог корака – сарадња са породицом у новом покушају (подршка деčјем развоју и напредовању)	776
Превенција агресије и насиља у раном узрасту	777
Предшколско дете и класична музика	778
Припрема за почетно читање и писање – од слуха до слова	779
Радост учења – изазов поучавања	780
Развијање отвореног курикулума на нивоу деčјег вртића	781
Развијање тимског рада путем асертивних вештина у комуникацији	782
Развој социјалне компетенције код деце – Кутија пуна осећаја	783
Развојни монтесори материјали у функцији припремног предшколског програма	784
Растимо уз плес	785
Родитељ као партнер у васпитно-образовном раду	786
Спортико Змај-јасле	787
Тимски рад у процесу планирања	788
Увежбавање деце предшколског узраста у припреми за усвајање читања	789
Уметничка дела у деčјем свету – вртић	790
Употреба штампаних дидактичких материјала у предшколском васпитању и образовању	791
Физичке активности у радној соби	793
Функционална сарадња са родитељима	794
Школа за предшколце – математика	795
Школа за предшколце – припреми се за слова	796
Шта покушавамо рећи малој деци	798

К1

Екологија у методичкој пракси	800
Образовање за опстанак	802
Амбалажа, отпад, рециклажа	804
Априлски дани за наставнике хемије	805
Безбедно у саобраћај – програм превенције	806
Буквар животне средине	807
Водени екосистеми – савремени приступ у настави биологије и екологије	808
Галилејеви учитељи – од Сунчевог ситета до галаксија	809
Допринос одрживом развоју, еколошким акцијама и увођење иновација заштите животне средине у праксу	810
Допринос унапређивању научне писмености у образовању кроз низ једноставних практичних примера и огледа	811
Екологија са децом – критичко мишљење у развоју еколошке свести у настави	812
Еколошко образовање за одрживи развој	813
Експеримент – сигуран пут до трајног и применљивог знања	814
Елементарне непогоде и настава географије	815
Занимљива биологија – савремене методе и нови приступи	816
Занимљива екологија – новости у изучавању структуре, функционалности и конзервације екосистема	818
Занимљива хемија кроз мултимедије	819
Занимљивим задацима и примерима из физике до подизања нивоа знања ученика	820
Заштита животне средине и одрживи развој	821
Између физике и биологије има неке хемије	822
Инструментално прикупљање просторних података	823
Интердисциплинарна настава – шта биологија и хемија имају заједничко	824
Информационе технологије у креативној хемији	825
Истраживачки метод у интегрисаној настави физике и хемије у основном и средњем образовању	826
Климатске промене и глобално загревање	827
Компостирање помоћу лековитог биља	828
Корелација у служби квалитетнијег знања	829
Коридори Србије	830
Креирање наставе физике данас	832
Методе и технике учења у савременој настави хемије	834
Методика наставе техничког и информатичког образовања – практични примери	835
Методика реализације садржаја из информатичких технологија у основном и средњем образовању	836
Методичка организација наставе чувара природе од 1. до 6. разреда основне школе	837
Мозак и учење	838
Мостови од знања – четири моста од света око нас до природних наука	839
Наставна секција из хемије	840
Наука за све – Традиционалне и савремене методе предавања наука у млађим и старијим разредима	841
Научници у школи	842

Неорганска хемија под лупом	843
Обновљиви извори енергије у функцији одрживог развоја	844
Обука наставника за примену „Зеленог пакета“	845
Огледи на животињама без животиња	846
Од игре до науке и натраг – учимо кроз експеримент	847
Органска хемија под лупом	849
Планета Земља: минерали, стене, руде – од појаве до рудног богатства	850
Практикум из зоологије и екологије	851
Практикум из микробиологије	852
Примена ректификације – школска ректификациона колона	853
Природно-географско-вегетацијске карактеристике и етно траг југоисточне Србије	854
Проблемска настава природе и друштва	855
Републички семинар о настави физике	856
Рука у тесту – Инквајери метод у реализацији научних садржаја од предшколског до средњошколског нивоа	857
Савремена физика у истраживањима, настави и примени	858
Савремене методе у интегрисаној настави физике и хемије у основном и средњем образовању	860
Савремени трендови и методологија рада у оквиру различитих предмета природних наука	861
Савремени уџбеник у настави физике	863
Теме и тестови у настави хемије	864
Улога наставе географије у формирању личности и еколошке свести ученика	865
Унапређење наставе биологије у основној школи	866
Унапређење наставе географије у основној школи	867
Унапређивање наставе хемије у школама	868
Упознавање света кроз географске појмове у првом и другом циклусу	869
Упознај да би знао показати	870
Упознајмо географију	871
Управљање заштитом животне средине и одрживим развојем	872
Физика кроз огледе	874
Хемија гасова у настави, природи и индустрији	875
Хемијски поглед у три димензије	876

СРЕДЊЕ СТРУЧНО ОБРАЗОВАЊЕ

877

К1	
2D компјутерска графика – AutoCAD	878
Активно оријентисана практична настава из кулинарства – Кухиње света: азијска, руска и француска кухиња	880
Обука у бироу, оцењивање – ниво III	881
Обука у бироу, фаза подељеног рада – ниво II	883
Агротуризам и рурални развој – шанса за младе	885
Аудио технологије	886

Аутоматско програмирање CNC глодалица применом CAD/CAM концепта	887
Аутоматско програмирање CNC стругова применом CAD/CAM концепта	888
Аутоматско програмирање глодалице Emco Concept Mill 55 (FeatureCam или ESPRIT програмским пакетом)	889
Безбедна храна од њиве до трпезе	890
Бизнис план и предузетништво – идентификација и формулисање предузетничке идеје у форми бизнис плана	891
Видео технологије	892
Визуелно програмирање и примена – Програмирање робота	893
Виртуелна производња/ е-тренинг	895
Виртуелни хотел – практична обука наставника за хотелско пословање	896
Виртуелно предузеће – израда интернет презентација виртуелног предузећа	898
Виртуелно предузеће – Примена информатике у виртуелном предузећу	900
Виртуелно предузеће – увод у виртуелну привреду	902
Виртуелно предузеће – учешће на сајму виртуелних предузећа	904
Даљинско управљање расклопним апаратима	905
Дијагностичка мерења на савременим возилима	906
Достигнућа младих у Србији – ДМуС	907
Електромагнетно поље у радној и животној средини	908
Идеја – прва степеница успешног предузетништва	909
Имплементација модуларних наставних планова и програма усмерених на достизање радних компетенција	910
Иновације и стручно усавршавање наставника у реализацији наставе из области органске производње хране и примене Глобал-гап стандарда	912
Комуникација управљачки рачунар – интелигентна мерна опрема	913
Конструкцијска припрема производње одеће применом CAD система	914
Коришћење „Solid Edge CAD“ рачунарског програма	915
Коришћење програмског додатка КРОВ софтвера ArchiCAD	916
Коса је одраз здравља и лепоте	917
Могућности примене „MS Excel“ апликације у настави економске групе предмета	919
Модерација у наставном процесу	920
Монтажа и пуштање у рад мехатронских система	921
Напредно програмирање и управљање КУМА типа Emco Concept 55 са Sinumerik 840D (струг/глодалица)	922
Настава за будућност	923
Нове тенденције у железничком саобраћају	924
Нови вид тестирања и развијање задатака знања	925
Обука за рад у виртуелној банци – послови са физичким лицима	926
Обука из области предузетништва – Маркетинг план као део бизнис плана (ниво I)	927
Обука из области предузетништва – Производни и организациони план као део бизнис плана (ниво II)	928
Обука из области предузетништва – Финансијски план као део бизнис плана (ниво III)	929
Обука у бироу, фаза јединственог рада (ниво I)	930
Од идеје до иновације за даровите ученике	932
Одрживи развој у настави средњих стручних школа	933
Органска производња у пољопривреди	934
Предметна дидактика – Основи права	935

Предметна дидактика – Рачуноводство	936
Примена вучених керамичких црепова и фазонских елемената у покривању кровова	937
Примена добре произвођачке праксе у прехранбеној индустрији	938
Примена методе пројекта у настави	939
Примена пресованих керамичких црепова и фазонских елемената у покривању крова	940
Примена рачунара за техничко цртање, пројектовање електричних инсталација и прорачун осветљења	941
Примена софтвера за дизајн текстила и одеће	942
Производња и прерада органске хране	943
Пројектна настава – извођење и оцењивање	945
Развијање задатака случајева	946
Развој трактора и примена обновљивих извора енергије	947
Развој ученичког предузетништва у Србији – маркетинг и продаја	948
Развој ученичког предузетништва у средњим школама – развој бизнис плана	949
Развој ученишког предузетништва у Србији – пословна комуникација	950
Савремени модел планирања наставе у економији	951
Савремени приступ образовању у области економије, финансија и рачуноводства применом студија случаја из домаће праксе	953
Савремени приступ у креирању и оцењивању тестова знања	954
Савремени трендови у теорији и пракси маркетинга и методама његовог изучавања	956
Симулација, анализа и пројектовање електричних кола помоћу програма Electronics Workbench (EWB)	958
Стручно усавршавање за реалистички приказ повреда, обољења и стања	959
Стручно усавршавање и теорија: Туризам и маркетинг, туристичке агенције и хотелско пословање	960
Унапређење наставе пољопривредне технике	961
Унапређивање тестова	962
Управљање и основно програмирање КУМА типа Emco Concept 55 са Sinumerik 840D (струг/глодалица)	963
Управљање медицинским отпадом (УМО) – нова димензија у развоју безбедног радног окружења	964
Управљање тржишним променама у туризму и хотелијерству	965
Усмени испити – извођење и оцењивање	966
Утицај карактеристика групе на ефекте активног и кооперативног учења	967

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

969

К1	
Од открића до дефиниције – збирне и градивне именице	970
Активна настава српског језика и књижевности	971
Акцент – Учењем акцента до вишег нивоа говорне културе	972
Електронским учењем до креативне наставе	974
Иновације у настави књижевности	975
Иновације у настави српског језика	976
Интерпункција реченице у српском језику	977
Језик и комуникација у школама на подручју призренско-тимочког дијалекта	978

Ка савременој настави српског језика и књижевности II	979
Кажи правилно — неговање говорне културе	980
Комплексна метода у настави почетног читања и писања	981
Лако из четвртог у пети разред	982
Лексичко-силабички модел у настави акцената	983
Методички приступ обради граматике у млађим разредима	984
Методички приступ обради књижевности у млађим разредима	986
Мотивисање ученика за читање књижевних дела	987
Организација, садржаји и начини рада са талентованим ученицима у области Српски језик и књижевност	988
Републички зимски семинар	989
Речи у круговима живота – методички приступ лексици	990
Савремене лингвистичке и књижевнотеоријске методе у настави српског језика и књижевности	992
Савремени драмски приступ у настави српског језика и књижевности и улога драмске секције у образовном процесу	993
Савремени приступи у настави српског језика и књижевности	994
Савремено изучавање српског језика и књижевности и словенских језика као матерњих, инословенских и страних 2	996
Семинар српске језичке културе	997
Српски језик и језичка култура у нижим разредима основне школе	998
Српски правопис у наставној пракси	999
Стваралачке активности у настави књижевности	1000
Стваралачки приступ часовима српског језика	1001
Структура и форма писаних и усмених облика изражавања у настави и ваннаставним активностима	1002
Тумачење драмског дела у настави	1003
Функционална писменост	1004
Функционално повезивање наставних садржаја из области српског језика и књижевности	1005

СТРАНИ ЈЕЗИК

1007

K1	
Cambridge Summer School	1008
E-learning и Blended learning у настави немачког језика	1009
E-learning у настави страних језика	1010
Евалуација и сертификација у настави француског језика	1011
Oxford Professional Development	1012
Oxford Teachers' Academy	1013
Schule im Wandel (Школа у променама)	1015
TKT програм (Teaching Knowledge Test Essentials) припремни курс за полагање испита из методике наставе енглеског као страног језика	1016
Variety as the Spice of ELT	1017
Аутономија наставника и ученика у настави страних језика	1019
Електронски речници у настави страних језика	1020
ЕЛТА конференција за наставнике енглеског језика	1021

Ефикасно оперативно планирање наставе немачког језика кроз унапређивање компетенција наставника	1022
Заједнички европски оквир за живе и класичне језике: теорија и пракса	1023
Зимска школа: годишњи семинар за стручно усавршавање наставника и професора руског језика	1024
Интерактивна настава француског језика као страног	1025
Ка бољем разумевању (5) – модул 1	1026
Комуникативни приступ и савремене методе рада са текстом у настави руског језика	1027
Континуирано усавршавање професора француског језика	1028
Креативна настава класичних језика	1029
Моја учионица 2 – Оспособљавање наставника да коришћењем својих знања и умећа прилагоде наставу својој учионици	1030
Невербална комуникација у настави страних језика и невербални елементи у релевантним врстама текста	1031
Педагошка радионица за професоре француског језика	1032
Практична примена медицинских стручних термина на енглеском у настави и свакодневном животу	1033
Развијање усменог изражавања у настави енглеског језика	1034
Речник као наставно средство у настави енглеског и немачког језика	1035
Тестирање и евалуација у настави италијанског језика	1036
Тестирање и провера постигнућа ученика у настави немачког језика	1037
Увођење и примена савремених ИТ и нових аудиовизуелних наставних средстава	1038

УМЕТНОСТИ

1039

К1

Култура говора	1040
Култура графичког дизајна	1041
World Music – корак са савременој настави музике	1042
Александерова техника – комуникација на делу	1044
Алтернативни поступци и рециклирани материјали у настави ликовне културе	1045
Анализа интерпретације музичког дела	1046
Барокна соло и камерна музика	1047
Бетовенове клавирске сонате – историјат и интерпретација	1048
Видим, чујем, певам, свирам – корелација наставе инструмента и теоријских предмета	1049
Дечје ликовно стваралаштво и сценска уметност	1050
Добре и лоше стране учешћа на такмичењима, код деце са изразитим музичким способностима	1052
Драмско васпитање	1053
Игра и покрет, инструменти невербалне комуникације и развоја имагинације у процесу едукације младих	1054
Играј, играј, играј – Педагошки форум сценских уметности	1055
Интерпретација барокних концерата за флауту	1056
Истраживање креативности у сфери музике – процес заједничког свирања у клавирском дуу	1057
Клавирска кефалица – почетна школа за клавир	1058
Клавирске школе за почетнике у нашем данашњем музичком школству	1060
Клавирски свет Сергеја Рахмањинова и руских савременика	1061

Компаративне технике методике класичног балета са основом на Ваганова техници	1062
Корелативно проучавање музичких и других уметничких дела применом кибернетског модела	1063
Корак ка култури	1064
Коришћење уметничког дела за креирање активне наставе у основном и средњем образовању	1065
Креативни приступ настави ликовне културе у складу са образовним стандардима	1066
Ликовно је и...	1067
Луткарство у настави и ваннаставним активностима	1068
Методички поступци при реализацији наставе музичке културе у разредној настави	1070
Методолошки принципи у организацији часа и самосталном раду ученика	1071
Мogućности примене различитог дидактичко-методичког приступа у раду на музичком описмењавању	1072
Мултимедијална музичка радионица	1074
Од метода у настави до школског форум позоришта: драма унапређује кључне образовне компетенције	1075
Од песме до нота	1076
Организација наставе музичке културе у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања	1077
Папирна чаролија	1078
Педагошки аспекти литературе за клавирски дуо	1079
Плес рукама – оригами, будимо исти и никада сами	1080
Популарна музика као интегрални део савремене културе	1081
Припрема дела за јавно извођење у настави виолончела и камерне музике	1082
Припрема и реализација школске приредбе	1083
Припрема ученика за јавни наступ – психолошки и средински чиниоци успешности	1084
Рад на интерпретацији композиција различитих стилова у настави клавира	1085
Развој методике наставе музичке културе у основним и средњим школама у Србији	1086
Развој пијанизма и клавирске технике	1087
Ритмички и мелодијски диктати у основној и средњој музичкој школи	1088
Савремени методички приступ децем ликовном стваралаштву	1089
Савремени уџбеник и приручник ликовне културе (дидактичко-методички аспекти)	1091
Семинар за руководиоце тамбурашких оркестара	1093
Семинар за хоровађе и вође малих ансамбала	1094
Синтетичко слушање музике	1095
Синхронизација елемената наставе солфеђа у средњој музичкој школи	1096
Специјалистички семинар за диригенте хорова	1097
Теоријско-аналитички приступ уметности фразирања	1098
Технички проблеми и решења у вокалној педагогији	1099
Традиционални инструменти у Србији	1100
Тумачење старих симбола – фарбање на традиционалан начин – предлози за практичну наставу	1101
Увод у етнокорологију (студије традиционалног плеса)	1102
Улога педала у тонском обликовању дела за клавир кроз све епохе	1103
Уметничка дела у дечијем свету – школа	1104
Уметничке и занатске радионице из народне традиције	1105
Умеће свирања на виолини од учионице до сцене	1106

Установе културе у функцији образовања по моделу едукативног програма – Завичајни појмовник	1107
Учитељи у свету линија, боја и облика	1108
Хорско дириговање – анализа партитуре, мануелна техника, проба хора и интерпретација хорског дела	1110
Црквена музика у настави музичке културе	1111
Чаробни свет музике – обука учитеља за рад са одељењским хором	1112

УПРАВЉАЊЕ, РУКОВОЂЕЊЕ И НОРМАТИВА **1113**

К1	
Активан, одговоран и компетентан школски одбор	1114
Активација образовних институција у коришћењу фондова ЕУ	1116
Актуелне теме у прописима релевантне за рад руководиоца у установама образовања и васпитања	1118
Важно је сазнати кога у орган управљања послати	1119
Делотворно управљање и руковођење школом	1120
Директор-лидер и / или менаџер	1121
Ефикасан и делотворан професионалац у образовно-васпитној установи	1122
Звезда водиља – лидерство у образовању и његов значај за економски просперитет друштва	1124
Знање, алати и искуство за успешно управљање школском организацијом "Мудрост добрих менаџера"	1125
Идентификација и израда пројекта	1127
Интернет маркетинг – Маркетинг на друштвеним мрежама, позиционирање на тржишту	1128
Како припремити школски и лични план стручног усавршавања	1129
Компетенције директора школе за нову парадигму управљања	1130
Комуникација у наставном процесу и у односима са партнерима средњих школа	1131
Курс за руководиоце васпитно-образовних установа са наставним језиком словачким	1132
Листа спаса, а не листа срама	1133
Маркетинг и маркетиншка култура у образовно васпитним установама	1135
Маркетиншка комуникација у образовању	1136
Медијација као модел превенције и решавања конфликта међу запосленима	1137
Менаџмент знања и развој личних способности у средњим школама	1138
Менаџмент контрола – у функцији управљања образовањем	1140
Менаџмент људских ресурса у школи	1141
Менаџмент музичке каријере	1142
Менаџмент у образовању – функција и процес савременог управљања системом образовања	1143
Мобинг – препознавање, спречавање и заштита	1144
Мобинг у просвети	1145
Мотивисање запослених у образовању	1146
Образовање и пословни свет: развијање партнерства	1148
Обука директора, учитеља и разредних старешина за програм друштвеног и финансијског образовања деце	1149
Општи погледи на повезаност и међуусловљеност економског развоја Србије и образовања	1150
Организациона култура и лидерство – Развој школа кроз афирмацију и задовољство запослених	1151

Писање и управљање пројектима	1152
Планирање развоја установе у складу са захтевима стандардизације	1153
Планирање стручног усавршавања запослених у образовању и установе/школе	1154
Планирање стручног усавршавања и напредовања	1155
Побољшање процеса рада у образовним организацијама применом захтева стандарда ISO 9001 и CMMI модела	1157
Положај запослених у просвети, комуникацијске вештине у правној заштити запослених и улога синдиката	1159
Примена софтверског пословног решења SAP у ланцу стварања вредности савремених привредних друштава	1160
Припрема и имплементација ЕУ пројеката	1161
Припрема пројектног предлога по ЕУ методологији	1162
Пројекат за пројекат	1164
Пројектни менаџмент у образовању	1166
Реформа система финансирања образовања у Републици Србији	1167
Руковођење усмерено на резултате	1168
Савремена школа	1170
Савремене тенденције у трговинском менаџменту	1171
Спремност за промене запослених у образовним институцијама	1172
Стратегијско управљање променама (од традиционалне до квалитетне – иновативне школе)	1173
Стручно-педагошки и управни надзор у функцији осигурања квалитета образовања II	1174
Унапређење капацитета образовних институција за коришћење ЕУ фондова	1176
Управљање временом у функцији управљања образовањем	1177
Управљање кризним ситуацијама изазваним опасним материјама у предшколским установама и школама	1178
Управљање пројектима – Од идеје до пројектног предлога	1179
Управљање пројектним циклусом	1180
Управљање стратегијом односа с јавношћу у основним и средњим школама	1181
Управљање школом до успеха	1183
Успешна комуникација школе са медијима и јавношћу	1184
Учење на даљину и интелектуална својина	1185
Финансијски менаџмент у образовању	1186
Школа – добро место за рад: процена ризика и деловање против стреса на радном месту	1187
Школа – добро место за рад: радно-правни положај запослених и одговорност за повреде радне обавезе	1188
Школа и јавност	1190
Школско законодавство – основа развоја образовања и васпитања	1191

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

1193

К1

Гимнастичка, атлетска и плесна играоница у функцији осавремењавања физичког васпитања најмлађих	1194
Играјмо се плесовима	1195
Играти, певати, стварати плесом	1196
Искусства наставне праксе физичког васпитања применљива у инклузивном образовању	1197

Основе ритмичке гимнастике и како их применити	1198
Покретна игра као средство физичког васпитања	1199
Праћење физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у функцији циља и задатака наставе физичког васпитања	1200
Примена мини рукомета у настави физичког васпитања	1201
Примена образовних стандарда у физичком васпитању	1202
Спортико Змај – примена моторичких активности са циљем оптимизације развоја деце узраста 4-11 година	1203
Усавршавање наставника за реализацију програма обуке скијања – други део	1204
Час телесног вежбања као основни оперативни облик наставе физичког васпитања – трећи део	1205

ПРОГРАМИ КОЈЕ ЈЕ ОДОБРИО ПЕДАГОШКИ ЗАВОД ВОЈВОДИНЕ **1207**

К2	
Дигитална епоха – отворена школа	1208
Иновативне методе наставе (на српском и мађарском језику)	1209
Иновативне методе, нови правци – актуелности у образовању и васпитању на језицима националних мањина	1210
Јачање ПИСА компетенција (ПИСА тестови) и педагогија за 21. век	1211
Ка савременој настави мађарског језика и књижевности у основној школи	1212
Креативни наставник помоћу примене рачунара у настави	1213
Методологија образовања одраслих	1214
Настава математике помоћу рачунара и софтвер GeoGebra	1215
Нове методе и технике у писменим и усменим облицима изражавања	1216
Правопис румунског језика у уџбеницима и наставној пракси	1217
Усмерена пажња – могућности развијања пажње код деце предшколског и школског узраста	1218
Учење да се учи и развијање мотивације за учење	1219
К3	
Ка школи спремној да прими	1220
Неговање талентованих спортиста	1221
Педагогија искуства – Емпиријска едукација	1222
Путоказ – дилеме везане са усвајање вредности у школи 21. века	1223
Савремени тренд и иновације у раду васпитача предшколских установа у области развоја психомоторичких компетенција	1224
Семинар за хоровање и вође малог ансамбла	1225
Увод у драмску педагогију	1226
Учити играјући, играти учећи – примена игара у васпитању и образовању	1227
Школа ромологије	1228
Школа толеранције	1230
Шта је даровитост, ко је даровит, како препознати даровитост и њено неговање у школи и ван школе	1231

K4

Како припремити и водити успешан родитељски састанак	1232
Манифестација у оквиру школских зидова – организовање слободних активности	1233
Професионална оријентација у пракси	1234
Развијање и неговање комуникативних способности и вештина на матерњем (мађарском) језику код деце предшколског и основношколског узраста	1235
Развијање језичке комуникације	1236

БИБЛИОТЕКАРСТВО

Институција:	Народна библиотека "Стефан Првовенчани" Цара Лазара 36 36100 Краљево
Координатор:	Наташа Антонијевић tasa.nata@gmail.com 064/810-78-59 036/321-377
Аутори:	Наташа Антонијевић
Реализатори:	Наташа Антонијевић, Емилија Димовска
Општи циљеви:	Упознавање школских библиотекара са програмима који се користе за аутоматизацију пословања на нашим просторима и предностима аутоматизованих система за библиотечко пословање у односу на традиционално пословање
Специфични циљеви:	Указати школским библиотекарима шта је све потребно да садржи програм за аутоматизацију да би био у складу са важећим ISBD стандардима за библиографско и каталожко описивање библиотечко-информационе грађе и извора, и да би био у складу са Unimarc-ом, машински читљивим библиографским форматом за креирање и размену библиографских записа
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	15-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са програмским системима: COBISS, BISIS, WINISIS, Библиотекар, КНП софтвер, ИБГ, „Библиотека+“, као и са појединачним програмима који се користе у школским библиотекама Рашког округа.
2. Упознавање библиотекара са потребном опремом за укључивање школске библиотеке у савремене информационо- комуникационе токове.
3. Каталогизација (евиденција библиотечко-информационе грађе и извора, на примеру монографских публикација (књига) – упоређивање каталожког листића и каталожке јединице – прављење паралеле и истицање предности електронског каталога.
4. Упознавање са важећим ISBD стандардима за библиографско и каталожко описивање и са Unimarc-ом, машински читљивим библиографским форматом.
5. Издавање – циркулација књига – предности електронског задуживања у односу на традиционално задуживање.
6. Начин претраживања и задуживања у програму.
7. Претраживање помоћу Булових оператора (And, OR, NOT).
8. Евиденција чланова – књига уписа, тј. листа уписа у електронском облику, начини сортирања (редни број уписа, презиме и име, разред, одељење...) чланова библиотеке.
9. Књига инвентара – приказ података који се уносе у књиге инвентара, начин њиховог вођења у складу са Правилником о евиденцији библиотечке грађе.
10. Ревизија библиотечко-информационе грађе и извора, којом се утврђује стварно бројчано и физичко стање инвентарисане библиотечко-информационе грађе и извора према Упутству о ревизији и отпису библиотечке грађе.

11. Централни каталог – формирање јединствене базе података фондова школских библиотека, начин вођења каталога ради добијања података о књигама и другим публикацијама у библиотекама, у којим библиотекама се налази поједина публикација.
12. Представљање опције преузимања (публикација), ради бржег уношења података о фонду.

Институција:	Библиотекарско друштво Србије Скерлићева 1 11000 Београд
Координатор:	Весна Црногорац crvesna@sezampro.rs 063/771-66-91 018/532-816
Аутори:	Весна Црногорац
Реализатори:	Весна Црногорац, Весна Ињац Малбаша, Жељко Вучковић
Општи циљеви:	Стицање нових и проширивање постојећих знања за успешно остваривање образовно- васпитне и библиотечко-информационе функције библиотеке у друштву знања
Специфични циљеви:	Обавештеност библиотекара и наставника о значају библиотеке и важности информационе писмености као средишног концепта доживотног учења
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Компетенције библиотекара за рад са децом и његова улога у подстицању читања и коришћења школске библиотеке.
2. Развој мотивације код деце за новим сазнањима (учење и истраживање у библиотеци).
3. Информациона писменост (знања, вештине и ставови) и коришћење информационе технологије.
4. Дигитална библиотека (World Digital Library).
5. Информациони извори и дигиталне збирке – Europeana, Google Books... упознавање наставника са релевантним онлајн изворима и базама у проналажењу релевантних информационих ресурса, дисеминација информација...
6. Правни оквир рада школског библиотекара и библиотеке према новом Закону о библиотечко-информационој делатности (2011) и стандардима.
7. Методологија израде плана и програма рада библиотеке.

КООПЕРАТИВНОСТ ШКОЛСКОГ БИБЛИОТЕКАРА И НАСТАВНИКА У ЦИЉУ ПОСТИЗАЊА ЕФИКАСНОСТИ И ЕФЕКТИВНОСТИ ЗНАЊА КОД УЧЕНИКА

K1

П: 5, 6

Институција:	Градска библиотека Нови Сад Дунавска 1 21100 Нови Сад
Координатор:	Милица Кирћански gbns@eunet.rs 063/712-00-90 021/529-415
Аутори:	Милица Кирћански
Реализатори:	Милица Кирћански, Жељко Вучковић, Здравко Рајчетић, Весна Петровић
Општи циљеви:	Формирање "стварног" (дугорочног, трајног) знања код ученика и развијање способности употребе и повећања тог знања, кроз квалитетне наставне процесе реализоване у сарадњи наставника и школског библиотекара, а уз примену различите методологије, различитих ресурса библиотечке грађе и информационих технологија
Специфични циљеви:	У континуираној сарадњи наставника и библиотекара, коришћењем разноврсне библиотечке грађе и информационих извора, код ученика се постиже хоризонтална и вертикална корелација садржаја из различитих области. Истовремено, откривају се путеви који воде до знања и начини проналажења адекватне грађе. Одређена методологија, која укључује интерактивност, побуђује заинтересованост код ученика и повећава њихово ангажовање.

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (7 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ресурси школске библиотеке и удаљени извори информација у односу на наставни план и програм (квалитативна и квантитативна структура фондова школске библиотеке, њен допринос наставним процесима и укупна функција; значај књижне и некњижне грађе за сваки наставни предмет; доступност и коришћење удаљених извора – информације и грађа делимично или потпуно доступна; релевантне базе података и поузданост информација; значај иновативних дотигнућа за различите научне области; елементи истраживачког рада са ученицима; евалуација успешности наставе која се реализује уз коришћење обавезних уџбеника и додатне грађе). 2. Задаци наставника и школског библиотекара (различите могућности њихове функционалне сарадње у образовно-васпитном процесу, партнерски однос наставника и стручних сарадника библиотекара, континуирана сарадња усклађена са плановима, програмима и задацима образовне установе, ефекти сарадње, примери различитих облика сарадње и модели реализације).

3. Повезивања садржаја (корелација), претходног знања и нових сазнања; Примена знања (значај хоризонталне и вертикалне корелације, развијање способности повезивања садржаја из различитих области и тематског повезивања, везе стеченог знања и виших нивоа знања, уз објективно вредновање квалитета знања и његове употребљивости, мотивација - као предуслов у стицању знања, перцепција).
4. Извори знања и како их пронаћи. Коришћење библиографија, скривених библиографија и електронских база података (информациони извори и начини проналажења грађе, коришћењу интегралних библиографија и скривених библиографија смештених у фуснотама, разноврсним базама података - од штампаних до електронских и поступци разликовања валидних података од несигурних информација).
5. Премошћавање недостатка адекватне грађе у школам (сарадња са јавним, националним, високошколским и научним библиотекама); коришћење удаљених, доступних извора и грађе у електронском формату.
6. Облици активне наставе кроз индивидуални, групни и тимски рад са ученицима; тематски задаци и тематске целине; Проблемски приступ задатку (значај активног учешћа ученика у настави, присутност истраживачког елемента у раду, формирање логичких веза, аналитичког размишљања и развијања основних компетенција и вештина код ученика, важних за развој личности, живот и рад, начин дефинисања тематских задатака и одређивање тематских целина, конципирање активне наставе кроз проблемски приступ задатку и истраживачко решавање, индивидуалне способности ученика у тимском раду – склоности и таленти, подршка осетљивим групама)..

Институција:	Филолошки факултет Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Драгана Грујић dragana.gr@gmail.com 064/670-27-18 011/218-14-38
Аутори:	Александра Вранеш
Реализатори:	Александра Вранеш, Љиљана Марковић, Весна Половина, Вељко Брборић, Јулијана Вучо, Славица Голубовић, Цветана Крстев, Радивој Микић, Јасмина Московљевић
Општи циљеви:	Подизање квалитета услуге коју нуди библиотека наставницима и ученицима и њено активно укључивање у наставни процес, али и у рекреативне активности ученика
Специфични циљеви:	Сарадња наставника и библиотекара у појединим тематским сегментима, као и у ситуацијама у којима је битно повезати теоретско и искуствено, у опуштеној неформалној атмосфери у којој се ствара осећај једнакости и повезаности свих учесника у разговору. Истовремено, омогућава развијање креативности у приступу ученицима који, из различитих разлога, не би одабрали библиотеку као своје омиљено место, нити учење као начин трошења свога слободног времена ван наставе.

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Школска библиотека у функцији наставе и образовно-васпитног процеса. 2. Функција школске библиотеке у савременој настави књижевности. 3. Дислексија и дискграфија код деце. 4. Креативне радионице у школској библиотеци: информациона писменост, мултикултуралност... 5. Сарадња библиотекара и предметних наставника у реализацији креативних радионица.

ОБЛИЦИ САРАДЊЕ ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ СА ДРУГИМ УСТАНОВАМА КУЛТУРЕ И ОБРАЗОВАЊА

K1

П: 4

Институција:	Филолошки факултет Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Драгана Грујић dragana.gr@gmail.com 064/670-27-18 011/218-14-38
Аутори:	Александра Вранеш
Реализатори:	Александра Вранеш, Љиљана Марковић, Јулијана Вучо, Мирјана Теодосијевић, Весна Половина, Јасмина Московљевић, Ивана Трбојевић, Јелена Новаковић, Вукосава Ђапа Иветић, Гордана Ђоковић, Драгана Грујић
Општи циљеви:	Подизање квалитета услуга коју нуди библиотека и њено активно укључивање у наставни процес, али и у рекреативне активности ученика уз подршку и сарадњу са установама културе и образовања.
Специфични циљеви:	Сарадња наставника и библиотекара са установама културе и образовања у појединим тематским сегментима, као и у ситуацијама у којима је битно повезати теоретско и искуствено, доживљајно у опуштеној неформалној атмосфери

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значај сарадње школа са другим установама културе. 2. Повезивање школске библиотеке са страним културним центрима. 3. Активности у страним културним центрима (течајеви језика, трибине, предавања, уметничке радионице). 4. Сарадња наставника страног језика са страним културним центрима. 5. Представљање рада Француског културног центра, Гете института, Италијанског културног центра, Руског центра за науку и културу...

Институција: Друштво школских библиотекара Србије
Булевар војводе Бојовића 2
11000 Београд

Координатор: Весна Гошовић
drustvo.skolskih.bibliotekara@hotmail.com
063/731-14-67
011/231-78-93, 011/251-22-17

Аутори: Славица Јурић, Весна Гошовић

Реализатори: Весна Вуксан, Јасмина Николић,
Анђелка Танчић, Слађана Галушка,
Мирјана Меглић, Мирјана Радовановић,
Зорица Смиљанић, Љиљана Ђорђевић,
Зора Симовић-Лекић, Миле Пенков

Општи циљеви: Унапређење рада и статуса школске библиотеке; афирмисање различитих облика сарадничког деловања школског библиотекара у школи и ван ње; учење кроз међусобну размену идеја и праксе

Специфични циљеви: Оснаживање иницијативе библиотекара за сарадњу и тимски рад са свим актерима у школској заједници и окружењу; Стицање навике за ангажовање ван зидова библиотеке и школе и подршка у јавном наступу; Популарисање узорних примера из праксе и афирмисање система награђивања таквих примера

Циљна група: наставник разредне наставе, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Сарадња школске и јавне библиотеке.
2. Место и значај библиотеке у школском развојном планирању (пленарни део).
3. Отворена школа – сарадња школе и локалне заједнице.
4. Тимски рад и интердисциплинарни приступ настави и другим облицима образовно-васпитног рада.
5. Менторски рад с талентованим и ученицима са сметњама у развоју у осталим видовима образовно-васпитног рада, слободним активностима и међушколској сарадњи.
6. Методе и технике подстицања, мотивисања и награђивања учесника у образовно-васпитном раду.

Институција:	Форум педагога Господар Јованова 22 11000 Београд
Координатор:	Светлана Лазић svetlana.lazic@eduka.rs 064/147-00-31 011/328-72-77
Аутори:	Ђурђевка Јарић, Владимир Шекуларац
Реализатори:	Владимир Шекуларац, Ђурђевка Јарић, Бојана Вукотић, Драгана Милуновић, Ивана Тодоровић
Општи циљеви:	Напредним курсом, с акцентом на практичан рад, оспособити библиотекаре за професионално обављање послова и коришћење нових извора информација
Специфични циљеви:	Подстицање библиотекара на активно укључење у јединствен библиотечко-информациони систем и примену информационо-комуникационих технологија
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Нови Закон у библиотечко-информационој делатности.
2. Облици сарадње школске и јавне библиотеке.
3. Дан школе као традиционална манифестација.
4. Сарадња библиотекара са учесницима васпитно-образовног процеса.
5. Доследност у класификацији и смештају библиотечке грађе.
6. Принципи индексирања библиотечке грађе – практичан рад.
7. Обрада периодике у школским библиотекама.
8. Дигиталне референсне услуге за кориснике школских библиотека.
9. Деца школског узраста као корисници библиотечких услуга, особе са инвалидитетом – могућности и перспективе.

УЛОГА ШКОЛСКОГ БИБЛИОТЕКАРА – ОД ПЛАНА НАБАВКЕ ДО РАСХОДА БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

K1

П: 6

Институција:	Библиотека града Београда Кнез Михаилова 56 11000 Београд
Координатор:	Нада Арбутина arbutina@bgb.rs 061/880-20-52 011/202-40-26
Аутори:	Нада Арбутина
Реализатори:	Нада Арбутина, Татјана Перовић, Оливера Калдешић, Јелена Дедић
Општи циљеви:	Општи циљ програма јесте јачање професионалних капацитета школских библиотекара за обављање стручних послова у циљу унапређења рада школских библиотека
Специфични циљеви:	Оспособљавање школских библиотекара за самостално обављање основних библиотечких послова и задатака као и организовање рада школске библиотеке у складу са васпитно-образовним захтевима наставе, усклађивање са савременим тенденцијама у библиотекарству и њихова примена у пракси
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	10
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Сегменти рада при пријему и расходу библиотечког материјала (пратећа документација, инвентарна књига, обрасци за расход и сл).
2. Поступак са публикацијом.

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Весна Филиповић Петровић, Данијела Влаховић
Реализатори:	Александра Антић, Весна Филиповић Петровић, Мирослав Каранфиловић
Општи циљеви:	1. Укључивање школске библиотеке у реализацију наставног плана и програма. 2. Сарадња наставника различитих предмета у реализацији часова у библиотеци
Специфични циљеви:	1. Формирање уверења о важности коришћења школске библиотеке као извора информација; 2. Повезивање знања из појединих наставних предмета у основној школи
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Подстицање сигурности, поузданости, самопоштовања, самопоуздања и самосвесности кроз реализован програм.
2. Моја књига живота (45 мин.).
3. Предности коришћења школске библиотеке као извора информација у реализацији (литература из библиотеке).
4. Песник у библиотеци (српски језик, 90 мин).
5. Локал 016 (историја, 90 минута – представљање производа који се израђују старим лесковачким занатима, свадбени обичаји старог Лесковца, креирање одеће и накита за младенце); извештавање.
6. Новинарска секција (60 минута – представљање школског часописа „Искрице“).
7. Библиотечка секција (60 минута – план и програм за сваки разред посебно са примерима мапираног учења, продуктима рада и фотографијама).
8. Како унапредити рад школске библиотеке (75 минута –мапирана презентација функције и задатака школске библиотеке – образовно-васпитне делатности, библиотечко-информацијске делатности, културне и јавне делатности и стручно усавршавање.).
9. Најбољи читалац првог разреда (45 минута – симулирање такмичења, презентација, ток, правилник, дипломе и текстови које су читали прваци).

ШКОЛСКЕ И ЈАВНЕ БИБЛИОТЕКЕ НА ЗАЈЕДНИЧКОМ ЗАДАТКУ

Институција:	Народна библиотека Ужице Трг Партизана 12 31000 Ужице
Координатор:	Анђа Бјелић abjelic@biblioteka-uzice.rs 069/229-96-87 031/514-578
Аутори:	Анђа Бјелић, Драгослава Родаљевић, Ратка Вучковић
Реализатори:	Анђа Бјелић, Драгослава Родаљевић, Ратка Вучковић
Општи циљеви:	Унапређење библиотечке делатности у школским библиотекама, међусобна сарадња школских и јавних библиотека у циљу задовољења културних потреба ученика (информационе потребе, културне потребе за образовањем и културне потребе за забавом и разонодом)
Специфични циљеви:	Инклузија деце са посебним потребама у културно-образовни програм школске и јавне библиотеке; Подстицање креативног одрастања за сву децу под једним условима; Социјализација друштвено неприлагођене деце, развијање вештине комуникације и асертивног понашања кроз креативне радионице у библиотеци; Коришћење дигиталних ресурса у васпитно-образовном раду.

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/ помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Завичајна грађа као подршка васпитно-образовном систему. 2. Електронски извори у функцији образовања ученика. 3. Упознавање са БИС-ом (Библиотечко информативни систем) и ВБС-ом (Виртуелна библиотека Србије) и базама COBISS.SR, doilSerbia, SCIndexs. 4. Коришћење ресурса Дигиталне библиотеке Србије у настави. 5. Култура за све – инклузија деце са посебним потребама у културно-образовни програм библиотека. 6. Социјализација друштвено неприлагођене деце и развој вештине комуникације у оквиру креативне радионице. 7. Школска библиотека као део интернет презентације школе. 8. Друштвене мреже – фејсбук, твитер... као подршка у раду школске библиотеке. 9. Маркетинг дечјег стваралаштва.

ВАСПИТНИ РАД

100 ИГАРА – ОДНОСНО ИГРЕ ЗА РАЗВОЈ МОТОРИЧКИХ, ПСИХИЧКИХ И СОЦИЈАЛНИХ СПОСОБНОСТИ ДЕЦЕ И ДЕЧЈИХ ГРУПА

Институција: Основна школа „Стари Ковач Ђула“
Београдска 10
24340 Стара Моравица

Координатор: Саболч Бешњи
besnji@katalizator.edu.rs
063/723-47-79
024/741-998

Аутори: Саболч Бешњи

Реализатори: Акош Тојзан, Саболч Бешњи, Кристина Чаби Секач

Општи циљеви: Упознати циљну групу са предностима примене игара у школи и ван ње. Општи циљ је да савладавају са теоријским и практичним делима педагогије игара те овладавају примењиво стручно знање. Не настојимо мењати наставни и васпитни рад, него пружамо средство, којим ће постати садржајно богатији и ефикаснији.

Специфични циљеви: Предочавање стручног знања са којим су, ради постизања својих педагошких циљева способни да самостално креирају и остварују комплетан блок игара, и обраде постигнуто

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка

школа, васпитач у предшколској установи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика

Број учесника: 30

Трајање: три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Игре за међусобно упознавање.
2. Игре за активирање које се примењују у оквиру наставе.
3. Основи педагогије игара приказане путем игре за решавање проблемских ситуација и за развој сарадње.
4. Креативно развијање и креирање игара.
5. Игре са великим бројем играча.
6. Начин и техника евалуације игара.
7. Сигурност и спречавање непријатних ситуација.
8. Вођење игара.
9. Игре поверења.
10. Начини и значај вођења документације игара.
11. Педагогија игара.

ЗАИНТЕРЕСОВАНОСТ УЧЕНИКА – ПРЕДУСЛОВ ЗА УЧЕЊЕ

Институција:	ЕТШ "Никола Тесла" Медведева 18 18100 Ниш/Црвени Крст
Координатор:	Виолета Димић viki@etstesla.ni.ac.rs 062/802-81-68 018/588-582
Аутори:	Слађана Митић – Николић, Анкица Јанковић, Габриела Тричковић
Реализатори:	Слађана Митић – Николић, Анкица Јанковић, Габриела Тричковић
Општи циљеви:	Схватање значаја заинтересованости ученика за учење; Оспособљавање за проналажење одговора на проблеме у дисциплини, као и за мотивацију ученика
Специфични циљеви:	Усвајање техника за решавање и неигнорисање проблема; Стварање подстицајне атмосфере и заинтересованости код ученика, јер су то предуслови за учење
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Модел 1. Како заинтересовати ученике за учење.

Модел 2. Учење кроз проблемску наставу уз учествовање емоција. Сви садржаји, теоријски и практични, реализују се у оквиру радионица.

а) Теоријски део: Учествовање емоција у комуникацији приликом вођења проблемске наставе; Непредвидиве ситуације у учионици и њихово неигнорисање; Подстицање креативног учења у атмосфери интеракције; Самоспознаја и самопоштовање, боље схватање себе и других у свакодневном животу, као крајњи циљ учења.

б) Практичан део: Неигнорисање проблема у учионици; Пример проблемске наставе; Непредвидиве ситуације у учионици; Подстицајна атмосфера учења у учионици, по Гордоновој техници; Насликај, нацртај то што чујеш; Обликуј то што кажем; Вештина креирања позитивне атмосфере у учионици; Форум театар. Евалуација семинара (анкетни листићи).

КАКО УЧИТИ – МОТИВАЦИЈА И МЕТОДЕ УСПЕШНОГ УЧЕЊА

Институција:	Дом ученика средњих школа Стапарски Пут 1а 25100 Сомбор
Координатор:	Мирјана Борак mirjanaborak@gmail.com 063/888-80-21 025/440-928
Аутори:	Мирјана Борак, Наташа Јоргић, Изабела Рашковић
Реализатори:	Мирјана Борак, Наташа Јоргић, Изабела Рашковић
Општи циљеви:	Подизање компетенција наставника у области стратегија и метода учења; Оснаживање наставника за коришћење различитих начина мотивисања ученика
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за преношење метода учења ученицима; Упознавање наставника са врстама мотивације у циљу побољшања компетенције учења
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Учење – врсте, стилови и стратегије (теоријски оквир).
2. Задаци и вежбања из области учења (размишљање о свом учењу и брзини учења; методе за добијање информација – читање, тражење, питања...; методе обраде информација – структурирање, визуализација, обликовање...; методе које имају за циљ боље планирање рада, времена и учења).
3. Мотивација – појам, врсте, начини подстицања.
4. Задаци и вежбања из области мотивације (које методе у настави користите да мотивишете своје ученике? учење самомотивације – охрабривачи, мисли сметалице, позитивне и негативне мисли).

КРЕАТИВНА НАСТАВА, НАСТАВНИК – УЧЕНИК – РОДИТЕЉ, ТИМ КОЈИ ПОБЕЂУЈЕ

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Маја Врачар vgasarmaja@yahoo.com 064/183-34-55 011/268-77-49
Аутори:	Бранислав Маричић, Милош Прелић
Реализатори:	Бранислав Маричић, Милош Прелић, Бобан Стојанов, Марина Остојић
Општи циљеви:	Научити како се учи – лако, брзо, ефектно; Овладати стваралачким учењем; Открити и развити склоности ученика за поједине предмете и истраживачки рад
Специфични циљеви:	Овладавање методама и техникама убрзаног учења, памћења, брзог и ефектног читања, активног слушања и бележења предавања; Стварање мапа и база знања
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	12-24
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Процес учења. 2. Циљеви учења (појединачни и групни), најчешћи проблеми и њихови узрочници, фазе и врсте учења. 3. Активно читање. 4. Технике ефикасног читања реч-по-реч и фраза-по-фраза. 5. Активно читање стварањем веза међу идејама. 6. Активно слушање предавања. 7. Развијање пажње, концентрације и стварање слике наставне јединице. 8. Кључни појмови. 9. Особине, врсте, начини препознавања и означавања. 10. Технике смисленог повезивања. 11. Памћење. 12. Развој интелектуалних вештина. 13. Технике и принципи памћења, побољшање концентрације. 14. Циклуси памћења и заборављања (обнављање градива). 15. Мапа знања и База знања (повезивање градива). 16. Стварање мапе знања наставне јединице, поглавља и наставног предмета. 17. Проширивање базе знања, стандардно и на рачунару. 18. Примена наученог у пракси. 19. Тестирање разумевања, постављањем проблема и решавање задатака.

ЛИЧНОСТ И ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД, СИМПОЗИЈУМ НА СКУПУ ДАНИ ПРИМЕЊЕНЕ ПСИХОЛОГИЈЕ У НИШУ

Институција: Филозофски факултет у Нишу
Ђирила и Методија 2
18000 Ниш

Координатор: Снежана Стојиљковић
snezas@filfak.ni.ac.rs
064/278-39-84

Аутори: Јелисавета Тодоровић, Валентина Ранчић,
Снежана Стојиљковић, Гордана Ђигић

Реализатори: Јелисавета Тодоровић, Валентина Ранчић,
Снежана Стојиљковић, Гордана Ђигић

Општи циљеви: Побољшање квалитета наставе и ваннаставних активности повећањем степена компетенција наставног особља

Специфични циљеви: 1. Повећање степена теоријског знања из области психологије личности и педагошке психологије, укључујући и психологију породице 2. Повећање степена практичних знања, усвајање знања и вештина на којима се темељи образовно-васпитна пракса 3. Повећање степена практичних знања разменом искустава

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка

школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Актуелне теорије о карактеристикама и развоју личности.
2. Савремени концепти способности.
3. Мотивација за учење.
4. Когнитивни стилови и стратегије учења.
5. Образовна постигнућа.
6. Комуникацијске вештине у образовно-васпитном процесу.
7. Образовање деце са развојним сметњама.
8. Породица и школа.
9. Психолошки инструменти у образовно-васпитном раду.

ОБУКА ЗА ВОДИТЕЉЕ ДЕБАТНИХ КЛУБОВА

Институција:	Асоцијација за креативну комуникацију и дебат Светозара Марковића 6 11000 Београд
Координатор:	Зорица Ражић accd@debata.rs 064/142-26-80 011/334-05-60
Аутори:	Бранка Јосимов, Ђорђе Павићевић, Јелена Узуновић
Реализатори:	Бранка Јосимов, Ђорђе Павићевић, Јелена Узуновић, Гордана Аврамовић, Тања Корошова
Општи циљеви:	Развој интересовања и компетенција ученика кроз обуку наставника и стручних сарадника за примену дебате као облика ваннаставне активности
Специфични циљеви:	Обука и подршка наставницима у раду дебатних клубова као облика ваннаставних активности; Отварање школе потребама ученика у слободном времену
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Теорија дебате (логика дебате, случај, улоге говорника, сукоб...).
2. Поступци у припреми и реализацији дебате (избор и анализа теме, истраживање, припрема стратегије и говора...).
3. Водитељ дебатног клуба као организатор, радионичар, тренер дебатног тима или тимова, судија на дебатним турнирима...

ОБУКА ЗА РАДИОНИЧАРСКИ РАД – ИНТЕРАКТИВНЕ МЕТОДЕ РАДА СА ГРУПОМ

Институција: Отворени универзитет Суботица доо
Трг Цара Јована Ненада 15
24100 Суботица

Координатор: Ивона Ивељић
ivona@openunsubotica.rs
063/734-87-84
024/554-600

Аутори: Драгана Окановић, Милица Новков

Реализатори: Драгана Окановић, Милица Новков,
Ивана Вучић

Општи циљеви: Општи циљ програма је оспособљавање учесника за самостално креирање, планирање и реализовање радионице на одабрану тему и примена овог метода у њиховом даљем раду

Специфични циљеви: Усвајање неопходних знања о радионици као методу рада са ученицима, са акцентом на различите интерактивне облике рада које наставници могу да уврсте приликом припремања школског часа; Поред тога, учесници ће бити у потпуности обучени за самостално планирање и извођење радионице на одабрану тему.

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник

стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 8-20

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Програм семинара се реализује у виду радионице: структура радионице; врсте радионице; правила у радионичарском раду; интерактивни облици рада у радионици; фацитација; планирање радионице; предности и мане радионичарског рада; карактеристике успешног организатора и реализатора радионице.

ПЕДАГОШКИ МЕТОД МАРИЈЕ МОНТЕСОРИ И ЊЕГОВА ПРИМЕНА У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ РАДУ

K2

П: 3, 5

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Светлана Панић, Милица Ерцег, Данијела Дапчевић
Реализатори:	Светлана Панић, Милица Ерцег, Данијела Дапчевић
Општи циљеви:	Унапређење васпитно-образовног рада применом Монтесори педагогије; Упознавање општих појмова и начела Монтесори метода и примена у раду са децом
Специфични циљеви:	Упознавање правила понашања у Монтесори учионици и улоге Монтесори наставника; Презентација Монтесори дидактичког материјала и примена у раду са децом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	15-25
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

- а) Теоријски део – теоријски оквир педагогије „Монтесори“:
1. Живот и рад Марије Монтесори.
  2. Елементи педагогије „Монтесори“.
  3. Основни појмови педагогије „Монтесори“ (периоди посебне осетљивости, ред, слобода избора, радни циклус).
  4. Амбијент „Монтесори“ (слобода, структура и ред, стварност и природа, лепота и атмосфера, богатство дидактичког материјала „Монтесори“, развој заједничког живота) – подстицајна и делотворна средина за учење:
  5. Монтесори наставник (важност опсервације наставника).
- б) Практичан рад – презентација употребе материјала „Монтесори“ из различитих центара за развој:
1. Материјал за вежбе практичног живота (упознавање са вежбама за бригу о себи, за друге, за околину, вежбе пристојног понашања).
  2. Материјал за развијање чула и сензорно-перцептивни центар (упознавање са прибором за чуло вида, слуха, додира, укуса, мириса, тежине, температуре – усвајање величина, односа, упоређивања, мерења).
  3. Материјал за развој језика и говора (увод у „Монтесори“ вежбе језика, богаћења речника, вежбе писања, читања, граматичке вежбе „Монтесори“).
  4. Материјали за вежбе математике (Монтесори вежбе усвајања количина до 10,100,1000, вежбе бројања, вежбе аритметичких операција – сабирање, одузимање, дељење, множење).
  5. Материјали за космичко васпитање – давање образаца за усвајање појмова путем „лекције у 3 корака“, али и чулним доживљавањем, из различитих области – биологија (делови тела човека, биљака, животиња и сл.), географија (континенти, земље и народи света, облици рељефа, вулкан, Сунчев систем), експерименти (игре са водом, магнети, мерења и сл).

ПОДРШКА ПОДСТИЦАЊУ И РАЗВОЈУ ЧИТАЊА КОД ДЕЦЕ

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Маја Врачар vrasarmaja@yahoo.com 064/183-34-55 011/268-77-49
Аутори:	Маја Врачар, Весна Црногорац
Реализатори:	Весна Црногорац, Биљана Радосављевић, Маја Врачар
Општи циљеви:	Побољшање читалачких способности код деце кроз примену нових метода у раду наставника и библиотекара
Специфични циљеви:	Стицање нових и проширивање постојећих знања код наставника и библиотекара за одговорно увођење деце у свет слова и читања; Обученост полазника за примену савремених научно утемељених метода и савремених трендова у развоју и подстицању читања код деце од најранијег узраста до 18 година; Сензибилизација и оспособљавање циљне групе за примену метода за развој подстицајног читања у раду са родитељима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник

општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 25
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Улога наставника и библиотекара у подстицању читања и коришћења школске библиотеке.
2. Стицање нових и проширивање постојећих знања о процесу „увођења деце у свет читања“.
3. Стицање нових и проширивање постојећих знања о моделима „приближавања библиотеке“ – као концепта и универзалног места знања и информација.
4. Модели сарадње наставника и библиотекара – како пробудити радозналост код деце млађег узраста за читањем, односно како подстицати дете старијег узраста на стицање „читалачких навика“.
5. Идеје за развој читања у контексту доживотног учења.
6. Развој мотивације код деце узраста „критичног“ за читање (адолесцената).
7. Улога родитеља у ланцу субјеката одговорних и значајних за процес читања од малих ногу (социјализација деце у библиотеци).
8. Мултидисциплинарни приступ „феномену“ читања, кључног за учење (модел „читање помаже учење“).
9. Значај коришћења дигиталне дечје библиотеке (World Digital Library и српска дигитална библиотека).
10. Представљање лествице читања од најранијег узраста до 18 године.

УНАПРЕЂЕЊЕ САОБРАЋАЈНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА – 10 ЛЕКЦИЈА КОЈЕ ЖИВОТ ЗНАЧЕ

Институција:	Модел 5 д.о.о. Бачванска 21/1 11000 Београд
Координатор:	Звездан Пешовић zvezdan@model5.rs 011/285-15-71
Аутори:	Крсто Липовац, Дејан Јованов, Елеонора Влаховић
Реализатори:	Крсто Липовац, Дејан Јованов, Елеонора Влаховић
Општи циљеви:	Превенција саобраћајних незгода са децом, тј. смањење броја и последица саобраћајних незгода у којима учествују деца
Специфични циљеви:	Стицање нових знања и вештина подучавања у овој области, оспособљавање наставника и васпитача за правилну примену специјализованих књига-приручника („10 лекција које живот значе“), подстицање мотивације наставника и васпитача да се баве овом тематиком, подстицање формирања правилних ставова према безбедности деце у саобраћају и др.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	10-30
Трајање:	два дана (10 бодова)

Садржај и активности:

1. Приказ проблема угрожености деце у саобраћају.
2. Најчешће опасне ситуације у којима деца страдају.
3. Модели превенције страдања деце у саобраћају.
4. Системски приступ управљању безбедности саобраћаја у зони школе.
5. Психолошке карактеристике деце школског узраста у функцији саобраћајног образовања.
6. Примена „10 лекција које живот значе“ у настави (I-V).
7. Примена „10 лекција које живот значе“ у настави (V-X).
8. Приказ најбоље праксе образовања и васпитања у области саобраћаја (рад са децом у учионици, на полигону и у реалним условима).

УНАПРЕЂИВАЊЕ РАДА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНЕ УСТАНОВЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

K2

П: 6

Институција:	Прехрамбено-шумарска и хемијска школа Змај Јовина 3 22000 Сремска Митровица
Координатор:	Драгана Малешевић mpns.dmalesevic@gmail.com 064/371-04-42
Аутори:	Драгана Малешевић, Јован Вукчевић
Реализатори:	Драгана Малешевић, Јован Вукчевић
Општи циљеви:	Оспособљавање учесника семинара за истраживачку компетенцију
Специфични циљеви:	Упознавање учесника семинара са врстама истраживања и њиховом применом, индивидуално (у својој учионици) и у тимовима установе (у целокупној образовно-васпитној установи) у функцији унапређења рада; Оспособљавање учесника семинара за пројектовање
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	25-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводна активност (представљање, правила рада, очекивања од семинара, активности, циљеви и динамика семинара).
2. Визија школе и искуства учесника семинара у истраживању појава и процеса образовно-васпитној установи (у свом одељењу и у установи).
3. Значај и врсте истраживања у образовно-васпитним установама у функцији унапређивања рада установе.
4. Идентификовање актуелних проблема у образовно-васпитној установи.
5. Планирање истраживања у току школске године.
6. Формирање тима (тест)и лидерство.
7. Избор проблема истраживања.
8. Пројектовање истраживања.
9. Израда инструмената истраживања.
10. Извођење истраживања.
11. Обрада и анализа података истраживања.
12. Извештавање о резултатима и предлози начина унапређивања.
13. Плана за унапређивање рада.
14. Спровођење плана унапређивања и праћење промена.
15. Начини праћења спровођења активности плана унапређивања.
16. Истраживање у образовно-васпитној установи као непрекидан процес (систематизација).
17. Евалуација.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Милица Брстина Кочиш, Јован Кочиш
Реализатори:	Милица Брстина Кочиш, Јован Кочиш, Добривој Мартоноши
Општи циљеви:	Изграђивање квалитетних односа између школе и породице
Специфични циљеви:	Развијање и унапређивање сарадње, демократских односа и побољшање квалитета информисања међу свим актерима живота и рада у школи
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској

установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део (упознавање учесника са програмом, дневним распоредом активности и правилима рада).
2. Сарадња школе и породице (уочавање потреба родитеља и наставника у сарадњи; уочавање примарних проблема који ометају сарадњу и могући начини њиховог превазилажења).
3. Односи између школе и породице у процесу сарадње (упознавање са техникама ненасилне комуникације; уочавање важности односа школе и породице за квалитет, ефикасност и рационалност у сарадњи; уочавање једнакости актера у сарадњи).
4. Облици сарадње (принципи у раду са родитељима; индивидуални контакти; сарадња са групама родитеља; одељенски састанци родитеља; заједнички састанци родитеља, ученика и наставника; остали облици сарадње – писмено информисање родитеља, предавања за родитеље, учешће родитеља у активностима школе).
5. Родитељски састанак као облик сарадње – припрема за родитељски састанак – садржај, време, простор, начин сазивања...; умеће вођења родитељског састанка).
6. Евалуација.

Институција:	Средњошколски дом Николајевска 1 21000 Нови Сад
Координатор:	Марија Вукелић Басарић marijavukelicbasaric@gmail.com 062/268-102 021/423-664
Аутори:	Марија Вукелић Басарић, Светлана Тодоровић Свешко
Реализатори:	Марија Вукелић Басарић, Светлана Тодоровић Свешко, Драган Курбалија
Општи циљеви:	Стицање знања из области адаптације ученика на прелаз из предшколске установе у основну, из основне у средњу школу и професионално оснаживање запослених за креирање програма адаптације
Специфични циљеви:	Усвајање и унапређивање знања из области адаптације, афективног везивања, сепарације ученика, упознавање са најважнијим истраживањима, формирање уверења о важности примене програма адаптације, оспособљавање за примену теоријских знања у пракси кроз самостално креирање програма превенције проблема у адаптацији
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика

Број учесника: 25
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Афективно везивање.
2. Теоријска схватања природе афективног везивања.
3. Развој и типови афективног везивања.
4. Фактори и услов и развоја различитих типова афективног везивања.
5. Афективно везивање у адолесценцији.
6. Последице различитог квалитета афективног везивања.
7. База сигурности у развоју.
8. Важност афективног везивања за адаптацију у адолесценцији.
9. Повезаност сепарације и адаптације.
10. Преглед истраживања афективног везивања.
11. Начини процене афективног везивања.
12. Психолошка сепарација адолесцената од родитеља.
13. Повезаност психолошке сепарације и ризичног понашања.
14. Повезаност сепарације и адаптације.
15. Приказ истраживања сепарације.
16. Адаптација на школу и дом.
17. Теоријски приступи адаптацији.

18. Фактори адаптације.
19. Мерење адаптације.
20. Приказ истраживања адаптације.
21. Симптоми добре и лоше адаптације.
22. Предвиђање маладаптације.
23. Подстицање адаптације.
24. Мере подстицања квалитетне адаптације.
25. Програми превенције проблема у адаптацији.
26. Искуства у примени систематизованог програма подстицања адаптације у институцијама просвете.
27. Креирање програма адаптације у васпитно-образовним установама.
28. Праћење реализације програма превенције.
29. Могућности и лимити програма адаптације.

АДОЛЕСЦЕНТ И СПЕЦИФИЧНИ СТИЛОВИ КОНТАКТА У ПОРОДИЦИ – ОБУКА ЗА РАД СА УЧЕНИЦИМА И РОДИТЕЉИМА

КЗ

П: 6, 7

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић topalovicbozidar@sbb.rs 066/341-578 015/392-350
Аутори:	Биљана Ерцеговчевић, Катарина Јовановић, Божидар Топаловић
Реализатори:	Биљана Ерцеговчевић, Катарина Јовановић, Божидар Топаловић
Општи циљеви:	Унапређивање професионалних компетенција за рад са адолесцентима и њиховим родитељима
Специфични циљеви:	Оспособљавање за разумевање адолесценције; Оснаживање и подршка за рад на развојним проблемима ученика; Стицање знања и вештина за рад са родитељима
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој

школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

УВОДНИ ДЕО-упознавање, правила рада, очекивања;
Информисање учесника о режиму и начину рада; интеграција групе;
утврђивање очекивања путем индивидуалног ангажовања учесника;
АДОЛЕСЦЕНЦИЈА–карактеристике, фазе, задаци
Упознавање учесника са карактеристикама, фазама и задацима адолесценције путем презентације;
Освешћивање периода сопствене адолесценције кроз вођену фантазију и дискусију на нивоу малих група.;
Децентрација у позицију адолесцената са којима учесници раде.
СПЕЦИФИЧНИ СТИЛОВИ КОНТАКТА У ПОРОДИЦИ –интројективна, пројективна, ретрофлексивна, дефлексивна, конфлуентна и десензитизирана породица;
Упознавање учесника са различитошћу породица у односу на доминантан стил контакта у њима према Гешталт теорији-презентација;
РАД СА АДОЛЕСЦЕНТИМА – облици рада, технике, корисни савети за рад, начин комуникације, упућивање критике; „нагазне мине“ и како их превазићи;
Индивидуално изјашњавање учесника о о сопственом искуству са развојним проблемима адолесценат; мозгалица о уобичајеним начинима рада са њима;

Дефинисање пожељних начина рада у односу на сваку фазу адолесценције путем презентације.

Разматрање могућих проблема у раду са адолесцентима и њихово превазилажење кроз размену мишљења на нивоу групе;

РАД СА РОДИТЕЉИМА АДОЛЕСЦЕНАТА –облици рада, правила у раду, задаци за сваки стил контакта у породици; „нагазне мине“у раду са родитељима и како их превазићи;

Утврђивање уобичајеног начина рада са родитељима-асоцијације постојећег искуства на нивоу групе;

Дефинисање пожељних начина рада са родитељима у односу на присутан стил контакта у породици путем презентације; размена мишљења о могућим проблемима у раду са родитељима и начинима за њихово превазилажење;

АКЦИОНИ ПЛАНОВИ И АСЕРТИВНОСТ КАО ПРЕВЕНЦИЈА БУЛИНГА (ВРШЊАЧКОГ НАСИЉА)

К3

П: 1, 4

Институција:	"Life coaching", Агенција за едукацију и консалтинг Владике Ћирића 6 21100 Нови Сад
Координатор:	Драгана Јовановић-Бока boka@nscable.net 064/119-65-72 021/493-533
Аутори:	Мирослава Вучетић-Ћирић, Драгана Јовановић-Бока, Лидија Дошен
Реализатори:	Мирослава Вучетић-Ћирић, Драгана Јовановић-Бока, Лидија Дошен
Општи циљеви:	Сензибилизација просветних радника и васпитача за појаву вршњачког насиља и превенцију усвајањем знања и вештина креирања акционих планова и асертивности
Специфични циљеви:	Разумевање булинга и идентификација начина реаговања; Креирање модела акционог плана за превенцију булинга; Усвајање знања и вештина асертивности
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Булинг (основе, узроци и последице, идентификација стратегије решавања и заустављања булинга, на индивидуалном и школском плану). Активности (анализа ситуације на нивоу малих група и фронтално на нивоу велике групе, вежбе за сензибилизацију и превенцију булинга).
2. Превенција булинга путем акционог плана (Анализа активности школе на превенцији булинга и идентификација тешкоћа, лична и тимска одговорност; Реаговање у проблематичним ситуацијама). Активности ("brainstorming" за анализу проблема вршњачког насиља, креирање листе приоритета за акциони план, акциони план – конципирање по моделу).
3. Асертивност – објашњење основних појмова и стицање основних вештина (Асертивна права; АБЦ модел; Типови асертације; Избегавање манипулације; Асертивно упућивање и прихватање критике и похвале). Активности (идентификација права која се користе на нивоу одељења; Вежбе са АБЦ моделом – анализа проблемских ситуација у одељењу; Вежбање различитих типова асертације на конкретним примерима; Вежбање различитих типова избегавања манипулације на конкретним примерима; Вежбање асертивног упућивања и прихватања критике и похвале на конкретним примерима).

Институција: Центар за примењену психологију Друштва психолога Србије
Бушина 7/III
11000 Београд

Координатор: Радмила Корица Тошовић
dpsscrr@sezampro.rs
064/118-03-06

Аутори: Невенка Драшковић-Ивановић,
Радмила Корица Тошовић

Реализатори: Невенка Драшковић-Ивановић,
Радмила Корица Тошовић

Општи циљеви: Оснаживање наставника за конструктивну комуникацију са ученицима у циљу подршке/ развоја њиховог самопоуздања и самим тим превенције непримерених облика понашања ученика укључујући и превенцију насиља. Оснаживање професионалног и личног ауторитета наставника.

Специфични циљеви: 1. Проширивање знања о врстама, облицима и значају комуникације у васпитно-образовном процесу; 2. Упознавање са појмом асертивности и позитивним ефектима асертивног понашања и комуникације; 3. Упознавање са врстама и последицама агресивног и пасивног понашања; 4. Развијање вештине препознавања асертивног, агресивног и пасивног понашања код себе и код ученика; 5. Развијање вештине реаговања

и контроле агресивног и пасивног понашања ученика; 6. Оснаживање сопственог асертивног понашања и асертивног понашања ученика; 7. Упознавање са основним техникама асертивног реаговања; 8. Увежбавање асертивног понашања

Циљна група: стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 25

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Комуникација у васпитно-образовном процесу.
2. Агресивност.
3. Субмисивност.
4. Асертивност.
5. Самопоуздање и понашање.
6. Основна људска права.
7. Како унапредити комуникацију.
8. Процена сопствене асертивности.
9. Технике асертивног понашања.
10. Давање повратне информације, критике и похвале.
11. Реаговање на агресивно и пасивно понашање ученика.
12. Радионица – Асертивно понашање.

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Слободан Малушић slobodanmalusic@yahoo.com 063/169-83-23 011/311-61-58, 011/216-83-80, 011/246-22-84
Аутори:	Слободан Малушић
Реализатори:	Слободан Малушић, Милка Богић, Маријана Стефановић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за методички приступ решавању васпитних проблема ученика. Повећање мотивације код наставника за учесталијим и квалитетнијим интервенцијама које би спречавале развој непожељних облика понашања код ученика
Специфични циљеви:	Јачање подршке за развој стабилног и интегрисаног идентитета ученика; Решавање проблема које носе развојне фазе у одрастању ученика; Развијање самонадзора и самоконтроле здравије животне адаптације у њиховом личном стасавању, али и суочавање са спољним условима; Развијање комуникације између вршњака, родитеља и наставника; Превенција насиља, злостављања и занемаривања ученика; Развијање мотивације за учење

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)
Садржај и активности:	Проблеми везани за школу, породицу, другарство, однос према супротном полу (симпатије), лични изглед (комплекси) и друге врсте проблема (страхови, емоционални, психички и социјални поремећаји, агресија, злостављање и занемаривање ученика, ученици са сметњама у развоју, дрога, алкохол, пушење, секте, здравствени и други проблеми, љубав, секс, пороци, новац, слободно време – организација).

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Мирјана Трифуновић Паул, Гордана Јосимов
Реализатори:	Мирјана Трифуновић Паул, Гордана Јосимов
Општи циљеви:	Повећање осетљивости за рад са ученицима са васпитним проблемима; Остваривање позитивних промена у понашању на нивоу појединаца, одељења и целе школе
Специфични циљеви:	Повећање компетенција за појачан васпитни рад; Примена васпитних, превентивних и интервентних поступака и креативних начина позитивног дисциплиновања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета

у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Законски оквир васпитног рада у школи.
2. Руковођење одељењем.
3. Поступци појачаног васпитног рада са учеником са аспекта различитих улога (учитељ, предметни наставник, разредни старешина, стручни сарадници, директор, родитељ).
4. Повезивање са спољашњом заштитном мрежом подршке ученику (услуге на локалном нивоу).
5. Индивидуални план подршке, анализа и евалуација.
6. Рад на студијама случаја.
7. Израда индивидуалних планова подршке за конкретне ученике.
8. Евалуација.

ВАСПИТЊЕ И СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА УЧЕНИКА – МЕТОДИКА ВАСПИТНОГ РАДА

К3

П: 4, 6

Институција:	Удружење Креативни учитељи Саве Ковачевића 138 11309 Лештане
Координатор:	Момчило Степановић stlamomcilo@gmail.com 064/135-72-78 011/228-09-32
Аутори:	Момчило Степановић, Мирјана Стаменковић, Јасмина Петровић, Гордана Петровић, Слађана Обрадовић, Невена Поповић, Весна Петровић, Јасмина Пантић, Биљана Суботић, Сузана Марјановић
Реализатори:	Момчило Степановић, Мирјана Стаменковић, Јасмина Петровић, Слађана Обрадовић, Невена Поповић, Весна Петровић, Јасмина Пантић, Биљана Суботић, Сузана Марјановић
Општи циљеви:	Допринос унапређивању васпитног рада и рада на социјализацији ученика у наставној пракси
Специфични циљеви:	Едукација полазника о иновацијама у васпитном раду, социјализацији ученика, дисциплиновању и неопходности једнообразног васпитног деловања у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних

предмета – средња стручна школа, наставник
стручних предмета – средња стручна школа,
наставник у школи за образовање одраслих,
наставник општеобразовних предмета – у средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
наставник стручног предмета у основној/средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
васпитач у предшколској установи, медицинска
сестра – васпитач, васпитач у дому ученика,
стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Методика васпитног рада и социјализације ученика – МВРСУ (потребе у пракси, појам, циљеви и задаци) Радионица: Структура тешкоћа у настави; Истраживање структуре тешкоћа у настави према подручјима наставног рада (образовни рад, васпитни рад, социјализација, сарадња са родитељима); Методологија васпитног рада и рада на социјализацији ученика; Резултати истраживања (Структура тешкоћа у наставном раду); Потребе у пракси за програмом МВРСУ; Значај методолошке обуке у ванобразовним сегментима наставе; Појам, циљеви и задаци МВРСУ.
2. Хуманистички приступ и иновације у образовном, васпитном и социолошком раду (Хуманистички погледи на живот и рад; Хуманистички приступ у наставној пракси; Иновације у методологији образовног и васпитног рада; Дисциплиновање као процес; Веза између дисциплине и мотивације; Нова наставна метода „Тиха математика“).

3. Договарањем до дисциплине – вештине управљања одељењем. Радионица: Васпитање и успех; Истраживање структуре „очекивања“ од школе као институције система, која се појављују са гледишта друштва, наставника, директора, стручне службе, ученика, родитеља; Договарањем до дисциплине; Договарање као начин комуникације и живота; Договарање у школском животу и раду; Споразумевање и разумевање потреба; „Преговарачке“ компетенције наставника; Договарање као неопходност наставног тренутка; Васпитне вештине наставника; Једнообразно васпитно деловање; Увођење договорних односа у настави; Васпитно „описмењавање“ као услов за опште унапређење наставе; Потреба прецизирања надлежности и компетенција наставника.
4. Систематско увођење договарања у школски живот и рад – оспособљавање за примену иновативних активности (Ауторитарни и демократски разговор; Договарање као начин комуникације и пут до успеха; Увођење договорних односа у одељењу – како долазимо до договора, на који начин ученике мотивишемо да договоре поштују, евиденција о непоштовању договора; Поштовање договора и изазови – компромис, „Вин-вин“ решење, техника „Анализа потреба“; Хуманизација наставе – Реституција као алтернатива кажњавању. Радионица: Дисциплиновање; Увежбавање методологије дисциплиновања ученика.
5. Програмска структура МВРСУ. Радионица: Кључни садржаји МВРСУ; Истраживање – Које садржаје бисте волели да имате методолошки обрађене и конкретизоване у области васпитног рада, социјализације и сарадње са родитељима; Структура програма МВРСУ (опште одреднице); Структура дата у развојном пројекту МВРСУ.
6. Евалуација.

ВОДИЧ ЗА ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Институција:	Образовно креативни центар Д.Р. Бобија 6/1 19210 Бор
Координатор:	Зоран Милојевић profesor.zoran@gmail.com 064/286-30-80
Аутори:	Бранкица Михајловић - Илић, Соња Стаменковић, Елена Спасић - Митрановић, Лидија Милановић, Зоран Милојевић
Реализатори:	Бранкица Михајловић - Илић, Соња Стаменковић, Елена Спасић - Митрановић, Лидија Милановић, Зоран Милојевић
Општи циљеви:	Разумевање значаја часова одељењског старешине и одељењске заједнице у процесу образовања и васпитања ученика
Специфични циљеви:	Креирање збирке идеја за часове одељењског старешине и одељењске заједнице са пратећим радионицама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), наставник стручног предмета
у основној/средњој уметничкој школи (музичке,
балетске, ликовне), васпитач у предшколској
установи, васпитач у дому ученика, стручни
сарадник у предшколској установи/школи,
сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Програм, план и динамика рада на семинару.
2. Смернице за рад одељењског старешине (анкета за учеснике, подсећање на основне карактеристике периода адолесценције, однос одељењског старешине и одељења – питање ауторитета, правна регулатива рада одељењског старешине, „неписана правила” за успешан рад одељењског старешине, начела израде радионица за час одељењског старешине, инструменти за рад одељењског старешине, тест о значају часа одељењског старешине.
3. Клима у одељењу („снимање” односа – социометријска техника, успешна комуникација, конфликти, толеранција, листа метода и радионица за креирање повољне климе у одељењу. Радионице: припрема часа усмереног на креирање повољне климе у одељењу; учење, технике успешног учења, организација времена, смислено учење, листа метода и радионица, минитест; припрема часа усмереног на побољшање успеха у учењу.

4. Проблеми у понашању ученика (изостајање са часова, насиље у школи, (не)дисциплина на часу, „доношење” личних проблема у школу, листа метода и радионица, минитест). Радионица: припрема часа за превазилажење проблема у понашању ученика.
5. Решавање конкретних педагошких ситуација (списак ситуација, поступно креирање идејног решења кроз интерактивну игрицу у оквиру које је понуђено неколико најчешћих реакција наставника, приказ хипотетичких последица).
6. Евалуација.

ВРШЊАЧКО НАСИЉЕ И ШТА СА ЊИМ

Институција:	ОШ „Олга Петров Радишић“ Бука Караџића 8 26300 Вршац
Координатор:	Тања Недимовић nedimovic.tanja@gmail.com 064/288-12-22
Аутори:	Тања Недимовић, Бранка Кресоја
Реализатори:	Саша Шкундрић, Тања Недимовић, Сандра Илић
Општи циљеви:	Унапређење знања и вештина за препознавање и разумевање појаве вршњачког насиља са крајњим циљем превентирања ситуација насиља и креирања стимулативног и толерантног окружења у ВО установама
Специфични циљеви:	Усвајање и унапређивање знања о појавним облицима вршњачког насиља, учесталости и факторима ризика; Сензибилизација запослених за препознавање и процену вршњачког насиља; Упознавање са програмима превенције и усвајање специфичних вештина и техника за рад на превенцији вршњачког насиља
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка

школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика

Број учесника: 30

Трајање: два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

1. Појавни облици и учесталост вршњачког насиља (физичко, психолошко, сексуално насиље; фактори учесталости и приказ резултата истраживања код нас и у свету).
2. Фактори ризика у настанку и испољавању вршњачког насиља у васпитно-образовним установама (емоционални однос родитеља према деци; начини кажњавања; социо- економски услови у породици и др.).
3. Интерпретација социјалне интеракције (вршњачко насиље као одраз целокупне ситуације у друштву, културолошке разлике у процени насилног понашања, разлике између агресивности, школског насиља и вршњачког насиља, позиције – насилник, жртва, посматрач и др.). Програми превенције вршњачког насиља (ментално здравље породице и деце у релацији са појавом вршњачког насиља, значај превенције, примарна, секундарна и терцијална превенција, програми превенције насиља у васпитно-образовним установама).
4. Вештине за рад у ситуацијама вршњачког насиља (облици понашања – агресивно, субмисивно, асертивно, управљање комуникацијом, управљање конфликтима и др.).

5. Методе и технике за креирање рада са ученицима ради ненасилног решавања конфликата у ситуацијама вршњачког насиља (методе усмерене на наставнике, ученике и руководице).
6. Евалуација.

Институција:	Предшколска установа "Младост" Југословенске Армије 18 21400 Бачка Паланка
Координатор:	Драгана Чикош diko033@gmail.com 062/881-64-10 021/604-06-56
Аутори:	Драгана Чикош, Весна Радошевић, Драгица Кубет
Реализатори:	Драгана Чикош, Весна Радошевић, Драгица Кубет
Општи циљеви:	Промовисање медијације; Подизање компетенција запослених; Стицање знања о медијацији, примени и предностима у односу на друге облике решавања спорова
Специфични циљеви:	Толеранција и међусобно поштовање; Препознавање проблема и примена стратегије за решавање конфликта и преузимање одговорности за сопствене поступке
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за

образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	25
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Препознавање различитих вредносних система који утичу на наше понашање.
2. Предрасуде.
3. Конфликти (појам, најчешћи узроци конфликта, анализа у групи стила понашања у конфликту, методе решавања конфликта).
4. Комуникацијске вештине
5. Асертивне вештине комуникације (самопуздано реаговање).
6. Медијација – појам, поступци пре и на почетку процеса, кораци у процесу, методе и технике медијације.

ДА У ВРТИЋУ И ШКОЛИ СВАКО РЕЗИЛИЈЕНТАН БУДЕ ЛАКО

К3

П: 4, 6

Институција:	Центар за развој резилијентности Старца Милије 1/10 11000 Београд
Координатор:	Јелена Желесков Ђорић jelena.zeleskov.djoric@gmail.com 064/636-91-82 011/217-43-09
Аутори:	Јелена Желесков Ђорић, Снежана Борисављевић
Реализатори:	Јелена Желесков Ђорић, Снежана Борисављевић, Весна Радонић, Вера Врбица Матејић, Драгана Милић
Општи циљеви:	Развијање резилијентности васпитача, учитеља и наставника, као и развијање резилијентности код деце у одељењу
Специфични циљеви:	Развијање вештина резилијентности код одраслих и деце; Јачање вештина комуникације заснованих на стратегијама превазилажења стреса код одраслих и деце
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета

– у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Историјски осврт на резилијентност.
2. Мерење резилијентности.
3. Недаће, стрес и траума; Стратегије превазилажења стреса.
4. Когнитивни и емоционални фактори резилијентности.
5. Резилијентност и веровања.
6. Резилијентност и црте личности.
7. Резилијентност у школи.
8. Резилијентност и креативни рад са децом.
9. Вештине комуникације са децом и одраслима засноване на знању о резилијентности.
10. Развој резилијентности наставника.
11. Важност планирања и евалуације у раду.
12. Животне вредности у образовању.

Институција:	Основна школа „Вук Караџић“ Дворска 17 – 19 26300 Вршац
Координатор:	Александра Јовановић Мађар interakcija@neobee.net 063/773-04-17 021/630-20-83
Аутори:	Александра Јовановић Мађар
Реализатори:	Александра Јовановић Мађар, Наташа Мак
Општи циљеви:	Побољшање квалитета комуникације између ученика и наставника развијањем свести о сопственим начинима реаговања
Специфични циљеви:	Боље разумевање себе и сопственог понашања; Разумевање понашања детета и других људи; Јачање педагошких компетенција наставника усвајањем позиција којима се оснажује структура и подстиче развој пожељних карактерних особина код детета на основношколском узрасту; Превенција дисциплинских проблема у школи усвајањем комуникацијског стила који код деце развија одговорност за своје понашање и повећава мотивацију за рад на часу и сарадњу са наставником.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Анализа развоја личности – структурални и функционални приказ. 2. Упознавање учесника са четири начина понашања која се испољавају у свакодневном животу и раду са децом. 3. Повезивање уобичајених начина понашања одраслих са начинима на које они реагују на понашања и осећања детета. 4. Упознавање са техникама које унапређују однос између ученика и наставника – начини комуникације, врсте порука. 5. Подстицајни начини и конкретне технике које доприносе оснаживању емоционалне компетенције ученика. 6. Примена интервентних техника којима се остварују жељене промене у понашању ученика – правила (формулација, примена, последице). 7. Упознавање са карактеристикама, потребама и задацима детета у развојној фази од седме до четрнаесте године.

ДОБРА САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА = ДОБРО ДЕЦИ + ДОБРО НАМА + ДОБРО ЊИМА

КЗ

П: 4,7

Институција:	Образовање плус Старца Милије 1/10 11000 Београд
Координатор:	Весна Радонић radonic@sbb.rs 064/894-88-72 011/246-40-89
Аутори:	Весна Радонић, Снежана Борисављевић
Реализатори:	Весна Радонић, Евгенија Јокановић, Милена Пјевић, Мирјана Јелисијевић Лончар, Ранка Маринковић, Весна Белчевић, Снежана Борисављевић, Златко Гајић, Вера Врбица Матејић, Снежана Вујичић
Општи циљеви:	Побољшање успеха и дисциплине деце у школама и предшколским установама кроз остваривање боље сарадње са родитељима
Специфични циљеви:	Подизање нивоа компетенција васпитача, наставника и стручних сарадника за рад са родитељима; Развијање сензибилитета код васпитача, наставника и стручних сарадника за препознавање потреба родитеља; Упознавање са основним проблемима родитеља деце различитих узраста; Оспособљавање васпитача, наставника и стручних сарадника да примењују технике комуникације којима остварују успешан однос са децом и одраслима; Унапређивање и обогаћивање различитих облика сарадње са родитељима у вртићима и школама

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (15 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значај и принципи сарадње наставника и родитеља. 2. Улога темперамената у комуникацији родитељ–наставник. 3. Типови васпитних стилова у породици. 4. Природа конфликта и њихово решавање (техника „Облак“). 5. Најчешћи конфликти са родитељима. 6. Облици сарадње са родитељима.

ДОБРО САМ ТУ ГДЕ САМ – ТЕХНИКА ЗА ПРЕВЛАДАВАЊЕ СТРЕСА ЗАПОСЛЕНИХ У ОБРАЗОВАЊУ

КЗ

П: 4, 6

Институција:	ОШ "Симеон Аранички" Бошка Бухе бб 22300 Стара Пазова
Координатор:	Слађана Бурсаћ ossimeon@open.telekom.rs 022/363-200
Аутори:	Олгица Стојић, Споменка Дивљан, Живка Комленац, Зорка Петровић
Реализатори:	Олгица Стојић, Споменка Дивљан, Живка Комленац, Зорка Петровић
Општи циљеви:	Оснаживање запослених у образовању да путем сазнавања и практиковања сазнатог о себи и другима заузму проактиван став у односу на очување свога психофизичког здравља; Подстицање професионалног понашања запослених у образовању током укупног радног века
Специфични циљеви:	Сазнавање о узроцима и последицама стреса и одражавање на људско здравље; Оснаживање учесника програма у превладавању стресних ситуација на позитиван начин; Подучавање учесника програма о различитим антистресним техникама; Сензибилизација учесника у препознавању личних и дечјих потреба; Оснаживање учесника да умеју користити расположиве капацитете у превладавању синдрома професионалног сагоревања

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Узроци стреса и како их превазићи. 2. Последице стреса и како их превазићи. 3. Реакције на стрес и како се оснажујемо. 4. Веза стреса и професионалног сагоревања. 5. Шта чинити када су под стресом деца/ученици. 6. Дванаест антистресних техника (практично извођење).

7. Анализа четири типичне ситуације које узрокују стрес у професионалном животу учесника – промена угла гледања.
8. Како смањити стресогене реакције контролишући окружење/средину у којој делујемо.
9. Вежбе за јачање позитивног става и побољшање слике о себи.
10. Евалуација.

ДОБРОБИТ ЖИВОТИЊА И МИ

Институција:	Организација за поштовање и бригу о животињама - ORCA Рисанска 1/1 11000 Београд
Координатор:	Елвир Буразеровић elvir.burazerovic@orca.rs 065/303-00-44 011/264-42-05
Аутори:	Јелена Младеновски, Мартин Распор, Тамара Ђорђевић, Јелена Буразеровић, Катарина Новаковић, Љубица Лалић
Реализатори:	Мирјана Бановић, Љиљана Ђокић, Биљана Ђуровић, Александра Јоцић, Љубица Лалић, Елизабета Миловић, Мелита Ранђеловић, Весна Стевуљевић, Стела Стрсоглавец
Општи циљеви:	Допринос емоционалном, социјалном и моралном развоју ученика кроз разумевање повезаности добробити човека и животиња
Специфични циљеви:	Упознавање учесника о: добробити животиња; примени метода које развијају мотивацију за учење; значају препознавања свих видова насиља
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа,

наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 18-24
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводне активности.
2. Добробит животиња и њен значај
3. Добробит фармских животиња; Здрава потрошачка корпа.
4. Кроскурукуларна (наставни програми) природа садржаја о добробити животиња
5. Добробит дивљих животиња у заточеништву.
6. Циркус – „највећа“ представа на свету.
7. Интегрисање садржаја о добробити животиња у наставне програме.
8. Добробит дивљих животиња на природним стаништима.
9. Добробит огледних животиња у образовању. Решавање актуелних проблема локалне заједнице; Проблем напуштених животиња.
10. Чиниоци који подстичу алтруистичко понашање.
11. Припрема за час/активност о добробити животиња.
12. Добробит животиња у пракси образовно-васпитних установа.
13. Евалуација.

ЕФИКАСАН НАСТАВНИК У ОДГОВОРУ НА НАСИЉЕ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИМ УСТАНОВАМА

КЗ

П: 1, 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Биљана Радовић, Златица Јовић
Реализатори:	Биљана Радовић, Смиљана Грујић, Златица Јовић
Општи циљеви:	Развијање наставничких компетенција за ефикасан одговор на различите облике и нивое насиља у васпитно-образовним установама
Специфични циљеви:	Проширивање знања о насиљу, прописима и процедурама; Развијање вештина реаговања у кризи, превенцији и интервенцији и проактивног става и одговорности
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30
Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа прописа, релевантних законских и подзаконских аката, предвиђених и препоручених процедура и протокола као оквира за поступање.
2. Наставник као модел, вредности ненасиља, асертивно реаговање, емпатија и вештине децентрације, васпитање „односом“ насупрот „васпитања ауторитетом“.
3. Препознавање ризичног понашања, анализа ризичних ситуација, ефикасни модели поступања и начини конструктивног реаговања у кризним ситуацијама.
4. Одељенска и школска правила понашања у функцији превенције насиља, начини доношења правила, дефинисање последица за кршење усвојених правила, примена правила и дефинисаних последица у интервенцији.
5. Израда плана заштите за групе, индивидуалних планова заштите за починиоце насиља и индивидуалних планова заштите за појединце који трпе насиље, примена техника и инструмената за процену и идентификацију јаких страна и дефинисању приоритета.
6. Евалуација.

Институција:	Креативни центар Градиштанска 8 11000 Београд
Координатор:	Наталија Панић natalija.panic@kreativnicentar.rs 064/110-23-44 011/382-04-64
Аутори:	Невена Ловринчевић
Реализатори:	Невена Ловринчевић, Светлана Дотлић, Маријана Тадић, Маја Годоровић, Тамара Баковић, Драгана Кнежевић
Општи циљеви:	Развој и јачање компетенција васпитача и наставника у правцу усвајања ефикасних и ненасилних приступа и техника дисциплиновања
Специфични циљеви:	Значај доброг дисциплинског приступа за правилан развој детета; Примена добрих дисциплинских приступа и техника у остваривању педагошких циљева
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Неговање приступа и блискости са дететом.
2. Постављање граница као услов правилног емоционалног и социјалног развоја детета.
3. Значај доброг дисциплинског приступа за свеукупан правилан развој детета.
4. Подршка развоју дететове личности у вртићу и школи, како деца без тешкоћа у развоју тако и деца с посебним потребама.
5. Значај примене добрих дисциплинских приступа и техника у функционисању групе и одељења и остваривању педагошких циљева.
6. Упознавање с неефикасним и/или штетним приступима и техникама дисциплиновања и њиховим последицама како на функционисање групе тако и на развој детета.
7. Упознавање са ефикасним, ненасилним облицима дисциплиновања и краткорочним и дугорочним последицама таквог приступа на развој детета и функционисање групе;
8. Значај примене ефикасних техника дисциплиновања за веће самопоуздање васпитача и наставника, задовољство на послу и мотивисаност за рад.
9. Значај примене ефикасних техника дисциплиновања за већу ефикасност васпитно-образовног процеса и повећање блискости с децом у групи или одељењу.
10. Ефикасно дисциплиновање и сарадња с родитељима (како родитељима представити принципе ефикасног дисциплиновања и његов значај).
11. Евалуација.

ЗАЈЕДНО ПРОТИВ НАСИЉА

Институција: Друштво учитеља Крушевац
Југовићева 11
37000 Крушевац

Координатор: Ивана Благојевић
blagoivana@gmail.com
069/121-78-21

Аутори: Ивана Благојевић, Виолета Давидовић,
Марица Николић, Анита Перић

Реализатори: Ивана Благојевић, Виолета Давидовић,
Катарина Зајић, Марица Николић, Анита Перић

Општи циљеви: Оспособљавање полазника за препознавање,
превентивно деловање и спречавање вршњачког
насиља.

Специфични циљеви: Оспособљавање учесника за дефинисање,
планирање и реализацију превентивних
активности и поступака у ситуацијама насиља;
Оспособљавање полазника за: саветодавно
инструктивни рад са ученицима, формирање
вршњачких тимова, организовање и
континуирано унапређивање знања, вештина и
способности деце за конструктивно решавање
сукоба; Подизање нивоа свести и повећање
осетљивости свих интересних група на насиље

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник
предметне наставе – основна школа, васпитач у
предшколској установи, сарадник (педагошки

асистент и помоћни наставник), стручни
сарадник у предшколској установи/школи,
васпитач у дому ученика

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Насиље – шта је то.
2. Правила да би нас удавила, или...
3. Како реагујемо на насиље.
4. Значај вршњачке помоћи и подршке у превенцији и ситуацијама насиља.
5. Превенција.
6. Медијација.
7. Реституција.
8. Начин праћења ефеката рада са ученицима (могући формулари).
9. Евалуација.

ЗАШТИТА ОД НАСИЉА У ПОРОДИЧНОМ КОНТЕКСТУ – УЛОГА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИХ УСТАНОВА

Институција:	Аутономни женски центар Тиршова 5а 11000 Београд
Координатор:	Тања Игњатовић tanja@azc.org.rs 063/853-31-80 011/268-71-90
Аутори:	Тања Игњатовић, Ивана Славковић
Реализатори:	Тања Игњатовић, Ивана Славковић, Наташа Јовановић, Данијела Пешић, Биљана Славковић
Општи циљеви:	Стицање знања и вештина за препознавање и поступање у ситуацијама насиља у којем су деца изложена у породици
Специфични циљеви:	Стицање знања о насиљу у породици: разумевање принципа, упознавање са надлежностима служби, усвајање процедура од запослених у образовним установама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	25-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријски концепти о насиљу у породици (Врсте насиља у породици – физичко, психичко, сексуално и економско насиље; занемаривање деце. Предрасуде о насиљу у породици. Моћ и механизми насиља у породици – злоупотреба моћи и поверења. Зашто деца не пријављују насиље у породици. Распрострањеност и последице насиља. Динамика насиља у породици.)
2. Пет основних принципа у раду са насиљем (безбедност жртве је приоритет свих интервенција; одговорност учиниоца насиља за насиље; фокус интервенција на заустављање актуелног насиља и на спречавање будућих догађаја; разумевање дисбаланса моћи између жртве и учиниоца; координирана интервенција служби у заједници; Могући сукоб принципа и избор приоритета.)
3. “Оквир” за институционалну интервенцију (Идентификовање и утврђивање насиља у породици – директни и индиректни начини откривања и сазнавања о насиљу; правила комуникације са жртвом и учиниоцем; питања поверљивости и безбедности. Процена степена угрожености. Надлежности и интервенције релевантних служби – центар за социјални рад, полиција, правосудне институције, здравствене службе, службе за подршку жртвама. Холистички и мултидисциплинарни приступ. Примена Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама.)
4. Евалуација.

ЗДРАВО ОДРАСТАЊЕ – ПРОГРАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ ДЕЦЕ ОД 5 ДО 10 ГОДИНА

КЗ

П: 4, 6

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача Нови Сад Петра Драпшина 8 21100 Нови Сад
Координатор:	Ибоја Гера geraibolyans@gmail.com 063/525-822 021/632-30-57
Аутори:	Ибоја Гера, Драгана Бабић, Бисерка Вуњак-Спасојевић, Јелена Петковић, Соња Миладиновић, Снежана Родић, Нели Балаж, Тајана Дивилд
Реализатори:	Ибоја Гера, Драгана Бабић, Бисерка Вуњак- Спасојевић, Соња Миладиновић, Снежана Родић, Тајана Дивилд, Аница Дудварски
Општи циљеви:	Стварати услове за одрастање без поремећаја менталног здравља, за понашања која га не нарушавају, укључивање породице, институције и вршњачке групе
Специфични циљеви:	Повећати осетљивост и проширити знања стручних радника и родитеља о знацима и узроцима болести зависности; Унапредити вештине у развијању комуникације
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника:	24
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Добра размена – успешна комуникација (садржај појма ментално здравље, вежбе комуникације – основне информације о болестима зависности и њиховој вези са менталним здрављем). 2. Осећања и шта са њима (Доживљавање, изражавање и препознавање својих и туђих осећања; Освешћивање значаја осећања.). 3. Појединац и група (социјализација, прихватање сличности и различитости, одлучивање и последице учињених избора). 4. Сукоб и сарадња у односима (кооперација, конфликти, толеранција, асертивност). 5. Психолошка прва помоћ (стрес, психолошка прва помоћ, извори подршке, превладавање стреса). 6. Интеграција (интеграција нових искустава и планирање превентивног рада на нивоу вртића и школе). 7. Евалуација.

И НАЈМАЊИ КОРАК ЈЕ КОРАК – ТРЕНИНГ ЗА ПЛАНИРАЊЕ ПРОЈЕКТА И АКЦИЈА ИЗ ОБЛАСТИ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

Институција:	Центар за образовање одраслих "EDUCA HUMANA" Коларчева 5/33 11000 Београд
Координатор:	Љубица Лалић ljubica.lalic@educahumana.org 060/672-22-72
Аутори:	Љубица Лалић, Стела Стрсоглавец
Реализатори:	Љубица Лалић, Стела Стрсоглавец, Маријана Радиновић, Ксенија Симоновић, Борис Триван
Општи циљеви:	Јачање капацитета запослених за планирање и реализацију пројеката о одрживом развоју у циљу развоја компетенција ученика за живот у савременом друштву
Специфични циљеви:	Обука запослених за планирање и реализацију пројеката и акција; Развој знања и вештина за примену принципа одрживог развоја у животу школе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	24-30
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод – Ко, шта, како.
2. Одрживи развој – шта је то? Предавање и групни рад полазника на упознавању појма одрживог развоја (анализа постојећих дефиниција; упознавање са принципима одрживог развоја, повезаности одрживог развоја са свакодневним животом; упознавање са законским оквирима).
3. Кораци у планирању пројеката (технике и алати за успешно планирање и реализацију пројеката; примена теоретских знања о одрживом развоју у осмишљавању идејног решења пројекта) – Први корак – дефинисање проблема и циљева (дрво проблема, дрво циљева, МУДРО – SMART–матрица); Други корак – анализа заинтересованих страна; Трећи корак – циљне групе и очекивани исходи (дефинисање исхода; дефинисање индикатора успеха); Четврти корак – стратегија и план акције (процена сопствених ресурса и избора праве стратегије, сагледавање могућих препрека у реализацији пројекта; осмишљавање основних корака у планирању акције – ЛФА матрица); Пети корак – детаљан акциони план (алати за сачињавање детаљног акционог плана – гантограми); Шести корак – планирање трошкова (детаљно планирање трошкова; упознавање са категоријама и врстама трошкова као и структуром буџетских ставки); Седми корак – праћење и евалуација; Осми корак – извештавање о напретку и успешности акције (ефикасно извештавање – формулари за наративне и финансијске извештаје).
4. Евалуација.

ИЗГРАДЊА ОДЕЉЕЊСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ УСПОСТАВЉАЊЕМ ПРАВИЛА И САМОДИСЦИПЛИНЕ

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Драгана Коруга cip-dragana@sbb.rs 011/322-39-09
Аутори:	Драгана Коруга, Олга Лакићевић
Реализатори:	Драгана Коруга, Олга Лакићевић
Општи циљеви:	Усвајање концепта позитивне дисциплине, подржавајућег васпитног модела у развијању и неговању односа наставник–ученик и ученик–ученик
Специфични циљеви:	Упознавање са начинима успостављања самодисциплине и самоодговорности и превазилажења сукоба у одељењу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика,

стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Теоријски оквир:

1. Социјални конструктивизам, развој вишеструке интелигенције (Гарднер), стилови учења (Колб), стадијуми развоја моралности (Колберг).
2. Дефинисање кључних појмова и њихова примена у остваривању васпитне функције школе (Школа као заједница која учи; Модели подстичућег васпитавања – самодисциплина; Концепт подстичућег ауторитета; Алтернативе кажњавању; Позитивна дисциплина – однос између вредности, правила и последица кршења правила; Формулисање и прихватање правила и норми у ОЗ; Надокнада штете или обнова вредности; Одељенске процедуре; Доследност у подстицању самодисциплине код деце, позитивни ефекти на развој самоодговорности; Контрола импулса и управљање понашањем; Негативне импликације похвале и казне; Освешћивање заблуда, замки, изазова који отежавају здраве односе у одељенској заједници на свим релацијама; Развој демократичности у одељенској заједници; Права, обавезе и самоодговорност у одељењу; Активно укључивање ученика у активности одељења и заједнице; Вештине неопходне за конструктивну комуникацију у одељењу, тиму, конструктивно превазилажење сукоба и конфликта; Вођени дијалог; Преговарање у сукобима; Склапање договора/уговора са учесницима свађе/сукоба; Уважавање различитости као основ сарадње и узајамне подршке; Одлике тима,

могуће улоге чланова тима и њихове карактеристике, фазе у изградњи тима у одељенској заједници, ефикасно руковођење тимом, одељенском заједницом; Превазилажење конфликта и неговање сарадње у тиму, вршњачко лидерство, демокра; Препознавање елемената концепта у конкретној школској заједници; Начини примене концепта у одељењу).

ИНТЕРАКЦИЈА У ПРОЦЕСУ ОБРАЗОВАЊА ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ И АДОЛЕСЦЕНАТА

Институција:	Удружење Здраво да сте Капетан Мишина 23 11000 Београд
Координатор:	Јелена Творек zdravo@eunet.rs 064/130-55-51 011/263-44-90
Аутори:	Весна Огњеновић
Реализатори:	Бојана Шкорц, Маја Савић, Бранка Тишма
Општи циљеви:	Јачање професионалних и личних компетенција просветних радника применом развојног модела у раду са децом и младима, укључујући и маргинализоване групе
Специфични циљеви:	Активно стицање знања и практичног модела рада просветних радника у откривању и изражавању креативних потенцијала ученика, кроз социјалну и когнитивну размену идеја
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

- а) Теоријски део:
1. Људски развој, развој деце и адолесцента, културално-развојна теорија Л.Виготског.
  2. Развој појединца и групе, тоталитет који се мења и трансформише.
  3. Улога креативне дивергентне продукције у образовном процесу, развој групног и личног израза, контекст образовања, креативност.
- б) Практични део: сврха и садржај корака радионице, концепт радионице – приручник „Здро да сте“ .

ЈЕДИНСТВО ОДЕЉЕНСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ЊЕНО РАЗВИЈАЊЕ КРОЗ УНАПРЕЂЕН КВАЛИТЕТ ЧОС-А

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Драгана Радужко, Светлана Мирчић Вукобрат
Реализатори:	Драгана Радужко, Светлана Мирчић Вукобрат
Општи циљеви:	Лични и професионални развој наставника; Јачање сензибилности просветних радника за потреба О.З
Специфични циљеви:	Сагледавање потреба одељења; Могућност промене предвиђених наставних јединица на ЧОС-у; Стимулација и побољшање односа у одељењу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод – програм, план рада.
2. Идентификација одељенског старешине – значај и улога.
3. Појам часа одељенског старешине (ЧОС) и законска регулатива.
4. Конкретизација тема ЧОС-а.
5. Идентификација постојећих садржаја на часовима одељенског старешине.
6. Рад одељенског старешине у другим земљама.
7. Предлог адекватних тема кроз циклусе образовања.
8. Креирање сопственог плана у складу са потребама одељења.
9. План акције.
10. Евалуација.

КАКО БИТИ БОЉИ – ПРИМАРНО ПРЕВЕНТИВНИ ПРОГРАМ (ПОЗИТИВНА ПСИХОЛОГИЈА)

К3

П: 5, 6

Институција: Дом ученика средњих школа
Стапарски Пут 1а
25100 Сомбор

Координатор: Мирјана Борак
mirjanaborak@gmail.com
063/888-80-21
025/440-928

Аутори: Дубравка Миљковић, Мајда Ријавец,
Изабела Рашковић

Реализатори: Изабела Рашковић, Мирјана Савић

Општи циљеви: Едукација и јачање личних капацитета наставника за примену сазнања из области позитивне психологије ради побољшања психолошке добробити ученика

Специфични циљеви: Повећање осећаја среће, самопоуздања, мотивације за учење, пажње, креативнијег и отворенијег стила мишљења код ученика, смањења насиља међу ученицима

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 15-30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Позитивна психологија (појам, настанак, оснивачи, основни појмови, области проучавања, циљеви, ВИА класификација људских снага и врлина).
2. Психологија позитивног мишљења (основна шема људског понашања, оптимизам – песимизам, научена беспомоћност, позитивно мишљење).
3. Психологија среће (појам среће, начини постизања среће, формула среће).
4. Животни циљеви (спољашњи – екстринзични и унутрашњи – интринзични циљеви).
5. Позитивне емоције у школи (теорија проширења и изградње Барбаре Фредриксон, Flow – занесеност – доживљај).
6. Како бити бољи (вежбе и активности које доприносе психолошкој добробити ученика).
7. Искусствене вежбе (три добре ствари, која врата су се отворила, супротстављање песимизму, захвалност, животни циљеви, прекрасан дан).

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Бранка Граховац
Реализатори:	Бранка Граховац, Марија Белензада
Општи циљеви:	Сензибилисати просветне раднике за препознавање и помоћ деци која се налазе у кризним ситуацијама – боље разумевање себе и других
Специфични циљеви:	Криза као скок у бољитак; Вежбање саосећајног слушања; препознавање поступака за развој емоционалне интелигенције
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. радионица – Појам „животна криза“ (Асоцијације на реч криза; Појам животне кризе, групна дефиниција, дефиниција водитеља; Лични увид – моје животне кризе, осећања, преваладавање – ко жели; Развојне кризе; Акцидентне кризе; Кризе којима ћемо се бавити; Остале животне кризе раног узраста).
2. радионица – Развој емоционалне интелигенције (Значење емоционалне интелигенције, улога коју она има у животу; Поступци за њено развијање; Ненасилна комуникација и значај емпатије у тешким животним ситуацијама; Емпатијска реакција, лични примери).
3. радионица – Насиље у породици (Асоцијације на реч насиље; Психичко и физичко насиље – значење, разлике, последице; Искуства са децом, лична и професионална, везана за овај животни догађај; Значај тима за заштиту од насиља, лична искуства везана за рад овог тима; Емпатија са дететом).
4. радионица – Рођење брата, сестре (Лични емоционални доживљај везан за рођење брата/сестре; Професионална искуства везана за овај животни догађај; Превентива као вечити задатак; Емпатија са дететом).
5. радионица – Дете и смрт (Асоцијације на реч смрт; Лични увид – лична искуства везана за овај животни догађај, осећања, преваладавање; Искуства са децом, лична и професионална, везана за овај животни догађај; Емпатија са дететом, ненасилна комуникација).
6. радионица – Дете и развод брака (Асоцијације на реч развод; Лични увид – лична искуства везана за овај животни догађај, осећања, преваладавање; Искуства са децом, лична и професионална, везана овај животни догађај; Емпатија са дететом, ненасилна комуникација).
7. радионица – Полазак у вртић, школу (Лични емоционални доживљај везан за полазак у школу; Професионална искуства везана за овај животни догађај; Значај адекватне припреме; Емпатија са дететом).
8. радионица – Криза као шанса (Асоцијације на реч емпатија; Лични примери успешно савладаних кризних животних догађаја; SWOT анализа; Изрази једном речју тренутни емоционални доживљај).
9. Евалуација.

КАКО ПРЕПОЗНАТИ ЖРТВЕ И НАСИЛНИКЕ У ВРШЊАЧКОМ НАСИЉУ

Институција:	Филозофски факултет Ђирила и Методија 2 18100 Ниш
Координатор:	Бисера Јевтић bisera@vaspks.edu.rs 063/815-08-55 037/712-604
Аутори:	Бисера Јевтић, Ненад Сузић
Реализатори:	Бисера Јевтић, Ненад Сузић, Татјана Пауновић
Општи циљеви:	Стицање теоретских и практичних знања; Како препознати симптоме изложености насиљу; Који су показатељи насилничког понашања; Како идентификовати жртву и насилника
Специфични циљеви:	Припрема наставника за дијагностификовање вршњачког насиља; Методска процена насиља; Значај породичних информација о насилничком понашању детета; Обука наставника за уочавање и откривање жртве и насилника у вршњачком насиљу;
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика
Број учесника:	25-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Процесне варијабле – школа, васпитаник, наставник, окружење (Како школа подстиче, а како сузбија вршњачко насиље; Програми сузбијања вршњачког насиља; Узроци насилништва).
2. Дијагностификовање вршњачког насиља (Формално и неформално насиље; Ученик као насилник и жртва, Последице вршњачког насиља).
3. Интензитет насиља у школама (Ненасилно решавање конфликта; Педагошки приступ жртвама и насилницима).
4. Препознавање насиља у медијима (Узроци конфликта на различитим релацијама; Злостављање и занемаривање; Превенција вршњачког насиља).
5. Радионице: Активности на плану испитивања васпитаника; Активности на плану учења; Активности на плану постигнућа – препознавање жртве и насилника; Активности на плану васпитно-саветодавног рада.
6. Евалуација рада учесника семинара (иницијални и финални тест).

КАКО ПРУЖИТИ ПОДРШКУ ДЕЦИ, ЧИЈИ СУ РОДИТЕЉИ У ПРОЦЕСУ РАЗВОДА БРАКА ИЛИ СУ РАЗВЕДЕНИ

КЗ

П: 1, 4

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Милица Брстина Кочиш, Јован Кочиш
Реализатори:	Милица Брстина Кочиш, Јован Кочиш, Добривој Мартоноши
Општи циљеви:	Сензибилизација, оснаживање, стицање знања, способности и вештина за пружање подршке деци чији су родитељи у процесу развода брака или су разведени
Специфични циљеви:	Стицање знања, способности и вештина за рад са децом кроз практична упутства и примере и оснаживање за рад са родитељима, ради најбољег интереса деце
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део – презентација програма.
2. Развод брака и деца. Активности – Изражавање личних осећања; Какво значење има за вас развод брака? „Вредносни став“. Теоријски део – Дефиниција развода, статистички подаци, разлози, аспекти... Активности – „Промене које настају разводом брака“. Теоријски део – Промене које настају услед развода брака код чланова породице. Активност – игрица „Поверења“.
3. Улога образовно-васпитног система у пружању подршке деци чији су родитељи разводе или су разведени. Активност (вежба) – особе и институције из ближег окружења које могу пружити подршку деци. Теоријски део – Особе, институције и њихове улоге... Активност (вежба) – дискусија о проблемима на које се наилази у раду са децом, а тичу се развода брака. Теоријски део – Врсте проблема, улога и могућности васпитно-образовних установа. Активност – игрица „Упути позитивну поруку“.

4. Деца и развод родитеља. Активности – узраст деце тј. фазе развоја; различите фазе развоја, презентације група. Теоријски део – Различити узраст деце тј. фазе развоја. Активност – лични пример у раду са децом.
5. Како разговарати са децом о разводу. Активност – осећања у вези са разводом. Теоријски део – потребе деце, подстицање на изражавање емоција. Шта треба избегавати? Активност – дилеме, питања и дискусија.
6. Сарадња са родитељима. Активност – проблеми који се јављају у сарадњи са овом групом родитеља. Теоријски део – Шта родитељи треба да раде? Шта родитељи треба да избегавају? Активност – анализа снага и слабости у пружању подршке деци (анализа SWOT).

КАКО РЕШАВАТИ ПРОБЛЕМЕ СА ДИСЦИПЛИНОМ И УПРАВЉАТИ РАЗРЕДОМ

КЗ

П: 6

Институција:	Институт за педагошка истраживања Добрињска 11/III 11000 Београд
Координатор:	Наташа Лалић-Вучетић nlalic@rcub.bg.ac.rs 063/887-13-12
Аутори:	Слободанка Гашић Павишић
Реализатори:	Славица Максић, Слободанка Гашић Павишић, Марија Јелић, Наташа Лалић-Вучетић, Радмила Марушић
Општи циљеви:	Ојачавање способности наставника за успешно одржавање дисциплине у разреду и управљање разредом
Специфични циљеви:	Стекну нова знања из области управљања разредом и школске дисциплине, упознају савремене моделе одржавања дисциплине у разреду и управљања разредом, науче да препознају основне психолошке потребе деце и адолесцената и стекну увид у повезаност ових потреба са понашањем у разреду. овладају успешном применом васпитних мера награђивања и спречавања, сагледају дисциплину у школи као интегрални део наставе, оспособе се за састављање личног плана за одржавање дисциплине у разреду

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика
---------------------	---

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Узроци недисциплинованог понашања ученика.
2. Елементи и карактеристике добре разредне дисциплине.
3. Савремени модели дисциплине у разреду и успешне стратегије управљања разредом.
4. Добра припрема наставника за час као елемент позитивне дисциплине у разреду.
5. Прилагођавање наставе различитим типовима интелигенције ученика.
6. Креативност и проблеми у понашању ученика.
7. Деца са развојним проблемима и понашање у разреду.
8. Награђивање и кажњавање као елементи управљања разредом.
9. Вештине управљања разредом.
10. Међусобни сукоби вршњака и начини њиховог решавања.
11. Развијање социјалних вештина код ученика кроз кооперативно учење.
12. Израда дисциплинског плана на нивоу разреда и школе.

КАРИЈЕРНО ВОЂЕЊЕ И САВЕТОВАЊЕ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА – ОСНОВНА ОБУКА

Институција:	Београдска отворена школа Масарикова 5/16 11000 Београд
Координатор:	Јелена Манић jmanic@bos.rs 063/316-346 011/306-13-41
Аутори:	Јелена Манић
Реализатори:	Јелена Манић, Искра Максимовић, Весна Чекић, Владета Милин, Маја Ђурић, Милица Мићић, Итана Миљанић, Драгана Влашкалић
Општи циљеви:	Образовно-економски развој кроз обуку наставника за реализацију циљева Акционог плана Стратегије каријерног вођења и саветовања у Републици Србији
Специфични циљеви:	Упознавање са концептом каријерног вођења и саветовања (КВС), посебно у средњим школама; Обука за примену елемената КВС-а у раду са ученицима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод у тему (размена искуства о развоју сопствене каријере).
2. Савремени појам каријере и концепт каријерног вођења и саветовања (Упознавање полазника са концептом КВС; Предочавање модерног појма каријере као и начина да кроз интерактивни рад приближе овај појам ученицима).
3. Стратешки оквир каријерног вођења и саветовања у Републици Србији (Стратегија каријерног вођења и саветовања у Републици Србији; Акциони план).
4. Примери добре праксе КВС-а у Србији, ЕУ и САД (Модел пружања услуга из домена КВС – функцинисање центара, служби итд.).
5. Социјално партнерство као важан аспект КВС-а, механизми умрежавања са социјалним партнерима (значај сарадње између социјалних партнера за образовање и економски развој).
6. Представљање модела ОМОТ (презентација).
7. Радионице које подстичу самопознавање код ученика (модел радионица чији је циљ да подстакну самопроцену вештина, особина и интересовања код ученика; онлајн тестови за самопроцену).
8. Каријерно информисање у средњим школама (модел радионица за подстицање способности ученика да прикупе актуелне и адекватне информације из света рада и образовања и да их критички разматрају).
9. Саветовање ученика, могуће замке и савети за превазилажење (основни принципи и правила каријерног саветовања ученика). Како кроз радионице помоћи младима да донесу одлуку (механизми доношења одлуке и предности и недостатке сваког облика одлучивања). Практични рад конципирање личног акционог плана каријере.
10. Транзиција од образовања ка тржишту рада и активно тражење посла.
11. Активно тражење посла (радна биографија – CV), представљање послодавцу на интервјуу.
12. Оспособљавање за коришћење онлајн система за помоћ ученицима при планирању каријере www.karijera.mingl.rs.

ЛИЧНОСТ ВАСПИТАЧА И НАСТАВНИКА КАО ЧИНИЛАЦ У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ ПРОЦЕСУ

К3

П: 4, 6

Институција:	Креативни центар Градиштанска 8 11000 Београд
Координатор:	Наталија Панић natalija.panic@kreativnicentar.rs 064/110-23-44 011/382-04-64
Аутори:	Невена Ловринчевић
Реализатори:	Невена Ловринчевић, Светлана Дотлић, Маријана Тадић, Маја Годоровић, Тамара Баковић, Драгана Кнежевић
Општи циљеви:	Развој и јачање социјалних и емоционалних компетенција васпитача и наставника ради побољшања васпитно-образовног процеса
Специфични циљеви:	Принципи психологије индивидуалних разлика – својства личности и утицај на социјалну средину; Променом понашања до ефикаснијег педагошког приступа
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање с мултифакторским моделом личности.
2. Упознавање с принципима психологије индивидуалних разлика.
3. Утицај својства личности на социјалну средину.
4. Утицај својства личности на децу различитог узраста.
5. Утицај својства личности на рад с различитим типовима деце.
6. Утицај својства личности на решавање свакодневних проблематичних ситуација у групи деце.
7. Утицај својства личности у комуникацији с колегама и родитељима.
8. Блискост и емоционална топлина као чинилац педагошког процеса.
9. Ауторитет као чинилац педагошког процеса.
10. Упознавање са чињеницама о ефикасним и неефикасним својствима личности (ставови, емоције, особине личности, понашање, невербалне поруке...).
11. Препознавање сопствених својстава личности.
12. Упознавање с начинима промене неефикасних образаца понашања, ставова и размишљања у ефикасне.
13. Својства личности и ефикасност у педагошком процесу.
14. Својства личности и задовољство у послу, јачање интроспективности и самопоуздања васпитача и наставника.
15. Својства личности и способност успостављања толерантније атмосфере у одељењу или групи деце, већа кохезивност.

МЕДИЈАЦИЈА – КАО НАЧИН РЕШАВАЊА КОНФЛИКАТА МЕЂУ АКТЕРИМА ШКОЛСКОГ ЖИВОТА

Институција:	Центар за стручно усавршавање Кикинда Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Милица Брстина Кочиш fiscakoc@neobee.net 063/522-539 021/636-75-76
Аутори:	Јован Кочиш, Милица Брстина Кочиш
Реализатори:	Јован Кочиш, Милица Брстина Кочиш
Општи циљеви:	Стицање знања, способности и вештина о теорији и пракси медијације као начина решавања конфликта и њена примена у школском животу.
Специфични циљеви:	Стицање знања и развијање вештина комуникације; Упознавање са основним концептима интерперсоналних конфликта и развијање специфичних вештина за њихово разрешавање; Стицање знања о преговарању као средству за превазилажење конфликта и стицање преговарачких способности; Стицање теоријских знања о медијацији и способности за практичну примену медијације
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних

предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора

Број учесника: 25

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Комуникација – карактеристике и вештине.
2. Вештине решавања конфликта.
3. Преговарање.
4. Медијација – теоријски приступ.
5. Медијација – практична примена.

Институција: Друга крагујевачка гимназија
Буре Пуцара Старог 2
34000 Крагујевац

Координатор: Иван Карадаревић
yullunga@yahoo.com
042/915-970
034/341-398

Аутори: Јелена Петровић Десница, Снежана Грујић,
Зоран Сретеновић, Мила Годоровић

Реализатори: Јелена Петровић Десница, Снежана Грујић,
Зоран Сретеновић, Мила Годоровић

Општи циљеви: Оснаживање педагошких и административних
компетенција наставника/разредног старешине за
проблеме изазване

Специфични циљеви: Наставник оспособљен да унапреди безбедност и
сигурност ученика у школи; Да пружи подршку
ученицима да изађу из ситуације насиља и
поступи у складу са законом

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник
предметне наставе – основна школа, наставник
предметне наставе – гимназија, наставник
општеобразовних предмета – средња стручна
школа, наставник стручних предмета – средња
стручна школа, наставник општеобразовних
предмета – у средњој уметничкој школи
(музичке, балетске, ликовне), васпитач у

предшколској установи, васпитач у дому
ученика, стручни сарадник у предшколској
установи/школи, сарадник (педагошки
асистент и помоћни наставник), директор/
помоћник директора

Број учесника: 15-30

Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам, врсте и облици насиља(злостављања, занемаривања и експлоатације).
2. Ученици – жртве, починиоци и посматрачи.
3. Најчешћи феномени у групи – одељењу.
4. Улога разредног старешине у превенцији, препознавању, заустављању и сузбијању насиља у одељењу.
5. Примена постојеће законске регулативе (Националне стратегије; Закон о основама система образовања и васпитања; Општи и Посебан протокол о заштити деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно–васпитним установама; Оквирни акциони план за превенцију насиља у образовно-васпитним установама, локални акциони планови, међусекторски протоколи и друго).

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Оливера Ивановић, Јелена Вишић
Реализатори:	Јелена Вишић, Оливера Ивановић, Анка Ивановић, Саша Додић
Општи циљеви:	Да конфликтне ситуације које су појава у свакодневном раду у школама превазиђе кроз практиковање медијације
Специфични циљеви:	Унапређење знања и вештина о коришћењу медијације у школи и окружењу; Формирање медијаторског кутка у циљу мирног решавања конфликата у колективу и међу ученицима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
наставник стручног предмета у основној/средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 15-20

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Конфликт и начини решавања – радионица за препознавање и мирно решавање конфликта.
2. Сензибилизација учесника едукације за препознавање поступака за квалитетну комуникацију кроз активно слушање и медијацију (активно слушање као кључни елемент медијације).
3. Медијација и дефинисање корака у медијацији.
4. Развијање ефикасних метода у процесуирању медијације.
5. Фазе излагања и дефинисања проблема („олуја идеја“ и вежба „Купи ми, купи“ – разликовање жеље, потребе и емоције као кључни фактори конфликта).
6. Фазе проналажења решења (вежба „Стари фрижидер“ – циљ је да све има своју сврху).
7. Симулација целокупног процеса медијације и дискусија.
8. Евалуација семинара

МЕРЦЕДЕС МОДЕЛ ВАСПИТАЊА

Институција:	Психополис институт д.о.о. Матице српске 14/1 21000 Нови Сад
Координатор:	Татјана Бањац psihopolis-ta@nscable.net 021/473-66-64
Аутори:	Зоран Миливојевић
Реализатори:	Маја Стопарић, Милица Окиљевић Ћућуз, Олга Трифуновић
Општи циљеви:	Овладавање основним концептима трансакционе анализе који имају значајну улогу у васпитању, Проширивање стручног знања Мерцедес моделом васпитања (захтеви, похвале и награде, критике и казне)
Специфични циљеви:	Обука примене Мерцедес модела васпитања; Усвајање специфичних вештина наставног, стручног и васпитачког кадра да на веома јасан начин помогну родитељима да открију и исправе свој васпитни стил
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни

наставник), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Препознавање значаја и усвајање метода за формирање „Ја сам ОК – Ти си ОК“ егзистенцијалне позиције.
2. Референтни оквир.
3. Дефинисање „строука“ (позитивна потврда) и „дискаунта“ (негативна потврда) кроз њихов континуум (условни и безусловни, позитивни и негативни).
4. Функције стоукова и дискаунта у формирању дететове слике о себи.
5. Три основне димензије васпитања – захтеви, похвале и награде, критике и казне.
6. Разматрање порекла нежељених понашања која су у вези са родитељским васпитним стилем (пресоцијализовано, размажено, презаштићено, занемарено, малтретирано дете).

МЕТОДОЛОГИЈА И САДРЖАЈИ РАДА НА ЧАСОВИМА ОДЕЉЕЊСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ – ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ: ШТА, КАКО И ЗАШТО

КЗ

П: 4,6

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Драгана Спасојевић spdragana@yahoo.com 065/351-00-23 011/351-00-23
Аутори:	Весна Радонић, Драгана Спасојевић, Душанка Јерковић
Реализатори:	Весна Радонић, Драгана Спасојевић, Душанка Јерковић
Општи циљеви:	Унапређивање знања наставника из области методике васпитног рада са ученицима. Повећање нивоа личних компетенција, знања, вештина и мотивације наставника за квалитетну реализацију часова Одељењске заједнице – Одељењског старешине и остваривање васпитне улоге школе
Специфични циљеви:	Да наставници – одељењске старешине буду упознати са савременим теоријским и практичним знањима неопходним за рад на часу Одељењске заједнице; Подстицање међусобне интеракције наставник – ученик и ученик – ученик и стварање услова за потпунији лични развој ученика и успешно формирање одељењских колектива; Упознавање наставника са начинима пружања подршке ученицима у савладавању метода и техника ефикасног

учења, формирања радних навика и развијање мотивације за учење; Стицање знања о развојним карактеристикама и потребама ученика и начинима препознавања потреба; Упознавање наставника са начинима конструктивног решавања конфликта и посредовања у сукобима у ситуацијама насиља и дискриминације међу децом; Упознавање са начинима постизања позитивне атмосфере у одељењу; Да наставници стекну знања о основним принципима и методама рада на часовима Одељењске заједнице; Јачање професионалних капацитета Одељењских старешина за управљање одељењем.

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Подручја рада и улоге одељењског старешине.
2. Основни методолошки принципи и методе рада на часовима одељењске заједнице.
3. Развојне карактеристике ученика.
4. Начини стварања атмосфере узајамног поштовања у одељењу, развијање самопоштовања код ученика и управљање одељењем.
5. Конструктивни начини решавања конфликта и посредовања у сукобима у ситуацијама насиља и дискриминације међу децом.
6. Како до успешнијег учења.
7. Садржаји рада на часовима одељењске заједнице.
8. Основни методолошки принципи и креирање радионица за часове одељењских заједница (према потребама циљне групе).

МЕХАНИЗМИ НАСИЉА – МОДЕЛИ ЕФИКАСНОГ ИНТЕРВЕНИСАЊА

Институција:	Предшколска установа дечији вртић "Школигрица" Тодора Јовановића Тозе 7 21100 Нови Сад
Координатор:	Невена Калуђеровић skoligrlica.program@gmail.com 064/304-78-77 021/657-13-96
Аутори:	Славица Адамовић Здравковић, Љиљана Борђошки
Реализатори:	Славица Адамовић Здравковић, Љиљана Борђошки
Општи циљеви:	Ефикасније решавање проблема насиља кроз обухватан рад са починиоцима, жртвама и посматрачима вршњачког насиља и насиља у породици
Специфични циљеви:	Усвојити ефикасне интервенције у раду са починиоцима, жртвама и посматрачима вршњачког насиља и насиља у породици; Развијати ненасилну комуникацију
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са

сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (15 бодова)

Садржај и активности:

1. Разумевање механизма насиља.
2. Интервенције према починиоцу/цима насиља.
3. Интервенције према жртви насиља.
4. Интервенције према пасивним посматрачима.
5. Развијање ненасилних модела комуникације и посредовање у конфликту.
6. Припрема учесника за реализацију радионица са ученицима.
Активности: Тема 1. Разумевање механизма насиља, општих и специфичних циљева (дистинкција између агресивног и насилног понашања и препознавање њеног значаја у контексту понашања деце у вртићима и у школи; вршњачко насиље и насиље у породици, и значај реаговања просветних радника у односу на оба контекста; дискусија о присутности и учесталости појединих облика насиља у школском и предшколском окружењу; упознавање карактеристика особа које чине насиље кроз читање новинских чланака са насилним догађајима

од стране учесника, односно упознавање профила особе која чини насиље; интеграција добијених исхода са резултатима истраживања о карактеристикама родитеља који чине насиље над децом, вршњака који чине насиље према другим вршњацима, родитеља који чине насиље према партнеру и упознавање карактеристика деце која су под ризиком од злостављања и занемаривања). Тема 2. Интервенције према починиоцу/цима насиља (упознавање са основним принципима у складу са којим се интервенише у ситуацији насиља, са нагласком на рад са починиоцима насиља; резултати истраживања о специфичностима у понашању особа које испољавају вршњачко насиље; одигравање интервенције које помажу промени наведеног понашања у директном раду са починиоцима насиља). Тема 3. Интервенције према жртви насиља (упознавање са основним принципима у складу са којим се интервенише у ситуацији насиља, са нагласком на рад са жртвом насиља; резултати истраживања о одређеном обрасцу понашања жртви насиља; могућности за превазилажење наведених „слабости“ у понашању). Тема 4. Интервенције према пасивним посматрачима (баланс и дисбаланс моћи жртве и особе која чини насиље; значај укључивања пасивних посматрача; дискусија о томе како укључити пасивне посматраче). Тема 5. Развијање ненасилних модела комуникације и посредовање у конфликту (асертивност и асертивно решавање конфликта; медијација као начин решавања конфликта). Тема 6. Припрема учесника за реализацију радионица са ученицима (упознавање учесника са радионицама; дискусија; процена снага и слабости учесника за рад са насиљем).

7. Евалуација.

МЛАДИ И РОДИТЕЉИ ПРОТИВ ВРШЊАЧКОГ НАСИЉА 1 – РАД СА МЛАДИМА

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Невенка Бадњаревић, Марија Тепурић, Лидија Филиповски, Маја Жегарац, Вера Деспотовић Станаревић, Светлана Аћимовић, Зорана Бањац, Јасна Хрнчић
Реализатори:	Невенка Бадњаревић, Лидија Филиповски, Маја Жегарац, Вера Деспотовић Станаревић, Светлана Аћимовић, Јасна Хрнчић, Светлана Миленковић, Снежана Ронић, Маја Радановић
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНА ЗА РАД СА МЛАДИМА НА СПРЕЧАВАЊУ ПРОБЛЕМАТИЧНОГ И АГРЕСИВНОГ ПОНАШАЊА И ПОДСТИЦАЊУ ЊИХОВОГ ДРУШТВЕНО ПОЖЕЉНОГ ПОНАШАЊА
Специфични циљеви:	Помоћи младима да повежу осећања и веровања са агресивним понашањем, препознају и обуздају бес, просоцијално реше конфликте, уче методе реституције и надокнаде штете, уклопе се у вршњачку групу и школу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник

општеобразовних предмета – средња стручна
школа, наставник стручних предмета – средња
стручна школа, наставник у школи за образовање
ученика са сметњама у развоју, наставник у
школи за образовање одраслих, наставник
општеобразовних предмета – у средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
наставник стручног предмета у основној/средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
васпитач у предшколској установи, медицинска
сестра – васпитач, васпитач у дому ученика,
стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање са врстама и облицима проблематичног и агресивног понашања младих.
2. Фактори ризика и заштите за настанак проблематичног и агресивног понашања младих.
3. Упућивање полазника да науче младе да препознају и контролишу емоције и мисли које стоје иза агресивног понашања.
4. Обука младих да се науче ефикасној контроли и обуздавању емоције беса.
5. Учење вештинама конструктивног решавања конфликта путем преговарања.
6. Да науче младе да агресивност замене новим облицима просоцијалног реаговања.
7. Упућивање у коришћење радионица са младима као метод реституције за решавање вршњачких сукоба.

МЛАДИ И РОДИТЕЉИ ПРОТИВ ВРШЊАЧКОГ НАСИЉА 2 – РАД СА РОДИТЕЉИМА

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Невенка Бадњаревић, Марија Тепурић, Лидија Филиповски, Маја Жегарац, Вера Деспотовић Станаревић, Светлана Аћимовић, Зорана Бањац, Јасна Хрнчић
Реализатори:	Невенка Бадњаревић, Лидија Филиповски, Маја Жегарац, Вера Деспотовић Станаревић, Светлана Аћимовић, Јасна Хрнчић, Светлана Миленковић, Снежана Ронић, Маја Радановић
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ потребних знања и вештина за рад са родитељима на спречавању агресивног понашања младих и подстицању њиховог друштвено пожељног понашања
Специфични циљеви:	Оспособљавање полазника да воде радионице за родитеље на учењу: контроле беса, конструктивне комуникације, решавања конфликта, дисциплиновања, надзора

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Контрола емотивног реаговања родитеља у ситуацијама беса. 2. Препознавање и заустављање насилних образаца интеракције између родитеља и деце. 3. Конструктивне комуникације између родитеља и деце. 4. Конструктивно решавање конфликта између родитеља и деце. 5. Методе ефикасног дисциплиновања- коришћење награда и казни. 6. Адекватан родитељски надзор и контрола.

Институција:	Висока школа струковних студија за васпитаче Ђирила и Методија 18 37000 Крушевац
Координатор:	Бисера Јевтић bisera@vaspks.edu.rs 063/815-08-55
Аутори:	Бисера Јевтић
Реализатори:	Бисера Јевтић
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ ТЕОРЕТСКИХ И ПРАКТИЧНИХ ЗНАЊА О РАЗВИЈАЊУ И ФОРМИРАЊУ МОРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ У ЦИЉУ БОРБЕ ПРОТИВ ВРШЊАЧКОГ НАСИЉА УСВАЈАЊЕМ НОВИХ И ПРОШИРИВАЊЕМ ПОСТОЈЕЋИХ ЗНАЊА О ПРИМЕНИ СПЕЦИФИЧНИХ ВАСПИТНО ОБРАЗОВНИХ ПРИСТУПА И ОРГАНИЗАЦИЈСКИХ ПРЕВЕНТИВНИХ МОДЕЛА; ПОДСТИЦАЊЕ ЗДРАВОГ ПСИХОСОЦИЈАЛНОГ РАЗВОЈА ВАСПИТАНИКА ЗА ПОЈЕДИНАЧНЕ ВРЕДНОСТИ И ВРЕДНОСНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ; ОСИГУРАЊЕ И ПОБОЉШАЊЕ ИНТЕРАКЦИЈЕ УНУТАР ИНСТИТУЦИОНАЛНОГ ВАСПИТНО ОБРАЗОВНОГ ПРОЦЕСА; УТИЦАЊЕ НА ПРЕВЕНЦИЈУ НАСИЉА АФИРМАЦИЈОМ МОРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ; ОБУКА ВАСПИТАЧА, УЧИТЕЉА И НАСТАВНИКА ЗА РАЗВИЈАЊЕ КОГНИТИВНИХ, ЕМОЦИОНАЛНИХ, СОЦИЈАЛНИХ И РАДНО_ АКЦИОНИХ ДИМЕНЗИЈА МОРАЛНИХ ВРЕДНОСТИ. ПРИПРЕМА ВАСПИТАЧА, УЧИТЕЉА И НАСТАВНИКА ЗА ДЕМОКРАТСКИ, ПЛУРАЛИСТИЧКИ, ПАРТНЕРСКИ ОДНОС У КОЈЕМ ЋЕ СЕ ПРИМЕЊИВАТИ РАЗЛИЧИТИ ПРЕВЕНТИВНИ МОДЕЛИ ПОЛАЗЕЋИ ОД ИНТЕГРАЦИЈЕ, НОРМАЛИЗАЦИЈЕ, МИНИМАЛНЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ, УВАЖАВАЊА

различитости; идентификовање подручја за супституцију васпитаниковог понашања

Специфични циљеви: Унапређивање методичких знања васпитача, учитеља, наставника, за компаративну анализу институционалног васпитања и образовања концентришући се на категорије: Планирање, директан рад са васпитаницима, индиректан рад; Усвајање нових и проширивање постојећих знања о развијању моралног суђења, моралног уверавања, моралног осећања, моралног понашања васпитаника у циљу спречавања вршњачког насиља; Обука васпитача, учитеља и наставника за етапно формирање дечје моралности у циљу избегавања поремећаја понашања када дете одрасте; Развој стваралачког приступа васпитача, учитеља и наставника, интеракцији у којој су мери васпитаници укључени у окружење и какво је њихово међусобно подржавање; Упознавање са ефектима поштовања интеркултуралних разлика између васпитаника у колективу; обука васпитача, учитеља и наставника за идентификовање, дијагностификовање и педагошку третманску интервенцију проблема вршњачког насиља; истицање значаја награде, казне, самосоцијализације у циљу обликовања понашања кроз моделовање, имитацију и идентификацију; Оријентација на емпатију, алтруизам, социјалну интеракцију, просоцијалност у циљу развоја моралних

вредности; методичка питања моралног васпитања значајна за превенцију насиља, злостављања и занемаривања

Циљна група:

наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика

Број учесника: 25

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Процесне варијабле (васпитно-образовна институција, васпитаник, васпитач, окружење).
2. Планирање и припремање васпитно-образовног рада.
3. Директан (непосредан) рад са васпитаницима.
4. Индиректан рад са васпитаницима ради афирмације моралних вредности васпитаника.
5. Теорије о моралном формирању личности.
6. Васпитаник (садржаји, групна кохезија, социјализација, индивидуализација, персонификована вредност).
7. Васпитач, учитељ, наставник (педагошка компетенција, педагошка функција, методе, поступци и средства, праћење и евалуација програма).
8. Окружење (интеркултурални приступ и сарадња).
9. Облици и врсте злостављања и занемаривања.
10. Идентификовање и дијагностификовање проблема вршњачког насиља.

11. Педагошка интервенција (групно-динамичка парадигма и централна интеракција).

12. Модели превенције насиља.

13. Вештине за превентивни рад (моралне дилеме, група као „праведна заједница“).

14. Хијерархија вредности с обзиром на узраст.

15. Емоционални аспект социјалног условљавања као процес моралног формирања.

16. Концепт доживотног моралног формирања.

17. Критеријуми зреле и развијене моралности.

18. Интерперсонално поверење (решавање конфликта, срећа, изазов).

МОЋ РЕЧИ

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача Пирот Тирила и Методија 29 18300 Пирот
Координатор:	Петар Ђорђевић djordjevic_lj@open.telekom.rs 064/211-00-22 010/345-237
Аутори:	Мирјана Станковић-Ђорђевић
Реализатори:	Мирјана Станковић-Ђорђевић, Драгана Станковић, Сузана Тасић
Општи циљеви:	Подстицање развоја вербалне комуникације – комуникативне или социјалне функције говора – богате, разноврсне и вишесмерне језичке праксе; Сазнања и увиди о значају развоја комуникативних функција говора; Овладавање методама и техникама подстицања вербалне експресије, Развој комуникативне компетенције и партнерских односа са другима; Вештине успешне комуникације и конструктивног решавања сукоба
Специфични циљеви:	Развој вештине самоизражавања; Подстицање способности успостављања и одржавања односа са другима; Овладавање вештином тражења одговора на питања о свету који нас окружује; Развој имагинације, креативног мишљења, дивергенције идеја

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	
I блок:	1. Упознавање и увид у сазнања о значају развоја говора, односа говорног и интелектуалног развоја, развојно-прагматичном приступу, комуникативним функцијама говора и њиховој важности за целокупан психички развој детета.
II блок – образовне радионице:	1. Експресија идеја, ставова, осећања, образлагање поступака и избора, афирмација дететове индивидуалности. 2. Успостављање односа са другима – разноврсна и вишесмерна комуникација, разумевање другог, емпатичност. 3. Хеуристичка функција – тражење одговора на питања о свету око нас – развој сазнања кроз когнитивни конфликт – тражење и откривање

информација, неговање запитаности и дивљења пред чудима света, критичко мишљење.

4. Имагинација и креативност – флуидност, флексибилност, дивергенција идеја, способност процењивања и вредновања, хумор и осећајност.

Институција:	Удружење Креативни учитељи Саве Ковачевића 138 11309 Лештане
Координатор:	Момчило Степановић stlamomcilo@gmail.com 064/135-72-78 011/228-09-32
Аутори:	Момчило Степановић
Реализатори:	Момчило Степановић, Јасмина Петровић, Слађана Обрадовић, Невена Поповић, Весна Петровић, Јасмина Пантић, Биљана Суботић, Сузана Марјановић
Општи циљеви:	Унапређивање приступа образовном, васпитном раду, дисциплиновању, награђивању и кажњавању, у настави
Специфични циљеви:	Оспособљавање за иновативну методiku управљања одељењем и уважавање различитости; Умањење потребе за кажњавањем и награђивањем у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (15 бодова)

Садржај и активности:

1. Казна и награда коју памтим. Увод у тему – циљеви и задаци обуке. Радионица: Награде и казне које памтим (Награђивање и кажњавање као део живота и наставе).
2. Мотивација (Појам и основе мотивације). Радионица: Узроци различитог успеха ученика (Како подстицати унутрашњу мотивацију).
3. Темпераменти. (Профил личности – тест и анализа; Врсте и особености темперамената; Како препознати темпераменте деце и искористити их за унапређивање рада). Радионица: Темпераменти деце.
4. Награде и казне у настави. Активност: Моћ похвале, извештавање, дискусија; Награде и казне у настави. Радионица: Награђујем и кажњавам; Оцена у служби награде и казне.
5. Дисциплина (Дисциплина и дисциплиновање). Радионица: Дисциплина, извештавање и дискусија; Од дисциплине ка самодисциплини.
6. Иновације у организовању наставе (Хуманистички приступ). Радионица: Савремена школа, извештавање и дискусија; Вишеструка интелигенција – видови различитости. Активности за увођење у групну динамику (обука)

7. опција а) или опција б):

а) Договарањем до успеха и дисциплине (за наставнике). Радионица: Договарање и договори у настави (извештавање и дискусија).

Методологија договарања о важним питањима (излагање). Како обезбедити поштовање правила (излагање, ППТ презентација), Примери: Пано „Заједничке потребе“, „Наша свеска“.

б) Интегрисан приступ припреми за школу и описмењавање (за васпитаче). Особености и значај предшколског васпитања и образовања (излагање, ППТ презентација). Интегрисана припрема за описмењавање и школу, иноватива методологија целовите припреме и увод у симболичку писменост (излагање, ППТ презентација).

Радионица: Симболичка писменост (практичне активности и вежбе, рад на задацима, извештавање, дискусија, примери добре праксе).

8. Законска регулатива. Радионица: Законске одредбе у вези са награђивањем и кажњавањем, (извештавање и дискусија).

НАСТАВНИК КАО КРЕАТОР КЛИМЕ У ОДЕЉЕЊУ

Институција: Институт за педагошка истраживања
Добрињска 11/III
11000 Београд

Координатор: Душица Малинић
dmalinic@rcub.bg.ac.rs
064/132-09-11

Аутори: Зоран Аврамовић

Реализатори: Дејан Станковић, Зоран Аврамовић,
Милџа Вујачић, Душица Малинић

Општи циљеви: Упознавање наставника и стручних сарадника са могућностима и начинима креирања позитивне климе у одељењу

Специфични циљеви: Оспособљавање наставника за планирање и реализацију сарадње са родитељима ученика; Оспособљавање наставника за креирање квалитетног часа; Оспособљавање наставника за примену стратегија које утичу на побољшање комуникације у одељењу; Оспособљавање наставника за примену стратегија које утичу на побољшавање мотивације ученика; Оспособљавање наставника за примену стратегија које помажу у откривању узрока и превенцији школског неуспеха

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник

општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Сарадња школе и породице.
2. Квалитетан час и социјални односи у одељењу.
3. Комуникацијске вештине наставника.
4. Мотивација ученика за учење.
5. Узроци и превенција школског неуспеха.

НИ ЦРНО НИ БЕЛО – ПРОГРАМ ЗА РАД СА ДЕЦОМ/МЛАДИМА, ПРОТИВ ПРЕДРАСУДА, ЗА ТОЛЕРАНЦИЈУ И ИНТЕРКУЛТУРАЛНОСТ

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Зорица Трикић cip-zorica@sbb.rs 011/322-39-09
Аутори:	Јелена Врањешевић, Зорица Трикић
Реализатори:	Јелена Врањешевић, Зорица Трикић, Тамара Томашевић, Божидар Николић, Коруга Драгана, Олга Лакићевић, Мирослава Марјановић, Драгана Јовановић, Ана Арсенијевић, Сања Печењковић, Александра Јовакин, Петар Илић, Борић Јасмина, Лидија Терек, Зорка Петровић, Јелена Жунић Цицварић, Марија Себић, Милица Велимировић, Славица Кијевчанин
Општи циљеви:	Изградња заједнице у установи у којој се негују солидарност и интеркултуралне вредности: сва деца/млади су прихваћени и достижу пуни потенцијал
Специфични циљеви:	Развијање толеранције код деце/младих за друге културе, као и позитивне слике о себи и личног и групног идентитета; Критички однос према предрасудама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне

наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Лични и групни идентитет (прича о мом имену, одреднице личног идентитета, комплексност и промењивост идентитета, развој мањинског и већинског идентитета).
2. Механизми настајања стереотипа и предрасуда (опажање другости, интерпретација различитости).
3. Контекст као фактор утицаја (интерпретација података на основу недовољно информација, импликације на образовни контекст).
4. Породична култура (различите породичне културе, ефекти на вредности понашање деце /младих).
5. Ефекти стереотипа и предрасуда (етикетирање, интериоризоване етикете, групне и појединачне, ефекти на децу/младе, превођење на језик опажања и позитивне акције).

6. Односи већине и мањине (отварање за другост, потребе које су у основи затварања ка другости, потребе које дефинишу спремност отварања ка другости, интеркултурална осетљивост, усклађивање различитих потреба већине и мањине, фактори ризика у интеркултуралном учењу).
7. Вештине слушања (различите врсте слушања интеркултурални дијалог, прихватање осећања детета/младих, како одговорити на неугодна питања).
8. Исте и различите стартне позиције (механизам „Окриви окривљеног“, примењивост у раду са децом која долазе из мањинских и маргинализованих породица).
9. Децентрација (стављање у положај другог, разумевање потреба)
10. Могућности деловања, методологија рада са децом/младима (трансформативни дијалог, креирање заједнице која учи, неговање солидарности, израда ученичких, породичних и наставничких књижица, коришћење слика и прича из локалне заједнице, миниистраживања, искуствено учење, интеграција садржаја у наставне планове и програме у целини).

НИ ЦРНО НИ БЕЛО/СТРАТЕГИЈЕ ЗА ИНКЛУЗИЈУ И СЕНЗИТИВИЗАЦИЈА ЗА ПОТРЕБЕ ДЕЦЕ ИЗ ОСЕТЉИВИХ ГРУПА

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Зорица Трикић cip-zorica@sbb.rs 011/322-39-09
Аутори:	Јелена Врањешевић, Зорица Трикић
Реализатори:	Јелена Врањешевић, Зорица Трикић, Тамара Томашевић, Божидар Николић, Коруга Драгана, Олга Лакићевић, Никола Дувњак, Мирослава Марјановић, Драгана Јовановић, Ана Арсенијевић, Сања Печењковић
Општи циљеви:	Подршка и активирање образовних институција за деловање у правцу инклузивности
Специфични циљеви:	Развијање стратегија у односу на изворе предрасуда и дискриминације у образовној институцији са посебним акцентом на ставове и понашања запослених
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Промене – парадигме трансформације и толеранције.
2. Механизми настајања стереотипа и предрасуда.
3. Разумевање стереотипа и предрасуда – модел ДИВ.
4. Дискриминација и опресија – механизми настајања и одржавања.
5. Кругови насиља – улоге у дискриминацији и насиљу.
6. Образовни контекст и дискриминација – имлицитна и експлицитна дискриминација.
7. Децентрација.
8. Компетитивни индивидуализам – исте и различите стартне позиције и њихов ефекат на школовање.
9. Искуства аутсајдера.
10. Развој интеркултуралне осетљивости.
11. Развој културног идентитета.
12. Потребне мањских и маргинализованих група.
13. Изградња савезништва, креирање инклузивног образовног контекста (елементи партиципативне драме).

ОБРАДА ТЕМА ВАСПИТНОГ РАДА ПУТЕМ РАДИОНИЦА У ДОМОВИМА УЧЕНИКА

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Бранкица Ристић, Тијана Папић
Реализатори:	Бранкица Ристић, Тијана Папић
Општи циљеви:	Оспособљавање васпитача у домовима за самостално осмишљавање и извођење радионица по темама васпитног рада ради јачања професионалних капацитета
Специфични циљеви:	Оспособити васпитаче да креирају радионицу по циљевима васпитне теме; Мотивисати васпитаче у примени нових знања на пољу интерактивног рада са младима
Циљна група:	васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Искуство у реализацији Програма васпитног рада у дому ученика (Колико често се у обради васпитних тема користе радионице на начин на који препоручује Програм васпитног рада? Које се теме најчешће обрађују?).
2. Предуслови за активно учење (стилови учења, базични услови за интерактиван рад са младима).
3. Планирање корака (детаљно планиране радионице, формулисање циљева на задате теме из Програма васпитног рада).
4. Структурисање активности (дефинисање активности –динамика, техника, начина рада)
5. Технике у радионичарском раду 1 (радни задатак –једна група једна техника).
6. Технике у радионичарском раду 2. (играње улога по задатом сценарију како би васпитач разумео технику, процес који се одвија у групи која глуми и научи да заштити интегритет свих учесника).
7. Правила у радионици и правила у дому (упоређивање најчешћих правила радионице са правилима у домовима ученика).
8. Давање повратне информације.
9. Васпитач групе као водитељ радионице (анализирање особина доброг водитеља радионице и однос између улоге васпитача и улоге водитеља радионице).
10. Вештине презентације (карактеристике добре презентације; осмишљавање и приказивање презентације).
11. Групна динамика и тешкоће у раду са групом.
12. Начини евалуирања радионице и васпитног-образовних исхода (значај евалуација, начини на које се могу вредновати исходи обрада васпитно-образовних тема у дому ученика).
13. Самостално креирање радионица о темама васпитног рада (радионица о теми по избору из Годишњег програма васпитног рада).
14. Евалуација.

ОБРАЗОВАЊЕ ЗА МИР – ДИЈАЛОГОМ ДО РЕШЕЊА

Институција:	НАНСЕН дијалог центар Србија Милентија Поповића 12/3 11000 Београд
Координатор:	Драгана Шаренгаћа dragana.ndcserbia@nansen-dialogue.net 062/628-794 011/213-03-06
Аутори:	Татјана Поповић, Драгана Шаренгаћа
Реализатори:	Татјана Поповић, Драгана Шаренгаћа, Ивана Гајовић
Општи циљеви:	Усвајање вештина и техника конструктивног решавања сукоба, рад на побољшању односа између ученика и наставника, рад на мењању приступа сукобима
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника и ученика за примену техника конструктивног решавања сукоба, усвајање и примену техника у радној пракси, повезивање и сарадњу свих актера важних за успешан образовно-васпитни процес
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	20
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Разлика између дијалога и дебате. 2. Шта је дијалог „Нансен“ и како га примењујемо. 3. Комуникацијске вештине. 4. Средства и технике анализе сукоба (Шта је сукоб? Фазе сукоба; Стилски понашања у сукобу). 5. Упознавање са техникама конструктивног решавања сукоба. 6. Средства за анализу сукоба (анализа „Лук“ и мапирање сукоба). 7. Тимски рад. 8. Увод у технике преговарања. 9. Шта је успешно преговарање? 10. Увод у технике медијације. 11. Искуства примене школске медијације на југу Србије.

ОБУКА ВАСПИТАЧА, УЧИТЕЉА И АСИСТЕНАТА ЗА РАД СА РОМСКОМ ДЕЦОМ

КЗ

П: 2, 3

Институција:	Помоћ деци Булевар Краља Александра 237/81 11000 Београд
Координатор:	Љиљана Васић romocdeci@eunet.rs 011/322-85-64
Аутори:	Љиљана Васић, Рајко Ђурић
Реализатори:	Љиљана Васић, Рајко Ђурић, Каја Раимовић, Данијела Стошић, Саша Демировић, Маја Стоилковић
Општи циљеви:	Обучени васпитно-образовни тимови васпитача/ учитеља и асистената за квалитетан обухват маргинализоване деце и њихово дуже задржавање у образовању
Специфични циљеви:	Већа осетљивост васпитача/учитеља у раду са ромском децом; квалитетно увођење асистената у образовни систем; Ефикасни тимови за постизање квалитетног образовања за сву децу
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Начини перцепције деце.
2. Учење кроз игру.
3. Посматрање и развојно прилагођавање програма.
4. Познавање и поштовање средине.
5. Историја Рома.
6. Историја ромске културе и литературе.
7. Интеракција одраслих и деце (сарадња са родитељима, процес сарадње са родитељима).
8. Стварање тима, организација тима, подела улога у тиму, одлучивање у тиму.

ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА/ВАСПИТАЧ У ДОМУ КАО ПРОМОТЕР ПАРТИЦИПАТИВНИХ ПРАВА УЧЕНИКА

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић topalovicbozidar@sbb.rs 066/341-578 015/392-350
Аутори:	Божидар Топаловић, Биљана Ерцеговчевић, Катарина Јовановић
Реализатори:	Божидар Топаловић, Биљана Ерцеговчевић, Катарина Јовановић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника/васпитача за успешно обављање васпитне функције кроз оснаживање ученика за остваривање њихових партиципативних права
Специфични циљеви:	Стицање знања о дечијим правима и оспособљавање за њихово остваривање; Указивање на значај права на слободан приступ информацијама од јавног значаја
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Индивидуално ангажовање учесника кроз специфичан начин представљања (децентрација), дефинисање и усвајање правила рада.
2. Добро познавање дечијих и посебно познавање партиципативних права („Мозгалица“, размена мишљења и закључивање; вођено читање у оквиру „инсерт“ технике; техника гледања филма; решавање задатка у оквиру 2+2 групе).
3. Разумевање различитих техника које подстичу развој критичког мишљења код ученика (Евокација и анализа искуства о раду са реализаторима програма у претходном радном блоку).
4. Разумевање жеља и потреба и њихове повезаности са правима (Мозгалице; вођена фантазија; размена мишљења и закључивање).
5. Познавање битних одредница информација јавног значаја и умећа да се до њих дође (Евокација релевантних искустава; задаци за групе; вођено читање; провера разумевања на конкретним задацима).
6. Детаљно познавање свих битних елемената везаних за оснивање и рад ученичког парламента, упућивање учесника у ефикасне начине рада (Евокација релевантних знања и искустава; рад са текстом; провера разумевања и усвојености решавањем конкретних задатака).

7. Познавање демократских процедура и законитости које се морају обезбедити и примењивати у раду одељењске заједнице и ученичког парламента (Техника „грозд“, размена мишљења и закључивање, провера закључака, рад са текстом, решавање проблема из непосредног искуства учесника).
8. Процењивање могућих проблема у процесу активног промовисања ученичких права и дефинисање начина за њихово превазилажење (Упознавање са садржајем упутства за рад са ученицима, размена мишљења о могућим проблемима у примени упутства и начинима њиховог отклањања).

ОСНАЖИВАЊЕ МЛАДИХ КРОЗ УЧЕНИЧКЕ ПАРЛАМЕНТЕ

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Даница Белић danica.belic@gzt.de 063/517-065
Аутори:	Милена Голић, Марија Радовановић, Станислава Видовић
Реализатори:	Станислава Видовић, Марија Радовановић, Милена Голић, Биљана Радосављевић, Даница Белић, Нада Шкундрић, Маја Врачар, Весна Краварушић, Наташа Стојановић, Љиља Вдовић, Драгана Ђук, Невенка Крагуљац, Мирјана Остојић, Бисерка Светозаревић, Сунчица Станков
Општи циљеви:	Оспособљавање професионалаца за рад са младима на успостављању и унапређењу рада ученичког парламента и промоцији партиципативних права младих
Специфични циљеви:	Унапређивање знања, вештина и васпитне компетенције запослених у образовању; Оспособљавање наставника да буду подршка ученицима при формирању ученичког парламента, код покретања акција у школи и при укључивању у рад стручних и органа управљања у школи; Умрежавање и ширење идеје партиципације ученика у школама и животним ситуацијама

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (18 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дечја права и упознавање са Конвенцијом о правима детета и члановима Закона о основама система образовања и васпитања. 2. Демократија и парламент. 3. Ученички парламент у школи. 4. Тимски рад. 5. Лидерство. 6. Критичко мишљење. 7. Преговарање.

ПОВЕЋАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА САВРЕМЕНОГ ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

К3

П: 6, 7

Институција:	ОШ "Жарко Зрењанин" Ђурђа Смедеревца 78 23100 Зрењанин
Координатор:	Мирјана Ђуришић oszzgenjanin@zrlocal.net 023/548-820
Аутори:	Милован Ђуришић
Реализатори:	Милован Ђуришић, Едита Сатлер, Мирјана Ђуришић
Општи циљеви:	Повећање компетенција наставника за квалитетније обављање савремених функција одељењског старешине: педагошких, психолошких, социјалних, дијагностичких, сарадничких, педагошко-инструктивних, истраживачких, организационих, административних, комуникације са ученицима, колегама, родитељима, локалном заједницом и др. чиниоцима
Специфични циљеви:	Обучавање за утврђивање стварних потреба као основе за дефинисање циља и задатака; Структурирање актуелних садржаја за планирање рада и реализацију активности одељењског старешине; Прецизно дефинисање савремених улога и компетенција одељењског старешине које су потребне за успешно решавање конкретних педагошких ситуација у раду са ученицима/децом, колегама и родитељима; Оспособљавање одељењских старешине

за обављање педагошко-инструктивне и саветодавне улоге унутар одељењског и наставничког већа, а у функцији праћења, вредновања, унапређивања развоја и школских постигнућа сваког ученика и целог одељења; Унапређивање компетенција (знања, вештина, васпитних ставова и мотивације) за вођење и управљање одељењем, учењем, развојем и понашањем ученика/деце; Упознавање са методама и техникама препознавања узрока, али и превентивног и модификованог деловања на развој вредносне оријентације и понашање ученика/деце; Упознавање са потребама и могућностима стварања адекватне, здраве, подстицајне и безбедне школске средине, педагошке, психосоцијалне и радне климе у одељењу и школи у којој ученици могу оптимално задовољавати своје индивидуалне потребе и развојне могућности; Оспособљавање за ефикасно и ефектно примењивање васпитних метода и средстава за превенирање непожељних и формирања и унапређивање ваљаних облика понашања; Оспособљавање за пружање подршке ученицима који имају развојне сметње и даровитим да убрзано напредују; Упознавање и примена репертоара облика и метода сарадња између школе, породице и локалне заједнице

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних

предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Права и обавезе одељењског старешине (Упознавање са друштвеним, законским, стручним, педагошким, психолошким, еколошким и методичким обавезама и правима; Упоредна анализа стања школске праксе са законским, програмским и другим захтевима и обавезама).
2. Планирање и припремање рада одељењског старешине (Подручја рада одељенског старешине и упознавање са методама утврђивања приоритетних потреба, садржаја и активности рада; Час одељенског старешине као обавезна ваннаставна активност, рад одељењске заједнице и друго).
3. Савремене улоге и компетенције одељењског старешине (улога и компетенције).
4. Стратегије вођења и управљања одељењем (социјалне вештина за разумевање, уважавање различитости, пружање подршке развоју и постигнућима, позитивном понашању, решавању дисциплинских проблема).
5. Одељењски старешина „лидер“ у одељењском већу (Анализа обавеза и права „лидера“ у образовању и владање техникама вођења седница и спровођења одлука одељењског већа, начини информисања његових чланова – структура одељења, индивидуалне посебности

ученика, социјално-породичне прилике, предузимање превентивних, интервентних или корективних педагошких мера).

6. Педагошко-инструктивна функција одељењског старешине (Разматрање значаја и методологије остваривања педагошко-инструктивне и саветодавне функције одељенског старешине; Увид у план, распоред часова, начин рада, оптерећеност ученика, оцењивање; Форме увида и технике обавештавања – одељенско и наставничко веће; Праћење рада и постигнућа ученика и вођење евиденције и документације о томе).
7. Одељењски старешина као „други родитељ“ (освешћивање одељенског старешине да је „други родитељ“ детету/ученику; Идентификовање дечјих потреба и начина како могу бити задовољене).
8. Сарадња са породицом и локалном заједницом (облици сарадње са породицом; сарадња са локалном средином – саветовалиштем, дечјим диспансером и др.).
9. Самовредновање рада и остварених резултата (Методолошко обучавање одељенског старешине за перманентно и објективно праћење, самовредновање свога рада, резултата и понашања).
10. Евалуација.

ПОДРШКА ТИМОВИМА ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ/УЧЕНИКА ОД НАСИЉА – ТРАНСПАРЕНТНО НЕ ПРОТИВ НАСИЉА

КЗ

П: 1

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Милица Ђорђевић milica.djo@gmail.com 064/813-47-01
Аутори:	Мирјана Златановић, Милица Ђорђевић
Реализатори:	Мирјана Златановић, Милица Ђорђевић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција наставника за подршку развоју личности ученика у превенцији насиља
Специфични циљеви:	Оспособљавање чланова Тима за препознавање облика насиља, реаговање на насиље, изrada плана заштите, планирање превентивних активности и праћење ефеката
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика,

стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Закон о основама система образовања и васпитања.
2. Посебни протокол.
3. Оквирни акциони план.
4. Примена Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање – повезивање свих докумената.
5. Појам насиља, злостављања и занемаривања.
6. Облици и нивои насиља.
7. Планирање превентивних активности у складу са потребама установа – анализа стања, конципирање програма заштите.
8. Кораци у интервенцији.
9. Процена нивоа ризика.
10. Унутрашња заштитна мрежа.
11. План рада тима за заштиту од насиља.
12. Вођење евиденције – начин вођења, праћење и извештавање.
13. Спољашња заштитна мрежа.
14. План заштите – конципирање и праћење ефеката.

Институција:	Едукативни центар - Мултимедиа Станка Власотинчанина 18 18000 Ниш
Координатор:	Роберт Џунић multimediana@yahoo.com 065/290-00-50
Аутори:	Драгана Бошњак, Сузана Васић, Роберт Џунић, Душица Манојловић, Лидија Цветковић
Реализатори:	Драгана Бошњак, Сузана Ваић, Роберт Џунић, Душица Манојловић, Лидија Цветковић
Општи циљеви:	Пружање квалитетне, стручне помоћи ученицима у основној школи којима је потребан појачан васпитни рад Упознавање учесника са процедурама и обрасцима који чине законски оквир у реализацији појачаног васпитног рада са ученицима у основној школи. Оснаживање наставника и стручних сарадника за примену појачаног васпитног рада (садржаји, методе, технике и инструменти за рад), укључивање и пружање подршке родитељима. Повезивање свих актера у школи укључених у процес појачаног васпитног рада са ученицима.
Специфични циљеви:	Указати школским библиотекарима шта је све потребно да садржи програм за аутоматизацију да би био у складу са важећим ISBD стандардима за библиографско и каталошко описивање библиотечко-информационе грађе

Циљна група:	и извора, и да би био у складу са Unimarc-ом, машински читљивим библиографским форматом за креирање и размену библиографских записа наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање и повезивање Конвенције о правима деце, Протокола о заштити ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама, Закона о основама система образовања и васпитања и осталих законских аката који регулишу и подржавају појачан васпитни рад са ученицима. 2. Ко су ученици којима је потребан појачан васпитни рад (примери из праксе учесника). 3. Лакше и теже повреде обавеза. 4. Врсте и нивои насиља. 5. Како помоћи ученицима којима је потребан појачан васпитни рад, а не повредити њихова права. 6. Улога свих актера у процесу спровођења појачаног васпитног рада са ученицима.

7. Шта и како раде одељењске старешине, наставници, стручни сарадници, родитељи, институције (садржаји, методе, технике и инструменти).
8. Успешно вођење процеса појачаног васпитног рада са ученицима (по моделу добре праксе из ОШ „Краљ Петар I“ у Нишу).
9. Процедуре и обрасци који се примењују у процесу појачаног васпитног рада са ученицима (захтев, решење, оперативни план, извештај, евиденција).

Институција:	Академија Филиповић доо Гине Пајевић 8/3 35000 Јагодина
Координатор:	Братислав Филиповић skolafbsoft@gmail.com 063/824-99-99 035/243-974
Аутори:	Весна Живановић, Милош Вујић, Братислав Филиповић
Реализатори:	Весна Живановић, Милош Вујић, Братислав Филиповић, Бојан Грујић, Маја Ристић, Оливера Илић
Општи циљеви:	Усвајање знања, умећа и вештине од стране наставника ради превенције као и ради примене помоћи деци у кризним ситуацијама, развијање комуникације
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за коришћење техника превенција, примену програма подршке деци, разумевање психичког и емоционалног развоја ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска

сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Психосоцијална помоћ и програми.
2. Екосоцијални приступ, отпорност и могућност опоравка од негативних искустава.
3. Превентивни и интервентни програми.
4. Три нивоа превенције.
5. Кораци у планирању програма.
6. Оспособљавање особља за примену програма подршке деци у кризи, организација и методологија.
7. Последице код деце у посебно тешким околностима.
8. Како предшколске установе и школе реагују на кризу.
9. Дете, криза и како ублажити патњу.
10. Категорије деце са највећим ризиком за развијање непосредних или дуготрајних психосоцијалних поремећаја (деца без родитељског старања, деца ометена у психофизичком развоју, деца из дисфункционалних породица, деца у, деца улице институцијама, деца са проблемима понашања, злостављана деца, сасвим мала деца).
11. Поступци приликом неопходног одвајања детета од родитеља.
12. Принципи у пружању психосоцијалне помоћи.

13. Подстицање самопоштовања на предшколском узрасту, поверење као излечење, подршка адолесцентима, како рећи „не“.
14. Комбинација различитих приступа пружања психосоцијалне помоћи.
15. Стрес, стресна ситуација, стресни догађаји, криза, врсте криза, стратегије превладавања, траума и трауматска искуства.
16. Реакције и узраст.
17. Фактори ризика и отпорности.
18. Напомене за разумевање дечјих реакција.
19. Помоћ и опоравак деце, суштина, врста помоћи.
20. Друштвено окружење и друштвена брига за децу.
21. Комуникација са дететом.
22. Помоћ у кризним ситуацијама, технике.
23. Помоћ у разним фазама у реаговању на кризне ситуације.
24. Деца, туговање.
25. Симптоми и психолошка прва помоћ деци након трауматског искуства, прилагођеност узрасту.
26. Помоћ деци и родитељима, подршка друштвене средине.
27. Активно слушање (вештине активног слушања, комуникација са дететом у кризи, вештина решавања проблема, потешкоће).
28. Важне поруке и информације.
29. Евалуација.

ПОРОДИЧНИ РАСПОРЕД У РАДУ С АГРЕСИВНОМ И ХИПЕРАКТИВНОМ ДЕЦОМ ОСНОВНОШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Институција:	ОШ "Мајка Југовића" Градски Парк 9 11080 Земун
Координатор:	Санела Фековић sanela.fekovic@gmail.com 063/253-487 062/604-700
Аутори:	Владица Илић
Реализатори:	Владица Илић, Маја Мандић Марковић, Весна Живановић, Илинка Милетић, Санела Фековић, Цица Станић
Општи циљеви:	1. Оснаживање наставника да управљају одељењем; 2. Повећање компетенције наставника за смањивање и решавање проблема; 3. Сагледавање кроз концепт породичног распореда (ПР) важности и утицаја друштвених и породичних односа као узрочника проблема
Специфични циљеви:	1. Упознавање полазника с концептом ПР-а; 2. Обучавање полазника да препознају узроке проблема у којој је позицији дете у групи и зашто; 3. Сензибилизовање за коришћење принципа ПР-а у функцији смањења проблема
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоријски увод – концепт породичног распореда по Берту Хелингеру. 2. Дефинисање основних појмова – хиперактивност и агресивност. 3. Сагледавање важности и утицаја социјалних и породичних односа на агресивно и хиперактивно понашање код ученика. 4. Основни елементи рада с децом – игра, релаксација, имагинација, прављење мобила. 5. Демонстрација и основне технике рада с породичним распоредом. 6. Увежбавање техника и вештина породичног распореда на конкретним примерима.

ПРЕВЕНТИВНИ КАРАКТЕР ВЕРСКЕ НАСТАВЕ

Институција:	Човекољубље, Добротворни фонд Српске Православне Цркве Др Иве Поповића Ђанија 4 11000 Београд
Координатор:	Драган Макојевић covek@eunet.rs 063/328-075 011/367-29-70
Аутори:	Зорана Гајић, Марија Вранешевић, Владан Југовић, Мила Паунић, Љиљана Богавац, Споменка Ћирић-Јанковић
Реализатори:	Владан Југовић, Споменка Ћирић Јанковић, Љиљана Богавац, Мила Паунић
Општи циљеви:	Развијање осетљивости за проблематику адолесцентних криза и оспособљавање вероучитеља за превенцију злоупотребе психоактивних супстанци, насиља и ширења HIV/сиде
Специфични циљеви:	Промоција сарадње у горе наведеним областима међу вероучитељима из различитих цркава и верских заједница у Србији
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	15
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Превенција злоупотребе психоактивних супстанци, насиља и ХИВ/сиде (за наставнике верске наставе).
2. Мотивисање вероучитеља за конкретно делање. Семинари се састоје од шест сесија. Уз предавања, за учеснике семинара припремљен је и стручан материјал, презентација нових статистичких података у вези са темом семинара, као и други пратећи материјал.
3. Евалуацију (путем анонимних упитника).

ПРЕВЕНЦИЈА И ИНКЛУЗИЈА КРОЗ ФОРУМ-ТЕАТАР

КЗ

П: 1, 2

Институција:	ОШ „Милутин и Драгиња Тодоровић“ Саве Немањића 2 34000 Крагујевац
Координатор:	Светлана Андријанић amdanko@ptt.rs 064/278-91-50 034/365-800
Аутори:	Светлана Андријанић
Реализатори:	Зорица Милетић, Светлана Андријанић
Општи циљеви:	Едуковати наставнике да користе форум-театар за превентивно деловање на ученике у сузбијању насиља, превенцији болести зависности, као и да укључују децу са тешкоћама у развоју у редован васпитно-образовни рад (оснаживање личности и преузимање одговорности)
Специфични циљеви:	Демократизација друштва, већа толерантност, инклузија, јачање личности ученика, преузимање одговорности за сопствени живот, кроз форум-театар (интерактивно позориште, партиципативну драму)
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка

школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора

Број учесника: 20
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Форум театар (историјат, развој, специфичности, циљне групе).
2. Позоришне игре (загревање, размрдавање, поверење, позориште статуа, вежбе за глумце).
3. Креирање представе (превенција и инклузија).
4. „Врућа столица“.
5. Улога џокера и правила игре.
6. Извођење представе (превенција и инклузија).

Институција:	Друштво учитеља Ковина Трг Жарка Зрењанина 7 26220 Ковин
Координатор:	Мирјана Бановић mirjana_banovic@yahoo.com 064/182-23-84
Аутори:	Мирјана Бановић, Микица Милошевић
Реализатори:	Мирјана Бановић, Микица Милошевић
Општи циљеви:	Подстицање детета/ученика у развоју, односно, настави, развијање одговорности ученика, вредности код детета/ученика, подстицање и неговање демократског духа и ученичких иницијатива и активности
Специфични циљеви:	Едукација наставника/родитеља/ ученика за прихватање различитости и подстицање позитивних ставова и развој социјалних вештина, очекивања и промоција успешности, култура понашања, поштовање личности, једнакост и правичност
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Законодавни оквир и облици насиља код нас.
2. Основни појмови везани за облике насиља у школама, као и упознавање са применом Посебног протокола заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања (презентације у Power Pointu).
3. Узроци насиља међу вршњацима, толерисање насиља (порицање, умањивање, рационализација, оправдање, окривљавање, избегавање), учење по моделу, позитивни обрасци понашања.
4. Упознавање са могућим интервенцијама у ситуацијама насилног понашања (насиље– насилник–жртва).
5. Модели вођења евиденције о насиљу у учионици од стране редара, одељенског старешине, на нивоу школе.
6. Упознавање са реституцијом.
7. Акциони планови школа и обезбеђивање одрживости програма – мере превенције.

* Програм може да се реализује и електронским путем

ПРЕТПОСТАВКЕ УСПЕШНЕ НАСТАВЕ

Институција:	Центар за примењену педагогију Рада Кончара 16 11000 Београд, Земун
Координатор:	Стеван Крњајић eduscimail@yahoo.com 065/642-61-76 011/219-85-85
Аутори:	Радован Антонијевић, Стеван Крњајић
Реализатори:	Радован Антонијевић, Стеван Крњајић, Ивана Луковић, Јасмина Крњајић
Општи циљеви:	Стицање неопходних педагошких и дидактичко-методичких знања и вештина за ефикасну реализацију савремене наставе
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за адекватно мотивисање ученика, примену савремених метода учења и развијање позитивних социјалних односа ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета

у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Методе ефикасног учења и сазнавања у настави.
2. Диференцирани приступ у избору и реализацији садржаја наставе.
3. Агресивно понашање ученика
  - а) општа обележја агресивног понашања ученика – физички и вербални облици агресивног понашања;
  - б) бихејвиоралне карактеристике агресивних ученика – узрастне и полне разлике;
  - в) бихејвиоралне карактеристике, односно типови виктимизираних ученика – пасивни, неагресивни, провокативни – агресивни према слабијим ученицима;
  - г) начини предупредивања агресивног понашања ученика – тајмаут, награђивање дисциплинованог понашања и кажњавање агресивног понашања).
4. Узроци и стратегије превладавања наставничког стреса (Анализа четири значајна аспекта стреса –
  - а) основне карактеристике које дефинишу стрес;
  - б) распрострањеност и извори стреса;
  - в) персоналне карактеристике наставника и стрес;
  - г) стратегије превладавања и редуковања негативних ефеката стреса..

5. Успостављање и развој пријатељских и просоцијалних односа међу ученицима
  - а) теорије интерперсоналне наклоности – теорија сличности, теорија комплементарних потреба, теорија размене;
  - б) детерминанте дечјих пријатељских избора – индивидуалне и ситуационе;
  - в) примарне карактеристике дечјих пријатељстава – добровољност, реципрочност, дијадичност, поверење и интимност).
6. Улога наставника у стварању средине подстицајне за учење
  - а) дефинисање појмова „мотив“ и „мотивација“ и утврђивање значаја теме,
  - б) извори спољашње и унутрашње мотивације за учење,
  - в) емоционална клима у одељењу и мотивација за учење,
  - г) хумор у настави као извор мотивације за учење,
  - д) предлози за развијање унутрашње мотивације).

ПРОАКТИВНО УПРАВЉАЊЕ КЛИМОМ У ОДЕЉЕЊУ ТРАНСАКЦИОНА АНАЛИЗА У УЧИОНИЦИ (ГРУПИ)

КЗ

П: 4, 6

Институција:	"Life coaching", Агенција за едукацију и консалтинг Владике Ћирића 6 21100 Нови Сад
Координатор:	Драгана Јовановић-Бока boka@nscable.net 064/119-65-72 021/493-533
Аутори:	Драгана Јовановић-Бока, Лидија Дошен
Реализатори:	Драгана Јовановић-Бока, Лидија Дошен, Мирослава Вучетић-Ћирић
Општи циљеви:	Усвајање концепата и метода Трансакционе анализе ради развоја личних способности просветних радника за управљање стимулативном радном климом у одељењу
Специфични циљеви:	Употреба афирмација као ефикасан метод рада у одељењу и фазе развоја групе; Превенција нежељеног понашања у одељењу и методе Трансакционе анализе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Уговор као средство планирања промене (Fanita English, тространи уговор, активна партиципација свих актера за ефикасан рад у одељењу). Активности: Креирање Уговора са одељењем; Уговора о личном напредовању ученика; Уговора о професионалним циљевима.
2. Вођење ученика у одељењу до „ОК позиције“ (Фазе развоја групе; Такман и врсте интервенција – функционална понашања вође и психодинамика у одељењу). Активности: Идентификација фаза развоја групе, жељених и нежељених интервенција на групно поље .
3. Употреба функционалних „его стања“ као могућности за ефикасно реаговање (комбинација структурирајућег и негујућег васпитног приступа; Значај креативности и мотивација из Слободног детета, Употреба пет функционалних „его стања“ као могућност избора за реаговање). Активности: Егограм у функцији планирања промене реаговања и вежбање различитих его одговора.

4. Управљање дносима између ученика и просветних радника у зависности од планиране структуре часа (начини структурирање времена, структура часа) Активности: Темпограм као метод анализе активности у групи, анализа активности у одељењу на нивоу група.
5. Шта просветни радници могу да ураде у вези са патолошким процесима на нивоу појединца у одељењу. (Врсте скрипта и елементи – Забране и драјвери; Позитивни алати – афирмације, стоукови, дозволе). Активности: вежбање метода трансакционе анализе на примерима.
6. Теорија развојних циклуса Пам Левин (подршка за лични раст и развој просветних радника и ученика у одељењу). Активности: Идентификација личних афирмација просветних радника путем вежбе Овали Пам Левин и вежбање у паровима. Анализа потреба ученика и браинсторминг употребе афирмација на нивоу велике групе.

Институција:	АСТРА - Акција против трговине људима Царице Милице 15 11000 Београд
Координатор:	Ивана Радовић ir@astra.rs 064/177-12-38 011/263-51-14
Аутори:	Марија Анђелковић, Тамара Вукасовић, Жељка Мартиновски, Евгенија Јокановић
Реализатори:	Марија Анђелковић, Ивана Радовић, Евгенија Јокановић, Жељка Мартиновски, Милан Жарковић, Слађана Радуловић, Марија Петровић
Општи циљеви:	Општи циљ програма је упознавање наставника и стручних сарадника основних и средњих школа са проблемом трговине децом ради превенције ове појаве
Специфични циљеви:	Сензитивизација наставника да препознају потенцијалне жртве трговине децом ради превенције, као и превентивна едукација ученика/ца
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама

у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Трговина децом – основне информације о феномену, узроцима и последицама.
2. Права детета – проблем трговине децом, одабрани међународни документи и релевантно национално законодавство.
3. Улога државних органа Републике Србије у сузбијању трговине људима (основне информације о Републичком тиму за борбу против трговине људима).
4. Трговина децом као специфичан вид насиља над децом.
5. Различити модели врбовања жртава трговине људима и како их препознати.
6. Модели (само)помоћи у конкретной ситуацији (механизми упућивања и помоћи жртвама трговине децом у Србији).
7. Конципирање стратегије – прављење акционих планова за деловање у школи након обуке.

Институција:	Учитељско друштво Неготин Иве Лоле Рибара 1 19300 Неготин
Координатор:	Слађана Петковић Констандиновић pksladja@gmail.com 064/262-42-46 019/548-525
Аутори:	Емил Влајић, Мирсада Топаловић
Реализатори:	Емил Влајић, Мирсада Топаловић
Општи циљеви:	Повећање компетенција наставника у раду са проблематичном децом
Специфични циљеви:	Стицање знања о типовима проблематичне деце и начинима решавања њихових проблема; Стицање вештина добре комуникације са проблематичном децом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20 - 30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Дефиниција и препознавање проблематичног детета.
2. Различити типови и психолошки профили проблематичног детета.
3. Вештине потребне у раду са проблематичном децом, са акцентом на трансакционој анализи.
4. Поремећаји понашања и практично решавање ситуација.

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ НАСИЉА „ЗДРАВИ ИЗБОРИ ЗА ДЕЦУ“ (НАПРЕДНИ НИВО)

Институција: Инцест Траума Центар - Београд
Мачванска 8
11000 Београд

Координатор: Љиљана Богавац
itcentar@EUnet.rs
063/752-12-54
011/386-13-32

Аутори: Душица Попадић, Љиљана Богавац

Реализатори: Марија Кривачић, Душица Попадић,
Мирослава Вуковић, Љиљана Богавац,
Станислава Оташевић, Весна Брзев-Ћурчић

Општи циљеви: Остваривање друштва слободног од насиља и
дискриминације над децом и женама

Специфични циљеви: Организовање и квалитетно спровођење
програма превенције родно заснованог насиља
у школском контексту, уз доследно и системско
укључивање школског особља, родитеља и деце

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник
предметне наставе – основна школа, наставник
предметне наставе – гимназија, наставник
општеобразовних предмета – средња стручна
школа и уметничка школа, наставник стручних
предмета – средња стручна школа и уметничка
школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), васпитач у предшколској установи,
медицинска сестра – васпитач, стручни

сарадник у предшколској установи/школи,
васпитач у дому ученика, директор/помоћник
директора

Број учесника: 26

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Да ли говоримо истим језиком – усаглашавање појмова и ставова у контексту насиља над децом.
2. Специфичности рада у оквиру превентивних програма.
3. Програм превенције Инцест Траума Центра, Београд („Здрави избори за децу“ – обухвата наставно особље, родитеље и децу).
4. Програми превенције као инструменти обелодањивања злостављања.
5. Извори помоћи „И поред најбоље воље, није лако радити скупа“.
6. Пројекат „Недеља превенције сексуалног насиља у школском контексту“.

ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА (ПО): ОСНАЖИВАЊЕ МЛАДИХ ИНФОРМИСАЊЕМ О ЗАНИМАЊИМА, КАРИЈЕРИ И ПУТЕВИМА ОБРАЗОВАЊА

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Марина Остојић, Валерија Живковић, Јелена Димитријевић, Марија Радовановић
Реализатори:	Марина Остојић, Валерија Живковић, Јелена Димитријевић, Марија Радовановић, Наташа Станисављевић, Весна Остојић, Снежана Шундић, Слађана Голубовић, Слободан Јовановић, Слободан Павловић, Татјана Рајић, Биљана Игњатовић, Јасмина Момчиловић, Бобан Антић, Валентина Раничић, Мирјана Радојевић, Драгана Бошњак, Славица Јаковљевић, Радмила Темелковић, Вера Савић Бенић, Едита Сакали, Јасмина Лекић Бељански, Гордана Матовић, Мирјана Митровић, Владан Јанковић, Бисерка Јаковљевић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција професионалаца за примену петофазног процесног модела професионалне оријентације и стварање системске мреже подршке у области ПО

Специфични циљеви:	Разумевање ПО развијањем информисања о занимањима, каријери, путевима образовања, рад са родитељима, умрежавање школа и партнера, промоција ПО
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15 - 30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слика савременог света рада и кључне компетенције за занимања (Савремени свет рада и кључне компетенције, рад на материјалу и презентација). 2. Активни видови рада у школи и иновативни видови рада у предузећу (Рад на тексту и уочавање везе рад у школи – иновативни видови рада у предузећу и израда постера за презентацију). 3. Информационе понуде, прикупљање и начини обраде информација (идентификовање и анализа ресурса, анализа SWOT извор информација у односу на могућност информисања и симулација у односу на изворе информација). 4. Области рада и припадајућа занимања (Упознавање и повезивање области рада са припадајућим занимањима по групама методом рада са картицама). 5. Области рада и припадајући профили (повезивање области рада и стручних области средњих стручних школа и гимназија).

6. Класификација занимања у одговарајуће стручне области (повезивање захтева занимања – на картицама – са листом способности које одговарају тим занимањима).
7. Стереотипи везани за пол и нетрадиционална занимања (освешћивање схватања о типичним мушким/женским занимањима и нетрадиционалним занимањима и веза са потребама коју намеће развој света рада). Људи из струке у настави (интервју са особом која је представник одређеног занимања, симулација и интервју са људима из струке у настави, кроз игру „тајанствена личност“ са одређеним занимањем и квалификациони оквири занимања)
8. Структурисање и визуализација квалификационог оквира занимања (креирање мапе ума за задато занимање).
9. Критеријуми избора занимања (креирање садржаја и активности у радионици о критеријумима избора занимања).
10. Рад са родитељима (рангирање картица са критеријумима за избор занимања, за њихову децу).
11. Планирање имплементације, упознавање са Приручником и портфолијом.
12. Евалуација (самооснаживање „Чаробна кутија“, евалуација програма).

ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА (ПО): ОСНАЖИВАЊЕ МЛАДИХ КРОЗ САМОСПОЗНАЈУ

Институција: Регионални центар за професионални развој запослених у образовању
Париске Комуне бб
18100 Ниш

Координатор: Виолета Тесла
tvioleta@gu.ni.rs
069/458-06-30
018/202-300

Аутори: Марина Остојић, Валерија Живковић,
Јелена Димитријевић, Марија Радовановић

Реализатори: Марина Остојић, Валерија Живковић,
Јелена Димитријевић, Марија Радовановић,
Наташа Станисављевић, Весна Остојић,
Снежана Шундић, Слађана Голубовић, Слободан
Јовановић, Слободан Павловић, Татјана Рајић,
Биљана Игњатовић,
Јасмина Момчиловић, Бобан Антић,
Валентина Раничић, Мирјана Радојевић,
Драгана Бошњак, Славица Јаковљевић,
Радмила Темљековић, Вера Савић Бенић,
Едита Сакали, Јасмина Лекић Бељански,
Гордана Матовић, Мирјана Митровић,
Владан Јанковић, Бисерка Јаковљевић

Општи циљеви: Унапређивање компетенција професионалаца за примену петофазног процесног модела професионалне оријентације и стварање системске мреже подршке у области ПО

Специфични циљеви: Разумевање ПО кроз самоспознају, интересовања, вештине, вредности, учење учења, индив. праћење, рад са родитељима, умрежавање школа и партнера, промоција ПО

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Савремен и концепт професионалне оријентације (ПО) – ПО и петофазни процесни модел.
2. Савремени концепт ПО.
3. Професионална оријентација – појам и место у савременој школи.
4. Промене у свету рада (занимања) и професионална оријентација младих.
5. Улога наставника у професионалној оријентацији младих.
6. Рад на текстовима.
7. У свету интересовања (Индивидуални упитник за регистровање степена интересовања за поједине активности и распоређивање у простору по степенима процене за поједина интересовања из упитника, аргументација избора у размени).
8. У свету вештина и способности (Процењивање парова по способностима у упитнику и укрштање сопствене слике о себи са сликом од других).

9. У свету вредности (Како градимо и усаглашавамо систем вредности – презентација помоћу пирамиде вредности).
10. Самоспознаја (Сагледавање интересовања, способности и вредности, и самопроцена чулних, моторичких и когнитивних способности).
11. Какав сам и како ме други виде (упоређивање слике о себи и слике о другима).
12. Који сам тип учења (упознавање са типовима, процењивање припадања одређеном типу, начини побољшања процеса учења).
13. Сарадња са родитељима (упознавање са програмом и улогама родитеља и начинима подршке у избору школе и занимања).
14. Стилкови васпитања (упознавање са различитим стилковима васпитања и подршка развојно-подстицајном стилу).
15. Упознавање са Приручником за рад са ученицима и портфолио (анализа материјала и размена о могућности примене).
16. Планирање имплементације (план имплементације и рад са ученицима у условима сваке поједине школе).
17. Евалуација.

ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА: ОСНАЖИВАЊЕ МЛАДИХ ЗА ОДЛУКУ О ЗАНИМАЊУ И ШКОЛОВАЊУ КРОЗ РЕАЛНЕ СУСРЕТЕ

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Марина Остојић, Валерија Живковић, Јелена Димитријевић, Марија Радовановић
Реализатори:	Марина Остојић, Валерија Живковић, Јелена Димитријевић, Марија Радовановић, Наташа Станисављевић, Весна Остојић, Снежана Шундић, Слађана Голубовић, Слободан Јовановић, Слободан Павловић, Татјана Рајић, Биљана Игњатовић, Јасмина Момчиловић, Бобан Антић, Валентина Раничић, Мирјана Радојевић, Драгана Бошњак, Славица Јаковљевић, Радмила Темелковић, Вера Савић Бенић, Едита Сакали, Јасмина Лекић Бељански, Гордана Матовић, Мирјана Митровић, Владан Јанковић, Бисерка Јаковљевић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција професионалаца за примену петофазног процесног модела професионалне оријентације и стварање системске мреже подршке у области ПО

Специфични циљеви: Разумевање ПО кроз реализацију реалних сусрета са светом образовања и рада, индивидуално праћење, рад са родитељима, умрежавања школа и партнера, промоција ПО

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 15-30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Поносимо се оствареним постигнућима (на основу размене креирање постера постигнућа у реализацији програма професионалне оријентације (ПО), као и тешкоће и начине превазилажења).
2. Припрема за реалне сусрете (припрема постера потреба и података за остварење реалних сусрета – средња школа, организација/предузеће, Сајам образовања/занимања, Дани талената у школи).
3. Налазим себи место за праксу (анализа потреба и жеља за испробавање праксе кроз анализу средине организације, предузећа, школе, као ресурс за испробавање праксе, избор места за испробавање праксе техником дијамант, презентација рада група и размена о припремању првог контакта са изабраним ресурсима за испробавање праксе).
4. Остварујемо учење кроз реалне сусрете (Експерти у учионици; Дани информисања о занимањима; Дани информисања за девојчице и дечаке; Дани талената у школи, симулција; Презентација симулације).

5. Остварујемо учење кроз реалне сусрете.
6. Остварујемо реалне сусрете (припрема документације за реалне сусрете – информације о мом месту за праксу).
7. Пријављивање и распитивање у школи/предузећу (правила за успешно пријављивање и распитивање у школи/предузећу).
8. На разговору у предузећу (припрема играња улога – критеријуми за општи утисак кандидата на разговору за посао).
9. Моја одлука о школи и занимању (индивидуални рад, на линији одлуке, као мали/мала желео/ла сам да будем кад порастем; сећање из основне школе; моја размишљања о занимању/занимањима у основној школи; сећање из средње школе; изабрао/ла сам овај факултет јер желим... размена)
10. Конкурисање и тестови на конкурс (припрема симулације – пријава за радно место и тест подесности).
11. Педагошке могућности професионалне оријентације за реализацију у школи на основу материјала, експертском методом.
12. Планирање имплементације програма (план имплементације програма у условима сваке поједине школе; упознавање са Приручником и портфолијом – размена о могућностима и начинима употребе материјала из области ПО).
13. Евалуација (поруке из „Ковчега са благом“ за рад на програму ПО, рефлексивна и евалуација програма).

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репац nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Вишња Хелајзен, Мирјана Гмизовић
Реализатори:	Вишња Хелајзен, Мирјана Гмизовић
Општи циљеви:	Подизање нивоа компетенција стручних сарадника психолога и педагога у основним и средњим школама за професионално усмеравање ученика
Специфични циљеви:	Упознавање и усвајање принципа и техника рада на професионалном усмеравању ученика завршних разреда основне и средње школе
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Дефинисање појмова у области професионалне оријентације.
2. Упознавање са теоријама и принципима професионалног избора.
3. Техника рада у области професионалне оријентације (експлоративни и саветодавни интервју, психолошки мерни инструменти, посебно у области професионалних интересовања и опредељења).

Институција:	Центар за добровољни рад и помоћ деци "ДУГА" Заплањска 79 11000 Београд
Координатор:	Татјана Симовић tatjanasimovic@gmail.com 063/621-407 037/422-043
Аутори:	Весна Сузовић, Слободанка Гашић- Павишић
Реализатори:	Весна Сузовић, Слободанка Гашић- Павишић, Радмила Марушић, Татјана Симовић
Општи циљеви:	Упознавање наставног кадра и стручних служби у школама и васпитачима у предшколским установама са узроцима проблема у понашању код деце и омладине, начином њиховог испољавања и превентивним мерама за њихово елиминисање
Специфични циљеви:	Унапређење васпитног рада у школи и предшколској установи кроз оспособљавање наставног кадра и васпитача и пратећих служби за пружање психосоцијалне помоћи и подршке деци и омладини са проблемима у понашању и посебним васпитно-образовним потребама; Стварање превентивних програма за смањење проблема у понашању у школској средини и успостављање сарадње са здравственим и социјалним установама (прављење мреже) ради превенције; Сензибилизација и оснаживање наставног кадра и стручних сарадника за активну

улогу у ангажовању и решавању проблема са децом која имају проблема у понашању;

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20- 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Проблеми у понашању – узроци (особине детета, утицај породице и ширег окружења) и начини испољавања.
2. Психосоцијална клима школе/разреда (заштитни и угрожавајући фактори у школској средини).
3. Проблеми у социјалном понашању деце.
4. Насиље међу вршњацима.
5. Проблеми у учењу и понашање.
6. Биолошке основе понашања (АДХД).

7. Деца са емоционалним проблемима.
8. Утицај масмедија на понашање.
9. Контрола и модификација беса – подизање нивоа толеранције, смањење нетрпеливости.
10. Сарадња школе и локалне заједнице (здравствена служба, центри за социјални рад, спортска друштва, волонтерска помоћ...).
11. Прављење мреже.
12. Сарадња са родитељима деце која имају тешкоће у прилагођавању.
13. Стресови и оптерећења наставника (како помоћи себи и спречити синдром сагоревања).

РАЗВОЈНЕ ПОТРЕБЕ УЧЕНИКА И НАСТАВА (БИВША ШКОЛА РОДИТЕЉСТВА)

К3

П: 5, 7

Институција:	Друштво учитеља Београда Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Петар Анокић petar.a@sbb.rs 064/860-54-62 011/324-53-85
Аутори:	Јелисавета Вилотић, Мирјана Радовановић, Невенка Крагуљац
Реализатори:	Јелисавета Вилотић, Мирјана Радовановић, Невенка Крагуљац, Нада Цвијановић
Општи циљеви:	Разумевање развојних потреба деце и професионално оснаживање просветних радника ОШ/СШ путем учења умења и вештина ради ефикасније помоћи деци
Специфични циљеви:	Оспособљавање просветних радника да препознају и идентификују развојне потребе код деце; Јачање вештина комуникације, наставник–родитељ–ученик
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у дому ученика,

стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. област: Довољно добро дете; Екологија детињства; Колико познајемо дете; Очекивања од детета; Потребне узраста са медицинског аспекта.
2. област: Екологија одрастања; Потребне и психолошке карактеристике, манифестације понашања у доба пубертета и адолесценције; Медицински аспект пубертета, поремећаји исхране, депресије, криза идентитета, сексуалност...; Решавање конфликта, а/типични родитељски ставови.
3. област: Однос према учењу; О учењу; Правилне методе учења; Сметње у учењу; Симулација конкретних ситуација; А/Типични ставови наставника/ родитеља; Мотивација за учење.
4. област: Интелектуалне способности, специфични потенцијали; Модуларна интелигенција; Професионална интересовања; Радне навике; Воља, вештине – професија; Медицински фактори, здравствена хендикепираност; Конкретне ситуације.

Институција:	Друштво учитеља Мионица Кнеза Грбовића 31 14242 Мионица
Координатор:	Милица Остојић milicaostojic@sbb.rs 064/187-48-67 014/228-813
Аутори:	Милица Остојић, Слађана Ранковић, Катарина Живковић
Реализатори:	Милица Остојић, Слађана Ранковић, Катарина Живковић
Општи циљеви:	Буђење свести наставника о присутности опијатних дрога у школама, као и породицама и потреба активног слушања и деловања у борби против ширења наркоманије
Специфични циљеви:	Упознавање основних особина и штетног дејства опијата. Осмишљавање креативних садржаја ради усмеравања ученика на коришћење својих способности и талената
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15 - 30
Трајање:	два дана (15 бодова)

Садржај и активности:

1. Рад на програмираном материјалу ради упознавања основних карактеристика, симптома и начина деловања најзаступљенијих дрога.
2. Презентација о статистичким подацима и занимљивим информација добијених од лечених наркомана.
3. Прављење плаката на часу одељенске заједнице.
4. Текстом, цртежом или песмом у борбу против наркоманије.
5. Решавање проблемске ситуације.
6. План активности везаних за борбу против наркоманије за час одељенске заједнице, слободних активности, један дан Дечје недеље.
7. Стваралаштво у борби против наркоманије (драмски сценарио, сценарио за телевизијску рекламу или сценарио за ТВ емисију у отвореном студију школе).

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Јелена Новаков, Јелена Најдановић Томић, Александра Калезић Вигњевић, Јасмина Николић, Гордана Чукурановић, Борислава Максимовић, Зора Дешић
Реализатори:	Јелена Новаков, Јелена Најдановић Томић, Александра Калезић Вигњевић, Јасмина Николић, Гордана Чукурановић, Борислава Максимовић, Зора Дешић
Општи циљеви:	Развијање одговорности образовно-васпитних установа за смањивање насиља
Специфични циљеви:	Оснаживање наставника, васпитача и стручних сарадника у основним и средњим школама и домовима ученика за пружање подршке ученицима за преузимање одговорности у решавању групних сукоба путем дводневног тренинга за извођење Методе реконструкције сукоба (МРС)
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник

стручних предмета – средња стручна школа,
наставник општеобразовних предмета – у средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
васпитач у дому ученика, стручни сарадник
у предшколској установи/школи, сарадник
(педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријски увод – Природа сукоба (Розенберг, Карен Хорнај, Фром, Маслов); Развојни потенцијали ученика – емотивни, интелектуални и социјални (Пијаже, Виготски, Ивић, Росандић, Кондић, Хавелка, Бојановић); Неподирективне технике психолошке подршке.
2. Стицање увида у постојеће стање, размена искустава о могућностима и ограничењима образовно-васпитног процеса у решавању сукоба, артикулисање потреба наставника, васпитача и стручних сарадника за стицањем специфичних знања и вештина.
3. Упознавање Методе реконструкције сукоба.
4. Практична вежба примене МРС.
5. Анализа добити и потенцијалних ризика у примени методе (мере превенције ризика).
6. Упознавање са поступком примене МРС, протоколом за праћење примене и прикупљање података и формирањем базе података за евалуацију методе.

РОДНА РАВНОПРАВНОСТ

Институција:	Група МОСТ удружење за сарадњу и посредовање Светозара Марковића 32 11000 Београд
Координатор:	Марина Богдановић mb.marinabg@gmail.com 063/844-87-06
Аутори:	Марина Богдановић, Тања Игњатовић
Реализатори:	Јелена Стефановић, Мирјана Миросављевић Бобић, Саша Гламочак, Јелена Вишњић, Марина Богдановић, Ивана Витас, Радмила Гошовић, Тања Игњатовић, Маријана Стојчић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција наставника за увођење родне перспективе у образовни процес
Специфични циљеви:	Преношење основних знања о питањима родне равноправности оснаживање за успешно аргументовање и промоцију принципа родне равноправности и једнаких могућности мотивисање за промену ставова и понашања у складу са родном равноправношћу као и интеграцију родне перспективе у наставу стицање вештина за постизање родне равноправности у школском контексту и развијање одговорности код ученика за активно деловање у прилог родне равноправности

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (15 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у родну равноправност – репрезентација рода (Мисија планета Земља). 2. Обрнути свет. 3. Концепти пол и род. 4. Подела родних улога. 5. Социјализација (учење родних улога – чему нас учи култура). 6. Родно засновани стереотипи и предрасуде. 7. Зашто је важна родна равноправност. 8. Дискриминација и родна равноправност. 9. Шта школа може да уради за ученике/це. 10. Интервенције – шта да се ради. 11. Примери добре праксе. 12. Евалуација семинара.

РОДНО УСЛОВЉЕНО НАСИЉЕ ИЗ УГЛА ДЕЦЕ И ОДРАСЛИХ КОЈИ СУ ПРЕЖИВЕЛИ ТРАУМУ (НИВО 1 – ОСНОВНИ НИВО)

КЗ

П: 1, 2

Институција:	Инцест траума центар Мачванска 8 11000 Београд
Координатор:	Љиљана Богавац itcentar@EUnet.rs 063/752-12-54 011/386-13-32
Аутори:	Љиљана Богавац, Душица Попадић
Реализатори:	Љиљана Богавац, Душица Попадић, Весна Брзев – Турчић, Марија Кривачић, Мирослава Вуковић, Станислава Оташевић
Општи циљеви:	Остваривање друштва слободног од насиља и дискриминације над децом и женама
Специфични циљеви:	Специфични циљ: Пружање адекватне интервенције деци која су преживела сексуално, емоционално и физичко насиље и женама које су изложене насиљу у партнерском односу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Програм рада.
2. Правило поверљивости у раду са жртвама насиља. Прва тематска целина–
3. Сексуално злостављање деце/инцест.
4. Статистички подаци код нас и у свету.
5. Терминологија.
6. Дете које је преживело сексуално злостављање/Одрасла особа која се сексуално злостављана у детињству.
7. Динамика породице у којој постоји инцест.
8. Знаци упозорења.
9. Процес сексуалног злостављања детета од стране познате особе и круг сексуалног злостављања.
10. Ефекти злостављања (кратак преглед теопијских питања).
11. Обелодањивање злостављања.
12. Студије случајева Инцест Траума Центра – Београд. Друга тематска целина –

13. Насиље над женама у породици.
14. Статистички подаци који се тичу насиља над женама код нас и у свету.
15. Насиље над женама – појам, полне улоге у друштву, митови, стереотипи, чињенице.
16. Динамика насиља у породици.
17. Ко су жене које су изложене насиљу/ко су починиоци насиља.
18. Зашто мушкарац туче жену/зашто жена остаје у ситуацији насиља.
19. Точак насиља над женама (анализа шематског приказа); Фазе виктимизације (1,2,3) и дугорочне последице насиља над женама.
20. Синдром претучених жена. Трећа тематска целина –
21. Насиље над децом у породици.
22. Емоционално насиље над децом.
23. Физичко насиље над децом.
24. Точак насиља над децом.
25. Студије случајева. Четврта тематска целина –
26. Интервенција у ситуацији насиља над децом и женама у породици.
27. Појам интервенције (кризна интервенција, интервенција у дугом и кратком року).
28. Основе интервенције.
29. Систем/мрежа подршке за клијент(кињ)е и њихове породице (школство, здравство, социјални рад, полиција, правосуђе, медији, нво).
30. Званична процедура и пракса у установама система подршке.
31. Судска пракса у случајевима сексуалног злостављања деце и одраслих особа које су преживеле сексуално злостављање у детињству

Институција:	ОШ "Марија Грандафил" Паунова 14 21100 Ветерник
Координатор:	Милијана Граховац Проле alenska62@gmail.com 062/776-061 021/632-01-09
Аутори:	Милијана Граховац Проле, Светлана Бељански
Реализатори:	Светлана Бељански, Аленка Орешчанин
Општи циљеви:	Промена ставова и нивоа толеранције за вршњачко насиље и подизање нивоа свесности и знања о појави вршњачког насиља у школи
Специфични циљеви:	Дефинисање и функционисање заштитне мреже као одговора школе на појаву вршњачког насиља; Повезивање школе и локалне заједнице у циљу унапређења и одрживости активности у школи; Подизање свести о вршњачком насиљу кроз заговарање код просветних власти и у медијима; Поштовање дечје партиципације кроз имплементацију модела за превенцију вршњачког насиља
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Насиље – шта је то?
2. Мобинг и Bullying.
3. Мере за превенцију вршњачког насиља (интервенција усмерена на наставнике, ученике, на школски програм, на управу школе, родитеље, на локалну заједницу и државу).
4. Програм превенције силецијства (The Bullying Prevention Program) норвешког аутора Дана Олвеја.
5. Учење вештина просоцијалног понашања (игра улога, фидбек о постигнућу и учење генерализације).
6. Обука у контроли беса (идентификација изазивача беса, идентификација знака беса, наређивање самом себи о обуздавању беса, коришћење самоевалуације).
7. Морално васпитање (когнитивни конфликти, развијање осећања правде и праведности, развијање правилног моралног резонувања).
8. Увежбавање технике „Игре доброг понашања“ (програм превенције који се доказао као веома успешан у смањивању агресивног понашања код деце, системска комуникација између наставника и родитеља, организовање слободног времена деце). –
9. Шта све обухвата процена претње ученика и стварање објективне процене.
10. Карактеристике насилника.
11. Карактеристике жртве.
12. Методе које користе девојчице у насиљу и зашто их је тешко препознати.
13. Примена посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама.
14. Сајберзлостављање – вршњачко насиље на Интернету.
15. Насиље над вршњацама, припадницима маргинализованих група.
16. Како помоћи деци жртвама и насилницима.
17. Зашто основци чешће малтретирају вршњаке.

Институција:	Центар за реедукацију емоција и понашања и едукацију деце и одраслих "Тврђава" Борчанска 5 11000 Београд, Земун
Координатор:	Данијела Радојевић nelast@open.telekom.rs 063/245-222 011/316-56-84
Аутори:	Светомир Бојанин, Данијела Радојевић, Наташа Веселиновић
Реализатори:	Светомир Бојанин, Данијела Радојевић, Наташа Веселиновић
Општи циљеви:	Оспособљавање за групни и индивидулни саветодавни рад са децом, адолесцентима и родитељима
Специфични циљеви:	Развијање комуникацијских вештина путем разумевања и уважавања различитих позиција свих релевантних учесника у животу школе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Први теоријски део:
  - а) Развој идеја о саветовању.
  - б) Развојне карактеристике личности деце и адолесцената.
2. Практична настава – први блок вежби: Улоге у саветодавном процесу – развој емпатије, саветодавна етика, мотивација за сарадњу (деце, адолесцената, наставника, стручник сарадника, родитеља и свих заинтересованих).
Други блок вежби: Методе и технике развијања толеранције, разумевања позиције другог и његовог физичког и психичког интегритета, спречавања дискриминације. Проблеми саветовања у школи. Саветодавни рад са родитељима.
3. Други теоријски део:
  - а) Основе саветодавног поступка. Сазнајни процес и свет нагона и осећајности у предпубертетном, пубертету и адолесцентном добу.
  - б) Практична настава – трећи блок вежби: Индивидуални

саветодавни рад са децом у у школској средини и њихови типични проблеми (учења, дисциплински, породични, комуникацијски – у оквиру вршњачке групе и шире друштвене средине).

Четврти блок вежби: Проблеми адолесцената и индивидуални саветодавни рад (проблеми у комуникацији са вршњацима/наставницима/родитељима, злоупотреба супстанци, контрола агресивности, проблеми сексуалности...). Специфичност рада са жртвама насиља и превенција насиља и рад са учесницима насилничког понашања.

4. Трећи теоријски део:

а) Групно и индивидуално саветовање.

б) Концепти саветовања – егзистенцијалистички, роџерсов, феноменолошки...

5. Практична настава – пети блок вежби: Рад у одељенској заједници (развој кохезивности групе/одељења, групна саветодавна правила, социодрамски избор фокуса групе и рад на заједничком проблему).

Шести блок вежби: Специфичности, предности и недостаци саветодавног рада у групи на актуелним темама предпубертетног, пубертетног и адолесцентног доба.

6. Евалуација

Институција:	Дечји вртић "Лабуд Пејовић" Милоша Црњанског 72 21220 Бечеј
Координатор:	Магдолна Ференц ferencmagdolna@gmail.com 064/893-17-50 021/691-52-25
Аутори:	Биљана Поповић, Аница Дудварски
Реализатори:	Аница Дудварски, Биљана Поповић, Снежана Опачић, Душанка Јовановић, Марија Кривачић
Општи циљеви:	Оснаживање професионалаца за рад са децом/ адолесцентима са тешкоћама у развоју и понашању; Олакшавање интеграције те деце у колектив - подстицање и Оснаживање толеранције на различитост и испољавање симптома кризе
Специфични циљеви:	Препознавање знакова у понашању детета који упућују на присуство проблема; Упознавање са техникама посматрања деце; Упознавање са правилима прикупљања података (интервју са родитељем/дететом); Упознавање са процедурама одређивања типа проблема
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју,

васпитач у предшколској установи, медицинска
сестра – васпитач, васпитач у дому ученика,
стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Савремене развојне теорије (посебни осврт на узраст деце са којим полазници раде).
2. Могућа изворишта настанка проблема у развоју детета (утицај односа детета са значајним особама из окружења на његов развој и понашање).
3. Упућивање у прикупљање корисних информација о детету, методе и технике рада у циљу продубљивања разумевања детета (документација о детету – шта садржи, како се чува, тајност података и која врста информација се дели са родитељима/колегама).
4. Начини успостављања сарадње са родитељима (отпору/негирање проблема од стране родитеља).
5. Структура интервјуа са родитељима и прилагођавање питања у односу на став родитеља.
6. Принципи подршке детету са потешкоћама (ко, када, како, колико често контактира са дететом; које врсте подршке треба планирати, шта треба избегавати; који је најбољи интерес детета; шта значи индивидуализован приступ детету и које је место и улога професионалца – јасно одређивање надлежности).
7. Практичан део – конципирање индивидуалних планова подршке за децу; размена искустава; формирање тимова подршке за децу са потешкоћама.

СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА МЛАДИХ – УСАВРШАВАЊЕ УЧИТЕЉА И РАЗРЕДНИХ СТАРЕШИНА НА МАЂАРСКОМ ЈЕЗИКУ

Институција: Удружење просветних радника Мађара у Војводини
Ћирпанова 54
21100 Нови Сад

Координатор: Жолт Лукач
lukacsfoto@gmail.com
069/184-91-56
021/548-259

Аутори: Мухи Хорват Габриела

Реализатори: Золтан Шаги, Мариа Киш,
Мухи Хорват Габриела

Општи циљеви: Социјализација младих; Јачање компетенција просветних радника, нарочито разредних старешина на тему –социјализације младих

Специфични циљеви: Савремена методика образовног рада у циљу успешне интеграције у друштво и социјализације младих; Подстицање просветних радника на побољшање социјализације детета у породици, у школи и уопште у друштву

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју,

васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Актуелне теме из области психологије, педагогије, психијатрије, из области интеграције детета у друштво и социјализација.
2. Практични примери и савети из области интеграције детета у друштво и социјализација.
3. Интеграција детета са сметњама и другим проблемама.
4. Инклузија у школској пракси.
5. Стручна терминологија и литература.

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Мирјана Вуксановић
Реализатори:	Мирјана Вуксановић
Општи циљеви:	Општи циљеви програма: упознавање наставника, васпитача, стручних сарадника, директора школа и осталих учесника семинара са појмом социјалне интелигенције, феноменима развојних поремећаја код деце и поремећаја понашања, као и са корелацијама између социјалне интелигенције и понашања, посебно поремећајима понашања који се срећу у школској средини и другим срединама у којима живе деца и млади
Специфични циљеви:	Разумети појам социјалне интелигенције и социјализације; Упознати се са појмом развојног поремећаја и поремећаја понашања, појавним облицима, узроцима и везом са социјалном интелигенцијом; Упознати се са поремећајима у развоју и специфичним развојним поремећајима школских вештина, поремећајима емоција и навика, сазнати како најефикасније помоћи деци и младима који имају проблеме о којима је реч

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Социјална интелигенција и поремећаји понашања (појмови – психофизички, социјални и емоционални развој). 2. Појам социјализације, субјекти и ефекти социјализације. 3. Схватања о природи социјалне интелигенције и њене улоге у социјализацији и укупном развоју личности. 4. Нормалан развој – критеријуми нормалности. 5. Узроци поремећаја у развоју и поремећаја у понашању. 6. Ризични фактори поремећаја понашања.

7. Специфични развојни поремећај школских вештина.
8. Специфични развојни поремећај моторне функције.
9. Первазивни развојни поремећаји.
10. Ментални поремећаји и поремећаји понашања.
11. Поремећаји навика у детињству и адолесценцији.
12. Реакција на тежак стрес и поремећаји адаптације.
13. Врсте активности: упознавање са стручним психолошким знањима о развоју, социјализацији и поремећајима понашања; упознавање са истраживањима и практичним искуствима у свету и у нашој средини (региону); обука наставника, васпитача и стручних сарадника да препознају облике поремећаја понашања, те да примене стечена знања у превенцији и отклањању или ублажавању штетних ефеката поремећаја на појединца и на његову средину (посебно школску).

Институција:	Дом ученика средњих школа Стапарски Пут 1а 25100 Сомбор
Координатор:	Мирјана Борак mirjanaborak@gmail.com 063/888-80-21 025/440-928
Аутори:	Мирјана Борак
Реализатори:	Мирјана Борак, Маја Секулић
Општи циљеви:	Подизање компетенција наставника за улогу одељењског старешине, развијање знања и вештине неопходне за решавање проблема у одељењу, значај васпитне улоге школе
Специфични циљеви:	Израда креативног плана рада одељенског старешине; Усвајање социјалних вештина важних за решавање сукоба; Развијање односа поверења у однос ученик–наставник
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (15 бодова)

Садржај и активности:

1. Социјалне вештине.
2. Познавање себе и властитих могућности.
3. Упознавање са социјалним окружењем и одељењем као заједницом.
4. Учење и организација времена. Активности су усмерене на развој способности и особина значајних за понашање у конфликтним ситуацијама, за упознавање властитих могућности и социјалног окружења, усвајање социјалних вештина, упознавање процеса учења и организације времена.

Институција:	Центар за професионалну подршку, едукацију и развој - ТИМ ПСИХОКОД Младе Босне 12/4 11000 Београд
Координатор:	Ирена Лободок Штулић lobodok@open.telekom.rs 064/223-70-09 011/644-64-66
Аутори:	Славица Кијевчанин, Марија Кривачић, Душанка Јовановић, Ирена Лободок Штулић
Реализатори:	Славица Кијевчанин, Марија Кривачић, Душанка Јовановић, Ирена Лободок Штулић
Општи циљеви:	Јачање васпитног утицаја школе и превентивног деловања; Подршка и усмеравање адолесцената у области развојних дилема и тешкоћа одрастања
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника да препознају и разумеју развојне промене и потребе ученика, ради што адекватнијег реаговања; Обогаћивање садржаја васпитног рада одељенских старешина, применом прилагођених тема, метода и техника у оквиру ОЗ; јачање одељенског заједништва, комуникације и позитивних вршњачких утицаја
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент

и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика

Број учесника: 30

Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. О адолесценцији из личног и професионалног угла.
2. Специфичности адолесценције као развојне фазе.
3. Адолесцентне потребе и развојни задаци.
4. Ауторитет и стилови у васпитању деце и младих.
5. Елементи развојно-подстицајног васпитног стила.
6. Утицај на формирање социјалних, вредносних и моралних ставова код младих.
7. Структура и елементи метода радионице.
8. Могућности превентивног рада у оквиру школе/дома ученика/програма рада одељенских заједница.
9. Однос адолесцента – према себи / вршњацима/родитељима, наставницима и одраслима/школи, учењу, професионалној оријентацији/вредностима и моралним питањима/емоцијама и начинима емоционалног изражавања.

Институција:	Креативна педагогија Косовска 77 12000 Пожаревац
Координатор:	Живкица Ђорђевић zizipo77@hotmail.com 064/372-65-02
Аутори:	Радиша Ђорђевић, Светлана Спасић, Милена Васић, Живкица Ђорђевић
Реализатори:	Радиша Ђорђевић, Наташа Берић, Маја Врачар, Марија Милић, Нада Јелић, Светлана Спасић, Милена Васић, Милена Јовановић, Тина Поштић, Живкица Ђорђевић
Општи циљеви:	Развој и оснаживање социјалних компетенција наставника за стварање и одржавање подстицајне климе у школи
Специфични циљеви:	Карактеристике социјалног развоја ученика, однос појединца и групе; Улога савремене школе у развоју компетенција ученика за живот у заједници; Значај толеранције за превазилажења дискриминације Поступци развоја социјалне интелигенције; Улога тимског рада у развоју лидерских особина; Поступци стварања подстицајне климе у одељењу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник

општеобразовних предмета – средња стручна
школа и уметничка школа, наставник стручних
предмета – средња стручна школа и уметничка
школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Социјалне компетенције наставника.
2. Изградња социјалних вештина код ученика.
3. Школа која развија компетенције за живот у заједници.
4. Предрасуде и подучавање за њихово превазилажења.
5. Поступци развијања социјалне интелигенције у школи.
6. Породично васпитање и друштвеност ученика.
7. Улога тимског рада у развијању друштвености.
8. Неговање лидерства у школи.
9. Наставник као модел успешне комуникације.
10. Социјална клима у одељењу и школски успех.
11. Одељењске и ваноделењске интеграције ученика у школи.
12. Акциони план за развој друштвености код ученика.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Смиљана Грујић, Софија Пајић
Реализатори:	Смиљана Грујић, Софија Пајић
Општи циљеви:	Оспособљавање одраслих за примену програма саосећајне комуникације и техника за управљање емоцијама
Специфични циљеви:	Упознавање са различитим потребама које су у основи осећања; Упознавање са различитим емоцијама и начинима управљања различитих емоција
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета

у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са вештинама саосећајне комуникације.
2. Опажање без процењивање.
3. Препознавање различитих врста осећања и откривање потреба које леже у њиховој основи.
4. Упознавање са емоцијама које блокирају саосећајност и откривање начина за налажење конструктивних начина испољавања тих емоција.
5. Препознавање и изражавање осећања и преузимање одговорности за своја осећања.

Институција:	Форум педагога Господар Јованова 22 11000 Београд
Координатор:	Светлана Лазић svetlana.lazic@eduka.rs 064/147-00-31 011/328-72-77
Аутори:	Снежана Вуковић
Реализатори:	Снежана Вуковић, Зора Дешић, Борислава Максимовић
Општи циљеви:	Повећати способности и унапредити вештине за препознавање и управљање стресом у процесу образовања и васпитања
Специфични циљеви:	1. Обучити наставнике и стручне сараднике за препознавање и управљање стресом ученика; 2. Обучити наставнике и стручне сараднике за препознавање и управљање стресом родитеља; 3. Обучити наставнике и стручне сараднике за препознавање и управљање сопственим стресом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,

ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 15-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Појмовно одређење стреса.
2. Субјективна процена догађаја.
3. Промене психофизиолошког функционисања.
4. Модели стреса и људског функционисања.
5. Два исхода стреса – позитиван и негативан.
6. Стрес као последица страха.
7. Стрес у образовном процесу.
8. Стратегије превладавања стреса.
9. Емоционална едукација и превенција у школи.
10. Модели психолошке примарне превенције.
11. Саветодавни рад стручних сарадника школе.
12. Кораци сеансе индивидуалног саветовања педагога и психолога са млађом децом.
13. Кораци сеансе индивидуалног саветовања педагога и психолога са старијом децом.
14. Управљање стресом од стране наставника.
15. Умећа управљања стресом намењена деци и њиховим родитељима.
16. Измерите школски стрес – листа провере за родитеље.

Институција: Савез учитеља Републике Србије
Дечанска 6/III
11103 Београд

Координатор: Марија Максимовић
marija.maksimovic@surs.org.rs
064/644-53-78
011/324-53-85

Аутори: Весна Шапоњић, Владан Сеизовић

Реализатори: Весна Шапоњић, Владан Сеизовић,
Снежана Вуковић, Далиборка Поповић

Општи циљеви: Креирање образовног окружења које подржава сталност у напредовању и једнак квалитет знања ученика током основног школовања. Оснажити наставнике за стратегије које умањују проблеме ученика при преласку са разредне на предметну наставу

Специфични циљеви: Унапређивање комуникације и сарадње учитеља и одељењских старешина, тј. наставника предметне наставе; Побољшање нивоа квалитета планирања, оснаживањем за тимско и тематско планирање; Коришћење стандарда за крај обавезног образовања кроз креирање квалитетних задатака; Континуирано праћење индивидуалног развоја ученика кроз вођење ученичког портфолија

Циљна група: наставник разредне наставе, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријска истраживања о преласку са разредне на предметну наставу.
2. Мапирање (идентификовање) проблема.
3. Могућа решења.
4. Тимско и тематско планирање.
5. Повезивање предлога стандарда за крај првог циклуса образовања и васпитања и образовних стандарда за крај обавезног образовања.
6. Креирање квалитетних задатака на основу образовних стандарда.
7. Ученички портфолио.
8. Часови одељењског старешине.
9. Комуникација на релацији учитељ – одељењски старешина.

УТИЦАЈ ЕМОЦИОНАЛНЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ НА УПРАВЉАЊЕ ОДЕЉЕЊЕМ, ГРУПОМ И ПРОЦЕСОМ УЧЕЊА

К3

П: 4,6

Институција:	Центар за примењену психологију Друштва психолога Србије Ђушина 7/III 11000 Београд
Координатор:	Нина Репац nina@dps.org.rs 011/323-29-61, 011/303-51-31
Аутори:	Смиљана Грујић, Мирјана Тркуља
Реализатори:	Смиљана Грујић, Мирјана Тркуља, Лидија Нешић, Софија Пајић
Општи циљеви:	Разумевање природе емоционалне интелигенције и развој личних и професионалних компетенција запослених у образовању
Специфични циљеви:	Разумевање појма, природе и садржаја емоционалне интелигенције – разумевање повезаности емоционалне интелигенције са процесом учења и мотивацијом за учење; Оспособљавање за различите емоционалне вештине; Разумевање повезаности емоционалне интелигенције са управљањем одељењем и групом; Развијање вештина управљања и решавања конфликтних ситуација у образовној пракси

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природа емоционалне интелигенције – појам и садржај. 2. Стилски учења и значај мотивације за учење. 3. Управљање променама. 4. Утицај емоционалне интелигенције на понашање.

Институција:	Центар за добровољни рад и помоћ деци" ДУГА" Заплањска 79 11000 Београд
Координатор:	Татјана Симовић tatjanasimovic@gmail.com 063/621-407 037/422-043
Аутори:	Весна Сузовић
Реализатори:	Весна Сузовић
Општи циљеви:	Едукација наставног кадра, стручних служби у школама и васпитача у предшколским установама са децом и ученицима са тешкоћама и сметњама у развоју, њиховим препознавањем, утицајем на учење и понашање и са превентивним и корективним мерама за њихово ублажавање
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставног кадра стручних служби у школи и васпитача у предшколским установама за рад са децом са сметњама и тешкоћама у развоју и повећавање њихове компетенције за пружање адекватне помоћи; Стварање стручне подлоге за успешније решавање проблема; Стицањем нових и додатних знања из специфичних области; Оснаживање кадра за активну улогу у ангажовању и решавању проблема ове деце
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних

предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Сметње и тешкоће у развоју – класификација, начин испољавања, узроци, последице.
2. Дефицит пажње и хиперактивност – основа поремећаја, препознавање, специфични проблеми, корекција проблема у учењу и понашању, саветодавни рад са родитељима.
3. Специфичне сметње учења (читања, писања, математике) карактеристике, типови сметњи, рано препознавање, начини превазилажења.
4. Специфичности развојног функционисања – снижени интелектуални потенцијали, дисфункционалност, аутизам.
5. Специфична заостајања (сензорна, моторна, говор) карактеристике и препоруке за рад.
6. Емоционалне сметње и проблеми у понашању, карактеристике и препоруке за рад.
7. Прављење индивидуалног плана рада, праћење напредовања и сарадња са родитељима (родитељи као партнери).

Институција:	Електротехничка школа „Стари град“ Високог Стевана 37 11000 Београд
Координатор:	Славица Чарапић slacarapic@sbb.rs 063/719-39-07
Аутори:	Катарина Пфаф-Крстић, Славица Чарапић
Реализатори:	Катарина Пфаф-Крстић, Валентина Јаковљевић, Славица Чарапић
Општи циљеви:	Јачање капацитета школе за превенцију злоупотребе дрога; мотивисање и подршка наставницима и стручним сарадницима у преузимању одговорне улоге у превенцији наркоманије
Специфични циљеви:	Информисање о појмовима из области превенције; информисање о факторима ризика; идентификовање фактора ризика; Тимски рад у прављењу програма превенције наркоманије у школи; Упознавање са улогом животних вештина у превенцији злоупотребе дрога; Подстицање личних капацитета наставника у раду на вештинама стицања позитивне слике о себи
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Превенција.
2. Наркоманија.
3. Адолесценција.
4. Специфичности адолесценције.
5. Појмови стреса, кризе, трауме и фрустрације.
6. Фактори ризика у окружењу, породици и личности.
7. Фактори ризика у школи.
8. Појам вештина здравог живљења.
9. Значај позитивне слике о себи и како се она формира.
10. Комуникација.
11. Емоције.
12. Вештина доношења одлука.
13. Уговарање.
14. Практична примена знања.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Милица Брстина Кочиш, Јован Кочиш, Добривој Мартоноши
Реализатори:	Милица Брстина Кочиш, Јован Кочиш, Добривој Мартоноши, Татјана Мартоноши
Општи циљеви:	Оснаживање запослених у образовно-васпитним установама за превенцију и интервенцију у ситуацијама насиља у школском окружењу
Специфични циљеви:	Стицање теоријских знања о проблему насиља; Практична примена знања кроз превентивне и интервентне активности на нивоу свих актера школског живота
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део (Упознавање учесника са програмом, дневним распоредом активности и правилима рада).
2. Теоријске основе у раду са проблемом насиља (Дефиниција насиља; Облици и врсте насиља; Карактеристике особа које се понашају насилно; Последице насилног понашања; Предрасуде о насиљу; Резултати истраживања о распрострањености насиља).
3. Разумевање и реаговање на проблеме насиља (Деца која трпе насиље; Деца која чине насиље; Деца посматрачи насиља).
4. Технике ненасилне комуникације (Појам и значај комуникације; Конфликти и стилови решавања конфликта; Асертивност – значење и шема асертивне реченице; Медијација – као начин решавања конфликта).
5. Упознавање протокола реаговања у мрежи институција у ситуацији насиља (Законска регулатива у раду са насиљем; Улога и значај институција и НВО у заштитној мрежи; Општи и посебни протокол реаговања и улога образовног система у заштити деце од насиља).

6. Припрема учесника за рад са ученицима (Упознавање са сценаријем припремљене радионице за рад са децом).
7. Практична примена Посебног протокола у образовно-васпитним установама (Тим за заштиту деце – формирање и задаци; Превентивне активности – активност, носиоци, време реализације и методе, технике, поступци...; Интервентне активности – кораци интервенције, носиоци, документација...; Унутрашња заштитна мрежа; Спољашња заштитна мрежа).
8. Процена унутрашњих и спољашњих снаге и слабости у раду са насиљем помоћу анализе SWOT.
9. Евалуација.

Институција:	Хемијско-медицинска школа Стеријина 113 26300 Вршац
Координатор:	Вељко Стојановић vstojanovic@yandex.ru 064/707-53-00 064/187-38-65
Аутори:	Антонио Арас
Реализатори:	Антонио Арас, Славица Радаљац
Општи циљеви:	Развој вештина комуникације које су алтернатива агресивним облицима понашања
Специфични циљеви:	Развијање узајамног поштовања ученика и наставника, Мотивисање ученика и наставника за мењање неадекватних облика понашања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика,

стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод (Циљеви и садржај програма; Испитивање очекивања учесника и њихових досадашњих искуства, уколико их има на задату тему).
2. Животне позиције (Упознавање учесника са животним позицијама и којим од њих би требало да тежимо – „ја сам ок, ти си ок“; Анализа других животних позиција и које облике понашања оне могу да проузрокују)
3. Агресивни облици понашања (Испитивање учесника, како се понашају када поседују моћ, кроз радионицу „Мотка у руци“ и „У туђој кожи“; Како се осећају када су моћнији у односу на другог, а како то изгледа када себе поставе у улогу тог другог у односу на кога су били моћни).
4. Алтернативни облици понашања (Испитивање учесника о облицима понашања који би могли да буду замена за агресивно понашање).
5. Учење о асертивности (Развијање асертивних облика понашања кроз суочавање са сопственим страховима; Поседовање чињеница у свакодневной комуникацији; причање о себи; Невербално исказивање; пажљиво слушање и одговарање; Увиђање разлика између асертивног и агресивног облика понашања на практичним примерима).
6. Самопоштовање (Дефинисање појма самопоштовање; Вежбање самопоштовања на практичном примеру).
7. Емпатија (Дефинисање појма емпатија; Развијање емпатије кроз практичне вежбе пажљивог слушања и нивое изражавања).
8. Евалуација.

Институција: Друштво учитеља Београда
Дечанска 6
11000 Београд

Координатор: Петар Анокић
petar.a@sbb.rs
064/860-54-62
011/324-53-85

Аутори: Јелисавета Вилотић, Мирјана Радовановић,
Невенка Крагуљац

Реализатори: Јелисавета Вилотић, Мирјана Радовановић,
Невенка Крагуљац, Нада Цвијановић

Општи циљеви: Повећање сазнања и осетљивости за откривање различитих одговора/реакција у конфликтним ситуацијама

Специфични циљеви: Подстицање активног и конструктивног слушања без пресуђивања и стварање асертивне стратегије као алтернативе нападању за решавање проблема

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Суочавање са страховима наставника, родитеља и ученика у ситуацијама насиља.
2. Конфликти, нивои конфликта, насиље, предрасуде.
3. Законски оквири и обавезе у поступању када се сумња и када се насиље деси, евиденција насиља.
4. Асертивно понашање; Асертивност у настави.
5. Алтернатива насиљу; Ставови наставника према насиљу; Ставови родитеља према насиљу.
6. Самопоштовање деце из угла родитеља, из угла наставника, из угла деце.
7. Развојне карактеристике, манифестације и потребе различитих узраста деце.
8. Идентификација конфликта; Управљање кризом; Савладавање кризе.
9. Обрасци мишљења у кризи.
10. Решавање проблема, методе помирења.
11. Шта могу да учиним, лична одговорност.
12. Електронско насиље.
13. Конципирање програма који доприноси смањењу насиља на нивоу школе, одељенске заједнице, родитељског састанка.
14. Евалуација.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић topalovicbozidar@sbb.rs 066/341-578 015/392-350
Аутори:	Биљана Ерцеговчевић, Катарина Јовановић, Божидар Топаловић
Реализатори:	Биљана Ерцеговчевић, Катарина Јовановић, Божидар Топаловић
Општи циљеви:	Унапређење васпитног рада кроз јачање комуникацијских вештина и оснаживање професионалних и личних капацитета запослених у образовању
Специфични циљеви:	Јачање ауторитета наставника/васпитача на основу узајамног уважавања и примене вештина позитивног васпитања; Подстицање учешћа и одговорности ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Међусобно представљање и упознавање са правилима рада и увођење у тему семинара. Активност: Специфичан начин представљања учесника и реализатора; „Превод“ појма „ауторитет“ на индивидуалним листићима.
2. „Школа је систем“ – Сензибилисање учесника за системски начин размишљања. Активност: Презентација уз примену инсерт технике и размену мишљења.
3. „Ауторитет, та тешка страна реч!“ (Доћи до прихватљиве дефиниције ауторитета наставника/васпитача-ауторитета заснованог на међусобном уважавању). Активност: Техника гледања филма („Послушност ауторитету“; Милграмови експерименти), мозгалица, рад у малим групама, размена мишљења и закључивање на нивоу целе групе.
4. „Лидерство – правилна употреба моћи“ (Подстицање учесника да о себи размишљају као о лидерима ученика). Активност: Примена „седам поступака доброг лидерства“ на одељењски контекст; идентификовање личних стилова учесника попуњавањем упитника.

5. „Дисциплина – послушност или одговорност“ (Осавремењавање васпитних вештина учесника). Активност: Презентација, асоцијације, вежбање техника позитивног васпитања.
6. „Његово величанство, родитељ“ (Оснаживање компетенција наставника за јасно дефинисање релација са родитељским субсистемом). Активност: Појединачно изјашњавање учесника о сопственим искуствима, рад на нивоу малих група и целе групе. Вежбање (само)контроле у комуникацији: позивање на „Одраслог“ и технике разговора са „незгодним“ саговорницима – играње улога.
7. „Тестови ауторитета“ (након семинара, шта бих другачије урадио/ла?). Активност: Решавање проблемских ситуација у одељењу, стручним органима, управи школе, разговору са родитељем ученика.

ВАСПИТАЧКА МОЋ – РАЗВИЈАЊЕ КРЕАТИВНИХ И НЕНАСИЛНИХ ТЕХНИКА ДИСЦИПЛИНОВАЊА И САРАДЊЕ У ГРУПИ

К4

П: 4, 6

Институција:	ПУ “Меда” Димитрија Катића 14 11000 Београд
Координатор:	Надица Хегедуш nadica3000@gmail.com 065/430-87-61 011/299-27-81
Аутори:	Надица Хегедуш, Александра Симендић, Марина Вицановић
Реализатори:	Надица Хегедуш, Александра Симендић, Марина Вицановић
Општи циљеви:	Унапређивање вештина комуникације наставника са ученицима и стварање атмосфере међусобног уважавања
Специфични циљеви:	Препознавање ОК и не-ОК начина комуникације; Ширење репертоара могућих начина комуникације са ученицима; Освешћивање штетности негативних порука на развој личности детета; Разликовање адекватних и неадекватних критика и похвала; Развијање креативних и ненасилних техника критиковања и дисциплиновања; Освешћивање сопствене одговорности у комуникацији; Усвајање знања о специфичностима појединих развојних фаза код деце и развијање адекватног начина реаговања наспрам задатака појединих фаза

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-25
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	Теоријско предавање и стицање увида кроз искуствени рад на концептима трансакционе анализе (ТА): 1. Его-стања. 2. Егзистенцијалне позиције (ОК позиције). 3. Струок и дискаунт. 4. Васпитни стилови – критика и похвала, модел васпитавања „мерцедес“, ненасилне технике дисциплиновања. 5. Анализа трансакција. 6. Вештине ОК комуникације. 7. Теорија о развојним фазама детета. 8. Забране и дозволе.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Мирјана Тркуља, Лидија Мишкељин
Реализатори:	Мирјана Тркуља, Лидија Мишкељин
Општи циљеви:	Развијање компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника у области комуникацијских вештина
Специфични циљеви:	Савладавање техника добре презентације; Овладавање техникама за превазилажење „тешких ситуација“ приликом јавног наступа
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Фактори који придносе успешном јавном наступу и презентацији вештина вербалне и невербалне комуникације; самопоуздање и сигурност у наступу (како смањити трему); говор тела; кључни елементи; предусловима добре презентације – о чему треба водити рачуна када спремамо презентацију.
2. Значај повратне информације; повратне информације о властитим предностима и недостацима код јавних наступа и презентација; како упутити повратне информације; како користити повратне информације; однос и интеракција с публиком.
3. Карактеристике добре презентације; структурисање излагања; припрема средстава и материјала за презентацију; побољшање наступа презентације и јавног наступа коришћењем визуалних помагала.
4. Припрема презентације и реализација; анализа потреба за јавним наступом; листа тема из свакодневне праксе и приоритети; припрема и реализација (како се носити са „тешким“ питањима и негативно настројеним слушаоцима).

Институција:	Институт за педагошка истраживања, Београд Добрињска 11 11000 Београд
Координатор:	Славица Шевкушић ssevkuusic@rcub.bg.ac.rs 063/362-920 011/264-46-93
Аутори:	Славица Шевкушић, Бранка Савовић, Ивана Ђерић, Рајка Ђевић
Реализатори:	Славица Шевкушић, Бранка Савовић, Ивана Ђерић, Рајка Ђевић
Општи циљеви:	Унапређивање комуникационе компетентности наставника и развијање сарадничких односа у школи између свих актера у васпитно-образовном процесу;
Специфични циљеви:	Упознавање са принципима и правилима емпатијске и ненасилне комуникације; Овладавање вештинама активног слушања и решавања конфликта у школи
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25
Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Принципи и правила успешне комуникације (Основна правила која важе у хуманистички оријентисаној комуникацији усмереној на подстицање развоја личности и давања подршке деци и младима; Значај освешћивања личних, имплицитних уверења наставника за успешну комуникацију са ученицима (уверења која делују ометајуће за квалитетну комуникацију, а која су у основи агресивних, непријатних и неконструктивних понашања и порука које упућују једни другима).
2. Проблеми у комуникацији и агресивно понашање деце (Отварање проблема – разговор са учесницима о проблемима у раду са децом; Дефинисање проблематичног и агресивног понашања; Систематизација и анализа конкретних проблема који учесници имају; Дефинисање дискурзивног васпитног приступа; Презентација припремљеног материјала – подаци из праксе, ситуације, видео материјал; Индивидуализован рад – припрема учесника за разговор са дететом проблематичног понашања; Обука у препознавању проблема у сопственом резонувању и (последично) понашању; Унапређивање вештина мотивисања детета за разговор, емпатијску комуникацију

и васпитни рад са конкретним дететом проблематичног понашања; Радионичарски рад – вежбање савладаних вештина.

3. Активно слушање (Стратегије лажног слушања; правила и технике активног слушања у комуникацији – пасивно слушање, вербално и невербално потврђивање, отварање врата комуникације, активно слушање; Активности: (а) дефинисање и разумевање значаја и улоге активног слушања у комуникацији; (б) размена искуства са практичарима кроз индивидуалне и групне вежбе, демонстрирање начина примене (не)активног слушања; (в) упознавање са типичним примерима (не)слушања у комуникацији и заједничка размишљања о начинима превазилажења проблема у комуникацији у конкретним школским ситуацијама).
4. Језик ненасилне комуникације (Компоненте ненасилне комуникације – опажање, осећања, потребе, захтев, облици комуникације која блокира саосећање – употреба моралних осуда, упоређивање, порицање одговорности и технике ненасилне комуникације – „ја-поруче“).

ВОДИЧ ЗА ПОСТУПАЊЕ У УСТАНОВИ ОБРАЗОВАЊА У ОДГОВОРУ НА НАСИЉЕ, ЗЛОСТАВЉАЊЕ И ЗАНЕМАРИВАЊЕ

K4

П: 1

Институција:	Гимназија „Јован Јовановић Змај“ Златне Греде 4 21100 Нови Сад
Координатор:	Филип Глигоровић filip.gligorovic@gmail.com 063/590-642 021/631-78-09
Аутори:	Ивана Кропф Глигоровић
Реализатори:	Ивана Кропф Глигоровић, Татјана Сурдучки, Данијела Јовановић, Милица Поповић
Општи циљеви:	Смањити број инцидентних понашања у УО, али и ван ње; Повећати дисциплину на часовима, одморима и ваннаставним активностима; Оснажити родитеље и наставнике да је школа подстицајно и сигурно место за лични и професионални развој ученика и запослених
Специфични циљеви:	Превенција нас/злост/занемар. у УО (превентивни васпитни рад); Смернице запосленима и ослонац када се нас/злост/занемар. догоди у УО, али и ван ње (водич кроз кораке поступања у УО, интервентни васпитни рад); Лакше и теже повреде обавезе ученика, повреде забране; Вођење васпитно-дисциплинског поступка против ученика; Развој дијалога и сарадње; Унапређивање знања и размена искуства између: УО, родитеља, ЦСР, МУП-а, ДЗ, медија и доносилаца одлука;

Циљна група:	Оснаживање свих да увиде евентуалне пропусте у домену одговорности у реаговању на нас/злост/занемар. кад се догоди у УО, али и ван ње; наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	Садржај и начин рада на семинару доприносе стицању квалитетних знања и вештина и формирању вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба, разликовање дисциплине од дисциплиновања и кажњавања. Како да одрасли поставе јасна правила понашања, али и како одрасли да буду доследни?

ВРШЊАЧКОМ ПОДРШКОМ И ЗАНИМЉИВИЈОМ НАСТАВОМ ДО НЕНАСИЉА У ШКОЛИ

Институција:	Друштво учитеља Новог Сада Војводе Путника 1 21100 Нови Сад
Координатор:	Зденка Рајковић atinaimina@neobee.net 064/863-40-50 021/544-029
Аутори:	Виолета Петковић, Зденка Рајковић
Реализатори:	Виолета Петковић, Зденка Рајковић, Александра Матејић, Љиљана Обренов, Јелена Обренов
Општи циљеви:	Повећање компетенција наставника за реализацију превентивних активности са акцентом на вршњачкој подршци
Специфични циљеви:	Усвајање знања и вештина ради организовања вршњачке подршке и различитих видова организације наставе који доприносе психосоцијалном развоју деце
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (15 бодова)

Садржај и активности:

1. Циљеви семинара.
2. Теоријске основе тематике семинара (Вршњачка подршка – организовани волонтерски рад; Ненасилна комуникација, врсте и превенција насиља; Различити облици организације наставе – активна настава, ванучионичка настава, пројектна настава, тимска настава).
3. Реализација садржаја у оквиру тематских група: прва група се бави вршњачком подршком – организованим волонтерским радом деце; друга група се бави планирањем и реализацијом различитих облика наставе; трећа група се бави превенцијом насиља.

Институција:	Образовање плус Старца Милије 1/10 11000 Београд
Координатор:	Снежана Борисављевић zana@detepius.rs 063/853-31-67 011/256-34-20
Аутори:	Снежана Борисављевић
Реализатори:	Снежана Борисављевић, Милена Пјевић, Снежана Вујичић, Тамара Тодоровић, Биљана Суботић, Весна Радонић, Вера Врбица Матејић, Весна Белчевић, Ранка Маринковић, Драгана Милић
Општи циљеви:	Развијање компетенција наставника/васпитача за управљање одељењем/групом и реализацију програма на начин који уважава различитост код деце
Специфични циљеви:	Унапређивање знања о темпераментима за јачење вештине комуникације са децом, родитељима и колегама; Руковођење одељењем/групом и унапређивања васпитно образованог рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика

са сметњама у развоју, наставник у школи за
образовање одраслих, наставник општеобразовних
предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,
балетске, ликовне), наставник стручног предмета
у основној/средњој уметничкој школи (музичке,
балетске, ликовне), васпитач у предшколској
установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач
у дому ученика, стручни сарадник у предшколској
установи/школи, сарадник (педагошки асистент
и помоћни наставник), директор/помоћник
директора

Број учесника: 20-30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Улога темперамента у развоју детета.
2. Веза између темперамента и стила учења.
3. Вештине комуникације са децом и одраслима засноване на знању о темпераментима.
4. Руковођење одељењем/групом и коришћење знања о темпераментима за постизање добре радне атмосфере.
5. Развој психолошког имунитета наставника, васпитача.

Институција:	Центар за проучавање и примену емоционалне интелигенције Нехруова 124/11 11000 Београд
Координатор:	Предраг Никић nikic.predrag@gmail.com 064/473-32-29
Аутори:	Предраг Никић
Реализатори:	Мирјана Тркуља, Гордана Никић, Предраг Никић
Општи циљеви:	Развој личних и професионалних компетенција запослених у образовању за разумевање емоционалне интелигенције
Специфични циљеви:	Управљање емоционалном интелигенцијом у процесу учења и мотивацијом за учење; Управљање одељењем и групом ученика; Усвајање емоционалних вештина
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 15-30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Емоционална интелигенција – појмовно одређење и садржај.
2. Значај емоционалне интелигенције у образовању.
3. Стилски учења и значај мотивације за учење.
4. Управљање емоцијама (Уочавање емоција; Разумевање емоција; Прихватање емоција; Изражавање емоција; Управљање емоционалним односима; Разумевање разлике емоција и расположења).
5. Емоционална интелигенција и понашање ученика у школи (Емоционална интелигенција и конкретни примери из праксе; Вештине решавања емоционално обојених ситуација у раду са наставницима и ученицима; Емоционална интелигенција и креирање подстицајне климе у разреду).
6. Емоционална интелигенција као вид комуникације међу ученицима.
7. Емоционална интелигенција и понашање ученика ван школе (Емоције и вршњачке групе – пријатељства; Емоције и романтичне везе; Емоције у изградњи врлина; Емоције, креативност и спорт).
8. Емоционална интелигенција и родитељство
9. Емоционална интелигенција у односу ученик – наставник.
10. Евалуација

ЕМОЦИОНАЛНИ АСПЕКТИ ГРУПЕ И РАД СА ГРУПАМА У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИМ УСТАНОВАМА

К4

П: 1, 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Славица Павловић
Реализатори:	Славица Павловић
Општи циљеви:	Усклађивање рада са/у групама са узрастом деце, развојним фазама, величином и композицијом групе
Специфични циљеви:	Повећање знања о несвесним процесима у групи; Препознавање њиховог реметељег утицаја; Већи капацитет за рад с конфликтним емоцијама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи

(музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 10-15

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Четири предавања интерактивног типа уз пауер поинт презентацију реализују се у оквиру четири дискусионе групе које детаљније прорађују теоријски концепт обрађених тема на семинару с циљем њиховог препознавања у пракси, повезивања с њом и проналажења могућности за њихову примену. Две супервизијско-консултацијске групе раде на приказаном случају из праксе с циљем да се кроз разговор (у коме нема теоретизовања, вредновања, моралисања, процењивања и критицизма) дође до његовог бољег разумевања и могућег квалитетнијег професионалног решења. Сви садржаји се обрађују у групи:

1. „Радна група“ и „Група са основним претпоставкама“ (В. Бион) – психолошка природа и процеси у њима.
2. Варијабилна тема – опција А, Б, В, Г или комбинација тих тема: А. Развојне и психолошке специфичности вршњачких односа и група вршњака у нижим разредима основне школе. Манифестно понашање и несвесни конфликти латенције. Б. Развојне и психолошке специфичности вршњачких односа и група вршњака у вишим разредима основне школе. Манифестно понашање и несвесни конфликти преадолсценције. В. Развојне и психолошке специфичности адолесцентних вршњачких односа и група вршњака. Манифестно

понашање и несвесни конфликти у адолесценцији. Г. Емоционални аспекти, захтевност и сложеност посла учитеља, професора, стручног сарадника, директора. „Довољно добар учитељ“ (Д. Виникот). Појам и значај „капацитета за контејнирање“ (capacity to contain, В. Бион), за рад професора и посебно стручних сарадника. Значај, циљеви и техника рада у супервизијско-консултацијској групи (Балинт група).

3. Психолошки процеси у малој, средњој и великој групи – фазе развоја, важност граница групе. Утицај припадности групи на свесно и несвесно понашање поједница, члана групе. Понашања и осећања у малој групи (5-10 чланова) у средњој групи–одељењу или наставничкој канцеларији, (20-30 чланова) и великој групи–наставничко веће, смене у школи, школа (преко 40 чланова).
4. Појединац и група, специфични групни феномени и улоге (жртвени јарац, гласноговорник), пројекције и пројективне идентификације у групи, трансфер и контратрансфер у групи. Психолошке функције и задаци учитеља-наставника-професора-директора као водитеља група. Школа као организована велика група и њене субгрупе.
5. Супервизијско-консултацијски рад (Балинт група) – дискусија о приказаном случају из праксе (две супервизијско-консултацијске групе – рад на приказаном случају из праксе с циљем да се кроз разговор, дође до његовог бољег разумевања и могућег квалитетнијег професионалног решења).

Институција:	Људи за људе Страхињића Бана 22 11000 Београд
Координатор:	Родољуб Живанић ljudizaljude@yahoo.com 064/118-09-70
Аутори:	Весна Шутић, Бранислава Живановић
Реализатори:	Весна Шутић, Бранислава Живановић
Општи циљеви:	Промоција идеја толеранције и прихватања различитости, дечјих права, имплементација партиципативних модела и подршка маргинализованим групама
Специфични циљеви:	Унапређивање разумевања, поштовање и подржавање физичких, емоционалних и културних разлика којима се спречава дискриминација и стигма
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Садржај програма је усмерен на капацитете наставника да код деце препознају дискриминацију и да се против ње аргументовано боре, као и подизањем свести код деце о постојању разлика и толеранције на њих.
2. Теме које се реализују у оквиру семинара обухватају дискриминацију, толеранцију, медијацију људским и дечјим правима.
3. Ради успешног превазилажења конфликтних ситуација неопходно је да се пронађе решење за сукобе које ће умањити тензије и усмерити наставнике и стручне сараднике на успостављање комуникације, уважавање различитости и подстицање разумевања и себе и других и успостављања атмосфере толеранције у одељењу чинећи, га безбеднијим и пријатнијим за рад.

ЗНАЊЕ ЗА САМОПОУЗДАЊЕ – ПРИМЕНА АСЕРТИВНИХ ВЕШТИНА У ИНТЕРПЕРСОНАЛНИМ ОДНОСИМА

Институција:	ОШ "Симеон Аранички" Бошка Бухе бб 22300 Стара Пазова
Координатор:	Слађана Бурсаћ ossimeon@open.telekom.rs 022/363-200
Аутори:	Споменка Дивљан, Зорка Петровић
Реализатори:	Споменка Дивљан, Зорка Петровић, Јасна Павловић Анић
Општи циљеви:	Подстицање примене комуникацијских вештина кроз асертивно понашања деце, младих и запослених у васпитно-образовним установама; Оснаживање учесника за коришћење асертивних вештина у свакодневном животу
Специфични циљеви:	Препознавање асертивног, агресивног и пасивног понашања; Искуствено спознавање значаја асертивног понашања и ширење репертоара асертивних одговора у животним ситуацијама; Упознавање са личним и асертивним правима других људи; Оснаживање учесника да поштују лична и права других; Препознавање и кориговање ирационалних уверења с позиције отклањања препрека асертивном реаговању; Развијање асертивних вештина путем практичних метода Припремање учесника за рад са децом и младима

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Циљеви програма. 2. Шта је то асертивно, пасивно и агресивно понашање. 3. Последице и узроци асертивног, агресивног и пасивног понашања. 4. Технике асертације. 5. Вежбе за практиковање техника асертације. 6. Идентификовање и усвајање асертивних права. 7. Типови асертације. 8. Технике избегавања манипулације.

9. Ирационална уверења и когнитивне препреке асертивном реаговању.
10. Вежбе за тренинг вештина конверзације.
11. Асертивно упућивање и примање похвале и критике.
12. Методе и технике развијања асертивних вештина.
13. Методска обрада предвиђених радионица за рад са ученицима.
14. Евалуација семинара.

И ТИ СЕ ПИТАШ – ПАРТИЦИПАЦИЈА ДЕЦЕ И МЛАДИХ У ШКОЛИ И ЛОКАЛНОЈ СРЕДИНИ

К4

П: 6, 7

Институција:	Образовни форум Бранкова 21А 11000 Београд
Координатор:	Наташа Стојановић savapedagog@yahoo.com 063/698-048
Аутори:	Наташа Стојановић, Ана Пешикан
Реализатори:	Наташа Стојановић, Јелисавета Вилотић, Снежана Маринковић, Ана Пешикан, Слободанка Антић
Општи циљеви:	Припрема младих да постану активни, партиципативни и одговорни грађани путем подстицања партиципативног приступа у раду са њима
Специфични циљеви:	Стицање увида о потреби укључивања младих у решавање проблема који се на њих односе; Разумевање појма партиципација и критеријума праве партиципације; Стицање увида у различите видове властитог и туђег понашања који отежавају и олакшавају партиципацију младих унапређивање сарадње младих и одраслих на реализацији заједничких планова и активности; Побољшање атмосфере кроз поделу одговорности и партнерског функционисања

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (18 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Карактеристике адолесцентног узраста, његове особине и специфичности. 2. Појам партиципације, критеријуми стварне партиципације, услови који одређују ситуацију као партиципативну путем анализе конкретних примера из праксе. 3. Уочавање предрасуда и стереотипа када је реч о активном укључивању младих у процесе доношења одлука. 4. Промене у Закону као основа успешне партиципације. 5. Партиципација у наставном процесу.

ИНКЛУЗИВНО ПОСРЕДОВАЊЕ – ФАКТОР ПРЕВЕНЦИЈЕ ПОРЕМЕЋАЈА ПОНАШАЊА И СУКОБА У ИНКЛУЗИВНОМ ШКОЛОВАЊУ

K4

II: 1, 3

Институција:	Центар за конструктивно решавање сукоба Србије Карла Лукача 9 11000 Београд
Координатор:	Александра Сарић saricalexandra@gmail.com 065/606-16-06 011/288-27-44
Аутори:	Милена Тадировић
Реализатори:	Милена Тадировић, Радмила Мајкић, Александра Сарић, Снежана Матејић, Драган Веселиновић, Марија Обрадовић, Александар Брујић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање запослених у образовању за рад на превенцији и решавању сукоба ради формирања вршњачких тимова; и за инклузивни приступ
Специфични циљеви:	Вршњачки утицај на превенцију насиља; Идеја инклузивног посредовања и значај у процесу припреме инклузивног образовања; Превенција и решавање конфликта у одељењу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са

сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 15-25
Трајање: три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Идеја и значај инклузивног образовања.
2. Конфликти (појам, конфликти у одељењу).
3. Комуникација, (у одељењу).
4. Потребе, интереси, позиције, емоције.
5. Значај тимског приступа у раду.
6. Негативан утицај стереотипа и предрасуда.
7. Преговарање.
8. Инклузивно посредовање. (Проблеми у имплементацији вршњачких тимова; Рад са младима са поремећајем понашања – планирање промене понашања и реинтеграција у социјално окружење; Инклузиван приступ у раду са младима са ЛМР – индивидуални образовни план – напредни семинар).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@gcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Гордана Томоњић, Радица Благојевић-Радовановић, Жана Бојовић
Реализатори:	Гордана Томоњић, Радица Благојевић-Радовановић, Жана Бојовић
Општи циљеви:	Повећање компетенције наставника за превенцију и решавање васпитних проблема у складу са ЗОСО и В-ња и упознавање са начином спровођења протокола о поступању у установи у случају НЗ и З-ња
Специфични циљеви:	Познавање законске регулативе васпитног рада са ученицима и правилника о Протоколу поступања у установи у одговору на НЗ и З-ње и разумевање значаја превентивног и интервентног васпитног рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа,

наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Циљеви семинара.
2. Законска регулатива васпитног рада са ученицима (Обавеза, одговорност ученика, наставника, родитеља).
3. Превентивни васпитни рад (Модел наставника и васпитни стилови у раду; Како модели наставника утичу на понашање и васпитање ученика у одељењу; Како бити успешан у саветодано-инструктивном раду, основна начела индивидуалног и групног саветодавног рада; превентивне активности које су довеле до успеха у васпитном раду).
4. Овладавање вештинама рада и сарадње са ученицима, родитељима и другим релевантним институцијама (Стратегије решавања проблема са ученицима; Родитељи као партнери у решавању проблема; Како придобити родитеља као партнера; Разматрање активности родитеља које подразумевају васпитни рад, Основна обележја партнерства и принципи партнерског односа).

5. Представљање правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (Упознавање са задацима Тима за заштиту деце/ученика од НЗ и З и Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на НЗ и З).
6. Шта је насиље и како га препознати (Емотивна и неурофизиолошка основа насиља; Разматрање узрока насиља са емотивног и неурофизиолошког аспекта, користећи истраживања Д.Големана и Е.Денсена; Која понашања захтевају појачан васпитни рад; Бенигна и малигна агресија Колики је утицај наслеђа, а колики васпитања на агресивно понашање код деце; Индивидуално и групно насиље).
7. Превентивне и интервентне активности (Превентивне активности; Интервентне активности).
8. Практична примена превентивних и интервентних активности на примера из праксе.
9. Евалуација

Институција:	Тренинг центар "Коцевски" Неимарска 17 21100 Нови Сад
Координатор:	Даница Коцевска treningcentarkocevski@gmail.com 060/606-25-62 021/633-70-67
Аутори:	Јован Коцевски, Даница Коцевска
Реализатори:	Ђорђе Милић, Предраг Ницић, Зоран Стојковић, Даница Коцевска, Јован Коцевски
Општи циљеви:	Подстицање наставника и стручних сарадника за организовање извиђачких активности као облика сарадње са локалном заједницом и начином упућивања младих у здраве стилове живота, ненасилну комуникацију и правилан однос према природи
Специфични циљеви:	1. Упознавање наставника и стручних сарадника са програмом и начином рада Савеза извиђача Србије (СИС) и Светске скаутске асоцијације (WOSM); 2. Уочавање веза и заједничких области деловања школа и извиђача; 3. Предности укључивања ученика у организацију као вид неформалног образовања – да ученици уче свуда и на сваком месту уз уважавање различитости; 4. Креирање стратешких докумената школе уз имплементацију извиђачких садржаја; 5. Могућности партнерства и заједничких активности на локалу

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод, циљеви програма, 2. Осврт на 100-годишњу традицију извиђаштва у свету и Србији. 3. Структура извиђачке организације, јединице извиђача, и начин деловања. 4. Садржаји предмета и циљеви и задаци образовања и васпитања комплементарни са активностима извиђачке организације (природа и друштво, математика, географија, биологија, чувари природе, хемија, домаћинство, физичко и музичко. 5. Могућности планирања заједничких активности, израда стратешких докумената. 6. Захтеви васпитног деловања извиђачке организације као партнера у формирању младе личности. 7. Заједнички пројекти и активности школе и извиђачке организације ради унапређивања образовно-васпитне праксе. 8. Резиме и договор о сарадњи. 9. Евалуација.

КАКО РАДИТИ СА РОДИТЕЉИМА

K4

II: 7

Институција:	Прва техничка школа Радоја Домановића 8 34000 Крагујевац
Координатор:	Биљана Шиповац prvatehdir@gmail.com 063/601-445 034/332-461
Аутори:	Драгана Оцокољић, Гордана Поповић Божанић
Реализатори:	Драгана Оцокољић, Гордана Поповић Божанић
Општи циљеви:	Креирање конструктивнијег и ефективнијег рада на родитељским састанцима; Развијање и неговање културе учења и унапређивање родитељских компетенција
Специфични циљеви:	Подизање педагошке културе родитеља; Квалитетнија и конструктивнија комуникација; Усклађивање васпитних утицаја породице и школе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Усвајање знања и вештина неопходних за креирање конструктивнијег приступа у раду са родитељима.
2. Разумевање улоге разредног старешине у креирању односа између родитеља и школе.
3. Теме и начини рада са родитељима.
4. Унапређивање културе дијалога.
5. Упознавање са карактеристикама различитих васпитних стилова.
6. Креирање сценарија за родитељске састанке.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Дивна Марковић, Славица Симић, Весна Ешпек Дебељевић, Радица Благојевић Радовановић
Реализатори:	Дивна Марковић, Славица Симић, Весна Ешпек Дебељевић, Радица Благојевић Радовановић
Општи циљеви:	Обука наставника за решавање васпитних проблема, спречавање и решавање проблема насиља, злостављања и занемаривања у школи
Специфични циљеви:	Познавање законских оквира којима се дефинишу поступци у ситуацијама насиља; Развијање вештина решавања проблема; Поступци развоја партнерства; Познавање и вођење документације
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод (садржај и циљеви).
2. Законски оквир (Обавезе школе у примени законских аката – закон, Посебни протокол за заштиту деце, Протокол о поступању – упознавање са законским основама и другим документима везано за васпитни рад, превенцију насиља, злостављања и занемаривања; Кораци у васпитном и васпитно-дисциплинском поступању и појмови васпитног и васпитно-образовног рада – садржај васпитног рада и појачаног васпитног рада; процедуре покретања васпитног и васпитно-дисциплинског поступка; улоге одељенског старешине, родитеља, ученика и тима за заштиту).
3. Рад са ученицима (Узрасне особености, очекивана понашања и поступци позитивног васпитног рада; Разврставање понашања различитог узраста за ученике основне – млађи и старији узраст, односно средње

школе – средња и позна адолесценција, упоређивање са очекиваним понашањем типичног узраста; Информисање о поступцима позитивног васпитног утицаја са различитим узрастима; Врсте проблема – деца којој је потребан васпитни и појачан васпитни рад – типологизација и основне карактеристике; Безбедна школа – поступци за постизање поштовања правила; Како се постиже безбедно окружења; Рад са ученицима којима је потребна додатна васпитна подршка–управљање кризним ситуацијама –збрињавање, садржаји интервенције по нивоима у зависности од врсте проблема).

4. Сарадња (Поступци за успостављање сарадње – одељењски старешина наставници, стручна служба, тим за заштиту, директор, особље школе, родитељи, институције ван школе – ненасилна комуникација, тимски рад, стварање партнерског односа).
5. Евиденција (Врста евиденције и начин вођења и редослед).
6. Практичан рад (изабрани васпитни проблеми из праксе – практична самостална примена стечених знања и вештина на семинару).
7. Евалуација.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић sneljkovic@rcsmed.edu.rs 062/788-718 026/619-906
Аутори:	Слободан Б. Јовановић, Татјана Т. Рајић, Владан Јанковић, Биљана Игњатовић
Реализатори:	Снежана Томашевић, Љиљана Стефановић, Сања Печенковић, Мирјана Хађић, Елизабета Алићукић, Јелена Павловић, Стана Тодоровић, Валентина Вицовић, Смиљка Ђорђевић, Биљана Милић Перић, Весна Чекић, Летица Џунић, Јелена Кљајић, Славица Белинзада, Милена Видојевић, Горан Кузмановић, Сања Новаковић, Слађана Левић, Јована Кривокућа-Миловановић, Жељко Илић
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ ЗНАЊА, ВЕШТИНА И КОМПЕТЕНЦИЈА наставника и стручних сарадника за рад са младима из осетљивих група
Специфични циљеви:	Развијање професионалних интересовања и избора младих из осетљивих група, у складу са променама у свету рада и тенденцијама развоја света рада

Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:
Током семинара биће примењиване и комбиноване разноврсне активности и методе тренерског рада примерене појединачној теми и основној сврси целине семинара. Подстицање интеракције учесника и њихово комуницирање у вези са елементима предавања које су њима доступни, водећи свако појединачно искуство ка општим садржајима који су усмерени ка раду са ученицима, посебно младих из осетљивих група и назначавању пројектних акција за њихово остварење. На семинару ће се подстицати индивидуалност и слобода наступа, али и градити снага тимова кроз спровођење различитих групних задатака. На основу садржаја и концепта каријерног вођења и саветовања, предвиђено је да се програм остварује кроз обуку за интерактивни кооперативни начин рада. Активности и садржаји учесницима омогућавају да, примерено узрасту, изграде сазнања, умења, способности и вредности које ће бити основа за рад са младима из осетљивих група, пружајући помоћ и подршку младима за реалан избор професије и прелазак у свет занимања и рада.

Институција:	Предшколска установа "Раковица" Славољуба Вуксановића 22, Раковица 11000 Београд
Координатор:	Радмила Аранђеловић radmilaarandjelovic@yahoo.com 064/135-35-36 011/358-29-83
Аутори:	Драгана Спасојевић, Душанка Јерковић
Реализатори:	Драгана Спасојевић, Душанка Јерковић
Општи циљеви:	Развој и унапређивање комуникације без насиља као услова квалитетне размене у интерперсоналним односима свих учесника у васпитно-образовном процесу; Развијање вештина самоизражавања и споразумевања и јачање поверења у себе и друге; Унапређивање личних комуникацијских знања, вештина и ставова за конструктивно решавање сукоба у разним ситуацијама; Мотивација за развијање партнерских односа у комуникацији као алтернативи насиљу
Специфични циљеви:	Превенција насилних облика комуникације и интеракције на релацији наставник–ученик–родитељ–колега; Упознавање са савременим теоријским и функционалним знањима и вештинама комуникације; Упознавање са конструктивним начинима решавања конфликтних ситуација тј. ситуација насиља;

	Унапређивање личних компетенција за рад у ситуацијама насиља и сукоба кроз ненасилну комуникацију и препознавање баријера у комуникацији; Оспособљавање за успешно слушање и развијање осетљивости за осећања и потребе наставника, родитеља и ученика; Упознавање са типовима комуникације, начинима понашања у конфликту и изходштима конфликта кроз практичне импликације у васпитно-образовној средини; Упознавање и стицање вештина и техника активног слушања у ситуацијама насиља; Подстицање процеса социјализације и разумевања односа између појединца и групе (фактори социјализације: породица, вршњаци, школа и друштво)
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Слушамо са разумевањем.
2. Како да кажемо оно што нам је потребно.
3. Осећања и потребе, препознавање и вештине изражавања.
4. Сукоби и шта са њима.
5. Баријере у комуникацији (наставник–ученик–родитељ–колега).
6. Најчешћи начини понашања у конфликтним ситуацијама.
7. Пријатељство – алтернатива насиљу.
8. Сви смо различити – разумевање односа између појединца и групе – рекламирај себе.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Надежда Миловановић nadjamilovanovic@hotmail.com 064/222-23-18
Аутори:	Надежда Миловановић
Реализатори:	Надежда Миловановић
Општи циљеви:	Развијање свести о значају комуникације за успостављање добрих друштвених односа у школи и постизање бољих васпитно-образовних резултата
Специфични циљеви:	Побољшање односа у школи кроз пожељне моделе комуникације; Развој вештина и техника комуникације које доприносе добрим односима у школи
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 15-30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводна реч; Упознавање са појмом и значајем комуникације и сарадње;
2. Комуникација као професионални захтев и одговорност наставника (Допринос комуникације изградњи добрих односа у школи као заједничкој одговорности за постизање васпитно-образовних резултата, као и за постизање добре школске социјалне климе).
3. Облици комуникације – како комуницирати (облици – вербални, невербални, експлицитни, имплицитни, конгруентни и неконгруентни, њихов значај и допринос сарадњи свих елемената структуре школске заједнице).
4. Радионица играња улога у различитим ситуацијама разговора између актера школе (сви учесници играју по једну улогу, примењујући један од облика комуникације). Дискусија о теми колико су добри социјални односи кључ побољшања школе.
5. Радионица „ЈА – говор“ (Идентификација облика комуникације који доприносе бољем васпитно-образовном раду; Упознавање са техникама успешне комуникације; Развој вештина успешне комуникације „ЈА – говор“ формулисан у „Ја – порукама“ као пожељном моделу комуникације; Уочавање „МИ – говора“, као унапред слагањем са датим исказом, што одузима простор за другачије мишљење; Уочавање „ТИ – говора“ као директног напада на особу и њеног вређања, што изазива понижење, повлачење или противнапад).
6. Радионица „Активно слушање и ефективно слушање“ (Упознавање

учесника са начинима на које се може побољшати међусобна комуникација; Упознавање учесника са различитим техникама активног слушања као претпоставци успостављања успешне комуникације ради побољшања васпитно-образовног рада).

7. Евалуација.

Институција:	Центар за примењену психологију Друштва психолога Србије Ђушина 7/III 11000 Београд
Координатор:	Маја Петровић maja@dps.org.rs 011/323-29-61
Аутори:	Ђурђевка Касагић, Драгана Бјелић
Реализатори:	Ђурђевка Касагић, Драгана Бјелић, Маја Касагић, Адријана Бјелић
Општи циљеви:	Унапређење личне и професионалне компетенције педагошких радника за комуникацију са децом и другим учесницима у васпитно образовној делатности
Специфични циљеви:	Стицање нових знања и вештина о интеракцији, комуникацији и комуникацијском пољу одрастања деце; Упознавање и овладавање новим комуникацијским системима, поступцима и вештинама у грађењу оптималног комуникацијског поља деце и младих
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоријски увод – теоријски оквир и разлози за програм комуникације у васпитно-образовним установама. 2. Од теорије ка пракси (операционализација теоријских поставки из претходног дела у светлу конкретне праксе). 3. Комуникација и социјална интеракција у васпитању (улоге и одговорности одраслих у томе са практичним импликацијама). 4. Претпоставке успешне комуникације (учесници, информације, поруке, услови, правила и практичне импликације). 5. Шта чини комуникацијско поље развоја, одрастања и васпитања деце у васпитно-образовним установама– деца и одрасли са одређеним понашањем, потребама, осећањима, мислима, интеракција и комуникација учесника у васпитању деце и младих; атмосфера, простор, програми, ресурси, етос, итд. 6. Улоге и одговорности одраслих у интеракцији и комуникацији са децом. 7. Која су средства изражавања (вербална и невербална комуникација, значење, аспекти и димензије; практичне импликације). 8. Како емоције учествују у комуникацији (природа, врсте испољавања, последице по развој деце са практичним импликацијама). 9. Мотиви у комуникацији (природа, врсте, значај и механизми функционисања; конфликти у комуникацији и управљање; практичне импликације). 10. Шта значи ефикасна комуникација и како је учинити оптималном. 11. Предлози за дефинисање програма, његова примена и евалуација. 12. Лични и професионални потенцијал (свест о себи, својим личним и комуникацијским потенцијалима).

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Данијела Симоновић simonovicdaniijela@yahoo.com 060/450-52-45 037/342-68-13
Аутори:	Данијела Симоновић, Мирјана Златановић
Реализатори:	Данијела Симоновић, Мирјана Максимовић-Томић
Општи циљеви:	Побољшање квалитета наставе повећањем степена компетенција наставника за подршку развоја личности ученика унапређењем односа са ученицима
Специфични циљеви:	Упознавање са различитим савременим теоријама комуникације; Примена успешног начина комуницирања са ученицима; Пружање подршке ученицима у конфликтима
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријски увод – савремене теорије комуникације.
2. Упознавање са теоријом личности Карла Роџерса и њеном применом у комуникацији са ученицима.
3. Упознавање са комуникацијским прозором Томаса Гордона.
4. Практична примена комуникацијског прозора.
5. Стицање увида у сопствени начин вербалне комуникације са ученицима.
6. Упознавање са 12 застоја у вербалној комуникацији са ученицима.
7. Упознавање са техникама за превазилажење 12 застоја у вербалној комуникацији.
8. Упознавање са вишеструком применом технике активног слушања.
9. Практична вежба презентованих техника.
10. Упознавање са недостацима два уобичајена начина решавања сукоба на релацији ученик–наставник.
11. Упознавање са карактеристикама и применом шест корака у решавању сукоба на релацији ученик–наставник.
12. Практична примена шест корака у решавању сукоба на релацији ученик–наставник.
13. Упознавање са сукобом вредности на релацији ученик–наставник и могућностима успешног решавања.

КОМУНИКАЦИЈСКА КОМПЕТЕНТНОСТ НАСТАВНИКА У ФУНКЦИЈИ УНАПРЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА РАДА У ШКОЛИ

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Миљана Китановић
Реализатори:	Миљана Китановић, Катица Рајков
Општи циљеви:	Развој и унапређење комуникацијских компетенција наставника релевантних за рад у школи; Оснаживање наставника у њиховој професионалној улози
Специфични циљеви:	Унапређење сарадње и тимског рада у школи и бољи ниво интерперсоналних односа; Хуманистички оријентисана настава
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

- а) Презентације – Професионални развој и кључне компетенције наставника у образовно-васпитном раду (способност комуникације као циљ и императив времена у којем живимо, комуникацијска компетентност наставника из угла релевантности за квалитет рада у школи, развијање комуникацијске компетентности наставника).
- б) Радионице – Наставник, некад и сад, професионалне компетенције наставника, конструктивна/деструктивна комуникација, комуникацијске вештине и наставни процес, комуникација, сарадња и тимски рад у школи, комуникација са специфичним саговорницима, хуманизација комуникације.
- в) Активности:
  1. Увод – представљање аутора и садржаја семинара.
  2. Асоцијације на реч „компетенција“, дефиниција (вежба).
  3. Наставник – некад и сад (радионица).
  4. „Професионални развој и кључне компетенције наставника у образовно-васпитном раду (презентација).
  5. Професионалне компетенције наставника (радионица).

6. Ја као наставник –анализа swot (вежба).
7. Значај комуникације и способности комуницирања (вежба).
„Способност комуникације као циљ и императив времена у којем живимо Презентација – предавање).
8. Стилони комуникације (тест, игра улога, дискусија).
9. Конструктивна/ деструктивна комуникација – мапа ума.
10. Речник – правила добре комуникације (вежба)
11. Рекапитулација, осврт на урађено.
12. Опис својих комуникацијских особина (упитник).
13. „Комуникациона компетентност наставника из угла релевантности за квалитет рада у школи“ (предавање и презентација).
14. Комуникационе вештине и наставни процес (радионица).
15. Комуникација, сарадња и тимски рад у школи (радионица).
16. Вођена фантазија – „Мој најдражи наставник“.
17. Комуникација са специфичним саговорницима (радионица).
18. „Развијање комуникационе компетентности наставника“ (предавање, презентација, дискусија).
19. Хуманизација комуникације на релацији наставник-ученик ученик-ученик, наставник-родитељ (задаци за вежбање).
20. Хуманистички оријентисана настава – принципи.
21. „Кодекс“ пожељних комуникацијских вештина и понашања наставника
22. Евалуација.

Институција:	Пета београдска гимназија Илије Гарашанина 24 11000 Београд
Координатор:	Виолета Кецман violetakecman@gmail.com 065/918-70-87
Аутори:	Виолета Кецман, Јадранка Милошевић
Реализатори:	Виолета Кецман, Јадранка Милошевић
Општи циљеви:	Стицање и развијање комуникацијских вештина наставника, директора и сарадника, потребних за успешан рад у школи; Индиректно подстицање и јачање комуникацијских вештина ученика
Специфични циљеви:	Развијање поверења ученика према школи; Унапређивање квалитета међуљудских односа у колективу; Обучавање наставника за развијање комуникацијских вештина ученика; Обучавање наставника, директора и сарадника за стимулисање педагошких компетенција
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник

стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Представљање значаја комуникацијских вештина у школи.
2. Упознавање са облицима и могућностима комуникације.
3. Сагледавање замки вербалног и невербалног комуницирања.
4. Уочавање предности у савладавању вештина комуникације.
5. Евалуација.

Институција:	Основна школа „Јован Поповић“ Краља Милана IV 14 34000 Крагујевац
Координатор:	Вера Вулевић vulevic.vera@gmail.com 064/208-64-46 034/330-792
Аутори:	Слободанка Савић, Горан Јоксимовић, Вера Вулевић
Реализатори:	Слободанка Савић, Горан Јоксимовић, Вера Вулевић
Општи циљеви:	Јачање аутономије малих школа и подручних одељења, изграђивање аутентичне укупне организације мале школе и живота у њој ради мењања и унапређивања постојећег стања формализма и стереотипа.
Специфични циљеви:	Развијање наставничких компетенција за преузимање одговорности за квалитетније организовање школског живота, у односу на потребе и развој деце и у складу са специфичностима краја у којем се мала школа налази; Разумевање важности стварања услова за учење и рад у пријатној атмосфери, коришћењем расположивих ресурса
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Мала школа као део средине (села) – на путу стварања сопствене аутономије и прерастања у модернију школу.
2. Како ускладити организацију живота школе са ритмом породице.
3. Породица и мала школа у хармонији.
4. Ресурси (сеоске) средине у функцији учења у интересним групама.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Марина Остојић, Валерија Живковић, Јелена Димитријевић, Марија Радовановић
Реализатори:	Марина Остојић, Валерија Живковић, Јелена Димитријевић, Марија Радовановић, Наташа Станисављевић, Весна Остојић, Снежана Шундић, Слађана Голубовић, Слободан Јовановић, Слободан Павловић, Татјана Рајић, Биљана Игњатовић, Јасмина Момчиловић, Бобан Антић, Валентина Раничић, Мирјана Радојевић, Драгана Бошњак, Славица Јаковљевић, Радмила Темелковић, Вера Савић Бенић, Едита Сакали, Јасмина Лекић Бељански, Гордана Матовић, Мирјана Митровић, Владан Јанковић, Бисерка Јаковљевић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција професионалаца за партнерство и менторство у области професионалне оријентације и стварање системске мреже подршке у ПО

Специфични циљеви:	Подршка за успостављање партнерских и менторских односа међу школама у примени модела ПО, специјализацији и развоју примера добре праксе у ПО
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15 - 30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ментор и менторство (Усвајање појмова ментор и менторство). 2. Анализа материјала о појму, улози и значају ментора у професионалној оријентацији (ПО). 3. Партнерство и менторство (Упознавање начина грађења партнерских и менторских односа међу школама у области професионалне оријентације). 4. Развој капацитета за партнерство и менторство (Упознавање механизма и процедура у успостављању партнерства/менторства). 5. Менторски састанци са школским ПО тимовима (Идентификовање менторских компетенција; организационо-акциона димензија менторства). 6. Изазови у раду ментора (Превазилажење тешких ситуација кроз симулацију менторских састанака). 7. Социјално-психолошки аспект менторства.

8. Менторство као менаџмент промена у ПО (Препознавање ефеката менторске интервенције и утицаја на развој и изазивање промена у раду менторисаног ПО тима; програмско садржајна димензија менторства).
9. Критеријуми и индикатори добре праксе у ПО и специјализација у области ПО (Дефинисање критеријума и индикатора добре праксе).
10. Дефинисање области специјализације у ПО.
11. Компетенције за ПР у професионалној оријентацији (Вежбање у писању материјала за промовисање области ПО).
12. Саветовање у ПО (Упознавање домета и ефеката каријерног саветовања).
13. Наставник у улози саветника у ПО.
14. Менторство у пракси (Дефинисање корака и исхода у менторском раду).
15. Задаци ментора и портфолио ментора/школе (Израда плана рада ментора).
16. Дефинисање и креирање неопходне документације ментора и менторске школе.
17. Евалуација.

МЕТОДЕ, ПОСТУПЦИ И ТЕХНИКЕ ПРЕВАЗИЛАЖЕЊА КОНФЛИКАТА У ПРОЦЕСУ ОБРАЗОВАЊА

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Милан Миљевић, Марија Костић, Владимир Џамић, Софија Вукићевић
Реализатори:	Милан Миљевић, Марија Костић, Владимир Џамић, Софија Вукићевић
Општи циљеви:	Информисање наставника средњих школа о најсавременијим методама држања наставе и могућностима решавања потенцијалних проблема и конфликта у процесу образовања
Специфични циљеви:	Имплементација савремених метода држања наставе и нових начина решавања евентуалних конфликта између наставника и ученика у току образовног процеса, у складу са позитивно-правним прописима и добром образовном праксом
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (7 бодова)

Садржај и активности:

Интерактивна предавања, семинари, панел дискусије, као и студије случаја, тј. искуства из савремено наставно-образовне праксе.

Институција:	Електротехничка школа "Стари град" Високог Стевана 37 11000 Београд
Координатор:	Славица Чарапић slacarapic@sbb.rs 063/719-39-07 011/289-93-50
Аутори:	Славица Чарапић, Катарина Пфаф-Крстић
Реализатори:	Славица Чарапић, Катарина Пфаф-Крстић
Општи циљеви:	Развој емоционалне писмености, самопоштовања, комуникацијских вештина и вештина управљања одељењем и редуковање стреса у школи применом трансакционе анализе
Специфични циљеви:	Учење примене појмова трансакционе анализе у разумевању емоционалног искуства ученика, решавању конфликта, развоју самопоштовања и управљању одељењем
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 15-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Информисање о основним принципима трансакционе анализе и њиховом значају у васпитању и образовању.
2. Упознавање структуре и динамике личности путем анализе его стања и стицање искуства о њиховој улози у конфликтима у оквиру радионице.
3. Психолошке игре у учионици и вежба у њиховом препознавању и заустављању.
4. Анализа трансакција и вежба примене различитих опција у комуникацији са ученицима.
5. Развој самопоштовања код ученика применом концепта строукирања и вежба примене нових стратегија.
6. Учење о пасивном понашању ученика и техникама заустављања.
7. Упознавање са теоријом личности Памеле Левин и улогом забрана, контразабрана и дозвола у васпитању.
8. Учење о животном скрипту и вежба успостављања ОК-ОК односа у учионици.
9. Радионица о уговарању са ученицима.
10. Радионица примене стечених знања у развоју културе аутономије у школи.

Институција:	ОШ "Васа Чарапић" Авалска 48а 11223 Бели Поток
Координатор:	Невенка Јоксовић nevenkajoksovic@yahoo.fr 063/606-565 011/390-69-81
Аутори:	Невенка Јоксовић, Бојана Томић
Реализатори:	Невенка Јоксовић, Бојана Томић, Десанка Тасић - Живковић
Општи циљеви:	Оснаживање компетенција наставника кроз квалитетнију сарадњу са ученицима; Развијање свести о неопходности перманентног стручног усавршавања наставника кроз укључивање у глобалне токове образовања; Иновирање свакодневне васпитне и наставне праксе
Специфични циљеви:	Стицање знања о улогама наставника у васпитно-образовном процесу (едукатор, иноватор, лидер учења); Схватање важности познавања принципа и техника управљања временом, као и њихова примена; Разумевање значења појма наставник–лидер учења као скупа знања, способности и вештина наставника које се односе на активности планирања и припремања, управљања активностима учења и процењивања напретка ученика као и вештине управљања понашањем; Јачање професионалних

капацитета наставника кроз развијање свести о мултидисциплинарности наставничког позива, као и неопходности сталног стручног усавршавања и иновирања свог рада

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Наставник „едукатор“ (Стилови подучавања; Стилови учења).
2. Наставник иноватор (Значај перманентног стручног усавршавања; Учење – учење садржаја и учење учења; Учење и памћење; Учење за развој; Учење усмерено на развој компетенција ученика).
3. Управљање временом на часу (значај, принципи и технике управљања временом).
4. Наставник – лидер учења (Планирање и припрема – најважнији елементи планирања и припреме; Избор наставних активности; Планирање праћења и оцењивања ученичког напретка; Управљање

активностима учења – транзиционо и издвојено време; Успостављање радне атмосфере; Управљање временом на часу – технике; Управљање понашањем – будност, говор тела; Кориговање и преусмеравање непримереног понашања ученика; Мењање непримереног понашања ученика; Могући одговори на различите облике непримереног понашања – примери).

НАСТАВНИК НА ДЕЛУ У ПРЕВЕНЦИЈИ ВРШЊАЧКОГ НАСИЉА И КРЕИРАЊУ ПОЗИТИВНЕ ШКОЛСКЕ КЛИМЕ

К4

П: 1, 4

Институција:	ОШ "Десанка Максимовић" Владимира Назора 2 14000 Ваљево
Координатор:	Данијела Обрадовић dmatijevic@ptt.rs 064/237-48-63 014/293-175
Аутори:	Мира Јовановић
Реализатори:	Мира Јовановић, Данијела Обрадовић
Општи циљеви:	Унапређење знања наставника о значају заштите деце од вршњачког насиља и стварање подстицајне школске климе за развој ученика
Специфични циљеви:	Стицање знања наставника о вршњачком насиљу, унапређење вештина наставника за превенцију вршњачког насиља и креирање повољне школске климе у разреду
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увид у очекивања учесника кроз игру „Дрво очекивања“.
2. Насиље, врсте насиља (излагање).
3. Разумевање разлике између конфликта и насиља (радионица)
4. Концепције и истраживања педагошке климе (излагање).
5. Преглед новијих истраживања педагошке климе значајних за школску праксу (излагање).
6. Култура мира у школи(излагање).
7. Чаробни штапић (радионица).
8. Приказ основних резултата истраживања (Јовановић, 2010.) „Педагошка клима као фактор саморазвоја ученика“ (излагање).
9. Фактори педагошке климе учесника семинара (мини истраживање), индивидуални рад (радионица).
10. Наставник као креатор повољне разредне климе (излагање).
11. Фактори повољне разредне климе (излагање).
12. Мапа школе-безбедно или опасно (радионица).
13. Вршњачко насиље уз коришћење нових технологија (радионица).
14. Cyber bullying (излагање).
15. Оспособљавање ученика за самозаштиту приватности и личне безбедности (излагање).
16. Ако се смејеш, део си тога (радионица).
17. Модули плана едукације за реализацију програма превенције вршњачког насиља у школи (излагање).
18. Примери добре праксе у превенцији вршњачког насиља (излагање).
19. Активности и мере превенције вршњачког насиља (излагање).
20. Звезда школе (радионица).
21. Промоција адекватног наставничког мониторинга (излагање).
22. Наставник на делу стварање сигурног и школског и разредног окружења (излагање).
23. Резиме и евалуација.
24. Евалуативна игра „Дрво очекивања“.

Институција: Центар за примењену психологију
Бушина 7/3
11000 Београд

Координатор: Нина Репач
nina@dps.org.rs
063/605-980
011/323-29-61

Аутори: Снежана Смедеревац

Реализатори: Снежана Смедеревац, Радмила Корица Тошовић,
Вишња Хелајзен, Тања Дојић, Бранкица Ристић,
Мирјана Вуксановић, Вера Кондић

Општи циљеви: Усавршавање знања стручних сарадника у образовању (психолога и педагога) кроз упознавање и презентовање актуелних и савремених сазнања и тенденција везаних за рад психолога а са циљем унапређивања образовно-васпитног рада

Специфични циљеви: Стручно усавршавање психолога и педагога запослених у образовним институцијама; Упознавање полазника са актуелним трендовима у психологији а које се тичу квалитетног образовно-васпитног рада и психолошко-педагошке праксе; Размена практичних искустава која доприносе подизању квалитета психолошко-педагошке праксе и сарадњи стручних сарадника тј. психолога и педагога; Презентовање нових теоретских и методолошких

модела у психологији везаних за рад стручних сарадника у образовању; Презентовање нових теоретских и методолошких психолошких сазнања везаних за психолошку струку уопште; Подстицање свести психолога и педагога запослених у образовању о важности стручног усавршавања за њихов даљи професионални развој

Циљна група: стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

- а) Пленарно предавање: Мерење и процена у психологији.
- б) Симпозијуми:
1. Квалитетно образовање за све – Инклузивно образовање и филозофија.
  2. Професионални развој запослених и представљање семинара Центра за примењену психологију.
  3. Фактори мотивације за рад.
- в) Округли столови:
1. Психолошка комора и статус струке у будућности.
  2. Уџбеници – квалитет да или не.
  3. Насиље у школама.
  4. Докторске студије у Србији и Европи – сличности и разлике.
  5. Предшколска психологија.
  6. Психологија у школама – могућности и потребе.
  7. Стручно усавршавање у основним и средњим школама.
  8. Истраживања из области когнитивне психологије.
  9. Пренатална психологија

ОБУКА НАСТАВНИКА ЗА РАД СА ПРОБЛЕМАТИЧНИМ РОДИТЕЉИМА И ПОРОДИЦАМА

К4

П: 4, 6

Институција:	Отворени универзитет Суботица доо Трг Цара Јована Ненада 15 24100 Суботица
Координатор:	Ивона Ивeљић ivona@openunsubotica.rs 063/734-87-84 024/554-600
Аутори:	Оља Дукић, Јелена Срдановић Мараш
Реализатори:	Оља Дукић, Јелена Срдановић Мараш, Милица Новков
Општи циљеви:	Обука наставника у стицању адекватних знања за бољу комуникацију са проблематичним родитељима и породицама
Специфични циљеви:	Да наставници стекну вештине које ће им омогућити да буду ефикаснији у комуникацији са родитељима који показују агресивно понашање и да обаве квалитетан интервју са породицом; Усвајање техника за успостављање контакта са породицом; Правилно реаговање у ситуацији развода; Мотивисање родитеља за сарадњу; Различите конкретне вештине које се могу применити у раду са породицом и родитељима ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник

општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 15-25

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Учесници, у оквиру вежби (индивидуално, у пару, у групи) треба да стекну вештине препознавања и дефинисања проблемске ситуације. Поред тога, програмом је предвиђено оспособљавање (стицање вештина) учесника за рад са различитим типовима родитеља и како правилно реаговати у комуникацији са њима, а у ситуацијама неадекватног родитељског понашања (агресивни родитељи, несарадљиви, нестабилни, емоционално незрели, који често мењају исказе).

Институција:	Отворени универзитет Суботица доо Трг Цара Јована Ненада 15 24100 Суботица
Координатор:	Ивона Ивељић ivona@openunsubotica.rs 063/734-87-84 024/554-600
Аутори:	Оља Дукић, Јелена Срдановић Мараш
Реализатори:	Оља Дукић, Јелена Срдановић Мараш, Милица Новков
Општи циљеви:	Обука наставника у стицању адекватних вештина комуникације и техника у раду са децом која показују проблеме у понашању
Специфични циљеви:	Да наставници стекну вештине у раду са децом која показују проблеме у редовном праћењу и похађању наставе, имају проблем пажње, испољавају агресивна понашања на часовима и школи, као и са децом која имају страхове или су повучена; Како наставници да смање степен одлагања испуњавања обавеза код деце и како да их мотивишу за усвајање градива; Како препознати теже психолошке проблеме код ученика; Како брзо реаговати у ситуацији суицидалних криза ученика, и где их упутити
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник

предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Програм обухвата основна знања из области контроле беса, савладавања анксиозности и страхова код ђака, спречавања одлагања постављених радних задатака. Садржај програма се реализује у оквиру вежби које ће учесници изводити индивидуално, у пару и групно.

ОДЕЉЕЊСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА РАД ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Институција:	ОШ "Гаврило Принцип" Крајишка 34 11080 Земун
Координатор:	Светлана Марковић pedagogsvet@gmail.com 064/158-74-98 011/219-26-67
Аутори:	Светлана Марковић
Реализатори:	Светлана Марковић, Маја Митраковић
Општи циљеви:	Унапређивање и оснаживање васпитних и образовних компетенција и стратегија рада одељењског старешине са ученицима, наставницима и родитељима у процесу формирања и руковођења одељењском заједницом
Специфични циљеви:	Оснаживање, подстицање и развијање: педагошке ф-је одељењског старешине, различитих облика сарадње с ученицима, наставницима и родитељима, примене примера добре праксе за ЧОС и инструмента за рад ОС
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник

у предшколској установи/школи, директор/
помоћник директора

Број учесника: 15-30

Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Како и на којим садржајима су ученици и наставници активни на часу одељењског старешине – истраживање, резултати...
2. Развојне карактеристике ученика и примена мотивационих поступака у односу на особености личности ученика (Облици социјалног учења. Екстравертни, интровертни, анксиозни и неуротични ученици).
3. Педагошка функција одељењског старешине (Услови успешне комуникације с ученицима; Услови успешног вођења одељења; Садржаји часа одељењског старешине).
4. Метод одељењских састанака и образовних радионица (Улога одељењског старешине у реализацији одељењског састанка; Примери добре праксе образовних радионица – насиље, болести зависности, кућни ред школе, ...).
5. Конципирање и примена (средстава) инструмента за рад одељењског старешине (Анкета; Разговор /интервју/; Евиденционе листе; Социограм; Лични картон ученика).
6. Облици сарадње одељењског старешине са родитељима ученика (Родитељски састанци; Групни облици сарадње с родитељима; Индивидуални разговори с родитељима ученика).
7. Конкретне спорне ситуације у одељењским заједницама и процедура њиховог решавања – процене, могућа решења, надлежности (Недисциплиновани ученици; Неуспешни ученици; Ученици који изостају са наставе).

ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА – ЕФИКАСНО ПЛАНИРАЊЕ РАДА И УПРАВЉАЊЕ ОДЕЉЕЊЕМ

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комунае бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Снежана Стојиљковић, Јелисавета Тодоровић, Гордана Ђигић, Валентина Ранчић, Слађана Голубовић, Борислав Шуклета
Реализатори:	Снежана Стојиљковић, Јелисавета Тодоровић, Гордана Ђигић, Валентина Ранчић, Слађана Голубовић, Борислав Шуклета, Стана Стојковић, Невена Петровић
Општи циљеви:	Унапређивање квалитета климе у школи подизањем нивоа компетенција одељењских старешина
Специфични циљеви:	Подизање компетенција одељењских старешина потребних за израду плана и програма рада одељењског старешине; Обогаћивање репертоара метода, техника, поступака и вештина ефикасног управљања разредом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријски оквир – Концепт управљања разредом (Значај социјалне климе за учење; Теорија контроле В. Гласера).
2. Упознавање са методама, техникама, поступцима и вештинама управљања разредом.
3. Практично вежбање појединих техника и поступака управљања разредом.
4. Стицање увида у постојеће стање и размена искустава о улози одељењског старешине.
5. Упознавање са принципима, процедурама и елементима планирања рада одељењског старешине.
6. Израда оквира плана рада одељењског старешине.
7. Разматрање принципа и процедура праћења и евалуације рада одељењског старешине.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@gcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Милка Павловић, Славица Симић, Севда Рамовић, Радица Благојевић Радовановић, Весна Ешпек Дебељевић, Дивна Марковић, Маријана Симовић Алексић
Реализатори:	Милка Павловић, Славица Симић, Севда Рамовић, Радица Благојевић Радовановић, Весна Ешпек Дебељевић, Дивна Марковић, Маријана Симовић Алексић
Општи циљеви:	Повећање компетенција наставника за улогу одељењског старешине у савременој школи
Специфични циљеви:	Упознавање улога и подручја рада одељењског старешине, унапређење рада са ученицима, родитељима, школским колективом и друштвеном средином
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Увод – циљеви програма семинара.
2. Подручја рада и улоге одељењског старешине.
3. Рад одељењског старешине са ученицима (Упознавање са узрасним карактеристикама ученика; Рад одељењског старешине на формирању ученичког колектива кроз одељењску заједницу; Саветодавни рад и решавање проблема са ученицима; Утицај одељењског старешине на однос ученика према школи – модел наставника и његове интервенције, васпитни стилови).
4. Сарадња са колективом школе (Значај сарадње одељењског старешине са колегама – наставно и ненаставно особље; Идентификовање добре и лоше сарадње са наставницима, стручним сарадницима, управом и помоћним особљем школе; Стратегије за превазилажење лоше сарадње).
5. Сарадња са родитељима (Предуслови за добру сарадњу са родитељима; Сарадња са различитим типовима родитеља и укључивање родитеља у решавање проблема).

6. Самовредновање и вредновање рада одељењског старешине (дефинисање индикатора и минимални стандарди за успешан рад одељењског старешине).
7. Практичан рад и анализа у изабраном подручју проблема.
8. Евалуација семинара.

ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА/ВАСПИТАЧ У ДОМУ КАО ПОСРЕДНИК У КОНФЛИКТИМА УЧЕНИКА

K4

П: 1, 4

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић topalovicbozidar@sbb.rs 066/341-578 015/392-350
Аутори:	Божидар Топаловић, Биљана Ерцеговчевић, Катарина Јовановић
Реализатори:	Божидар Топаловић, Биљана Ерцеговчевић, Катарина Јовановић
Општи циљеви:	Оспособљавање одељењског старешине/ васпитача за успешно обављање функције у делу васпитног рада са ученицима
Специфични циљеви:	Оспособљавање одељењских старешина/ васпитача за рад са ученицима на превенцији и решавању конфликта у школи/дому
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Идентификација најчешћих конфликтних ситуација које се дешавају ученицима (Шта знамо, а шта треба знати о конфликтима; Индивидуално ангажовање учесника путем „мозгалице“, дискусија индивидуални рад на тексту техником вођеног читања.).
2. Како реагујемо на конфликте ученика у школи и ван ње са позиције улога које имамо (Од чега да пођемо да бисмо схватили суштину проблема који је изазвао конфликтну ситуацију; Како се решавају конфликти у школи и животу и који је начин оптималан; Утврђивање мишљења и ставова у оквиру радног задатка „мозгалица“; размена мишљења на нивоу целе групе; вежбање путем технике коцкарења; самопроцена сопственог начина понашања у конфликтима са свођењем и анализом добијених резултата на нивоу целе групе; самопроцена индивидуалних реакција на конфликте у школи; вођена фантазија; размена мишљења, индивидуално ангажовање кроз вођено читање садржаја са слајдова и размена мишљења; демонстрација анализе проблема у оквиру мањих група и дискусија и закључак).

3. Битне карактеристике посредовања путем процеса медијације (Функција посредника-медијатора, кључна знања и вештине; Мозгалица и размена мишљења, дискусија; вођено читање садржаја слајдова, размена мишљења и закључак; припрема за технику гледања филма, дискусија и закључак; индивидуална провера разумевања и усвојености битних појмова постављањем једноставних питања).
4. Демонстрација процеса медијације и симулирање медијације на решавању конкретних конфликтних ситуација које су предложили учесници (Играње улога – особа у конфликту, медијатор и посматрач у процесу медијације; Размена мишљења и усвајање закључака о току процеса медијације и раду медијатора).
5. Уочавање и процена могућих проблема у периоду после семинара и дефинисање начина за њихово превазилажење (Упознавање са садржајем упутства за рад са ученицима, размена мишљења – на два нивоа, о могућим проблемима у примени упутства и начинима њиховог отклањања)

Институција: БИГЗ школство д.о.о.
Булевар Војводе Мишића 17/3
11000 Београд

Координатор: Оливера Копривица
olivera.koprivica@bigz-publishing.co.rs
060/857-88-49
011/369-12-59

Аутори: Снежана - Неца Јовић, Драган Кувелић

Реализатори: Снежана - Неца Јовић, Драган Кувелић

Општи циљеви: Оснаживање наставника у вештинама успостављања квалитетног односа са децом; Допринос стварању пријатне атмосфере за учење кроз квалитетну комуникацију

Специфични циљеви: Да учесници размишљају о условима ОК², проширују знања о претпоставкама ОК², промовишу ОК², размењују искуства и примењују стечена знања и вештине

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, медицинска

сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25 -30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Циљеви семинара и кључне активности.
2. Размена претпоставки о доброј комуникацији.
3. Упознавање са осигурањем квалитетне комуникације.
4. Трагање за условима квалитетне комуникације.
5. Препознавање „кочница“ добре комуникације.
6. Размена искуства кроз практиковање „ОК“.
7. Договор о примени стеченог знања и вештина.
8. Евалуација семинара.

ОСНАЖИВАЊЕ ВАСПИТАЧА И УЧИТЕЉА ЗА ПОДРШКУ ПОРОДИЦИ У ПРЕВЕНЦИЈИ РИЗИКО ПОНАШАЊА КОД ДЕЦЕ

К4

П: 1, 4

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић info@csusabac.rs 064/877-17-91 015/391-599
Аутори:	Јасмина Вулетић, Снежана Јадрановић
Реализатори:	Јасмина Вулетић, Снежана Јадрановић
Општи циљеви:	Унапређење процеса подршке деци и породици у вртићу и школи
Специфични циљеви:	Јачање компетенција и сензибилисање учитеља и васпитача за подршку породици у превенцији насиља, злостављања, занемаривања и болести зависности
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Разматрање ризика породичног живота анализом предности и тешкоћа породичног живота, васпитних стилова у различитим породицама које су у ризику.
2. Препознавање сопственог стила путем вежбе коришћења родитељског ауторитета и анализу искуства.
3. Активно учење (у активностима у малим групама и размена стеченог знања на нивоу велике групе); препознавање, истицање поступака и метода којима се превенира ризично понашање, а развија и подстиче индивидуалност детета.
4. Планирање активности, акција, облика сарадње ради јединственог деловања вртића/школе, породице, локалне заједнице у превенцији ризичног понашања деце и сагледавање тешкоћа, препрека и могућности њиховог превазилажења здравим животним стиливима.

Институција: Педагошко друштво Србије
Теразије 26
11000 Београд

Координатор: Марина Остојић
marinaostojic@live.com
063/445-088

Аутори: Милена Голић, Марија Радовановић,
Станислава Видовић

Реализатори: Милена Голић, Марија Радовановић,
Драгана Ћук Миланков, Станислава Видовић,
Марина Остојић

Општи циљеви: Унапређивање знања и вештина професионалаца
за рад са младима у примени модела медијације
у ненасилном решавању сукоба

Специфични циљеви: Унапређивање знања, вештине и васпитне
компетенције запослених у образовању;
Унапређивање знања и вештина професионалаца
за рад на: превенцији, трансформацији и
управљању сукобима, примени модела
медијације, унапређењу комуникације,
међусобних односа и атмосфере у школској
средини; Умрежавање и ширење идеје
медијације у школама и животним ситуацијама

Циљна група: васпитач у предшколској установи, медицинска
сестра – васпитач, сарадник (педагошки асистент
и помоћни наставник), стручни сарадник у

предшколској установи/школи, васпитач у дому
ученика, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Изазови у примени медијације у школи и начини превазилажења тешкоћа, као изазова у примени медијације.
2. Процес емпатије – изражавање осећања и потреба и примена у „тешким“ ситуацијама.
3. Различити облици медијације и могућности примене у школској средини.
4. Нове методе рада у примени медијације у школи.
5. Начини и модели рада у ситуацијама са више актера сукоба.
6. Примена различитих модела медијације у пракси.
7. Стандарди у вршњачкој медијацији.

ОСНАЖИВАЊЕ МЛАДИХ КРОЗ ШКОЛСКУ / ВРШЊАЧКУ МЕДИЈАЦИЈУ –
БАЗИЧНИ

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Даница Белић danica.belic@gtz.de 063/517-065
Аутори:	Милена Голић, Марија Радовановић, Станислава Видовић
Реализатори:	Станислава Видовић, Марија Радовановић, Милена Голић, Биљана Радосављевић, Даница Белић, Нада Шкундрић, Маја Врачар, Весна Краварушић, Наташа Стојановић, Љиља Вдовић, Драгана Ћук, Невенка Крагуљац, Мирјана Остојић, Бисерка Светозаревић, Сунчица Станков
Општи циљеви:	Оспособљавање професионалаца за рад са младима за примену модела медијације у ненасилном решавању сукоба.
Специфични циљеви:	Унапређивање знања, вештине и васпитне компетенције запослених у образовању; Оспособљавање професионалаца за рад на: превенцији, трансформацији и управљању сукобима; Примени модела медијације; Унапређењу комуникације, међусобних односа и атмосфере у школској средини; Умрежавање професионалаца и вршњака и ширење идеје медијације у школама и животним ситуацијама

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ненасилна комуникација – основе и кораци, процес емпатије; изражавање осећања и потреба. 2. Учење и вежбање изражавања језиком позитивне акције и афирмације. 3. Различити начини слушања и слушање са емпатијом. 4. Бес и конструктивни начини превазилажења беса. 5. Узроци, основе настанка и развоја сукоба, исходи, превенција и управљање сукобима. 6. Методе и технике у процесу медијације. 7. Основне улоге медијатора. 8. Кораци у медијацији. 9. Школска и вршњачка медијација.

Институција:	Удружење за подстицање дечијег развоја "Велики мали свет" Браће Љубинковић 82 11282 Петровчић, Сурчин
Координатор:	Марина Бунчић marina.psiholog@gmail.com 064/147-58-65 011/217-70-04
Аутори:	Милена Опарница
Реализатори:	Милена Опарница, Марина Бунчић, Весна Јањевић Поповић
Општи циљеви:	Унапређење наставе кроз развијање компетенције наставника за примену позитивне дисциплине као васпитног поступка који је алтернатива кажњавању и ауторитарном приступу
Специфични циљеви:	1. Упознавање са основним појмовима позитивне дисциплине; 2. Упознавање са природним и логичним последицама понашања; 3. Развијање вештина за примену позитивне дисциплине; 4. Развијање вештина успешне комуникације; 5. Коришћење поступака за решавање проблема у школама и породицама путем позитивне дисциплине; 6. Повећање разумевања и квалитета рада са родитељима

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Позитиван приступ васпитању деце на супрот ауторитарном и пермисивном васпитном стилу. 2. Предности васпитног стила који почива на позитивној дисциплини. 3. Примењивање ефикасних метода охрабривања које укљањају потребу за погрешним понашањем деце и ученика. 4. Упознавање са природним и логичним последицама понашања деце и ученика.

5. Упознавање разлика између похвале, критике и охрабривања.
6. Методе охрабривања деце у функцији њиховог учења и усавршавања.
7. Грешке као могућности за учење.
8. Препознавање погрешних циљева понашања деце.
9. Коришћење одељенских (и породичних) састанака са становишта позитивне дисциплине.
10. Развијање вештина комуникације и укључивање деце у решавање проблема.
11. Унапређивање квалитета рада са родитељима.
12. План акције – примена садржаја са семинара, планирање конкретних активности са ученицима и родитељима.

Институција:	АГЕНДА, Центар за подршку породици Солунских Бораца 4/32 11000 Београд
Координатор:	Славица Коматина vet.gaj@open.telekom.rs 064/644-47-11 013/334-710
Аутори:	Сузана Каплановић, Славица Коматина
Реализатори:	Гордана Марчетић Радуновић, Зоран Златковић, Весна Загорац, Сузана Каплановић, Славица Коматина, Биљана Михаиловић
Општи циљеви:	Оспособити полазнике за конструктивно и алтернативно решавање проблема у учионици и успешнију комуникацију са родитељима и ученицима
Специфични циљеви:	Сензибилизација младих за културне и социјалне разлике, унапређење дијалога, стварање позитивне атмосфере и смањење насиља у школи
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25
Трајање: три дана (22 бода)

Садржај и активности:

1. Објашњење и освешћивање проблема друштвених предрасуда, стереотипа и различитих видова дискриминације који из њих произлазе.
2. Закон о дискриминацији и Закон о основама система образовања и васпитања који третирају проблематику дискриминације (психичког, физичког и социјалног насиља, злостављања и занемаривања у школској установи као и социјалне искључености).
3. Унапређивање дијалога и сарадње у групи остваривањем практичних активности, односно применом техника „Имиц театра“, „Форум театра“, „Театра потлачених“ (применом техника „Имиц театар“, „Форум театар“ унапређује се дијалог и сарадња у групи – посебно у мултикултуралним и проблематичним срединама, развијају се и откривају границе могућности, разбија се устаљена шема и релације, истражују се комуникације кроз покрет, осветљавају се друштвени проблеми младих и њихов положај у друштву, развијају се технике јачања међусобног поверења и смањивања социјалне дистанце, као и истраживање стања опресије у сопственом искуству и креирање заједничких приказа и решења проблема који су у фокусу; „Техника театра потлачених“ унапређује вештине професора за примену нових метода и приступа у социјалном учењу – социјално искуство, обичаји, норме и вредности, на принципу учења увиђањем; учесници, у сигурном окружењу, разматрају важне социјалне проблеме, сагледавају проблем из више углова и последице сваког понашања; Коришћењем „Театра потлачених“ оспособљава се учесник за дијалог између група, поштовање различитости и проналазак заједничких именитеља, тј. заједничких друштвених проблема, што унапређује интеркултурални дијалог; просветни радници подижу ниво својих компетенција за

разматрање начина на који се заједнице могу повезати са циљем да промовишу равноправност, солидарност и једнаке могућности за све; Техником превенција проблема остварује се постепен утицај на смањење предрасуда и дискриминацију и региструју се проблеми који су у њиховом основу).

ПРЕВЕНТИВНО ВАСПИТНО-САВЕТОДАВНО ДЕЛОВАЊЕ НА РЕШАВАЊЕ КОНФЛИКАТА У ШКОЛСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Институција:	Филозофски факултет Ђирила и Методија 2 18100 Ниш
Координатор:	Бисера Јевтић bisera@vaspks.edu.rs 063/815-08-55 037/712-604
Аутори:	Бисера Јевтић
Реализатори:	Бисера Јевтић, Ненад Сузић, Татјана Пауновић
Општи циљеви:	Стицање превентивних теоретских и практичних знања: Како обучавати ученике да решавају конфликте; Како решавати унутрашње конфликте; Како решавати интерперсоналне вршњачке конфликте;
Специфични циљеви:	Припрема наставника за демократски, плуралистички, партнерски однос у којем ће се примењивати различити модели према потребама и могућностима васпитаника у школи полазећи од интеграције, Нормализације, минималне интервенције, уважавања различитости; Обука наставника за уочавање и откривање узрока у понашању деце и младих у школама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика

Број учесника:	25-30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Процесне варијабле – школа, васпитаник, наставник, окружење (Планирање и припремање васпитно-саветодавног рада у школи; Директан – непосредан – рад са васпитаницима; Индиректан рад са васпитаницима). 2. Школа – наставни план и програм, друштвене одреднице (Васпитаник – садржаји, групна кохезија, социјализација, индивидуализација; Наставник (педагошка компетенција, тимски рад, васпитно-саветодавне методе, поступци и средства, праћење и евалуација; Окружење – интеркултурални приступ и сарадња). 3. Учење и развијање личне компетентности васпитаника (Шта су унутрашњи конфликти; Редуковање властите тензије). 4. Интерперсонални вршњачки конфликти (Узроци конфликта на различитим релацијама; Конфликти у породици; Јачање емоционалног самопоуздања васпитаника). 5. Радионице (Активности на плану испитивања и развијања васпитаника; Активности на плану учења; Активности на плану превентивних постигнућа; Активности на плану васпитно-саветодавног рада). 6. Евалуација рада учесника семинара у путем радионице и упоређивање резултата (иницијалног и финалног теста и обавештење учесника о оствареним резултатима).

Институција:	Центар за превенцију девијантног понашања код младих „Таргет“ Јанка Чмелика 37а 21100 Нови Сад
Координатор:	Биљана Кикић Грујић biljanagrujic@sbb.rs 063/528-601 021/640-24-18
Аутори:	Биљана Кикић Грујић
Реализатори:	Биљана Кикић Грујић, Маја Вујин, Горан Јовишић, Дејан Стакић
Општи циљеви:	Информисање просветних радника о врстама насиља и злостављања деце путем ИКТ; Како превентивно деловати у овим ситуацијама
Специфични циљеви:	Наставник проширује своја знања у области психофизичког и социјалног развоја деце и подстиче самопоуздање и самопоштовање код ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник

општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са начинима лажног представљања путем информационо-комуникационих технологија – лак приступ жртви услед доступне и релативно јефтине технологије (интернет, смс, ммс) и недостатка образовања и информисаности о опасностима на интернету.
2. Превенција крађе и замене идентитета на социјалним мрежама.
3. Начини заштите личних података, јаке и слабе лозинке и њихова честа промена.
4. Злоупотреба социјалних (facebook) и видео мрежа (youtube).
5. Препознавање различитих облика електронског насиља и како се оно разликује од других видова насиља.
6. Како реаговати у ситуацијама када се детету деси неки од облика насиља (слање порука непримереног садржаја, слање фотографија које вређају дететово достојанство, интегритет, слободу и безбедност, подстицање говора мржње и комуникације, увреда и ниподоштавања личности детета, прослеђивање туђих фотографија и других садржаја

и коментарисање истих на захтев, повређивање приватности упадом у туђи компјутер, крађа туђе лозинке, слање нежељене поште, спемова и вируса путем електронске поште или на било који други начин на интернет мрежи... лажно представљање и употреба лажног идентитета, дететов ненамеран приступ порнографским садржајима).

7. Превентивно деловање за спречавање наведених облика насиља на децом.

ПРОФЕСИОНАЛИЗАЦИЈА ОДЕЉЕЊСКИХ СТАРЕШИНА У САРАДЊИ СА РОДИТЕЉИМА

К4

П: 4, 7

Институција: Педагошко друштво Србије
Теразије 26
11000 Београд

Координатор: Маја Врасар
vracarmaja@yahoo.com
064/183-34-55
011/268-77-49

Аутори: Маја Врачар

Реализатори: Слађана Анђелковић, Биљана Радосављевић, Бисерка Светозаревић, Гордана Миловановић, Весна Петровић-Урошевић, Милева Мојић, Нина Пећер, Маја Врачар

Општи циљеви: Побољшање сарадње родитеља и школе кроз професионализацију компетенција одељењског старешине у раду са родитељима

Специфични циљеви: Упознавање циљне групе семинара са основним правилима и стратегијама успешне комуникације на релацији одељењски старешина– ученик– родитељ; Обука одељењских старешина за примену нових облика и садржаја рада и овладавање радионичарским начином рада и другим савременим методологијама, кроз облике сарадње са родитељима; Сензибилизација одељењских старешина за рад са родитељима на пољу превентиве који ће се директно одразити и на положај ученика у школи

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај и улога одељењског старешине у савременој школи у сарадњи са родитељима.
2. Преглед и достигнућа међународних иксустава сарадње родитеља и школе.
3. Примена тимског рада на пољу сарадње са родитељима.
4. Права и одговорности родитеља.
5. Учествовање и сарадња родитеља.
6. Методичка упуста за реализацију савремених концепата сарадње са родитељима.
7. Вештине визуализације, презентације и вођења родитељских састанака.
8. Вербална и невербална комуникација у контексту сарадње родитељ– одељењски старешина–ученик.
9. Мотивисање родитеља и заједничке акције са родитељима.

10. Педагошка радионица као облик наставног рада.
11. Подршка и оснаживање одељењских старшина у радионичарском раду.
12. Вођење документације одељењског старшине о сарадњи са родитељима.
13. Активности праћења примене семинара на основу извештаја и посете школама.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Марина Остојић, Валерија Живковић, Јелена Димитријевић, Марија Радовановић
Реализатори:	Марина Остојић, Валерија Живковић, Јелена Димитријевић, Марија Радовановић, Наташа Станисављевић, Весна Остојић, Снежана Шундић, Слађана Голубовић, Слободан Јовановић, Слободан Павловић, Татјана Рајић, Биљана Игњатовић, Јасмина Момчиловић, Бобан Антић, Валентина Раничић, Мирјана Радојевић, Драгана Бошњак, Славица Јаковљевић, Радмила Темљековић, Вера Савић Бенић, Едита Сакали, Јасмина Лекић Бељански, Гордана Матовић, Мирјана Митровић, Владан Јанковић, Бисерка Јаковљевић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција професионалаца за примену петофазног процесног модела професионалне оријентације и стварање системске мреже подршке у области ПО

Специфични циљеви:	Примена петофазног модела ПО, подршка за остваривање реалних сусрета, рад са родитељима на пружању подршке деци, изградња мреже школа и партнера и промоција ПО
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15 - 30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Професионална оријентација – савремени концепт. 2. Представљање концепта и размена опрофесионалној оријентацији. 3. Самоспознаја – у свету интересовања и способности. 4. Индивидуални рад на инструментима за испитивање интересовања и самопроцена чулних, моторичких и когнитивних способности. 5. Какав сам и како ме други виде (размена и упоређивање слике о себи и слике о другима). 6. Информационе понуде (прикупљање информација и начини обраде; идентификовање ресурса информација и SWOT анализа извора са симулацијом у односу на изворе). 7. Области рада и припадајућа занимања (захтеви занимања, индикације и контраиндикације; упознавање са областима рада и повезивање са припадајућим занимањима).

8. Упознавање са специфичним захтевима занимања и могућим препрекама и ограничењима.
9. Квалификациони оквир занимања (људи из струке у настави – интервју са експертом; упознавање са појмом квалификациони оквир занимања; припрема и реализација интервјуа са експертима из одређеног занимања).
10. Образовни профили и аспекти у мрежи средњих школа (усвајање појмова образовни профил и аспекти школе).
11. Креирање мреже школа у окружењу за одређена занимања.
12. Реални сусрети (значај, добити и фазе реалних сусрета; анализа ресурса за план акције за испробавање праксе у окружењу).
13. Моја одлука о школи и занимању (стицање увида у процес доношења одлуке и кључне тачке одлучивања).
14. Стереотипи о занимањима (препознавање предрасуда и рад на њиховом превазилажењу)
15. Упознавање са приручником и портфолијом за ученике/це (анализа и упознавање са материјалима које се користе у раду са ученицима/цама у основној школи).
16. Анализа могућих модела примене програма (анализа педагошких могућности остварења програма).
17. Модели подршке школама у примени програма (упознавање са моделима менторске подршке).
18. Успостављање мреже сарадника и партнера (подршка учесницима за успостављање партнерских и сарадничких односа у мрежи).
19. Акциони план реализације програма (Конципирање плана акције за реализацију програма професионалне оријентације у седмом и осмом разреду).
20. Евалуација.

ПРОФЕСИОНАЛНИ РАЗВОЈ СТРУЧНИХ САРАДНИКА (ПЕДАГОГА И ПСИХОЛОГА) У ШКОЛАМА И ДОМОВИМА УЧЕНИКА

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Маја Врачар vrasarmaja@yahoo.com 064/183-34-55 011/268-77-49
Аутори:	Биљана Радосављевић, Маја Врачар, Наташа Стојановић
Реализатори:	Биљана Радосављевић, Маја Врачар, Наташа Стојановић, Биљана Михаиловић, Верица Грбић, Гордана Миловановић
Општи циљеви:	Унапређење рада и јачање компетенција стручних сарадника (педагога-психолога) у школама и домовима ученика
Специфични циљеви:	Упознавање стручних сарадника са начинима јачања њихове професионалне улоге у школама, односно домовима ученика; Обука стручних сарадника за самовредновање сопствене праксе; Развијање свести о неопходности континуираног професионалног развоја стручних сарадника; Оспособљавање стручних сарадника за нове концепте у раду у складу са новим Законом; Развој професионалних компетенција, успостављање стандарда струке у погледу обављања послова, вођења документације

Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Општи принципи за професионалност у раду стручних сарадника. 2. Права и одговорности стручних сарадника у школама, односно домовима ученика. 3. Значај и улога педагога/психолога у школи/дому ученика у области рада стручних сарадника. 4. Припрема за увођење у посао стручног сарадника – приправника. 5. Припрема ментора стручних сарадника за пружање планске и организоване подршке приправницима – стручним сарадницима. 6. Планирање, програмирање, остваривање и вредновање образовно-васпитног рада. 7. Праћење развоја и постигнућа детета/ученика. 8. Сарадња са колегама, породицом, локалном заједницом. 9. Професионални развој. 10. Средства и технике у раду стручних сарадника. 11. Стручни сарадник у савременој школи – тимски рад и рад на пројектима. 12. Педагошке ситуације. 13. Документација и евиденција о раду стручних сарадника. 14. Акциони план за примену у практичном раду стручног сарадника.

Институција:	Друштво психолога Србије - Центар за примењену психологију Ђушина 7 11000 Београд
Координатор:	Гордана Николић gordanan@yubc.net 064/209-55-52
Аутори:	Иван Кос
Реализатори:	Горица Тричковић-Манојловић, Мирјана Потих, Невенка Драшковић-Ивановић, Силвиа Радић, Гордана Николић, Снежана Стојаковић, Зорица Панић, Љубица Јеленковић, Милица Радосављевић-Паликућа, Бранислава Мимић, Радмила Корица Тошовић, Маја Новаковић, Светлана
Општи циљеви:	Развијање професионалних компетенција запослених у образовању, с посебном пажњом на комуникацијске вештине.
Специфични циљеви:	Расвешћивање страхова од промена са акцентом на заштитној улози страха и страху као покретачу активности – отварање за новине; Препознавање различитих стилова комуникације и развијање сарадничке комуникације; Упознавање различитих ставова и уверења, развијање осетљивости за различитости, а тиме и унапређивање сарадничких односа и тимског рада

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (21 бод)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дефинисање емоције страха, адаптивна насупрот инхибиторној функцији страха, врсте страхова. 2. Комуникација – типови комуникација, како постићи најуспешнији облик комуникације у којој су обе стране на добитку. 3. Ставови и уверења, различити типови личности, толеранција према различитостима.

ПРОФЕСИОНАЛНО УСМЕРАВАЊЕ УЧЕНИКА СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА

K4

П: 3

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Вишња Хелајзен, Мирјана Гмизовић, Драгица Трнавац Марковић
Реализатори:	Вишња Хелајзен, Мирјана Гмизовић, Драгица Трнавац Марковић
Општи циљеви:	Подизање нивоа компетентности стручних сарадника у основним и средњим школама за професионално усмеравање ученика са посебним потребама
Специфични циљеви:	Овладавање принципима, методама и техникама рада на професионалном усмеравању ученика са посебним потребама
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Развијање вештина индивидуалног саветовања ученика са посебним потребама у процесу професионалног усмеравања (процена могућности за доношење професионалне одлуке; помоћ у доношењу одлуке о индикованом подручју рада за занимање у односу на здравствене сметње).
2. Овладавање применом психолошких мерних инструмената за процену потенцијала ученика са посебним потребама ради професионалног усмеравања (презентација мерних инструмената, вежба примене и интерпретација резултата мерења).
3. Упознавање са методама процене медицине професионалне оријентације у дефинисању индикованих и контраиндикованих области рада према врсти здравственог проблема ученика са посебним потребама.
4. Дијагностика здравственог проблема (упознавање ученика и родитеља са током и прогнозом здравственог проблема, предлог индикованих и контраиндикованих области рада).

Институција:	Центар за примењену психологију Друштва психолога Србије Ђушина 7/III 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 011/323-29-61, 011/303-51-31
Аутори:	Мирела Марковић, Милка Богић
Реализатори:	Слободанка Јовановић, Мирела Марковић, Милка Богић
Општи циљеви:	Подизање нивоа сарадње између школе, породице и интересних група у локалној друштвеној средини; Повећање квалитета и ефикасност васпитно-образовног рада; Професионални и лични развој наставника; Децентрализација, демократизација и транспарентност образовног процеса и школе као институције
Специфични циљеви:	Да сарадња школе и породице буде квалитетнија, садржајнија, занимљивија и разноврснија како би породице и интересне групе могле; Да изаберу оне начине сарадње који им највише одговарају чиме би се превенирао досадашњи слаб одазив и незаинтересованост одређеног броја родитеља и представника локалне друштвене средине; Да и наставници и родитељи буду мотивисани за сарадњу и ефикаснију комуникацију и заједничке акције на нивоу

школе; омогућавање најадекватнијих услова за развој и образовање ученика у школи захваљујући заједничким акцијама родитеља, наставника и представника интересних група локалне друштвене средине; остваривање квалитетнијег, трајнијег и употребљивог образовања ученика и формирање оног система вредности и облика понашања за који наставници и родитељи мисле да је позитиван и да ученици треба да га усвоје; упознавање наставника са савременим педагошко-психолошким и методичким знањима из области комуникације; обука наставника и представника родитеља за развијање специфичних вештина и стратегија сарадње са циљем отклањања баријера у комуникацији са саговорницима; Развијање веће компетенције наставника за покретање и прихватање иницијативе родитеља и представника локалне друштвене заједнице; Већа партиципација родитеља у образовно-васпитном раду; понуда разноврсних модела и покретање нових облика сарадње школе и породице (идеје за организацију и извођење родитељских састанака, отворених врата, савета родитеља, различите писане форме сарадње, организација заједничких активности и пројеката); Развијање осећања личног задовољства код наставника и осећања потпуније реализације њихове професионалне улоге.

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник

општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Стандарди професионалног понашања у васпитању и образовању.
2. Типологија породица и начини за њихово укључивање у васпитно-образовни процес.
3. Родитељи као потенцијал у образовању.
4. Комуникацијски стилови, технике и стратегије.
5. Баријере у комуникацији – комуникација са „тешким“ саговорницима.
6. Упознавање са конструктивним моделима сарадње и идеје за покретање нових облика сарадње школе и породице (организација и извођење родитељских састанака, отворена врата, савет родитеља, различите писане форме сарадње, организација заједничких активности и пројеката).

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Биљана Бошковић, Марина Илић
Реализатори:	Биљана Бошковић, Марина Илић, Даница Коцевска
Општи циљеви:	Унапређење сарадње са породицом кроз ефикасно партнерство; Смањивање формализоване одвојености између куће и школе /вртића; Ка компетентној комуникацији
Специфични циљеви:	Промена приступа наставника укључивању родитеља у образовање деце; Подршка у препознавању и превазилажењу непријатних ситуација у комуникацији са породицом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Основни проблеми актуелне праксе у остваривању сарадње са породицом.
2. Ја на родитељском састанку (радионица за писање сценарија родитељског састанка).
3. Сензибилизација и упућивање учесника за препознавање поступака за квалитетну комуникацију и корекцију постојеће праксе.
4. Родитељ на вратима – драмска радионица.
5. Страхујем да родитељи могу да... (радионица).
6. Конципирање стратегија за превазилажење непријатних ситуација.
7. Развијање ефикасних метода за размену информација.
8. Помагачи и колико их познајемо ... (како да будем бољи партнер родитељима у васпитању и образовању њихове деце).
9. Примери ефикасне праксе за рад са породицама.
10. Евалуација семинара

ТРЕНИНГ КОМУНИКАЦИЈСКИХ ВЕШТИНА И САМОПОУЗДАЊА НАСТАВНИКА

К4

П: 4

Институција: Центар за унапређење наставе „Абакус“
Љубише Миодраговића 7ж/5
11000 Београд

Координатор: Дринка Савић
drinkasavicgut@yahoo.com
064/265-75-75

Аутори: Љиљана Филиповић, Данијела Живанчевић,
Дринка Савић

Реализатори: Љиљана Филиповић, Данијела Живанчевић,
Дринка Савић, Катарина Станић

Општи циљеви: Подизање нивоа личне асертивности наставника
Јачање самопоуздања у односима са ученицима и
родитељима (другим људима); Развијање вештина
за решавање конфликта и рад са ученицима и
родитељима (агресивним)

Специфични циљеви: Редуковање пасивног и агресивног понашања у
корист асертивног у образовању; Препознавање
и прихватање асертивних права наставника;
Развијање комуникацијских вештина наставника

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне
наставе – основна школа, наставник предметне
наставе – гимназија, наставник општеобразовних
предмета – средња стручна школа и уметничка
школа, наставник стручних предмета – средња
стручна школа и уметничка школа, сарадник
(педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са основним стиливима комуникације.
2. Разумевање и прихватање асертивних права.
3. Редуковање препрека за успешну комуникацију.
4. Вештине комуникације.
5. Манипулације и како се одбранити.
6. Како упутити и примити критику и конструктивно решити конфликт.

УМЕЋЕ КОМУНИКАЦИЈЕ – КАКО ДА ГОВОРИМО И СЛУШАМО ДА БИ УЧЕНИЦИ ХТЕЛИ ДА НАС ЧУЈУ И РАЗГОВАРАЈУ СА НАМА

К4

П: 4

Институција:	Центар за професионалну подршку, едукацију и развој „ТИМ ПСИХОКОД“ Младе Босне 12 11000 Београд,
Координатор:	Ирена Лободок Штулић lobodok@open.telekom.rs 064/223-70-09 011/644-64-66
Аутори:	Ирена Лободок Штулић, Славица Кијевчанин, Марија Кривачић, Душанка Јовановић
Реализатори:	Ирена Лободок Штулић, Славица Кијевчанин, Марија Кривачић, Душанка Јовановић, Љиљана Здравковић, Милка Михаиловић, Сузана Станковић Илић, Милица Велимировић, Лидија Филиповски
Општи циљеви:	Допринос васпитном раду, превенцији проблема и развоју позитивне школске климе; Унапређење комуникације и сарадње између наставника, ученика и родитеља
Специфични циљеви:	Унапређивање комуникацијских вештина и мотивисање наставника за њихову примену; Учење модела конструктивног приступа решавању проблемских ситуација
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник

општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 22-30

Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Проблеми у пољу комуникације – дефинисање заједничког оквира у вези са улогом наставника, начином успостављања ауторитета и врстом васпитног стила.
2. Поступци ученика који наставницима стварају проблем (анализа начина реаговања и ефеката одређених реакција).
3. Адекватне и неадекватне реакције наставника и њихов утицај на даљи ток проблемске ситуације.
4. Конструктивно позивање на сарадњу у решавању проблемских ситуација са ученицима, колегама и родитељима.
5. Значај разумевања, слушања и пружања подршке ученику са проблемом.
6. Емоције и међусобна емпатија наставника и ученика у процесу решавања проблемских ситуација.

7. Одговорна и активна позиција наставника у конфликтној ситуацији
8. Различити начини поступања у ситуацијама међусобног сукоба.
9. Могућности примене техника конструктивне комуникације у школском контексту.

Институција:	Центар за професионалну подршку, едукацију и развој „ТИМ ПСИХОКОД“ Младе Босне 12 11000 Београд,
Координатор:	Ирена Лободок Штулић lobodok@open.telekom.rs 064/223-70-09 011/644-64-66
Аутори:	Ирена Лободок Штулић, Славица Кијевчанин, Марија Кривачић, Душанка Јовановић
Реализатори:	Ирена Лободок Штулић, Славица Кијевчанин, Марија Кривачић, Душанка Јовановић, Љиљана Здравковић, Милка Михаиловић, Сузана Станковић Илић, Милица Велимировић, Лидија Филиповски
Општи циљеви:	Јачање васпитног утицаја школе; Допринос превенцији проблема; Унапређење квалитета школске климе и комуникације између наставника, ученика и родитеља
Специфични циљеви:	Оснаживање наставника за даљу примену и унапређење комуникацијских вештина; Израда интерног комуникацијског подсетника за наставнике
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник

општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 22-30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Основни постулати конструктивне комуникације (Заједничко резимирање садржаја претходног семинара; Осврт на сегмент интерне евалуације претходног семинара „Под утицајем семинара у својој даљој комуникацији настојаћу да...“).
2. Утицај знања и усвојених комуникацијских вештина на семинару на школску праксу (разматрање позитивних промена, као и ограничења и тешкоћа у примени, из угла појединца и колектива као целине).
3. Анализа и (само)процена квалитета и ефеката остварене комуникације на примерима из школске праксе (размена добрих решења – Сарадња са ученицима и ситуације из учионице као изазови за примену комуникацијских вештина – примери из праксе; Сарадња са ђачким родитељима као изазов за примену комуникацијских вештина – примери из праксе; Сарадња између колега/наставника и ситуације из зборнице као изазови за примену комуникацијских вештина – примери из праксе).

4. Тешкоће и ограничења у примени комуникацијских вештина – размена и анализа узрока неуспешних и нерешених ситуација на релацији са ученицима, родитељима и колегама.
5. Разматрање могућности за даље унапређивање комуникације и сарадње на релацији наставници-ученици-колеге-родитељи (Учесници појединачно креирају свој лични план промена и унапређивања конкретних односа, комуникације и сарадње са одређеним одељењем, учеником, колегом, родитељем).
6. Креирање интерног комуникацијског подсетник за наставнике (учесници конципирају интерну листу комуникацијских смерница, препорука).
7. Сагледавање даљих потреба и корака у области унапређивања комуникацијских вештина и међусобних односа у школи (потребна знања, оспособљавање, извори подршке, средства, услови, на нивоу појединца и школе).
8. Договарање начина праћења позитивних „комуникацијских промена“ и њиховог утицаја на квалитет целокупне школске климе (дефинисање интерних индикатора тј. показатеља).
9. Адекватни начини подршке ученицима у јачању њиховог самопоуздања и самоодговорности.
10. Добробит ученика – заједнички интерес наставника и родитеља и мотив за њихову међусобну комуникацију и сарадњу.
11. Колегијална комуникација и сарадња међу наставницима и неговање тимског духа у колективу.

УПРАВЉАЊЕ ОДЕЉЕЊЕМ – НОВИ ПРИСТУП РАДУ ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

К4

П: 6, 7

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Тања Шијаковић, Исидора Кораћ, Љиљана Симић
Реализатори:	Тања Шијаковић, Исидора Кораћ, Љиљана Симић
Општи циљеви:	Подизање компетенција одељењског старешине за успешан рад са ученицима и родитељима
Специфични циљеви:	Сагледавање и разумевање структуре послова одељењског старешине кроз планирање, организовање, вођење и вредновање; Упознавање одељењских старешина са различитим стиловима вођења и карактеристикама успешног вође; Повећање компетенција одељењског старешине за планирање, организовање, вођење и вредновање рада са ученицима и родитељима; Оснаживање одељењских старешина за изградњу унутар групне кохезије одељења и активно укључивање у живот школе; Оснаживање старешина за подстицање и иницирање различитих облика сарадње са родитељима

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Важност и суштина рада одељењског старешине. 2. Структура послова одељењског старешине. 3. Кључне активности у раду одељењског старешине, карактеристике педагошког вође. 4. Могући начини вођења групе. 5. Педагошко вођење и карактеристике сарадње са родитељима.

Институција:	Омладински клуб Бачка Паланка Партизанска 12 21400 Бачка Паланка
Координатор:	Љиљана Жижих omladinski.klub.bap@gmail.com 064/161-20-49 021/604-00-06
Аутори:	Наташа Ђурица
Реализатори:	Наташа Ђурица, Биљана Карановић
Општи циљеви:	Јачање комуникационих вештина наставника; Рад на личним уверењима (предрасудама) која утичу на односе поштовања; Упознавање са психолошком теоријом везаном за односе поштовања; Оснаживање наставника за успостављање узајамног поштовања у ВО процесу
Специфични циљеви:	Испитивање личних ставова о односу поштовања; Стицање основних вештина и знања потребних за успостављање односа поштовања; Искуствени пролазак кроз ситуације успостављања односа поштовања; Подршка за примену стечених знања у учионици, на релацији ученик–наставник и ученик–ученик
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводне активности (почетне игре упознавања; игре подизања радне енергије у групи; представљање реализатора програма; представљање програма; испитивање очекивања учесника; анализа очекивања; дискусија).
2. Испитивање личних ставова наставника о односима поштовања (коришћење личних искустава; дискусија на нивоу групе; откривање предрасуда; утврђивање реалистичних уверења; дефинисање односа поштовања са становишта размишљања, осећања и понашања на нивоу групе).
3. Упознавање са ставовима и размишљањима из којих проистиче однос поштовања.
4. Упознавање наставника са структуром личности преко разврставања реакција у комуникацији по его стањима. (Упознавање наставника са

структуром и функцијом его стања – вежба „Из его стања у его стање“; Улога его стања; Одрасли у успостављању односа поштовања; изградња позиције ја сам ОК ти си ОК; вежба „Ставови који ми помажу у успостављању односа поштовања и како их градити“).

5. Помоћ у остваривању увида о улози невербалне комуникације у односима поштовања (вежба „Реци ми исто на различите начине“; играње улога; Упознавање наставника са појмом конгруентних и дуплих порука.).
6. Упознавање наставника са периодима развоја деце основношколског узраста са становишта успостављања односа поштовања (Упознавање наставника са карактеристикама периода бунта у развоју детета; Вежба „Постави питање, предложи решење, тражи сагласност“.).
7. Упознавање наставника са различитим врстама васпитних порука са акцентом на правилан начин критиковања.
8. Евалуација.

УЧИОНИЦА ДОБРЕ ВОЉЕ (УДВ) – ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА КОНСТРУКТИВНО РЕШАВАЊЕ СУКОБА

К4

П: 1, 4

Институција:	Група МОСТ Јелене Тетковић 10 11000 Београд
Координатор:	Милена Јеротијевић milena.jerotijevic@gmail.com 064/362-44-05 064/555-02-29
Аутори:	Тинде Ковач-Церовић, Ружица Росандић, Драган Попадић, Сњежана Мрше, Данијела Петровић, Слободанка Антић, Марина Богдановић, Драгана Илић, Марина Јанковић-Милутиновић, Милена Јеротијевић, Светлана Кијевчанин, Нада Кораћ, Марија Кривачић, Дијана Плут
Реализатори:	Милена Јеротијевић, Војислава Томић, Марија Гајић, Драгана Илић, Биљана Поповић, Данијела Петровић, Сњежана Мрше, Марија Кривачић, Сања Милорадовић, Марина Јанковић-Милутиновић, Милка Судимац, Јованка Јовановић, Гордана Ђигић, Љиљана Тошић-Радвановић, Љиљана Симић, Зорица Димитријевић, Биљана Радовић, Благица Златковић
Општи циљеви:	Промовисање вредности мира, ненасиља, сарадње и толеранције; Превенција насилничких понашања младих, заснована на способности разумевања себе и других и предвиђања последича ризичних поступака

Специфични циљеви:	1. Учење модела ненасилног решавања сукоба и овладавање техникама конструктивног социјалног понашања; 2. Јачање групне кохезивности и духа поверења, сарадње и уважавања; 3. Заснивање ауторитета наставника на професионалној компетенцији, поверењу и поштовању
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	26
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Увод – садржај, циљеви и исходи семинара и методе рада.
2. Афирмација (изградња подстицајне средине за учење и стварање групне кохезије).
3. Парадоксална природа сукоба (упознавање учесника са парадоксалном природом конфликта – његовим конструктивним, развојним и деструктивним потенцијалом).
4. Од чега зависи понашање у сукобу (указивање на факторе од којих зависи понашање у сукобу, пет различитих стилова реаговања у конфликтној ситуацији).
5. Динамика сукоба и фазе у ескалацији сукоба (упознавање са карактеристичним манифестацијама ескалације конфликта и указивање на психолошке механизме који доприносе ескалацији конфликта).
6. Активно слушање (указивање на неслушање као једним од могућих узрока неспоразума у комуникацији и истицање значаја слушања као нужног услова за суштинско разумевање у конфликтним ситуацијама).
7. Асертивност и неоптужујуће поруке (увођење и увежбавање модела самопоузданог – асертивног, понашања и неокривљујућих „ЈА“ порука).
8. Децентрација (сагледавање конфликтне ситуације из перспективе различитих актера у сукобу).
9. Мапирање потреба/страховања и преоквиравање сукоба (упознавање са техником идентификовања сукоба која омогућава преоквиравање сукоба и отвара могућност за проналажење обострано прихватљивог решења).
10. Како примењивати програм (упознавање учесника са условима неопходним за успешну примену програма). Евалуација програма.

ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ

МЕСТО СОЦИОЛОШКОГ ИСТРАЖИВАЊА У НАСТАВИ СОЦИОЛОГИЈЕ (МОГУЋНОСТ ИЗВОЂЕЊА И НА МАЂАРСКОМ ЈЕЗИКУ)

K1

П: 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Лидија Терек
Реализатори:	Лидија Терек
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за примену социолошког истраживања у настави Социологије
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са карактеристикама социолошког истраживања и могућностима примене социологије у развијању аналитичког и критичког мишљења ученика
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Место социологије у савременом друштву (паралела између места ове науке и социолошког истраживања у развијеним земљама – земље ЕУ и САД – и њеног места у Србији; место социологије у образовним системима земаља ЕУ и њеног места Србији).
2. Методе и технике социолошког истраживања (уз помоћ brainstorminga листање метода и техника социолошког истраживања, презентација метода и техника социолошког истраживања, најчешће грешке у спровођењу истраживања, примена појединих истраживачких техника у одређеним наставним јединицама, тешкоће које се могу јавити у пракси).
3. Израда припреме за час за одређене наставне јединице (конципирање припреме за час за одређену наставну јединицу, уз примену социолошког истраживања и најлогдније истраживачке технике – рад у групама; презентације групног рада и њихова анализа; повратна информација предавача).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Крњајић Милка
Реализатори:	Милка Крњајић, Оливера Петровић, Марија Ранђеловић, Сања Вучковић
Општи циљеви:	Подизање квалитета наставе историје; Културни напредак и хуманистички развој ученика
Специфични циљеви:	Подизање квалитета наставе применом савремених принципа подучавања; Разумевање историјског простора, времена, процеса; Подршка ђаку за самостално учење
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, васпитач у дому ученика
Број учесника:	15-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Тестирање – појам и могућност коришћења.
2. Одабир садржаја за тестове.
3. Одабир тема за тестове.
4. Стратегија оцењивања.
5. Ефекат тестирања и самосталног истраживања сопственог знања.
6. Када задати тест.
7. Временски размаци између тестова.
8. Слабе тачке тестирања као методе учења.
9. Додатне конкретне методе које могу да се користе у примени тестова.
10. Тест као припрема за пријемне испите.
11. Размена искустава учесника семинара након примене тестова у настави.

Институција:	Средња техничка школа "Милева Марић" Улица Главна 7 21240 Тител
Координатор:	Јадранка Пешти jadrana-p@eunet.rs 063/545-164 021/860-603
Аутори:	Гордана Дражић, Јадранка Пешти
Реализатори:	Гордана Дражић, Јадранка Пешти
Општи циљеви:	Стручан развој професора философије: теоријски (философски) и њихово педагошко-психолошко и методичко усавршавање;
Специфични циљеви:	Подстицање аналитичко-истраживачке делатности професора философије и јавна презентација њихових резултата; Стварање услова у којима је могуће вршити ваљано самопроцењивање властитих укупних постигнућа на стручном плану и за екстерну евалуацију
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	15-30
Трајање:	три дана (19 бодова)

Садржај и активности:

1. Савремена мисао – нови путеви образовања; сусрет са философом (изабрана тема).
2. Теоријске и практичне поуке за реализацију наставних садржаја (саопштења практичара, презентација аналитичко-истраживачких радова и сл.).
3. Идеја и остварење.

Институција:	Достигнућа младих у Србији-ДМуС Фрушкогорска 1/4 11000 Београд
Координатор:	Ксенија Милић ksenija.milic@ja-serbia.org 063/607-503 011/339-27-75
Аутори:	Дарко Радичанин
Реализатори:	Александра Видановић, Биљана Мирић, Ксенија Милић, Александра Стевановић
Општи циљеви:	Увођење прилагођених садржаја у основне школе ради стицања основних знања из области економије и пословања, кроз интерактивне методе рада
Специфични циљеви:	Оспособљени учитељи за извођење кључних компоненти програма ДМуС за основне школе: Ми, Наша породица, Наша заједница, Наш град, Наш регион, Наша држава
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Ми; наша породица; наша заједница; наш град; наш регион; наша држава.
2. Упознавање учесника семинара са програмом „Достигнућа младих у Србији“.
3. Уводно објашњење о предметима ДМуС програма (за основне школе).
4. Презентација по поглављима.
5. Демонстрације школског часа.
6. Како водити час (увод у основне програме, упознавање материјала, анализа, сугестије, препоруке водитеља).
7. Одговорност учитеља, волонтера и консултанта.
8. Објашњење основних појмова.
9. Презентације.
10. Евалуација.

ЕВРОПСКА БУДУЋНОСТ СРБИЈЕ – ПРИКАЗ ФУНКЦИОНИСАЊА ЕУ И ЈАЧАЊЕ ПРАВНЕ ДРЖАВЕ

K1

П: 6

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Гордана Гасми, Марија Костић, Софија Вукићевић
Реализатори:	Гордана Гасми, Марија Костић, Софија Вукићевић
Општи циљеви:	Информисање наставника средњих школа о најсавременијим методама држања наставе и пренос најновијих знања из области функционисања ЕУ, као и функционисања правне државе
Специфични циљеви:	Стицање увида у оснивање и развој ЕУ; ЕУ данас; Функционисање правног система ЕУ; Право ЕУ и право Србије; Стандарди Европског суда за људска права, савремене теоријске премисе о развоју и јачању правне државе
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

Предавања, семинари, панел дискусије, студије случаја.

Институција:	Удружење просветних радника Мађара у Војводини Ђирпанова 54 21100 Нови Сад
Координатор:	Жолт Лукач lukacsfoto@gmail.com 069/184-91-56 021/548-259
Аутори:	Андор Дулка, Лујза Виола
Реализатори:	Андор Дулка, Лујза Виола, Петер Закар, Тамаш Вајда, Иштван Ковач, Геза Балаж, Ласло Текецки, Габор Киш
Општи циљеви:	Упознавање струке са најновијим научним достигнућима у области историје, мађарске књижевности и лингвистике
Специфични циљеви:	Да врхунски стручњаци директно пренесе резултате својих истраживања педагошким радницима и на тај начин омогуће брзу и ефикасну примену најновијих резултата научних достигнућа и истраживања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Актуелне теме из области историје, мађарске књижевности, језика и лингвистике, фолклорна тема са демонстрацијом народних инструмената.

Институција:	Црвени крст Србије Симица 19 11000 Београд
Координатор:	Сања Дрезгић Остојић sanja@redcross.org.rs 062/880-15-24 011/303-21-25 локал 105
Аутори:	Саша Аврам, Сања Дрезгић Остојић
Реализатори:	Мелита Ранђеловић, Јелена Лазовић, Снежана Јовановић, Снежана Петровић, Биљана Радовић, Јелица Милутиновић, Саша Аврам, Сања Дрезгић Остојић
Општи циљеви:	Упознавање професора у средњим школама са основама међународног хуманитарног права (МХП) и његовом применом у образовању кроз програм ИХП
Специфични циљеви:	Развијање свести о постојању хуманитарних норми; Развијање способности да се сукоби сагледају из хуманитарне перспективе
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводно истраживање о хуманитарном праву, праву на живот и достојанство.
2. Улога појединца у ситуацијама конфликта у мирнодопским условима и ситуацијама оружаног сукоба.
3. Хуманитарни поступак (дефиниција, карактеристике).
4. Основе међународног хуманитарног права и однос хуманитарног права и људских права.
5. Кодекси током светске историје и примери из историје Србије.
6. Одговорност за поштовање међународног хуманитарног права.
7. Разлози за суочавање са кршењима МХП-а.
8. Судови за ратне злочине и кажњавање прекршиоца.
9. Етика хуманитарне акције.
10. Деца војници.
11. Ученици са јаким емоцијама и садржаји ИХП (рад са ученицима).
12. Методологија програма.
13. Истраживање хуманитарног права.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Милка Крњајић
Реализатори:	Милка Крњајић, Оливера Петровић, Марија Ранђеловић, Сања Вучковић
Општи циљеви:	Подизање квалитета наставе историје; Културни напредак и хуманистички развој ученика
Специфични циљеви:	Подизање квалитета наставе применом савремених принципа подучавања и технологија; Размена примера добре праксе; Подршка ђаку у повећању толеранције
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, васпитач у дому ученика
Број учесника:	15-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Изазови са којима се сусрећу наставници историје (садржај, начин рада, процена постигнућа).
2. Могући начини приступа настави историје и улога наставника.
3. Анализа и процена уџбеника историје.
4. Врста и употреба савремених историјских извора.
5. Употреба нових технологија у настави историје (телевизија, интернет).
6. Израда сценарија за часове.
7. Формирање етно-архивске учионице – кутка.

Институција:	Православни богословски факултет Универзитета у Београду Мије Ковачевића 11б 11000 Београд
Координатор:	Раде Кисић rkisic@pbf.rs 066/888-74-83 011/329-49-43
Аутори:	Владета Милин, Славица Шевкушић, Велибор Мартиновић
Реализатори:	Владета Милин, Славица Шевкушић, Велибор Мартиновић
Општи циљеви:	Усавршавање дидактичко-методичких вештина и комуникацијских компетенција наставника верске наставе за реализовање успешног часа
Специфични циљеви:	Развијање методичких вештина за писање припреме за наставни час и за реализацију хеортолошких тема; Усавршавање вештина комуникације са ученицима.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Писана припрема и структурирање наставног часа (савремена дидактичка схватања о припремању и структурирању наставног часа, писане припреме и педагошки приступ, анализа два примера писане припреме за једну исту наставну јединицу, основна правила структурирања наставног часа и садржајне компоненте писане припреме за час, улога писане припреме у процесу процењивања квалитета реализације наставног часа, основни начини процене квалитета писане припреме наставника, дискусија о различитим схватањима значаја, форме и садржаја писане припреме и структурирања наставног часа).
2. Литургијске и еортолошке теме у верској настави (искуства вероучитеља из праксе у обради литургијских и еортолошких тема и њиховом месту и значају у наставном плану и програму верске наставе, пример аутора – схеме обраде наставних јединица и упутства о начинима планирања и реализације литургијских и еортолошких садржаја, могућности хоризонталног и вертикалног корелирања ових садржаја унутар предмета верска настава и са садржајима других наставних предмета, дискусија о применљивости предложене схеме, предлог обраде једне наставне јединице, дискусија о предложеном примеру, додатна литература и савремена наставна средства за успешну реализацију наставних садржаја).
3. Вештине комуникације са ученицима (основна правила која важе у хуманистички оријентисаној комуникацији која су усмерена на подстицање развоја личности и давања подршке деци и младима, дискусија о значају освешћивања личних, имплицитних уверења наставника за успешну комуникацију са ученицима, уверења која ометају квалитетну комуникацију, а која су у основи агресивних, непријатних и неконструктивних понашања и порука које упућују једни другима, различита вежбања (анализа примера проблематичне или отежане комуникације између наставника и ученика) за усавршавање основних вештина вербалне и невербалне комуникације које су важне за професију наставник (изражајност, емпатичност, осетљивост и емоционална контрола).

КАТИХИЗИС НЕКАД И САД: ОРИГИНАЛНИ ТЕКСТ У НАСТАВИ ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА

K1

П: 4, 6

Институција:	Хемијско-медицинска школа Стеријина 113 26300 Вршац
Координатор:	Вељко Стојановић vstojanovic@yandex.ru 064/707-53-00 064/187-38-65
Аутори:	Златко Матић
Реализатори:	Златко Матић, Антонио Арас, Томислав Пауновић
Општи циљеви:	Коришћење додатног уџбеничког текста у реализацији верске наставе; Коришћење светоотачких текстова ради побољшања ефикасности процеса учења
Специфични циљеви:	Развој креативности код учесника; Повезивање уџбеничког текста и допуна и примена у литургијској пракси
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уџбенички, изворни и библијски текстови (испитивање учесника о коришћењу текстова из уџбеника, светоотачких текстова и библијских текстова у реализацији верске наставе; библијски текстови у реализацији верске наставе; свеотачки текстови у реализацији верске наставе; однос изворних текстова и текстова из уџбеника; примери из Катихеза Св. Јована Златоустог; примери из Катихеза Св. Кирила Јерусалимског; примери из катихетских текстова са Запада – приказ практичних примера, упознавање са животом и делима ових светитеља).
2. Улога текста у животу цркве (учесници семинара о улози текста у животу цркве – старозаветних одељака, апостолских списа, четворојеванђеља, светоотачких беседа и химнографског наслеђа).
3. Примена светоотачких текстова у реализацији верске наставе (потврђивање текста који је у уџбенику са светоотачким или библијским текстом, пример – Крштењска педагогија Св. Јована Златоустог, као потврда за текст у уџбенику Православног катихизиса за први разред средње школе, наставна јединица Вера и атеизам, предности ових потврђивања).
4. Употреба текста (како ученици прихватају коришћење текста уопште, предности и мане коришћења текста, начини коришћења текста, креативни начини коришћења текста у реализацији верске наставе – мишљења учесника).
5. Елементи коришћења текста (уочавање структуре текста, проналажење важних детаља, налажење везе главних мисли и важних детаља, формулисање питања која ће усмеравати дискусију ка жељеном циљу).
6. Креативне идеје у коришћењу текста (конципирање приче у сликама обрадом, коришћењем текста из уџбеника „Дух Св. у тајнама“ – први разред средње школе – и конципирање приче у сликама обрадом, коришћењем текста „Пневматолошке основе педагогије Св. Јована

Златоустог“; поређење прича и додавање елемената који се не налазе у тексту из уџбеника).

7. Креативне идеје у коришћењу текста (појава смрти и зла у свету из уџбеника за шести разред основне школе и текст из Библије за децу „Књига о Јову“, кроз игру пантомиме; Првородни грех, текст из уџбеника за први разред средње школе и „Стварање света“, библијски текст – реализација у оквиру радионице асоцијативне технике).
8. Евалуација (учесници попуњавају евалуационе листе ЗУОВ-а, интерна евалуација).

КВАЛИТЕТ И ФУНКЦИОНАЛНОСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА ЗА ОСНОВНЕ И СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

K1

П: 6

Институција:	Хемијско-медицинска школа Стеријина 113 26300 Вршац
Координатор:	Вељко Стојановић vstojanovic@yandex.ru 064/707-53-00 064/187-38-65
Аутори:	Златко Матић
Реализатори:	Златко Матић, Антонио Арас, Томислав Пауновић
Општи циљеви:	Примена уџбеника Православног катихизиса у реализацији верске наставе; Самостално креирање наставног плана и програма
Специфични циљеви:	Развој креативности код учесника; Како идеју за реализацију часа, прилагодити форми часа и записати у припреми за час
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Улога уџбеника у наставном процесу (испитивање учесника о појму, намени и функционалним карактеристикама уџбеника; приказ стандарда уџбеника према одредбама Закона о уџбеницима и другим наставним средствима).
2. Анализа постојећих уџбеника (испитивање учесника о функционалности уџбеника верске наставе – функционалност уџбеника православног катихизиса за основну школу, функционалност уџбеника православног катихизиса за средњу школу).
3. Практична примена уџбеника на часу (адекватна примена уџбеничког текста у реализацији наставних јединица, могућности коришћења уџбеника у развоју ученичке креативности, пример коришћења уџбеничког материјала на такмичењима у познавању православног катихизиса, примена илустрација и графичких решења уџбеника на часу).
4. Могућности стварања квалитетнијег уџбеника (мишљења учесника о савременим уџбеницима, тешкоће вероучитеља при коришћењу постојећих уџбеника, шта би требало избећи при конципирању уџбеника, навођење конкретних примера за успостављање реалног односа текста из уџбеника са практичном применом знања у друштвеном и црквеном животу ученика, идеје за побољшање уџбеника верске наставе).
5. Наставни план и програм верске наставе (позитивне и негативне стране наставног плана, припрема наставника за час – учесници приказују конкретне припреме за час, изводи се заједнички закључак, одабир најбољих примера припреме за час, који се могу применити у пракси).
6. Припрема за час, први део (указивање на обавезу писаних припрема за час, мишљења учесника о садржини припреме за час, одређивање циљева и задатака, задаци наставе).

7. Припрема за час, други део (наставна средства, иновације, дидактички елементи часа, тип часа, наставне методе, наставни облици, избор садржаја, ток наставних садржаја, активности ученика и наставника).
8. Практична примена стечених знања (писање припреме часа за одређену наставну јединицу – рад у групама, рад на примерку написане припреме за час за наставну јединицу по слободном избору, пример најбоље написане припреме за час, реализација изабране наставне јединице).
9. Евалуација (евалуационе листе ЗУОВ-а и интерна евалуација).

КОМУНИКАЦИОНА КОМПЕТЕНТНОСТ И МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ НАСТАВНИКА У САВРЕМЕНОМ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ

K1

П: 4, 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Марко Ђорђевић markomdj1978@gmail.com 065/433-43-35
Аутори:	Добривоје Станојевић
Реализатори:	Добривоје Станојевић, Милентије Ђорђевић, Марко Ђорђевић
Општи циљеви:	Унапређење комуникацијских вештина (вербалних и невербалних аспеката комуникације) у савременим облицима организовања наставе
Специфични циљеви:	Стицање оптималне медијске писмености и делотворно коришћење средстава масовног комуницирања у савременим облицима организовања наставе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Комуникационе компетенције наставника у савременим облицима организовања наставе.
2. Медијска писменост.
3. Масмедији и образовање.
4. Мултимедијска учионица.
5. Комјутерска и информатичка писменост.
6. Интеракцијско-комуникациони аспекти савременог образовања.

Институција:	Хемијско-медицинска школа Стеријина 113 26300 Вршац
Координатор:	Вељко Стојановић vstojanovic@yandex.ru 064/707-53-00 064/187-38-65
Аутори:	Антонио Арас
Реализатори:	Антонио Арас, Ненад Јовановић
Општи циљеви:	Мотивисање учесника на стваралаштво и примена креативних идеја у реализацији верске наставе
Специфични циљеви:	Развијање комуникацијских вештина специфичних за извођење наставе; Постављање питања за одређивање циља
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део (садржај и циљ програма).
2. Пауер поинт презентација (изглед и садржај ППТ презентације, креирање ППТ, презентовање наставне јединице у ППТ-у).
3. Анализа текста и дискусија (уочавање структуре текста, проналажење важних детаља, налажење везе главних мисли и важних детаља, формулисање питања која ће усмеравати дискусију ка жељеном циљу).
4. Студија случаја (изглед и садржај студије случаја, пример конкретног случаја, анализа случаја – рад у групама).
5. Играње улога (демонстрација неке ситуације, писање сценарија, јасно давање инструкција).
6. Прецизност изражавања у комуникацији (прецизна комуникација у реализацији наставе, субјективно виђење реалности као препрека прецизној комуникацији – етикете; игра „глуви телефони“, стварање предрасуда).
7. Евалуација (попуњавање евалуационих листа).

Институција:	Православни богословски факултет Универзитета у Београду Мије Ковачевића 116 11000 Београд
Координатор:	Раде Кисић rkisic@pbf.rs 066/888-74-83 011/329-49-43
Аутори:	Славица Шевкушић, Владета Милин, Татјана Петровић Драгутиновић
Реализатори:	Славица Шевкушић, Владета Милин, Татјана Петровић Драгутиновић
Општи циљеви:	Упознавање наставника верске наставе са различитим методама и облицима рада и могућностима њихове примене у верској настави
Специфични циљеви:	Развијање методичких вештина наставника верске наставе за успешну примену дијаложке методе, методе драмске игре и групно-истраживачких облика учења
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Дијаложка метода у верској настави (уводни део, схватање појма и значаја дијалога у настави наставника верске наставе; савремена схватања о дијаложкој методи и њеној примени у настави, анализа примера дијалога у настави – видео снимци часова – рад у групи; предности и ограничења дијаложке методе у настави, предлози учесника о конкретним садржајима верске наставе који су најпогоднији за примену ове методе).
2. Групно-истраживачки облици учења у верској настави (уводни део – теоријске основе и различити модели групних и групно-истраживачких облика учења, искуства учесника у погледу примене групних облика рада у настави, демонстрација реализације наставне јединице или теме, структурирање наставне јединице у складу са фазама модела групно-истраживачког учења, структурирање по једне наставне јединице у складу са истим моделом – рад у групама; дискусија о предностима и недостацима групних облика учења).
3. Метода драматизације у верској настави (основне карактеристике и предности примене игре и драмских метода на часовима верске наставе; дискусија о искуствима примене игре и драматизације у верској настави; демонстрирање могућности примене методе драматизације на једном библијском тексту – Лк 10, 38–42; дискусија, о предностима и ограничењима методе драматизације садржаја верске наставе).

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Зорица Кубурић zoricakuburic@gmail.com 063/778-02-60
Аутори:	Зорица Кубурић
Реализатори:	Зорица Кубурић, Снежана Дачић, Ана Кубурић
Општи циљеви:	Оспособити наставнике верске наставе да се припреме за наставу у школи у складу са захтевима које постављају дидактика и методика;
Специфични циљеви:	Разумевање важности добре припреме за наставу и реализације наставног часа; Развијање креативних приступа верској настави као изборном предмету
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање наставника верске наставе са законском регулативом о образовању, посебно део који се односи на верску наставу као обавезног изборног предмета.
2. Планирање наставног рада – од глобалног до оперативног наставног плана.
3. Значај писане припреме за час.
4. Упућивање наставника на израду писаних припрема за час (ПП презентација структуре једне урађене класичне припреме за час, анализа елемената наведених припрема; израда писане припреме за задату наставну јединицу, симулација наставног часа – рад у групама, анализирање припреме за час и реализованог часа).

Институција:	Основна Школа Душан Јерковић Душана Јерковића 1 22320 Инђија
Координатор:	Наташа Миливојевић milivojevic.nale@gmail.com 063/865-81-93 022/561-420
Аутори:	Слађана Велендечић, Наташа Миливојевић
Реализатори:	Слађана Велендечић, Наташа Миливојевић, Љиљана Костић, Александра Милаковић- Дробац, Вијерочка Шипка
Општи циљеви:	Употреба музејских садржаја у самосталном образовању, дефинисање потенцијала музеја – извора знања; Јачање методичких капацитета учитеља и наставника
Специфични циљеви:	Препознавање улоге аутентичности музејских садржаја у учењу, подстицање сарадње музеја и škola и формирање музејске публике, подстицај активног учења.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	15-25
Трајање:	један дан (7 бодова)

Садржај и активности:

1. Кратак историјат музеја (дефинисање основних појмова – музеј, историјат музеја, музејски садржај, установе културе – једна тема једна група; рад на материјалима, представљање основних информација и полазишта на плакатима; фронтално упоређивање, објашњавање, описивање, дефинисање основних карактеристика појмова, презентација уз пратећу пројекцију видео бимом и увод у нову тему).
2. Развој васпитно-образовне функције музеја (решавање задатка у групама – на налепницама учесници пишу начини коришћења музеја и установа културе у васпитно-образовне сврхе и њихово груписање према сродности, разматрање, дискутовање, закључивање о запажањима; презентација уз пројекцију видео бимом; писани материјал – Музеј и установе културе у функцији образовања и активног учења).
3. Проблематизација – васпитно-образовна функција музеја (проблеми у реализацији - дискусија и размена, упознавање са основним идејама васпитно-образовне функције музеја, претпоставкама метода активног учења у амбијенту музеја, дефинисање услова који повећавају ефикасност успостављања васпитно-образовне функције музеја, дискусија о условима и могућностима практичне примене модела сарадње школа и музеја, објашњавање, дискусија, размена искустава).
4. Приказ модела добре праксе (сарадња музеја и основне школе у реализацији наставног садржаја, метода рада, реализација активности, евалуација).
5. Припрема наставника и ученика за долазак у музеј (евалуација наставне праксе као увод у методологију планирања и коришћења музејских садржаја, дефинисање услова који повећавају ефикасност успостављања васпитно-образовне функције музеја).
6. Стратегија одабира наставног садржаја, израде припрема и сценарија за наставне часове и музејски садржаји као циљ посета; рад у групама на различитим задацима – претпостављени музејски садржаји,

услови, предвиђени узраст ученика, време посета, дефинисање исхода, припрема наставника и ученика, дефинисање дидактичко-методичке апаратуре, пројекција наставних садржаја, одабир метода рада, дефинисање задатака, дефинисање механизма за вредновање, презентација урађених задатака, дискусија, дефинисање услова који повећавају ефикасност примене одређених примера у пракси, уочавање и дефинисање отежавајућих околности за реализацију креираних припрема за примену активног учења у амбијенту музеја).

7. Подела инструктивног материјала – подсетника за припреме наставника и ученика приликом реализације модела учења по принципу музејске учионице.
8. Евалуација семинара.

Институција: Удружење наставника "Доситеј Обрадовић"
Пљевљанска 2
11000 Београд

Координатор: Драгана Мишић
mistic62@gmail.com
064/282-81-54
011/616-78-09

Аутори: Драгана Мишић, Никола Топаловић, Перо Јелић

Реализатори: Драгана Мишић, Никола Топаловић, Перо Јелић,
Петар Панић, Перица Обрадовић,
Владимир Џамић

Општи циљеви: Едукација и развијање компетенција наставника, прожимање теоријског и практичног у настави, унапређивање међуљудских односа у колективу

Специфични циљеви: Примена стеченог знања у реализацији наставног програма, развијање комуникацијских вештина код наставника и размена искустава

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Подучавање, демонстрација, обилазак културно-историјских споменика, примена савремених технологија и медија у настави.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Миланка Павловић
Реализатори:	Миланка Павловић, Добрила Матијевић
Општи циљеви:	Подстицање истраживачког рада наставника/ васпитача уз сталну размену информација са децом у циљу што боље спознаје садржаја локалне традицијске културе
Специфични циљеви:	Поштујући традицију, подстицање да се делује креативно и тимски, сарађујући са окружењем; Указивање на то да народну традицију треба схватити интердисциплинарно
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (11 бодова)

Садржај и активности:

1. Садржаји програма изборног наставног предмета народна традиција (анализа Правилника о наставном плану и предлог Школског плана).
2. Примери из праксе (представа „Бадњи дан“ – пример предавача, пример тимског рада – видео запис; старе фотографије у служби народне традиције – презентација; учешће на манифестацијама као начин упознавања народне традиције).
3. Улога Вука Стефановића Караџића у очувању народне традиције; О народним умотворинама; драмска секција, хоризонтално и вертикално повезивање садржаја („Моба“), улога народних умотворина; Представе „Васкршња прича“ и „Христовим стазама љубави“ (драматизација).
4. Сарадња са локалним окружењем (значајне манифестације у окружењу, предлози за изложбе, дечје представе, квиз, игре и песме наших предака – на нивоу одељења, школе, ширег окружења).

Институција:	Агенција за едукацију и маркетинг ДУГА-со. Костолачка 41 11000 Београд
Координатор:	Зоран Стојановић zoran.sto@sbb.rs 063/349-514 011/246-04-73
Аутори:	Биљана Стојановић, Марко Шуица
Реализатори:	Марко Шуица, Биљана Стојановић
Општи циљеви:	Унапређивање квалитета наставе историје усмерене на образовна постигнућа; Јачање професионалних компетенција наставника.
Специфични циљеви:	Планирање наставе на основу стандарда постигнућа; Планирање метода, техника и облика рада и наставних средстава у складу са стандардима постигнућа
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Важна питања савремене наставе историје (отворена питања у историографији и како их превазићи у настави; настава историје у документима и програмима Савета Европе, Унеска и других међународних организација; наставна средства и њихова улога у настави историје; компетенције наставника историје; опште компетенције ученика и настава историје).
2. Образовни стандарди и настава историје (стандарди постигнућа наставног предмета историја и наставни програм, историја и уџбеници историје).
3. Методе, облици и технике у односу на циљеве и стандарде постигнућа.

Институција:	Новосадска новинарска школа УГ Даничићчева 3 21100 Нови Сад
Координатор:	Тијана Фемић tijana@novinarska-skola.org.rs 064/907-39-47 021/424-246
Аутори:	Дубравка Валић Недељковић
Реализатори:	Дубравка Валић Недељковић, Динко Грухоњић, Даница Аћимовић, Татјана Новчић Матијевић, Сања Благојевић, Дејан Пралица, Златомир Гајић, Атила Мартон, Јожеф Клем
Општи циљеви:	Циљ едукативног програма "Медијска писменост" је да код просветних радника развије способност разумевања, анализирања и евалуирања медијске поруке
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника да ученицима пренесу вештине за деконструкцију медијских порука и да на основу тога реализују школске медије
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	15-25
Трајање:	три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Општа знања из области комуникација и деконструкције медијских садржаја.
2. Карактеристике штампаних медија, радија и телевизије.
3. Преглед резултата најновијих истраживања о утицају медија на децу и адолесценте.
4. Технике и технолошке процедуре у креирању медијских порука (снимање радијског и тв пакета).
5. Медијски жанрови (вести, извештај, чланак и интервју).
6. Интернет као медији и креирање веб портала, као школског ученичког медија.
7. Програм о деконструкцији медијских садржаја; рецепција.
8. Сврха медијског текста.
9. Медији, етика и политика.

ОРГАНИЗАЦИЈА, САДРЖАЈИ И НАЧИНИ РАДА СА ТАЛЕНТОВАНИМ УЧЕНИЦИМА У ОБЛАСТИ ИСТОРИЈЕ

K1

П: 5, 6

Институција:	Регионални центар за таленте Београд II Устаничка 64 11000 Београд
Координатор:	Никола Срзентић talenti10@open.telekom.rs 064/423-37-34 011/243-13-13
Аутори:	Никола Срзентић, Станоје Бојанин, Данијела Андреић
Реализатори:	Данијела Андреић, Станоје Бојанин, Гордана Предић, Љиљана Плазинић
Општи циљеви:	Утврдити облике рада, теме и специфичне садржаје у редовној и додатној настави историје и слободним активностима, као и начин њихове обраде
Специфични циљеви:	Подстицати развој постигнућа талентованих ученика у складу са описом стандарда на напредном нивоу; Ускладити принцип индивидуализације у настави са потребама диференцираног приступа и фронталног облика рада
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Припремање и коментарисање теста на основу којег се одређује ученичка посебна надареност и таленат.
2. Планирање индивидуалног рада са талентима и посебности укључивања таквих ученика у редовну наставу.
3. Додатни рад у настави историје.
4. Подстицање оригиналног стваралаштва талентованих ученика и начини усавршавања њиховог стваралачког потенцијала.
5. Упућивање ученика у истраживачки рад преко рада на пројектима из историје.

Институција:	Хемијско-медицинска школа Стеријина 113 26300 Вршац
Координатор:	Никица Јакшић nikica.jaksic@gmail.com 064/142-89-83
Аутори:	Антонио Арас
Реализатори:	Никица Јакшић, Антонио Арас
Општи циљеви:	Унапређивање квалитета учења и подучавања у основним и средњим школама у циљу: оспособљавања ученика за интерактивну наставу и самостални рад, оспособљавање професора за извођење овакве врсте наставе, побољшање дијалога између ученика и наставника, примена овакве врсте наставе у предметима православног катихизиса и римокатоличког вјеронаука
Специфични циљеви:	Оспособљавање учесника за практичну примену техника учења у циљу личног напредовања самих учесника; Осавремењивање свог рада у функцији подучавања правилно сагледавање и однос према другим вероисповестима
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Традиционални облик наставе; Креативни облик наставе; Методе и облици рада римокатоличког вјеронаука; Практична примена радионице

ПОЗИТИВАН ДОПРИНОС ЦРКВЕ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ У ПРОШЛОСТИ, САДАШЊОСТИ И БУДУЋНОСТИ

K1

П: 2, 4

Институција:	Хемијско-медицинска школа Стеријина 113 26300 Вршац
Координатор:	Вељко Стојановић vstojanovic@yandex.ru 064/707-53-00 064/187-38-65
Аутори:	Зоран Крстић, Златко Матић, Владан Костадиновић, Антонио Арас
Реализатори:	Зоран Крстић, Златко Матић, Владан Костадиновић, Антонио Арас
Општи циљеви:	Израђивање позитивног доприноса цркве у образовању и васпитању кроз залагање за конкретне хришћанске вредности (слободу, толеранцију, братољубље)
Специфични циљеви:	Развијање толеранције према другим вероисповестима; Израђивања свести о основним хришћанским, европским и општељудским вредностима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод (циљ и садржај програма).
2. Допринос цркве образовању кроз историју.
3. Хришћанске вредности у савременом друштву.
4. Верска настава и верски плурализам.
5. Технике конструктивне комуникације и култура вођења дијалога са верски другачијима.
6. Пауер поинт презентација.
7. Евалуација.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић snedeljko@rcsmed.edu.rs 062/788-718 026/619-906
Аутори:	Милош Јелић
Реализатори:	Милош Јелић, Милан Милошевић
Општи циљеви:	Подршка и оспособљавање наставника за коришћење Интернета у настави/учењу изборног предмета верска настава
Специфични циљеви:	Унапређење знања, ставова и вештина за извођење верске наставе коришћењем Интернета
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Интернет као феномен савременог доба (различити приступи коришћењу интернета; потреба коришћења интернета у настави уопште; могућности употребе интернета у извођењу верске наставе).
2. Коришћење блога и група/форума у извођењу верске наставе (појам и карактеристика група/форума, форма блога, покретање сопственог блога коришћењем Гугл услуге Blogger, уређивање блога, писање и уређивање нових постова обликовањем слова, додавање фотографија, спољних веза – линкова, уређивање странице блога додавањем „геџета“, креирање сопствених група на Google платформи, покретање нове теме, писање порука, одговарање на поруке другог корисника, администрирање групом и уређивање порука других корисника, припремање „тимског блога“).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Живадин Дисич
Реализатори:	Живадин Дисич, Драгана Милић, Татјана Живановић
Општи циљеви:	Оспособљавање професора историје у основним и школама за примену општих и посебних образовних стандарда у настави историје
Специфични циљеви:	Оспособљавање професора историје за израду глобалног и оперативног плана рада и писаних дневних припрема применом образовних стандарда
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Тешкоће у примени образовних стандарда у настави.
2. Нивои учења (Блумова пирамида знања).
3. Формулација посебних образовних стандарда.
4. Припремање глобалног плана уз примену општих и посебних образовних стандарда.
5. Припремање оперативног плана уз примену општих и посебних образовних стандарда.
6. Израда писане дневне припреме (сценарија) за час уз примену општих и посебних образовних стандарда.

ПРОАКТИВНИ ПРИСТУП УЧЕЊУ ИСТОРИЈЕ – НОВЕ МЕТОДЕ И ТЕХНИКЕ

K1

П: 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Зорица Димитријевић, Весна Лучић, Оливер Мићић Бућић
Реализатори:	Зорица Димитријевић, Весна Лучић, Оливер Мићић Бућић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе историје и професионално оснаживање наставника за примену проактивних метода и техника
Специфични циљеви:	Проширивање знања и примена проактивних метода/техника/е-техника/задатака/инструмената за праћење часа, ради остваривања стандарда наставе историје
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	15-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај и примена стандарда у наставном предмету историја (ППТ, групни рад).
2. Стандарди и ученичка постигнућа (вежбање на задатим примерима).
3. Представљање метода/техника рада у настави историје (вежбање на задатим примерима из уџбеника за основну и средњу школу).
4. Посебни принципи историје (теоријски оквир-ППТ).
5. Остваривање посебних принципа наставе историје (адекватан избор метода/техника, питања и задатака, писање сценарија за час, симулација часа).
6. Упознавање са иновативним информационим техникама (Free Mind, Edraw, креатор фолија, пројектор фолија и тајм-лајн мејкер – теоријски оквир и демонстрација).
7. Примена иновативних информационих техника на задатим примерима из уџбеника за основну и средњу школу).
8. Веза стандарда, задатака и метода/техника (вежба).
9. Елементи доброг задатка (ППТ).
10. Анализа готових задатака и тестова.
11. Самостална израда задатака објективног типа у складу са стандардима.
12. Представљање инструмената и техника евалуације часа и њихова израда.
13. Евалуација семинара.

ПУТОВАЊЕ КРОЗ СВЕТ ЗАВИЧАЈНЕ ИСТОРИЈЕ – BARANGOLÁS A HELYTÖRTÉNELEM VILÁGÁBAN

K1

П: 5, 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Золтан Чемере
Реализатори:	Золтан Чемере, Роберт Каналаш
Општи циљеви:	Упознавање наставничког кадра са методама презентације локалне историје у оквирима наставе историје за ученике основношколског узраста.
Специфични циљеви:	Успостављање чвршће и трајније сарадње између школа и установа културе (музеја, архива) на презентацији споменичког наслеђа у локалној средини
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Предавања (на српском или мађарском језику) са упоредном презентацијом фотоматеријала о споменичком наслеђу, радионице о анализи извора локалне историје, дискусије о предложеним методама и облицима рада, анкетање учесника.

САЗНАЈНИ ПРИСТУП ДРУШТВУ У СФЕРИ ОБРАЗОВАЊА: ЗАШТО ЈЕ СОЦИОЛОГИЈА АКТУЕЛНА?

K1

П: 6

Институција:	Филозофски факултет Др Зорана Ђинђића 21100 Нови Сад
Координатор:	Валентина Соколовска valentina.sokolovska25@gmail.com 064/208-55-87 021/459-522
Аутори:	Божо Милошевић
Реализатори:	Божо Милошевић, Слободан Антонић, Љубинко Пушић, Драган Коковић
Општи циљеви:	Да оснажи теоријско-методолошку аргументацију о потреби усвајања рационално-искуствених сазнања о друштву до којих је дошла савремена социологија
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за лакше методичко преношење сложених сазнајних основа социологије и укаже на њихову актуелност и друштвену сврсисходност
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Професионална препознатљивост социологије (професионално организовања социолога у Србији).
2. Сазнајна препознатљивост социологије (социологија, интердисциплинарност и филозофски идеал јединства наука).
3. Еколошка парадигма и одрживи социокултурни развој.
4. Омладина и омладинске поткултуре и стилови.

СЛОБОДНА ЗОНА У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА – ФИЛМ КАО ДОДАТНО НАСТАВНО СРЕДСТВО

K1

П: 2, 6

Институција:	ФОНД Б92 Јеврејска 16 11000 Београд
Координатор:	Оливера Ранђић olja@freezonebelgrade.org 060/405-04-85 011/328-45-34
Аутори:	Рајко Петровић, Мелита Ранђеловић, Весна Штрбић, Загорка Аксентијевић, Драган Попадић, Александар Вајзнер
Реализатори:	Мелита Ранђеловић, Весна Штрбић, Александар Вајзнер, Драган Попадић, Илинка Милетић, Загорка Аксентијевић
Општи циљеви:	Промоција људских права и подизање нивоа свести о људским правима у Србији употребом филмског медија код деце и младих; Подизање свести о актуелним друштвеним и политичким темама из света путем савремене филмске продукције код младих
Специфични циљеви:	Промовисање и популаризација људских права код ученика на комуникативан и приступачан начин, кроз теме везане за људска права; Мотивација професора Грађанског васпитања у тражењу додатних материјала којима би се обогатила и употпунила настава

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уводни део (представљање пројекта „Слободна зона“, идеје и циљеви настанка пројекта, место и улога пројекта у наставном изборном наставном предмету грађанско васпитање). 2. Психолошко-педагошки аспект филма (представљање психолошког и педагошког аспекта филма и масмедија; емоционални доживљај, богатство информација, утицај на вољно/мотивациони аспект – покретање на акцију, осећај припадности „глобалном селу“...). 3. Пројекција филма 1 (један од филмова из приручника). 4. Симулација радионице (анализа емоција које филм изазива и могући утицај на ученике, симулација радионице, која је предложена у приручнику, за филм 1). 5. Разговор о филму (размена доживљаја филма и анализа филма у односу на задатке грађанског васпитања и могуће реакције ученика на часу). 6. Индивидуалан рад на „чек листи“ (индивидуалан рад на „чек листи“, анализа и кратка дискусија о датим одговорима). 7. Пројекција филма 2 (увод о филму). 8. Разговор о филму (размена доживљаја и анализа филма уз поређење са првим приказаним филмом).

9. Рад на картицама – која људска права су угрожена у условима које филм приказује (разговора о доживљају и осећањима која филм изазива, рад на картицама о људским правима, уочавање која су људска права, у условима које филм приказује, угрожена, ко их угрожава, дискусија).
10. Пројекција филма 3 (филм из приручника, групни рад на осмишљавању сценарија за час, презентација часа, питања и теме у вези са филмом у односу на задатке и циљеве грађанског васпитања, могућности коришћења приказаног филма у различитим наставним јединицама и различитим наставним предметима).
11. Евалуација (разговор, попуњавање упитника).

Институција:	Центар за напредне средњовековне студије Ломина 51 11000 Београд
Координатор:	Невен Исаиловић neven.isailovic@gmail.com 064/152-58-50 061/178-11-51
Аутори:	Срђан Рудић, Станоје Бојанин
Реализатори:	Срђан Рудић, Станоје Бојанин, Небојша Порчић, Невен Исаиловић, Александар Крстић, Драгић Живојиновић, Жарко Вујошевић
Општи циљеви:	Унапређивање разумевања феномена средњег века у настави историје кроз димензије истраживања и тумачења прошлости
Специфични циљеви:	Стицање знања и упознавање са новим достигнућима у области опште и националне историје средњег века; Продубљивање знања о достигнућима српске и европске историографије средњег века; Упознавање са најновијим правцима историографских истраживања у области медијевистике; Оспособљавање наставника за савремени приступ у настави историје; Јачање компетенције наставника у области примене нових научних достигнућа; Оспособљавање наставника за савремени методолошки приступ наставним садржајима; Оспособљавање наставника за прилагођавање

наставног процеса савременим научним достигнућима; Развијање комуникацијских вештина наставника и размена искустава

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Методологија истраживања средњовековне историје.
2. Историја и традиција.
3. Помоћне историјске науке у настави историје.
4. Кључне теме/проблеми средњовековне босанске историје.
5. Коришћење историјских извора у настави историје средњег века.
6. Крсташки покрет, Византија и Медитеран (XI-XV век) у настави историје.
7. Човек и његово окружење - историјска географија српских земаља у средњем веку.
8. Патрони и клијенти: држава и њен “апарат” у средњем веку.
9. Евалуација семинара.

Институција:	Издавачка кућа "НОВИ ЛОГОС" д.о.о. Цара Душана 48 11000 Београд
Координатор:	Александра Борисављевић aleksandra.borisavljevic@logos-edu.rs 060/800-11-05 011/263-65-20
Аутори:	Ратомир Миликић, Драгица Кољанин, Душко Лопандић, Владимир Петровић, Ивана Петровић
Реализатори:	Ратомир Миликић, Драгица Кољанин, Душко Лопандић, Владимир Петровић, Ивана Петровић, Мања Милиновић, Мирјана Бонцић
Општи циљеви:	Подизање нивоа знања, вештина и способности и формирање ставова наставника историје о савременим тенденцијама у историји и дидактичко-методичком раду са ученицима; Унапређивање знања наставника из методике наставе историје
Специфични циљеви:	Извођење наставе кроз радионице; Корелација историје са осталим наукама; Тематско интердисциплинарно планирање у настави; Тимски рад и рад у групама; Оспособљавање наставника за примену разноврсних облика рада и планирање разноликих активности ученика

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	20-30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Иновације у настави историје (уводно излагање о иновацијама у настави историје, анализа ученичких и наставничких активности). 2. Национална историја (савремена истраживања у националној историји – савремене тенденције у настави националне историје, политичка историја и корелација са општим друштвеним појавама у прошлости, локална историја, начин развијања веће пажње код ученика, историја приватног живота српског народа у прошлости; конципирање различитих типова задатака уз примену стандарда знања и постигнућа за основну школу, узроци и последице историјских процеса). 3. Историја Балкана у старом веку (историја Балкана у поменутом периоду кроз мултидисциплинарна истраживања и савремене научна достигнућа). 4. Тематско интердисциплинарно планирање у настави историје (тематско планирање и корелација између историје и осталих наставних предмета у основној школи).

Институција:	Богословија Светог Јована Златоуста Владимира Роловића бб 34000 Крагујевац
Координатор:	Зоран Крстић zorank62@gmail.com 063/633-286 034/371-150
Аутори:	Милош Хајдуковић, Јован Благојевић
Реализатори:	Милош Хајдуковић, Јован Благојевић
Општи циљеви:	Постизање већег степена интеграције верске наставе унутар образовног система остваривањем корелације са другим предметима
Специфични циљеви:	Усавршавање повезивања наставних садржаја верске наставе са наставним садржајима српског језика и књижевности у циљу постизања већег степена корелације
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. „Антички мит и његов утицај на морал и књижевно стваралаштво античког периода“ (проблем мита, његов настанак, функције и рецепције у античком књижевном стваралаштву; особености митског начина говора и значај који је мит имао за књижевно стваралаштво у морално обликовање човека античког и позноантичког, тј. ранохришћанског периода и на који начин обрада појединих митова и античких дела може допринети успешнијој реализацији часова верске наставе).
2. „Библија као књижевно дело“ (утицај књижевног стваралаштва Истока на настанак Библије, обрада Библије као сакралног и као књижевног текста, употреба митолошке грађе која се јавља у Библији и ван ње и стил писања; утицај одељака из Старог Завета на даље књижевно стваралаштво).
3. „Утицај Библије и хришћанског морала на средњовековно књижевно стваралаштво“ (средњовековно књижевно стваралаштво и његова условљеност хришћанским поимањем морала, света и човека као и реакција на политичку улогу Цркве и стварање световне књижевности).
4. „Религијски мотиви у савременом књижевном стваралаштву“ (поновно интересовање за религију у савременом књижевном стваралаштву, употреба мита и синкретизам хришћанских и паганских мотива у епској фантастици).

УЦБЕНИК И ОРИГИНАЛНИ ТЕКСТ У НАСТАВИ ФИЛОЗОФИЈЕ И ДРУШТВЕНИХ НАУКА

Институција:	Креативна педагогија Косовска 77 12000 Пожаревац
Координатор:	Живкица Ђорђевић zizipo77@hotmail.com 064/372-65-02 012/541-796
Аутори:	Милош Јеремић, Иван Маринковић, Дејан Спасић, Живкица Ђорђевић, Радиша Ђорђевић
Реализатори:	Милош Јеремић, Иван Маринковић, Дејан Спасић, Живкица Ђорђевић, Радиша Ђорђевић
Општи циљеви:	Унапређење компетенција наставника филозофије и друштвених наука за критичку и креативну употребу текста у настави
Специфични циљеви:	Стицање знања о најновијим стандардима и техникама коришћења текста у настави; Развијања компетенција за унапређење читалачке вештине ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Читалачке компетенције (разумевање, резимирање, идентификовање аргумената, интерпретација, нелинеарно читање, критичко читање текста). 2. Критичко, креативно и комплексно (мултидимензионално) мишљење (Липман). 3. Аналитичко, критичко и дивергентно мишљење. 4. Препоруке Унеска за наставу филозофије и друштвених наука. 5. Одређивање циља и исхода часа на коме се користи текст метода. 6. Врсте питања везаних за текст (питања за повезивање са претходним знањем ученика, питања за разумевање и питања за рефлексију о тексту). 7. Врсте задатака и налога (интерпретација, драматизација, упућивање на друге изворе, истраживање). 8. Хоризонтално и вертикално повезивање ради развоја, интердисциплинарности и интеркултуралности при избору и обради текста у настави. 9. Принципи избора и адаптације текста. 10. Стратегије вредновања постигнућа ученика при употреби текста у настави филозофије и друштвених наука.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Зорица Кубурић zoricakuburic@gmail.com 063/778-02-60
Аутори:	Зорица Кубурић
Реализатори:	Зорица Кубурић, Снежана Дачић, Ана Кубурић
Општи циљеви:	Формирање интердисциплинарног приступа наставничком занимању и развијање свести о променама концепција образовања у вези са друштвеним променама
Специфични циљеви:	Разматрање приступа и концепције образовања у Србији стављањем у контекст са другим тренутно присутним концепцијама образовања на европском плану
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Приказ образовања као посебне делатности у оквиру друштвене поделе рада у свету и код нас.
2. Филозофија образовања у различитим епохама.
3. Циљеви васпитања и образовања у контексту друштвених промена.
4. Промена парадигме од традиционалног разумевања улоге наставника у настави која носи идеју активног учења којим се развија мишљење.
5. Која промена вредности стоји иза императива да је данас потребно што више подстицати ученике да активно мисле, истражују, решавају проблеме и тиме усвоје навике и способности које ће и касније користити, стил мишљења својствен одређеној дисциплини.
6. Наставничко занимање на путу професионализације – како стићи до циља.
7. Активност наставника у разговору и писаној форми.
8. Увид у релевантну литературу.
9. Циљ наставе, циљ наставних јединица и постављених задатака.

ФУНКЦИОНАЛНОСТ УЦБЕНИКА ИСТОРИЈЕ ЗА ОСНОВНЕ И СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

K1

П: 5, 6

Институција:	Удружење наставника "Доситеј Обрадовић" Пљевљанска 2 11000 Београд
Координатор:	Драгана Мишић mistic62@gmail.com 064/282-81-54 011/616-78-09
Аутори:	Ема Миљковић Бојанић, Никола Самарцић
Реализатори:	Ема Миљковић Бојанић, Никола Самарцић, Радивој Радић, Александар Растовић, Сузана Рајић, Данијела Стефановић, Синиша Мишић, Весна Рашковић, Драгана Мишић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за савремени приступ у настави; Јачање компетенције наставника у области нових научних достигнућа; Оспособљавање наставника за савремени методолошки приступ наставним садржајима; Оспособљавање наставника за прилагођавање наставног процеса савременим научним достигнућима
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за примену стандарда у настави историје, развијање комуникацијских вештина код наставника и размена искуства.

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теме из историје старог века у уџбеницима за основну и средњу школу. 2. Општа историја средњег века у уџбеницима за основну и средњу школу. 3. Национална историја средњег века у уџбеницима за основну и средњу школу. 4. Национална историја новог века у уџбеницима за основну и средњу школу. 5. Општа историја новог века у уџбеницима за основну и средњу школу. 6. Национална историја 19. века у уџбеницима за основну и средњу школу. 7. Историја 20. века у уџбеницима за основну и средњу школу.

ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Вања Илић, Гордана Станковић
Реализатори:	Вања Илић, Гордана Станковић
Општи циљеви:	Подизање нивоа знања просветних радника о штетности психоактивних супстанци
Специфични циљеви:	Надоградња знања и вештина наставника и стручних сарадника које ће младим људима помоћи да се суоче са проблемима и притисцима друштва у области злоупотребе психоактивних супстанци
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), медицинска сестра – васпитач, васпитач у

дому ученика, сарадник (педагошки асистент
и помоћни наставник), директор/помоћник
директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Превенција болести зависности.
2. Обука просветних радника за интерактивни рад, тимски рад, рад кроз игру и заједничку акцију, преко интерактивних радионица у раду са децом.

Институција:	Криминалистичко-полицијска академија Цара Душана 196 11080 Земун – Београд
Координатор:	Саша Мијалковић mijalkovics@yahoo.com; sasa.mijalkovic@kpa.edu.rs 064/892-50-02, 063/370-386
Аутори:	Саша Мијалковић
Реализатори:	Саша Мијалковић, Горан Бошковић, Дане Субошић, Бранкица Ђуришић, Далибор Кекић
Општи циљеви:	Развијање безбедносне културе наставника, стручних сарадника и чланова управа школа, као и њихових едукативних квалификација из области безбедности, а посредно и ученика и њихових родитеља, што би резултирало унапређењем безбедности у школским објектима
Специфични циљеви:	Оспособљавање за благовремену и правилну идентификацију претњи безбедност ученика и развијање способности за правовремено реаговање; унапређење менаџерских способности за креирање и спровођења мера превенције угрожавања безбедности ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), наставник општеобразовних предмета – средња

стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Досадашња искуства и напори на пољу унапређивања безбедности ученика у школским објектима.
2. Доминантни облици угрожавања безбедности ученика у школским објектима.
3. Субјекти чувања и унапређивања безбедности ученика у школским објектима.
4. Менаџмент унапређивања безбедности у школама – студија случаја „Звездара“.

БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ – ПРЕПОЗНАВАЊЕ, РЕАГОВАЊЕ, ПРЕВЕНЦИЈА – ОНО ШТО НАСТАВНИЦИ ТРЕБА ДА ЗНАЈУ

K1

П: 1, 7

Институција:	Удружење Креативни учитељи Саве Ковачевића 138 11309 Лештане
Координатор:	Момчило Степановић stlamomcilo@gmail.com 064/135-72-78 011/228-09-32
Аутори:	Стевица Борковић, Гордана Петровић, Никола Лаловић
Реализатори:	Стевица Борковић, Гордана Петровић, Никола Лаловић
Општи циљеви:	Едукација полазника о болестима зависности, могућностима њиховог раног препознавања и адекватним начинима реаговања
Специфични циљеви:	Оспособљавање полазника да адекватно реагују у ситуацијама породичне или ученичке зависности; Разоткривање заблуда према болестима зависности
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам дрога, историјат, врсте и особине дрога. Радионица – Истраживање „Шта су дроге?“ (појам дрога, историјат, врсте и особине дрога, начин деловања дрога на централни нервни систем, психолошка зависност, физичка зависност, толеранција - појам и објашњење пада и пораста толеранције, поремећај ендорфина код злоупотребе дрога).
2. Заблуде и промена ставова према дрогама. Радионица – Истраживање о ставовима полазника обуке према психоактивним супстанцама и зависницима (типичне заблуде и промена ставова према дрогама и другим облицима зависности).
3. Фактори који доприносе да се дроге узимају, рано препознавање деце, омладине и оних који конзумирају психоактивне супстанце. Радионица – Истраживање ризичних фактора (Фактори који доприносе да се дроге узимају, савремена истраживања ризичних фактора који наводе омладину да пробају и наставе да узимају неку психоактивну супстанцу, супстанце које се најпре узимају, рано препознавање деце и омладине који конзумирају психоактивне супстанце; Упознавање фактора који доприносе опредељивању за узимање психоактивних супстанци и препознавање конзумента).

4. Обука за препознавање и адекватно реаговање – како препознати показатеље ризика у породици ученика, начин реаговања и сарадње. Радионица – Истраживање „Ризичне породице и појединци, особености знаци зависности“ (посматрано из позиције васпитача, наставника, професора и других стручних радника и стручних сарадника; како препознати ризичне породице и родитеље-зависнике чија деца бораве у образовним установама, начин реаговања у таквим ситуацијама; темперамент зависника, карактеристике, болест зависности код једног или оба родитеља – наркоманија, алкохолизам, коцка; агресивност родитеља према наставном особљу; како препознати ризичну децу у школским установама и начини реаговања у таквим ситуацијама).
5. Надлежности примарне, секундарне и терцијалне заштите и превенције (Сарадња у лечењу и спречавању рецидива; Секундарна и терцијална превенција наркоманије; Надлежности и мере заштите од штетних последица; Упознавање секундарне и терцијалне превенције (ток лечења, спречавање рецидива, узроци рецидива, нови начини спречавања појаве рецидива у савременом добу технологије и информатике, клубови лечених зависника; Искуства са клиника).
6. Законска регулатива о психоактивним супстанцама (Предавање о законској регулативи која се односи на употребу и стављање у промет опојних дрога).

Институција:	Завод за јавно здравље Врање Ј. Ј. Лунге 1 17500 Врање
Координатор:	Ержика Антић zzjzvr@open.telekom.rs 064/414-82-82 017/400-270
Аутори:	Ержика Антић
Реализатори:	Ержика Антић, Драгиња Стошић, Драган Младеновић
Општи циљеви:	Процес учења и оспособљавања за усвајање и примењивање правилног односа према здравом начину живота и заштити сопственог здравља и здравља заједнице
Специфични циљеви:	Примена стечених знања у преношењу порука којим се жели постићи промена ризичног понашања и усвајања здравих стилова живота
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Промоција здравља је неговање и унапређивање стила живота и других социјалних, економских, индивидуалних фактора и околине (Промоција здравља треба да допринесе побољшању здравствених ресурса и услова живота и на тај начин појача здравствени потенцијал. Она укључује здравствено васпитање и односи се на све активности које имају за циљ да побољшају пред/услове за здравље).
2. Значај познавања комуниколошких вештина радника у просвети.
3. Значај унапређивања здравља – "васпитање за здравље", предузимање одговарајућих акција, које ће помоћи појединцима, породицама и заједницама да прихвате здрав став и праксу у односу на адикцију, хигијену, исхрану, репродукцију и околину.
4. Васпитање за здравље као кључно питање стратегије здравља којим се утиче на становништво да задржи позитивне навике и понашања, да мења штетне навике и адекватно користи здравствену, социјалну и друге службе.

5. Могућност избора здравствених васпитних стратегија: комуникацијске методе, (предавања, дискусије, индивидуалне методе, медијске технике); стратегије стицања вештина (групни рад, креативне радионице, стицање вештина, модификација понашања..и сл.); организационе методе (развој заједнице, друштвене акције, кампање и сл.).
6. Улога информисаности и знања у формирању и мењању ставова.
7. Примена скале за мерење ставова преко директних и индиректних техника (упитници, анкете, тестови и сл.).

Институција:	Удружење Креативни учитељи Саве Ковачевића 138 11309 Лештане
Координатор:	Момчило Степановић stlamomcilo@gmail.com 064/135-72-78 011/228-09-32
Аутори:	Јасмина Пантић, Мила Паунић, Снежана Лазаревић, Момчило Степановић, Страхиња Лазаревић, Маја Станојевић
Реализатори:	Јасмина Пантић, Мила Паунић, Снежана Лазаревић, Момчило Степановић, Страхиња Лазаревић, Марија Манојловић, Маја Станојевић
Општи циљеви:	Подизање нивоа здравствене културе у области сексуалног васпитања и превенције нежељених понашања – здрави стилови живота
Специфични циљеви:	Едукација наставника и васпитача о значају и елементима сексуалног васпитања ученика у школама и факторима ризика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за

образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Сексуално васпитање деце у школама (потребе у пракси, циљеви и задаци; значај увођења сексуалног васпитања у наставну праксу као наставног предмета; статистички подаци; анализа анкете о потреби увођења сексуалног образовања у школама, са становишта родитеља, наставника и ученика; едукативна игра „Да ли се чујемо?“; практични значај – шта ученици добијају).
2. Технике рада и начини њиховог спровођења (дискусије; „вртлог идеја“; играње улога; поучне игре и симулације; практични примери; причање прича; дебате; вежбање животних вештина специфичних за одређени контекст са другима).
3. Концепт здравља (радионица – Шта значи "бити здрав" и шта све утиче на здравље; Животне вештине и животне вредности у служби здравља).
4. Пубертет (Опште карактеристике – емоционалне, физичке и социјалне; радионица – Са ким разговарају по питању полности; Разлози за превремено ступање у сексуалне односе; Како улити сигурност и стећи поверење код ученика; Злостављање и насиље).

5. Репродуктивно и сексуално здравље (Односи међу половима; радионица – Ризичан сексуални однос; активности – Безбеднији сексуални однос; Трудноћа у адолесценцији; Контрацепција; Кораци у доношењу добрих одлука – обука за примену асертивних техника; Притисак вршњака – реаговање на притисак - презентација, радионица, излагање, дискусија)
6. ХИВ и ППИ – полно преносиве инфекције (Шта је ХИВ и ППИ, статистички подаци; Начини преношења – истине и заблуде; ХИВ и ми – видео запис; Живот са ХИВ-ом; Живот са ХИВ позитивном особом; Хигијена, превенција, лечење – радионице)

Институција:	Друштво учитеља Новог Сада Војводе Путника 1 21100 Нови Сад
Координатор:	Зденка Рајковић atinaimina@neobee.net 064/863-40-50 021/544-029
Аутори:	Недељко Јовић
Реализатори:	Недељко Јовић, Маријана Стефановић
Општи циљеви:	Мотивисање и подршка наставницима у преузимању одговорне и активне улоге у превенцији злоупотребе ПАС; Стицање вештина и знања наставника да се планира и спроводи систематски и континуирани превентивни рад у школи, која би обухватила све интересне групе: ученике, наставнике, родитеље и локалну заједницу
Специфични циљеви:	Саветодавни рад са породицама, симптоматологија злоупотребе ПАС; Планирање акција помоћи, подршке и саветодавног рада са младим зависницима, узрок рецидива и планирање мера заштите
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа,

наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Адолесценција и ризична понашања младих.
2. Типологија ризичних породица и саветодавно-превентивни рад са родитељима.
3. Подела ПАС-начин кориштења, знаци, симптоми злоупотребе, последице.
4. Како препознати наркомана и како реаговати.
5. Тестирање на дроге.
6. Терапија болести зависности, узроци рецидива.
7. Практична примена знања у планирању превентивних и саветодавних активности у школској средини.

Институција:	Завод за јавно здравље Суботица Змај Јовина 30 24100 Суботица
Координатор:	Нада Косић-Бибић promocija@zjzs.org.rs 063/732-18-05 024/601-069
Аутори:	Нада Косић Бибић, Еника Черник
Реализатори:	Нада Косић Бибић, Еника Черник
Општи циљеви:	Очување и унапређење здравља деце предшколског узраста; Стицање одређених знања, вештина и облика понашања усмерених ка здравом начину живота
Специфични циљеви:	Едукација и оспособљавање тимова из вртића за укључивање у извођење програма; Развој окружења које ће у свим својим аспектима бити усмерено ка здрављу
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Здравствено-васпитни садржаји: људско тело – делови тела, унутрашњи органи, наша чула; хигијена тела и руку, уста и зуба; дисање на нос и уста (респираторне инфекције); како да очувамо наше срце; како перемо зубе и зашто перемо зубе; увођење прања зуба код деце у вртићу; правилна исхрана; умереност, прича о Перици који је научио да правилно једе слаткише; чуло укуса, где осетимо укус; физичка активност; безбедан саобраћај и безбедно окружење; повреде и пружање прве помоћи; у болници, код лекара и зубара; решавање проблема у групи и другарство; разумевање емоција; понашање и поремећаји понашања код деце; понављање облика, корелација математике и здравственог васпитања; представљање здравственог васпитања у завршним представама.

Радионице:

- а) Радионице за млађи предшколски узраст имају за циљ упознавање деце са основним деловима људског тела и њиховом функцијом, упознавање са вештинама одржавања личне хигијене, развијање позитивног осећаја према себи и своме телу, као и превенцији повреда.
- б) Радионице за старији предшколски узраст шире и детаљније обрађују унутрашње делове људског тела и њихову функцију.
- в) Радионице за оснаживање тимовима у предшколским установама (васпитачи, медицинске сестре, нутриционисти, педагози/психолози): увођење прања зуба код деце у вртићу, разумевање емоција, понашање и поремећаји понашања, представљање здравственог васпитања у завршним представама.

ЗДРАВСТВЕНО-ОБРАЗОВНА ПОДРШКА У РАДУ СА ХИПЕРАКТИВНОМ ДЕЦОМ И ДЕЦОМ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

K1

П: 3, 5

Институција:	Школа за оштећене слухом-наглуве "Стефан Дечански" Светозара Марковића 85 11000 Београд
Координатор:	Горанка Дамјановић d.goranka@gmail.com 060/317-91-62 011/317-91-62
Аутори:	Горанка Дамјановић, Еминовић Фадиљ, Светлана Матовић
Реализатори:	Горанка Дамјановић, Фадиљ Еминовић, Светлана Матовић
Општи циљеви:	Усвајање основних знања о здрављу; Боље познавање процеса сазнања и развој мотивације; Боље познавање хиперактивних ученика и особа са сметњама у развоју; Упознавање поступака и приступа за рад са хиперактивним ученицима; Савладавање технике формирања ИОП-а
Специфични циљеви:	Упознавање фактора важних за здравље, личност детета и учење; Стварање позитивно-стимулативне атмосфере у школи; Превазилажење предрасуда средине о особама са сметњама у развоју; Стицање теоретских и практичних знања за успешну едукацију
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних

предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод (подаци о начину рада и реализацији семинара).
2. Представљање учесника и приказ циља и задатака.
3. Здравствено васпитање (предуслови здравља и поремећаји здравља; стратегија здравља младих у РС; основни принципи здравог живота и правилне исхране; предлози за превазилажење проблема здравља).
4. Сазнање као процес (појам и функција сазнања; учење и стратегија учења; фактори који утичу на понашање и успех ученика; физиолошка усмереност етапа учења; памћење као фактор учења – техника брзог памћења; пажња и заборављање као фактори учења; тешкоће у учењу и начини њиховог превазилажења; подстицаји активног учења – мотивација, темперамент; ставови и вредности, њихов утицај на учење).

5. Дефицит пажње код ученика (симптоми и облици понашања – савети за родитеље и наставнике; организовање наставе, приступи у раду са хиперактивном децом; правила у учењу хиперактивне деце; хиперактивна деца и тешкоће у стварању пријатељстава; примери – помоћ у раду са хиперактивном децом).
6. Путеви успешне инклузије (шта одређује ИОП и чиме је условљен; карактеристике ИОП-а и крајњи циљ његовог формирања; општа правила у припреми часа; битни елементи за формирање ИОП-а; формирање и ревизија ИОП-а; принципи рада тима за праћење; важни елементи за формирање ИОП-а; израда педагошког профила детета; сметње које отежавају учење детета ометеног у развоју; израда ИОП-а).
7. Евалуација (радионице – здравље и фактори здравља, сазнање као процес, брзо памћење, дефицит пажње код ученика, пример доброг приступа; израда ИОП-а).

КОРАК, КОРЕКТИВНА ГИМНАСТИКА, ВЕЖБЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ И КОРЕКЦИЈУ ТЕЛЕСНИХ ДЕФОРМИТЕТА

K1

П: 3, 6

Институција:	Клуб корективне гимнастике "Корак" Матије Гупца 10 24100 Суботица
Координатор:	Љубомир Станкић korak99@eunet.rs 063/725-48-01 024/541-942
Аутори:	Љубомир Станкић
Реализатори:	Бранка Протић-Гава, Тијана Крсмановић, Јасмина Кнежевић, Борислав Обрадовић, Јосип Лепеш, Мирослав Кнежевић, Љубомир Станкић
Општи циљеви:	Осавремењавање наставе физичког васпитања; Подизање квалитета наставе физичког васпитања у складу са Образовним стандардима за крај обавезног образовања
Специфични циљеви:	Стручно усавршавање педагога физичког васпитања за самостално организовање часова корективне гимнастике; Укључивање корективне гимнастике у програм наставе физичког васпитања; Развијати код ученика прихватање здравог и активног начина живота. Да помогне ученицима не само да развију сопствену моторику и психосоцијалне вештине, већ и да усвоје знања, ставове и одређене облике понашања који ће им бити потребни приликом избора здравог стила живота

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретска обрада деформитета кичменог стуба, грудног коша, ногу и стопала. 2. Укључивање у наставу физичког васпитања деце са посебним потребама. 3. Психолошки аспект одрастања деце са деформитетима кичменог стуба и њихово укључивање у наставни процес. <p>Реализација садржаја планирана је по групама, које су подељене по називима телесних деформитета, (кифозе, лордозе...). Практични део је организован као корективни рад, вежбе за превенцију (јачање појединих мишићних група, развој еластичности, правилних навика...) и корекцију телесних деформитета, дијагностика соматоскопском методом, вежбе истезања као припрема за корективни рад.</p>

КРЕАТИВНИ РАД СА УЧЕНИЦИМА НА ПРЕВЕНЦИЈИ ЗЛОУПОТРЕБЕ ПСИХОАКТИВНИХ СУПСТАНЦИ (ПАС)

Институција:	Градски завод за јавно здравље Београд Булевар Деспота Стефана 54а 11000 Београд
Координатор:	Светлана Јанковић jankovic.svetlana@gmail.com 063/718-99-80 011/207-86-55
Аутори:	Светлана Јанковић, Eleanor Hill, Sue Occleston, Patricia King, Зора Дешић, Јасмина Николић
Реализатори:	Светлана Јанковић, Зора Дешић, Јасмина Николић, Снежана Матић, Душанка Матијевић, Бранко Новокмет, Весна Филипковић, Светлана Миленовић, Ивана Оролицки, Маја Попов, Сандра Јовановић, Светлана Андријанић, Јелена Антић, Мила Тодоровић, Зоран Сретеновић, Ивана Радовић, Сузана Петровић, Јасмина Гејо, Слађана Грбић, Татјана Сурдучки, Ева Божић
Општи циљеви:	Унапређивање капацитета наставника за превенцију злоупотребе ПАС
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за примену методе Заједничко учење кроз акцију; Оспособљавање наставника да код ученика развијају активан приступ против злоупотребе ПАС
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Заступљеност употребе психоактивних супстанци међу децом и омладином у Србији. 2. Физичке, менталне и друштвене последице коришћења психоактивних супстанци. 3. Упознавање са методом „заједничко учење кроз акцију“. 4. Значај тимског рада. 5. Разумевање везе осећања и понашања, препознавање ризичног понашања. 6. Развој делотворних стратегија реаговања на негативне утицаје. <p>Активности:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Идентификовање проблема у вези са злоупотребом психоактивних супстанци у непосредном окружењу. 2. Спровођење истраживања везаног за изабрани проблем. 3. Планирање и спровођење акција за решавање проблема. 4. Вредновање предузетих акција и постигнутих резултата.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Гордана Симић pregoness@open.telekom.rs 062/803-13-74
Аутори:	Гордана Симић
Реализатори:	Гордана Симић, Марија Петровић, Ивана Мијајловић, Стефанија Трајковић, Дејан Јевтић, Тамара Васиљевић
Општи циљеви:	Оснаживање запослених у предшколским и школским установама у примени прве помоћи
Специфични циљеви:	Оспособљавање полазника да самостално пружају адекватну неопходну прву помоћ, прва карика у ланцу преживљавања, активно учествују у спасавању живота
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета

у основној/средњој уметничкој школи (музичке,
балетске, ликовне), васпитач у предшколској
установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач
у дому ученика, стручни сарадник у предшколској
установи/школи, сарадник (педагошки асистент и
помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Интерактивно учење кроз примере и практичан рад.

1. Теоретска обука о ургентним стањима - упознавање са врстама, начином и значајем збрињавања повреда, болести и акциденталних стања.
2. Практични рад – савладавање и увежбавање вештина неопходних у пружању прве помоћи (заустављање крварења, постављање имобилизације, оживљавања).

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Павле Ковачевић, Наташа Николић
Реализатори:	Павле Ковачевић, Наташа Николић
Општи циљеви:	Развијање одговорности за чување и унапређење физичког, психичког, социјалног, полног и емотивног здравља учесника у васпитно-образовном раду
Специфични циљеви:	Сазнавање о чувању и унапређењу физичког, психичког, социјалног, полног и емотивног здравља; Стварање нових навика здравог живота
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај здравственог васпитања у наставном процесу (Уочавање здравствених проблема у разреду; Важност познавања медицинских елемената за васпитача и наставника и приказ шеме будућности савременог образовања – пут до здравља и виталности).
2. Како препознати најчешће симптоме болести ученика у разреду и како предузети одговарајуће мере (Упознавање учесника са симптомима најчешћих болести ученика и начинима њиховог препознавања и реаговања у датом тренутку – алергије, енуреза, слаб вид, слаб слух, астма...).
3. Старе и нове навике здравог живота (Упознавање учесника са основним елементима стварања навика здравог живота у породици и школи (лична хигијена, ваздух, вода, исхрана, кретање; упознавање са значајем менталне хигијене у породици и школи – психа и пол; стрес; замор и умор; опоравак; ритам учења).
4. Природа око нас и у нама су једно (Упознавање са значајем везе природе и човека, духа и тела; Писмо поглавице из Сијетла).
5. Суштина детета је игра (Упознавање учесника са значајем игре за правилан психо-физички развој – осмишљавање игара духа и тела).
6. Шта обезбеђује дужи и здравији живот (Упознавање учесника са основним елементима важним за дуг и здравији живот).
7. Дете није човек у малом (Дете у периоду раста и развоја – Раст и развој; Глава детета; Површина коже детета; Плућа и срце; Посматрајмо школу, наставу и наставнике очима детета).
8. Примена нових поступака и метода ради очувања, унапређивања и јачања здравља ученика (Усвајање основних принципа важних за физичко, психичко, социјално, емотивно и полно здравље детета – Пре свега не нашкодити; Једноставност; Поступност; С мером и на одређени начин; Препознавање свих својстава детета; Препознавање водећег својства детета; Стратегија развоја детета...).

9. Све се учи, све се вежба (Усвајање знања о могућностима јачања физичког, психичког, социјалног, полног и емотивног здравља деце и одраслих кроз игру – емоција, машта, одлука, упорност, истрајност, позитивне мисли, позитивне речи, позитивно сејање, полност; Практична вежбања у настави – примена нових метода и поступака – Израда каталога дечјих особености; свески стратегије и развоја детета; Практична примена у различитим наставним предметима и ваннаставним активностима).

10. Евалуација програма.

Институција:	Фондација менталне хигијене "Експекто" Шанућева 27 24100 Суботица
Координатор:	Ливиа Јоо Хорти joo.horti.livia@gmail.com 063/585-209 024/687-620
Аутори:	Ливија Јо-Хорти, Тинде Риц Денч, Илдико Менђан Плетикосић
Реализатори:	Дијана Живановић, Ливија Јо-Хорти, Тинде Риц Денч, Илдико Менђан Плетикосић
Општи циљеви:	Примарна превенција наркоманије (спречавање употребе наркотика); Секундарна превенција (сузбијање употребе наркотика, смањење последица наркоманије)
Специфични циљеви:	Мобилизација просветних радника за активно учешће у превенцији наркоманије; Освешћивање одговорности одраслих; Ширење информација о наркоманији; Развијање емпатије и превенција дискриминације према популацији захваћеној болестима зависности
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за

образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 16 -20

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Вођење кроз интерактивну, мултимедијалну изложбу „Метаморфоза – дрога“.
2. Ефекти различитих наркотика.
3. Радионица о узроку наркоманије.
4. Радионица за оснаживање у раду са родитељима.
5. Радионице за развијање подршке вулнерабилној групи.
6. Вежбе за развијање комуникације са погођеном групом.

МИСЛИМО НА ВРЕМЕ – ПРЕВЕНИРАЈМО ЗЛОУПОТРЕБУ ПСИХОАКТИВНИХ СУПСТАНЦИ У ШКОЛАМА И ДОМОВИМА УЧЕНИКА

K1

П: 1, 2

Институција:	Висока здравствено-санитарна школа струковних студија Тошин Бунар 7а 11000 Београд
Координатор:	Јасмина Ђорђевић-Пешић jassa@open.telekom.rs 060/365-71-12 018/225-852
Аутори:	Јасмина Ђорђевић-Пешић
Реализатори:	Јасмина Ђорђевић-Пешић, Благоје Нешић
Општи циљеви:	Унапређивање квалитета живота деце/ученика применом: мера превенције за стварање безбедне средине за живот и рад деце/ученика, мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље у установама
Специфични циљеви:	Стварање и неговање климе прихватања и толеранције; Доношење и развијање програма превенције; Информисање свих о процедурама и поступцима; Компетентност наставника за препознавање насиља; Стално праћење, евидентирање, успостављање система ефикасне заштите деце/ученика; Саветодавни рад
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/ помоћник директора

Број учесника:	20
Трајање:	два дана (12 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уводне напомене о историјату и злоупотребама психоактивних супстанци. 2. Приказ садашњег стања наркоманије у нашој средини. 3. Ставови адолесцената према дроги и алкохолу. 4. Симптоми коју упозоравају на злоупотребу алкохола и дроге од стране адолесцената (примена брзе методе тзв. Контекст PАР која на једностан начин указује на присуство девијантног понашања адолесцената злоупотребом психоактивних супстанци). 5. Проблеми одрастања адолесцената (адолесценти и породица, адолесценти и школа, понашање адолесцената међу вршњацима). 6. Протективни фактори, предлог мера превенције и предлог мера интервенције. 7. Евалуација.

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Ивана Станковић, Марина Илић
Реализатори:	Марина Илић, Ивана Станковић, Александра Гроздановић
Општи циљеви:	Проширивање сазнања о последицама дуготрајног стреса у педагошком раду; Упознавање васпитног особља са стратегијама заштите менталног здравља
Специфични циљеви:	Дефинисање ризика за психофизичко здравље које педагошка пракса носи; Синдром изгарања, фазе његовог развоја; Контратрансфер и посредна трауматизација
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), наставник стручног предмета
у основној/средњој уметничкој школи (музичке,
балетске, ликовне), васпитач у предшколској
установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач
у дому ученика, стручни сарадник у предшколској
установи/школи, сарадник (педагошки асистент и
помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни тест знања.
2. Педагошка пракса (помагачке професије) и ментално здравље.
3. Синдром изгарања.
4. Контратрансфер
5. Посредна трауматизација.
6. Фактори који доприносе појави стреса.
7. Препознавање знакова стреса.
8. Физиолошке последице стреса – индивидуално мапирање.
9. Контрола стреса, брига о себи.
10. Израда личних стратегија самозаштите.
11. Евалуација семинара (излазни теста знања, евалуациони упитника).

ПРАВИЛНА ИСХРАНА И ДОЗИРАНА ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ – ФАКТОРИ РАЗВОЈА И ОЧУВАЊА ЗДРАВЉА

K1

II: 1

Институција:	Стручна школа за естетику, стил и културу тела ШКОЛЕСТ Петра Чајковског 2а 11000 Београд
Координатор:	Катарина Јовић katarinajovic@hotmail.com 065/810-00-18 011/264-82-08
Аутори:	Сања Радовановић, Сенка Мазих
Реализатори:	Сања Радовановић, Сенка Мазих, Марина Ђелић, Зорица Микић, Марко Мугоша
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за рад на превенцији поремећаја неправилне исхране и редукованих физичких активности
Специфични циљеви:	Упознавање полазника са смерницама за правилну исхрану, значајем физичких активности, односом телесне масе, физичке активности и утрошка енергије
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Савремени принципи правилне исхране. 2. Зашто је тешко направити добар избор хране. 3. Хранљиве материје – врсте и улога. 4. Есенцијалне хранљиве материје. 5. Животне намирнице као извор хранљивих материја. 6. Пирамида исхране. 7. Смернице за правилну исхрану. 8. Препоручени унос хранљивих материја. 9. Специфичности исхране деце и омладине. 10. Практична припрема јеловника и оброка за децу, омладину и одрасле. 11. Препоруке за избор намирница за ђачку ужину. 12. Анализа уноса хране – израчунавање енергетске вредности унетих угљених хидтата, масти и беланчевина. 13. Израчунавање количине енергије потребне за базални метаболизам и дневних енергетских потреба. 14. Значај физичке активности у развојном периоду. 15. Физичка активност и исхрана. 16. Потребе у хранљивим материјама особа које вежбају. 17. Однос телесне масе, физичке активности и утрошка енергије. 18. Пирамида активности. 19. Рушење митова о исхрани спортиста. 20. Потребе физички активних особа за хранљивим материјама (угљени хидрати, протеини и масти). 21. Пирамида активности. 22. Најчешће последице неправилне исхране и редукованих физичких активности (гојазност, анорексија нервоса и булимичка, мршавост, кахексија). 23. Методе процене гојазности. 24. Боди – Мас – Индекс.

ПРВИ КОРАК ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ

K1

П: 1

Институција:	ОШ "Вук Караџић" Маршала Тита 1 24210 Бајмок
Координатор:	Рајка Томановић Токовић tokovics@open.telekom.rs 064/427-88-41 024/530-279
Аутори:	Рајка Томановић Токовић
Реализатори:	Рајка Томановић Токовић, Томислав Вајс, Светлана Илијашевић, Бошко Маравић
Општи циљеви:	Упознавање полазника семинара са проблематиком болести зависности, етиологијом, патогенезом; Оснаживање и повећање нивоа компетенције просветних радника да се активно укључе у превенцију болести зависности
Специфични циљеви:	Обука и подршка полазницима за примену програма „Први корак превенције болести зависности“; Посредством полазника укључивање родитеља у ову активност
Циљна група:	наставник разредне наставе
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Болести зависности (посебан осврт на наркоманију, узрочници, симптоматологија, патогенеза болести).
2. Врста наркотика (индивидуални рад везан за врсте наркотика).
3. Презентација едукативне бајке о болестима зависности и њиховим штетностима.
4. Презентација рада са децом.
5. Упућивање у примену програма – први корак превенције болести зависности.
6. Наркоман и његова породица (како препознати, улога породице у превенцији).
7. Вођена фантазија (дискусија о томе како реаговати ако посумњамо да неко дете користи неке од психоактивних супстанци).

ПРЕВЕНЦИЈА И ЗБРИЊАВАЊЕ ДЕФОРМИТЕТА КОД ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ

K1

П: 6

Институција:	Стручна школа за естетику, стил и културу тела ШКОЛЕСТ Петра Чајковског 2а 11000 Београд
Координатор:	Катарина Јовић katarinajovic@hotmail.com 065/810-00-18 011/264-82-08
Аутори:	Сенка Мазих
Реализатори:	Драган Вуловић, Раде Јагодић, Љиљана Тодић
Општи циљеви:	Оспособљавање извођача наставе за рад на препознавању, превенцији и третману деформитета, ради унапређења, заштите и очување здравља деце развојем њихових моторичких активности
Специфични циљеви:	Упознавање полазника са анатомским и физиолошким карактеристикама кичменог стуба, раменог појаса и доњих екстремитета и патологијом деформитета ових регија код школске деце
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Анатомско-физиолошке карактеристике локомоторног апарата у деце и омладине.
2. Препознавање патолошких стања локомоторног апарата.
3. Значај вежбања у превенцији и збрињавању поремећаја локомоторног апарата код деце и омладине.
4. Практична обука – демонстрација и увежбавање техника превентивног и корективног вежбања (радионица).

ПРЕВЕНЦИЈА И ПРИМЕНА ЗДРАВИХ СТИЛОВА ЖИВОТА У НАСТАВИ И ВАННАСТАВНИМ АКТИВНОСТИМА У ШКОЛИ

Институција:	Учитељско друштво - Ниш Краља Стевана Првовенчаног 2 18100 Ниш
Координатор:	Бисерка Светозаревић bisa14@gmail.com 069/462-00-10 018/219-039
Аутори:	Бојан Пешић, Бисерка Светозаревић, Маја Врачар
Реализатори:	Весна Динић Арсић, Ирена Митић
Општи циљеви:	Едукација наставника за примену здравих стилова живота у настави и ваннаставним активностима
Специфични циљеви:	Освешћивање наставника о правилним принципима исхране; Значај правилног односа према физичким активностима за успешан развој деце; Промоција здравља
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Принципи правилне исхране, неправилно уношење хране, физичка неактивност.
2. Смењивање физичких и психичких активности у току дана.
3. Узроци, врсте и механизми стварања гојазности код деце предшколског и школског узраста.
4. Појам гојазности и умерене физичке активности.
5. Постулати правилне исхране.
6. Поремећаји понашања у исхрани (анорексија, булимија, гојазност).
7. Савремене здравствено/педагошке методе у превенцији неправилне исхране – стратегије процене и технике интервенције.
8. Технике процене здравља (општег стања) у школи/породици.
9. Намирнице које се препоручују за бољу концентрацију и појачане интелектуалне напоре код ученика.
10. Значај правилног односа према исхрани и физичкој активности за успешан раст и развој ученика.
11. Утицај неправилне исхране на когнитивни, емоционални, социјални и развој слике о себи код ученика.
12. Улога породице у превенцији и отклањању поремећаја.
13. Улога школе у превенцији и отклањању поремећаја.

СУПСТАНЦУ НА ДИСТАНЦУ – ЗДРАВСТВЕНО-ВАСПИТНИ ФИЛМ У ПРЕВЕНЦИЈИ ЗЛОУПОТРЕБЕ ДРОГА

K1

П: 6

Институција:	Институт за јавно здравље Војводине Футошка 121 21100 Нови Сад
Координатор:	Снежана Укропина snezana.ukropina@izjzv.org.rs 064/170-91-17 021/489-78-67
Аутори:	Снежана Укропина, Оља Нићифоровић Шурковић
Реализатори:	Снежана Укропина, Оља Нићифоровић Шурковић, Слађана Мартиновић Митровић, Душан Чанковић, Виолета Поповић, Јелена Ковачевић
Општи циљеви:	Едукација наставника/професора/стручних сарадника у школама за коришћење едукативног филма о превенцији злоупотребе дрога код младих 13-15 година
Специфични циљеви:	Упознавање наставника/професора/стручних сарадника са садржајем и циљевима едукативног филма, програмом едукације, мерама превенције злоупотребе дрога
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Раширеност злоупотребе психоактивних супстанци (ПАС).
2. Стратегија и Акциони план за борбу против дрога у Републици Србији (пример локалног акционог плана из области превенције злоупотребе ПАС).
3. Мотивација професора/наставника/стручних сарадника за рад са ученицима о превенцији злоупотребе ПАС ради самоевалуације, размене искустава и упућивања на заједничке дискусионе закључке на који начин се могу унапређивати знања, вештине и мотивација запослених у образовању у вези са превенцијом злоупотребе ПАС.
4. Приказ стручно-рецензираног филма „Супстанцу на дистанцу“ (Институт за јавно здравље Војводине).

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Жарко С. Павић
Реализатори:	Жарко С. Павић, Тамара Лукић, Лепа Бабић, Славко Алчаковић
Општи циљеви:	Едукација и тренинг наставника и запослених сарадника у средњим школама Србије из области управљања стресом и стресним реакцијама; Главна тема програма је: Како редуцирати, спречити и борити се са стресом на радном месту и у његовој околини?
Специфични циљеви:	1. Упознавање са изворима и узроцима стреса; 2. Упознавање са емотивним, интелектуалним, бихејвиоралним, организационим и здравственим последицама стреса; 3. Механизми одбране од стреса с обзиром на психолошку конституцију и карактеризацију личности; 4. Ефективно управљање и контрола стреса на нивоу организације и на нивоу појединца

Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Идентификација извора стреса (утицај навика, обичаја, гледишта и изговора на ниво достигнутог стреса, начини откривања правог узрока стреса). 2. Уочавање адекватних начина борбе са стресом (здрави и нездрави начини управљања стресом). 3. Препознавање и избегавање непотребног стреса (учење како рећи „не“, како избећи стресогене појединце и ситуације, како контролисати околину, како се одвојити од нелагодних тема и како направити дистинкцију између „треба“ и „мора“). 4. Промена стресне ситуације (промена начина комуникације и оперативности, спремност на компромис, ефективније управљање временом и својим одлукама). 5. Технике адаптације на стресор (уколико се стресор не може да промени морамо се променити ми сами и то сагледавањем личне и организацијске перспективе, увида у „глобалну слику“, прилагођавања сопствених стандарда и система вредности и фокусирањем на позитивне могућности).

6. Прихватање чињеница које не могу да се промене (одустајање од личне контроле када се нешто не може контролисати без помоћи система, техника „поглед према споља“, размена осећања са оним којем верујете, учење „како заборавити“).
7. Проналажење времена за релаксацију и одмор (здрави начини релаксације, време за релаксацију, одмор са себи блиским, упознавање себе чинећи себи нешто лепо, одржавање капацитета за хумор)
8. Уградња здравих принципа у животни стил (физичка активност, здрава исхрана, редукција кофеина и шећера, избегавање алкохола, цигарета и психостимулативних лекова, добар и квалитетан сан, побољшање емотивног здравља, оптималан баланс између духовног и материјалног).

ФИЗИЧКО ВЕЖБАЊЕ У ФУНКЦИЈИ ПРЕВЕНТИВЕ ПОСТУРАЛНИХ ПОРЕМЕЋАЈА И ГОЈАЗНОСТИ КОД УЧЕНИКА

K1

П: 6

Институција: ОШ "Љуба Нешић"
Доситејева 2
19000 Зајечар

Координатор: Јелена Станковић
jesa.bio78@gmail.com
063/476-788
019/423-656

Аутори: Зоран Стојановић

Реализатори: Бојан Шарчевић, Миљан Јовић,
Верољуб Станковић, Драган Тоскић

Општи циљеви: Досадашња сазнања из области корективне гимнастике, правилног држања тела и број девијација кичменог стуба, груди и доњих екстремитета и о проблему и узроцима гојазности код ученика општине Зајечар налажу да се преиспита досадашњи рад са децом и ученицима и да се иницира озбиљнији приступ овом проблему. Да подстакне веће ангажовање свих релевантних чинилаца да дође до већег ангажовања васпитача, учитеља, професора разредне наставе и професора физичког васпитања у превентиви, откривању и корекцији постуралних поремећаја и гојазности код деце и ученика. Покретање акције са свим васпитачима, наставницима и професорима у школи "Правилно седимо" и већу сарадњу са родитељима и указивање на заједнички проблем и његово решавање у наредном периоду.

Специфични циљеви: Подизање нивоа стручног знања, вештине и способности васпитача, учитеља, професора разредне наставе, наставника и професора физичког васпитања; Усавршавање, теоријског и практичног знања са функционалним девијацијама на кичменом стубу, кифозом, лордозом и сколиозом и могућностима на превенцији, откривању и корекцији на часовима физичког васпитања; Унапређење знања о примени метода за корекцију девијација и лечењу у сарадњи са здравственим радницима и родитељима; Упознавање са основним средствима у корекцији, вежбама кинезитерапије, примени Флекси бара, обуком техничких елемената из спортских игара, борилачких спортова, обуком пливања, спортске гимнастике и основних елемената из области атлетике и њиховој примени у настави физичког васпитања, ваннаставним активностима и спортским секцијама

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 25-30

Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Основи корективне гимнастике.
2. Анатомија кичменог стуба.
3. Основне дивијације кичменог стуба (кифоза, лордоза и сколиоза).
4. Значај физичког вежбања у смањењу гојазности код ученика.
5. Гојазност као проблем савременог доба.
6. Примена тренинга и карактеристике Флекси бара.
7. Демонстрација рада са ученицима (приказ)

Практичан део: Обилазак Дома здравља – одељења физикалне медицине и упознавање са медицинским помагалима и справама за корекцију и лечење девијација и деформитета код деце и ученика.

Радионице: Практични приказ и демонстрација вежби кинезитерапије – корективне гимнастике за функционални стадијум кифозе, лордозе и сколиозе (учесници раде практично). Практични приказ и демонстрација техничких елемената спортских игара ради превенције и отклањања девијација кичменог стуба. Примена обуке и тренинга са Флекси баром ради превенције и отклањања девијација кичменог стуба. Примена базичних спортова, џудоа, алетике, спортске гимнастике и пливања ради превенције и отклањања девијација кичменог стуба. Радионице обуке и тренинга: Рад са децом и ученицима у упознавању са спортским дисциплинама и увод у тренинг. Спортско забавиште, елементарне игре, примена Флекси бара, вежбе за развој мишића и за развијање навика кретања. Спортска школица, моторичко понашање, психолошки развој, здравствени статус деце и ученика, развој моторичких способности и обука и тренинг моторичких активности. Игре са лоптом, активности у природи, вежбе и игре у води.

Институција:	Завод за јавно здравље Суботица Змај Јовина 30 24100 Суботица
Координатор:	Нада Косић-Бибић promocija@zjzs.org.rs 063/732-18-05 024/601-069
Аутори:	Нада Косић Бибић, Нада Мацура
Реализатори:	Нада Косић Бибић, Нада Мацура
Општи циљеви:	Очување и унапређење здравља деце школског узраста; Стицање одређених знања, вештина и облика понашања усмерених ка здравом начину живота
Специфични циљеви:	Едукација и оспособљавање тимова из школа за укључивање у извођење програма; Развој окружења у школи и око школе који ће бити усмерен ка правилној исхрани
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Пирамида правилне исхране – основни постулати (припрема јеловника по порцијама; значај витамина и минерала за наше здравље – витамин Ц, калцијум, гвожђе; хранљиви састојци, гојазност код младих – шта урадити; решавање проблема неправилне исхране; увођење здравих obroka у школи).
2. Здравствено-васпитни садржаји о правилној исхрани (прве три радионице се спроводе уз мале модификације за ученике I-II разреда основне школе и III- IV разреда; следеће три радионице су намењене деци виших разреда основне школе, а последња радионица је намењена просветним радницима и осталим запосленим у школи). Радионице за ниже и више разреде основне школе имају за циљ упознавање деце са основним постулатима правилне исхране, значајем и функцијом намирница за нормалан раст и развој и њиховом функцијом, као и са поремећајима који настају као последица неправилне исхране. Последња радионица је намењена првенствено оснаживању васпитача: мотивација за акцију и промене ка увођење здравих obroka у школи, као и изградња партнерства.

ИНФОРМАТИКА

Институција:	Универзитет Метрополитан Тадуеша Кошћушка 63 11000 Београд
Координатор:	Јелена Самарџић jelena.samardzic@metropolitan.ac.rs 063/850-47-36 011/203-08-85
Аутори:	Бошко Мијин, Слободан Јовановић
Реализатори:	Бошко Мијин, Слободан Јовановић
Општи циљеви:	Овладавање теоријом и практичним применама програмског језика C#. Проучавање се пажљиво изабрана серија примера примене C#, са комплетним објашњењима. Све важне особине и карактеристике овог програмског језика биће продискутоване и илустроване, као и инсталирање и употреба интегрисаног софтверског окружења за C#
Специфични циљеви:	Савладавање креирања класа и објеката и операција над њима, у C#; Упознавање са специфичним особинама програмског језика C# ; Употреба расположивих алата у оквиру окружења Visual Studio код пројеката у језику C# за креирање Desktop апликација

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у C#, основни елементи C# програмског језика и NET оквира. 2. Подешавање радног окружења и инсталирање Visual Studio 2010. 3. Кодирање и типови података. 4. Функције и логичке структуре. 5. Матрице, низови и структуре. 6. Класе и објекти у Visual C#. 7. Наслеђивање и полиморфизам у C#. 8. Алати у Visual Studio 2010. окружењу. 9. Техника изузетака и функције за валидацију. <p>*Програм се реализује само електронским путем</p>

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Драган Цветковић, Драган Марковић, Зона Костић
Реализатори:	Драган Цветковић, Драган Марковић, Зона Костић
Општи циљеви:	CAD/CAM пројектовање као скуп метода и техника које је један пословни систем воде ка остварењу циља. Тежиште је на аутоматизацији индустријског инжењеринга и дизајна.
Специфични циљеви:	Обука за коришћење алата SolidWorks за израду и креирање једноставних цртежа, параметарских модела елемената и склопова
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Основе програма SolidWorks и кориснички интерфејс.
2. Цртање и основе моделовања делова.
3. Моделовање ливења и ковања.
4. Обртне површи и солиди.
5. Љуске и ребра.
6. Исправљање грешака.
7. Промене на дизајну.
8. Конфигурисање делова.
9. Дефинисање табела и употреба једначина.
10. Употреба цртежа.
11. Склопови и њихова употреба.

PHOTOSHOP ЕТИДЕ – ПОЧЕТНИ КУРС ДИГИТАЛНЕ ОБРАДЕ ФОТОГРАФИЈА

Институција:	Центар за унапређење наставе "АБАКУС" Љубише Миодраговића бб 11000 Београд
Координатор:	Горан Станојевић goranpttcentar@yahoo.com 064/809-06-30 011/227-84-65
Аутори:	Витомир Радосављевић
Реализатори:	Витомир Радосављевић, Данка Певац, Жолт Коња, Оливера Марковић, Горан Станојевић
Општи циљеви:	Савладавање техника и вештина дигиталне обrade фотографија помоћу софтверског алата „Photoshop CS5“
Специфични циљеви:	Савладавање алата програма, принципа монтаже фотографије; Рад са лејерима, маскама, текстом; Оптимизација фотографија за Интернет
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/ помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Основни алати у Photoshop-у (први део).
2. Основни алати у Photoshop-у (други део).
3. Систематизација садржаја.
4. Лејери.
5. Маске.
6. Рад са текстом.
7. Систематизација садржаја.
8. Оптимизација слика за интернет.
9. Завршни рад.

*Програм може да се реализује и електронским путем

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Весна Краљ Дамјанов, Татјана Мартоноши, Добривој Мартоноши
Реализатори:	Весна Краљ Дамјанов, Татјана Мартоноши, Добривој Мартоноши
Општи циљеви:	Развијање компетенција наставника за примену савремених технологија у настави; Охрабривање наставника за унапређење наставног процеса
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са могућностима примене SMART табле у настави; Оспособљавање наставника за самостални рад у програму SMART Notebook Software
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/

средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 20
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Представљање садржаја програма.
2. Степен информатичке писмености учесника семинара.
3. Предности табле SMART („паметна табла“) као наставног средства (досадашња искуства у примени „паметних табли“ у свету и код нас, коришћење ове табле у раду са децом са посебним потребама).
4. Методички аспекти примене табле SMART.
5. Представљање примера добре праксе.
6. Постављање и калибрисање табле SMART.
7. Основна подешавања табле SMART.
8. Упознавање са програмом SMART Notebook Software и његовим могућностима (рад са текстом, графиком, табелама, анимацијама, видео и аудио садржајима у програму SMART Notebook Software)
9. Рад са страницама и фајловима у SMART Notebook Software-y.
10. Креирање и рад са објектима у SMART Notebook Software-y.
11. Употреба табела и елемената галерије у SMART Notebook Software-y.
12. Алати SMART (Recorder, Video Player, Keyboard).
13. Могућности за објављивање и размену креираних садржаја.
14. Евалуација.

SQL ЈЕЗИК ЗА МАНИПУЛАЦИЈУ ПОДАЦИМА У РЕЛАЦИОНИМ БАЗАМА ПОДАТАКА

К1

П: 6, 8

Институција:	Универзитет Метрополитан Тадуеша Кошћушка 63 11000 Београд
Координатор:	Јелена Самарџић jelena.samardzic@metropolitan.ac.rs 063/850-47-36 011/203-08-85
Аутори:	Светлана Цветановић
Реализатори:	Светлана Цветановић
Општи циљеви:	SQL представља језик за дефинисање и манипулацију подацима у релационим базама података (креирање, ажурирање и брисање релација, приказ података из базе, уношење нових или ажурирање и брисање постојећих података). Наредбе SQL-а се могу уносити кроз SQL/PLUS који представља обавезни модул сваког система за управљање базама података или кроз неки програмски језик. Сечена знања се могу искористити у раду са талентованом децом или за учешће у пројектима који третирају ову проблематику.
Специфични циљеви:	Стицање основних знања за коришћење SQL-а; Подизање информатичког образовања наставника
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник

стручних предмета – средња стручна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Релациони модел база података (дефиниција терминологије везане за релациони модел базе података – релација, примарни и секундарни кључеви, рефернцијални интегритет).
2. Наредбе језика за дефинисање података (CREATE TABLE, CREATE INDEX; ALTER TABLE, DROP TABLE).
3. Наредбе језика за манипулацију са подацима (INSERT, UPDATE, DELETE).
4. Упит над једном релацијом за приказ неизмењеног и измењеног садржаја (SELECT ...FROM; Клаузале WHERE и ORDER BY, GROUP BY и HAVING).
5. Формирање упита над две и више релација (примена операција уније, пресека и разлике, JOIN за спајање две или више релација – EQUIJOIN, CARTESIAN JOIN, OUTER JOIN, SELF JOIN).

*Програм се реализује само електронским путем

Институција:	Агенција за образовање "Марина и Јован" Булевар Јаше Томића 13а/39 21100 Нови Сад
Координатор:	Марина Петровић marinapetrovic1@gmail.com 064/333-25-11
Аутори:	Марина Петровић
Реализатори:	Марина Петровић, Зорица Прокопић, Миливојка Братић
Општи циљеви:	Подизање мотивације и стручно оспособљавање просветних радника да користе могућности савремених информационо-комуникационих технологија у настави
Специфични циљеви:	Креирање текста, аудио, видео, мултимедијалних материјала за учење ради: уважавања стилова учења, индивидуалности, начина комуникације са ученицима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/

средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Педагошке основе учења и наставе.
2. Дигитална слика.
3. Обрада слика.
4. Претраживање интернета.
5. Припремање наставног материјала.
6. Ауторска права.
7. Сигурност деце на интернету.
8. Израда припреме за час у електронском облику.
9. Обрада текста.
10. Израда мапе ума.
11. Креирање pdf докумената.
12. Израда аудио и видео туторијала за учење.
13. Израда мултимедијалне презентације.
14. Израда теста за проверу знања.
15. Алати за комуникацију са ученицима.
16. Презентација завршних радова.
17. Евалуација.

*Програм се реализује само електронским путем

АРХИМЕДЕСОВА РАЧУНАРСКА ТРИБИНА САВРЕМЕНА НАСТАВА РАЧУНАРСТВА И ИНФОРМАТИКЕ – СТАЛНИ СЕМИНАР

K1

П: 5, 6

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Драгана Стошић-Миљковић, Богољуб Маринковић, Драган Маринчић
Реализатори:	Божидар Раденковић, Ђорђе Кадијевић, Јанев, Срђан Маричић, Невенка Спалевић, Катарина Милановић, Лука Стошић, Снежана Марковић, Небојша Лазовић, Драган Маринчић
Општи циљеви:	Стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење наставе рачунарства и информатике, информисање и размена мишљења о актуелним питањима наставе
Специфични циљеви:	Обогаћивање информатичких знања наставника, иновирање садржаја и оспособљавање за систем рада који квалитативно обогаћује знања ученика, а наставу чини садржајнијом и ефикаснијом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	15-25
Трајање:	два дана (10 бодова)

Садржај и активности:

1. Актуелна питања струке и унапређивања информатичко-рачунарског образовања у основној и средњој школи (планови и програми, уџбеници, повезаност информатике и других области).
2. Ужестручне теме (разне примене рачунара, мултимедија, интернет и друга савремена информациона технологија, нове идеје и методе у настави, додатни рад и такмичења из информатике).

Институција:	Висока школа електротехнике и рачунарства струковних студија Војводе Степе 283 11000 Београд
Координатор:	Слободанка Ђенић sdjenic@viser.edu.rs 063/656-359 011/395-00-45
Аутори:	Слободан Обрадовић
Реализатори:	Слободан Обрадовић, Весна Петковић, Бранислав Павић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање у области пројектовања мањих информационих система и база података и њихове реализације у MS Access-у, као и програмирање сложених упита над базама
Специфични циљеви:	Оспособити оне који одслушају овај курс да постану наставници у овој области
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Модели података.
2. Релационе базе.
3. SQL језик.
4. E-R модел.
5. Нормализација, креирање базе података и рад са базом (креирање и сређивање табела, израда упита над базом, креирање образаца и извештаја, импортовање и експортовање табела, итд, користећи програмско окружење MS Access).

БЕСПЛАТНИ ИНТЕРНЕТ АЛАТИ ПОГОДНИ ЗА КОРИШЋЕЊЕ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

K1

П: 6, 8

Институција:	ЕТШ "Никола Тесла" Медведева 18 18100 Ниш/Црвени Крст
Координатор:	Виолета Димић viki@etstesla.ni.ac.rs 062/802-81-68 018/588-582
Аутори:	Милена Крстић, Наташа Поповић, Никола Лилић
Реализатори:	Милена Крстић, Наташа Поповић, Никола Лилић
Општи циљеви:	Подизање квалитета реализације наставних програма и јачање мотивације за рад код ученика коришћењем савремених информационих технологија
Специфични циљеви:	Подстицање наставника на коришћење ИКТ алата при изради наставних материјала и тиме интензивирање сарадње у правцу наставник–ученик и ученик–ученик
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	12
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа захтева савременог наставног процеса који намеће потребу за “електрификацијом“ наставних материјала.
2. Примена Web 2.0 алата у савременој школској пракси (уознавање могућности коришћења бесплатних алата за израду личних и школских интернет презентација обогаћених мултимедијалним садржајима).
3. Бесплатне платформе за креирање блога и едукативних wiki сајтова (Wordpress, Blogspot, Edublogs, Wikispaces).
4. Израда блога на Wordpress-у (коришћење контролне табле Dashboard, блога, креирање категорија чланака, убацивање новог и измена постојећих чланака, додавање мултимедијалних садржаја на сајт, убацивање датотека у библиотеку сајта, уметање линкова, контрола приступа блогу, дефинисање корисника и њихових улога).
5. Педагошки аспекти коришћења wiki алата, указивање на значај сарадничког учења (креирање wiki-ја на Wikispaces-у, додавање корисника и подешавање дозвола, креирање пројеката, додавање страница и фајлова).
6. GlogserEDU систем дизајниран за интерактивну, сарадничку обуку путем презентације садржаја у виду дигиталног постера – глог).
7. Бесплатна Moodle решења на нету.
8. Платформе за дељење докумената, аудио и видео материјала (Youtube, AutorStream, SlideShare, Flickr, Scribd).
9. Бесплатни алати за израду и обраду видео и аудио наставних материјала (Jing као алат за генерисање видео записа активности на екрану и Audacity за подешавање аудио записа).

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Саша Јевтић saleks2007@gmail.com 065/550-54-40
Аутори:	Саша Јевтић
Реализатори:	Бојан Милосављевић, Јасминка Качаник, Саша Јевтић, Верољуб Гајић, Наташа Јевтић
Општи циљеви:	Оспособити полазнике да користе савремене web сервисе у дигиталним учионицама, рачунарским кабинетима, од куће, на терену, из специјализованих установа
Специфични циљеви:	Извођење наставе применом савремених информатичко-комуникационих технологија по традиционалном мешовитом online моделу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Коришћења могућности мултипоинт сервера у дигиталним учионицама.
2. Надзор и управљање радом рачунарске мреже у школским условима – примери из школске праксе.
3. Како користити open source алате, приступачне и за предавача и за учеснике.
4. Праћење садржаја програма образовања од куће, из специјализоване установе или у теренским условима боравка или рада.
5. Концепт заједничког стварања и размене знања и садржаја, као и праћења предавања путем webа и после одржаног курса, коришћења online социјалног софтвера у настави.
6. Корелација и колаборација уз помоћ online окружења.
7. Савремена наставна средстава за рад у инклузивној школи, помоћ у раду колегама и деци.

ДИГИТАЛНЕ БЕЛЕШКЕ – MICROSOFT ONE NOTE РАЧУНАРСКИ ПРОГРАМ

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању, Кањижа Дамјанићева 2 23330 Кањижа
Координатор:	Татјана Варју Потребих tatjana@kanjiza.rs 064/806-20-59 024/874-733
Аутори:	Тот Бела
Реализатори:	Тот Бела, Хечко Роберт
Општи циљеви:	Израда дигиталних бележака у Microsoft OneNote програму; Прикупљање и организација школских информација помоћу OneNote програма
Специфични циљеви:	Примена једноставних помоћних програма за манипулацију слика и видео записа при изради дигиталних бележака
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета

у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Коришћење OneNote апликације (упознавање радне површине – свеске, секције, картице; креирање свеске за школу; унос текста и прикупљање информација).
2. Интернет и OneNote. (обогаћивање белешки са сликама и видеом; OneNote као штампач; ефикасне методе претраживања на интернету, преузимање нађених садржаја у OneNote; шта је pdf, како отворати, како креирати).
3. Коришћење помоћних програма (за едитовање слика, снимање садржаја екрана, доцртавање, дописивање, промена величине слика итд; за израду кратких видео записа – коришћење MovieMaker-a, преузимање видео записа са интернета, нпр. са YouTube-a).

Институција:	Центар за унапређење наставе „Абакус“ Љубише Миодраговића 7ж/5 11000 Београд
Координатор:	Жолт Коња zolt.konja@gmail.com 062/256-128 021/643-53-67
Аутори:	Оливера Марковић
Реализатори:	Маја Тодоровић, Жолт Коња, Вела Чоја, Горан Станојевић, Оливера Марковић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за осмишљавање, припремање, израду и коришћење електронских наставних материјала (ЕНМ)
Специфични циљеви:	Оспособљавање за коришћење бесплатних програма за креирање ЕНМ различитих формата, који се могу користити као штампани материјали, презентације, самосталне апликације или бити уграђени у системе за ЛМС; Упознавање са стандардима; Осавремењавање наставе и поступка оцењивања коришћењем разноврсних механизма за праћење и вредновање постигнућа; Подршка у процесу доживотног усавршавања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних

предмета – средња стручна школа и уметничка
школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), васпитач у предшколској установи,
стручни сарадник у предшколској установи/
школи

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам и карактеристике електронских наставних материјала.
2. Класификација електронских наставних материјала.
3. Фазе у изради електронских наставних материјала.
4. Банке података, базе знања и ауторска права.
5. Стандард SCORM (Sharable Content Object Reference Model).
6. Бесплатни програми за креирање електронских наставних материјала и њихове могућности.
7. Креирање наставних материјала за самостално учење.
8. Креирање наставних материјала за програмирану наставу.
9. Креирање презентационих наставних материјала.
10. Креирање наставних материјала за учење на даљину у складу са стандардом SCORM.
11. Врсте мултимедијалних елемената у наставним материјалима.
12. Додавање мултимедијалних елемената наставним материјалима.
13. Креирање тестова и квизова.
14. Креирање различитих врста питања.
15. Израда и штампање теста.

Институција:	Средња техничка школа Трг Цара Лазара 4 25000 Сомбор
Координатор:	Имре Герштмајер gimre@tehnickaso.edu.rs 063/522-468 025/432-240
Аутори:	Шандор Кеваго, Имре Герштмајер, Чаба Диоши
Реализатори:	Шандор Кеваго, Имре Герштмајер, Чаба Диоши
Општи циљеви:	Обучити полазнике за креирање тестова за своје предмете, које ће моћи конкретно применити у наставном процесу
Специфични циљеви:	Стицање знања и усвајање нових информација о технологијама за израду електронских тестова; Развијање способности креирања питања у електронској форми, коришћењем различитих типова питања и програмских алата; Постићи да учесници семинара израде конкретне тестове, које ће дати својим ученицима, а да повратним информацијама поделе своја искуства са осталим полазницима и реализаторима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Програми за израду електронских тестова. 2. Hot Potatoes, први део (програм за израду тестова). 3. Hot Potatoes, други део (програм за израду тестова). 4. Постављање питања и тестова на web страницу. 5. Moodle тестови. 6. Moodle и Hot Potatoes тестови (спајање Hot Potatoes тестова у LMS платформу).

Институција:	ОШ "Свети Сава" Немањина 27/Б 23300 Кикинда
Координатор:	Арпад Пастор arpad.pastor@gmail.com 064/232-41-99 0230/400-270
Аутори:	Арпад Пастор
Реализатори:	Арпад Пастор, Маја Дувњак
Општи циљеви:	Упознавање Интернет сервиса које користе ученици; Оспособљавање за тајно праћење активности на рачунару и за филтрирање неприкладног Интернет садржаја
Специфични циљеви:	Подстицање полазника да се стечено знање пренесе родитељима, ради контроле деце на рачунарима код куће ради превенције и заштите деце од насиља
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Електронско насиље (упознавање сервиса које деца користе да би се сазнало где су опасности).
2. Интернет и његови сервиси.
3. Претраживање интернета помоћу Google-а и приказ лаке доступности неприкладног садржаја за децу.
4. Сигурност на интернету.
5. Електронска пошта Gmail (објашњење основних елемената налога, комуникација посредством e-mail-а и праћење налога детета ради контроле, спречавања нежељених ситуација).
6. Објашњење рада на Facebook-у (праћење налога детета ради контроле).
7. Упознавање програма за праћење уноса преко тастатуре ради увида у активности деце на рачунару (приступни подаци налога и праћење дописивања са другима).
8. Упознавање програма за „ћаскање“ на интернету и њихова контрола.
9. Упознавање програма за филтрирање садржаја интернета ради спречавања приказа неприкладног садржаја за децу на рачунару.

ЕЛЕКТРОНСКО УЧЕЊЕ НАПРЕДНИХ ТЕХНИКА ПРОГРАМИРАЊА НА ЈЕЗИЦИМА С И С++

К1

П: 6,8

Институција:	Висока школа електротехнике и рачунарства струковних студија Војводе Степе бр. 283 11000 Београд
Координатор:	Слободанка Ђенић sdjenic@viser.edu.rs 011/395-00-45, 011/395-00-00, 011/247-10-99
Аутори:	Слободанка Ђенић
Реализатори:	Слободанка Ђенић, Весна Петковић, Јелена Митић, Ана Милетић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање из области електронског учења напредних техника програмирања
Специфични циљеви:	Дефинисање ризика за психофизичко здравље које педагошка пракса носи; Синдром изгарања, фазе његовог развоја; Контратрансфер и посредна трауматизација
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Динамичка додела меморије.
2. Структуре података.
3. Аргументи из командне линије.
4. Рад са датотекама.
5. Модуларно програмирање.
6. Проширења језика С++ у односу на језик С.
7. Класе и објекти С++ библиотека.
(Реализација садржаја на језицима С и С++).

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Дејан Стевановић dejan.stevanovic@hotmail.com 064/835-51-40
Аутори:	Добривоје Марјановић, Дејан Стевановић
Реализатори:	Јелена Марјановић, Добровоје Марјановић, Дејан Стевановић, Игор Багањ
Општи циљеви:	Унапређивање знања и вештина наставника за примену информационо-комуникационих технологија
Специфични циљеви:	Наставници примењују информационо – комуникационе технологије у свом свакодневном раду за праћење постигнућа ученика.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

1. Важност и значај вођења педагошке документације помоћу рачунара.
2. Препознавање могућности примене информационо-комуникационих технологија у реалном окружењу.
3. Софтверски алати као помоћ у ефикаснијем раду.
4. Примена програма за табеларна израчунавања у конкретним случајевима.
5. Израда табела, дизајн, преглед и штампање докумената.
6. Формуле и функције.
7. Сортирање и филтрирање података.
8. Израда графикона.
9. Анализа података у циљу доношења мера или извештавања.
10. Евалуација.

Институција:	Рачунрска гимназија Кнез Михаилова 6 11000 Београд
Координатор:	Бранислав Ђурђевац b_djurdjevac@cet.rs 011/328-16-14
Аутори:	Душа Вуковић, Југослава Лулић
Реализатори:	Душа Вуковић, Југослава Лулић
Општи циљеви:	Оспособљавање за процену наставних активности у односу на димензије учења за 21. век и коришћење бесплатних алата намењених развијању вештина 21. века
Специфични циљеви:	Развијање дигиталних компетенција наставника и педагошких вештина потребних за рад са дигиталном генерацијом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Вештине 21. века (креативност и иновативност, критичко мишљење и решавање проблема, комуникација и сарадња, дигитална писменост).
2. Учење у 21. веку (карактеристике ученика, наставника, образовног окружења).
3. Кодирање наставних активности (Learning Activities and Student Work - LASW анализа).
4. Димензије учења (изградња знања, сарадња и ИКТ као начин учења; иновативно подучавање – изградња знања кроз сарадњу и употребу ИКТ; бесплатни алати у функцији развијања вештина 21. века код ученика).
5. Евалуација.

*Програм може да се реализује и електронским путем

Институција:	Центар за унапређење наставе "АБАКУС" Љубише Миодраговића бб 11000 Београд
Координатор:	Горан Станојевић goranpttcentar@yahoo.com 064/809-06-30 011/227-84-65
Аутори:	Горан Станојевић, Жолт Коња
Реализатори:	Горан Станојевић, Жолт Коња, Оливера Марковић, Маја Тодоровић, Вела Чоја
Општи циљеви:	Перманентно усавршавање наставника. Циљ овог програма је оспособљавање наставника у школама да примене и усаврше метод мултимедијалне наставе.
Специфични циљеви:	Примена ове методе наставе олакшава и приближава ученицима градиво, чини га очигледнијим, процес учења чини занимљивијим, а стечена знања применљивијим у пракси (животу). Наставнику омогућава квалитетнију и садржајнију наставу и прилагођавање наставних садржаја различитим стилевима учења ученика.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета

– у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам, елементи и значај мултимедије.
2. Уметање мултимедијалних елемената, звучне или видео датотеке у презентацију.
3. Снимање гласа.
4. Припремање презентације за приказивање на другом рачунару.
5. Како направити интернет презентацију помоћу алата за израду презентације.
6. Креирање албума.
7. Креирање фото-приче у програму Photo Story.
8. Коришћење дигиталних филмова у настави.
9. Основна правила снимања видео записа и пребацивање снимљеног материјала на рачунар.
10. Обрада филма у програму Windows Movie Maker.
11. Увоз материјала и креирање пројекта.
12. Додавање наслова, прелаза и ефеката.
13. Рад са звуком у програму Windows Movie Maker.
14. Памћење филма и компресија.
15. Креирање једноставних анимација коришћењем бесплатних програма за анимације.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Чачак Цара Душана бб 32000 Чачак
Координатор:	Зоран Луковић zoran.lukovic@gmail.com 063/861-16-19
Аутори:	Милорад Славковић, Зоран Луковић
Реализатори:	Милорад Славковић, Зоран Луковић
Општи циљеви:	Стицање и проширивање знања и вештина запослених у образовању; Бржи приступ информацијама о школи и дешавањима у њој; Подстицање размене материјала и примера добре праксе између школа
Специфични циљеви:	Подстицање креативних потенцијала запослених у школама у креирању web страница; Активирање осталих колега да рад са децом и свој рад објаве на страницама школског сајта; Ажурност сајта, како би са другима поделили своје успехе и надахнућа
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка

школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 24

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Коришћење бесплатног софтверског пакета „Joomla“.
2. Креирање и давање смерница за сајт.
3. Организација сајта.
4. Промена дизајна сајта.
5. Школски менији.
6. Објављивање чланака.
7. Промоција школе објављивањем најбитнијих информација о школи.
8. Промоција школе објављивањем постигнућа ученика и наставника.
9. Администрација корисника.
10. Пренос сајта на web-server.

ИНТЕРАКТИВНИ ЕЛЕКТРОНСКИ ПОСТЕР КАО Е-АЛАТ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ САРАДНИЧКОГ УЧЕЊА

K1

П: 5, 8

Институција:	Центар за стручно усавршавање Кикинда Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Добривој Мартоноши, Татјана Мартоноши, Весна Краљ Дамјанов
Реализатори:	Добривој Мартоноши, Татјана Мартоноши, Весна Краљ Дамјанов
Општи циљеви:	Унапређење компетенција наставника за примену информационо- комуникационих образовних технологија у настави и активно ангажовање ученика као сарадника
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за примену мултимедије у интерактивном електронском постеру и његову примену у образовању уз активно укључивање ученика.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Степен информатичке писмености учесника. 2. Разлози за примену дигиталног интерактивног постера у настави. 3. Методички аспекти примене дигиталног интерактивног постера. 4. Представљање примера добре праксе. 5. Упознавање са Glogster EDU (web 2.0 образовна платформа за креирање виртуелних постера), његовим садржајима и начином функционисања. 6. Упознавање са образовним платформама исте намене (Web Poster Wizard, Prezi,..). 7. Обрада дигиталне фотографије у програму MS Picture Manager (resize picture,..). 8. Пребацивање видео-клипова са интернет сервиса за размену видео садржаја – You Tube. 9. Упознавање са бесплатним плејерима потребним за пуштање видео-клипова преузетих са интернет сервиса You Tube (GOM player, FLV player, KV palyer). 10. Инсталација GOM player-а. 11. Упознавање са садржајима интернет сервиса за размену видео материјала из области образовања (Teacher Tube и School Tube). 12. Отварање наставничког и ђачких налога на образовној платформи за креирање виртуелних постера – Glogster EDU. 13. Креирање виртуалних постера на Glogster EDU. 14. Евалуација.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуна бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Младен Јовановић, Веселинка Станковић, Валентина Вељковић Николић, Марина Најдановић-Лукић
Реализатори:	Младен Јовановић, Веселинка Станковић, Валентина Вељковић Николић, Марина Најдановић-Лукић
Општи циљеви:	Оснаживање наставника за примену разноврсних информатичких алата и формирање електронске педагошке документације у циљу вредновања и праћења ученика
Специфични циљеви:	Израда и употреба портфолија; Употреба информатичких апликација за израду тестова, квизова и постављање електронских наставних материјала на Интернет
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Правилник о оцењивању.
2. Упознавање са улогом и значајем портфолија у настави и његова израда коришћењем дигиталне бележнице, представљање апликација и софтвера за иновацију у настави (израда и коришћење тестова, квизова, укрштеница за континуирано праћење постигнућа ученика и креирање демонстрација, симулација, вежбања и интерактивних садржаја).
3. Постављање електронских наставних материјала на интернет коришћењем „технологије облака“ која побољшава комуникацију између ученика, наставника и родитеља.

ИНФОРМАЦИОНА ПИСМЕНОСТ У ПРОЦЕСУ УНАПРЕЂЕЊА НАСТАВЕ ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА И ГИМНАЗИЈА

Институција:	Универзитет у Београду, Универзитетска библиотека "Светозар Марковић" Булевар Краља Александра 71 11000 Београд
Координатор:	Александра Поповић popovic@unilib.bg.ac.rs 063/700-62-89 011/337-01-60
Аутори:	Александра Поповић, Стела Филипи Матутиновић, Драгана Столић, Сања Антонић
Реализатори:	Александра Поповић, Стела Филипи Матутиновић, Драгана Столић, Сања Антонић, Адам Софронијевић, Татјана Брзуловић Станисављевић, Дејана Каваја Станишић
Општи циљеви:	Оспособљавање професора средњих школа и гимназија за рад на унапређивању образовно – васпитног процеса наставе применом нових информационих вештина
Специфични циљеви:	Побољшање информационе писмености; Унапређивање наставних метода; Дугорочна сарадња са средњошколским професорима на развоју информационих вештина
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника:	15
Трајање:	два дана (14 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципима Покрета за отворени приступ информацијама. 2. Образовни материјал слободно доступан на интернету. 3. Ауторска права и законска регулатива (у Србији и у свету). 4. Плагијаризам, аутоплагијаризам и њихово откривање. 5. Web 2.0 сервисима (RSS, Yahoo pipes, фолксномија, wiki). 6. Идентитет 2.0 на друштвеним мрежама (Facebook, LinkedIn, Twitter), блоговима, форумима. 7. Комерцијални и некомерцијални извори информација. 8. Логички (Булови) оператори. 9. Основне и напредне технике претраживања. 10. Претраживање Google-а и Google Scholar-а (подешавањима, преводиоцем, књигама, сликама, мапама и др.). 11. Виртуелне библиотеке Србије. 12. Претраживање електронског каталога на примеру Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ (основно, напредно и командно претраживање, кошарица, подешавања, ограничења, сервис Моја библиотека). 13. Читање 2.0 и уређаји који га подржавају. 14. Бесплатно доступне електронске књиге. 15. Комерцијално доступне електронске књиге. 16. КоБСОН (Конзорцијум библиотека Србије за обједињену набавку). 17. Електронски часописи (технике претраживања, напредно претраживање, фразно претраживање, комбинација једног и више појмова уз коришћење различитих логичких оператора. 18. Српски цитатни индекс (претраживање појмова, претраживање по области, по аутору, по часописима, стил цитирања, како доћи до пуног текста итд.). 19. Дигитални репозиторијум (Дигитална НБС, PHAIDRA). 20. Портал European.

Институција:	Агенција за образовање „Марина и Јован“ Булевар Јаше Томића 13А/39 21000 Нови Сад
Координатор:	Марина Петровић marinapetrovic1@gmail.com 064/333-25-11
Аутори:	Марина Петровић
Реализатори:	Игор Лазарој, Марина Петровић, Зорица Прокопић, Миливојка Братић
Општи циљеви:	Развој професионалних знања код просветних радника, подизање мотивације и стручно оспособљавање да користе могућности савремених информационо-комуникационих технологија у васпитно-образовном процесу
Специфични циљеви:	Да се просветним радницима, кроз групни рад и вршњачко учење, приближе могућности ИК технологије, омогући креирање и коришћење готових аудио-визуелних материјала у настави, сагледавање и реална евалуација наставе после примене нове образовне технологије, као и размена искустава из учионице са колегама из исте струке
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Основни појмови (стручни и педагошки појмови).
2. Одабир теме према интересовању учесника (инсталација видеоконференсинг алата потребних за рад на семинару; Вебинар – уживо, интернет, начин рада на семинару и рад са одабраним LCMS системом).
3. Претраживање интернета и друге литературе.
4. Припрема материјала за учење.
5. Израда мултимедијалних елемената потребних за извођење часова у школи.
6. Постављање материјала на систем у облику курса.
7. Дискусије на форуму о задатим темама (Е-компетенције наставника; начини примене интернета и његових ресурса у настави; вештина комуникације и управљања информацијама и разредом; савремени трендови у ИК технологији и начини њихове примене у настави; организација часова у школи; реализација припремљених часова; евалуација часова; писање извештаја о одржаним часовима; постављање извештаја, слика и видео-записа на систем о одржаним часовима).
8. Презентовање реализованих часова .
9. Евалуација.

КАКО ДА ЗАШТИТИТЕ ВАС И ВАШЕ ДЕТЕ НА ИНТЕРНЕТУ

K1

П: 1, 8

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Зоран Костић, Иван Стојиљковић
Реализатори:	Зоран Костић, Иван Стојиљковић, Драган Димић
Општи циљеви:	Упознати учеснике са сервисима Интернета, потенцијалним опасностима и мерама личне безбедности и безбедности деце
Специфични циљеви:	Стицање знања о ризицима на Интернету; Разумевање разних опасних појава за децу и одрасле на Интернету; Оспособљавање за предузимање мера путем коришћења разних софтверских решења
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,

ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-25
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Интернет и претње са интернета.
2. Шта је интернет.
3. Ко га је направио и ко га поседује.
4. Ко регулише правила понашања.
5. Шта деца раде на интернету.
6. Које претње деци долазе са интернета и колико су оне озбиљне.
7. Неприкладан садржај и криминална дела.
8. Како избећи и смањити ризик за Вас и Вашу децу на интернету.
9. Најбољи софтвер за заштиту.
10. Софтвер за филтрирање садржаја интернета.
11. Софтвер за филтрирање нежељене поште.
12. Интернет фајервол програми.
13. Антивирусни софтвер (програми за детекцију малициозног софтвера; подешавање и ажурирање оперативног система).

КАКО ПРАКТИЧНО ПРИЛАГОДИТИ РАЧУНАРСКУ УЧИОНИЦУ ЗА РАЗЛИЧИТЕ НАСТАВНЕ ПРОГРАМЕ

K1

П: 6, 7

Институција:	ЕТШ "Никола Тесла" Медведева 18 18100 Ниш/Црвени Крст
Координатор:	Виолета Димић viki@etstesla.ni.ac.rs 062/802-81-68 018/588-582
Аутори:	Момчило Ранђеловић, Андреја Пешић
Реализатори:	Момчило Ранђеловић, Андреја Пешић, Никола Лилић
Општи циљеви:	Унапређење квалитета реализације наставних програма применом одговарајућих вештина за софтверско подешавање рачунарске учионице; Подизање нивоа комуникације између наставника и овлашћеног лица за одржавање рачунарске мреже (администратора мреже, лаборанта, ...)
Специфични циљеви:	Унапређење компетенција наставника у планирању, организовању и контроли приступа ресурсима рачунарске учионице; Оспособљавање наставника за напредно подешавање оперативног система у циљу спровођења различитих наставних програма у једној рачунарској учионици
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња

стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих

Број учесника: 12
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод у напредне могућности оперативног система.
2. Анализа захтева наставног програма.
3. Конфигурисање и сигурносна подешавања налога, корисника и група.
4. Контрола приступима ресурсима локалне мреже и интернету (ICS, ICF, GPO, NTFS, Share).
5. Подешавање корисничких профила (USMT, Mandatory profile).
6. Контрола приступа локалном хард-диску.
7. Контрола коришћења и инсталације софтвера за кориснике са ограниченим корисничким налогом (RDP, секундарно логовање) са централног (наставничког) рачунара.
8. Праћење активности ученика и приступа ресурсима у реалном времену и за одређени временски период (Auditing, System Monitor).
9. Дијагностика проблема мрежне комуникације (Ping, APIPA).
10. Напредне методе чувања података и драјвера (Backup & Recovery).
11. Постављање IIS платформе за преузимање садржаја.
12. Планирање инсталације оперативног система (паралелна инсталација).

Институција:	Саобраћајно-техничка школа Цара Душана 262 11080 Земун
Координатор:	Весна Недељковић nedeljko17@sbb.rs 063/107-47-72
Аутори:	Весна Недељковић
Реализатори:	Весна Недељковић, Славица Мијатовић
Општи циљеви:	Већа примена Интернета у образовању и његова подршка учењу усмереном на ученика; Откривање извора опасности на Интернету
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са основним и напредним техникама и алатима за претрагу на Webу; Проналажење образовних садржаја, њихов одабир и вредновање; Развијање стратегије деловања у односу на изворе који угрожавају безбедност деце на Интернету
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Улога наставника и ученика у окружењу интернета.
2. Обучавање за напредно коришћење интернета.
3. Интернет као информациони ресурс у образовању и подршка учењу.
4. Сигурност деце на интернету.
5. Интернет и зависност.
6. Оспособљавање и упућивање наставника у спровођење превентивних програма за повећање сигурности деце на интернету.

Институција:	Центар за развој и примену науке, технологије и информатике Булевар Ослобођења 39 21100 Нови Сад
Координатор:	Јован Сандић so.sandic@gmail.com 060/020-27-40 021/442-352
Аутори:	Слободан Попов, Тијана Тешан, Златко Тешан, Сандић Јован
Реализатори:	Слободан Попов, Тијана Тешан, Златко Тешан, Сандић Јован, Мирјана Сандић
Општи циљеви:	Унапређење и приближавање наставе ученику применом савремених медија и технологија
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставног кадра за примену дигиталне фотографије, анимације, 3Д модела и филма у наставном процесу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Модул I. Дигитална фотографија и филм у настави (припрема наставних садржаја, монтажа материјала са интернета, формирање библиотеке филмова са наставним садржајем; врсте фотографија, потребна опрема, врсте дигиталних фотоапарата, избор квалитета, делови дигиталног фотоапарата повезивање са рачунаром...; опције на дигиталном фотоапарату, припрема за фотографисање, фотографисање, снимање филма фотоапаратом; пренос на рачунар; дигитална камера – потребна опрема, врсте дигиталних камера, повезивање са рачунаром; опције на дигиталној камери – величина слике, снимање филма, пренос филма на рачунар; програми за монтажу филма – покретање, учитавање видео-материјала са дигиталне камере, преглед и исецање видео-материјала, обрада видео-материјала; унос фотографије у филм и композиција, формати видео-материјала; врсте компресије; снимање филма и рендеровање, нарезивање на CD и DVD; рад на филму и презентација радова).

2. Модул II. 3Д моделовање у настави (примена, увод у Google SketchUp-а; покретање програма, изглед екрана, радна површина, подела алатки; цртање једноставних модела; представљање сложенијих могућности овог програма, креирање сложенијих модела, реализација модела постепено, корак по корак, креирање сопственог решења или модела; Google SketchUp Physicc; инсталација додатка програма за физику и креирање анимираних 3Д модела; израда пројекта и презентација радова).
3. Модул III. Анимација у настави (анимација у настави – надоградња на модул1; дигитална фотографија и филм у настави; програм за векторску графику – Inkscape; употреба и карактеристике Inkscape, грађење жељених површина, њихово интегрисање у целовит облик, коришћење Bezierova криве, додавање пункутрних тачака, методологија креирања симетричних, асиметричних објеката, рад са бојом и транспарентности, умножавање и обједињавање лејера; методички приступ правилима креирања сложених облика; програми за 2Д и 3Д анимацију, сличности и разлике; демонстрација готових анимација, обрада програма, подешавање анимације – акције – врсте и дужина анимације, подешавање кретања објекта по задатој путањи, осама и углу кретања; брисање акције; рад са звуком; снимање анимације и екпортовање у SWF, HTML и AVI формату; рад на пројекту; идентификовање одређеног проблема у оквиру наставне јединице и тражење решења одговарајућом 2Д и 3Д анимацијом; извођење пројекта у целости).

Институција:	ОШ "Свети Сава" Немањина 27/Б 23300 Кикинда
Координатор:	Арпад Пастор arpad.pastor@gmail.com 064/232-41-99 0230/400-270
Аутори:	Загорка Пастор, Арпад Пастор
Реализатори:	Милорад Карановић, Јасмина Алмаши, Загорка Пастор, Арпад Пастор
Општи циљеви:	Оспособљавање полазника да користе Интеди проналажења наставних материјала, електронску комуникацију, креирање Web сајта и постављање материјала
Специфични циљеви:	Подстицање полазника на међусобну комуникацију, примена и коришћење наставних материјала постављених на Web сајту који су ученицима увек доступни
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање са програмом Windows Internet Explorer 9 (претраживање интернета за одређеним информацијама помоћу Google-а; претраживање интернета за сликама и видео-фајловима; напредно претраживање интернета).
2. Електронска пошта Gmail (објашњење основних елемената Gmail налога; комуникација помоћу e-mail-а).
3. Креирање Web сајта на сервису Google Sites (креирање Web страница на основу хијерархијске структуре Web сајта; дизајн сајта и уређивање текста на страницама; уметање слика и Slide Show-а на Web страницу; постављање линкова и фајлова за скидање на Web страницу; уметање видео-фајлова на Web страницу).
4. Израда завршног рада „Креирање Web сајта“ (увежбавање радњи за израду Web сајта).
5. Израда завршног рада – e-mail и интернет (увежбавање радњи за слање e-mail-а и претраживања интернета).

Институција:	Средња економско-пословна школа Шабац Карађорђева 14 15000 Шабац
Координатор:	Светлана Лазаревић Петровић secalp@ptt.rs 063/706-98-90 015/348-829
Аутори:	Драган Маринчић, Светлана Лазаревић Петровић, Миодраг Стојановић, Снежана Ранђеловић Маринчић
Реализатори:	Драган Маринчић, Светлана Лазаревић Петровић, Миодраг Стојановић, Снежана Ранђеловић Маринчић, Драгомир Пауновић, Дејан Пејчић, Срђан Маричић, Дејан Дикић
Општи циљеви:	Популаризација педагошко-методичке гране која коришћењем рачунара и Интернета редефинише теорију и праксу наставе и учења
Специфични циљеви:	Подизање нивоа оспособљености запослених у образовању за критичку примену ИКТ у формалном и неформалном образовању и унапређивању комуникације
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник

стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	16
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	

У оквиру семинара реализују се неки од предложених модела готових модула или се конципира нови модул од тема са списка из програма предложених тема и/или тема које је предложила установа/институција организатор. Неки модели модула: Иницијални модул; (за почетнике); Од играчке до рачунара (за учитеље); Хипермедиј; Кликни мишем (за васпитаче); Корективни мултимедиј; Пословни пакет; Стандарди и прописи у рачунарству.

Теме: Поступак избора медија за постизање исхода учења са аспекта типа ученика, доступности, трошка, времена, стручности и технолошких услова; Медији намењени F2F раду; Медији намењени сарадничком раду; Структура наставног процеса и нове методе и начини реализације наставног процеса – дидактичке препоруке и могућности коришћења рачунарског система и интернета у настави и комуникацији са ученицима,

родитељима; Предности, недостаци, облици, технологија и методе рада учења и образовања помоћу рачунара; Критеријуми за избор готовог софтвера са прегледом доступног едукативног софтвера; Коришћење у настави и припреми за наставу програма за цртање, обраду текста, израду публикација, рад са табелама и базама података и израду презентација; Припрема за конкретан час подржан ИКТ.

Институција:	Агенција за образовање "Марина и Јован" Булевар Јаше Томића 13а/39 21100 Нови Сад
Координатор:	Марина Петровић marinapetrovic1@gmail.com 064/333-25-11
Аутори:	Марина Петровић, Светлана Малетин, Виолета Болић-Тривуновић
Реализатори:	Марина Петровић, Зорица Прокопић, Миливојка Братић, Зоран Јанус
Општи циљеви:	Подизање стручних компетенција наставника и ученика у процесу подучавања и учења, и подизање квалитета наставе уз примену мултимедијалних средстава
Специфични циљеви:	Коришћење мултимедијалних алата за припрему наставних јединица које ће довести до активног учешћа ученика у васпитно-образовном процесу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/

средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Дефинисање појмова активно учење и мултимедија.
2. Сценарио активне наставе.
3. Одабир теме за рад и анализа активности ученика и наставника при обради теме.
4. Карактеристике образовног софтвера намењеног наставнику као подршка предавању у раду са целом групом и софтвера за индивидуални рад ученика.
5. Примери добре праксе.
6. Алати за креирање образовног софтвера и другог образовног материјала.
7. Евалуација.

Садржаји се реализују у виду два различита модула. Модул 1: разрађује теме активног учења и мултимедије, затим вештине израде мултимедијалне презентације (радно окружење програма, креирање и дизајн презентације, рад са објектима, визуелни ефекти и анимација, штампање, припрема за ЦД и час). Модул 2 (за напредне кориснике): разрађује теме образовног софтвера и мултимедије, а затим израду аудио-књиге, видео-приче, рад са аудио и видео у програму за израду презентације, израда плана примене образовног софтвера на часу, постављање презентације на интернет.

*Програм може да се реализује и електронским путем

Институција:	Висока школа електротехнике и рачунарства струковних студија Војводе Степе 283 11000 Београд
Координатор:	Слободанка Ђенић sdjenic@viser.edu.rs 011/395-00-45, 011/395-00-00, 011/247-10-99
Аутори:	Гордана Зиндовић Вукадиновић
Реализатори:	Гордана Зиндовић Вукадиновић, Габријела Димић, Кристијан Кук
Општи циљеви:	Оспособљавање полазника за припрему и примену мултимедијалних презентација у настави
Специфични циљеви:	Упознавање са софтверским алатом Adobe Flash CS, и техникама креирања једноставних анимација
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:**I. Теоријска настава:**

1. Комуникациони и психолошки аспекти мултимедија;
2. Методички аспекти конципирања и примене мултимедија у настави и учењу;
3. Математичке и технолошке основе дигиталних мултимедија;
4. Основе рачунарске графике;
5. Векторска графика.

II. Практична настава:

1. Flash као алат за израду мултимедијалних презентација;
2. Окружење Flash-а (основни алати, подешавања, кључни појмови);
3. Основне технике Flash-а за израду анимација;
4. Елементи за постизање интерактивности презентације.

НАУЧИ ДА РУКУЈЕШ МУЛТИМЕДИЈАЛНИМ УРЕЂАЈИМА И ПОДЕШАВАЊЕМ СИСТЕМА

K1

П: 6, 8

Институција:	Академија Филиповић доо Гине Пајевић 8/3 35000 Јагодина
Координатор:	Братислав Филиповић skolafbsoft@gmail.com 063/824-99-99 035/243-974
Аутори:	Милош Вујић, Братислав Филиповић
Реализатори:	Милош Вујић, Братислав Филиповић, Бранко Т. Новаковић, Александар Јевтић, Александар Ђорђевић, Бојан Богдановић, Стефан Газибарић
Општи циљеви:	Усвајање знања, умећа и вештине од стране наставника ради инвентивности и унапређења наставног процеса у складу са савременим тенденцијама у развоју образовне технологије
Специфични циљеви:	Проширивање знања наставника ради руковања мултимедијалним уређајима и подешавањем система
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод у архитектуру рачунара, упознавање са компонентама РС рачунара.
2. Повезивање USB уређаја, миша и тастатуре као и подешавање driver-a.
3. Скенер, инсталација, повезивање, подешавање software-a, подешавање формата и квалитета слике, превођење скенираног текста у word документ, PDF и JPG формат.
4. Дигитални фотоапарат, инсталација, подешавање software-a у менију фотоапарата, повезивање са рачунаром, убацивање снимака и слика са камере на РС рачунар.
5. Инсталација и повезивање табле за цртање, коришћење Tablet РС рачунара, основна подешавања и главни мени.
6. Инсталација и повезивање штампача, driver-a, подешавање квалитета штампања и папира, монтирање кетрица и тонера.
7. Инсталација пројектора, повезивање, подешавање слике и резолуције.
8. Снимање података на преносиве медије CD, DVD, USB меморије, меморијске картице.
9. Повезивање звучника, микрофона и њихова подешавања.
10. Инсталирање player-a за музику и видео.
11. Инсталирање codec-a, бесплатних player-a, windows media player, подешавања.
12. Репродукција видеа и музике, убацивање и подешавање превода.

13. Adobe PDF reader, download, инсталација, подешавање update-a. Flash и Java player, download, инсталација, тестирање, коришћење.
14. Teamviewer, software за даљинско управљање рачунаром преко интернета, download, инсталација, подешавање, шифре, управљање другим рачунаром.
15. Друштвене мреже, интернет конекције, антивирус.
16. Креирање и подешавање интернета мрежне картице и модема, IP адресе, network places у windows-у, подешавања wireless-a.
17. Интернет претраживачи, Google chrome, Firefox, подешавања претраживача, сигурност, затварање приступа одређеним страницама интернета, заштита деце од превара, куповине и продаје преко интернета.
18. Креирање бесплатних e-mail налога, outlook express-a, yahoo и gmail e-mail налози и њихова подешавања, синхронизовање мобилних телефона преко outlook-a, пребацивање података о контактима и порукама са мобилног телефона.
19. Facebook – креирање налога, позивање, убацивање слика, видеа, формирање група пријављивање и одјављивање, брисање пријатеља, слање порука, Facebook на мобилном телефону.
20. Skype – Download, инсталација, подешавања везе и разговора, веб камере, историје разговора, додавање, брисање и блокирање пријатеља, промена статуса, плаћање преко интернета, инсталација разговора и позива према мобилним и фиксним телефонима.

ОБЈЕКТНО-ОРИЈЕНТИСАНО ПРОГРАМИРАЊЕ – РАЗВОЈ АПЛИКАЦИЈА И IDE АЛАТИ

K1

П: 6, 8

Институција:	Природно-математички факултет Радоја Домановића 12 34000 Крагујевац
Координатор:	Бранка Огњановић branka@kg.ac.rs 064/234-86-41 034/336-223 локал 263
Аутори:	Марија Станић, Ана Капларевић-Малишић
Реализатори:	Марија Станић, Бобан Стојановић, Милош Ивановић, Ана Капларевић-Малишић, Татјана Стојановић, Вишња Симић, Адам Станојевић, Марина Свичевић, Ђорђе Недић, Милош Маринковић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе Информатике у основним и средњим школама
Специфични циљеви:	Разрада тема за редовну и додатну наставу Информатике
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	15-25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Програми семинара реализују се у два информатичка модула.

M1 – Основе објектно-орјентисаног програмирања (одабир једног од следећих језика – Visual Basic, Java, C#, Delphi).

M2 – Програмирање корисничког интерфејса (уознавање и савладавање основа програмирања вођеног догађајима, упознавање основних библиотека за изградњу корисничког интерфејса за изабрану платформу и један од језика – Visual Basic, Java, C#, Delphi).

ОБРАЗОВНА ИНФОРМАТИКА – ОСНОВА МЕНАЏМЕНТА И УПРАВЉАЊА СИСТЕМОМ ОБРАЗОВАЊА И ТОКОВИМА ФИНАНСИРАЊА

K1

П: 6

Институција:	Висока школа за пословну економију и предузетништво Митрополита Петра 8 11000 Београд
Координатор:	Драгица Јованчевић dragica.jovancevic@vspep.edu.rs 063/102-02-21 011/276-21-94
Аутори:	Драган Ивковић, Горан Квргић, Марија Чукановић – Каравидић
Реализатори:	Драган Ивковић, Горан Квргић, Марија Чукановић – Каравидић, Славко Каравидић, Радомир Вујадин
Општи циљеви:	Подстицај партнерства школе, родитеља, локалне самоуправе и Министарства просвете и науке
Специфични циљеви:	Развијање и осигуравање партнерства школе са родитељима, локалном самоуправом и Министарством просвете и науке, коришћењем информационих система
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Управљање информационим системима као основна претпоставка успешног управљања образовање.
2. Интелигентно управљање.
3. Средство комуникације.
4. Средство образовања.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању - Ниш Париске Комуне бб 18000 Ниш
Координатор:	Бранислав Ранђеловић baneran@medianis.net; rbranislav@gu.ni.rs 069/104-59-49 018/202-300
Аутори:	Емина И. Миловановић, Игор Ж. Миловановић, Бранислав Ранђеловић
Реализатори:	Емина И. Миловановић, Игор Ж. Миловановић, Бранислав Ранђеловић
Општи циљеви:	Унапређење знања наставника и наставе математике и информатике кроз упознавање са Теоријом графова
Специфични циљеви:	Подизање компетенција наставника математике за реализацију модерније и квалитетније наставе, повезивање градива са рачунарством; Подизање компетенција наставника информатике за реализацију теоретски засноване наставе и повезивање са т. графова; Развијање способности математичког формулисања проблема и моделирање проблема кроз т. графова; Примене т. графова у разним делатностима
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник

стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Основни појмови из теорије графова (Дефиниције графа, начини за репрезентацију графа; Путеви у графу; Ојлерови и Хамилтонови графови; Алгоритмизација и програмска реализација).
2. Операције са графовима (Декартова сума; Декартов производ; Тотални производ графова; Бојење графова; Спектрална теорија графова; Алгоритмизација и програмска реализација).
3. Графовски алгоритми (Најкраћи путеви у графу; Минимално спрежно стабло у графу; Транзитивно затварање; Алгоритмизација и програмска реализација; Паралелни алгоритми)

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Игор Ж. Миловановић, Емина И. Миловановић, Бранислав М. Ранђеловић
Реализатори:	Игор Ж. Миловановић, Емина И. Миловановић, Бранислав М. Ранђеловић
Општи циљеви:	Унапређење стручних знања наставника Математике и Информатике путем упознавања са савременим, актуелним достигнућима из Теорије графова
Специфични циљеви:	Увођење савремених достигнућа и актуелних тема у наставу; Подизање компетенција наставника Математике и Информатике за реализацију квалитетније наставе
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Метрика графа (Растојања, матрице растојања, дијаметар, ексцентрицитет, ранг, центар, периферија; Теж. чворови и растојања; Унутрашњи и спољашњи пресеци и центри; Алгоритми претраживања; Решавање минимакс задатака размештаја).
2. Стабла (Дефиниција, особине, кодирање, декодирање; Спрежна стабла, низови неизоморфних стабала и алгоритми за формирање; Коренска стабла; Решавање задатака помоћу стабала).
3. Графови алгоритма и процесорских поља (Решеткасти и координатни графови; Зависности у алгоритму; Графови процесорских поља; Пресликавање графова 3Д у 2Д, вектори пројектовања, матрице трансформисања; Синтеза графова проц. поља на бази графа алгоритма).

Институција:	Универзитет Метрополитан Тадуеша Кошћушка 63 11000 Београд
Координатор:	Јелена Самарџић jelena.samardzic@metropolitan.ac.rs 063/850-47-36 011/203-08-85
Аутори:	Матеја Опачић
Реализатори:	Матеја Опачић
Општи циљеви:	Оспособљавање предавача за програмирање у програмском језику Јава. Ово знање може да се користи за наставу информатике.
Специфични циљеви:	Савладавање програмског језика; Унапређивање знања из програмирања; Олакшавање припреме материјала за наставу у информатици, област програмирања; Подизање информатичког образовања наставника
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање са програмским језиком.
2. Типови података.
3. Класе.
4. Методе.
5. Хијерархија.
6. Интерфејс.
7. Енкапсулација.
8. Полиморфизам.
9. Механизми контроле тока.
10. Петље.
11. Низови.
12. Колекције.
13. Графика.
14. Кориснички интерфејс.

*Програм се реализује само електронским путем

Институција:	Центар за развој и примену науке, технологије и информатике Булевар Ослобођења 39 21100 Нови Сад
Координатор:	Јован Сандић so.sandic@gmail.com 060/020-27-40 021/442-352
Аутори:	Слободан Попов, Катарина Милановић, Јован Сандић
Реализатори:	Патрик Малина, Велимир Радловачки, Јован Сандић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање наставника Информатике, основних и средњих школа, у коришћењу могућности савремених ИКТ у васпитно- образовном процесу
Специфични циљеви:	Администрирање и одржавање рачунарске мреже, различита решења и процеси, мрежни сервиси, предности и недостаци рачунарских мрежа, рад са ученицима
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју,

наставник у школи за образовање одраслих,
наставник општеобразовних предмета – у средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
наставник стручног предмета у основној/средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Општи концепт рачунарске мреже.
2. Коришћење Web прегледача (шта се налази у прегледачу, организација Web локација, проналажење других локација, машине за претрагу, филтрација информација са Web-а и како су оне доспеле на Web).
3. Програм за претраживање интернета (Bot), Назив домена, Машина за опште претраживање, Матична страница, Hiper tekst, Hupertext markup language (HTML), Hupertext transfer protocol (HTTP), Интерфејс, Јава аплет, Линеарна Web локација, Машина за мета претраживање (Meta Search Engine), Пиратерија, Јавни домен, Насумично одабрана Web локација, Алатка за претрагу, База података алатке за претрагу, Програм за претраживање Интернета (Spider), Проточни аудио запис (Audio streaming), Проточни видео запис (Video streaming), Крстарење Интернетом, Top-level домен, Стабло Web локације, Uniform resource locator (URL), Web прегледач, Web страница. Употреба Web прегледача за слушање музике, гледање видео записа и играње игара. Електронска пошта. Инстант поруке. Дељење датотека. Ћаскање (Chat), Дискусиона листа, Етика на мрежи (Netiquette). Хардвер и софтвер потребан за прављење мреже. Рекламна софтверска апликација, Софтвер за заштиту од нежељене поште, Софтвер за заштиту од вируса. Колачићи, Cracker

Напад Ускраћивање услуга, DNS превара, Шифровање, Заштитни зид, Хакер, Крађа идентитета, Програм за откривање лозинки, Програм за решавање проблема у мрежама, Криптографски протоколи, Нежељена пошта, Програм за претраживање Интернета (Spider), Софтвер за неауторизовано праћење корисника (Spyware), Програми на бази тројанаца, Вирус, Webcrawler, Хакерски напад на Веб страницу, Црви. Архитектуре мрежа, Мрежни пролаз, Гигабитни ethernet, Хардвер, Мрежно чвориште (Hub), Хибридна мрежа, Добављач Интернет услуга, Модем, Мрежна картица, Мрежни оперативни систем, Порт, Сервер штампања (Print Server), Врсте мрежа, Мрежна скретница (Router), Сервер. Уређај за складиштење, Свич, Терминатор, Топологија, Пропусни опсег. DNS server (Domain Name Server, Динамичка IP адреса, Оптички кабл, Integrated Services Digital Network (ISDN), Добављач Интернет услуга (Internet Service Provider (ISP)), IP адреса, Пленум, Статичка IP адреса, Врсте веза, TCP/IP пакет протокола, Медијум преноса. Врсте каблирања. Клијент, Клијентска/серверска мрежа, File Transfer Protocol (FTP),

*Програм може да се реализује и електронским путем

ПОДСТИЦАЊЕ УЧЕЊА КОРИШЋЕЊЕМ МОБИЛНИХ АПЛИКАЦИЈА И МОБИЛНОГ УЧЕЊА

K1

П: 8

Институција:	Универзитет Метрополитан Тадуеша Кошћушка 63 11000 Београд
Координатор:	Јелена Самарџић jelena.samardzic@metropolitan.ac.rs 063/850-47-36 011/203-08-85
Аутори:	Мирослава Распоповић
Реализатори:	Мирослава Распоповић
Општи циљеви:	Наставник представља директну везу између наставног градива и ученика. Одржавање ове везе кроз иновативна средства за интерактивну комуникацију, индивидуализовану пажњу и активно учење може не само да ојача интерес и пажњу ученика у учioniци него и да помогне наставницима у процени вештина, талента и амбиција ђака. Наставник који може да пренесе шири концепт наставног плана и програма, који може да укључи ђаке у проучавање и примену материје у својим животима и свету у целини, лакше ће мотивисати ђаке на рад. Наставници који могу да користе најмодерније технологије за комуникацију својих идеја и да интегришу своје идеје у виртуални и сајбер-свет својих ђака имаће трансформативни утицај на учење и интересе ђака у области у којој их подучавају. Често коришћење мобилних уређаја од стране ђака чини m-learning (мобилно учење) иновативно

средство за интеракцију између наставника и ђака. Садржај мобилног учења и активности су обично дизајнирани узимајући у обзир сам мобилни уређај, док у овом програму је то препуштено наставнику и ученику – када и како ће користити ове информације. Циљ овог програма је да представи иновативне методе за представљање наставног материјала на мобилним уређајима и да обезбеди практично искуство у раду са новим комуникационим технологијама.

Специфични циљеви: Програм се превасходно односи на побољшање наставе на предметима из природних наука, али може бити користан и за друге предмете. Стечена знања наставници могу да пренесу својим ученицима или се укључе у пројекте са овом тематиком.

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање рада са ЛМС-ом.
2. Коришћење софтвера за креирање мобилних апликација.
3. Основни концепти програмирања потребни за разумевање креирања мобилних апликација.
4. Креирање мобилних апликација који ће повећати активност ђака на часовима и њихово учешће у изучавању одређене области предмета.

*Програм се реализује само електронским путем

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Живорад Младеновић, Дејан Пејчић, Наташа Сретеновић, Радмила Николић, Зоран Милојевић, Стеван Спајић, Горан Аћимовић, Небојша Јелисавчић
Реализатори:	Живорад Младеновић, Дејан Пејчић, Радмила Николић, Стеван Спајић, Горан Аћимовић, Небојша Јелисавчић
Општи циљеви:	Развијање компетенција за самостално планирање, реализовање и процену постигнућа у настави Информатике, методских и социјалних компетенција наставника
Специфични циљеви:	Упознавање са методама активно оријентисане наставе, дидактичком структуром, вештине у њеном планирању, реализацији и начинима за мерење постигнућа
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Представљање програма и динамике рада.
2. Пример часа наставе оријентисане на деловање из предмета рачунарство и информатика (анализа часа са више аспеката – допало ми се, није ми се допало, нејасно ми је... разлике, предности и недостаци активне наставе у односу на класичну (дискусија).
3. Методе прилагођене извођењу наставе оријентисане на деловање у информатици (могућности примене ових метода у настави и прикупљање нових идеја – дискусија).
4. Израда дидактичке структуре на садржаје предмета.
5. конципирање ситуација за кооперативно учење (правила за састављање ситуација за кооперативно учење)
6. Припремање плана тока часа наставе оријентисане на деловање (критеријуми за вредновање плана тока часа (разлике између наставе оријентисане на деловање и традиционалне наставе).
7. Извођење делова часа (уводни, главни и завршни).

ПРИМЕНА БЛОГА У НАСТАВИ КОРИШЋЕЊЕМ ПОПУЛАРНОГ WEB АЛАТА WORDPRESS

K1

П: 4, 8

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић snedeljkovic@rcsmed.edu.rs 060/683-19-08 026/619-906
Аутори:	Слађана Радивојевић, Никола Радивојевић
Реализатори:	Слађана Радивојевић, Никола Радивојевић
Општи циљеви:	Професионално оснаживање наставника за креативну употребу савремених информационо-комуникационих технологија у настави
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за креирање блога у Web алату Wordpress, повезивање садржаја са друштвеним мрежама и примена доступних е-ресурса у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,

ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Коришћење бесплатног софтверског пакета за израду блога Wordpress.
2. Креирање блога и подешавања.
3. Промена дизајна блога.
4. Организација блога.
5. Креирање страница.
6. Објављивање чланака.
7. Додавање виджета на блог.
8. Уметање медијских и других садржаја на блог.
9. Постављање анкете и гласање.
10. Надгледање и управљање дискусијама и праћење статистике.
11. Делјење садржаја блога на друштвеним мрежама.
12. Администрација корисника.
13. Примери из школске праксе у свету и код нас.
14. Трендови и примена одговарајућих и доступних алата електронског учења у образовању.
15. Напредне могућности и пренос блога на Web сервер.

Активности:
предавања, практичан рад.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Станиша Бањанин
Реализатори:	Станиша Бањанин, Добривој Мартоноши
Општи циљеви:	Употреба иновативних комуникација ради унапређења квалитета наставе; Мотивисање наставника за примену нових информатичких технологија у настави
Специфични циљеви:	Унапређење квалитета наставе применом streaming технологије; Оснаживање наставника за примену Интернет комуникација и израду Интернет презентације.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета

у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Разлози за примену иновативних технологија у комуницирању.
2. Искуства других земаља у примени иновативних технологија у процесу образовања.
3. Учење на даљину – врсте, предности и недостаци.
4. Учење на даљину – процес који се имплементира у Србији – примери добре праксе.
5. Савремени облици комуникације и њихова примена у наставном процесу.
6. Израда и значај интернет презентације.
7. Представљање примера добре праксе.

ПРИМЕНА РАЧУНАРА ЗА ТЕХНИЧКО ЦРТАЊЕ И ПРОЈЕКТОВАЊЕ КОРИСТЕЊИ ПРОГРАМ AUTOCAD

Институција:	Академија Филиповић доо Гине Пајевић 8/3 35000 Јагодина
Координатор:	Братислав Филиповић skolafbsoft@gmail.com 063/824-99-99 035/243-974
Аутори:	Бранко Т. Новаковић, Александар Јевтић, Братислав Филиповић
Реализатори:	Бранко Т. Новаковић, Александар Јевтић, Александар Ђорђевић
Општи циљеви:	Усвајање знања, умећа и вештине од стране наставника ради унапређења наставног процеса у складу са развојем методике техничког цртања у инж. пракси
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника техничких и грађевинских струка ради иновирања и унапређивања наставног процеса
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Предмет, циљ и задаци употребе AutoCad-а у процесу наставе.
2. Компјутерски подржано пројектовање (CAD). Теме: AutoCad туторијал; Датотека цртежа; Одређивање положаја тачке; Дефиниција помоћне мреже и корака миша; Цртање линије; Цртање кружнице; Прецизно погађање тачака на елементима; Одабирање елемената на цртежу; Команде за измене елемената цртежа; Измене елемената цртежа II део; Команде за цртање; Контрола екранског приказа; Цртање сложених линија; Унос текста на цртеж; Организација елемената цртежа – Layeri; Цртање вишеструких линија; Употреба цимбола – блокови команде за читавање вредности са цртежа; Припрема параметара за котирање; Котирање; Штампање цртежа.

Институција:	Удружење професора информатике Србије Пастерова 14/11 21100 Нови Сад
Координатор:	Горан Јовишић goranjovisic@yahoo.com 060/302-07-48 021/639-26-86
Аутори:	Дејан Стакић, Горан Јовишић
Реализатори:	Дејан Стакић, Горан Јовишић, Младен Јовановић, Јовица Стаменковић
Општи циљеви:	Промоција употребе слободног лиценцног софтвера; Смањивање употребе пиратског софтвера; Едукација о значају и предностима слободног софтвера у настави
Специфични циљеви:	Упознавање са предностима слободног лиценцног и бесплатног софтвера у редовном и инклузивном образовању, употреба бесплатног офис пакета
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих,

наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (22 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање са појмом и значајем софтверске лиценце.
2. Преглед различитих софтверских лиценци.
3. Упознавање са домаћом и међународном правном регулативом која регулише ову област, као и степену софтверске пиратерије у свету и код нас.
4. Упознавање са појмом слободног софтвера, софтвером отвореног кода и његовој распрострањености и улози у свету.
5. Преглед и инсталација канцеларијског пакета „OpenOffice“, односно „LibreOffice“ и њихове примене у образовању.
6. Инсталација локализованих верзија ових канцеларијских пакета (српски језик и језици националних мањина).
7. Преглед могућности програма „Writer“.
8. Основна подешавања.
9. Инсталација програмског додатка за овај програм који врши двосмерно преложавање латинице у ћирилицу и обратно, ћирилицу у латиницу.

10. Чување и експортовање текстуалних датотека у друге формате.
11. Преглед програма за креирање презентација „Impress“, са смерницама за прављење квалитетних презентација.
12. Прављење презентација са мултимедијалним садржајима.
13. Експортовање презентација у друге формате.
14. Инсталација програма за снимање и обраду аудиосигнала „Audacity“, упознавање са његовим основама.
15. Снимање говора ради уметања у презентације.
16. Евалуација.

*Програм може да се реализује и електронским путем

Институција:	Универзитет Метрополитан Тадуеша Кошћушка 63 11000 Београд
Координатор:	Јелена Самарџић jelena.samardzic@metropolitan.ac.rs 063/850-47-36 011/203-08-85
Аутори:	Матеја Опачић
Реализатори:	Матеја Опачић
Општи циљеви:	Оспособљавање ментора за идентификовање талентоване деце у области Информатике и вођење талентоване деце на такмичења за талентовану децу.
Специфични циљеви:	Индетификовања талентоване деце у области информатике, и вођење кроз такмичење; Упознавање са такмичењем за талентовану децу; Додатни извори за учење.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са правилницима такмичења за талентовану децу.
2. Преглед награђених радова из предходних година; консултације у вези са тестовима и радовима.
3. Додатни извори учења за талентовану децу.

Институција:	Висока школа електротехнике и рачунарства струковних студија Војводе Степе 283 11000 Београд
Координатор:	Слободанка Ђенић sdjenic@viser.edu.rs 011/395-00-45, 011/395-00-00, 011/247-10-99
Аутори:	Верица Васиљевић
Реализатори:	Борислав Крнета, Владимир Михајловић, Предраг Гавриловић, Верица Васиљевић, Веселин Илић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање у области рачунарских мрежа
Специфични циљеви:	Продубљивање знања и практично оспособљавање пројектовање и администрирање једноставних рачунарских мрежа
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Хијерархија протокола.
2. OSI и TCP/IP слојевитих архитектура локалне рачунарске мреже.
3. Бежичне рачунарске мреже.
4. Међусобно повезивање рачунарских мрежа.
5. Интернет протоколи.
6. TCP/IP протоколи.
7. Пренос датотека, електронска пошта, системи имена домена.
8. Структурно каблирање.
9. Администрација мрежних оперативних система.
10. Праћење саобраћаја у мрежи (Wireshark).
11. Виртуелизација оперативних система (Virtual Box).

Институција:	Центар за стручно усавршавање запослених у образовању Крагујевац Сестре Јањић 6 34000 Крагујевац
Координатор:	Зорица Николић czsukg@gmail.com 069/295-18-29 034/335-991
Аутори:	Аца Ђокић
Реализатори:	Аца Ђокић, Стефан Вукајловић, Слободан Радовић
Општи циљеви:	Подизање нивоа професионалних компетенција наставника средњих и основних школа у коришћењу савремених технологија у области роботике
Специфични циљеви:	Стручно усавршавање у коришћењу савремених програмских пакета симулације рада робота – виртуална лабораторија
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Тематска целина

1. Увод у савремене трендове у роботизици; Представљање савремених трендова у роботизици; Приказ одабраних програма за примену и едукацију у роботизици; Демонстрација израде основних програма за управљање роботима и флексибилним производним ћелијама; Инсталација приказаних програма. Тематска целина
2. RoboMind, Представљање програма (могућности, примена); Основне инструкције програмске структуре; Приказ и израда једноставнијих примера. Тематска целина
3. RoboLogix; Представљање Robotics Simulation програма (могућности, примена); Основне инструкције програмирање са RoboLogix; Приказ и израда једноставнијих примера; Покретање 3D, приказа рада робота – производно флексибилних ћелија на основу задатих програма. Тематска целина
4. Webots, први део; Представљање Webots 6 (могућности-примена); Избор модела; Креирање окружења – сцене; Програмирање. Тематска целина
5. Webots, други део; Израда сопственог модела робота; Програмирање; Симулација; Трансфер на реални модел робота. Тематска целина
6. Утврђивање знања; Показне вежбе, најчешћи проблеми у раду, показни примери и њихова апликација.

*Програм се реализује само електронским путем

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Младен Веиновић mveinovic@singidunum.ac.rs 062/808-37-23
Аутори:	Младен Веиновић
Реализатори:	Младен Веиновић, Александар Јевремовић
Општи циљеви:	Програм има за циљ едукацију наставног особља у средњим школама у области рачунарских мрежа. Општи циљ је повезивање теорије и праксе у циљу разумевања хардверских и софтверских технологија на којима почивају савремене рачунарске мреже
Специфични циљеви:	Стицање теоријских и практичних знања у области рачунарских мрежа која се односе на познавање стандарда и мрежних протокола, пасивне и активне мрежне опреме, пројектовања ЛАН мрежа и разумевања најважнијих Интернет сервиса као што су e-mail и Web; Упознавање са безбедносним претњама и могућностима заштите рачунарских мрежа
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоријске основе рачунарских мрежа, стандарди, мрежни протоколи. 2. IP адресирање. 3. Интернет и Web сервиси. 4. Умрежавање равноправних рачунара. 5. Серверске мреже – Windows Server и Linux. 6. Умрежавање равноправних рачунара – Windows XP, Windows. 7. Рад са серверским оперативним системима – Windows Server и Linux.

СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ РЕПУБЛИЧКИ СЕМИНАР ЗА НАСТАВНИКЕ РАЧУНАРСТВА И ИНФОРМАТИКЕ

K1

П: 5, 6

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Драгана Стошић-Миљковић, Богољуб Маринковић, Драган Маринчић
Реализатори:	Божидар Раденковић, Ђорђе Кадијевић, Данимир Мандић, Срђан Јанев, Срђан Маричић, Невенка Спалевић, Катарина Милановић, Лука Стошић, Снежана Марковић, Небојша Лазовић, Драган Маринчић
Општи циљеви:	Стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење наставе Рачунарства и информатике, информисање и размена мишљења о актуелним питањима наставе
Специфични циљеви:	Обогаћивање информатичких знања наставника, иновирање садржаја и оспособљавање за систем рада који квалитативно обогаћују знања ученика, а наставу чини садржајнијом и ефикаснијом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Актуелна питања струке и унапређивање информатичко-рачунарског образовања у основној и средњој школи (планови и програми, уџбеници, повезаност информатике и других области; разне примене рачунара, мултимедија, интернет и друга савремена информациона технологија; нове идеје и методе у настави, додатни рад и такмичења из информатике.

Институција:	Висока школа електротехнике и рачунарства струковних студија Војводе Степе 283 11000 Београд
Координатор:	Слободанка Ђенић sdjenic@viser.edu.rs 063/656-359 011/395-00-45
Аутори:	Зоран Ћировић
Реализатори:	Зоран Ћировић, Владимир Петровић, Бождар Петровић
Општи циљеви:	Усавршавање у области програмирања
Специфични циљеви:	Упознавање са програмским језиком C# и техникама визуелног програмирања
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Рад апликација под новим оперативним системима.
2. NET платформа.
3. Основе програмског језика C#.
4. Израда корисничког графичког GUI-а.
5. Повезивање визуелних објеката.
6. Унос и приказ података кроз нове графичке контроле.
7. Обрада догађаја, делегати и својства.
8. XML подршка.
9. Складиштење података и информација о њима и њихова употреба кроз кориснички интерфејс.

Институција:	Рачунрска гимназија Кнез Михаилова 6 11000 Београд
Координатор:	Бранислав Ђурђевац b_djurdjevac@cet.rs 011/328-16-14
Аутори:	Бранислава Бајковић Лазаревић, Мијодраг Ђуришић, Станка Матковић, Душа Зорановић, Бранислав Ђурђевац
Реализатори:	Бранислава Бајковић Лазаревић, Мијодраг Ђуришић, Станка Матковић, Душа Зорановић, Бранислав Ђурђевац
Општи циљеви:	Упознавање учитеља и наставника са новим технологијама Упознавање са методама мотивације ученика
Специфични циљеви:	Примена нових технологија у припреми и реализацији наставе
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Алати за математичка и природна истраживања.
2. Европски форум иновативних наставника.
3. Microsoft развојни центар.
4. Microsoft robotic studio.
5. XHTML CSS у изради вебс странице.
6. Основе теорије алгоритама.
7. Блок дијаграм и тестирање програма.
8. Припрема ученика за информатичка такмичења.

Институција:	Отворени универзитет Суботица доо Трг Цара Јована Ненада 15 24100 Суботица
Координатор:	Ивона Ивељић ivona@openunsubotica.rs 063/734-87-84 024/554-600
Аутори:	Владимир Милодановић
Реализатори:	Владимир Милодановић
Општи циљеви:	Развијање самосвести о Интернету; Родитељи, професори, наставници и сви који се баве децом, као и сама деца, треба да схвате шта је Интернет. Интернет је саставни део нашег стварног живота и као и сваки сегмент живота и он је опасан, на свој начин, али истовремено нуди и друге предности и вредности
Специфични циљеви:	Развијање информатичких способности, првенствено наставника, професора, родитеља, па и деце, ради што безбеднијег рада на Интернету
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика

са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 12
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај и опасности интернета.
2. Улога наставника у интернет окружењу.
3. Обука наставника и ученика за безбедан рад на интернету.
4. Демонстрација функционисања програма за филтрирање веб- садржаја и програма за родитељску контролу – Optenet PC Parental Control, Aobo Blocker, tuEagles Anti-Porn.
5. Демонстрација веб читача за децу – Buddy Browser, PikLuk, KidZui и други.

УНАПРЕЂИВАЊЕ НАСТАВЕ РАЧУНАРСТВА У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

К1

П: 6, 8

Институција:	Друштво математичара Србије Кнеза Михаила 35 11000 Београд
Координатор:	Биљана Ћамиловић drustvomatematicara@yahoo.com 062/544-444 011/328-47-44, 011/303-68-18
Аутори:	Гордана Павловић Лажетић, Драган Урошевић, Милан Туба, Ненад Митић, Ђурђица Такачи, Саша Малков, Мирослав Марић
Реализатори:	Гордана Павловић Лажетић, Драган Урошевић, Милан Туба, Ненад Митић, Ђурђица Такачи, Саша Малков, Мирослав Марић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе Рачунарства и информатике у основним и средњим школама
Специфични циљеви:	Разрада тема за редовну и додатну наставу Рачунарства
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Веб интерфејс база података.
2. Динамичка геометрија.
3. Израда веб странице.
4. Језици за обележавање – XML.
5. Основне рачунарске апликације.
6. Логичко пројектовање база података.
7. Савремени програмерски алати у настави.
8. Функционално програмирање, предности и недостаци.
9. Софтвер за математичка и научна израчунавања.
10. Језици мултимедија на вебу.
11. Како ради рачунар.
12. IEEE 754-2008 стандард за аритметику реалних бројева у покретном зарезу.
13. Примена софтверског пакета GeoGebra у настави математике.
14. Динамичке особине пакета GeoGebra у настави математике.

УНАПРЕЂИВАЊЕ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА КОРИШЋЕЊЕМ ВЕБ ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

K1

П: 6, 8

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Бошко Стојановић, Милош Вујић
Реализатори:	Милош Вујић, Иван Милосављевић, Раша Ђорђевић, Александар Ранчић, Миодраг Трајановић, Милена Чеперковић
Општи циљеви:	Усвајање знања, умећа и вештине од стране наставника ради инвентивности и унапређења наставног процеса у складу са развојем образовне технологије
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за коришћење информационе технологије и самосталну израду своје web презентације ради иновирања и унапређивања рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета

– у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 18

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам образовне и информационе технологије, развој дидактичких медија.
2. Предности и недостаци.
3. Карактеристике примене система електронског учења на даљину.
4. Појам web site-a: име, домен, провајдер и постављање на Интернету.
5. Карактеристике dreamweavera-a – стартовање, Start Page.
6. Структура палете алатки.
7. Коришћење дијалога Site-Definition.
8. Рад са панелом files – кретање кроз презентацију, преглед, рад са фолдерима и фајловима, постављање и преузимање фајлова, проширивање панела.
9. Сихронизација локалне и удаљене презентације.
10. Постављање прве странице index.html.
11. Коришћење узорка странице, постављање наслова и имена странице, снимање и отварање странице.
12. Преглед у Browser-има.

13. Уношење текста.
14. Коришћење Property Inspector – подешавање комбинације фонтова, величине и промене боје, коришћење стила, увлачење, поравнање, набрајање, претраживање, додавање датума, лењира.
15. Стилизовање садржаја странице уз помоћ каскадних листа стилова CSS-a.
16. Раздвајање садржаја од приказа.
17. Подешавање и анатомија CSS Styles-a.
18. Категорије CSS-a.
19. Панел CSS Styles.
20. Рад у режиму All и Current.
21. Измене стилова CSS.
22. Прављење екстерне листе стилова, прикључивање.
23. Пребацивање интерних у екстерне стилове.
24. Позицирање садржаја странице – позицирање и плутање оквира, шаблони.
25. Коришћење визуелних помагала Visual Aids.
26. Приказ листа стилова током рада.
27. Коришћење мреже и вођица.
28. Одређивање димензија страница.
29. Рад са везама – текстуелне, Link Relative To, форматирање и одредишне везе, прављење сидра и везе са сидром.
30. Везе на графику и за e-mail.
31. Додавање слика из палета и многобројни рад са сликама.
32. Коришћење и употреба табела.
33. Рад са оквирима – коришћење дефинисаних скупова оквира, прављење наменских оквира, коришћење панела Frame.
34. Додавање list/menü као приручног менија, покретна листа, дугмад.
35. Контрола понашања објекта на страницама.
36. Преласци мишем.
37. Додавање линија за навигацију, измене.
38. Коришћење шаблона.

39. Прављење елемената библиотеке.
40. Управљање презентацијом.
41. Коришћење алатке Site Map.
42. Промена имена датотеке, везе, повезивање нове датотеке са постојећом страницом.
43. Коришћење панела Files.
44. Прављење извештаја о презентацији – провера прекинутих веза, проналажење екстерних веза и заосталих датотека, провера подршке претраживача, брисање презентације.
45. Рад у групи ради формирања web презентације о појединим наставних садржајима на основу претходних показивања и вежбања са елементима.
46. Евакуација.

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Драган Цветковић, Драган Марковић, Зона Костић
Реализатори:	Драган Цветковић, Драган Марковић, Зона Костић
Општи циљеви:	Пружање добре основе за самосталну израду веб презентације, одржавање и изградњу, без додатних програма; Акцент је на дизајну са упознавањем техника за изградњу.
Специфични циљеви:	Пружање добре основе за каснији даљи развој и усавршавање (дизајн, Интернет програмирање); Разумевање веб дизајна као концепта за практично (функција), а не нападно
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Уопштено о веб дизајну – основна правила.
2. Шта је HTML, HTML5 ознаке.
3. Алати, тагови.
4. Структура веб странице; форматирање текста.
5. Листе, боје, слике.
6. Линкови (везе), табеле, форме.
7. Шта је CSS; шта је ново у CSS3; елементи; форматирања; атрибути.
8. Позиционирање; интеграција.
9. Објављивање и тестирање стране(а).

Институција:	Академија Филиповић доо Гине Пајевић 8/3 35000 Јагодина
Координатор:	Братислав Филиповић skolafbsoft@gmail.com 063/824-99-99 035/243-974
Аутори:	Бранко Т. Новаковић, Братислав С. Филиповић
Реализатори:	Александар Ђорђевић, Бранко Т. Новаковић, Братислав С. Филиповић, Александар Јевтић, Бојан Богдановић, Милош Вујић
Општи циљеви:	Пружање потребних знања и умећа која су неопходна за обављање наставничке улоге; Оспособљавање полазника за примену савремених научних образовних технологија
Специфични циљеви:	Подстицање наставника на увођење савремених научних достигнућа у наставни процес и примену савремених достигнућа информатичке технологије у ОП
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање

одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Microsoft NetMeeting/ репродукција садржаја дигиталних медија у мрежи, дигитални састанак NETSupport School.
2. Апликација за управљање кабинетом АВ Tutor School.
3. Апликација за управљање кабинетом NetOpSchoolStudent.
4. Апликација за управљање кабинетом.

Институција:	Центар за едукацију компјутерске и пословне активности "Будућност" Пролетерских Бригада 3 38232 Липљан
Координатор:	Небојша Денић denicnebojsa@gmail.com 066/926-82-61 064/950-23-31
Аутори:	Небојша Денић
Реализатори:	Небојша Денић, Небојша Живић, Драган Солеша, Гордана Ђорђевић, Живче Шаркочевић, Тања Денић
Општи циљеви:	Стручна и методичка, примењива информатичка едукација, тј. ширење “рачунарске писмености” у васпитно-образовним установама на Косову и Метохији, уз употребу нових информационих технологија у настави, са акцентом на управљање заштитом и безбедност на Интернету и при употреби ИКТ; Указивање на опасности које прете на Интернету и безбедности на Интернету; Превенција насиља на Интернету; Права деце на Интернету; Правила безбедног коришћења Интернета у односу на узраст, итд; Едукација наставног и ненаставног особља у примени савремених образовних информационо-комуникационих технологија, у функцији управљања заштитом деце на Интернету, побољшању и унапређивању квалитета наставе, итд.
Специфични циљеви:	Циљ програма је едукација наставног и ненаставног особља у примени савремених

Циљна група:	образовних-информационо-комуникационих технологија, у функцији управљања заштитом деце на Интернету, побољшању и унапређивању квалитета наставе итд. наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	Модул 1 – Значај интернета и опасности које прете на интернету. Модул 2 – Интернет и образовање Модул 3 – Образовни материјал на интернету. Модул 4 – Улога ученика и наставника у интернет окружењу. Модул 5 – Обука наставника и ученика за безбедно коришћење интернета Модул 6 – Безбедност и сигурност деце при претраживању интернета. Модул 7 – Безбедна и сигурна комуникација на интернету.

Институција:	Карловачка гимназија Трг Бранка Радичевића 2 21205 Сремски Карловци
Координатор:	Бранка Ранисављевић ranisavljevicb@yahoo.com 064/161-59-56 021/651-37-14
Аутори:	Бранка Ранисављевић, Љиљана Малетин Војводић
Реализатори:	Бранка Ранисављевић, Љиљана Малетин Војводић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника основних и средњих школа за усвајање и примену информатичких знања у вези са осавременавањем класичне наставе
Специфични циљеви:	Упознавање са алатима и технологијама, усвајање и примена знања у вези са креирањем он-лајн часописа, стрипа, анимације, блога, презентације и постављање завршног рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Креирање електронске књиге односно електронског часописа.
2. Савладавање методе прављења електронске књиге и електронског часописа уз упутство.
3. Представљање одређене наставне лекције ученицима на ефектан начин помоћу електронске књиге.

*Програм се реализује само електронским путем

Институција:	Електронски факултет у Нишу Александра Медведева 14 18100 Ниш
Координатор:	Душан Вучковић dvuckovic@elfak.ni.ac.rs 069/158-30-00 018/529-373
Аутори:	Душан Вучковић, Катарина Милановић, Драган Јанковић
Реализатори:	Душан Вучковић, Катарина Милановић, Драган Јанковић
Општи циљеви:	Стицање основних знања о бежичним мрежама и оспособљавање полазника за осмишљавање, прављење и одржавање бежичне мреже
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника да самостално направе и правилно одржавају школску бежичну рачунарску мрежу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи

(музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник
у предшколској установи/школи, сарадник
(педагошки асистент и помоћни наставник),
директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (17 бодова)

Садржај и активности:

1. Основе бежичних мрежа.
2. Подешавање мрежних уређаја (рутера и акцес поинтова).
3. Постављање јединственог гејтвеја институције.
4. Подешавање аутентификације и ауторизације.
5. Контрола интернет садржаја и повећање безбедности корисника.

*Програм може да се реализује и електронским путем

МАТЕМАТИКА

АРХИМЕДЕСОВА МАТЕМАТИЧКА ТРИБИНА: САВРЕМЕНА НАСТАВА МАТЕМАТИКЕ – СТАЛНИ СЕМИНАР

K1

П: 5, 6

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Драгана Стошић-Миљковић, Богољуб Маринковић, Владимир Јанковић
Реализатори:	Академик Милосав Марјановић, Војислав Андрић, Милан Божић, Владимир Јанковић, Милош Арсеновић, Томислав Стошић, Александар Липковски, Вера Ивковић, Љиљана Мајкић, Живадин Андрић, Богољуб Маринковић
Општи циљеви:	Стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење наставе Математике; Информисање и размена мишљења о актуелним питањима наставе Математике у ОШ и СШ
Специфични циљеви:	Обогађивање математичке културе наставника, давање садржаја и оспособљавање за систем рада који обogaђују знања ученика и доприносе развоју математичког мишљења
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Актуелна питања унапређивања наставе математике у основној и средњој школи – опште теме (програми, уџбеници, анализе стања наставе и сл.); ужестручне/ математичке теме (историја и великани математике, дидактичко-методичка и друга актуелна питања унапређивања наставе – нове идеје и методе, популаризација математике, додатни рад, математичка такмичења и друге математичке активности – конкретни садржаји).

АРХИМЕДЕСОВА МАТЕМАТИЧКА ТРИБИНА ЗА УЧИТЕЉЕ – СТАЛНИ СЕМИНАР

K1

П: 5, 6

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Драгана Стошић-Миљковић, Богољуб Маринковић
Реализатори:	Академик Милосав Марјановић, Војислав Андрић, Мирко Дејић, Маријана Зељић, Јасмина Милинковић, Оливера Ђокић, Драгана Стошић-Миљковић, Јелена Бабић, Катица Марић, Богољуб Маринковић
Општи циљеви:	Стручно-методичка помоћ учитељима/ наставницима разредне наставе за квалитетније извођење наставе, информисање и размена мишљења о актуелним питањима наставе математике
Специфични циљеви:	Обогаћивање математичке културе наставника, оспособљавање за систем рада и коришћење садржаја (укључујући и нестандартне задатке) који квалитативно обогаћују знање ученике и доприносе развоју математичког мишљења
Циљна група:	наставник разредне наставе
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (10 бодова)

Садржај и активности:

Актуелна питања унапређивања наставе математике на нивоу општих тема (програми и уџбеници и сл.); ужестручних тема, а разматрају се и дидактичко-методичка и друга актуелна питања унапређивања наставе математике (посебно: нове идеје и методе), додатни рад и друге математичке активности (конкретни садржаји).

Неке оквирне теме:

1. Мотивисање ученика млађих разреда за учење математике.
2. Бројеви, операције, изрази.
3. Логички задаци.
4. Мала комбинаторика (у слици и речи).
5. Ух, та геометрија!
6. Мали текстуални задаци
7. Математички проблеми у слици (метод дужи, метод правоугаоника, метод теразија).
8. Математички практикум.
9. „Стари" математички задаци за млађе разреде основне школе.
10. Проблеми кретања.
11. Математичка рекреација.

ВИЗУЕЛНО ПРЕДСТАВЉАЊЕ НЕКИХ МАТЕМАТИЧКИХ САДРЖАЈА ПОМОЋУ РАЧУНАРА

K1

П: 6, 8

Институција:	Електротехнички факултет Булевар Краља Александра 11000 Београд
Координатор:	Бранко Малешевић malesevic@etf.rs 064/125-24-78 011/321-84-25
Аутори:	Бранко Малешевић, Братислав Иричанин, Ненад Цакић, Бојана Михаиловић
Реализатори:	Бранко Малешевић, Братислав Иричанин, Ненад Цакић, Татјана Лутовац, Марија Рашајски, Бојана Михаиловић, Тамара Коледин, Ивана Јововић, Милица Макрагић, Бојан Бањац
Општи циљеви:	Освремењивање математичких садржаја који су саставни део градива за основне и средње школе уз визуелно представљање помоћу рачунара
Специфични циљеви:	Обука професора да делове градива који се односе на геометрију и функције представе рачунаром помоћу програма GeoGebra и разних сајтова.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

У оквиру реализације предложеног програма стручног усавршавања предвиђена су пленарна предавања на којима би биле изложене одговарајуће теме математике за основну и средњу школу, сагледиве и помоћу савремених рачунарских алата у математици. После пленарних предавања планиране су радионице у којима би се професори обучили за коришћење програма GeoGebra и других бесплатних алата ради разраде одређених тематских јединица Математике од петог до осмог разреда основне школе (елементарна геометрија: угао, троугао, четвороугао, Питагорина теорема, многоугао, круг, сличност, стереометрија; зависне величине и њихово графичко представљање, линеарна функција) и Математике од првог до четвртог разреда гимназије и средњих стручних школа (функције: степена, квадратна, експоненцијална, логаритамска, тригонометријске; комплексни бројеви; полиноми и рационалне функције; аналитичка геометрија и системи линеарних једначина; планиметрија; стереометрија; елементи диференцијалног и интегралног рачуна).

У оквиру обуке за рад са програмом GeoGebra били би изложени поступци формирања интернет страница. Наставницима и професорима била би презентована едукативна употреба неких интернет сајтова попут сајта Wolfram|Alpha. Радионица за основно коришћење програма GeoGebra намењена је слушаоцима који нису користили програм GeoGebra или су га користили у мањој мери (на основу пажљиво изабраних тематских задатака, уз потпуно асистирање реализатора семинара, корак по корак, овладавање коришћењем програма GeoGebra). За напредне учеснике програма или учеснике који су прошли основно коришћење програма GeoGebra у радионици би се изложили елементи симболичке алгебре, напредни поступци формирања интернет страница са GeoGebra аплетима уз коришћење JavaScript и HTML језика.

ГЕОМЕТРИЈА НА ШАХОВСКОЈ ТАБЛИ

K1

П: 5, 8

Институција:	Хемијско-медицинска школа Стеријина 113 26300 Вршац
Координатор:	Вељко Стојановић vstojanovic@yandex.ru 064/707-53-00 064/187-38-65
Аутори:	Светислав Стојановић, Вељко Стојановић
Реализатори:	Светислав Стојановић, Вељко Стојановић
Општи циљеви:	Олакшавање савладавања наставе Геометрије у основној и средњој школи уз помоћ шаховске табле и шаховских фигура
Специфични циљеви:	Пребројавање свих могућих решења задатака, препознавање симетрије на табли, налажење захтеваних путања на табли у кретању фигура, разрезивање табле
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са шаховском таблом 8x8. 2. Упознавање са шаховским фигурама и њиховим кретањем на шаховској табли по шаховским правилима. 3. Стратегија и циљеви шаховске партије. 4. Геометријска својства празне шаховске табле. 5. Геометријска својства и релације на шаховској табли уз присуство једне или више шаховских фигура на њој. 6. Путање кретања шаховских фигура, посебно коња као најинтересантније шаховске фигуре. 7. Покривања шаховске табле помоћу домина, плочица тримино и полимино. 8. Расецања шаховске табле по страницама шаховских поља и по линијама које нису странице шаховских поља. 9. Постављање и решавање занимљивих стандардних и нестандартних задатака на класичној или ортодоксној шаховској табли. 10. Поопштења помињаних садржаја како на квадратним тако и на правоугаоним таблама, поопштења разматраних садржаја на таблама произвољног облика као и на бесконачној шаховској табли. 11. Хексагонални шах, посебно варијанте Глинског и Шафранова, геометријски појмови на њима. 12. Шах на цилиндричној и торусној табли. 13. Евалуација.

ГЕОМЕТРИЈА У ТРЕЋЕМ И ЧЕТВРТОМ РАЗРЕДУ

K1

П: 5, 6

Институција:	Млади математичар Олимпијска 1 36210 Врњачка Бања
Координатор:	Радица Каровић radicakarovic@yahoo.com 064/800-86-71 036/622-201
Аутори:	Сузана Ивановић, Владан Сеизовић, Радица Каровић, Лидија Балшић
Реализатори:	Сузана Ивановић, Владан Сеизовић, Радица Каровић, Лидија Балшић
Општи циљеви:	Јачати професионални капацитет учитеља да би задовољили потребу детета за проширивањем његових елементарних знања из геометрије; Оснажити и мотивисати учитеља да развија и подстиче математичку креативност – радозналост и интересовање за вишим нивоима знања у односу на ниво који предвиђа програм; Системским радом у трећем и четвртој разреду, применом различитих метода, створити добру основу за овладавање и дубље изучавање геометрије у вишим разредима
Специфични циљеви:	Оснажити и мотивисати учитеља да уважавањем индивидуалних разлика развија склоност и спремност деце за учење ове области математике; Оснажити учитеље за стратегије које изграђују практично умење и навике

ученика које су им неопходне за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости које владају у реалној стварности

Циљна група: наставник разредне наставе

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са циљевима програма.
2. Од тачке до фигуре – забавимо се геометријским фигурама.
3. Геометрија као аритметика – решавање проблемских задатака помоћу геометријских фигура.
4. Задаци за квиз.

Институција:	Електротехнички факултет Булевар Краља Александра 73 11000 Београд
Координатор:	Синиша Јешић jesha@eunet.rs 063/527-903
Аутори:	Синиша Јешић
Реализатори:	Мира Николић Алексић, Наташа Бабачев, Горица Ивановић, Синиша Јешић, Драгица Мишић
Општи циљеви:	Обука наставника за: одабир наставне методе, методског поступка и методског принципа; сагледавање корелације наставних метода и дидактичких принципа; одабир техника рада на часу
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за: критичку анализу успешности часа; Прилагођавање одабране методе условима у одељењу; Анализу узрочно-последичне везе између одабраних метода рада и постигнућа ученика; Постављање циљева који се постижу одабраном методом рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Антиподални дидактички принципи у настави математике: анализа и синтеза, поступност и систематичност, историчност и савременост, очигледност и апстрактност.
2. Облици рада на часу – фронтална, диференцирана, програмирана и полупрограмирана, проблемска, миметичка и емпиријска настава.
3. Методе рада које подржавају облике рада наведене под 2.
4. Методски приступи – индукција и дедукција са модификацијама локалног и непотпуног типа.
5. Семантички и семиотички аспекти наставе – функционална писменост.

Теме: Геометриј; Скупови бројева; Математички записи и Графички прикази – квантитативна процена величина, синтетички приступ темама геометрије – иницијатор развоја способности аналитичког приступа.

ЗИМСКИ РЕПУБЛИЧКИ СЕМИНАР О НАСТАВИ МАТЕМАТИКЕ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА 2013.

K1

П: 5, 6

Институција:	Друштво математичара Србије Кнеза Михаила 35 11000 Београд
Координатор:	Биљана Тамиловић drustvomatematicara@yahoo.com 062/544-444 011/328-47-44, 011/303-68-18
Аутори:	Војислав Андрић, Ђорђе Баралић, Градимиr Војводић, Радослав Димитријевић, Владимир Драговић, Ђорђе Дугошија, Драгољуб Ђорђевић, Зоран Каделбург, Александар Липковски, Загорка Лозанов Црвенковић, Милосав Миленковић, Срђан Огњановић, Војислав Петровић, Бранислав Поповић, Невена Пушић, Марија Станић, Оливера Тодоровић, Синиша Црвенковић
Реализатори:	Војислав Андрић, Ђорђе Баралић, Градимиr Војводић, Радослав Димитријевић, Владимир Драговић, Ђорђе Дугошија, Драгољуб Ђорђевић, Зоран Каделбург, Александар Липковски, Загорка Лозанов Црвенковић, Милосав Миленковић, Срђан Огњановић, Војислав Петровић, Бранислав Поповић, Невена Пушић, Марија Станић, Оливера Тодоровић, Синиша Црвенковић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе математике у средњим школама
Специфични циљеви:	Разрада тема за редовну и додатну наставу из математике

Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Корени и факторизација полинома у школи. 2. Квадратна функција, једначине и неједначине. 3. Принцип математичке индукције и принцип рекурзије. 4. Графови у средњој школи. 5. Стереометрија. 6. Тригонометрија. 7. Комплексни бројеви и полиноми. 8. О развијању креативности у настави математике. 9. Психологија учења математике. 10. Теорија бројева у средњој школи. 11. Диофантове једначине у редовној и додатној настави. 12. Геометријске конструкције само шестаром. 13. Промоција математике на часу математике. 14. Вероватноћа и статистика у средњој школи. 15. Настава математике у средњим стручним школама. 16. Визуелизација наставног процеса математике у средњој школи. 17. Индивидуализација наставе у средњој школи. 18. Проблемска настава реализована помоћу рачунара.

ЗИМСКИ РЕПУБЛИЧКИ СЕМИНАР О НАСТАВИ МАТЕМАТИКЕ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА 2014.

K1

П: 5, 6

Институција:	Друштво математичара Србије Кнеза Михаила 35 11000 Београд
Координатор:	Биљана Тамиловић drustvomatematicara@yahoo.com 062/544-444 011/328-47-44, 011/303-68-18
Аутори:	Војислав Андрић, Ђорђе Баралић, Градимиr Војводић, Радослав Димитријевић, Владимир Драговић, Ђорђе Дугошија, Драгољуб Ђорђевић, Зоран Каделбург, Александар Липковски, Загорка Лозанов Црвенковић, Милосав Миленковић, Срђан Огњановић, Војислав Петровић, Бранислав Поповић, Невена Пушић, Марија Станић, Оливера Тодоровић, Синиша Црвенковић
Реализатори:	Војислав Андрић, Ђорђе Баралић, Градимиr Војводић, Радослав Димитријевић, Владимир Драговић, Ђорђе Дугошија, Драгољуб Ђорђевић, Зоран Каделбург, Александар Липковски, Загорка Лозанов Црвенковић, Милосав Миленковић, Срђан Огњановић, Војислав Петровић, Бранислав Поповић, Невена Пушић, Марија Станић, Оливера Тодоровић, Синиша Црвенковић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе математике у средњим школама
Специфични циљеви:	Разрада тема за редовну и додатну наставу из математике

Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	Неке од тема које ће бити реализоване су: 1. Корени и факторизација полинома у школи 2. Квадратна функција, једначине и неједначине 3. Принцип математичке индукције и принцип рекурзије 4. Графови у средњој школи 5. Стереометрија 6. Тригонометрија 7. Комплексни бројеви и полиноми 8. О развијању креативности у настави математике 9. Психологија учења математике 10. Теорија бројева у средњој школи 11. Диофантове једначине у редовној и додатној настави 12. Геометријске конструкције само шестаром 13. Промоција математике на часу математике 14. Вероватноћа и статистика у средњој школи 15. Настава математике у средњим стручним школама 16. Визуелизација наставног процеса математике у средњој школи 17. Индивидуализација наставе у средњој школи 18. Проблемска настава реализована помоћу рачунара.

ИГРЕ У НАСТАВИ МАТЕМАТИКЕ. РАЗВИЈАЊЕ КОГНИТИВНИХ И ИСТРАЖИВАЧКИХ СПОСОБНОСТИ УЧЕНИКА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ.

K1

П: 5, 6

Институција:	Стручно удружење ИДЕА Албанске Споменице 1 11000 Београд
Координатор:	Нада Стојановић office@matematiskop.co.rs 063/387-237 011/241-34-03
Аутори:	Владимир Стојановић, Иван Анић
Реализатори:	Владимир Стојановић, Иван Анић, Милан Божић, Нинослав Ћирић, Немања Ђорђевић
Општи циљеви:	Обучавање наставника разредне наставе (учитеља) и наставника основне школе како да стимулишу мисаоне способности ученика
Специфични циљеви:	Сугерисати наставницима разредне наставе и наставницима како и зашто наставу учинити занимљивијом и везаном за свакодневни живот
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	15-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Учесницима семинара биће демонстриране игре разних типова: сналажење у разним ситуацијама, комбинаторне игре, избор стратегије, супротстваљање, проблемски приступ решавања ситуација, размештања, квизови знања и др. За сваки приказани пример наводи се са којим циљем се користи и шта се тиме добија.

ИНТЕРАКТИВНА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА УЏБЕНИКА У НАСТАВИ МАТЕМАТИКЕ У СТАРИЈИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

K1

П: 5, 6

Институција:	Стручно удружење ИДЕА Албанске Споменнице 1 11000 Београд
Координатор:	Нада Стојановић office@matematiskop.co.rs 063/387-237 011/241-34-03
Аутори:	Владимир Стојановић
Реализатори:	Владимир Стојановић, Драгица Павловић Бабић, Нинослав Ђирић, Иван Анић, Милан Божић, Владимир Балтић, Гордана Поповић
Општи циљеви:	Обучавање наставника за правилно коришћење уџбеника, квалитетно извођење наставе и примену разних метода рада прилагођених темама и ученицима
Специфични циљеви:	Пажњу усмерити на извођење наставе у три нивоа (образовни стандарди), значај правог избора контролних и писмених задатака и умешно коришћење уџбеника
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање одраслих, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	15-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Истицање предности, неопходности и користи од правилног и перманентног коришћења уџбеника. Коришћење уџбеника при обради појмова са којим се ученици први пут сусрећу у настави математике: децимални бројеви, негативни бројеви, ирационални бројеви, полиноми. Доказивање у алгебри и у геометрији. Појам конструкције у геометрији. Посебна питања која се односе на: сличност у седмом разреду и приступ тродимензионалним геометријским објектима у осмом разреду.

ИНТЕРАКЦИЈОМ УЧЕНИКА И НАСТАВНИКА ДО СЛОЖЕНИЈИХ ЗАХТЕВА У МАТЕМАТИЦИ

K1

П: 5, 6

Институција:	ОШ "20. октобар" Омладинских Бригада 138 11000 Београд
Координатор:	Јован Ћуковић moba@sbb.rs 063/277-401 011/615-60-59
Аутори:	Милош Арсеновић, Јован Ћуковић, Миланко Бабић
Реализатори:	Милош Арсеновић, Јован Ћуковић, Миланко Бабић, Радмила Божић, Славица Териман
Општи циљеви:	Ширење репертоара наставничких техника за подстицање мотивације за решавање сложених задатака код већег броја ученика
Специфични циљеви:	Развијање позитивне слике код ученика, јачање сигурности и компетенција, што доводи до повећања мотивације за учење математике код ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Задаци који подстичу радозналост са акцентом на анализи решења: уочавање кључних места и праћење тока сопствених мисли.
2. Уочавање неке инваријанте кроз конкретне примере (касније формулисање општег става).
3. Рашчлањивање идеје и разноврсност задатака у функцији укључивања већег броја ученика.
4. Нестандардни задаци који се свode на Дирехлеов принцип (Метода супротне претпоставке као начин доказивања).
5. Различити начини решавања задатака у функцији развијања инвентивности и дубљег формирања појмова код ученика.
6. Необични поступци и резултати подстичу знатижељу код ученика.
7. Повезивање садржаја алгебре и геометријских метода, визуелизација као пут да се лакше мисли.
8. Решавање елементарних задатака методама дужи, правоугаоника, теразија.
9. Магични квадрати.
10. Примена математичких концепата у уметности и свакодневном животу кроз примере о златном пресеку и повезивање математике са праксом.

КАКО ДА ЗАИНТЕРЕСУЈЕМО УЧЕНИКА ЗА МАТЕМАТИКУ

K1

П: 5

Институција:	Природно-математички факултет, Департман за математику и информатику, Универзитет у Новом Саду Др Илије Ђуричића 4 21100 Нови Сад
Координатор:	Невена Пушић nevena@dmi.uns.ac.rs 064/150-35-89 021/485-28-65
Аутори:	Градимиr Војводић, Ратко Тошић, Ђура Паунић, Невена Пушић, Олга Бодрожа-Пантић
Реализатори:	Градимиr Војводић, Ратко Тошић, Ђура Паунић, Невена Пушић, Олга Бодрожа-Пантић
Општи циљеви:	Упознавање професора са најновијим начинима учавања, идентификације и развијања математичких способности ученика; Развијање правог разумевања математичких израза, концепата, процеса и доказа; Оспособљавање професора за: развијање способности логичког мишљења и прецизног изражавања ученика, за припрему ученика из предмета који користе математику, за охрабривање ученика на самостални рад у математици, за припрему ученика за пријемне испите и да припреме ученике за студирање математике
Специфични циљеви:	Упознавање са искуствима земаља у окружењу (Studies in mathematics education, Moving into the twenty-first century, Vol. 8, UNESCO)

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Како препознати математички модел у свакодневном животу (посебно, тестови примењивости знања стечених у школи који се спроводе у земљама Европске Уније, PISA и TIMSS тестови). 2. Математика и њена примена у разним областима људске делатности. 3. Различити приступи решавању задатака: један задатак – више решења (припрема за пријемни испит); Мале тајне елементарне математике (занимљиви задаци, задаци са елегантним и интересантним решењима). 4. Како мотивисати ученика за нове наставне јединице – примери; увођење нових дидактичко-методичких процедура. 5. Нова знања у математици (увођење елемената научног рада). 6. Такмичарски и тимски приступ савладавању тема из математике, научно-популарна предавања. 7. Интерактивна настава, примена интернета у настави. 8. Цртице из историје математике (анегдоте и занимљивости о математичарима). 9. Математички садржаји: тригонометрија, аналитичка геометрија, решавање алгебарских једначина, системи једначина, коришћење рачунара за потребе математике и како математика може да помогне рачунарима, шта рачунари не могу, алгоритми, комплексни бројеви, периодични, непериодични и скоро периодични феномени, геометријске методе, теорија бројева, статистичка обрада података, оптимизација, претраживања и сортирања.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Миодраг Пешић miodrag.pesic59@gmail.com 064/813-40-49 037/443-696
Аутори:	Миодраг Пешић
Реализатори:	Миодраг Пешић, Владан Здравковић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција за поучавање и учење; Повећање ефикасности наставе/учења; Коришћење поступака вредновања који су у функцији даљег учења
Специфични циљеви:	Поседовање знања о природи учења; Подстицање ученика да развијају и примењују мисаоне вештине; Вредновање у складу са индивидуалним способностима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	27
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део – представљање програма; План рада; Компетенције учесника (самоизјашњавање на скалама за Блумову таксономију и критичко мишљење; Избор дневне семинарско-евалуационе групе; “Остава памћења” – складиштење питања за после.
2. Таксономија знања – Блумова таксономија (нивои знања): - препознавање, разумевање, примена, анализа, синтеза, вредновање; Марзанова таксономија (врсте знања): садржинско знање, процесно знање; Процесно знање: критичко мишљење, тимски рад, коришћење различитих извора знања, представљање идеја на различите начине, стратегије учења, развијање позитивних навика за учење.
3. Критичко мишљење – Шта је то критичко мишљење? Зашто је критичко мишљење важно? Критичко мишљење и постигнућа ученика; Процеси критичког мишљења: упоређивање, класификација, закључивање помоћу индукције, закључивање помоћу дедукције, заснивање, апстраховање, анализа перспектива, анализа грешака, решавање проблема, откривање, експериментисање и истраживање, испитивање.
4. Завршни део – Размишљања о протеклом дану; Договор у вези са „питањима за после“.
5. Евалуација семинара.

ЛЕТЊА (ЗИМСКА) МАТЕМАТИЧКА ШКОЛА (СЕМИНАР) ЗА НАСТАВНИКЕ-МЕНТОРЕ ЗА РАД СА ДАРОВИТИМ УЧЕНИЦИМА У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

K1

П: 5, 6

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Богољуб Маринковић, Драгана Стошић-Миљковић
Реализатори:	Милош Арсеновић, Војислав Андрић, Ђорђе Дугошија, Томислав Стошић, Небојша Лазовић, Ружица Кљајевић, Ружица Петровић, Јелена Бабић, Драгана Стошић-Миљковић, Јован Ћуковић, Богољуб Маринковић
Општи циљеви:	Унапређивање додатног рада из математике и стручно-методичка помоћ наставницима за извођење квалитетне додатне наставе математике
Специфични циљеви:	Обогаћивање математичких знања наставника, иновирање садржаја (посебно за додатни рад) и практична обука за систем рада који обогаћује знања ученика и доприноси развоју математичког мишљење
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Нестандардни математички задаци – идеје и методе решавања: Неке идеје и методе решавања нестандардних математичких задатака – уопште; Оно што је ван уџбеника – сродност, парност, обратни ход, инваријанте; Додатно из дељивости – аритметика остатака, конгруенције, диофантске једначине; Математички проблеми у слици – метод дужи, метод правоугаоника, метод теразија, Венови дијаграми; Неки проблеми "тешких ситуација"; Граф помаже – мање познате примене; Комбиноване фигуре; Аполонијеви задаци; Тежи логички задаци – са математичким садржајем; Комбинаторни задаци; Дирихлеов принцип; Комбинаторна геометрија; Покривања, паковања, резања и састављања; Елементарни проблеми екстремних вредности; Математичке игре; Поглед у историју математике – задаци великих математичара; Одабрани задаци са математичких такмичења).

Од предложених тема бира се шест до осам тема које се реализују у виду предавања и практикума (учешћа у раду са ученицима „Архимедесове“ школе). Предвиђене су и редуковане варијанте програма семинара.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Снежана Милојковић, Јасмина Стојковић, Радомир Живковић, Анђелка Стојшић
Реализатори:	Снежана Милојковић, Јасмина Стојковић, Радомир Живковић, Анђелка Стојшић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника и пружање стручно-методичке помоћи за квалитетније извођење наставе математике
Специфични циљеви:	Подстицање наставника да наставни процес обогате иновацијама и да свој рад прилагоде психофизичким карактеристикама ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. "И најдуже путовање почиње једним кораком" (Математика кроз време)
2. "Математичка симбиоза"- аритметика; геометрија; мерење и мере; проблемски задаци од I до IV разреда основне школе – "камен спотицања".
3. Дobar задатак за проверу знања – писмени задаци, задаци за контролне вежбе и завршно тестирање.
4. Учити је лако, треба знати како – математичке игре (игре шибицама, укрштенице, ребуси); логички и занимљиви задаци (досетке, шаливи и распевани задаци, занимљиви задаци аритметичког и геометријског садржаја); задаци за децу са тешкоћама у развоју.
5. Рад са даровитим ученицима – нестандартни и задаци са математичких такмичења; метода дужи, правоугаоника.
6. Евалуација.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Миодраг Пешић miodrag.pesic59@gmail.com 064/813-40-49 037/443-696
Аутори:	Миодраг Пешић
Реализатори:	Миодраг Пешић, Владан Здравковић
Општи циљеви:	Проширивање актуелних стручних и методичких знања; Повећање ефикасности наставе/учења; Објективно оцењивање ученика.
Специфични циљеви:	Вредновање образовног процеса помоћу образовних исхода/стандарда; Напредовање ученика кроз усклађивање нивоа постигнућа и индивидуалних карактеристика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део – програма и план рада; Компетенције учесника (самоизјашњавање на скалама за исходе/стандарде и тестове знања); Избор дневне семинарско-евалуационе групе; „Остава памћења “ – складиште питања за после.
2. Образовни циљеви и образовни исходи – Наш случај - настава ex catedra и ЕУ-нова филозофија наставе.
3. Образовни циљеви и образовни исходи.
4. Примери наставних програма математике у којима су дефинисани исходи.
5. Исходи наставе математике у петом разреду (материјал из 2008. године).
6. Дефинисање исхода, наставног програма математике, кога реализују учесници семинара.
7. Образовни стандарди – дефиниција, функције и намена образовних стандарда; нивои постигнућа.
8. Образовни стандарди за крај првог циклуса обавезног образовања за наставни предмет математика.
9. Формулација задатака за сва три нивоа постигнућа, за пет исхода текуће наставне теме.
10. Размишљања о протеклом дану.
11. Формулација задатака за сва три нивоа постигнућа, за пет исхода наредне наставне теме.
12. Тестови знања – врсте и нивои знања (Блумова и Марзанова таксономија).
13. Индуктивни и дедуктивни приступ у настави математике.
14. Тестови знања
15. Завршни део – умрежавање школа учесница за полустандардизацију тестова знања.
16. Размишљања о протеклом дану.
17. Договор у вези са „питањима за после“.
18. Евалуација семинара.

МЕТОДИЧКИ ПРИСТУПИ У ОБРАДИ НАСТАВНИХ ТЕМА ВЕЗАНИХ ЗА ФУНКЦИЈЕ ПОМОЋУ GEOGEBRE

K1

П: 5, 8

Институција:	Природно-математички Факултет, Департман за математику и информатику Трг Доситеја Обрадовића 4 21100 Нови Сад
Координатор:	Ђурђица Такачи djtak@dmi.uns.ac.rs 063/588-270 021/661-63-50
Аутори:	Ђурђица Такачи, Арпад Такачи, Душка Пешић, Јелена Татар
Реализатори:	Ђурђица Такачи, Арпад Такачи, Душка Пешић, Јелена Татар
Општи циљеви:	Увођење нових методских приступа у обради појмова везаних за функције, који представљају основу за развој когнитивних процеса математичког мишљења.
Специфични циљеви:	Коришћење програмског пакета Geogebra за визуелизацију и симболизацију појмова везаних за функције и математичко моделирање функцијама
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	15
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Обрада наставних садржаја – појам функције; функције директне и обрнуте пропорционалности; основне функције; особине функције; непрекидност функције; граничне вредности низа и функције; изводи; оинтеграли; примена извода и интеграла, са посебним освртом на визуализацију.
2. Примена комбиновања класичних метода уз примену нове технологије у наставном процесу, програмски пакет GeoGebra.
3. Указивање на најчешће грешке које ученици праве приликом решавања проблема везаних за функције (Предлози за превазилажење когнитивних конфликата који настају код ученика приликом обраде наведених наставних садржаја.)
4. Указивање на предности и мане употребе рачунара у обради наставних садржаја везаних за функције.
5. Коришћење интернета у настави математике.

МОТИВИСАЊЕ И РАЗВИЈАЊЕ ИНТЕРЕСОВАЊА ЗА УЧЕЊЕ МАТЕМАТИКЕ

K1

П: 5, 6

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Богољуб Маринковић, Драгана Стошић-Миљковић
Реализатори:	Милош Арсеновић, Војислав Андрић, Ђорђе Дугошија, Мирко Дејић, Томислав Стошић, Ружица Кљајевић, Драгана Стошић-Миљковић, Вера Ивковић, Јелена Бабић, Катица Марић, Богољуб Маринковић
Општи циљеви:	Стручно-методичка помоћ наставницима и оспособљавање за квалитетно извођење наставе математике, нарочито у мотивисању и развијању интересовања ученика за учење математике
Специфични циљеви:	Унапређивање метода и облика рада наставника на подстицању мотивације и одржавање интересовања за математику код ученика, уз презентацију одговарајућих садржаја
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

Оквирне теме:

1. Мотивација у настави математике и како се она врши.
2. Развијање и одржавање интересовања за учење математике (уводна разматрања, редовна настава, додатна настава, секције, такмичења, публикације).
3. Задачи за мотивисање и развијање интересовања за учење математике – према нивоима наставе, односно циљним групама (млађи разреди основне школе, старији разреди основне школе, средња школа) – избор и методе решавања.

НЕКИ ПРАВЦИ УНАПРЕЂЕЊА СРЕДЊОШКОЛСКЕ НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ НА ОСНОВУ АНАЛИЗЕ ИСКУСТАВА ТЕХНИЧКИХ ФАКУЛТЕТА

K1

П: 5, 6

Институција:	Електротехнички факултет Булевар Краља Александра 11000 Београд
Координатор:	Бранко Малешевић malesevic@etf.rs 064/125-24-78 011/321-84-25
Аутори:	Ненад Цакић, Зоран Радосављевић, Јелица Протић, Бранко Малешевић
Реализатори:	Ненад Цакић, Зоран Радосављевић, Јелица Протић, Бранко Малешевић, Братислав Иричанин, Татјана Лутовац, Марија Рашајски, Синиша Јешић, Мирко Јовановић, Бојана Михаиловић
Општи циљеви:	Анализа знања математике стеченог у средњим школама које образују ученике уз директну проходност на техничке и природно-математичке факултете
Специфични циљеви:	Специфична анализа резултата које ученици постижу на пријемном испиту и на првој години студија, ради дефинисања приоритета у настави математике
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Основне логичке операције.
2. Појам функције.
3. Рационални алгебарски изрази.
4. Полиноми.
5. Линеарна функција.
6. Линеарне једначине и неједначине.
7. Системи линеарних једначина и неједначина.
8. Квадратна функција.
9. Квадратне једначине и неједначине.
10. Системи квадратних једначина.
11. Алгебарске и ирационалне једначине и неједначине.
12. Појам логаритма.
13. Логаритамска и експоненцијална функција.
14. Логаритамске и експоненцијалне једначине и неједначине.
15. Тригонометријске функције.
16. Идентитети, једначине и неједначине.
17. Примена тригонометрије на троугао.
18. Комплексни бројеви.
19. Аналитичка геометрија у равни (права, круг, елипса, хипербола и парабола).
20. Планиметрија (троугао, четвороугао, многоугао, круг).
21. Стереометрија (призма, пирамида, зарубљена пирамида, ваљак, купа, зарубљена купа, сфера и делови сфере).
22. Комбинаторика.
23. Биномна формула.
24. Аритметичка и геометријска прогресија.
25. Појам граничне вредности.
26. Извод и примена извода.

Институција:	Математички факултет Студентски Трг 16 11000 Београд
Координатор:	Јелена Јовић jelena@matf.bg.ac.rs 064/865-00-22 011/202-78-01
Аутори:	Миодраг Матељевић, Синиша Јешић, Иван Анић
Реализатори:	Миодраг Матељевић, Синиша Јешић, Иван Анић, Драгица Мишић, Александра Росић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе математике у основним и средњим школама; Јачање капацитета наставника у основним и средњим школама; Популаризација математике
Специфични циљеви:	Упознавање са савременим видовима структуисања часа – сврсисходне целине; Обука наставника да у настави оспособе ученике за примену стечених знања
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Логичка структура часа математике.
2. Структура часа и корелација са методском поставком часа, структура семантичких аспеката наставе и корелацији са семиотичким аспектима наставе.
3. Технике вежбања.
4. Мисаони процеси и логичко резоновање при применама стечених знања.

Наведене теме реализују се у оквиру предавања и увежбавања техника конципирања часа: Однос концептуалног и процедуралног приступа настави математике; Примена математичких знања – хоризонтално и вертикално повезивање образовних садржаја; Пројекат у настави математике – логичка структура целина пројекта.

ОБУКА НАСТАВНИКА ЗА ДОДАТНИ РАД ИЗ МАТЕМАТИКЕ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

K1

П: 5, 6

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Богољуб Маринковић, Драгана Стошић-Миљковић
Реализатори:	Ђорђе Дугошија, Милош Арсеновић, Војислав Андрић, Томислав Стошић, Јелена Бабић, Драгана Стошић-Миљковић, Ружица Кљајевић, Милица Прошић, Јован Ћуковић, Живадин Андрић, Богољуб Маринковић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за додатни рад са даровитим ученицима - у циљу развијања њихових математичких способности и успешног припремања за математичка такмичења (посебно она вишег ранга)
Специфични циљеви:	Припрема садржаја за додатни рад и оспособљавање наставника за систем рада који обогаћује знања ученика и доприноси развоју математичког мишљење (посебно, решавањем нестандартних задатака)
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

Тематика се реализује на неколико нивоа: I. Основни ниво обуке (А) планиран је за наставнике који остварују наставу математике у основној школи (I-VIII): 1. Мотивисање ученика за учење математике је основна тема и садржи 80 подтема – наслова, по 10 тема за сваки разред (теме су наведене у посебном прилогу (списку), који се може добити у „Архимедесу“ налазе се и на "Архимедесовом" сајту: www.arhimedes.rs). Програми (спискови тема) по разредима намењени су школама за додатни рад у школама (по разредима или у другим комбинацијама. За "Архимедесов" семинар, бира се и реализује четири до пет тема (зависно од исказног интересовања и захтева из школа) и то за: (1) за учитеље и (2) за наставнике математике у старијим разредима основне школе. II. Виши ниво обуке (Б) предвиђен је за наставнике математике у старијим разредима основне школе (V-VIII). Нестандардни математички задаци – идеје и методе решавања, је оквирна тема, а обухвата неколико појединачних тема:

1. Додатни рад са даровитим ученицима (педагошко-психолошке основе, организација, оквирни програм, систем рада).
2. Неке идеје и методе решавања нестандартних математичких задатака.
3. Оно што је ван уџбеника (сродност, парност, обратни ход, инваријанте).
4. Додатно из дељивости (аритметика остатака, конгруенције).
5. Линеарне и неке нелинеарне Диофантске једначине.
6. Цртеж помаже (метод дужи, метод правоугаоника).
7. Неки проблеми "тешких ситуација".
8. Граф помаже (мање познате примене).
9. Комбиноване фигуре.
10. Тежи логички задаци.
11. Комбинаторни задаци.

12. Дирихлеов принцип.
13. Комбинаторна геометрија.
14. Покривања, паковања, резања и састављања фигура.
15. Математичке игре.
16. Поглед у историју математике (задачи великих математичара).
17. Одабрани задаци са математичких такмичења. За једнодневни семинар бира се и реализује четири до пет тема, а за дводневни – 12 тема.

ОБУКА НАСТАВНИКА ЗА ДОДАТНИ РАД ИЗ МАТЕМАТИКЕ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

K1

П: 5, 6

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Богољуб Маринковић, Драгана Стошић-Миљковић, Владимир Јанковић
Реализатори:	Владимир Јанковић, Ђорђе Дугошија, Милош Арсеновић, Томислав Стошић, Јелена Бабић, Драгана Стошић-Миљковић, Јован Ћуковић, Мићо Милетић, Живадин Андрић, Богољуб Маринковић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за додатни рад са даровитим ученицима - у циљу развијања њихових математичких способности и успешног припремања за математичка такмичења (посебно она вишег ранга)
Специфични циљеви:	Припрема садржаја за додатни рад и оспособљавање наставника за систем рада који обogaћује знања ученика и доприноси развоју математичког мишљење (посебно, решавањем нестандартних задатака)
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

I. Основна (оквирна) тема – Нестандардни математички задаци – идеје и методе решавања:

1. Додатни рад са даровитим ученицима (педагошко-психолошке основе, организација, оквирни програм, систем рада).
2. Неке идеје и методе решавања нестандартних математичких задатака.
3. Оно што је ван уџбеника (сродност, парност, обратни ход, инваријанте).
4. Додатно из дељивости (аритметика остатака, конгруенције, Диофантске једначине).
5. Математички проблем у слици (цртеж помаже).
6. Граф помаже (мање познате примене).
7. Комбиноване фигуре.
8. Тежи логички задаци (са математичким садржајем). Комбинаторни задаци.
9. Дирихлеов принцип.
10. Дирихлеов принцип у геометрији – комбинаторна геометрија.
11. Аполонијеви задаци.
12. Проблеми екстремних вредности, изопериметарски проблем.
13. Покривања, паковања, резања и састављања фигура.
14. Математичке игре.
15. Поглед у историју математике (задаци великих математичара, Л. Ојлер).
16. Одабрани задаци са математичких такмичења.

ОДАБРАНА ПОГЛАВЉА ИЗ МАТЕМАТИКЕ ЗА V, VI, VII И VIII РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ – МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП

Институција:	Стручно удружење ИДЕА Албанске споменице бр. 1 11000 Београд
Координатор:	Нада Стојановић office@matematiskop.co.rs 063/387-237
Аутори:	Владимир Стојановић
Реализатори:	Владимир Стојановић, Светозар Вукадиновић, Нинослав Ђирић, Иван Анић, Милан Божић, Владимир Балтић, Ђорђе Кртинић
Општи циљеви:	Обучавање наставника за квалитетно планирање и извођење редовне наставе и примене разних метода рада, прилагођених темама и ученицима
Специфични циљеви:	Обука наставника за рад на редовним часовима са групама ученика (хомогеним и нехомогеним); Посебна пажња биће усмерена на планирање и извођење наставе у три нивоа, у складу са усвојеним Образовним стандардима. Један од посебних циљева је указивање наставницима на значај правилног избора задатака за контролне и писмене задатке
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Планирање и методичко излагање појмова са којим се ученици први пут сусрећу у настави (децимални бројеви, негативни бројеви, ирационални бројеви, полиноми).
2. Доказивање у алгебри и геометрији.
3. Појам конструкције у геометрији.
4. Стереометрија.
5. Графичко приказивање података.
6. Пропорције и проценти.

ОДАБРАНИ САДРЖАЈИ НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

K1

П: 5,6

Институција: Друштво математичара Србије
Кнез Михаилова 35/IV
11000 Београд

Координатор: Бранислав Поповић
brorovic@kg.ac.rs
064/229-60-93
011/303-68-19

Аутори: Радојко Дамјановић, Срђан Огњановић,
Ненад Вуловић, Бранислав Поповић,
Војислав Андрић, Оливера Тодоровић

Реализатори: Радојко Дамјановић, Мирјана Кандић,
Срђан Огњановић, Ненад Вуловић,
Бранислав Поповић, Војислав Андрић,
Оливера Тодоровић

Општи циљеви: Унапређивање наставе математике у погледу разноврсности, диференцираности и елемената кроскурикуларног повезивања наставних предмета. Оспособљавање наставника разредне наставе за препознавање типова задатака карактеристичних за контролне вежбе, тестове и писмене задатке из математике и мотивисање и припрему ученика за проверу знања те врсте

Специфични циљеви: Упознавање наставника разредне наставе са различитим приступима у осмишљавању и организацији наставног процеса, употребом различитих ресурса у настави математике, употребом савремених технологија, употребом

манипулатива у наставном процесу; Обука наставника разредне наставе за припрему ученика за проверу знања

Циљна група: наставник разредне наставе, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Модул 1 – Савремени приступи настави математике.

Модул 2 – Индивидуализација наставе математике и проблемски задаци у млађим разредима основне школе.

ОДАБРАНИ САДРЖАЈИ НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

K1

П: 5, 6

Институција:	Друштво математичара Србије Кнеза Михаила 35 11000 Београд
Координатор:	Биљана Ћамиловић drustvomatematicara@yahoo.com 062/544-444 011/328-47-44, 011/303-68-18
Аутори:	Војислав Андрић, Радослав Димитријевић, Ђорђе Дугошија, Драгољуб Ђорђевић, Зоран Каделбург, Александар Липковски, Милосав Миленковић, Срђан Огњановић, Бранислав Поповић, Марија Станић, Оливера Тодоровић
Реализатори:	Војислав Андрић, Радослав Димитријевић, Ђорђе Дугошија, Драгољуб Ђорђевић, Зоран Каделбург, Александар Липковски, Милосав Миленковић, Срђан Огњановић, Бранислав Поповић, Марија Станић, Оливера Тодоровић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе математике у средњим школама
Специфични циљеви:	Разрада тема за редовну и додатну наставу из математике.
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Корени и факторизација полинома у школи. 2. Квадратна функција, једначине и неједначине. 3. Принцип математичке индукције и принцип рекурзије. 4. Графови у средњој школи. 5. Комплексни бројеви и полиноми. 6. Психологија учења математике. 7. Теорија бројева у средњој школи. 8. Диофантове једначине у редовној и додатној настави. 9. Вероватноћа и статистика у средњој школи. 10. Настава математике у средњим стручним школама. 11. Визуелизација наставног процеса математике у средњој школи. 12. Индивидуализација наставе у средњој школи. 13. Проблемска настава реализована помоћу рачунара.

Институција:	Друштво математичара Србије подружница Ниш Милана Благојевића 1 18100 Ниш
Координатор:	Славољуб Милосављевић slavce13@gmail.com 064/125-97-03 018/213-952
Аутори:	Саша Манић, Зорица Карайић-Шибалић, Милорад Гавриловић
Реализатори:	Саша Манић, Зорица Карайић-Шибалић, Милорад Гавриловић
Општи циљеви:	Креирање писмених задатака са задацима из праксе, схватање значаја таквих задатака, њихово бодовање, оцењивање и структурисање по Блумовој таксономији
Специфични циљеви:	Оспособљавање учесника да креирају писмене задатке који садрже задатке из праксе; Представљање педагошке, психолошке и социјалне функције оцењивања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Методи научног истраживања.
2. Представљање теорије о научним методима математичког истраживања који служе и као методе за учење математике.
3. Израда мапа ума са конкретним примерима из наставе, користе се различити методи научног истраживања (индукција, дедукција, аналогича, анализа, синтеза...).
4. Презентација и анализа радова учесника Блумова таксономија.
5. Представљање нивоа образовних компетенција по Блуму.
6. Структурисање одабраних наставних тема и задатака по нивоима когнитивног домена Блумове таксономије.
7. Презентација и анализа радова учесника.
8. Креирање писменог задатка (креирање писменог задатка о изабраној теми – учесници распоређени у групе; представљање креираних писмених задатака на плакатима, фолијама или лаптоповима; одређивање нивоа Блумове таксономије за сваки задатак).
9. Презентација писменог задатка (презентовање писмених задатака које су учесници креирали и навођење нивоа тежине за сваки задатак; дидактичка анализа задатака након излагања сваке групе).
10. Оцењивање ученика у настави математике.
11. Метријске карактеристике писменог задатка
12. формирање критеријума за правилно бодовање.
13. Формулисање скале за оцењивање.
14. Указивање на значај објективног оцењивања.
15. Остали видови и функције оцењивања.
16. Дискусија са учесницима о искуствима о досадашњем оцењивању у наставном процесу (усмено оцењивање, активност ученика, групни рад, домаћи задаци).
17. Значај и различите функције оцене (педагошка, психолошка, социјална).

ПРИМЕНА ОБРАЗОВНИХ СТАНДАРДА У ВРЕДНОВАЊУ УЧЕНИЧКИХ ПОСТИГЊУЋА ИЗ МАТЕМАТИКЕ

(на примерима контролних вежби, писмених задатака и тестова)

K1

П: 5,6

Институција:	Математичка гимназија Краљице Наталије 37 11000 Београд
Координатор:	Срђан Огњановић srdjanognjanovic17@gmail.com 066/292-905 011/361-11-25
Аутори:	Срђан Огњановић, Оливера Тодоровић
Реализатори:	Срђан Огњановић, Оливера Тодоровић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника разредне наставе и наставника математике за препознавање којем дескриптору одговара задатак и како одабрати задатке за контролне вежбе, тестове и писмене задатке из математике како би проверили и одредили ниво постигнућа ученика из математике према образовним стандардима
Специфични циљеви:	Обука наставника разредне наставе и наставника математике за примену образовних стандарда у провери нивоа знања ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Образовни стандарди.
2. Контролне вежбе, тестови и писмени задаци.
3. Типови задатака карактеристични за проверу знања.

ПРИМЕНА РАЗЛИЧИТИХ ОБРАЗОВНИХ АЛАТА У РЕАЛИЗАЦИЈИ НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ

K1

П: 6, 8

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Ивана Костић Ковачевић, Јелена Гавриловић, Ана Симићевић
Реализатори:	Ивана Костић Ковачевић, Јелена Гавриловић, Ана Симићевић
Општи циљеви:	Усавршавање и едукација наставника. Интеграција теоретске наставе са визуелизацијом математичких појмова, уз употребу софтвера за разне типове учења.
Специфични циљеви:	Обучавање наставника у раду математичким софтверима, при чему би се садржаји посматрали са аспекта различитих алата уз упоредну анализу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/ помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Испитивање функција и њихово графичко представљање.
2. Примена одређених интеграла у израчунавању површина и запремина.
3. Решавање система једначина.
4. Математички софвери: Geogebra, Microsoft Mathematics, Matlab, Wiris, Java View...

Институција:	Хемијско-медицинска школа Стеријина 113 26300 Вршац
Координатор:	Вељко Стојановић vstojanovic@yandex.ru 064/707-53-00 064/187-38-65
Аутори:	Светислав Стојановић, Вељко Стојановић, Михаило Вељковић
Реализатори:	Светислав Стојановић, Вељко Стојановић
Општи циљеви:	Олакшавање савладавања наставе математике у основној и средњој школи уз помоћ шаховске табле и шаховских фигура
Специфични циљеви:	Пребројавање свих могућих решења задатака, препознавање симетрије на табли, налажење захтеваних путања на табли у кретању фигура, разрезивање табле
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској

установи/школи, сарадник (педагошки асистент
и помоћни наставник), директор/помоћник
директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са шаховском таблом 8x8.
2. Упознавање са шаховским фигурама и њиховим кретањем на шаховској табли по шаховским правилима.
3. Стратегија и циљеви шаховске партије.
4. Комбинаторна својства празне шаховске табле.
5. Комбинаторна својства и релације на шаховској табли уз присуство једне или више шаховских фигура на њој.
6. Постављање и решавање занимљивих стандардних и нестандартних задатака на класичној или ортодоксној шаховској табли.
7. Поопштења помињаних садржаја како на квадратним тако и на правоугаоним таблама, поопштења разматраних садржаја на таблама произвољног облика као и на бесконачној шаховској табли.
8. Хексагонални шах, посебно варијанте Глинског и Шафранова, геометријски појмови на њима
9. Шах на цилиндричној и торусној табли.
10. Евалуација.

РАЗВОЈ ПОСТУПАКА И НАВИКА У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА МАТЕМАТИКЕ ОСНОВНИХ ШКОЛА

Институција:	Друштво наставника математике основних школа Нови Сад Футошка 5 21100 Нови Сад
Координатор:	Александра Милошевић saskamilo@yahoo.com 064/153-22-03 021/450-133
Аутори:	Раде Козар, Варга Јожеф, Александра Милошевић, Вељко Таминџија
Реализатори:	Раде Козар, Варга Јожеф, Александра Милошевић, Вељко Таминџија
Општи циљеви:	Обезбеђивање већег степена обучености из математике ученика од V – VIII разреда
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са проблемима у настави Математике од V – VIII и упућивање кроз конкретне наставне јединице на начине организовања и преношење знања
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	20-25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Научне методе у математици.
2. Кратак осврт на методичке облике рада и наставне методе уз приказ на конкретним наставним јединицама (подсетник за израду наставног часа).
3. Врсте и структуре наставног часа (реализација кроз конкретну наставну јединицу).
4. Проблемска настава – учење путем открића, примена на задатке.
5. Интеракција као вид учења и поучавања.
6. О природном, целом, рационалном, ирационалном и реалном броју.
7. Геометријске методе решавања конструктивних задатака.
8. Решавање задатака из стереометрије.
9. Грешке у решавању математичких задатака.
10. Провера постигнућа у настави математике.

САВРЕМЕНЕ МЕТОДЕ И НОВИ ПРИСТУПИ НАСТАВИ МАТЕМАТИКЕ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

K1

П: 5, 8

Институција:	Електротехнички факултет Булевар Краља Александра 73 11000 Београд
Координатор:	Синиша Јешић jesha@eunet.rs 063/527-903 011/277-52-51
Аутори:	Синиша Јешић
Реализатори:	Синиша Јешић, Драгица Мишић, Наташа Бабачев, Мира Николић-Алексић, Милена Радивојевић, Горица Ивановић
Општи циљеви:	Упознавање са напредним методама, техникама, и поступцима у извођењу наставе, давање смерница за наставу која активира потенцијале свих ученика
Специфични циљеви:	Обука за одабир методе која одговара наставној јединици, прилагођавање одабране методе и приступа условима у одељењу; Разрада појединих метода
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Програм је базиран на методској подршци наставном процесу, анализи индуктивног и дедуктивног приступа настави математике, као и њихових модификације локалног и непотпуног типа, форми слике као подстицају у настави – миметички приступ, сагледавање антиподачних дидактичких принципа.

Теме:

1. Основни геометријски објекти у настави математике.
2. Геометрија и аритметика – јединство и специфичности.
3. Методски оквир и форма часа математике.
4. Троугао и четвороугао (подударност, конструкције, значајне тачке троугла).
5. Цели, рационални и ирационални бројеви.
6. Сличност – опсерваторно герундски приступ.
7. Циљ и форма математичког задатка.
8. Савремена настава математике – светски трендови у настави.
9. Вишекритеријумско тестирање.
10. Статистички подаци у настави математике.
11. Теме за рад учесника у радионицама:
Миметички приступ настави – слика као подстицај; Методе креирања различитих форми истог задатка; Различите форме логичких задатака; Активна форма мултидисциплинарне наставе;
12. Припрема за час – различити типови наставе.

Институција:	Природно-математички факултет Радоја Домановића 12 34000 Крагујевац
Координатор:	Бранка Огњановић branka@kg.ac.rs 064/234-86-41 034/336-223 локал 263
Аутори:	Бранислав Поповић, Марија Станић, Слађана Димитријевић, Радојко Дамјановић
Реализатори:	Бранислав Поповић, Марија Станић, Сузана Симић, Слађана Димитријевић, Ненад Вуловић, Радојко Дамјановић, Славица Марковић, Јелена Банковић Гајић, Драгољуб Костић, Татјана Томовић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе математике у погледу разноврсности, диференцираности и елемената кроскурикуларног повезивања наставних предмета
Специфични циљеви:	Да обухвати три основна сегмента рада професора математике, и то: од упознавања са новим (за наше услове) приступима припреми наставе (први део), преко разраде начина вредновања ученичких постигнућа (други део), до развоја сопствених техничко-технолошких компетенција у настави математике (трећи део)
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Први део садржаја је општеобразовног карактера:

1. Приказ разноврсних врста задатака.
2. Демонстрација математичког мишљења.
3. Различити и савремени ресурси у дизајнирању наставе.
4. Рад са манипулативима.
5. Структурисани садржаји за наставу математике по Блумовој таксономији.

Други део:

1. Који образац за површину шестостране правилне призме је кориснији.
2. Који је минимални скуп чињеница (формула) у тригонометрији које треба знати, да би се све остале чињенице (формуле) могле извести?
3. О неким основним аспектима проблема оцењивања (приказ неких од основних принципа наставе).

Трећи део:

упознавање наставника са образовним софтвером, са посебним освртом на програмске пакете Geogebra и Mathematica у настави математике у основним школама, гимназијама и средњим стручним школама.

СЕМИНАР ЗА СТАЛНО СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА: АРХИМЕДЕСОВ МАТЕМАТИЧКИ ПРАКТИКУМ

K1

П: 5, 6

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Богољуб Маринковић, Драгана Стошић-Миљковић
Реализатори:	Владимир Јанковић, Милош Арсеновић, Ђорђе Дугошија, Мићо Милетић, Владимир Балтић, Томислав Стошић, Јован Ћуковић, Вера Ивковић, Ружица Кљајевић, Драгана Стошић-Миљковић, Јелена Бабић, Катица Марић, Живадин Андрић, Богољуб Маринковић
Општи циљеви:	Стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење наставе математике, информисање и размена мишљења о актуелним питањима наставе математике у ОШ и СШ
Специфични циљеви:	Обогаћивање математичке културе наставника, припрема садржаја (посебно за додатни рад) и оспособљавање за систем рада који обогаћује знања ученика и доприноси развоју математичког мишљења

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)
Садржај и активности:	<p>Програм обухвата актуелна питања унапређивања наставе математике. Садржај се реализује у оквиру општих тема (програми и уџбеници и сл.) и ужестручних тема, а разматрају се и дидактичко-методичка и друга актуелна питања унапређивања наставе математике (посебно: нове идеје и методе), додатни рад и друге математичке активности (конкретни садржаји).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Настава математике и математичко образовање у светлу реформе образовања. 2. Савремена математика, компјутерска математика и „локална математика“ у школи. 3. Настава математике и других природних наука (корелација). 4. Место ученика у настави и њихово мотивисање за учење математике. 5. Праћење рада ученика и оцењивање успеха из математике. <p>Ужестручне теме обухватају садржаје из појединих области математике за сваки ниво (6-10 тема), као и одговарајуће дидактичко-методичке садржаје (теме). Могу се укључити и поједине теме из других "Архимедесових" семинара у Каталогу (зависно од потреба наставника).</p>

СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ РЕПУБЛИЧКИ СЕМИНАР ЗА НАСТАВНИКЕ МАТЕМАТИКЕ (О РАДУ СА МЛАДИМ МАТЕМАТИЧАРИМА)

K1

П: 5, 6

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Богољуб Маринковић, Драгана Стошић-Миљковић, Владимир Јанковић
Реализатори:	Академик Милосав Марјановић, Војислав Андрић, Милан Божић, Владимир Јанковић, Милош Арсеновић, Ђорђе Дугошија, Александар Липковски, Зоран Лучић, Томислав Стошић, Вера Ивковић, Иванка Томић, Драгана Стошић-Миљковић, Богољуб Маринковић
Општи циљеви:	Стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење наставе математике, информисање и размена мишљења о актуелним питањима наставе математике у ОШ и СШ
Специфични циљеви:	Обогађивање математичке културе наставника, припрема садржаја (посебно за додатни рад) и оспособљавање за систем рада који обогађује знања ученика и доприноси развоју математичког мишљења
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Програм обухвата актуелна питања струке и унапређивања математичког образовања, са тежиштем на рад са младим љубитељима математике. Садржај програма се односи на неке опште теме (планови и програми, уџбеници, повезаност математике и других области), историју и великане математике, ужестручне математичке теме, нове идеје и методе, популаризацију математике, додатни рад и такмичења из математике (са конкретним садржајима). Предвиђена је реализација седам до осам тема.

СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ РЕПУБЛИЧКИ СЕМИНАР О НАСТАВИ МАТЕМАТИКЕ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ (ЗА УЧИТЕЉЕ)

Институција:	Математичко друштво "АРХИМЕДЕС" Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Богољуб Маринковић arhimed1@eunet.rs 063/358-248 011/324-53-82
Аутори:	Драгана Стошић-Миљковић, Богољуб Маринковић
Реализатори:	Академик Милосав Марјановић, Мирко Дејић, Јасмина Милинковић, Маријана Зељић, Оливера Ђокић, Ружица Кљајевић, Драгана Стошић-Миљковић, Јелена Бабић, Катица Марић, Богољуб Маринковић
Општи циљеви:	Стручно-методичка помоћ учитељима за квалитетније извођење наставе математике, информисање и размена мишљења о актуелним питањима наставе математике
Специфични циљеви:	Обогаћивање математичке културе учитеља, иновирање садржаја и оспособљавање за систем рада који обогаћује знања ученика и доприноси развоју математичког мишљења
Циљна група:	наставник разредне наставе
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Садржаји програма семинара су у функцији остваривања постављених циљева, а то су актуелна питања унапређивања наставе математике. Предавања обухватају неке основне теме.

1. Бројеви и операције.
2. Цртеж-дијаграм помаже у решавању математичких задатака.
3. Логички задаци – тренинг мишљења.
4. Комбинаторни задаци у слици и речи.
5. Ух, та геометрија! (У свету геометријских фигура).
6. Математичке игре.
7. Математичка рекреација.

Институција:	Департман за математику и информатику, ПМФ Нови Сад Трг Доситеја Обрадовића 4 21100 Нови Сад
Координатор:	Војислав Петровић vojpet@gmail.com 064/287-31-10 021/450-841
Аутори:	Војислав Петровић
Реализатори:	Војислав Петровић, Бојан Башић
Општи циљеви:	Упознавање наставника с важнијим садржајима планиметрије и стереометрије као што су: значајне тачке и линије троугла, геометријске трансформације, геометријска места тачака, геометријске конструкције, Менелајева и Чевијева теорема и примене, потенција тачке у односу на кружницу и потенцијална оса, елементи стереометрије; Указивање на њихову важност, међусобну повезаност и могућности примене у настави
Специфични циљеви:	Методолошки приступ у презентацији наведених садржаја сходно саставу аудиторijума; Упознавање с мање познатим детаљима и могућностима
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Програм обухвата садржаје (теме) из области Основи геометрије. Поред предавања предвиђена је дискусија са учесницима семинара.

УНАПРЕЂИВАЊЕ НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ У СТАРИЈИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ 2012.

K1

П: 5,6

Институција:	Друштво математичара Србије Кнез Михаилова 35/IV 11000 Београд
Координатор:	Војислав Андрић vandric@beotel.rs 065/291-22-00 011/303-68-19
Аутори:	Ђорђе Дугошија, Зоран Каделбург, Бранислав Поповић, Војислав Андрић, Владимир Мићић
Реализатори:	Срђан Огњановић, Вера Јоцковић, Милосав Миленковић, Ненад Вуловић, Зоран Каделбург, Бранислав Поповић, Марија Станић, Војислав Андрић, Оливера Тодоровић, Владимир Мићић, Драгољуб Ђорђевић, Ђорђе Баралић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе математике у старијим разредима основне школе и позитиван трансфер ка ученицима
Специфични циљеви:	Стручно-педагошко оспособљавање и оснаживање наставника за квалитетну реализацију наставних програма математике од 5. до 8. разреда
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Припрема часа математике у основној школи.
2. Примена образовних стандарда у вредновању ученичких постигнућа из математике.
3. Визуелизација наставног процеса математике у основној школи.
4. Линеарна функција и око ње.
5. Неједнакости у основној школи.
6. Проверавање и оцењивање у настави математике у основној школи.
7. Индивидуализација наставе математике у старијим разредима основне школе.
8. Теорија бројева у основној школи.
9. Припремање ученика основних школа за такмичења из математике.
10. Пропорционалност у алгебри и геометрији.
11. Mathematica у настави математике.

УНАПРЕЂИВАЊЕ НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ У СТАРИЈИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ 2013.

K1

П: 5,6

Институција:	Друштво математичара Србије Кнез Михаилова 35/4 11000 Београд
Координатор:	Војислав Андрић vandric@beotel.rs 065/291-22-00 011/303-68-19
Аутори:	Ђорђе Дугошија, Зоран Каделбург, Бранислав Поповић, Војислав Андрић, Владимир Мићић
Реализатори:	Срђан Огњановић, Вера Јоцковић, Милосав Миленковић, Ненад Вуловић, Бранислав Поповић, Марија Станић, Војислав Андрић, Оливера Тодоровић, Драгољуб Ђорђевић, Ђорђе Баралић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе математике у старијим разредима основне школе и позитиван трансфер ка ученицима
Специфични циљеви:	Стручно-педагошко оспособљавање и оснаживање наставника за квалитетну реализацију наставних програма математике од V до VIII разреда
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Припрема часа математике у основној школи.
2. Примена образовних стандарда у вредновању ученичких постигнућа из математике.
3. Визуелизација наставног процеса математике у основној школи.
4. Линеарна функција и око ње.
5. Проверавање и оцењивање у настави математике у основној школи.
6. Индивидуализација наставе математике у старијим разредима основне школе.
7. Теорија бројева у основној школи.
8. Припремање ученика основних школа за такмичења из математике.
9. Пропорционалност у алгебри и геометрији.
10. Mathematica у настави математике.

ОБРАЗОВАЊЕ ДЕЦЕ СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Мирјана Лазор
Реализатори:	Мирјана Лазор, Мирјана Исаков, Славица Марковић, Снежана Николић, Љиљана Дошен, Мартин Каламковић, Невена Ивковић
Општи циљеви:	Оснаживање наставника за инклузивно образовање усвајањем практичних знања из области асистивне технологије и универзалног дизајна
Специфични циљеви:	Усвајање знања о потреби и начину коришћења класичне и савремене асистивне технологије, као и употребе постојећих школских ресурса као АТ
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра –

васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Асистивна технологија и универзални дизајн (Приступачност и право приступа услугама и производима. Осврт на законе и прописе. Физичка и информациона приступачност. Универзални дизајн – спуштени тротоари, рампе, тактилне стазе и сл. Асистивна технологија – појам и врсте. Улога АТ у свакодневном животу деце са сметњама у развоју. Врсте активности: разговор, излагање уз презентацију и кратке филмове, дискусија).
2. Асистивна технологија – неопходност у инклузивној школи (Шта све можемо користити као асистивну технологију у учионици. Комуникациона помагала – електронска и класична. Асистивна технологија за чуло слуха, чуло вида, учење, говор, приступ. Како одабрати, пробати и где набавити одговарајућу асистивну технологију).
3. ИКТ у служби образовања деце са сметњама у развоју (Примена информационо-комуникационих технологија у школском окружењу. Оперативни систем у функцији асистивне технологије. Могућности стандардног Microsoft софтвера – виртуелна тастатура, увећавање делова екрана помоћу лупе, могућност увећавања и адаптирања приказивања показивача на екрану, подешавање брзине клика мишем, куцања, пречице на тастатури итд.).

4. Асистивна технологија без додатних улагања – шта можемо сами (Једноставне картице за комуникацију, тактилни цртежи, графофолије као магичне табле, флуоресцентни фломастери, црни фломастер, величина и изглед папира, календари активности, дрвене и картонске кутије, огласне табле, прилагођен намештај).
5. Питања на која није одговорено (одговори на питања на која није добијен или неки део садржаја није презентован довољно јасно).
6. Евалуација (упитник ЗУОВ-а и интерни упитник).

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Гордана Томић togo3131@gmail.com 064/282-02-70 037/352-77-41
Аутори:	Гордана Томић
Реализатори:	Гордана Томић, Виолета Крпић, Валентина Милошевић
Општи циљеви:	Развијање колективног сензибилитета за децу са другачијим доживљајем боја (далтонизам)
Специфични циљеви:	Оснаживање васпитача и наставника за препознавање деце са проблемом у разликовању боја; Прилагођавање метода рада ученицима који мање разликују боје
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам и узроци далтонизма или ахроматизма.
2. Реални проблеми на које дете наилази још у вртићу.
3. Како препознати дете са проблемима колорног вида.
4. Шта су и како се користе тестови ISHARA за процену врсте далтонизма.
5. Како разумети проблем у коме се дете налази у сусрету са бојама свуд око себе, како му ојачати самопоуздање и прилагодити му наставне садржаје, методе и облике рада.
6. Пружање помоћи у одабиру будућег занимања да би дете било професионално остварено и задовољно.
7. Радионице „Ја, у чудном свету боја“; „То хоћу – то нећу“. Презентација филма и слајдова.

ДИДАКТИЧКИ МАТЕРИЈАЛ ЗА РАД СА ДЕЦОМ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ – ПРИПРЕМА И ИЗРАДА

Институција:	Тренинг центар "Коцевски" Неимарска 17 21100 Нови Сад
Координатор:	Даница Коцевска treningcentarkocevski@gmail.com 060/606-25-62 021/633-70-67
Аутори:	Даница Коцевска, Милена Ђуковић
Реализатори:	Даница Коцевска, Милена Ђуковић, Славица Симић, Маја Вујин, Мелита Величковић, Јован Коцевски, Валентина Кртолица, Драгана Димитријевић, Сања Станковић
Општи циљеви:	Упућивање наставника и стручних сарадника у поступак планирања, израде и примене дидактичког материјала за рад са децом са сметњама у развоју и децом из друштвено маргинализованих група
Специфични циљеви:	1) Повећање компетенција наставника за препознавање потреба деце са сметњама и стварање нове образовне стратегије у одељењу; 2) Подршка наставницима и стручним сарадницима за креирање наставе уз коришћење адекватних метода, техника и дидактичког материјала; 3) Повећање компетенције за креирања часа усмереног на стандарде, уз уважавање стилова учења ученика и израду развојних и диференцираних задатака

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уводно излагање. 2. Подршка ученицима у одељењу. 3. Законска основа и правилници (ИОП, педагошки асистент, оцењивање, стандарди). 4. ПП презентација и дискусија о искуствима учесника. 5. Организација рада у одељењу. 6. Препознавање потреба ученика, уважавање различитости као предуслов за нову стратегију образовања. 7. Метод „Мозаик“. 8. Методе, технике, наставна средства и дидактички материјал. 9. Анализа појмова и учовање веза ради стварања атмосфере за учење. 10. ПП презентација и размена у малим групама. 11. Веза између наставних садржаја и дидактичког материјала (дидактичке картице, књига слика, flash картице, слог картице...) у складу са природом предмета и потребама за образовном подршком ученика, на примерима дислексије, дисграфије, аутизма, неразумевања српског језика и успореног усвајања наставних садржаја. 12. Рад са материјалом на основу примера из праксе. 13. Карактеристике дидактичког материјала. 14. ПП презентација; компаративна анализа; техника „open space“. 15. Израда дидактичког материјала и начин коришћења – изглед, боја, величина, материјал, усклађивање са планом индивидуализације, ИОП и стандардима предмета. 16. Резиме и евалуација.

ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЕ ЗА ДАРОВИТОГ УЧЕНИКА (РАНИЈИ НАЗИВ: ИЗРАДА ИОП-А ЗА ДАРОВИТОГ УЧЕНИКА)

K2

П: 3, 6

Институција:	Институт за психологију, Филозофски факултет Универзитета у Београду Чика Љубина 18-20 11000 Београд
Координатор:	Ана Алтарас Димитријевић aaltras@f.bg.ac.rs 064/138-54-52 011/320-61-54
Аутори:	Ана Алтарас Димитријевић
Реализатори:	Гордана Ђигић, Љиљана Радмиловић Тошић, Зорана Јолић Марјановић, Марина Виденовић, Ивана Оролицки, Љиљана Левков, Ана Алтарас Димитријевић, Сања Татић Јаневски
Општи циљеви:	Упознати учеснике са могућим садржајем и начином израде индивидуалног образовног плана за подстицање даровитог ученика
Специфични циљеви:	Упознавање учесника са посебним образовним потребама даровитих ученика и јачање њихових компетенција у области индивидуализације наставе за даровите
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Преиспитивање имплицитних теорија и предубеђења учесника о феномену даровитости, односно даровитим особама.
2. Опште карактеристике даровитих ученика.
3. Индивидуалне разлике унутар групе даровитих и могући типови даровитих ученика.
4. Начела и методе идентификације (препознавања) даровитог ученика.
5. Препознавање даровитих ученика и израда педагошког профила (вежбе).
6. Специфичне образовне потребе и проблеми у образовању даровитих ученика.
7. Могућа решења за образовање даровитих – њихове предности и недостаци.
8. Конципирање мера индивидуализованог начина рада и плана активности за подстицање даровитог ученика (вежбе).

Институција:	Академија Филиповић доо Гине Пајевић 8/3 35000 Јагодина
Координатор:	Братислав Филиповић skolafbsoft@gmail.com 063/824-99-99 035/243-974
Аутори:	Бојан Грујић, Братислав Филиповић, Оливера Илић, Слађана Арсић
Реализатори:	Бојан Грујић, Оливера Илић, Слађана Арсић, Јасмина Ђирић, Маја Ранчић, Наташа Стевановић
Општи циљеви:	Подизање компетенција код стручних радника за имплементацију инклузивног образовања и васпитања, применом савремених метода и техника рада
Специфични циљеви:	Стицање и проширивање знања о мултисистемском приступу инклузији, правилима и стратегијама рада, према капацитету и специфичностима сваког детета
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са

сметњама у развоју, васпитач у предшколској
установи, стручни сарадник у предшколској
установи/школи, сарадник (педагошки асистент
и помоћни наставник), директор/помоћник
директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

1. Принципи учења и њихова практична примена у раду са децом (разликовање модела и стилова учења, чиниоци успешног учења, развијање унутрашње мотивације за учење, учење орјентисано на развој мишљења код деце и функционална знања, конкретизација циљева и задатака васпитно-образовног рада изражених кроз Блумову таксономију са орјентацијом на капацитете деце).
2. Савремени облици организације наставе као полазна основа рада у инклузивном одељењу (суштина и карактеристике диференцијације и индивидуализације, наставни садржаји прилагођени могућностима свих ученика, постицајно развојна настава усмерена на ниво развоја код деце, предности тимске, проблемске и програмиране наставе).
3. Девет правила успешне социјалне интеграције у инклузивним оквирима (укључивање свих ученика, вишесмерна и ефикасна комуникација, начини управљања учионицом, добра припрема часа, ИОП, коришћење помоћних средстава, индивидуална помоћ ученицима, управљање понашањем ученика, подстицање социјалне инклузије).
4. Интердисциплинарни приступ осмишљавању плана подршке у раду са децом са тешкоћама у развоју (интердисциплинарна сарадња међу члановима тимова, подела улога и одговорности чланова тима

око израде подешавањих профила и конципирања акционих планова, корелација између наставних предмета и могућности тематског планирања).

5. Улога родитеља и породице у изради и спровођењу индивидуално-образовних планова (користи од инклузивног процеса за родитеље и породицу, припрема родитеља за сарадњу и успостављање реалности у процени детета, родитељ као члан тима за израду ИОП-а, принципи партнерских односа, активна улога родитеља у осмишљавању и припреми стратегије рада према способностима које ученик има).
6. Модели и начини рада са децом која имају проблеме у понашању и учењу (различити начини стимулације и утицаја на промену асоцијативног мишљења и понашања код деце, примери добре праксе и социјалне инклузије у раду са децом која имају АДХД и Аспергеров синдром, агресивно и деструктивно понашање).
7. Овладавање стратегијама на препознавању и превазилажењу баријера у учењу у односу на узроке проблема, план подршке и начини рада у одељењу са децом која имају проблеме са дисграфијом, дислексијом и дискалкулијом.
8. Стратегије рада са децом која имају развојне и здравствене проблеме (различити начини стимулације функционалног мишљења, отклањање физичких и комуникационих баријера, стварање безбедног окружења за децу, утврђивање потреба за подршком, оцењивање усмерено на постигнућа, модели и примери добре праксе у раду са децом која имају аутизам, Даунов синдром, церебралну парализу и парезу).

МЕТОДОЛОГИЈА ПИСАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА ТАЛЕНТОВАНИХ УЧЕНИКА

Институција:	Центар за развој креативности ЦЕЗАР Црновршких Бригада 6/1 19210 Бор
Координатор:	Саша Пушица smajsoft@yahoo.com 069/434-99-43
Аутори:	Саша Пушица
Реализатори:	Саша Пушица
Општи циљеви:	Обука полазника за рад са даровитим ученицима основних и средњих школа и њихов развој у научној области за коју исказују интересовање
Специфични циљеви:	Допринос инклузивном приступу образовања ученика са посебним потребама – талентованим ученицима
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	15
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Методологија писања и презентације научно-истраживачког рада талентованих ученика.
2. Реализација стручно-образовних програма.
3. Реализација истраживачких програма.
4. Обезбеђивање дидактичких материјала, стручне литературе и часописа.
5. Формирање и коришћење база знања.
6. Презентација остварених резултата талената.

МЕХАНИЗМИ УКЉУЧИВАЊА ДЕЦЕ СА ДАРОВИТОШЋУ И/ИЛИ СМЕТЊАМА У НАРЕДНИ НИВО ШКОЛОВАЊА

Институција:	ОШ "Соња Маринковић" Јо Лајоша 78 24100 Суботица
Координатор:	Бранка Бешлић bbranka@sksyu.net 063/852-99-32 024/551-461
Аутори:	Ксенија Лишчевић, Бранка Бешлић, Стаменка Судар
Реализатори:	Ксенија Лишчевић, Бранка Бешлић, Стаменка Судар
Општи циљеви:	Стварање подстицајне средине за учење и развој деце са даровитошћу и /или сметњама у новој средини
Специфични циљеви:	Обезбеђивање одрживости инклузивног образовања правовременом изградом педагошког профила и ИОПа; Партиципација свих релевантних актера процеса транзиције
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Транзиција – шта, како, зашто? (Уводни део семинара; Дефинисање појма транзиције; Тешкоће, изазови и искуства из досадашње праксе; Видови – облици транзиције).
2. Законска регулатива.
3. Улога здравства социјалне заштите у процесу транзиције.
4. Поверљивост докумената, заштита права детета.
5. Механизми успешне транзиције.
6. Модели транзиције.
7. Карактеристике ПУ и школа које се мењају у складу са потребама све деце.
8. Ресурси (ШУ, Мрежа подршке, ИРК).
9. Подршка у учењу.
10. Професионална оријентација.
11. Педагошка документација – портфолио ученика.
12. Сарадња са родитељима.
13. Облици сарадње.
14. Партнерски однос.
15. Од педагошког профила до ИОП-а.
16. Дефинисање улога и одговорности.
17. Израда педагошког профила.
18. Израда ИОП-а.
19. ИОП за даровите ученике, правовремено усмеравање.
20. Евалуација семинара.

Институција:	Центар за унапређење наставе "АБАКУС" Љубише Миодраговића бб 11000 Београд
Координатор:	Горан Станојевић goranpttcentar@yahoo.com 064/809-06-30 011/227-84-65
Аутори:	Мирјана Лазор, Жолт Коња
Реализатори:	Мирјана Лазор, Жолт Коња, Горан Станојевић, Оливера Марковић, Вела Чоја, Маја Тодоровић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за креирање и коришћење мултимедијалних наставних садржаја у раду са децом са посебним образовним потребама
Специфични циљеви:	Сензибилизација наставника за специфичности у процесу учења деце са сметњама у развоју; Стицање знања о могућностима коришћења мултимедијалних средстава у функцији повећања ефикасности наставе; Вежбање израде очигледних наставних садржаја који ангажују сва чула ученика и чине наставу динамичнијом, а стечена знања применљивијим у пракси
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа,

наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/ помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Инклузивно образовање и могућности примене мултимедија.
2. Специфичности у учењу деце са посебним образовним потребама и начини прилагођавања наставних садржаја њиховим могућностима (интелектуалне тешкоће, сензорне сметње, телесне сметње, поремећаји пажње..., примена мултимедијалних средстава).
3. Различити извори мултимедијалних садржаја у нашој близини (мобилни телефон, апарат, микрофон, рачунар...).
4. Преглед мултимедијалних алата погодних за примену у инклузивном окружењу (осврт на бесплатне алате – средства).
5. Израда аудио и видео материјала за ученике.
6. Интегрисање мултимедијалних садржаја у један школски час.
7. Правила и смернице за израду мултимедијалних садржаја у инклузивном окружењу.
8. Анализа радова – резимирање.

НТЦ СИСТЕМ УЧЕЊА – РАЗВОЈ КРЕАТИВНОГ И ФУНКЦИОНАЛНОГ РАЗМИШЉАЊА И ЕФИКАСНОГ УЧЕЊА

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Ранко Рајовић, Урош Петровић
Реализатори:	Ранко Рајовић, Урош Петровић, Драгана Милановић, Дивна Тодоровић, Јелена Вемић, Татјана Чолић, Милена Драгојевић
Општи циљеви:	Повећање ефикасности учења и развоја функционалног мишљења свих ученика; Адекватан рад са даровитом децом у редовним школама
Специфични циљеви:	Оспособити учитеље за рад са даровитима и индивидуализацију садржаја; Осмишљавање концепта примене у в-о процесу; Рана идентификација и развој даровитих
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Неурофизиологија, развој мозга (Технике меморије; Техника кратких филмова; Ланчана техника; Техника за памћење бројева).
2. Функционално размишљање.
3. Технике учења; Асоцијативне технике (Вежбе учења 10 именица техником асоцијације; Вежбе учења 20 именица техником уз комбинацију бројева; Вежбе учења, техника – сакривање речи у реченици; Учење тешких и неразумљивих појмова; Техника учења страних речи; Техника памћења бројева; Вежбе координације и концентрације, Акомодација; Моторичке вежбе).
4. Технике учења, меморије, анализа радова, консултације (Понављање научених техника; Састављање загонетних питања).
5. Примена стечених знања, анализа радова ученика, консултације са водитељима семинара.

Институција:	Центар за реедукацију емоција и понашања и едукацију деце и одраслих "Тврђава" Борчанска 5 11000 Београд, Земун
Координатор:	Данијела Радојевић nelast@open.telekom.rs 063/245-222 011/316-56-84
Аутори:	Светомир Бојанин, Наташа Веселиновић, Данијела Радојевић
Реализатори:	Светомир Бојанин, Наташа Веселиновић, Данијела Радојевић
Општи циљеви:	Оспособљавање за препознавање деце са потешкоћама у развоју и за прилагођавање васпитно образовних поступака специфичним потребама сваког детета
Специфични циљеви:	Препознавање дискогнитивних, диспраксичних поремећаја и поремећаја психомоторике и усклађивање поступака у раду са децом и адолесцентима који их испољавају
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Основе сазнајног развоја.
2. Неуропсихолошка анализа дисхармоничног развоја сазнајних функција и подела клиничких слика дисхармоничног развоја. а) Блок вежби: Социодрамско загревање групе за искуствени рад. Рад у групи – интерактивна детекција проблема сазнајног развоја у школским условима и разматрање примењених васпитно-образовних поступака у раду са децом која испољавају неке од облика дискогнитивних поремећаја. Приказ филма – Основни облици диспраксичних и дисгностичких поремећаја. Искуствени рад, препознавање облика диспраксичног синдрома (општа развојна диспраксија, конструктивна развојна диспраксија, развојна дисграфија) и разматрање могућих васпитно-образовних поступака у раду са децом која испољавају неке од облика диспраксичног синдрома.
3. Диспраксички синдром (општа развојна диспраксија, конструктивна развојна диспраксија и развојна дисграфија).
4. Дисгнозије (општа развојна дисгнозија, дислексија, дискалкулија). а) Блок вежби: Искуствени рад, препознавање облика дисгностичког синдрома (општа развојна дисгнозија, дислексија, дискалкулија) и разматрање могућих васпитно-образовних поступака у раду са децом која испољавају неке од облика дисгностичког синдрома. Приказ филмова – Рад са децом са дискогнитивним поремећајима у редовној школи и Рад са децом са дискогнитивним поремећајима у специјалној школи. (Рад у групи: интерактивна детекција проблема поремећаја психомоторике и поремећаја у понашању код деце у школским условима и разматрање примењених васпитно-образовних поступака)

у раду са децом која испољавају неке од поремећаја и тешкоћа у понашању. Препознавање облика поремећаја психомоторике (развојни ХД синдром, тикови, муцање) и разматрање могућих васпитно-образовних поступака у раду са децом са испољеним поремећајима психомоторике.

5. Школа и ментално здравље.
6. Поремећаји психомоторике и основе поремећаја понашања у пубертетном добу.
  - а) Блок вежби: Препознавање облика поремећаја понашања и разматрање могућности примене различитих васпитно-образовних поступака у раду са децом са испољеним поремећајима у понашању. Обука за примену технике „role play“ (технике играња улога) на часовима одељенске заједнице. Искуствени рад – обука за примену role play технике и социодрамско одигравање и рад са групом на решавању проблема поремећаја у понашању.
7. Евалуација.

ПЕДАГОШКИ ПРОГРАМ ПОМОЋИ У ЛИКОВНОМ ИЗРАЗУ ДЕЦИ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ И ДЕЦИ ИЗ МАРГИНАЛИЗОВАНИХ ГРУПА

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Загорка Марков, Мирослава Којић, Драган Мандић
Реализатори:	Загорка Марков, Мирослава Којић, Драган Мандић
Општи циљеви:	Увођење ликовног педагога као члана инклузивног тима у раду са децом са сметњама у развоју и маргинализованих група
Специфични циљеви:	Сагледавање потребе раног препознавања и дијагностиковања деце са сметњама у развоју, а уз помоћ ликовног изражавања
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Најновија теоријска и практична сазнања којима се бави методика ликовног васпитања, а везана су за најосетљивију групу деце.
2. Рекогнација и идентификација проблема са којима се суочавају деца са посебним потребама, уз помоћ ликовног израза насталог као спонтане реакције на посебан ликовни – методички приступ детету.
3. Рехабилитација деце са сметњама у развоју и маргинализованих група уз помоћ ликовног израза и ликовне експресије.
4. Појам деце са сметњама у развоју и деце из друштвено маргинализованих група.
5. Одреднице ликовног методичког приступа заснованог на искуству аутора у дугој пракси у раду са децом са посебним потребама.
6. Указивање на значај васпитачког и учитељског позива са аспекта препознавања развојне сметње и учествовања у педагошком програму подршке.

ПЛАНИРАЊЕ И РЕАЛИЗАЦИЈА ДОДАТНЕ ОБРАЗОВНЕ ПОДРШКЕ ДЕЦИ/ УЧЕНИЦИМА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ У ВРТИЋУ/ШКОЛИ

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Маја Врачар vrasarmaja@yahoo.com 064/183-34-55 011/268-77-49
Аутори:	Данијела Вуковић, Јасмина Ђелић, Даринка Радивојевић, Милена Јеротијевић
Реализатори:	Данијела Вуковић, Јасмина Ђелић, Даринка Радивојевић, Биљана Радосављевић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција за рад са децом и ученицима са сметњама у развоју у редовним групама предшколских установа и одељењима редовних основних и средњих школа
Специфични циљеви:	Обука за разумевање и примену стратешких докумената; Законске и подзаконске регулативе о образовању деце/ученика са сметњама у развоју; Развој знања и вештина за прихват деце и ученика са сметњама у развоју у редовне групе вртића и одељења у редовним школама и квалитетан рад са њима у складу са инклузивним принципима и у правцу остваривања исхода и стандарда образовања и васпитања; Развој знања и вештина за планирање и реализацију ИОП-а у оквиру редовних активности у групи (редовне наставе у одељењу)

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	– Модул I. Планирање додатне образовне подршке (полазне основе, захтеви, инструменти, примена и вредновање). 1. Инклузивни принципи и циљеви образовања и васпитања – полазне основе у планирању додатне образовне подршке – ИОП као законска обавеза. 2. Инструменти за пружање додатне образовне подршке деци и ученицима са различитим сметњама у развоју и инвалидитетом. 3. Право на ИОП (садржај и концепирање, утврђивање приоритета у пружању додатне образовне подршке у односу на сметњу).

4. Улога асистивне технологије као део додатне образовне подршке и стратегија управљања одељењем.
5. Вредновање ИОП-а у функцији развоја детета (праћење напредовања, идентификовање и превазилажење препрека у напредовању и ревизија).

Модул II. Примена ИОП-а у групи/одељењу у склопу укупних мера за развој инклузивности установе:

1. Имплементација активности из ИОП-а у групи/на часу – припрема и рад
2. Осигурање квалитета тимског рада и сарадње у оквиру израде, примене и вредновања ИОП-а.
3. Развој инклузивности кроз самовредновање и вредновање рада на нивоу установе.
4. Идентификовање ресурса и извора додатне подршке у образовању деце и ученика са сметњама у развоју у установи и на локалном нивоу, са посебним нагласком на сарадњу са интерресорном комисијом.

ПЛАНИРАЊЕ ПОДРШКЕ – ПЕДАГОШКИ ПРОФИЛ, ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА И ИОП

K2

П: 2, 3

Институција:	Иницијатива за инклузију Велики Мали Жарка Зрењанина 10 26100 Панчево
Координатор:	Наташа Милојевић office@velikimali.org 062/755-109 013/344-141
Аутори:	Наташа Милојевић, Валентина Завишић, Милена Јеротијевић
Реализатори:	Наташа Милојевић, Валентина Завишић, Милена Јеротијевић, Маријана Јовић
Општи циљеви:	Унапређење професионалних компетенција за квалитетно образовање деце из осетљивих група
Специфични циљеви:	1. Унапређивање знања и вештина у изради педагошких профила; 2. Стицање и унапређивање знања и вештина за индивидуализацију и израду и примену ИОП-а
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској

установи, медицинска сестра – васпитач,
стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-28

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Законска регулатива и концепт инклузивног образовања.
2. Уводно излагање о инклузивном образовању, његовим вредностима и законским упориштима.
3. Педагошки профил ученика/це.
4. Карактеристике доброг педагошког профила.
5. Израда педагошких профила за ученике/це из праксе учесника/ца.
6. Планирање додатне подршке у учењу.
7. Приоритети и циљеви у ИОП-у.
8. Дефинисање корака/активности подршке и исхода подршке (индивидуализација и ИОП).

ПОДРШКА НАСТАВНИЦИМА, ВАСПИТАЧИМА И СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА ЗА УЧЕЊЕ СА УЧЕНИЦИМА СА АУТИЗМОМ

Институција:	ОШ "Душан Дугалић" Бердапска 19 11000 Београд
Координатор:	Драгица Недељковић timozes@osdugalic.edu.rs 063/252-663 011/283-67-69
Аутори:	Бранислава Живановић, Весна Шутић, Ивана Митровић
Реализатори:	Бранислава Живановић, Весна Шутић, Ивана Митровић
Општи циљеви:	Подизање капацитета васпитача, наставника и стручних сарадника за рад са ученицима са аутизмом; Облици, методе и приступи у раду; Позитивни ставови
Специфични циљеви:	Поседовање знања о природи, стилевима и стратегијама учења, о когнитивном развоју, контексту рада индивидуалним карактеристикама и потребама ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Шта је аутизам, теорије узрока настанка и које су три области развоја на које утиче.
2. Развој говора (вербалне и невербалне комуникације).
3. Развој социјалних вештина.
4. Разумевање исказивања емоција, интересовања, рутина код деце са аутизмом.
5. Аутизам, други поремећаји, неспецифичне тешкоће.
6. Стереотипи и предрасуде.
7. Методе рада, асистивне технологије, простор.
8. Модели учења код деце са аутизмом, рефлексја – прављење спона и трансфера знања.
9. Прихватање деце/ученика са аутизмом у групи вршњака (инклузивни модели).
10. Правила понашања и доследност у раду.
11. Практичне препоруке за рад.
12. Улога и место васпитача/наставника/стручног сарадника у тимском раду.
13. Саветодавни рад са родитељима/старатељима/породицом.
14. Укључивање у активности вршњака и подстицај на дружење.
15. Примери из праксе.
16. Евалуација.

ПРАКТИЧАН ПРИСТУП И НАСТАВНЕ АЛАТКЕ У РАДУ СА УЧЕНИЦИМА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ МЛАЂЕГ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Ана Крстић, Даниела Тамаш
Реализатори:	Ана Крстић, Даниела Тамаш
Општи циљеви:	Упознати учитеље, стручне сараднике и педагошке асистенте са основним теоријским поставкама и практичним приступом у раду са децом са сметњама у развоју; Да учитеље подстакнемо на израду и коришћење наставних алатки у раду са ученицима са сметњама у развоју млађег школског узраста
Специфични циљеви:	Упознавање са узроцима и симптомима најчесталијих сметњи у развоју деце; Представљање значаја и важности израде индивидуалног образовног плана (ИОП-а) у раду са ученицима са сметњама у развоју; Адекватан приступ и подршка ученицима са сметњама у развоју и примена конкретних алатки у реализацији ИОП –а; Представљање практичног искуства у пружању подршке ученицима са сметњама у развоју и њиховим учитељима у реализацији васпитно образовног рада

Циљна група:	наставник разредне наставе, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	15-30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са радионичарским начином рада, листање асоцијација и потреба (узроци и симптоми најчесталијих сметњи у развоју деце, прилагођен садржај у оквиру ИОП-а) 2. Карактеристике деце са сметњама у развоју. 3. Препоруке за рад са децом са сметњама у развоју. 4. Асистивна технологија. 5. Универзалне наставне алатке и њихове примене у прилагођавању наставних садржаја. 6. Карактеристике вршњачке подршке, педагошке и персоналне асистенције као својеврсне помоћи у раду са децом са сметњама у развоју. 7. Рад са родитељима. 8. Сервисна подршка – специјална едукација и рехабилитација. 9. Искуства у раду са ученицима са сметњама у развоју деце у инклузивним програмима (сагледавање проблематика из перспективе детета, учитеља и сарадника који пружају подршку у циљу израде адекватних и квалитетних индивидуалних образовних планова и њихове примене).

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ НАСТАВНИХ ЈЕДИНИЦА ИЗ МАТЕМАТИКЕ ЗА УЧЕНИКЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Институција:	Заједница директора и наставника школа за специјалну едукацију и рехабилитацију Републике Србије Петра Чајковског 2А 11000 Београд
Координатор:	Рада Ракочевић zajednica_rsbije@live.com 063/103-36-66 011/412-22-13
Аутори:	Јасмина Невенић, Гордана Николић, Мирјана Тркуља
Реализатори:	Јасмина Невенић, Гордана Николић, Мирјана Тркуља, Љиљана Ковачевић, Зорица Поповић, Смиљана Грујић
Општи циљеви:	Унапређивање професионалних компетенција професора математике за рад у одељењима у којима се школују и ученици са сметњама у развоју
Специфични циљеви:	Упознавање са образовним потребама ученика са одређеним сметњама и тешкоћама у развоју; Повезивање садржаја са исходима на различитим нивоима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју

Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (12 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоријски део: обезбеђивање ученицима са тешкоћама у развоју различитих видова подршке професора математике у току часа; поступци у руковођењу хетерогеним одељењем; принципи погодни у процесу прилагођавања садржаја и њиховог повезивања са стандардима знања и вештина или исходима постављеним по Блумовој таксономији. 2. Практични део: видео приказ часа реализованог у хетерогеном одељењу; приказ припреме за приказани час; приказ посебних упутстава за рад у хетерогеној групи; приказ и објашњење употребе АТ коришћених током реализације часа; приказ листе за процену часа којом учесници процењују ангажовање наставника, ученика појединачно и групно, као и ангажовање ученика који имају посебне образовне потребе. 3. Радионичарске активности: писање припреме за час за одабрану наставну јединицу (дивезификација садржаја у односу на различите нивое постигнућа ученика односно основне, средње и напредне стандарде знања и вештина и за ученике са слабијим постигнућима проузрокованим развојним тешкоћама); припремање упутства за родитеље – шта и како да раде са својом децом; симулација часа.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ НАСТАВНИХ ЈЕДИНИЦА ИЗ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ ЗА УЧЕНИКЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Институција:	Заједница директора и наставника школа за специјалну едукацију и рехабилитацију Републике Србије Петра Чајковског 2А 11000 Београд
Координатор:	Рада Ракочевих zajednica_rsbije@live.com 063/103-36-66 011/412-22-13
Аутори:	Гордана Маринков, Бранко Тријић, Гордана Николић, Мирјана Тркуља
Реализатори:	Гордана Маринков, Бранко Тријић, Гордана Николић, Мирјана Тркуља, Зорица Поповић, Смиљана Грујић
Општи циљеви:	Унапређивање професионалних компетенција професора музичке културе за рад у одељењима у којима се школују и ученици са сметњама у развоју
Специфични циљеви:	Упознавање са образовним потребама ученика са одређеним сметњама и тешкоћама у развоју; Повезивање садржаја са исходима на различитим нивоима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у

развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријски део: обезбеђивање ученицима са тешкоћама у развоју различитих видова подршке професора музичке културе у току часа; поступци у руковођењу хетерогеним одељењем; принципи погодни у процесу прилагођавања садржаја и њиховог повезивања са стандардима знања и вештина или исходима постављеним по Блумовој таксономији.
2. Практични део: видео приказ часа реализованог у хетерогеном одељењу; приказ припреме за приказани час; приказ посебних упутстава за рад у хетерогеној групи; приказ и објашњење употребе АТ коришћених током реализације часа, приказ листе за процену часа којом учесници процењују ангажовање наставника, ученика појединачно и групно, као и ангажовање ученика који имају посебне образовне потребе.
3. Радионичарске активности: писање припреме за час за одабрану наставну јединицу (дивезификација садржаја у односу на различите нивое постигнућа ученика односно основне, средње и напредне стандарде знања и вештина и за ученике са слабијим постигнућима проузрокованим развојним тешкоћама); припремање упутства за родитеље – шта и како да раде са својом децом.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ НАСТАВНИХ ЈЕДИНИЦА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА ЗА УЧЕНИКЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Институција:	Заједница директора и наставника школа за специјалну едукацију и рехабилитацију Републике Србије Петра Чајковског 2А 11000 Београд
Координатор:	Рада Ракочевић zajednica_rsbije@live.com 063/103-36-66 011/412-22-13
Аутори:	Светлана Лакићевић, Гордана Николић, Мирјана Тркуља
Реализатори:	Светлана Лакићевић, Надежда Кировски, Гордана Николић, Мирјана Тркуља, Зорица Поповић, Смиљана Грујић
Општи циљеви:	Унапређивање професионалних компетенција професора српског језика за рад у одељењима у којима се школују и ученици са сметњама у развоју
Специфични циљеви:	Упознавање са образовним потребама ученика са одређеним сметњама и тешкоћама у развоју; Повезивање садржаја са исходима на различитим нивоима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоријски део: обезбеђивање ученицима са тешкоћама у развоју различитих видова подршке професора српског језика у току часа; поступци у руковођењу хетерогеним одељењем; принципи погодни у процесу прилагођавања садржаја и њиховог повезивања са стандардима знања и вештина или исходима постављеним по Блумовој таксономији. 2. Практични део: видео приказ часа реализованог у хетерогеном одељењу; приказ припреме за приказани час; приказ посебних упутстава за рад у хетерогеној групи; приказ и објашњење употребе АТ коришћених током реализације часа; приказ листе за процену часа којом учесници процењују ангажовање наставника, ученика појединачно и групно, као и ангажовање ученика који имају посебне образовне потребе. 3. Радионичарске интерактивне активности: писање припреме за час за одабрану наставну јединицу (дивезификација садржаја у односу на различите нивое постигнућа ученика односно основне, средње и напредне стандарде знања и вештина и за ученике са слабијим постигнућима проузрокованим развојним тешкоћама); припремање упутства за родитеље – шта и како да раде са својом децом; симулација часа.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ОПЦИЈА РАЧУНАРСКИХ ПРОГРАМА ЗА РАД ДЕЦЕ СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА

Институција:	Политехничка школа Косовска 8 34000 Крагујевац
Координатор:	Катарина Вељковић katarina.veljkovic@hotmail.com 064/260-89-82 034/347-214
Аутори:	Катарина Вељковић, Снежана Савић, Јована Јанић
Реализатори:	Катарина Вељковић, Снежана Савић, Јована Јанић
Општи циљеви:	Стицање основних знања потребних за коришћење информационих технологија у учењу деце са посебним потребама
Специфични циљеви:	Полазници ће се обучити да прилагоде опције оперативног система и апликативних програма за децу са посебним потребама и израђују наставне материјале.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прилагођавање опција персоналног рачунара потребама деце са посебним потребама. 2. Персонални рачунар за децу са одређеним сметњама. 3. Персонални рачунар – широки спектар могућности за децу са посебним потребама. 4. Конкретни примери – прилагођавање персоналног рачунара различитим потребама деце са посебним потребама. 5. Прилагођавање оперативног система деци са посебним потребама. 6. Прилагођавање опција потребама деце са физичким сметњама. 7. Прилагођавање опција потребама деце која су слабовида, имају проблема у говору или не чују. 8. Прилагођавање опција потребама деце која имају проблеме у развоју (интелектуални, аутистичам...). 9. Једноставно коришћење апликативних програма, као што су ворд и интернет експлорер. 10. Прилагођавање опција потребама деце са физичким сметњама. 11. Прилагођавање опција потребама деце која су слабовида, имају проблема у говору и не чују. – 12. Прилагођавање опција потребама деце која имају проблеме у развоју (интелектуалних, аутистична деца, 13. Коришћење специјалног бесплатног програма фото-прича и гиф аниматора у креирању наставног материјала. 14. Креирање наставног материјала за једног корисника. 15. Евалуација.

ПРИМЕНА МЕТОДА И ТЕХНИКА МАПА УЧЕЊА, БРЗОГ ЧИТАЊА, ПАМЋЕЊА У НАСТАВИ И ИНТЕГРАЦИЈА У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ

Институција:	Студио за образовање одраслих ЦЕПОМ Париске Комунае 33/15 11070 Нови Београд
Координатор:	Салим Горанац sgoranac@hotmail.com 062/796-011 011/240-53-93
Аутори:	Салим Горанац
Реализатори:	Салим Горанац, Ивица Радовановић, Вељко Банђур, Јасмина Ковачевић, Владимир Цветковић
Општи циљеви:	Да се за уложено време у учењу постигне максималан успех (добре оцене, положен испит) и оствари максимално слободно време као највреднији сегмент у животу човека; Да наставници трагају за ефикасним стратегијама учења, као и да ученике подстичу да уче самостално, смислено и ефикасно
Специфични циљеви:	Модел инклузивне наставе – израда ИОП-а; Сопствени стил учења; Самопоздање и мотивација; Побољшање брзине читања, разумевања и памћења прочитаног; Усвајање меморијских принципа, циклуса и техника памћења; Израда мапа учења; Ослобађање креативног потенцијала развијањем технике индивидуалног брејнсторминга; Примена стеченог знања у вођењу бележака, писању

Циљна група:	радова, решавању проблема, тимском раду, доношењу одлука, остварењу циљева, организацији учења на свим нивоима наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	16-28
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	1. Нове димензије наставе у школи – инклузија (нове димензије наставе у школи по мери детета – улога наставника у образовно-васпитном процесу; вредност, значај и циљеви инклузије у ОВР-у; израда индивидуалних планова (ИОП), припрема и примена у настави; стилови учења – аудитивни, визуелни, хабптички – механички; идејна решења за сценарио часа употребом одређеног модела).

2. Израда мапа учења (појам – феномен ефикасног учења; законитости израде мапе учења – групно креирање; израда мапе са техникама и објашњењима; проблеми са којима се суочавамо при учењу; узроци проблема; кључне речи – сврха, хијерархија, карактеристике; налажење главне кључне речи у тексту – централни лик; објашњење основне идеје главне кључне речи кроз одређени текст; аналитичко читање).
3. Брзо читање (приказ грешака и проблема у читању; циљеви читања; узроци лошег читања; решење проблема – принцип Л+Д – хемисфере мозга, модел за решавање проблема; разлагање вештине читања на елементе; усвајање покрета; увођење визуелног водича за очи; принцип метрономског тренинга; усвајање техника брзог читања –једноредна, дворедна...; фразеолошко читање).
4. Памћење и концентрација (памћење – увод; механизам рада мозга – интелектуалне способности; функција мозга; концентрација – вежбе за побољшање концентрације; меморијски принципи; меморијски системи – ланчани систем памћења, систем број – облик, систем број – рима; римска соба; тефкас техника; меморијски ритмови – циклуси памћења и заборављања).

ПРИМЕНА ПОЗОРИШНИХ ВЕШТИНА У РАДУ СА УЧЕНИЦИМА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Институција:	Заједница директора и наставника школа за специјалну едукацију и рехабилитацију Републике Србије Петра Чајковског 2А 11000 Београд
Координатор:	Рада Ракочевић zajednica_rsbije@live.com 063/103-36-66 011/412-22-13
Аутори:	Вера Јовановић, Тања Стикић, Анђелка Вујиновић, Гордана Николић, Мирјана Тркуља, Зорица Поповић
Реализатори:	Вера Јовановић, Тања Стикић, Анђелка Вујиновић, Гордана Николић, Мирјана Тркуља, Зорица Поповић
Општи циљеви:	Унапређивање професионалних компетенција професора за коришћење позоришних законитости као медијума преко кога се најквалитетније спајају различитости и постиже успешнија социјализација и дружење деце без обзира на њихове сметње или тешкоће у развоју
Специфични циљеви:	Усвајање модела из области позоришне едукације и стицање основних знања и вештина из области савременог позоришта; Професори усвајају знања и добијају подстрек за сазнавање нових видова комуникације; Појачавање свести о невербалним елементима испољавања,

који су, по психолошким истраживањима, у реалности много доминантнији и пресуднији (гест, енергија, покрет, експресивност, додир...); Истраживање и развијање креативних потенцијала ученика са сметњама и тешкоћама у развоју који ће користити не само у школи већ и у њиховом свакодневном животу

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријски део: упознавање са теоријским оквиром примене позоришних вештина у раду са ученицима: Поступци у остваривању код ученика интеракције са реалношћу на различитим нивоима комплексности – путем реализације позоришних ситуација ради развијања елемената комуникације и односа са другим, као и са групом, простором, објектима, звуцима, ритмом, сликама, новим ситуацијама. Поступци у развијању функционалног језика код деце и ученика са проблемима који се испољавају у отежаној комуникацији са околином – превођење

уобичајених говорних фраза типичних за одређене ситуације и контексте у функционалне краће дијаложке форме као и знаковни језик; симулација ситуација у којима се говорни израз – вербални/ невербални – може употребити. Приказ и освешћивања поетског, експресивног и креативног аспекта језика – како говорног тако и знаковног.

2. Практични део: видео приказ часа реализованог коришћењем елемената сценског и позоришног перформанса; приказ припреме за приказани час, приказ посебних упутстава за коришћење елемената сценских и позоришних правила која су погодна и код руковођења одељењем односно креативнијег приступа у обради наставних јединица; приказ и објашњење о употребној вредности одређених дидактичких материјала који су погодни за овакав приступ у раду са децом и ученицима.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Кикинда Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Весна Краљ Дамјанов, Добривој Мартоноши
Реализатори:	Весна Краљ Дамјанов, Добривој Мартоноши, Игор Багањ, Татјана Мартоноши
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за исправно коришћење рачунара у настави за децу са посебним потребама
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са начинима прилагођавања рачунара деци са посебним потребама; Оснаживање наставника да наставу прилагоде овом типу ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској

установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 20

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Информисање о степену информатичке писмености учесника.
2. Дефинисање појма технологије приступачности.
3. Типови потреба (оштећења вида, смањена покретљивост руку, оштећења слуха, поремећаји говора, проблеми са учењем).
4. Методички аспекти примене рачунара у раду са децом са посебним потребама.
5. Опције прилагођавања оперативног система Windows за појединачне дефинисане типове потреба.
6. Опције прилагођавања програма за обраду текста Word за појединачне дефинисане типове потреба.
7. Евалуација.

ПРИМЕНА СТРУКТУРАЛНОГ УЧЕЊА И СЕНЗОРНА ИНТЕГРАЦИЈА КОД ОСОБА СА АУТИСТИЧНИМ СПЕКТРОМ

Институција:	Републичко удружење Србије за помоћ особама са аутизмом Гундулићев Венац 38 11000 Београд
Координатор:	Весна Петровић vesna.pet@sbb.rs 063/820-55-55 011/339-11-46
Аутори:	Снежана Бабовић Димитријевић, Сандра Скенцић, Наташа Селић
Реализатори:	Снежана Бабовић Димитријевић, Сандра Скенцић, Наташа Селић, Весна Петровић
Општи циљеви:	Овладавање методама структурираног учења и њихова примена у раду са децом са аутистичним спектром
Специфични циљеви:	Едукација учесника за препознавање сензорне дисфункције и њен утицај на понашање и учење; примену физичке структуре, распореда, система рада, визуелне структуре.
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 15
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Специфичности у функционисању из оквира учења и мишљења особа из области аутистичног спектра.
2. Сензорне потешкоће и организација чула за адекватније функционисање детета.
3. Физичка структура и материјали (Распореди; Радни системи; Визуелна структура специфичних активности и задатака; Структура простора, распореда рада и метода подучавања).

ПРИСТУП И ПОДРШКА ДЕЦИ СА ПОТЕШКОЋАМА У УЧЕЊУ ИЗАЗВАНИМ ДИСЛЕКСИЈОМ, ДИСГРАФИЈОМ, ДИСКАЛКУЛИЈОМ ИЛИ ХИПЕРАКТИВНОШЋУ

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Даниела Тамаш, Јелена Панић
Реализатори:	Даниела Тамаш, Јелена Панић
Општи циљеви:	Упознати васпитаче и учитеље са карактеристикама потешкоћа које настају услед минималних церебралних оштећења мозга, како би могли остварити адекватан приступ и пружити подршку у учењу деци са тим потешкоћама
Специфични циљеви:	Препознавање симптома и адекватан приступ и подршка деци са дислексијом у редовним вртићима и школама; Препознавање симптома и адекватан приступ и подршка деци са дисграфијом у редовним вртићима и школама; Препознавање симптома и адекватан приступ и подршка деци са дискалкулијом у редовним вртићима и школама; Препознавање симптома и адекватан приступ и подршка деци са хиперактивношћу у редовним вртићима и школама

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> Искуства из праксе – испитивање асоцијација које учесници имају у вези са одређеним типовима тешкоћа у учењу и потребама и проблемима са којима се учесници сусрећу у раду са децом са тешкоћама у учењу; природа и порекло предрасуда, стереотипа, дискриминације и социјалне дистанце на општем и личном нивоу; разумевање потреба, осећања, начина функционисања и потешкоћа деце са дислексијом, дисграфијом, дискалкулијом и хиперактивношћу. Образовни део – узроци и симптоми појединих видова потешкоћа у учењу; узроци и симптоми дислексије; узроци и симптоми дисграфије; узроци и симптоми дискалкулије; узроци и симптоми хиперактивности; теоријске основе релаксације, приступ и подршка деци са дислексијом, дисграфијом, дискалкулијом и хиперактивношћу. Практични део – студија случаја подстицање разумевања значаја тимског рада у планирању и реализацији подршке деци са тешкоћама у учењу.

РИТМИЧКО МЕЛОДИЈСКЕ АКТИВНОСТИ – ПОДСТИЦАЈ УЧЕЊУ, ГОВОРНО-ЈЕЗИЧКОМ РАЗВОЈУ И ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Институција:	Републичко удружење Србије за помоћ особама са аутизмом Гундулићев Венац 38 11000 Београд
Координатор:	Весна Петровић autizamsrbija@sbb.rs 063/820-55-55 011/339-26-83
Аутори:	Ксенија Мирковић, Гордана Зечевић, Маријана Томанић
Реализатори:	Весна Петровић, Наталија Лазић, Ксенија Мирковић, Гордана Зечевић, Маријана Томанић
Општи циљеви:	Обогаћивање наставног процеса и активности у образовним установама применом ритмичко-мелодијских активности у инклузивном образовању и васпитању
Специфични циљеви:	Едукација наставника и васпитача за другачији приступ наставном процесу применом ритмичко-мелодијских активности у оквиру различитих садржаја
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	15
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоријске основе, значај и циљеви увођења ритмичко-мелодијских активности са елементима драмске игре у раду са децом. 2. Примена ритмичко-мелодијских активности са елементима драмске игре у раду са децом предшколског и млађег школског узраста (Примена ритмичко-мелодијских активности са елементима драмске игре у раду са децом са потешкоћама у развоју; Примена ритмичко-мелодијских активности са елементима драмске игре у раду са децом са потешкоћама у развоју која су инклузивно укључена у васпитно-образовни процес; Примена ритмичко-мелодијских активности са елементима драмске игре у раду са свом децом). 3. Презентација практичне примене ритмичко-мелодијских активности са елементима драмске игре кроз видео-материјал. 4. Радионица – Осмишљавање примене ритмичко-мелодијских активности са елементима драмске игре у оквиру различитих садржаја.

СМЕТЊЕ У УЧЕЊУ – ПРЕПОЗНАВАЊЕ И ПРЕВАЗИЛАЖЕЊЕ ДИСКАЛКУЛИЈЕ НА ПРЕДШКОЛСКОМ И ШКОЛСКОМ УЗРАСТУ

Институција:	Педагошки завод Војводине Бул. Михајла Пупина 6 21100 Нови Сад
Координатор:	Данијела Станојевић danijela@pzv.org.rs 069/144-17-18 021/472-03-73
Аутори:	Анамарија Вичек
Реализатори:	Анамарија Вичек, Силвија Тапишка
Општи циљеви:	Повећање компетенције васпитача, стручних сарадника, учитеља и наставника у области развоја основних математичких способности, односно дискалкулије.
Специфични циљеви:	Препознавање, превенција дискалкулије и подршка деци; Прилагођавање метода и материјала индивидуалним потребама деце са дискалкулијом
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Дефиниција и рано препознавање сметњи у учењу.
2. Улога базних сазнајних способности у савладавању математике и подстицање развоја.
3. Педагошко испитивање математичке спремности за школу, односно математичких способности на школском узрасту.
4. Дискалкулија
5. Проблематичне области у подучавању математике код деце са сметњама у рачунању.
6. Састављање и кориговање индивидуалног образовног плана за ученика са дискалкулијом.

СМЕТЊЕ У УЧЕЊУ – ПРЕПОЗНАВАЊЕ И ПРЕВАЗИЛАЖЕЊЕ СМЕТЊИ У УЧЕЊУ НА ПРЕДШКОЛСКОМ И ШКОЛСКОМ УЗРАСТУ

Институција:	Педагошки завод Војводине Бул. Михајла Пупина 6 21100 Нови Сад
Координатор:	Данијела Станојевић danijela@pzv.org.rs 069/144-17-18 021/472-03-73
Аутори:	Анамарија Вичек
Реализатори:	Анамарија Вичек, Данијела Станојевић, Виолета Петковић, Силвија Тапишка
Општи циљеви:	Повећање компетенције васпитача, стручних сарадника, наставника разредне и предметне наставе у области инклузивне едукације деце с посебним потребама
Специфични циљеви:	Идентификација и превенција сметњи у учењу; Прилагођавање активности, метода и материјала, образовног плана и програма индивидуалним потребама деце
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Дефиниција и рано препознавање сметњи у учењу.
2. Дислексија, дисграфија.
3. Пажња и поремећаји.
4. Опште стратегије рада са ученицима са сметњама у учењу у оквиру редовне наставе и ваннаставних активности.
5. Улога базних сазнајних способности у савладавању читања, писања и математике и подстицање развоја.
6. Комплексно педагошко испитивање.
7. Састављање и кориговање индивидуалног образовног плана.

353

ТЕРАПИЈСКО ОБЛИКОВАЊЕ ГЛИНОМ. ИСТОРИЈА УМЕТНОСТИ И УМЕТНИЧКИ ПРОЦЕС КАО СРЕДСТВО У ТЕРАПИЈИ.

K2

П: 3, 6

Институција:	ОИСШ Жарко Зрењанин, Ивана Горана Ковачића 14 24100 Суботица
Координатор:	Бојана Вујновић bojana.vujnovic@gmail.com 061/657-40-49 024/553-037
Аутори:	Бал Чоп
Реализатори:	Бал Чоп, Миодраг Петровић, Бојана Вујновић
Општи циљеви:	Упутити полазнике на конкретне методе и технике у терапијском раду с децом и омладином, нарочито оном ометеном у развоју
Специфични циљеви:	Пратити и водити дете кроз уметничко-терапијски процес; Повећати осетљивост чула; Препознати проблем детета; Упознати тело кроз однос ја – моје тело; Створити потребу за самокорекцијом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	15
Трајање:	два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

1. Паралеле између развоја човека и развоја уметности, уметнички процес као средство у терапији.
2. Пластифицирање као почетак уметничког израза.
3. Архитектура.
4. Демонстрација рада с децом ометеном у развоју – разговор о проблемима, где је тешкоћа, шта радити.
5. Практичан рад – пављење грађевине, скулптуре; разговор о доживљеном времену, простору, облику, равнотежи, виталитету, тежини, влажности, примењивости искуства, снази уметничког процеса и материјала.
6. Евалуација.

УПОТРЕБА ГОВОРНИХ ТЕХНОЛОГИЈА КАО АСИСТИВНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Институција:	Школа за ученике оштећеног вида “Вељко Рамадановић” Цара Душана 143 11080 Земун
Координатор:	Радмила Лабан skolaveljkoramadanovic@yahoo.com 063/521-802 011/219-86-11
Аутори:	Радмила Лабан, Владо Делић, Наташа Вујновић Седлар
Реализатори:	Радмила Лабан, Владо Делић, Наташа Вујновић Седлар
Општи циљеви:	Унапређење стручних знања и вештина наставника, учитеља и стручних сарадника за образовање ученика са посебним потребама у инклузивном образовању
Специфични циљеви:	Упознавање са говорним технологијама; Упознавање са апликацијама које се користе у образовању на бази говорних технологија; Обучавање за практичан рад
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју,

наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 15

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Нове говорне технологије и њихов значај у уклањању препрека за успешну социјализацију ученика са посебним потребама – артикулација и перцепција говора – Развој аудитивне перцепције и фонолошке структуре српског језика; Развој супrasegmentне структуре говора; Усвајање читања и писања; Развој и богаћење речника; Визуелизација и анализа говора; Синтеза говора на основу текста на српском језику; Аутоматско препознавање говора на српском језику; Примене говорних технологија у образовању деце са посебним потребама; Интеграцију ученика са посебним потребама; Примена рачунара у образовању ученика са хендикепом.
2. Упознавање апликација које се користе у образовању на бази говорних технологија и њихова примена у образовању деце са посебним потребама – претварање текста у говор за слепе ученике; претварање текста у говор за неме ученике; претварање говора у текст за глуве и наглуве ученике; претварање текста у говор за децу са церебралном и дечијом прализом; визуелизација звука и говора за глувонеме ученике; аутоматско препознавање говора за говорне команде; рачунар за ученике који не могу да користе своје руке.

3. Обука за практично коришћење говорних технологија – инсталирање и повезивање софтвера за синтезу говора; подешавања опција у складу са посебним потребама; рад са софтверима за слепе и слабовиде, децу са церебралном и дечијом парализом; пречице на тастатури; рад са скенерима и софтверима за рад са звуком; комуникација преко интернета (имејл, говорни портали); упуства за обуку ученика за самостални рад на рачунару; прилагођавање наставних средстава и уџбеника; рад са аудиобиблиотеком; рад са говорним порталом „Контакт“.

Институција:	Ресурсни центар „Знање“ Симе Игуманова 18/67 11000 Београд
Координатор:	Снежана Нишевић snezadj@bitsyu.net 060/560-95-60 011/244-02-55
Аутори:	Снежана Нишевић, Снежана Николић
Реализатори:	Снежана Николић, Данијела Илић Стошовић, Снежана Нишевић, Оља Рашковић
Општи циљеви:	Развој инклузивне политике и праксе кроз повећање сензибилитета школске средине према деци са посебним потребама
Специфични циљеви:	Усавршавање наставника за откривање и праћење ученика са сметњама и тешкоћама у учењу и примену посебних техника рада са овим ученицима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Тешкоће у учењу (манифестација тешкоћа у учењу, детекција и евиденција, дијагностика и диференцијална дијагностика, праћење и усмеравање ученика са тешкоћама у учењу; методски поступци у раду).
2. Ометеност у развоју (категорије, карактеристике, технички захтеви и опремљеност школе за смештај ученика са сметњама у развоју, методски поступци у раду).
3. Инклузија (улога наставника, образовање наставника за рад са ученицима са посебним образовним потребама; форме подршке наставницима; стручни тим за ИОП).
4. Инклузивна пракса код нас (предности и препреке развоју инклузије; образовање ученика са сметњама у развоју и тешкоћама у учењу; могућности за ученике са посебним потребама у инклузивном образовању).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић sneljkovic@rcsmed.edu.rs 060/683-19-08 026/619-906
Аутори:	Весна Радуновић, Биљана Тодоровић
Реализатори:	Весна Радуновић, Биљана Тодоровић
Општи циљеви:	Оснаживање наставника за успешно укључивање деце са сметњама у развоју у школске манифестације
Специфични циљеви:	Повећање компетенције наставника за мотивацију родитеља и ученика са сметњама у развоју за учешће у школским представама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод у тему – циљеви и задаци обуке.
2. Законске основе индивидуалног образовног плана.
3. Начин и правила рада.
4. Пример „ваннаставног“ ИОП-а (ИОП – презентација аутора).
5. Идентификовање ученика са сметњама у развоју који нису укључени у школске манифестације (пример из праксе).
6. Мотивација
7. Мотивисање свих ученика и родитеља за укључивање у припремање и реализацију школског фестивала.
8. Креирање упитника (дистрибуирање упитника свим ученицима школе о томе на који начин они желе да се укључе у школски фестивал).
9. Ученички парламент (идентификовање и усклађивање жеља ученика са њиховим могућностима).
10. Радионица: Укључивање деце са сметњама у развоју у припрему и реализацију представе; Стварање позитивне социјалне климе код свих учесника (реализатора) представе; Снимак дела представе; Времеплов припреме и реализације представе.
11. Евалуација.

357

ДАРОВИТ УЧЕНИК У ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ – ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ПОДРШКА КРИТИЧКИМ МИШЉЕЊУ У НАСТАВИ

К3

П: 3, 6

Институција:	Креативна педагогија Косовска 77 12000 Пожаревац
Координатор:	Живкица Ђорђевић zizipo77@hotmail.com 064/372-65-02 012/541-796
Аутори:	Живкица Ђорђевић, Радиша Ђорђевић, Милош Јеремић
Реализатори:	Светлана Спасић, Милена Васић, Наташа Берић, Маја Јовановић Глигоријевић, Зоран Глигоријевић, Нада Јелић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција наставника за идентификацију и пружање подршке даровитим ученицима током образовно-васпитног процеса
Специфични циљеви:	Повећање осетљивости наставника за идентификовање даровитог ученика и за израду педагошког профила; Стратегије подршке даровитим ученицима кроз обогаћивање образовне средине
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
наставник стручног предмета у основној/средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
васпитач у предшколској установи, медицинска
сестра – васпитач, васпитач у дому ученика,
стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 16-30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Идентификација даровитог ученика у школи путем непосредне опсервације наставника, остварених продуката ученика, запажања родитеља и вршњака.
2. Терминолошко одређивање даровитости кроз синониме – таленти, способни, надарени, паметни.
3. Схватање даровитости данас кроз упознавање Гарднерове теорија вишеструке интелигенције и различитих облика испољавања даровитости.
4. Изазови и тешкоће у раду са даровитим ученицима ради остваривања складног развоја и реализације диспозиција.
5. Образовне потребе даровитих ученика у подручјима значајним за израду педагошког профила – начин учења, социјалне потребе, комуникација, самосталност и брига о себи.
6. Облици образовања даровитих кроз сегрегацију, акцелерацију и инклузију и уочавање њихових предности и тешкоћа.

7. Израда педагошког профила даровитог ученика путем сагледавања улога породице, школе, вршњака, наставника, стручних сарадника, локалне средине.
8. Утврђивање подручја подршке кроз обогаћивање образовне средине различитим облицима, методама и техникама рада – семинар, менторски рад, пројекти, онлајн обука, такмичења, дебате.
9. Значај ученичког колектива као социјалне групе за здрав развој даровитих.

ИНКЛУЗИЈА – КАКО ЈЕ ПРИБЛИЖИТИ НАСТАВНИКУ У РЕДОВНОЈ ШКОЛИ

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Снежана Ристић – Костов snezanark@hotmail.com 064/887-27-53 037/353-45-59
Аутори:	Снежана Ристић – Костов, Татјана Симовић, Јасмина Јовановић
Реализатори:	Снежана Ристић – Костов, Татјана Симовић, Јасмина Јовановић, Снежана Васиљевић, Катарина Томић, Лидија Младеновска
Општи циљеви:	Обезбеђивање квалитетне укључености деце са сметњама у развоју у образовни процес; Развијање компетенција наставника за подршку развоју личности
Специфични циљеви:	Усвајање знања о начинима подршке ученицима из осетљивих група; Стицање знања и вештина за израду ИОП-а; Развијање сарадње са родитељима и партнерима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих,

васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 18-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Инклузивно образовање и законска регулатива (интеграција и инклузија; општи принципи инклузивног система; међународна и национална документа).
2. Карактеристике деце из осетљивих друштвених група и начини подршке.
3. Стереотипи и предрасуде према деци из осетљивих друштвених група (како се формирају предрасуде, како се може утицати на смањење предрасуда, освешћивање личних предрасуда према деци са сметњама у развоју).
4. Значај садејства различитих актера у образовно-васпитном систему у развоју детета и очекивања у процесу инклузивног образовања.
5. Живот и развој деце са сметњама у развоју и њихових породица – здравствени, социјални и етички аспект (разумевање и препознавање здравствених проблема деце, сагледавање детета кроз призму комплексних социјалних, економских и породичних односа у којима живи; препознавање свих сарадника и стицање вештина ради њиховог укључивања како би се системски створили услови за унапређивање квалитета живота ове деце; значај повољне психосоцијалне климе у породици, школи и одељењу).

6. Родитељ – партнер у процесу инклузивног образовања (однос родитељ-наставник; разумевање потреба деце као и потреба родитеља у вези са развојем пуних капацитета детета, али и давање подршке и мотивисање родитеља; препознавање партнера из локалне заједнице и стварање функционалне мреже за подршку деци).
7. Користи од инклузије.
8. Примери добре праксе.
9. Општи принципи рада са ученицима са сметњама у развоју.
10. Закон о основама система образовања и васпитања.
11. Индивидуални образовни план (ИОП) – карактеристике и израда (медицински и социјални модел; израда педагошког профила детета/ ученика; идентификовање потреба за пружањем подршке у образовању; израда плана активности за једну од три приоритетне области пружања подршке; процедуре доношења ИОП-а; ревизија ИОП-а).
12. Евалуација.

ИНКЛУЗИЈА НА ДЕЛУ – ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА ИНКЛУЗИВНОГ МОДЕЛА РАДА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

Институција:	ОШ "Соња Маринковић" Јо Лајоша 72 24100 Суботица
Координатор:	Миланка Пејовић peja@open.telekom.rs 064/259-90-67 024/545-813
Аутори:	Ксенија Лишчевић, Миланка Пејовић, Бранка Бешлић, Ружа Јосић, Манда Новаковић
Реализатори:	Ксенија Лишчевић, Миланка Пејовић, Бранка Бешлић, Ружа Јосић, Манда Новаковић
Општи циљеви:	Преношење практичних знања о припреми, планирању, реализацији и вредновању инклузивног програма у основној школи;
Специфични циљеви:	Развијање професионалних вештина и способности практичара за израду и примену програма; Оспособљавање наставника за праћење и вредновање постигнућа ученика укључених у инклузивни програм
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/ помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Уводни део семинара.
2. Појам и карактеристике инклузивног образовања.
3. Припрема за реализацију инклузивног програма.
4. Дечје развојне сметње.
5. Израда педагошког профила ученика/це (педагошки профил ученика/це; израда педагошког профила одабраног ученика/це).
6. Индивидуални образовни планови (писање индивидуалног образовног плана – ИОП; од теорије до праксе; образовно-васпитне стратегије – како се реализује ИОП; Блумова таксономија; примена индивидуалног образовног плана у настави).
7. Оцењивање (функције и принципи оцењивања; законска регулатива).
8. Евалуација.

Институција:	Институт за експерименталну фонетику и патологију говора Господар Јованова 35 11000 Београд
Координатор:	Марина Вујовић m.vujovic@iefpg.org.rs 064/141-96-24 011/320-85-30
Аутори:	Мирјана Совиљ, Славица Максимовић, Силвана Пунишић
Реализатори:	Мирјана Совиљ, Славица Максимовић, Силвана Пунишић, Марина Вујовић, Миодраг Стокић, Вања Ненадовић, Љиљана Добријевић, Игор Бузгановић, Кристина Шуловић Петковић, Татјана Адамовић
Општи циљеви:	Стицање и унапређење знања о облицима терапије, третмана и комуникацијским моделима за децу у инклузији
Специфични циљеви:	Стицање и унапређење знања о узроцима, клиничкој слици и облицима терапије и третмана деце у инклузији; Усвајање општих комуникацијских модела намењених деци у инклузији; Усвајање специфичних комуникацијских модела за децу у инклузији; Израда комуникацијског модела према педагошком профилу детета у инклузији

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Узроци и специфичности когнитивног, моторног, социо-емоционалног, говорно-језичког развоја, учења и понашања деце у инклузији, са поремећајима пажње и концентрације, поремећајима читања и писања, деце са сметњама у развоју (телесна, ментална и сензорна ометеност), деце са емоционалним поремећајима и деце из социјално, културно и материјално депривираних средина. 2. Облици третмана и терапије деце у инклузији (медицински, дефектолошки, биолошке интервенције, неурофизиолошки). 3. Општи комуникацијски модели за децу у инклузији. 4. Специфични комуникацијски модели за децу у инклузији. 5. Комуникацијски модели према педагошком профилу детета.

Институција:	Друштво учитеља Београда Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Петар Анокић petar.a@sbb.rs 064/860-54-62 011/324-53-85
Аутори:	Бојана Тановић, Невенка Јовановић, Весна Остојић
Реализатори:	Бојана Тановић, Невенка Јовановић
Општи циљеви:	Оспособљавање учитеља да открије даровитог ученика и омогући му развој у складу са његовим потребама.
Специфични циљеви:	Оспособљавање учитеља да уоче интелектуалне и креативне потенцијала ученика и креирају задатке различитог нивоа сложености и примене их у раду
Циљна група:	наставник разредне наставе
Број учесника:	22-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Даровитост – шта је то?
2. Пут ка тзв. имплицитној теорији даровитости (како се мењало схватање даровитости кроз историју, анализа продуката група и илустрација једне савремене теорије о интелигенцији).
3. Примери из праксе учитеља (особине даровитих ученика; опис даровитог ученика из искуства, интелектуална даровитост, типови талентованих ученика у школи и примери истраживања школске праксе).
4. Облици и методе рада са даровитим ученицима у редовној настави (могућности образовања даровитих; избор метода и облика рада који подстичу и развијају даровитост у складу са циљевима, исходима и стандардима постигнућа, садржајима наставних предмета, као и индивидуалним потребама и могућностима ученика; осмишљавање задатака различитих нивоа сложености који мобилишу и подстичу развој капацитета свих ученика уз уважавање индивидуалности, чиме се подстиче самопоуздање и подиже ниво аспирација свих ученика; презентација продуката група).
5. Српски језик (презентација и анализа примера из књижевности и језичке културе, анализа сценарија једног школског часа, креирање задатака са диференцираним захтевима који повећавају иницијативу и подстичу креативност ученика; анализа продуката група).
6. Математика (презентација и анализа примера из области природни бројеви, геометријски облици и њихови међусобни односи, мерење и мере; анализа сценарија једног школског часа; креирање задатака са диференцираним захтевима који подстичу развој и примену различитих мисаоних вештина и облика мишљења – критичко и аналитичко; анализа продуката група).

7. Свет око нас / природа и друштво (презентација и анализа понуђених примера – жива и нежива природа, кретање у простору и времену, материјали и њихова својства; креирање задатака са диференцираним захтевима који омогућавају ученицима да слободно износе своје идеје, постављају питања, дискутују и коментаришу, чиме се подстичу различити облици мишљења – конвергентно, аналитичко и дивергентно; анализа једног сценарија за час који повезује наставне садржаје више предмета у тематску целину – природа и друштво, српски језик, чувари природе, рука у тесту; анализа продуката група).
8. Ликовна култура (процена креативности ликовних радова ученика; вредновање у настави ликовне културе; аспекти вредновања; одреднице креативности у ликовном изражавању).
9. Даровито дете које подбацује (препознавање узрока неуспеха даровитих у школи, чиме се проширују знања у области психофизичког и социјалног развоја деце и њихове мотивације, ради подстицања самопоуздања, подизања нивоа аспирације ученика и корака за превазилажење тешкоћа).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Цара Душана бб 32100 Чачак
Координатор:	Љиљана Војиновић gssacak@eunet.rs 064/642-41-33 032/320-100
Аутори:	Верица Стојић, Марија Вуловић
Реализатори:	Верица Стојић, Марија Вуловић, Лидија Ћирковић
Општи циљеви:	Повећавање нивоа знања наставника о дислексији; Унапређивање рада са дислексичним ученицима
Специфични циљеви:	Повећавање свесности о значају читалачке компетенције за образовна постигнућа ученика; Оспособљавање наставника за препознавање и процену дислексије
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20-25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај читалачке компетенције у образовним постигнућима (брађивање фактора школског успеха са нагласком на читалачким компетенцијама).
2. Дислексија у ужем смислу (обрада теоријских одређења дислексије у ужем смислу).
3. Дислексија у ширем смислу (обрада теоријских одређења дислексије у ширем смислу – дисграфија и дискалкулија).
4. Препоруке за рад са дислексичним ученицима (осмишљавање програма рада и препорука за рад са дислексичним ученицима).
5. Израда индивидуалних планова.

КАКО ПРЕПОЗНАТИ И РАДИТИ СА УЧЕНИЦИМА КОЈИ ИМАЈУ
ПОРЕМЕЋАЈЕ ЧИТАЊА И ПИСАЊА

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Лидија Златић, Светлана Обрадовић
Реализатори:	Лидија Златић, Светлана Обрадовић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника и стручних служби за: идентификацију деце са ССУ у разреду; Прилагођавање програма индивидуалним могућностима деце са ССУ
Специфични циљеви:	Препознавање симптома ССУ; Усвајање стратегија за правилан третман ССУ, формирање ИОП-а, прилагођавање курикулума индивидуалним потребама деце са ССУ
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни

сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

а) Предавања за све учеснике семинара:

1. Упознавање са теоријским концептом ССУ.
2. Упознавање са основним клиничким и бихејвиоралним показатељима поремећаја – дислексија, дисграфија, дискалкулија.

б) Предавања за наставнике:

1. Упознавање са психолошким аспектом ових сметњи и правилним односом наставника према ученицима који спадају у ову категорију (модел позитивне дисциплине, димензије међусобног поштовања у интеракцији наставник-ученик или адолесцентни ученик).
2. Упознавање значаја улоге наставника у прихваћености деце са ССУ од стране вршњачке групе.
3. Моделовање интерактивне наставе – наставна кооперација наставник-ученик, ученик-ученик; облици активног учења, кооперативно учење у групи – коришћење нових модела учења – peer tutoring).
4. Обука наставника за процену заостајања ученика у одређеној школској вештини.
4. Стратегије подстицања развоја ученика (стратегије развоја алтернативних, компензаторних начина учења).
5. Елементарна обука наставника за измене наставног плана и програма, као и подршку.
6. Елементарна обука наставника за подршку и саветодавни рад са родитељима.

в) Предавања за стручне сараднике:

1. Представљање светских трендова у истраживачком раду у области ССУ.
2. Упознавање светских трендова у диференцијалној дијагностици и саветодавном раду.
3. Презентација алтернативних начина обраде психолошких тестова ради боље квалитативне анализе и лакше идентификације деце са ССУ.
4. Могућности идентификације ССУ (адекватно психолошко тестирање и клиничка процена у оквиру школе).
5. Упознавање са новим областима рада психолошких служби (откривање јаких и слабих когнитивних страна ученика).
6. Формирање ИОП-а на основу когнитивног профила добијеног композитним тестом општих способности.
7. Обука за подршку и саветодавни рад са вршњацима и породицама, као и децом са ССУ.

КВАЛИТЕТНА ИНКЛУЗИВНА ПРАКСА ЗА ДЕЦУ СА ОШТЕЋЕЊЕМ СЛУХА – БАЗИЧНА ОБУКА

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић snedeljkovic@rcsmed.edu.rs 062/788-718 026/619-906
Аутори:	Марица Ђокановић, Виолета Филиповић
Реализатори:	Марица Ђокановић, Виолета Филиповић, Маја Милошевић
Општи циљеви:	Промена школске културе, пружање могућности сваком детету да учи, неговање узајамних односа између школа, служби, институција локалне самоуправе
Специфични циљеви:	Унапређивање професионалних знања и примена у пракси, развијање тимског рада, подршка инклузивном образовању и модификацији постојећег система
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (15 бодова)

Садржај и активности:

1. Невербална комуникација.
2. О инклузији.
3. Почетак рада и прихватање детета.
4. Основе тихе комуникације.
5. Организација рада, часа, дана и усклађивањем са осталим активностима.
6. Сценарио за час.

КЕРАМИКА – ТРАДИЦИЈА, КУЛТУРА, РАДОСТ (ИНКЛУЗИЈА И ИНТЕГРАЦИЈА КРОЗ УМЕТНОСТ)

Институција:	Удружење предшколских радника Париске Комуне 31-33 11070 Нови Београд
Координатор:	Маја Стојановић maja.stojanovic68@gmail.com 065/474-70-10 011/267-62-32
Аутори:	Маја Стефановић, Весна Живановић
Реализатори:	Татјана И. Радојковић, Ненад Радојковић, Вук Пантелић, Маја Стојановић, Љиљана Митровић
Општи циљеви:	Оспособљавање дефектолога, васпитача, учитеља, медицинских сестара, стручних сарадника за креативно-производни рад, у циљу унапређења и јачања квалитета васпитно-образовног рада са децом са посебним потребама
Специфични циљеви:	Професионално усавршавање дефектолога, васпитача, медицинских сестара, учитеља и стручних сарадника; Оспособљавање полазника до нивоа могућности преношења вештина (едукатори, едукатори едукатора); Способност изражавања личне креативности
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

I Фаза.

Упознавање са материјалом и историјатом обраде глине.

II фаза:

1. Рад "из руке", лични доживљај глине; Керамички материјали (спој са природом).
2. Рад са "глистицама" (грађење форме из глистица, глистице као декорација).
3. Рад са плочама (прављење плоча, исецање, рад око и унутар модела).
4. Сушење, процес, могуће грешке при сушењу (наношење енгобе, декорација, термички третман, подела керамичких производа, појам синтеровања, скупљање и проблеми до којих доводи)
5. Бисквитање (процес, ток, физичке и хемијске промене у материјалу).
6. Наношење глазуре (поливање, умакање, наношење четком).
7. Термички третман глазуре (температурни распон).

III Фаза. Рад на точку:

1. Упознавање са принципима рада.
2. Развој облика у скици – на колу (функција и облик, идеја и облик).
3. Сушење, процес, могуће грешке при сушењу (наношење енгобе, декорација, термички третман, подела керамичких производа, појам синтеровања, скупљање и проблеми до којих доводи).
4. Бисквитање (процес, ток, физичке и хемијске промене у материјалу)
5. Наношење глазуре (поливање, умакање, наношење четком).
6. Термички третман глазуре (температурни распон).

IV Фаза:

1. Упознавање са материјалом.
2. Израда калупа за основни облик чиније, скидање калупа са модела (теоријски део).
3. Могућности – скица, идеја, разрада.
4. Бушење, процес, могуће грешке при сушењу (наношење енгобе, декорација, термички третман, подела керамичких производа, појам синтеровања, скупљање и проблеми до којих доводи).
5. Бисквитање (процес, ток, физичке и хемијске промене у материјалу).
6. Наношење глазуре (поливање, умакање, наношење).

МЕТОДИЧКЕ ПОСЕБНОСТИ РАДА СА АДХД ДЕТЕТОМ / УЧЕНИКОМ – ИНКЛУЗИВНИ МОДЕЛ

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Маја Врачар vrasarmaja@yahoo.com 064/183-34-55 011/268-77-49
Аутори:	Олга Јованчићевић, Љубинко Златић, Анђелија Ђуричић
Реализатори:	Олга Јованчићевић, Љубинко Златић, Станојла Цветковић
Општи циљеви:	Обука наставника да процесе наставе/учења прилагоде ученику са АДХД, а да остатак одељења не буде образовно-васпитно, социјално и здравствено угрожено.
Специфични циљеви:	Сензибилизација наставника за специфичне облике понашања детета са АДХД, израду ИОП-а сарадњу са родитељима и за стварање позитивне социјалне климе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској

установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део семинара – програм и циљеви.
2. Приметити је лако, како интервенисати (посматрање видео снимка и анализирање карактеристика/образаца понашања особе са АДХД и особа из типичне популације током три различите животне ситуације; анализирање описа образаца понашања АДХД детета/ученика у обичним школским ситуацијама и поређење са понашањима детета типичне популације; упознавање са основним информацијама о АДХД синдрому, неуролошкој основи, основним типовима, термиолошко усаглашавање).
3. Шта се дешава пре школе – прозор у живот породице или каквог (дететовог/учениковог) родитеља да очекујем (помоћу технике студије случаја упознавање различитих аспекта живота породице детета/ученика са АДХД, као и упутства за обезбеђивање успешне сарадње са родитељима деце/ученика са АДХД, сарадња и подршка родитеља остале деце/ученика).
4. АДХД у мојој групи, одељењу – шта сад (оспособљавање учесника семинара за израду квалитетног педагошког профила, на основу увиђања и бележења индивидуалних карактеристика детета, њихових потенцијала, интересовања).

5. Како до доброг ИОП-а (упознавање са методама, техникама и облицима рада које дају добре резултате у одељењу/групи у коме је АДХД дете/ученик, како би се припремио што квалитетнији ИОП; Учимо се како да наставу/учење прилагодимо ученику са АДХД, а да остали ученици нашег одељења не буду образовно, васпитно, социјално и здравствено угрожени).
6. Боље спречити него лечити или Превентивни менаџмент (значај превенције и шта се све може предузети како би се могући проблеми у раду са одељењем у коме се налази и АДХД дете/ученик предупредили, спречавање „празних ходова” и „исклизнућа” из планираног рада).

Институција:	Ресурсни центар „Знање“ Симе Игуманова 18/67 11000 Београд
Координатор:	Снежана Нишевић snezadj@bitsyu.net 060/560-95-60 011/244-02-55
Аутори:	Снежана Нишевић, Оља Рашковић
Реализатори:	Оља Рашковић, Весна Ћировић, Оливера Арсенијевић, Снежана Нишевић
Општи циљеви:	Развој система подршке ученицима са посебним потребама у инклузивној пракси
Специфични циљеви:	Развијање вештина за израду индивидуалног плана подршке; Развијање вештина за прилагођавање садржаја наставних предмета индивидуалним потребама ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Педагошке импликације сметњи у развоју и тешкоћа у учењу – способности ученика и садржаји наставних предмета.
2. Креирање индивидуалног плана подршке.
3. Стратегије подршке ученику у одељењу.
4. Стратегије подршке ученику ван одељења (спољне службе; индивидуална и подршка у групи).
5. Планирање и програмирање наставе (прилагођавање програма, исхода и стандарда постигнућа; педагошка документација; индивидуализација наставе за поједине наставне предмете).
6. Индивидуализација наставе за напредне ученике.

НЕУРОПСИХОЛОШКА ПРОЦЕНА И РЕДУКАТИВНИ ТРЕТМАН ДИСКОГНИТИВНИХ И ЕМОЦИОНАЛНИХ СМЕТЊИ У ИНКЛУЗИВНОЈ НАСТАВИ

Институција:	Центар за редукацију емоција и понашања и едукацију деце и одраслих Тврђава Борчанска 5 11000 Београд
Координатор:	Александра Паројчић parojcicsaska@yahoo.com 064/194-92-24 011/332-02-53
Аутори:	Светомир Бојанин, Александра Паројчић
Реализатори:	Виола Повше Ивкић, Татјана Говедарица, Александра Паројчић
Општи циљеви:	Проширивање знања и компетенција стручних сарадника, наставника и васпитача на област когнитивних сметњи развојног доба и упознавање са принципима неуропсихолошког развоја ради сигурнијег прилагођавања рада деци са проблемима у учењу, развоју и социјалном прилагођавању; Нагласак је на идентификацији и редукативном третману тешкоћа савладавања читања, писања, аритметичког резонувања, визуопросторних односа и понашања
Специфични циљеви:	1. Помоћ у идентификовању деце са потешкоћама у развоју на основу неуропсихолошке процене; 2. Овладавање основним техникама и методама неуропсихолошке и дефектолошке дијагностике (процена латерализованости, идентификовање

и третман тешкоћа калкулије, дислексије и дисграфије, визуелних и конструктивних функција, поремећаја психомоторике – тикови, муцање, поремећај пажње); 3. Овладавање изабраним техникама неуропсихолошке рехабилитације и редукативног метода

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 25

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

- а) Теоријски део:
1. Неуропсихолошке основе сазнајних процеса и концепт дисхармоничног развоја.
  2. Неуропсихолошке основе развоја личности и емоционалног сазревања.
  3. Развој покрета и појава интелигенције.
  4. Неуропсихолошки концепт практичногностичких функција – клиничке слике.

б) Вежбе и практична обука:

1. Дијагностика и третман развојне конструктивне диспраксија.
2. Дијагностика и третман дисграфија (вежбе за дисграфију).
3. Дијагностика и третман развојне дискалкулије.
4. Дијагностика и третман развојне дислексије и дисортографије.
5. Вежбе код АДХД и хиперкинетског синдрома.
6. Вежбе за контролу импулсивности и смиривање тикова.
7. Примена теста АКАДИЈА за процену развоја општих способности.
8. Дискусија случаја.

ПАРТНЕРСТВО ИЗМЕЂУ СПЕЦИЈАЛНЕ И РЕДОВНЕ ШКОЛЕ – МРЕЖА ПОДРШКЕ ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Институција:	Заједница директора и наставника школа за специјалну едукацију и рехабилитацију Републике Србије Петра Чајковског 2А 11000 Београд
Координатор:	Рада Ракочевић zajednica_rsbije@live.com 063/103-36-66 011/412-22-13
Аутори:	Гордана Николић, Мирјана Тркуља, Зорица Поповић
Реализатори:	Гордана Николић, Мирјана Тркуља, Зорица Поповић, Смиљана Грујић
Општи циљеви:	Развијање компетенција стручних сарадника ради обезбеђивања подршке установама за укључивање и квалитетно образовање и васпитање деце и ученика који имају посебне образовне потребе.
Специфични циљеви:	Вештине за успостављање партнерства између образовно-васпитних установа на локалном нивоу; Упознавање са инструментима за мапирање деце која су ван образовног система; Упознавање са начинима пружања адекватне подршке ученицима у складу са њиховим потребама; Упознавање са начинима управљања у хетерогеној групи- одељењу

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20-30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам партнерства, карактеристике (партнерство између различитих образовно-васпитних установа; партнерство школа и других установа на локалном и регионалном нивоу; партнерство између различитих стручњака; партнерство између родитеља и школе; партнерство школе и цивилног сектора). 2. Мапирање (значај укључивања све деце у образовни систем; мапирање на нивоу установа на локалном и регионалном нивоу; мапирање на терену – од куће до куће). 3. Упознавање са инструментом за идентификовање деце ван образовног система (попуњавање упитника који се користи приликом мапирања деце која су ван система образовања; упознавање са компјутерским програмом за регистровање деце која су ван образовног система; упознавање са компјутерским програмом за праћење деце која су укључена у образовни систем). 4. Упознавање са начинима пружања подршке деци и ученицима са посебним образовним потребама (упознавање са различитим облицима сметњи и тешкоћа деце и ученика; различити видови подршке деци и ученицима у процесу образовања и васпитања). 5. Евалуација.

ПОДРШКА ДЕЦИ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ У ИНКЛУЗИЈИ У ДРУШТВО
НА ПРЕДШКОЛСКОМ И МЛАЂЕМ ШКОЛСКОМ УЗРАСТУ

Институција:	Предшколска установа Савски Венац, Београд Топчидерски Венац 1 11000 Београд
Координатор:	Виолета Несторов vikicast@ptt.rs 062/588-991 011/317-07-43
Аутори:	Љиљана Абрамовић Савић, Стеван Несторов, Виолета Несторов, Гордана Петровић, Јасмина Станојковић Боуали, Душанка Јовичић
Реализатори:	Љиљана Абрамовић Савић, Стеван Несторов, Виолета Несторов, Гордана Петровић, Јасмина Станојковић Боуали, Душанка Јовичић
Општи циљеви:	Стварање инклузивног друштва, промовисање људских права, и унапређивање инклузивне васпитно-образовне праксе кроз едукацију корисника
Специфични циљеви:	Да допринесе прихватању различитости, повећа учешће деце са сметњама у образовању, припреми друштво за инклузију и мотивише кориснике
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/

школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Положај детета у породици, родитељство, раст и развој детета.
2. Узроци за појаву и манифестације и карактеристике различитих облика сметњи у развоју у погледу посебних здравствених потреба (примери из искуства).
3. Различити облици сметњи у развоју у погледу потребне посебне подршке у васпитању и образовању (примери из искуства).
4. Рана интервенција, превенција, инклузија, могућности васпитно-образовног рада са децом са сметњама у развоју у инклузивној васпитној групи/ одељењу (примери из искуства).
5. Предуслови за инклузију у образовно-васпитним установама, индивидуални образовни план, креирање подстицајне средине за учење и развој.
6. Примена приче и сликовнице у подизању свести о инклузији код деце, инклузија у свим областима друштва, прихватање различитости.
7. Улога родитеља и породице, препоруке за комуникацију са родитељима, отклањање препрека и проблема у процесу инклузије у васпитној групи или одељењу.

ПОДРШКА НАСТАВНИЦИМА У УНАПРЕЂИВАЊУ ИНКЛУЗИВНОГ
ОБРАЗОВАЊА И ПРЕВАЗИЛАЖЕЊУ ПРОБЛЕМА У ОДЕЉЕЊУ

Институција:	Група МОСТ Јелене Тетковић 10 11000 Београд
Координатор:	Милена Јеротијевић milena.jerotijevic@gmail.com 064/362-44-05 064/555-02-29
Аутори:	Милена Јеротијевић, Сњежана Мрше, Љиљана Тошић Радовановић, Љиљана Симић, Соња Миладиновић
Реализатори:	Милена Јеротијевић, Валентина Завишић, Наташа Милојевић, Сњежана Мрше, Љиљана Симић, Сања Милорадовић, Соња Миладиновић, Соња Париповић, Милена Ћуковић, Милена Васић, Радмила Гошовић, Љиљана Стојановић, Душанка Ћировић, Татјана Павловић, Дубравка Јовановић, Љиљана Радовановић Тошић, Јелена Најдановић Томић, Стаменка Судар, Весна Шапоњић
Општи циљеви:	1. Повећање компетенција наставника за остваривање инклузивног образовања; 2. Повећање квалитета образовања и укључености у наставу свих ученика
Специфични циљеви:	Овладавање: вештинама идентификовања и анализе проблема у реализацији ИО; вештинама заједничког решавања проблема; вештинама прилагођавања наставе и планирања мера подршке

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	26
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Програм, циљеви обуке и начин рада. 2. Идентификовање и описивање проблема у реализацији ИО (анализа образовне ситуације која захтева интервенцију, структурирање и приоризација уочених проблема). 3. Анализирање проблема (сагледавање узрочно последичне повезаности феномена, анализа фактора који доприносе појачавању или ублажавању проблема, анализа учешћа – потреба, улога и одговорности – различитих актера образовања). 4. Заједничко осмишљавање решења (приказ кључних аспеката ИО релевантних за решавање проблема из школске праксе; предлог решења и њихова презентација). 5. Конципирање плана акције (одређивање приступа и актера у решавању проблема, израда плана – кораци, активности, очекивани исходи и динамика; презентација). 6. Евалуација.

Институција:	Мрежа за инклузију маргинализоване деце МИ Трешњевка 1 11000 Београд
Координатор:	Мирјана Ковачевић mirakova7@gmail.com 064/192-32-35 011/355-09-50
Аутори:	Сунчица-Мацура Миловановић, Сања Татић-Јаневски, Мирјана Ковачевић
Реализатори:	Сунчица-Мацура Миловановић, Сања Татић-Јаневски, Мирјана Ковачевић
Општи циљеви:	Креирање подстицајних услова за учење применом приступа учењу усмереног на ученика; Превазилажење препрека у учењу; Поштовање различитости и једнаког права свих ученика
Специфични циљеви:	Развијање високих очекивања у односу на постигнућа ромских ученика; Повећање осетљивости на њихове потребе; Стицање знања о комуникацији са родитељима ромске деце
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Позитивна искуства и тешкоће у процесу учења/подучавања ромских ученика (размена искустава).
2. Образовање ромске деце у Србији.
3. Узроци школског неуспеха ромских ученика.
4. Сарадња са ромским родитељима.
5. Историја, друштвени положај, образовање и културни идентитет Рома.
6. Приступ учењу центриран на ученика.
7. Мотивација за школско учење.
8. Основне психолошке потребе деце (вежба емпатичког уживљавања и децентрације).
9. Индивидуализација наставног процеса.

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Славица Марковић, Мирјана Лазор, Снежана Николић
Реализатори:	Славица Марковић, Мирјана Лазор, Снежана Николић, Љиљана Дошен, Мирјана Исаков
Општи циљеви:	Усвајање знања за функционално повезивање специјалне са основним и средњим школама како би се ефикасније задовољиле образовне потребе свих ученика
Специфични циљеви:	Упознавање са начином функционисања сервиса и могућностима развијања флексибилнијих облика подршке деци са сметњама у развоју у инклузивном окружењу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање

одраслих, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Специјална школа као Сервисни центар (Специјална школа у светлу реформских процеса у образовању, здравству и социјалној заштити. Законска регулатива – домаћа и међународна документа која промовишу инклузију. Интегрисани систем услуга. Мрежа услуга уместо мреже институција. Трансформација специјалних школа у сервисне/ ресурсне центре. Структура и функција сервисног центра. Могућности развијања флексибилних облика подршке деци са сметњама у развоју у локалној заједници – сервис за рану интервенцију, за подршку деци у инклузивној школи, за подршку родитељима, за асистивну технологију...).
2. Сервис за подршку деци у инклузивном вртићу/школи (Дефинисање и сагледавање реалних потреба за подршком деци/ ученицима у предшколским установама и школама. Материјални, просторни, људски потенцијали сервиса. Структура и начин функционисања сервиса за подршку деци у инклузивном вртићу/ школи. Како формирати мобилни тим. Облици и врсте подршке коју мобилни тим сервиса пружа деци/ ученицима, наставницима и родитељима у инклузивном окружењу.).
3. Сарадња школских тимова – школски тим/мобилни тим сервисног центра (Уводно излагање. Тимски рад – улоге и одговорности. Како покренути и одржавати добру сарадњу. Значај развијања партнерства у функцији подршке деци са сметњама у развоју и особама са

инвалитетом где год она била – дефинисање међусобних очекивања, улога и одговорности. Документовање сарадње – протоколи о сарадњи, уговори о дискрецији, дозволе за рад, извештаји о раду чланова мобилног тима и сл.).

4. Наставни план и програм – Индивидуални образовни план (Наставни план и наставни програм. Истоветност циљева и задатака образовања за сву децу. Прилагођавање садржаја и начина рада индивидуалним способностима ученика. Сагледавање конкретних могућности подршке у наставном процесу у контексту специфичних потреба и животне перспективе.).
5. Практичне методе рада у инклузивном контексту (Диференцирана настава, рад у малим групама, рад у пару, индивидуални и индивидуализовани облик рада. Прилагођавања наставних материјала деци/ученицима са различитим сметњама. Могућности комбиновања наставних метода, средстава и облика рада како би се задовољиле различите образовне потребе свих ученика.).
6. Облици пружања подршке различитим корисницима – деца, одрасли, родитељи, наставници (Флексибилност у пружању различитих облика подршке различитим корисницима – састанци, саветовања, консултације, разговори, радионице. Кораци у развоју партнерског односа са свим актерима инклузивног процеса.).

СТРАТЕГИЈЕ И ИНТЕРВЕНЦИЈЕ ЗА РАЗВИЈАЊЕ СОЦИЈАЛНИХ ВЕШТИНА И ПРИХВАТЉИВОГ ПОНАШАЊА КОД ДЕЦЕ СА АУТИСТИЧНИМ СПЕКТРОМ

Институција:	О.Ш. "Антон Скала" Петра Чајковског 2а 11000 Београд
Координатор:	Наташа Селић natalisel1@gmail.com 063/809-70-07 011/265-05-89
Аутори:	Снежана Бабовић Димитријевић, Сандра Скенцић, Данијела Ђукић
Реализатори:	Снежана Бабовић Димитријевић, Сандра Скенцић, Данијела Ђукић, Наташа Селић
Општи циљеви:	Едукација наставника за практичну примену стратегија за усвајање социјалних вештина и прихватљивих облика понашања код деце са сметњама у развоју
Специфични циљеви:	Упознавање полазника са специфичностима особа са аутизмом, реаговање у кризним ситуацијама, као и с начинима и стратегијама за утврђивање алтернативног понашања и усвајање социјалних правила
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи

за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 25

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Специфичности и карактеристике комуникације и социјалне интеракције код особа са аутизмом.
2. Развијање социјалних вештина код деце са аутистичним спектром.
3. Социјалне приче и њихова примена.
4. Пет корака до циља (Процена социјалног функционисања; Разлика између усвајања вештина и проблема у извођењу; Избор стратегија за интервенције; Примена интервенција; Евалуација и праћење напретка; Филм).
5. Препознавање проблематичнога понашања (препознавање циља тог понашања и његових узрока).
6. Утврђивање алтернативног понашања (развијање стратегија промене понашања).
7. Развијање интервенцијског плана на подручју понашања.
8. Евалуација интервенцијског плана на подручју понашања (Филм).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Љиљана Радовановић-Тошић, Владица Тошић
Реализатори:	Љиљана Радовановић-Тошић, Владица Тошић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција наставника за квалитетно образовање свих ученика и знања о управљању одељењем, стиловима учења и мотивацији
Специфични циљеви:	Учење метода и техника за развијање социјалних вештина и превладавање тешкоћа у читању, писању, математици; Учење стратегија рада са даровитим ученицима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са важним агенсима инклузивног образовног модела (стварање инклузивне културе, политике и праксе у школи).
2. Упознавање са карактеристикама инклузивне учионице и стратегијама за успешно управљање инклузивним одељењем.
3. Упознавање са стиловима учења, Гарднеровом теоријом интелигенције и методама и техникама рада које уважавају посебности у учењу.
4. Мотивационе карактеристике ученика и стратегије за подстицање мотивације ученика.
5. Изградња и развијање социјалних вештина код ученика у одељењу.
6. Упознавање са стратегијама, методама и техникама рада са децом која имају тешкоће у читању, писању и учењу математике.
7. Упознавање са стратегијама, методама и техникама рада са децом која имају дефицит пажње и хиперактивност.
8. Упознавање са стратегијама, методама и техникама рада са даровитим ученицима.
9. Планирање сценарија за час у коме квалитетно уче даровит ученик и ученик са сметњама у развоју и ученик са тешкоћом у учењу.
10. Евалуација.

Институција:	Институт за експерименталну фонетику и патологију говора Господар Јованова 35 11000 Београд
Координатор:	Марина Вујовић m.vujovic@iefpg.org.rs 064/141-96-24 011/320-85-30
Аутори:	Мирјана Совиљ, Силвана Пунишић, Славица Максимовић
Реализатори:	Мирјана Совиљ, Силвана Пунишић, Љиљана Добријевић, Славица Максимовић, Миодраг Стокић, Игор Бузгановић, Марина Вујовић, Кристина Шуловић Петковић
Општи циљеви:	Усвајање знања за унапређење и оптимизацију васпитно-образовног процеса деце са поремећајима говора и језика и/или поремећајима пажње, понашања и учења
Специфични циљеви:	Стицање знања о развоју говора и језика: врстама, узроцима, последицама, препознавању поремећаја и могућностима третмана у систему стручних институција; Стицање знања и вештина у примени савремених метода рада са децом код које су уочени и/или дијагностиковани говорно језички и/или поремећаји пажње, понашања и учења; Модели рада са децом код које су уочени и/или дијагностиковани говорно-језички поремећаји и/или поремећаји пажње, понашања и учења

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Норме развоја говора и језика (периодизација од пренаталног периода до стицања језичке и графомоторне зрелости). 2. Елементи говорно-језичког развоја кроз семантички, лексички, фонетско-фонолошки, граматички и прагматски аспект. 3. Елементи сензомоторног развоја кроз визуоперцептивни и графомоторни аспект. 4. Узроци и последице поремећаја слуха, говора, језика, специфичних поремећаја пажње и концентрације, сметњи прилагођавања, первазивних развојних поремећаја, поремећаја понашања и учења. 5. Врсте поремећаја слуха, гласа, артикулације, говора и језика, супрасегментне структуре, усвајања школских вештина, пажње и понашања, первазивног спектра, графомоторне и визуоперцептивне организације. 6. Детекција поремећаја слуха, гласа, артикулације, говора и језика, супрасегментне структуре, усвајања школских вештина, пажње и понашања, первазивног спектра, графомоторне и визуоперцептивне организације.

7. Дијагностика поремећаја слуха, гласа, артикулације, говора и језика, супрасегментне структуре, усвајања школских вештина, пажње и понашања, первазивног спектра, графомоторне и визуоперцептивне организације применом тестова и биолошких анализа.
8. Модели рада са децом код које су уочени и/или дијагностиковани поремећаји слуха, гласа, артикулације, говора и језика, супрасегментне структуре, усвајања школских вештина, пажње и понашања, первазивног спектра, графомоторне и визуоперцептивне организације.
9. Последице нетретираних поремећаја слуха, гласа, артикулације, говора и језика, супрасегментне структуре, усвајања школских вештина, пажње и понашања, первазивног спектра, графомоторне и визуоперцептивне организације.
10. Интегрисање елемената говорно-језичког, сензомоторног и социоемоционалног развоја на предшколском узрасту у функцији адекватног понашања и овладавања школским вештинама.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Веселинка Станковић, Валентина Вељковић Николић, Марина Најдановић-Лукић
Реализатори:	Веселинка Станковић, Валентина Вељковић Николић, Марина Најдановић-Лукић
Општи циљеви:	Јачање компетенција наставника за рад са децом који раде по ИОП-у за примену метода активног учења уз уважавање специфичности сваког детета
Специфични циљеви:	Израда педагошког профила, представљање Гарднерове теорије вишеструких интелигенција и стратегија прилагођавања наставе, израда сценарија часа
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Инклузивно образовање и законска регулатива.
2. Представљање и израда педагошког профила на основу описа детета (познавање ученика/це је значајан фактор успешности наставе).
3. Гарднерова теорија вишеструких интелигенција и њена примена.
4. Стратегије прилагођавања наставе (прилагођавањем метода и облика рада за ученике, наставнике).
5. Конципирање припреме за час у одељењу у коме има ученика који имају посебне образовне потребе.

АГРЕСИВНОСТ ДЕЦЕ И АДОЛЕСЦЕНАТА

Институција: Друштво учитеља Београда
Дечанска 6
11000 Београд

Координатор: Петар Анокић
petar.a@sbb.rs
064/860-54-62
011/324-53-85

Аутори: Небојша Јовановић

Реализатори: Небојша Јовановић,
Татјана Фиревски Јовановић, Сандра Јовановић

Општи циљеви: Едукација просветног кадра да препозна развојне проблеме деце и адолесцената који доводе до појачане агресивности и правилно усмери васпитне активности

Специфични циљеви: Преношење конкретне методологије рада са децом која имају проблеме неразвијене контроле беса, деце са деструктивним и аутодеструктивним понашањем

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни

сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (7 бодова)

Садржај и активности:

1. Предавања о дечијој агресивности, развојним фазама, карактеристикама и третману.
2. Приказ образовног филма.
3. Прикази случаја.

АУТИСТИЧНИ СПЕКТАР, ХИПЕРАКТИВНОСТ, СМЕТЊЕ МОТОРИКЕ И СЛУХА – СТРАТЕГИЈЕ ПРИЛАГОЂАВАЊА НАСТАВЕ

Институција:	Група МОСТ Јелене Тетковић 10 11000 Београд
Координатор:	Милена Јеротијевић milena.jerotijevic@gmail.com 064/362-44-05 064/555-02-29
Аутори:	Милена Јеротијевић, Сњежана Мрше, Валентина Завишић, Наташа Милојевић
Реализатори:	Милена Јеротијевић, Сњежана Мрше, Наташа Милојевић, Валентина Завишић, Мирјана Јовановић, Сања Милорадовић, Радмила Гошовић, Љиљана Симић, Соња Миладиновић, Душанка Ћировић, Татајана Павловић, Милена Васић, Милена Ћуковић, Борислава Максимовић
Општи циљеви:	1. Повећање квалитета образовања и укључености у наставу ученика са сметњама у развоју; 2. Повећање компетенција наставника за остваривање инклузивног образовања
Специфични циљеви:	Овладавање: вештинама управљања одељењем; стратегијама прилагођавања наставе; техником планирања часа; вештинама процене образовних потреба и планирања мера подршке
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне

наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 26

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод – програм, циљеви обуке, начин рада.
2. Препознавање ученика са сметњама из спектра аутизма, хиперактивности, моторичких и сметњи слуха (анализа четири различита описа ученика, упознавање са природом наведених облика сметњи и специфичностима учења деце/ученика са наведеним сметњама).
3. Упознавање са специфичним понашањима ученика са наведеним сметњама у редовном образовању (приказ типичних феномена у понашању, избор и опис примера понашања конкретних ученика и начина њиховог превазилажења).
4. Упознавање са стратегијама прилагођавања наставе у раду са ученицима са наведеним сметњама и избор адекватних стратегија за одабране ученике (кратак приказ водича Стратегије прилагођавања наставе, израда описа образовне ситуације за одабране ученике и предлога стратегија прилагођавања, анализа презентованих примера из праксе).

5. Израда педагошког профила за одабране ученике са наведеним сметњама у развоју (израда и презентација профила, дискусија).
6. Планирање мера подршке у образовању (процена образовних потреба ученика за које је израђен педагошки профил и идентификовање потребних мера подршке у образовању, анализа презентованих примера).
7. Планирање часа у одељењу које похађају и ученици са наведеним сметњама у развоју (приказ технике планирања часа у инклузивном одељењу, израда плана часа за одељења која похађају ученици за које је израђен профил и план мера подршке, анализа презентованих часова).
8. Вештине управљања одељењем које похађају и ученици са наведеним сметњама у развоју (идентификовање кризних ситуација у пракси и осмишљавање начина за њихово превазилажење, анализа).
9. Евалуација.

ВИЗУЕЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ ЗА РАЗВОЈ КОМУНИКАЦИЈЕ И СОЦИЈАЛИЗАЦИЈЕ КОД ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА ИЗ СПЕКТРА АУТИЗМА

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Милица Петровић, Светлана Теодоровић
Реализатори:	Милица Петровић, Светлана Теодоровић
Општи циљеви:	Допринос унапређењу инклузивног образовања и васпитања кроз имплементацију визуелних стратегија
Специфични циљеви:	Информисање о значају и примени визуелних стратегија у раду са децом са сметњама из спектра аутизма за развој комуникацијских и социјалних вештина
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. „Первазивни развојни поремећај“ и „Аутистични спектар“ (објашњење и дефиниције ове терминологије).
2. Карактеристике деце са аутизмом (когнитивни развој, социјална интеракција, говорно-језички развој, недостатак теорије ума, испољавање емоција, игра).
3. Карактеристике деце са Аспергеровим синдромом (реципрочна социјална интеракција, комуникација).
4. Карактеристике деце са осталим первазивним развојним поремећајима (социјализација, комуникација, дневне рутине, организација простора и активности).
5. Радионице – Програм ТИЧ као свеобухватни третман и образовање ове деце са посебним освртом на развој вештина и структурирано учење (значај познавања карактеристика ученика ради креирања садржаја; примена стечених знања из теоријског дела кроз рад на студији случаја; истицање значаја визуелних стратегија кроз решавање проблемских ситуација).
6. Практични део – технике – информације шта су и чему служе визуелне стратегије и зашто се оне користе у раду са децом из спектра аутизма (аугментативна комуникација – гест, знаковни језик; размена сличица – шта је потребно за ову технику и које су фазе израде; сликовни симболи – како се примењују; социјална прича – шта садржи и који су поступци за израду).

"ВРТИЋ И ШКОЛА ПО МЕРИ ДЕТЕТА" – ИНКЛУЗИВНИ МОДЕЛ РАДА У ВРТИЋУ И ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

Институција:	Предшколска установа "Наша радост" Антон Ашкерца 3 24100 Суботица
Координатор:	Дијана Копуновић dkorunovic@gmail.com 064/150-42-20 024/646-424
Аутори:	Дијана Копуновић, Марица Мецек, Јасмина Кукић
Реализатори:	Дијана Копуновић, Марица Мецек, Јасмина Кукић, Бранка Бешлић, Ержебет Беросиан, Жужана Секе
Општи циљеви:	Побољшање професионалне компетенције за рад са децом са сметњама у развоју; Усвајање методологије рада за реализацију инклузије; Усавршавање тимског рада
Специфични циљеви:	Оспособљавање за припрему родитеља и деце за инклузију, стварање прихватљиве атмосфере и толерантног односа међу децом, оспособљавање за израду ИОП
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Карактеристике инклузивног програма. 2. Индивидуализација рада. 3. Припремање индивидуалних образовних планова. 4. Посматрање деце. 5. Карактеристике тимског рада. 6. Модел ефикасног васпитача, учитеља, стручног сарадника. 7. Осмишљавање радионица за припрему деце за укључивање детета са сметњама у развоју у васпитну групу. 8. Сензитизација за различитости. 9. Фактори успешности инклузије. 10. Права и потребе деце са сметњама у развоју. 11. Особености деце са сметњама у развоју. 12. Разлика између интеграције и инклузије. 13. Услови за реализацију инклузивног програма. 14. Развијање емпатијске способности, децентрализације, узајамног разумевања и толеранција. 15. Унапређивање методологије рада.

ГОВОРНО-ЈЕЗИЧКИ ПОРЕМЕЋАЈИ КОД ДЕЦЕ, СТРАТЕГИЈЕ – МОГУЋИ ПРАВЦИ ДЕЛОВАЊА ВАСПИТАЧА/УЧИТЕЉА/НАСТАВНИКА

Институција:	Институт за педагошка истраживања Добрињска 11 11000 Београд
Координатор:	Емилија Лазаревић elazarevic@rcub.bg.ac.rs 064/138-94-84, 063/458-537 011/264-29-25
Аутори:	Емилија Лазаревић, Емина Копас-Вукашиновић, Наташа Лалић-Вучетић, Светлана Марковић
Реализатори:	Емилија Лазаревић, Емина Копас-Вукашиновић, Наташа Лалић-Вучетић, Светлана Марковић
Општи циљеви:	Едукација васпитача, учитеља и наставника у препознавању говорно-језичких сметњи и помоћ у васпитно-образовном раду са овом децом
Специфични циљеви:	Препознавања ученика са говорно-језичким сметњама; Стратегија за унапређење квалитета наставе, учења, социјализације, мотивације и сарадње
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20-25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Говорно-језички поремећаји – врсте, манифестације, последице.
2. Социо-емоционално функционисање и мотивација детета са језичким сметњама и препреке у учењу и настави.
3. Индивидуални образовни план за рад са децом са развојним сметњама.
4. Партнерски однос учитеља (наставника) и родитеља, могући правци деловања и дилеме.

Институција:	ОШ "Десанка Максимовић" Владимира Назора 2 14000 Ваљево
Координатор:	Данијела Обрадовић dmatijevic@ptt.rs 064/237-48-63 014/293-175
Аутори:	Данијела Обрадовић
Реализатори:	Данијела Обрадовић, Мира Јовановић
Општи циљеви:	Сензибилизација наставног кадра на потребе и могућности даровитих ученика, као и стицање знања о облицима и методама рада са даровитим ученицима
Специфични циљеви:	Стицање знања о природи даровитости, унапређење вештина значајних за напредовање даровитих ученика, стицање знања о облицима рада са даровитима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Појмовна одређења даровитости.
2. Радионица „Митови о даровитости.
3. Традиционалне спрам савремених концепција даровитости (power point презентација)
4. Истраживања из области даровитости која су значајна за школску праксу.
5. Појам и значај имплицитних теорија.
6. Радионица Имплицитне теорије о даровитости учесника семинара (мала истраживања), индивидуални рад.
7. Приказ основних резултата истраживања „Имплицитна становишта родитеља и наставника о даровитости деце основношколског узраста“ (Обрадовић, 2009).
8. Развој даровитости.
9. Димензије различитости – типови и нивои даровитости.
10. Радионица „Особине познатих даровитих људи“ – анализа биографија.
11. Радионица „Породични и емоционални статус даровитог ученика“.
12. Упознавање учесника са сазнањима из литературе – Даровитост и породица и Емоционални живот даровитог детета.
13. Радионица „Особине даровитих ученика које олакшавају и отежавају рад наставника са њима и поступци за превазилажење тешкоћа“.
14. Васпитно-образовне потребе даровитих ученика.
15. Идентификација даровитих ученика.
16. Облици васпитно-образовног рада са даровитим ученицима.
17. Радионица „Образовне могућности за даровите ученике у нашој школи“.
18. Подбацивање даровитих – парадокс и чињеница.
19. Могућност преображаја – од подбацивања ка успешности.
20. Евалуација – „Путна торба“ и евалуативни лист.

Институција:	Учитељско друштво Неготин Иве Лоле Рибара 1 19300 Неготин
Координатор:	Слађана Петковић Констандиновић pksladja@gmail.com 064/262-42-46 019/548-525
Аутори:	Емил Влајић, Мирсада Топаловић
Реализатори:	Емил Влајић, Мирсада Топаловић
Општи циљеви:	Повећање компетенција наставника у раду са децом са епилепсијом.
Специфични циљеви:	Стицање знања о епилепсији и начинима реаговања код епилептичног напада; Пружање подршке у учењу и прихватање деце са епилепсијом у групи вршњака
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Циљеви програма (теста знања о епилепсији).
2. Базична знања о нервном систему и епилепсији (видео бим приказ презентације о основама нервног система – анатомија, физиологија; базична знања из епилептологије; ставови о епилепсији – интерактивни метод рада).
3. Типови и класификација напада (видео бим презентација класификације и испољавања епилептичких напада и демонстрација различитих напада).
4. Општи принципи лечења и прва помоћ (видео бим презентација основних принципа лечења епилепсије и демонстрација прве помоћи код епилептичког напада).
5. Дискриминација и стигматизација деце са епилепсијом (Радионица „Место под сунцем“).
6. Анализа сажетка научног рада који се односи на утицај ставова учитеља на постигнуће детета са епилепсијом.
7. Психосоцијални аспекти епилепсије (израда постера; квиз – погађање имена познатих особа са епилепсијом на основу слика и основних података о њима).
8. Евалуација .

Институција:	Друштво учитеља Београда Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Петар Анокић petar.a@sbb.rs 064/860-54-62 011/324-53-85
Аутори:	Небојша Јовановић
Реализатори:	Небојша Јовановић, Татјана Фиревски Јовановић, Сандра Јовановић
Општи циљеви:	Едукација просветног кадра да препозна проблеме дефицита пажње и хиперактивности (АДД-АДХД) код деце и правилно усмери наставне и васпитне активности
Специфични циљеви:	Преношење конкретне методологије рада са хиперактивном децом и децом са дефицитом пажње
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

1. Дефицит пажње, карактеристике и третман.
2. Едукативни филм о АДХД.
3. Прикази случаја (дискусија о препознавању у пракси).

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Мирјана Лазор, Славица Марковић
Реализатори:	Мирјана Лазор, Славица Марковић, Снежана Николић, Љиљана Дошен
Општи циљеви:	Оснаживање наставника за нову улогу у инклузивном окружењу, стицањем знања и вештина потребних за рад са децом са сметњама у развоју
Специфични циљеви:	Стицање знања о деци са сметњама у развоју, импликацијама сметњи на наставни процес; Увиђање значаја примене метода усмерених на дете
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни

сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Начини третирања тешкоћа у нашим условима (Медицински и социјални модел ометености; образовање деце са сметњама у развоју у Европи; Сегрегација, интеграција, инклузија; Инклузија у образовању; Социјална инклузија; Активно учешће.).
2. Школа доступна свој деци (Три димензије инклузивне филозофије; Инклузивна култура; Инклузивна политика – Од Устава РС до Правилника о ИОП; Инклузивна пракса -прилагођавања простора, облика, метода рада, начина комуникације, садржаја различитим могућностима ученика; Врсте препрека инклузивном образовању и њихово уклањање; Припремне активности).
3. Да ли постоје посебне потребе? Деца са сметњама у развоју и стратегије за рад са њима (Деца са сензорним, интелектуалним, телесним сметњама, деца са социјално емоционалним сметњама, деца са вишеструким сметњама, деца са тешкоћама у учењу, деца са тешким или хроничним болестима; Импликације сметњи на процес учења; Начини комуникације и специфични приступ детету /ученику; Како прилагодити наставне материјале).
4. Индивидуални образовни план (Тим за инклузију и ИОП тим, прикупљање података, израда педагошког профила, мере индивидуализације, израда плана активности, сагласност родитеља, примена и евалуација ИОП-а).

5. Развијање партнерског односа са родитељима (Улога породице; Промене у породици са појавом сумње да дете има развојне сметње или хроничну или неизлечиву болест; Потрага за леком; Очекивања родитеља од стручњака; Експертски и партнерски модел сарадње са родитељима; Кораци у развоју партнерског односа; Поверење и дискреција; Комплементарност знања; Флексибилност у облицима сарадње са родитељима; Заједничко планирање, извођење и вредновање појединих активности).
6. Интегрисани систем услуга у локалној заједници (Шта је рехабилитација у заједници; Циљеви рехабилитације у заједници; Ефекти и користи; Важност умрежавања и коришћења расположивих ресурса локалне заједнице).
7. Питања на која није одговорено.
8. Дневна евалуација.
9. Завршна евалуација.

Институција:	Група МОСТ Јелене Тетковић 10 11000 Београд
Координатор:	Милена Јеротијевић milena.jerotijevic@gmail.com 064/362-44-05 064/555-02-29
Аутори:	Милена Јеротијевић, Даринка Радивојевић
Реализатори:	Милена Јеротијевић, Даринка Радивојевић, Валентина Завишић, Наташа Милојевић, Бранислава Покрајац, Радмила Гошовић
Општи циљеви:	Повећање компетентности васпитача/наставника за унапређивање квалитета образовања/васпитања деце/ученика са сметњама у развоју укључене у редовни образовни систем.
Специфични циљеви:	Оспособљеност наставника за препознавање образовних потреба деце/ученика са сметњама у развоју, индивидуализацију приступа и вредновање постигнућа ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској

установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Примери добре праксе укључивања у редовно образовање деце са различитим сметњама у развоју.
2. Сарадња и подршка у условима ограничења (потребе, препреке, осујећења, могућности комуникације и подржавања у условима различитих ограничења).
3. Прилагођавање приступа у погледу простора, активности, саржаја, материјала и метода у непосредном раду са ученицима са посебним образовним потребама (идентификовање кључних подручја прилагођавања и осмишљавање корака и видова методичких, прилагођавање садржаја или других прилагођавања неопходних за индивидуализацију приступа у процесу инклузивног образовања).
4. Значај припреме свих актера образовања (осмишљавање различитих начина припреме друге деце за укључивање детета са сметњама у развоју у вршњачку групу/одељење).
5. Посебни проблеми у раду са децом/ученицима са посебним образовним потребама.
6. Проблем и решење везани за ситуацију којом су се бавили учесници.
7. Осмишљавање поступака и начина комуникације са дететом који омогућавају првазилажење проблема и подстичу развој.
8. Сарадња и комуникација са родитељима (симулација ситуације комуникације наставник-родитељ).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Цара Душана бб 32100 Чачак
Координатор:	Љиљана Војиновић gssacak@eunet.rs 064/642-41-33 032/320-100
Аутори:	Марија Ђукић, Верица Стојић, Марија Вуловић
Реализатори:	Марија Ђукић, Верица Стојић, Марија Вуловић, Лидија Ћирковић
Општи циљеви:	Повећавање нивоа знања наставника о дискалкулији; Оспособљавање наставника за препознавање дискалкулије
Специфични циљеви:	Унапређивање знања о важности развоја предматематичких вештина; Унапређивање рада са дискалкуличним ученицима и израда колаборативног пројекта
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20-25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Психологија когнитивног развоја, стадијуми когнитивног развоја (теорија Ж.Пијажеа), развој предматематичких вештина.
2. Теоријска одређења дискалкулије, неуролошки механизми настанка, дијагностификовање, симптоми.
3. Облици дискалкулије и типичне тешкоће.
4. Наставни модели у раду са ученицима и израда колаборативног пројекта.
5. Осмишљавање препорука за наставника и родитеље дискалкуличних ученика.
6. Осмишљавање креативног материјала за ученике са проблемима у извођењу елементарних математичких операција.
7. Израда колаборативног пројекта.

ДИСЛЕКСИЈА, ДИСГРАФИЈА, ДИСКАЛКУЛИЈА, СМЕТЊЕ ИНТЕЛЕКТА И
ВИДА – СТРАТЕГИЈЕ ПРИЛАГОЂАВАЊА НАСТАВЕ

Институција:	Група МОСТ Јелене Тетковић 10 11000 Београд
Координатор:	Милена Јеротијевић milena.jerotijevic@gmail.com 064/362-44-05 064/555-02-29
Аутори:	Милена Јеротијевић, Сњежана Мрше, Валентина Завишић, Љиљана Стојановић
Реализатори:	Милена Јеротијевић, Сњежана Мрше, Валентина Завишић, Ивана Васиљевић, Наташа Милојевић, Радмила Гошовић, Соња Париповић, Љиљана Симић, Соња Миладиновић, Душанка Ћировић, Љиљана Стојановић, Милена Васић, Љубица Јокић, Борислава Максимовић
Општи циљеви:	1. Повећање квалитета образовања и укључености у наставу ученика са сметњама у развоју. 2. Повећање компетенција наставника за остваривање инклузивног образовања.
Специфични циљеви:	Овладавање: вештинама управљања одељењем; стратегијама прилагођавања наставе; техником планирања часа; вештинама процене образовних потреба и планирања мера подршке
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне

наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	26
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм и циљеви обуке, начин рада.
2. Препознавање ученика са сметњама вида у интелектуалном функционисању, дислексијом, дисграфијом и са дискалкулијом (анализа четири различита описа ученика, упознавање са природом наведених облика сметњи и специфичностима учења деце/ученика са наведеним сметњама).
3. Упознавање са специфичним понашањима ученика са наведеним сметњама у редовном образовању (приказ типичних феномена у понашању, избор и опис примера понашања конкретних ученика и начина њиховог превазилажења – примери из праксе, дискусија).
4. Упознавање са стратегијама прилагођавања наставе у раду са ученицима са наведеним сметњама и избор адекватних стратегија за одређене ученике (кратак приказ водича Стратегије прилагођавања наставе, конципирање описа образовне ситуације за одређене ученике и предлог за прилагођавања наставе).

5. Израда педагошког профила за одређене ученике са наведеним сметњама у развоју (израда и презентација профила, дискусија).
6. Планирање мера подршке у образовању (процена образовних потреба ученика за које је урађен педагошки профил и утврђивање потребних мера подршке у образовању, заједничка анализа презентованих примера).
7. Планирање часа у инклузивном одељењу, конципирање плана часа за одељења која похађају ученици за које је урађен профил и план мера подршке, заједничка анализа презентованих часова).
8. Вештине управљања одељењем (идентификовање кризних ситуација у пракси и осмишљавање начина за њихово превазилажење, заједничка анализа).
9. Евалуација.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛНЕ ЛИКОВНЕ ТЕХНИКЕ У РАДУ СА ДАРОВИТОМ И ДЕЦОМ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Софија Јегарски
Реализатори:	Софија Јегарски
Општи циљеви:	Различитим ликовним материјалом и техникама унапредити рад, како са даровитом тако и са децом са сметњама у развоју
Специфични циљеви:	Упознавањем учесника са иновативним техникама утицати на усмеравање циља на заштиту, подршку и подстицање свеопштег развоја
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

- а) Теоријски део:
1. Цртеж као специфичан начин изражавања детета.
  2. Увод у ликовну уметност – теорија ликовне форме, ликовни елементи.
  3. Принципи компоновања.
  4. О креативности – креативност у ликовном образовању.
  5. Даровита деца и креативност.
  6. Деца са сметњама у развоју и креативност.
  7. Ликовни рад показатељ општег развоја интелигенције детета.
- б) Практични део:
1. Експерименталне ликовне технике.
- в) Активности:
1. Ликовне игре.
  2. Експерименталне технике комбиновање цртом, тачком, обликом, бојом и различитим материјалом.
  3. Активности за стварање групне климе, оживљавање игре.
- г) Евалуација.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Бранка Граховац
Реализатори:	Бранка Граховац, Милутин Мићић
Општи циљеви:	Препознавање особина даровите деце и реализација ИПП - унапређење рада са даровитом децом - боље разумевање себе и других
Специфични циљеви:	Разликовање и стимулисање различитих начина испољавања даровитости; Сарадња са родитељима даровитог детета; Израда плана за рад са даровитом децом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам даровито дете – Ко је даровито дете?
2. „Мождана олуја“
3. Представљање учесника у једном подручју даровитости (индивидуално).
4. Познати даровити појединци и њихове особине рад у групама – представљање особина познатих даровитих личности, с посебним освртом на рано детињство и факторе развоја даровитости).
5. Дефиниције даровитости.
6. Појавни облици даровитости.
7. Заблуде о даровитој деци (рад у групи – коментарисање заблуда).
8. Развој даровитости – васпитно-образовни систем као фактор развоја даровитости.
9. Фактори развоја даровитости (Улога породице. Улога васпитно-образовног система – наставник као стваралац позитивне атмосфере за развој даровитости и значај сарадње наставника и родитеља; Особине даровите деце које олакшаву рад; Особине даровите деце које отежавају рад и превазилажење тешкоћа; Улога појединца;)
10. Образовање даровите деце у другим земљама (историјата развоја интересовања за даровиту децу).
11. Инвентар вишеструке интелигенције (тумачење Гарднерова теорија ВИ и поткрепљења у пракси).
12. Језичка и логичка интелигенција (Значење језичке и логичке интелигенције; Познати појединци са језичком или логичком интелигенцијом ; Повезаност са осталим врстама интелигенције; Искуства из праксе; Активности које стимулишу развој ових интелигенција).

- 13.Музичка и сликовна интелигенција (Значење музичке и сликовне интелигенције; Познати појединци са музичком или сликовном интелигенцијом; Повезаност са осталим врстама интелигенције; Искуства из праксе; Активности које стимулишу развој ових интелигенција).
- 14.Друштвена и лична интелигенција (Значење друштвене и личне памети, с посебним акцентом на емоционалну интелигенцију; Познати појединци са друштвеном или личном интелигенцијом; Повезаност са осталим врстама интелигенције; Искуства из праксе; Активности које стимулишу развој ових интелигенција).
- 15.Телесна и природњачка интелигенција (Значење телесне и природњачке памети; Познати појединци са друштвеном или личном интелигенцијом; Повезаност са осталим врстама интелигенције; Искуства из праксе; Активности које стимулишу развој ових интелигенција).
- 16.Сарадња са родитељима даровитог детета (Предности сарадње са родитељима даровитог детета; Тешкоће на које наилазимо при овој сарадњи и њихово превазилажење; Лична добит као резултат добре сарадње)
- 17.План акције (Израда индивидуалног плана подршке).
- 18.Анализа SWOT.
- 19.Евалуација.

ИЗРАДА И ПРИМЕНА ИНДИВИДУАЛНИХ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИХ ПЛАНОВА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ

Институција:	ПУ “Радосно детињство” Павла Симића 9 21100 Нови Сад
Координатор:	Марина Копривица manja.koprivica@gmail.com 063/560-294 021/456-676
Аутори:	Марина Копривица, Жана Ердељан, Хајналка Јакшић
Реализатори:	Марина Копривица, Жана Ердељан, Хајналка Јакшић
Општи циљеви:	Стицање практичних знања/вештина за израду и примену индивидуалних васпитно-образовних планова
Специфични циљеви:	1. Сензибилизација васпитача и стручних сарадника за потребе и могућности деце из осетљивих група; 2. Индивидуализован начин рада; 3. Тимски рад
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Инклузивно образовање и законска регулатива (синтагма инклузивно образовање, инклузивно образовање деце из осетљивих група, законска регулатива, Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање).
2. Сензибилизација средине – вршњака и родитеља вршњака (шта се подразумева под сензибилизацијом средине, сензибилизација вршњака детета и родитеља вршњака – поступци и активности).
3. Педагошки профил детета (појам педагошки профил детета, аспекти развоја у односу на које се процелују дететове јаке стране и потребе за подршком – сазнајни, социо-емоционални, говор и комуникација, самосталност и брига о себи и моторички развој; конкретне смернице као помоћ приликом процене детовог понашања; радионица „педагошки профил детета“ – како га урадити).
4. Индивидуализован начин рада – отклањање физичких и комуникацијских препрека; индивидуализовани начина рада, шта он подразумева, начини остваривања, значај у пружању одговарајуће подршке у образовању и васпитању, различите врсте прилагођавања, отклањање физичких и комуникацијских препрека отклањају).
5. Врсте прилагођавања (радионица) планирање прилагођавања активности из одређене области за реализацију).
6. Индивидуални образовни план – ИОП (карактеристике ИОП-а, циљеви ИОП-а, ко има право на ИОП, ко га припрема, када се припрема ИОП, ревизија ИОП).
7. План активности (приоритетни аспекти развоја/области, циљеви – општи и специфични; Корак по корак до ИОП-а – радионица).

Практичан рад:

1. учесници добијају урађен педагошки профил детета. Полазећи од „снага“ детета и узимајући у обзир потребе за подршком и издвојене приоритетне аспекте развоја, учесници дефинишу три општа циља, а у складу са васпитно-образовним програмом и планом за период од три месеца дефинишу кораке којима се постиже дефинисан циљ.
2. Самостално припремање педагошког профила детета и утврђивање мера подршке (врсте прилагођавања и конкретни поступци којима се оне постижу. (Оба практична рада учесници семинара прослеђују мејлом реализаторима семинара. Анализирање ових задатака врши се на супервизијском састанку.)

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Душанка Гачић Брадић, Љиљана Дошен
Реализатори:	Душанка Гачић Брадић, Љиљана Дошен, Драган Радовановић
Општи циљеви:	Подршка инклузивном развоју вртића/школе
Специфични циљеви:	Подстицање трајних промена у инклузивној култури, политици и пракси школе; Упознавање са карактеристикама инклузивног модела рада у вртићу/школи
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25 -30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Инклузија и инклузивно образовање (четири кључна питања – шта је инклузија, шта инклузивно образовање; зашто инклузија; ко су деца којој је потребна подршка у учењу – како развијати инклузивно образовање на нивоу школе/вртића).
2. Индекс за инклузију (шта је Индекс; основни појмови; оквир за процену – димензије; материјал за процену – показатељи и питања; процес рада на Индексу; наша искуства).
3. Рад на показатељима и питањима, израда плана развоја школе, вртића (радионица).
4. Презентација резултата рада. \

ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН – КОРАК КА ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Институција:	Ресурсни центар „Знање“ Симе Игуманова 18/67 11000 Београд
Координатор:	Снежана Нишевић snezadj@bitsyu.net 060/560-95-60 011/244-02-55
Аутори:	Данијела Илић Стошовић, Снежана Нишевић, Снежана Николић
Реализатори:	Данијела Илић Стошовић, Снежана Нишевић, Снежана Николић
Општи циљеви:	Подизање педагошке и корективне ефикасности школе унапређивањем компетенција наставника и запослених у образовању
Специфични циљеви:	Развијање вештина наставног особља за израду, примену и праћење ИОП-а
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (10 бодова)

Садржај и активности:

1. Индивидуални образовни план (опште одреднице).
2. Детекција посебних потреба, врсте и обим потребне подршке за ученика са сметњама у учењу.
3. Креирање ИОП-а (циљеви, исходи и стандарди постигнућа).
4. Стратегије у реализацији ИОП-а (поступци, средства и материјали, начин вредновања школског знања, улога наставника и сарадника).

ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН ЗА ДЕЦУ/УЧЕНИКЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ У РЕДОВНОМ ВОС-У

Институција:	ОШ "Скадарлија" Француска 26 11000 Београд
Координатор:	Невена Лимић skadarlija@sezampro.rs 064/246-95-16 011/218-75-80
Аутори:	Даринка Радивојевић, Бранислава Покрајац
Реализатори:	Даринка Радивојевић, Бранислава Покрајац, Гордана Цветковић, Смиљана Грујић
Општи циљеви:	Унапређивање квалитета образовања и васпитања деце/ученика са сметњама у развоју и повећање компетентности васпитача/наставника за примену инклузивних принципа
Специфични циљеви:	Сензибилизација и развој позитивног става према деци/ученицима са сметњама у развоју Оспособљеност наставника за израду, реализацију, евалуацију и ревизију ИОП-а
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској

установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са теоријским поставкама и полазиштима за укључивање деце са сметњама у развоју у систем образовања.
2. Упознавање са одредбама Закона о основама система образовања и васпитања које се односе на укључивање деце/ученика са сметњама у развоју у систем образовања (анализа чланова Закона и Листе критеријума и индикатора добре инклузивне образовне праксе)
3. Упознавање са критеријума и индикаторима инклузивне образовне праксе и повезивање критеријума и индикатора са решењима из праксе (анализа примера).
4. Упознавање са елементима индивидуалног образовног плана за децу и ученике са сметњама у развоју.
5. Израда педагошког профила.
6. Конципирање ИОП-а за децу и ученике са сметњама у развоју (рад на примерима из праксе).
7. Припремање деце у одељењу за укључивање детета и ученика са развојним сметњама у групу, одељење (рад на примерима из праксе).
8. Комуникација и сарадња у тиму за израду ИОП-а (симулација ситуације).
9. Комуникација и сарадња са родитељима и укључивање родитеља у израду ИОП-а (симулација ситуације).

ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ – КАКО ИХ ПРАВИТИ И ПРИМЕЊИВАТИ У ПРАКСИ

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Душанка Гачић Брадић, Љиљана Дошен
Реализатори:	Душанка Гачић Брадић, Љиљана Дошен, Мирјана Лазор, Јелена Чоко
Општи циљеви:	Подршка инклузивном развоју вртића/школе
Специфични циљеви:	Да наставници боље разумеју потребе ученика за додатном подршком у учењу; Наставници обучени за израду ИОП-а и његову примену у васпитно-образовном раду
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Инклузија и инклузивно образовање (четири кључна питања – шта је инклузија, шта инклузивно образовање; зашто инклузија; ко су деца којој је потребна подршка у учењу; како развијати инклузивно образовање на нивоу школе/вртића).
2. Индивидуални образовни план (дефиниција ИОП-а; Правилник о ИОП-у, право на ИОП; карактеристике, садржај, врсте ИОП-а; циљеви ИОП-а; израда, доношење, вредновање, измена ИОП-а; наставак спровођења/престанак потребе за ИОП-ом; евиденција/документација; заштита података; тимски рад на ИОП-у; методолошки принципи формулације циљева у ИОП-у и одређивања приоритета).
3. Педагошки профил и ИОП за ученика (примери из праксе).
4. Презентације резултата групног рада.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Гордана Јосимов, Мирјана Трифуновић Паул
Реализатори:	Гордана Јосимов, Мирјана Трифуновић Паул
Општи циљеви:	Сензибилисање наставника за рад са децом са тешкоћама у развоју; Креирање и коришћење индивидуалног образовног плана као подршке за дете
Специфични циљеви:	Упознавање са основним карактеристикама инклузивног образовања; Стицање вештина за креирање ИОП-а и реализацију у настави; Сарадња кроз тимски рад
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (22 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Инклузивни контекст образовања. 2. Уочавање узрочно-последичних односа између потреба све деце и правних регулатива (Конвенција УН, закони РС). 3. Шта је то "инклузивна школа"? ("искуство различитости" и освешћивање важности активизма сваког актера у васпитно-образовном процесу ради пружања подршке деци са тешкоћама у развоју). 4. Општи стандарди и циљеви образовања у ЗОСОВ –у. 5. Разлике између инклузије и интеграције у образовању (упознавање са резултатима теоријских и емпиријских истраживања, неопходне припреме за реализацију, основни принципи, искуства, методологија). 6. Размена искустава учесника у области индивидуализације наставе и унапређивање наставе. 7. Прилагођавања физичке средине, наставних средстава и материјала, метода и облика рада, наставног плана и програма и оцењивања 8. Индивидуални образовни планови (појам и функција индивидуалних образовних планова – ко их креира, како се одређују кључне области, ко пружа подршку детету, када се врши редефинисање циљева и активности, како се вреднују и оцењују постигнућа ученика). 9. Креирање и реализација ИОП-а (рад тима, сарадња са родитељима, унутрашња и спољашња мрежа подршке). 10. Анализа индивидуалних образовних планова. 11. Самостално припремање индивидуалних образовних планова. 12. Евалуација.

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Мирјана Лазор, Славица Марковић
Реализатори:	Мирјана Лазор, Славица Марковић, Снежана Николић, Љиљана Дошен
Општи циљеви:	Разумевање инклузивног образовања као сегмента социјалне инклузије
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за израду, примену и вредновање индивидуалних образовних планова и индивидуалних планова подршке
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> Социјална инклузија (Инклузија у образовању; Кратак осврт на друштвену бригу о деци са сметњама у развоју у прошлости; Промене у друштву; Права и потребе; Реформа система социјалне заштите и реформа образовног система; Нова законска регулатива; Мрежа услуга уместо мреже институција). Индивидуално усмерено планирање (Индивидуални план подршке и Индивидуални образовни план; Шта је активно учешће, а шта активна подршка; Врсте и облици планирања усмереног на особу; Животна перспектива детета са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом; Припрема и оспособљавање са самосталан живот; Важност контекста; образовање одраслих особа са инвалидитетом; Значај функционалних знања и вештина; Индивидуални план подршке и Индивидуални образовни план (Структура и функција индивидуалног плана подршке; Сличности и разлике између индивидуалног плана подршке – индивидуалног план услуге – и индивидуалног образовног плана). Планирање рада и припремање за непосредни рад са ученицима (Правилник о наставном плану и програму; Глобално и оперативно планирање; Тематско планирање; Припреме за наставу; Могућности прилагођавања наставног плана и програма конкретної групи ученика или појединачном ученику; Практичне методе рада у инклузивном контексту). Индивидуални образовни план (Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање; Стандарди; Прикупљање података; Израда педагошког профила; Мере индивидуализације; Врсте ИОП-а; Прилагођен ИОП; Измењен ИОП; Улога Интерресорне комисије; Евалуација ИОП-а).

6. Индивидуални образовни план (План активности; Дефинисање циљева, појединачних активности и очекиваних исхода).
7. Проблеми оцењивања у инклузивном окружењу (Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању; Функције оцењивања; Објективност оцењивања; Родитељи и оцењивање; Компетитивна култура; Упис у средњу школу).
8. Питања на која није одговорено током дана.
9. Евалуација.

Институција:	Група МОСТ Јелене Тетковић 10 11000 Београд
Координатор:	Милена Јеротијевић milena.jerotijevic@gmail.com 064/362-44-05 064/555-02-29
Аутори:	Милена Јеротијевић, Сњежана Мрше, Раиса Веналаинен
Реализатори:	Милена Јеротијевић, Сњежана Мрше, Љиљана Симић, Сања Милорадовић, Соња Миладиновић, Соња Париповић, Весна Радуловић, Милена Ћуковић, Милена Васић, Радмила Гошовић, Љиљана Стојановић, Душанка Ћировић, Татјана Павловић, Дубравка Јовановић, Љиљана Радовановић Тошић, Владица Тошић, Ксенија Лишчевић, Јелена Најдановић Томић, Зорица Димитријевић, Весна Шапоњић, Весна Богосављевић, Борислава Максимовић, Љерка Ђорђевић, Мелита Величковић, Вера Муждека, Стаменка Судар
Општи циљеви:	Повећање укључености и квалитета образовања за све ученике; Повећање компетенција наставника за инклузивно образовање, индивидуализацију и израду ИОП-а

Специфични циљеви:	Упознавање са израдом плана индивидуализације и ИОП-а и са поступцима и вештинама управљања школом и одељењем које похађају деца из осетљивих група
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	26
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Програм и циљеви обуке, начин рада. 2. Дефиниција и пракса инклузивног образовања и приказ нове законске регулатива (појмови искљученост, интеграција, инклузија, дефиниција ИО кључних међународних докумената – УНЕСКО). 3. Добробити и страховања од инклузивног образовања (најчешће примедбе инклузивном образовању учесника у процесу образовања, највеће користи од инклузивног образовања учесника у процесу образовања).

4. Представљање медицинског и социјалног модела (анализа два типа описа образовне ситуације детета, ученика).
5. Технике и израда педагошког профила (презентација елемената и садржаја педагошког профила, израда педагошког профила за одабрано дете, ученика).
6. Приказ системских решења пружања подршке и Правиолник о ИОП-у (шематски приказ врста интервенција и решења која нуди образовни систем у Србији, кратак приказ ИОП-а Правилника, попуњавање упитника о Правилнику).
7. Планирање подршке у образовању (шематски приказ процедуре у доношењу одлука, елементи и садржаји Обрасца 1 из Правилника о ИОП-у, попуњавање, избор адекватних мера подршке за одабрано дете, ученика за који је током претходног рада урађен педагошки профил).
8. Поступци у припремању ИОП-а (приказ поступка за утврђивање права на ИОП, план активности за одабрано дете, ученика за које је урађен профил и процена потреба за подршком).
9. Евалуација и ревизија ИОП-а (приказ поступака и техника за евалуацију и ревизију ИОП-а).
10. Поступци и вештине управљања школом и одељењем (делотворни поступци у управљању школом и одељењем који омогућавају успешну реализацију инклузивног образовања и ИОП-а, улога стручног тима у, инклузивном образовању, унапређивање инклузивног образовања у школи).
11. Евалуација.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Весна Живановић, Власта Сучевић, Ана Савковић
Реализатори:	Весна Живановић, Власта Сучевић, Ана Савковић
Општи циљеви:	Професионално оснаживање запослених у школи и пружање додатне подршке у раду на инклузивном програму деци и породицама са специфичним потребама
Специфични циљеви:	Промовисање позитивних ставова, инклузивног окружења за учење, ране инклузивне интервенције и начина адекватне употребе расположивих ресурса школе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Наставничке компетенције (професионални развој запослених у школи).
2. Асистенција у настави и персонална асистенција.
3. Одређење кључних појмова.
4. Основи инклузивног процеса.
5. Примери инклузивне праксе у свету и код нас.
6. Основни принципи инклузивних програма усмерених на дете.
7. Посматрање и процењивање.
8. Припремање планова подучавања.
9. Прилагођавање школе деци са посебним потребама.
10. Подстицање социјалног и емоционалног развоја.
11. Подстицање развоја говора.
12. Подстицање развоја физичких вештина.
13. Примери из праксе за наведене теме из инклузивних вртића и школа са инклузивним програмима.
14. Врсте подршке у инклузивном образовању – мере индивидуализације.
15. Планирање индивидуализованог образовања.
16. Школска документа и инклузивно образовање.
17. Педагошка документација наставника.
18. Сарадња са родитељима као вид садржајне консултације.
19. Комуникација са породицама.
20. Пружање подршке породицама.
21. Евалуација

ИНКЛУЗИЈА ДЕЦЕ С АУТИСТИЧНИМ СПЕКТРОМ ПОРЕМЕЋАЈА (АСП) У РЕДОВНО ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНО ОКРУЖЕЊЕ

Институција:	Факултет са специјалну едукацију и рехабилитацију Високог Стевана 2 11000 Београд
Координатор:	Ивона Милачић Видојевић mivona@sbb.rs 063/884-91-73 011/244-98-94
Аутори:	Ивона Милачић Видојевић
Реализатори:	Ивона Милачић Видојевић
Општи циљеви:	Упознавање учитеља, наставника и стручних сарадника са основним карактеристикама деце са АСП и могућностима њиховог укључивања у редовно образовно-васпитно окружење
Специфични циљеви:	Обезбедити практичну подршку учитељима, наставницима и стручним сарадницима који раде са децом са АСП у редовном образовном окружењу; Дисеминација различитих метода рада од чије примене ће имати користи сва деца у разреду; упознавање учитеља и наставника са улогом родитеља у инклузивном образовању
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	10-30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање васпитача, учитеља, наставника и стручних сарадника са тријадом оштећења код особа са АСП. 2. Ниско и високофункционални аутизам/ Аспергеров синдром (упознавање са различитим стиловама учења деце са АСП). 3. Развој социјалних вештина код деце са АСП. 4. Развој језика и комуникације код особа са АСП. 5. Функционална анализа измењеног понашања. 6. Подстицање позитивног понашања у разреду. 7. Израда индивидуалних образовних планова (ИОП). 8. Прилагођавање средине у којој се учи. 9. Прилагођавање наставног плана и програма. 10. Значај партнерског односа са родитељима деце са АСП. 11. Упознавање са начинима пружања подршке родитељима деце са АСП.

Институција:	Академија Филиповић доо Гине Пајевић 8/3 35000 Јагодина
Координатор:	Братислав Филиповић skolafbsoft@gmail.com 063/824-99-99 035/243-974
Аутори:	Бојан Гријић, Братислав Филиповић
Реализатори:	Бојан Гријић, Јасмина Ћирић, Братислав Филиповић, Бранко Т. Новаковић, Оливера Илић, Слађана Арсић, Наташа Стевановић, Маја Ранчић
Општи циљеви:	Увођење инклузивног образовања у редован васпитно-образовни систем уз ширење унутрашње и спољашње инклузивне мреже
Специфични циљеви:	Оспособљавање стручних радника да у раду са децом препознају дечје потребе, искористе очуване способности и подстакну развој у свим његовим аспектима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској

установи, медицинска сестра – васпитач,
стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Инклузија као најопштији појам (дефиниција инклузије, инклузивни покрет, смисао инклузивног образовања и инклузивног друштва, садржај инклузивног приступа).
2. Инклузија као људско право (закони, законске регулативе, право на образовање за све – као основно људско право, нови стандарди савремене стратегије у развоју васпитно-образовне и инклузивне праксе код нас и у свету).
3. Стереотипи о инклузији (учесници дефинишу најчешће стереотипе о инклузији и дају одговоре на њих, разбијајући претходно дефинисане стереотипе и дајући супротне аргументе, развој инклузивне свести од сегрегације ка интеграцији и инклузији).
4. Принципи инклузивног васпитања и образовања (принцип социјалне прихваћености и подршке, принцип ране превенције, принцип индивидуализације, принцип функционалног развоја способности, принцип стимулације и компензације).
5. Укључивање деце са сметњама у развоју у редован васпитно-образовни систем и различити видови подршке (упис ученика са сметњама у развоју, стручни органи школе и додатна подршка, прилагођавање наставних садржаја, метода и дидактичких материјала, превазилажење физичких и комуникацијских препрека).

6. Општи исходи и стандарди образовања и васпитања и наставничке компетенције (планирање потреба за подршком у образовању, врсте интервенција и ресурса који ће омогућити оптималан развој деце, наставничке компетенције за подршку и развој личности ученика).
7. Израда педагошког профила (процес прикупљања података о детету из различитих извора, посматрање детета у социјалном контексту, истицање јаких страна и капацитета детета, израда педагошког профила за дати опис детета и одређивање плана подршке, мере индивидуализације и диференцијације).
8. Израда ИОП-а (садржај ИОП-а, која деца имају право на ИОП, како се израђује ИОП и која му је сврха, одређивање приоритета, конкретизација циљева и израда плана активности).
9. Улога родитеља у тиму за индивидуалну подршку (активна улога родитеља као партнера у инклузивном процесу, начини мотивације родитеља за сарадњу, успостављање реалног односа према детету, активности родитеља у породичном окружењу).
10. Како се примењује и прати ИОП (примери добре праксе, делотворни поступци управљања школом, предшколском установом и управљање одељењем/групом, који омогућују успешну реализацију ИОП-а, ревизија и евалуација ИОП-а).
11. Стручни тим за инклузивно образовање (улога стручног тима за инклузивно образовање, операционализација задатака тима за инклузивно образовање, план активности тима, односи тима инклузивног образовања са другим тимовима у установи).
12. Ширење спољашње инклузивне мреже (мапирање и идентификација социјалних партнера, одређивање приоритета, врсте активности и начини комуникације са партнерима).

РАЗВИЈАЊЕ ИНКЛУЗИВНЕ ОБРАЗОВНЕ СРЕДИНЕ КРОЗ ПАРТНЕРСТВО ИЗМЕЂУ ПОРОДИЦЕ И ВРТИЋА/ШКОЛЕ

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Весна Златаровић cip-vesna@sbb.rs 011/322-39-09
Аутори:	Весна Златаровић, Гордана Ђигић, Слађана Голубовић, Марија Ђирић
Реализатори:	Весна Златаровић, Гордана Ђигић, Слађана Голубовић, Марија Ђирић
Општи циљеви:	Развијање инклузивне образовне средине у партнерству између породице и вртића/школе
Специфични циљеви:	Партнерство са породицом; Обука за реализацију радионица за родитеље; Разумевање инклузивног образовања и тимског рада; Заступање и акционо планирање
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета

у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Разматрање формалних аспеката сарадње између институције и породице.
2. Мапирање фактичког стања у домену успостављања сарадње, партнерства са породицама у одређеној институцији.
3. Упознавање са карактеристикама партнерства.
4. Разматрање импликација слике о родитељима као партнерима у васпитном и образовном процесу на васпитну и образовну праксу.
5. Редифинисање доживљаја смисла партнерства између породица и образовних институција.
6. Разматрање професионалне улоге наставника и васпитача у светлу успостављања партнерства са породицама.
7. Уочавање разлике и сличности између универзалних људских потреба и жеља и људских и дечијих права.
8. Дефинисање индикатора који указују на групе деце и младих који не остварују право на образовање у једнакој мери као већина.

9. О Конвенцији о правима детета, Конвенцији о људским правима особа са инвалидитетом; Закон о спречавању дискриминације; Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом; Закон о основама система васпитања и образовања.
10. Разумевање концепта инклузије и инклузивног образовања.
11. О медицинском и социјалном моделу, инклузији у образовању, добити од инклузивног образовања за сву децу.
12. Издвајање карактеристика инклузивног образовања које су посебно значајне за различите актере образовно-васпитног процеса.
13. Шта је тим, основне карактеристике тимског рада, улога у тиму.
14. Анализа процеса који карактеришу рад.
15. Разматрање структуре, улоге и задатака тима за установе у којима се остварује инклузивно образовање и улоге родитеља у тиму.
16. Информсање учесника о томе шта је ИОП и принципима конципирања.
17. Анализа постојеће праксе израде ИОП-а.
18. Истраживање ресурса за припрему ИОП-а.
19. Анализа симулираних ситуација у разрађивању и реализацији индивидуалног образовног плана и у праћењу напредовања детета.
20. Дискусија о структури тима који израђује индивидуални образовни план и карактеристикама комуникације.
21. Карактеристике породица деце са тешкоћама у развоју и инвалидитетом.
22. Упознавање са општим принципима и елементима јавног заступања.
23. Практичан рад на једном идентификованом проблему.
24. Рад на уобличавању поруке јавног заступања и избор канала комуникације.
25. О питањима која треба поставити пре започињања пројекта, шта је предлог пројекта.
26. Практичан рад на одређивању тема пројекта родитеља и наставника/васпитача.
27. Упознавање учесника са основним елементима пројектног планирања.
28. Упознавање учесника са принципима и карактеристикама радионичарског рада.
29. Евалуација.

**ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ НА
ЈЕЗИЦИМА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА**

404

“ИЗА СЕДАМ ГОРА И СЕДАМ МОРА“ – УЛОГА БАЈКЕ У РАЗВОЈУ ЛИЧНОСТИ ДЕТЕТА (НА МАЂАРСКОМ ЈЕЗИКУ)

K1

П: 4, 6

Институција:	Фондација менталне хигијене "Експекто" Шанућева 27 24100 Суботица
Координатор:	Ливиа Јоо Хорти joo.horti.livia@gmail.com 063/585-209 024/687-620
Аутори:	Ливиа Јо-Хорти, Тинде Риц Денч
Реализатори:	Ливиа Јо-Хорти, Тинде Риц Денч
Општи циљеви:	Знање о развојним карактеристикама и потребама детета; Значај бајки у развоју личности детета; Лични доживљај и самоспознаја
Специфични циљеви:	Развијање свести родитеља о важности читања бајки; Развој праксе читања и обраде бајки; Значај народне приповетке и вилинске бајке
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	16-20
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Предавање о развојним карактеристикама и потребама детета.
2. Предавање о улози бајки у процесу сазревања.
3. Лични доживљај у обради вилинске бајке и народне приповетке (рол плеј, драматизација, уметничка и групна обрада доживљаја).
4. Упознавање са методиком обраде бајки.

405

ЕДУКАЦИЈА БУДУЋИХ ГРАЂАНА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ – ОДНОСНО ЕДУКАЦИЈА НАСТАВНОГ КАДРА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

K1

П: 2, 4

Институција:	Удружење просветних радника Мађара у Војводини Ђирпанова 54 21100 Нови Сад
Координатор:	Жолт Лукач lukacsfoto@gmail.com 069/184-91-56 021/548-259
Аутори:	Јудит Ронто
Реализатори:	Јудит Ронто, Клара Бозоки
Општи циљеви:	Едукација и повећање компетенције наставног особља, преношењем теоријских и практичних знања у области комуникативног и интерактивног приступа у усвајању евроинтеграционих знања код деце завршног разреда основношколског узраста на (матерњем) мађарском језику
Специфични циљеви:	Пружање стручне и методичке помоћи професорима, унапређење и богаћење васпитно-образовног процеса у области усвајања нових евроинтеграционих знања на (матерњем) мађарском језику
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	15-20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај језичких, говорних и комуникационих способности и вештина, а све везано за Европску унију.
2. Оспособљавање наставног кадра за што успешније извођење наставе, везано за стицање знања о Европској унији.
3. Улога и поступци професора разредних настава, предметних наставника, сарадника, педагошког асистента, помоћног наставника и стручног сарадника, у развијању комуникативних способности и стварању контекста за разноврсну употребу знања о Европској унији.
4. Развојне игре, задаци и активности за развој комуникативних вештина и способности, као и коперативна комуникација везано за Европску унију.
5. Праћење и процењивање развоја знања, вештина и комуникативних способности код ученика узраста 14-15 година, завршног разреда основношколског узраста.
6. Обрада васпитних садржаја и појединих друштвених области васпитно-образовног рада са посебним нагласком на употребу знања о Европској унији.
7. Базична примена почетног знања о Европској унији, са посебним нагласком на жељу за даља усавршавања и усвајању знања.

406

КУРС ЗА НАСТАВНИКЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИХ УСТАНОВА СА НАСТАВНИМ ЈЕЗИКОМ СЛОВАЧКИМ

K1

П: 4, 6

Институција:	Национални савет словачке националне мањине Булевар Михајла Пупина 1/4 21100 Нови Сад
Координатор:	Светлана Золњан svetlana.zolnjan@rada.org.rs 063/532-989 021/774-088
Аутори:	Светлана Золњан
Реализатори:	Ушакова Катарина, Александра Хускова, Роберт Повханич, Ана Макишова
Општи циљеви:	Стручна терминологија на матерњем језику
Специфични циљеви:	Повећање комуникационих способности запослених у просвети; Утицај билингвизма на очување матерњег језика; Употреба иновативних метода у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	10-30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Радионице, излагања, примери добре праксе о теми Иновативне методе у настави (у математици, информатици, уметностима, природним наукама, друштвеним наукама и физичком васпитању) уз употребу стручне терминологије на матерњем словачком језику.

407

ЛЕТЊА АКАДЕМИЈА – УСПЕШНО ОБРАЗОВАЊЕ, УЧЕЊЕ, ЕДУКАЦИЈА ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА НА МАЂАРСКОМ ЈЕЗИКУ

K1

П: 5, 6

Институција:	Удружење просветних радника мађара Северне Бачке Ђуре Ђаковића 23/2 24100 Суботица
Координатор:	Ибоља Де Негри denibi@tippnet.rs 064/322-68-04 024/524-696
Аутори:	Де Негри Ибоља
Реализатори:	Мате Емеше, Месарош Золтан, Сивери М. Регина, Пинтер М. Едит, Бедросиан Ержебет, Вираг Илдико
Општи циљеви:	Унапређење наставе у основним и средњим школама; Подизање свести наставника о потреби и могућности осавременавања наставе
Специфични циљеви:	Усавршавање ради квалитетније наставе природних и друштвених наука; Алтернативне могућности организовања процеса образовања и васпитања; Едукација се води на мађарском језику за просветне раднике који наставу изводе на мађарском наставном језику.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Квалитет процеса образовања и учења у зависности од ученика.
2. Квалитет образовања у зависности од средине у којој се образовање одвија.
3. Квалитет образовања са мерљивим и немерљивим особинама професора-предавача. Теме се обрађују глобално и аплицирано на поједине друштвене и природне наставне предмете.

Институција:	Група 484 Пуковника Баџића 3 11000 Београд
Координатор:	Загорка Аксентијевић za@grupa484.org.rs 062/886-36-03 011/266-09-72
Аутори:	Смиљка Блажин, Радина Вучетић, Младена Прелић
Реализатори:	Младена Прелић, Радина Вучетић, Смиљка Блажин, Загорка Аксентијевић, Тања Павлов, Јасминка Петровић, Ивана Богићевић-Леко, Ружица Марјановић, Драган Протић, Дејан Илић
Општи циљеви:	Повећање капацитета школа за интернетичку сарадњу у национално мешовитим срединама
Специфични циљеви:	Развијање знања о томе да је познавање сопственог културног наслеђа и културног наслеђа других народа услов међусобног разумевања и прихватања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30
Трајање: три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Оспособљавање наставника да са ученицима организују мала истраживања приватне и завичајне историје и да резултате представе у школи и локалној (вишенационалној) заједници користећи уметничка и маркетиншка средстава. Дакле, овим семинаром они уче како да реализују активности: формирање ученичких група и њихова обука и извођење истраживачких акција.
2. Формирање и обука групе ученика (група ученика је интересна група која ради слично као школске секције и по потреби, подељена је током рада на мање подгрупе и појединце који ће радити истраживања. У групи треба да буду ученици из етничких и културних заједница којих има у месту а чијим ће се културним наслеђима група бавити).
3. Реализовање малих истраживачких акција које спроводе ученици а наставници имају улогу ментора. Они истражују локалну и регионалну историју и културу са: а) једноставним, позитивним облицима и манифестацијама живота тзв обичних људи и б) значајним, а заборављеним и занемареним темама, људима, догађајима. Предмети истраживања проналазе се у културно-историјском наслеђу, у књижевној и другој уметничкој продукцији народа који живе заједно. Од прикупљеног материјала и на основу прочитане литературе се прави дефинитивни концепт промоције у школи и кампање у локалној заједници са циљем неговања добросуседских односа међу суграђанима различитог етничког порекла. То је обука за уметничко и маркетиншко транспонување проучене литературе и материјала прикупљеног кроз истраживање (актив.3).

4. Презентација резултата истраживања – У школи и локалној заједници организују се промотивне активности и кампања којима се ученицима и грађанима предочавају скривене вредности и повезаности култура које се сусрећу у њиховој средини и шаљу вредносне поруке о квалитету живота који омогућава разноврсност доступних културних садржаја.

Напомена: Тим Групе 484 реализује активности 1 и 4 Активности 2, 3 и 5 ученици и наставници реализују самостално, уз консултације са сарадницима Групе 484 који континуирано прате њихов рад.

409

РАЗВИЈАЊЕ И НЕГОВАЊЕ МАТЕРЊЕГ И НЕМАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА И ИНТЕРКУЛТУРАЛНОСТИ КОД ДЕЦЕ У ВОЈВОДИНИ

K1

П:2, 6

Институција:	Педагошки завод Војводине Бул. Михајла Пупина 6 21100 Нови Сад
Координатор:	Данијела Станојевић danijela@pzv.org.rs 069/144-17-18 021/472-03-73
Аутори:	Данијела Станојевић, Јутка Балиж
Реализатори:	Јутка Балиж, Данијела Станојевић, Ленка Ердељ, Маргит Чањи
Општи циљеви:	Очување културног идентитета припадника националних заједница и индивидуалне вишекултуралности
Специфични циљеви:	Препознавање фактора који утичу на развој вишекултуралне личности: адитивна двојезичност, усвајање језика, мониторинг активности на нематерњем језику
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Развијање и неговање адитивне двојезичности, матерњег и нематерњег језика и интеркултуралности.
2. Развијање комуникативних вештина на нематерњем језику; стицање комуникативног искуства комуникативно-искуственом методом; усвајање матерњег и нематерњег језика (српског, мађарског, словачког, румунског и русинског језика, као језика друштвене средине, енглеског, немачког).
3. Психолингвистичка и социолингвистичка истраживања.

410

РОМИ КРОЗ ВРЕМЕ

K1

П: 2, 6

Институција:	Ромски Информативни Центар Атинска 20/11 34000 Крагујевац
Координатор:	Розалија Илић goza@ric.org.rs 063/686-715 034/349-587
Аутори:	Розалија Илић, Емилија Илић, Славољуб Ђорђевић
Реализатори:	Тања Павловић, Валентина Грбић, Розалија Илић, Емилија Илић, Славољуб Ђорђевић
Општи циљеви:	Унапређивање квалитетног образовања просветних радника у раду са мањинским заједницама
Специфични циљеви:	Припрема васпитача и наставника за ефикасно укључивање образовних програма о мањинама у наставне јединице; Стварање основа за интеркултурални приступ у наставном раду са свом децом у школи; Коришћење постојећег приручника Роми кроз време у наставном процесу образовања деце; Превазилажење препрека у раду са децом, децом из мањинских заједница, увођењем нових културних образаца кроз наставни план и програм
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Људска права и права националних мањина у образовању.
2. Механизми борбе против дискриминације и предрасуда у образовању.
3. Елементи ромског језика.
4. Елементи ромске културе и митологије.
5. Мала антологија ромске традиције и стваралаштва.
6. Интеграција елемената ромске културе, традиције и стваралаштва у наставни процес.
7. Модели наставних активности.

411

СЛОВАЧКИ ЈЕЗИК ОД ТРАДИЦИЈЕ КА МОДЕРНОСТИ 5

K1

П: 4, 6

Институција:	Национални савет словачке националне мањине Булевар Михајла Пупина 1/4 21100 Нови Сад
Координатор:	Светлана Золњан svetlana.zolnjan@rada.org.rs 063/532-989 021/774-088
Аутори:	Светлана Золњан
Реализатори:	Светлана Золњан, Јан Макан, Милина Флорианова, Мирослав Бенка
Општи циљеви:	Јачање професионалних капацитета запослених
Специфични циљеви:	Повећање комуникационих способности запослених у просвети, оснаживање говорништва и сценског наступа на матерњем језику, оснаживање наставника за рад са дечјим драмским стваралаштвом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	10-15
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Радионице, излагања, примери добре праксе о теми:

1. Комуникација и њена интеграција на часовима словачког језика.
2. Сценски наступ.
3. Дечје драмско стваралаштво.

ОПШТА ПИТАЊА НАСТАВЕ

Институција:	Образовно креативни центар Д.Р. Бобија 6/1 19210 Бор
Координатор:	Зоран Милојевић profesor.zoran@gmail.com 064/286-30-80
Аутори:	Зоран Милојевић, Марија Ђокић, Радмила Николић, Наташа Станисављевић
Реализатори:	Зоран Милојевић, Марија Ђокић, Радмила Николић
Општи циљеви:	Разумевање значаја и практичне примене online друштвених мрежа у настави.
Специфични циљеви:	Оспособљавање за креирање окружења за рад на Интернету и коришћење налога на друштвеним мрежама за комуникацију са ученицима у сврху квалитетније наставе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика,

сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Значај онлине друштвених мрежа у настави (представљање реализатора, представљање програма, плана и динамике рада, представљање значаја онлине друштвених мрежа у настави и пратећи примери.
2. Блогови у наставном процесу (представљање сервиса за блоговање – Wordpress; креирање сопственог блога; унос и објављивање текстова, слика и осталог мултимедијалног материјала; постављање додатака на блогу; дизајнирање блога).
3. Рад са друштвеним мрежама (представљање онлине друштвених мрежа – Twitter и Facebook; отварање налога и подешавање профила; објављивање информација карактеристичних за своју наставу; објављивање мултимедијалних материјала; креирање посебних наменских страница за наставу).
4. Завршни сусрет (представљање радова учесника програма, решавање теста знања, решавање практичних задатака).

*Програм се реализује само електронским путем

413

КАКО НАПИСАТИ ДОБРУ ПРИПРЕМУ ЗА ЧАС

K2

П: 4, 6

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Маја Врачар vgasarmaja@yahoo.com 064/183-34-55 011/268-77-49
Аутори:	Невенка Драшковић-Ивановић, Вукица Вељановић-Морача, Сандра Кнежевић
Реализатори:	Невенка Драшковић-Ивановић, Вукица Вељановић-Морача, Сандра Кнежевић
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНА НЕОПХОДНИХ ЗА ДОБРО ПЛАНИРАЊЕ, ОРГАНИЗОВАЊЕ И РЕАЛИЗАЦИЈУ ЧАСА; ПОДСТИЦАЊЕ ТИМСКОГ РАДА; ЕВАЛУАЦИЈА И САМОЕВАЛУАЦИЈА
Специфични циљеви:	УПОЗНАВАЊЕ СА ЕЛЕМЕНТИМА ПРИПРЕМЕ ЗА ЧАС; ДЕФИНИСАЊЕ ЦИЉЕВА И ИСХОДА ЧАСА; ТИПОВИ ЧАСА, МЕТОДЕ, ОБЛИЦИ И СРЕДСТВА РАДА; АРТИКУЛАЦИЈА ЧАСА
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у програм семинара; Садржај програма, структуре и динамике; Циљеви семинара и очекивани ефекти. 2. Писање припреме (форма или садржај?) Елементи припреме за час; Циљеви и исходи; Методе и облици рада; Артикулација часа; Праћење и вредновање; 3. Интеграција и евалуација; Сумирање пређеног садржаја; Добијање повратне информације. 4. мотивисање учесника и подсећање на садржаје претходног дана; Игра асоцијације. 5. Групно писање припрема; Групни рад; Анализа, дискусија, евалуација. 6. Појединачно писање припрема; Самостални рад; Анализа, дискусија; Вредновање, најпотпунија припрема; Писање нове припреме; 7. Евалуација семинара.

Институција:	Академија Филиповић доо Гине Пајевић 8/3 35000 Јагодина
Координатор:	Братислав Филиповић skolafbsoft@gmail.com 063/824-99-99 035/243-974
Аутори:	Тања Секулић, Јелена Радосављевић Кирћански, Бранислава Зубац, Братислав Филиповић
Реализатори:	Тања Секулић, Јелена Радосављевић Кирћански, Бранислава Зубац
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за увођење иновација у настави применом нових наставних метода које почивају на принципима активног учења и креативног рада
Специфични циљеви:	Извођење наставе применом иновација у настави које подстичу ученике на самосталан рад, откривање нових појмова и развијање мотивације за учење
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање

одраслих, васпитач у предшколској установи,
медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому
ученика, стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Основе активног учења.
2. Креативност у наставном процесу.
3. Психолошки аспекти учења, са нагласком на активно учење и утицај креативности у настави на квалитет учења и памћење.
4. Инклузија, активно учење и креативност у наставном процесу.
5. Примери нових, креативних елемената и њихова примена у настави.
6. Учење путем популарних игара, њихово осмишљавање и примена у настави.
7. Ефекти израде плаката, њихово осмишљавање и примена у настави.
8. Оригами као алат за извођење наставе, конкретни примери израде неких основних геометријских фигура и њихова примена у настави.

Институција:	Образовни форум Бранкова 21А 11000 Београд
Координатор:	Иван Ивић eduforum@sezampro.rs 011/328-62-47
Аутори:	Иван Ивић, Ана Пешикан, Слободанка Антић
Реализатори:	Радиша Ђорђевић, Биљана Радосављевић, Горан Јоксимовић, Камила Поповић, Вера Стојшић-Гашпаровски, Едита Сакали, Благица Златковић, Живадин Дисећ, Драган Кувелић, Вера Вулевић
Општи циљеви:	Унапређивање квалитета знања и умења која ученици стичу у школи, преко унапређивања знања и умења наставника да стварају наставне ситуације које ће омогућавати и подстицати квалитетно и ефикасно учење
Специфични циљеви:	Унапређивање педагошких, наставничких компетенција наставника; Увођење активних, партиципативних и интерактивних метода наставе/учења у основне и средње школе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни

наставник), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Образовни систем и његове компоненте.
2. Традиционална и активна концепција наставе.
3. Положај ученика у школи.
4. Активности наставника.
5. Поступци активирања ученика.
6. Улоге наставника.
7. Методе наставе/учења.
8. Едукативна радионица и њена примена у наставном процесу.
9. Циљеви образовања и активна школа.
10. Природа школских предмета и облици наставе.
11. Активна школа и реални услови школске праксе.
12. Активности и улоге деце у активном учењу/настави.
13. Анализа сценарија за час активног учења.
14. Секвенцијална анализа као техника за анализу квалитета часа.

АНГАЖОВАНИ НАСТАВНИК – КАКО ПРОБУДИТИ И ИНСПИРИСАТИ УЧЕНИКЕ

K2

П: 5, 6

Институција:	Центар за развој људских ресурса и менаџмент Јеврејска 24 11000 Београд
Координатор:	Радован Живковић radovan.zivkovic@yahoo.com 064/813-45-89
Аутори:	Лидија Златић, Радован Живковић, Милорад Гавриловић
Реализатори:	Лидија Златић, Радован Живковић, Милорад Гавриловић
Општи циљеви:	Унапредити ангажованост и посвећености наставника као предуслов за ангажман, мотивацију и инспирацију младих за учење
Специфични циљеви:	Развити свест о појму и значају пуног ангажмана наставника у учионици; Указати на корелацију између посвећености и ангажованости наставника и постигнућа ученика; Дефинисати појам "ангажоване школе" као школе која сопствени развој везује за развој својих наставника и ниво постигнућа својих ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика

са сметњама у развоју, наставник у школи за
образовање одраслих, наставник општеобразовних
предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,
балетске, ликовне), наставник стручног предмета
у основној/средњој уметничкој школи (музичке,
балетске, ликовне), васпитач у предшколској
установи, стручни сарадник у предшколској
установи/школи, сарадник (педагошки асистент и
помоћни наставник)

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни садржаји (Циљ програма, садржај програма, приказ методологије рада, упознавање учесника и приказ очекивања учесника).
2. Ангажовани наставник (Појам и начини ангажовања у учионици; Знања, вештине, компетенције и таленти ангажованог наставника; Појам и значај талента у професионалном развоју наставника; Како да откријете своје таленте и своје најјаче стране у настави; Упитник за утврђивање стила у настави).
3. Знања, вештине и таленти (Дефиниције појмова и њихова међусобна условљеност; Како се ови елементи уклапају и чине неке наставнике другачијим, бољим од осталих; Како најбољи наставници константно јачају своје компетенције и какву корист њихови ученици имају од тога; Студија случаја – социолошки експеримент о томе како препознати таленате у свакодневном и неочекиваном контексту).

4. Инспирисани ученици (Стилови учења; Упитник за утврђивање стила у учења; Шта покреће данашње ученике и какве то има везе са наставницима; Како најбољи наставници инспиришу своје ученике; Приказ релевантних научних истраживања и практичних искуства на пољу ангажованог учења; Практични рад, анализа резултата и дискусија учесника).
5. Практична вежба (индивидуални рад) – Бити ангажован наставник (Израда сценарија једног наставног часа на бази наученог на семинару; Примена наученог о сопственим талентима, сопственом наставничком стилу и стиливима учења ученика; Приказ и дискусија израђених сценарија).
6. Завршне активности (Шта смо научили; Да ли су испуњена очекивања?).
7. Евалуација.

Институција:	Центар за едукацију Дидакта Др. Ивана Рибара 21/27 11000 Београд
Координатор:	Зорица Вукосављевић zoricavukosavljevic@open.telekom.rs 064/144-87-76 011/318-83-15
Аутори:	Славица Радаљац
Реализатори:	Славица Радаљац, Ирена Ванић, Бојана Јенџић, Светлана Петровић
Општи циљеви:	Апликовање савремених метода и техника у функцији мисаоног активирања ученика и његово оспособљавање за самосталан рад
Специфични циљеви:	Јачање компетенција разумевања прочитаног текста; Дефинисање питања и задатака, стварање проблемске ситуације и креирање различитих поступака за њихово решавање
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Сагледавање постављених циљеве васпитања и образовања.
2. Критички осврт на наставну праксу са аспекта ПИСА испитивања.
3. Препознавање апликованих техника и метода у Блумовој таксономији циљева.
4. Презентација техника и метода активног читања/учења – компетенције разумевања прочитаног текста кроз практичне вежбе.
5. Врсте модуларне интелигенције и могућности примене у настави.
6. Упознавање техника и метода креативног решавања проблема.
7. Упознавање са наставном праксом у европским земљама – научна, језичка, математичка писменост.
8. Препознавање питања и задатака у функцији мишљења.
9. Примена стандарда и индикатора у кључној области.
10. Самовредновања – настава и учење.
11. Препознавање апликованих метода и техника у стандардима знања појединих предмета.
12. Препознавање и дефинисање задатака, питања и проблемских ситуација ради подстицања мисаоне активности ученика.
13. Апликација метода и техника за процену резултата учења и примену критеријума за оцењивања владања.
14. Усвајање дактичких захтева у изради припреме за час.
15. Остваривање садржаја у петнаестодневној пракси уз израду припрема.
16. Израда збирке од 30 функционалних задатака за свој предмет.
17. Евалуација.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Душан Станковић
Реализатори:	Душан Станковић, Игор Солаковић, Александра Станковић
Општи циљеви:	Јачање професионалних компетенција наставника у основним и средњим школама у области израде и примене Web портала за припрему и реализацију наставе
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за осмишљавање и израду Web портала; Успешну организацију и размену наставних материјала; Сталну комуникацију и сарадњу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Пленарни део (представљање водитеља; упознавање са учесницима семинара; истицање циља семинара и упознавање учесника семинара са садржајима; упознавање учесника семинара са различитим врстама веб портала за припрему и реализацију наставе).
2. Презентације у програму FrontPage (покретање FrontPage-а, бирање нове странице – готовог шаблона, давање назива, снимање презентације, изглед екрана, излагање из презентације, проналажење и покретање, схватање суштине и начина функционисања презентације).
3. Стратегија израде структуре портала (моделовање почетне стране портала – дефинисање и уношење табеле, уношење headera, дефинисање позадине табеле, убацивање ефекта – Marquee, уношење банера, унос и форматирање текста, хиперлинковање банера и веза ка страницама).
4. Дефинисање нових страна портала (додавање нових страница у портал)
5. Уређење нових страна портала (форматирање и уређење нових страна).
6. Уређење стране Настава (уређење стране Настава, креирање страна за разреде, креирање врућих тачака – хиперлинковање).
7. Организација дидактичког материјала (уређење страна за разреде, организација дидактичког материјала, мултимедијалних презентација по разредима и предметима, успостављање везе).
8. Израда образаца за унос података (израда контакта и интерактивних образаца).
9. Креирање фотогалерије (креирање фотогалерије од фотографија са семинара).
10. Додавање ефеката порталу (Page Transition, Bookmark).
11. Објављивање портала (презентација веб портала, како се презентација поставља на интернет).
12. Евалуација.

*Програм може да се реализује и електронским путем

419

ВИШЕСТРУКА ПРИМЕНА ДЕБАТЕ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ ПРОЦЕСУ

K2

П: 4,5

Институција:	Медицинска школа Зрењанин Народног фронта 3 23000 Зрењанин
Координатор:	Андријана Смиљковић andrijanasmiljkovic@yahoo.com 065/441-74-17 023/533-776
Аутори:	Станислава Попов
Реализатори:	Станислава Попов, Данијела Станојевић, Андријана Смиљковић
Општи циљеви:	Оспособљавање учесника за примену дебатних техника у настави и ваннаставним активностима
Специфични циљеви:	Едукација полазника о појму, значају и структури дебате као методе у комуникацији; Едукација и практично оспособљавање полазника за коришћење дебате као наставне и васпитне методе; Едукација и практично увежбавање основних вештина јавног наступа, сарадничког учења и различитих начина савладавања проблема који се могу јавити при дебати
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка

школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика

Број учесника: 20
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам и значај дебате у наставном процесу.
2. Појам, значај и адекватна примена аргументованог мишљења.
3. Структура и форме дебате.
4. Релевантни извори за прикупљање података у дебати.
5. Вештина организовања и вођења дебате, вештинама јавног наступања и говорништва, стратегија решавања проблема у дебати и превладавање треме.
6. Претраживање релевантних тема за дебату у оквиру појединачних наставних предмета.
7. Претрага релевантних тема за дебату у складу са различитим развојним стадијумима ученика.
8. Реализација одабраних тема за дебату кроз радионичарски рад, осмишљавање дебате у пракси.

420

ВРЕДНОВАЊЕ ОБРАЗОВНИХ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА У ФУНКЦИЈИ УНАПРЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА НАСТАВЕ

K2

П: 5, 6

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Весна Картал, Јелена Најдановић Томић, Мирјана Илић
Реализатори:	Весна Картал, Јелена Најдановић Томић, Драгана Станојевић, Саша Гламочак, Јасмина Ђелић, Мирјана Илић, Наташа Николић Гајић, Љиљана Новковић, Јасна Радојичић, Гордана Јосимов, Бранислава Бугаринов
Општи циљеви:	Повећање компетенција наставника за примену образовних стандарда за крај првог циклуса основног образовања
Специфични циљеви:	Оспособити учитеље за планирање, реализацију наставе, вредновање образовних постигнућа ученика у на основу општих стандарда постигнућа
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Образовни стандарди (Шта су образовни стандарди; Нивои постигнућа; Развој стандарда). 2. Дефинисане области по предметима. 3. Општи стандарди постигнућа по предметима. 4. Однос програмских садржаја и образовних стандарда 5. Наставне методе, облици и активности ученика у функцији остваривања стандарда. 6. Распоред наставних јединица и планирање броја часова у односу на образовне стандарде. 7. Предлози за бележење образовних стандарда у годишњи, у оперативни план – примери добре праксе. 8. Реализација наставе уз примену образовних стандарда – примери добре праксе (аудио- визуелни материјал). 9. Образовни стандарди у функцији вредновања васпитно-образовног рада (на нивоу система, установа, разреда, ученика). 10. Образовни стандарди и оцењивање ученика. <p>Активности: Издвајање програмских садржаја одређеног разреда који могу да се повежу са одређеним општим стандардима постигнућа; Издвајање образовних стандарда чијем остваривању доприноси наставни рад у целом првом циклусу и којима треба посветити пажњу сваке године; Избор наставних активности (наставник и ученик), облика и метода рада које треба применити како би ученици остварили постигнућа описана у стандардима; Одређивање најоптималнијег распореда наставног рада</p>

у току године/месеца како би се осигурало да ученици остваре жељена постигнућа описана стандардима; Размена искустава о начинима бележења образовних стандарда у годишњим и оперативним плановима; Анализа наставних часова из угла примене образовних стандарда у настави (аудиовизуелни материјал); Израда задатака за проверу остварености стандарда.

Институција:	Образовање плус Старца Милије 1/10 11000 Београд
Координатор:	Снежана Борисављевић zana@detepus.rs 063/853-31-67 011/256-34-20
Аутори:	Снежана Борисављевић
Реализатори:	Снежана Борисављевић, Милена Пјевић, Снежана Вујичић, Тамара Годоровић, Биљана Суботић, Весна Радонић, Вера Врбица Матејић, Горица Ивановић
Општи циљеви:	Развијање компетенција наставника за управљање одељењем и реализацију наставе која уважава различите типове учења;
Специфични циљеви:	Унапређивање знања о теорији вишеструке интелигенције и вештина за примену тог знања у подучавању и управљању одељењем
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног

предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

а) Теоријски део:

1. Вишеструка интелигенција и значај активности које укључују рад обе мождане хемисфере.
2. Принципи инклузивности у раду са свом децом – сви смо различити.
3. Дисциплина и ауторитет наставника.
4. Управљање одељењем кроз коришћење знања о темпераментима и групној динамици.
5. Важност планирања и евалуације у раду.
6. Психолошки имунитет наставника и технике ревазилажења стреса.

б) Практични део:

Активности за развој координације и fine моторике код деце; Активности за развијање вишеструке интелигенције и обе мождане хемисфере; Вежбе обраде наставних садржаја на начине који одговарају деци различитих типова интелигенције; Вежбе проубљивање знања о темпераментима; Драмске игре и песме.

422

ДЕБАТА У НАСТАВИ

K2

П: 4, 6

Институција:	Асоцијација за креативну комуникацију и дебату Светозара Марковића 6 11000 Београд
Координатор:	Зорица Ражић accd@debata.rs 064/142-26-80 011/334-05-60
Аутори:	Бранка Јосимов, Ђорђе Павићевић, Јелена Узуновић
Реализатори:	Бранка Јосимов, Ђорђе Павићевић, Јелена Узуновић, Гордана Аврамовић, Тања Корошова
Општи циљеви:	Активизација ученика у наставном процесу и подстицање развоја њихових интелектуалних и социјалних компетенција
Специфични циљеви:	Обука наставника да изаберу погодне наставне садржаје постојећих наставних програма и дизајнирају часове употребљавајући академску дебату
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Теорија дебате (логика дебате, случај, улоге говорника, сукоб...).
2. Поступци у припреми и реализацији дебате (избор и анализа теме, истраживање, припрема стратегије и говора...).
3. Дизајнирање часова са елементима академске дебате.

423

ДИГИТАЛНИ ФИЛМ КАО СРЕДСТВО МОТИВАЦИЈЕ УЧЕНИКА И НАСТАВНИКА

K2

П: 6, 8

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Весна Краљ Дамјанов, Добривој Мартоноши
Реализатори:	Весна Краљ Дамјанов, Добривој Мартоноши, Игор Багањ
Општи циљеви:	Унапређење компетенција наставника за примену савремених технологија у настави; Мотивисање наставника за ангажовање ученика као сарадника у настави
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за самостални рад у програму Movie Maker; Оснаживање наставника да спознају начине ангажовања ученика као сарадника
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 20

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Информисање о степену информатичке писмености учесника.
2. Разлози за примену дигиталног филма у настави.
3. Методички аспекти примене дигиталног филма.
4. Представљање примера добре праксе.
5. Уређаји за снимање видео-записа.
6. Пребацивање снимака у рачунар.
7. Видео формати.
8. Програми за монтажу дигиталних филмова.
9. Инсталација и основе Windows Movie Maker-а.
10. Креирање и уређивање пројекта.
11. Рад са видеом.
12. Рад са звуком.
13. Снимање филма.
14. Евалуација.

Активности: Анализа и дискусија о предностима употребе дигиталног филма као наставног средства; Дискусија о теми укључивања ученика у изради дигиталних филмова и утицаја на ток наставног процеса; Демонстрација примера добре праксе; Практичан приказ снимања и пребацивања дигиталног записа у рачунар; Приказ инсталације и коришћења програма Windows Movie Maker-а; Самосталан рад учесника на изради кратког филма на задату тему; Представљање могућности за објављивање и размену креираних садржаја.

ДИЈАГНОСТИКА, ПРЕВЕНЦИЈА И ОТКЛАЊАЊЕ УЗРОКА НЕУСПЕХА У ШКОЛСКОМ УЧЕЊУ УЧЕНИКА

K2

П: 5, 6

Институција:	Центар за инструктивне комуникације у образовању "Координата" Омладинских Бригада 85 11070 Нови Београд
Координатор:	Борислав Станојловић bora.stanojlovic@gmail.com 064/190-86-74 011/616-45-65
Аутори:	Борислав Станојловић
Реализатори:	Борислав Станојловић, Првослав Јанковић, Татјана Тубић, Слободанка Гашић, Тадија Ераковић, Весна Краварушић, Славица Чарапић
Општи циљеви:	Упознавање наставника са могућим факторима школског неуспеха и могућностима њиховог дијагностиковања, предупређења или отклањања
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са методама, техникама и инструментима дијагностиковања узрока неуспеха и стратегијама њиховог предупређења или отклањања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Основни чиниоци неуспеха у школском учењу (соматско-психолошки, опште и посебне способности, особине личности, мотивација, стилови учења, радне навике и емоционално стање ученика).
2. Специфичне тешкоће у учењу ученика.
3. Фактори школске средине и неуспех ученика (ниво организације наставног процеса, личност наставника и однос према ученицима, социо-психолошка клима у одељењу, оспособљеност ученика за самоучење, праћење и вредновање знања ученика и друго).
4. Фактори породичне средине (социо-економски статус породице, структура и односи у породици, понашање родитеља према деци и слично).
5. Могућности дијагностиковања превентиве и отклањања узрока школског неуспеха (методе, технике, инструменти и стратегије предупређења и превладавања школског неуспеха).

Институција:	Образовно креативни центар Д.Р. Бобија 6/1 19210 Бор
Координатор:	Зоран Милојевић profesor.zoran@gmail.com 064/286-30-80
Аутори:	Наташа Станисављевић, Зоран Милојевић, Јасмина Момчиловић
Реализатори:	Наташа Станисављевић, Зоран Милојевић, Јасмина Момчиловић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника да креирају припрему за час коришћењем адекватних наставних облика и метода примерено логици и структури наставних садржаја
Специфични циљеви:	Усвајање неопходних педагошких и дидактичких знања, метода рада и њихове везе са наставним садржајем за израду наставне припреме за час
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи

(музичке, балетске, ликовне), наставник стручног
предмета у основној/средњој уметничкој школи
(музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник
у предшколској установи/школи, сарадник
(педагошки асистент и помоћни наставник),
директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Увод у семинар (припремање и планирање васпитно-образовног рада – врсте планирања и припремања).
2. Припремање наставника за час (наставна припрема – структура, елементи и функција; појам наставног часа и типологија часова; задатак - анкета).
3. Циљеви, облици рада и наставне методе (Блумова таксономија и њена улога у планирању наставног рада; постављање наставних циљева и њихов значај за управљање радом у настави; облици рада у настави – класификација, појмовно одређење фронталног, индивидуалног, групног облика рада и рада у пару; наставне методе – класификација, појмовно одређење метода – усменог излагања, разговора, демонстрације, практичних и лабораторијских радова, писања, читања и рада на тексту итд; задатак – тест знања).
4. Уводни део часа (функција уводног дела часа; улога наставника у уводном делу часа; улога/ активности ученика; опис додатних наставних метода за уводни део часа – структурисано представљање, интервју у паровима, анализа очекивања; задатак – тест знања – припрема за уводни део часа применом метода примерених циљу и садржају часа).

5. Обрада наставног садржаја – средишњи део часа (функција средишњег дела часа; улога наставника и активности ученика; опис додатних наставних метода за обраду наставног садржаја – испитивање помоћу картица, кошница, рунда питања, плакати са импулсима, моје становиште, снежна лавина, писмени разговор, мапа ума, дискусија на вртешци, плакати за и против, игра улога, акваријум, дискусија на подијуму; задатак – припрема за средишњи део часа, применом метода у облика рада примерених циљу и садржају часа).
6. Завршни део часа (функција завршног дела часа; улога наставника у завршном делу часа; улога/активности ученика; опис додатних наставних метода за завршни део часа – муња, рибарска мрежа, размишљања о трансферу, метода три речи, барометар расположења; задатак – припрем за завршни део часа применом метода примерених циљу и садржају часа).
7. Провера прирема часа у целини и дорада.
8. Завршни сусрет – представљање радова учесника програма; тест (одговори на питања учесника).
9. Евалуација семинара.

*Програм може да се реализује и електронским путем

Институција:	Министарство просвете Републике Србије - Школска управа у Ужицу Видованска 34 31000 Ужице
Координатор:	Радоје Стопић stopicradoje@open.telekom.rs; stopicradoje@ptt.rs 065/583-90-49
Аутори:	Радоје Стопић
Реализатори:	Радоје Стопић, Драгица Јокић, Миленко Николић
Општи циљеви:	Да се у васпитно-образовној пракси створе и искористе капацитети које пружа функционално организована допунска настава/активности
Специфични циљеви:	Упутити учеснике како да на методички начин организују допунску наставу/активности; Оспособити их да сачине план и припрему за практичну реализацију часа/активности; Елиминисати грешке у реализацији допунске наставе/активности, на основу досадашњих искустава; Оспособити учеснике да овладају техникама емоционалног оснаживања деце/ученике који су укључени у групу за допунску наставу/активности.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријске основе у проучавању реализације допунске наставе/активности.
2. Принцип индивидуализације.
3. Технике креирања пријатне атмосфере за учење са децом/ученицима, који имају потребу за допунском подршком.
4. Фазе у реализацији допунске наставе/активности.
5. Годишњи план рада.
6. Формирање групе за допунску наставу/ активности
7. Претходна испитивања.
8. Планирање рада.
9. Писана припрема.
10. Реализација;
11. Евидентирање.
12. Формирање позитивног става, начини превазилажења дискриминације деце/ученика који постижу слабији успех.
13. Најчешће грешке у организацији допунске наставе/активности (образложених 36 погрешних поступања).

14. Грешке у организацији групе, претходним испитивањима, планирању рада, припремању, реализацији часа/активности, вођењу евиденције.
15. Демонстрација израде плана рада у конкретним радним околностима и писане припреме за практичну реализацију часа или активности.
16. Питања из праксе, дискусија о актуелним проблемима везаним за допунску наставу/активности у конкретним околностима.

Институција:	Едукативни центар ЗЛАТИБОР Југ Богданова 1 31000 Ужице
Координатор:	Мирослав Ђокић es.zlatibor@gmail.com 064/855-00-07 031/512-651
Аутори:	Радоје Стопић, Драгица Јокић
Реализатори:	Радоје Стопић, Драгица Јокић, Миленко Николић, Мирослав Ђокић
Општи циљеви:	Да се у васпитно-образовној пракси створе и искористе капацитети које пружа функционално организована допунска подршка ученицима, односно допунска настава, индивидуални образовни план и додатна настава
Специфични циљеви:	Упутити учеснике како да на методички начин организују допунску подршку ученицима; Оспособити учеснике да самостално планирају рад и да се припремају за час; Елиминисати грешке у реализацији активности допунске подршке (на основу досадашњих искустава)
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа,

наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријска основа у проучавању реализације допунске наставе, индивидуалног образовног плана и додатне наставе.
2. Најчешће грешке у пракси (преглед најфреквентнијих погрешних поступања).
3. Израда плана рада допунске наставе, индивидуалног образовног плана и плана рада додатне наставе.
4. Израда писане припреме за практичну реализацију часа допунске наставе, индивидуалног образовног плана и додатне наставе.
5. Одређивање фаза допунске наставе, ИОП-а и додатне наставе.
6. Однос допунска настава – индивидуални образовни план – додатна настава.
7. Најбоља решења у структури и распореду обавеза наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру радне недеље.

8. Распоред часова сва три вида допунске подршке
9. Утврђивање потребе ученика за допунском подршком.
10. Питања из праксе.
11. Актуелни проблеми.
12. Искуства учесника.
13. Примери различитих методичких приступа.
14. Конкретизација проблема у односу на састав групе.
15. Конкретизација проблема у односу на конкретну активност, односно наставни предмет који учесници реализују.
16. Испитивање ставова учесника, путем припремљених упитника, о реализацији наведених видова допунске подршке ученицима.
17. Формирање позитивног става – креирање атмосфере пријатне за учење, начини превазилажења дискриминације ученика који постижу слабији успех.
18. Подршка реализаторима наставе – улога стручних сарадника, обавезе и права директора.
19. Евалуација

Институција:	Центар за унапређење наставе "АБАКУС" Љубише Миодраговића бб 11000 Београд
Координатор:	Горан Станојевић goranpttcentar@yahoo.com 064/809-06-30 011/227-84-65
Аутори:	Вера Дракулић, Драгана Крстић
Реализатори:	Вера Дракулић, Драгана Крстић, Биљана Ковачевић
Општи циљеви:	Имплементација информационо-комуникационих технологија у домену праћења и вредновања ученичких постигнућа; Унапређење квалитета рада наставника у домену праћења и вредновања ученика применом електронских тестова
Специфични циљеви:	Унапређење наставничких компетенција за савремене начине праћења и вредновања ученичких постигнућа; Оспособљавање за израду електронских тестова различитих врста и тежине
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), директор/помоћник директора

Број учесника: 20
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Важност – значај тестирања.
2. Инсталирање софтвера за проверу знања.
3. Упознавање са могућностима програма.
4. Начини израде различитих врста питања.
5. Конфигурисање излазних података.
6. Преглед резултата.
7. Израда пробног теста.

ЕЛЕКТРОНСКА ШКОЛА ЗА ПОЧЕТНИКЕ – КРЕИРАЊЕ КУРСЕВА ЗА УЧЕЊЕ НА ДАЉИНУ ПУТЕМ ИНТЕРНЕТА

Институција:	Шеста београдска гимназија Милана Ракића 33 11000 Београд
Координатор:	Снежана Марковић office@vigimnazija.edu.rs 063/713-53-56
Аутори:	Снежана Марковић, Владан Младеновић
Реализатори:	Снежана Марковић, Владан Младеновић, Југослава Лулић, Драгица Грађин, Силвана Јовић, Симонида Вукобрат
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за креирање, постављање и употребу наставних садржаја користећи ЛМС Мудл-платформу
Специфични циљеви:	Оспособљавање за: правилно коришћење рач. терминологије, педагошки засн. ел. учење, вештина онлајн-комуникације, постављање материјала, могућности примене
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,

ликовне), наставник стручног предмета у основној/
средњој уметничкој школи (музичке, балетске,
ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Преглед образовних порталаа, анализа, дискусија – отварање корисничких налога и подешавање профила.
2. Проучавање наставног садржаја о правилној употреби рачунарске терминологије у српском језику и коришћење форума и речника.
3. Формирање курса, додавање корисника и постављање основних врста ресурса.
4. Проучавање лекције о педагошким основама електронског учења.
5. Самостално проучавање лекција о Мудл-платформи и практична примена (додавање и ажурирање ресурса и активности, рад на форуму).
6. Решавање онлајн тестова.
7. Групни рад на креирању курса (избор одговарајућих метода и ресурса).
8. Решавање језичких недоумица на форуму и коришћење речника (током семинара и након њега).
9. Педагошка и информатичка подршка за време и након завршетка семинара.
10. Почетни и завршни електронски упитник.
11. Анализа завршних радова и семинара.

430

ЗА, ПРОТИВ И КАКО – ВЕШТИНА АРГУМЕНТОВАНЕ ДИСКУСИЈЕ У НАСТАВИ

K2

П: 4, 6

Институција:	Друга крагујевачка гимназија Ђуре Пуцара Старог 2 34000 Крагујевац
Координатор:	Иван Карадаревић yullunga@yahoo.com 064/291-59-70 034/341-398
Аутори:	Снежана Грујић, Оливера Димић
Реализатори:	Снежана Грујић, Оливера Димић, Иван Карадаревић
Општи циљеви:	Наставник који је овладао реторским вештинама и способношћу логичког аргументовања у доказивању и преношењу постигнутих знања и вештина на ученике
Специфични циљеви:	Развијање способности уочавања и стваралачког решавања проблема, мишљења заснованог на исправној логичкој аргументацији, прихватање поливалентних решења
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 15-25

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријски део: Реторика (опште карактеристике, краћи историјат, излагање о основним реторским фигурама).
2. Радионице: Стилско уобличавање говора (на понуђене теме стилски и језички уобличити различите врсте говора; дискусија о функцији употребљених фигура и стилским карактеристикама говора); Говорничка интерпретација текста (понуђене различите текстове на различите начине усмено интерпретирати, користећи различиту интонацију, примењивањем невербалне технике, извођење говора уз ометање, писање тзв. „празних“ говора).
3. Теоријски део: Дијалектика (појам, краћи историјат, логичка аргументација); Дискусија.
4. Радионица: Логичка аргументација (на понуђеним примерима ставова препознати оне о којима је могуће изводити за и против аргументацију); Логичке грешке (препознати недоследности мишљења у понуђеним различитим текстовима који су тако формулисани да садрже логичке грешке).
5. Теоријски део: Методички аспекти проблемске наставе са акцентом на радионичарским техникама рада; Дискусија. 6. Радионица: Проблемске ситуације у настави (на текстовима из различитих области, у зависности

од професије учесника, уочава се кључни проблем, формулишу тезе, осмишљава аргументација и креирање сценарија за час; представници група излажу своја решења).

6. Теоријски део: Дебата.
7. Радионица: Припрема едукативне дебате – примењиве у настави (формирање два тима – афирмативни и негативни, у зависности од тима и теме осмишљавање аргументације за или против понуђене теме, опредељивање за начин говорничког излагања; припрема противаргумената за унакрсно испитивање и током својих говора).
8. Извођење дебата.
9. Евалуација.

431

ЗАВИЧАЈНА ШКОЛА НАСЛЕЂА

K2

П: 5, 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић snedeljkovic@rcsmed.edu.rs 060/683-19-08 026/619-906
Аутори:	Татјана Гачпар, Невена Перић
Реализатори:	Татјана Гачпар, Невена Перић, Биљана Косановић, Катарина Живановић, Јелена Тасић
Општи циљеви:	Коришћење музејских ресурса у циљу иновирања методичких приступа обради наставних садржаја и подизања нивоа општег културног образовања и васпитања
Специфични циљеви:	Отварање школе према локалној средини и њеним ресурсима; Подстицање критичког, аналитичког и дивергентног мишљења учењем путем откривања и кроз игру.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у

школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

а) Теоријски део: Дидактичко-методички приступи коришћењу ресурса музеја у настави (педагошке теорије, холистички и интегративни приступ настави, тематско планирање, интерактивне наставне технике).

б) Радионица:

1. „Музеј као храм и форум“ (улога музеја у друштву и музеј као образовни ресурс локалне средине – делатност музеја, интерпретација наслеђа, образовна улога музеја, „његово височанство посетилац“, образовни туризам).
2. „Слагалица прошлости“ (затрпане фрагменте музејских експоната треба пронаћи, издвојити и очистити, склопити у целину, проучити, документовати и представити као јединствен музејски експонат).
3. „Ризница знања“ (музеалије као носиоци и одашиљачи информација у функцији стицања знања, развијања креативности и самосвести код ученика).

4. „Музејски времеплов“ (прво (т)актилна, а након тога и визуелна перцепција музејских експоната, описивање и цртање експоната, њихово презентовање, проналажење места експоната на временској ленти).
5. „У потрази за наслеђем“ (проналажење елемената наслеђа у епској народној песми, њихова контекстуализација, реконструкција историјског момента, презентација).
6. Евалуација.

432

ЗИМСКИ СУСРЕТИ УЧИТЕЉА СРБИЈЕ „ЈАЧАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА ПРОСВЕТНИХ РАДНИКА“

K2

П: 6

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Мирјана Илић, Наташа Николић Гајић
Реализатори:	Мирјана Илић Наташа, Николић Гајић, Гордана Јосимов, Весна Картал
Општи циљеви:	Усавршавање и подизање нивоа професионалних компетенција наставника у складу са актуелностима које се односе на унапређивање образовно-васпитног рада
Специфични циљеви:	Усвајање нових методичких приступа за унапређивање наставе; Усклађивање рада са актуелним законским прописима, стандардима, самовредновањем и планирањем
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

- а) Теоријски део – Актуелности у образовно-васпитном процесу.
- б) Радионице – Савремени трендови у методологији и васпитно-образовном процесу:
1. Савремени начини планирања и реализације наставног процеса.
  2. Природне науке.
  3. Друштвене науке.
  4. Изборни предмети.
  5. Васпитни рад – Ненасилна комуникација – Здрави стилови живота.
  6. Тестирања ученика – нивои постигнућа ученика млађег школског узраста.
  7. Школа по мери сваког детета (инклузивно образовање, даровита деца, деца која имају тешкоће у развоју, индивидуални образовни планови, безбедност у школи и окружењу...).
  8. Ваннаставне активности у млађем разредима основне школе.
  9. Иновативне методе, облици рада и наставна средства.
  10. Подршка информатичкој писмености просветних радника.
  11. Евалуација.

Институција:	Центар за образовну технологију Звечанска 54/17 11000 Београд
Координатор:	Младен Вилотијевић vilotije35@gmail.com 063/811-38-08
Аутори:	Младен Вилотијевић
Реализатори:	Данимир Мандић, Вељко Банђур, Нада Вилотијевић, Младен Вилотијевић
Општи циљеви:	Теоријско и практично оспособљавање наставника и школских педагога за примену дидактичко-медијских иновација у циљу оптимизације наставног процеса и подстицања ученика на самостални рад на њиховој еманципаторској и сарадничкој улози у настави
Специфични циљеви:	Стицање оперативних знања и практичних способности у примени појединих иновативних модела наставе у школи која се убрзано мења, реформише
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Развојне промене у школи – критерији за препознавање иновативних школа.
2. Пројектна настава.
3. Интегративна настава.
4. Интерактивна настава у малој групи.
5. Индивидуализована настава.
6. Образовни Web портали у дисеминацији дидактичких иновација.
7. Вредновање постигнућа ученика на часовима на којима се примењују поједини иновативни модели рада.

434

ИНТЕГРАЦИЈА, КОРЕЛАЦИЈА И ЗАНИМАЦИЈА – (ИНТЕГРАТИВНА НАСТАВА)

K2

П: 6

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Луција Тасић
Реализатори:	Луција Тасић, Каролина Нешковић
Општи циљеви:	Практична примена интегративне наставе у млађим разредима основне школе
Специфични циљеви:	Тематско планирање кроз корелацију предмета и хоризонтално и вертикално повезивање градива; Стварање интердисциплинарних веза у изградњи појмова
Циљна група:	наставник разредне наставе, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део – Дефинисање интегративне наставе и тематско планирање у оквиру разредне наставе (рад кроз асоцијације учесника и Power Point презентацију).
2. Писање сценарија за час (са интегрисаним садржајима који улазе у исту образовну област при чему се једнака пажња посвећује садржајима из различитих предмета, а основу чини један предмет).
3. Осмишљавање креативне радионице за крај тематског дана (квиз, сценарио за представу, музичко извођење, маскембал).
4. Претходна искуства водитеља, видео записи са часова интегративне наставе слајдови са фотодукументацијом, производи дечијег рада, уређење учионице за тематске дане.
5. Домаћи задатак (практичан рад наставника код куће).
6. Евалуација.

Институција: Географски факултет - Универзитета у Београду
Студентски трг 3/III
11000 Београд

Координатор: Слађана Анђелковић
slandjelkovic@gmail.com
063/888-47-46

Аутори: Слађана Анђелковић

Реализатори: Слађана Анђелковић,
Зорица Станисављевић– Петровић,
Љиљана Живковић, Славољуб Јовановић,
Маја Врачар

Општи циљеви: Стицање компетенција наставника за планирање, реализацију и евалуацију наставе у различитим природним и друштвеним амбијентима као специфичним срединама за поучавање и учење и стицање компетенција за тимски и кооперативни рад са ученицима на интердисциплинарним пројектима и истраживањима у различитим амбијентима

Специфични циљеви: Схватање улоге и значаја различитих амбијената у подстицању активности карактеристичних за активне, партиципативне, искуствене облике учења; Оспособљавање полазника за извођење наставе у различитим амбијентима применом корелацијско-интеграцијског тематског планирања и тимског приступа

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа праксе и потреба учитеља везаних за примену амбијенталне наставе.
2. Различити физички амбијенти као специфична средина за учење и њихова улога у подстицању холистичког приступа учењу.
3. Реализација кроз наставни план и програм.
4. Методе и облици рада на отвореном простору и ван учионице.
5. Припрема, реализација и евалуација амбијенталне наставе.
6. Наставни пројекти у различитим амбијентима.
7. Укључивање деце са посебним потребама у заједничке пројекте који се изводе ван учионице.
8. Тимско интердисциплинарно стварање сценарија за извођење интегрисане амбијенталне наставе на основу интегрисања садржаја из различитих предмета истог разреда.
9. Стварање дневника и извештаја са неке посете (заједнички рад деце, видео-записи, тонски записи, извештаји)
10. Повезивање оног што се научило на терену са садржајима који се обрађују у редовној настави.
11. Помоћ наставницима у обогаћивању знања из ове области преко примера добре праксе, литературе, сајтова.

Институција:	Центар за развој и примену науке, технологије и информатике Булевар Ослобођења 39 21100 Нови Сад
Координатор:	Јован Сандић so.sandic@gmail.com 060/020-27-40 021/442-352
Аутори:	Слободан Попов, Жарко Брауновић, Јован Сандић
Реализатори:	Слободан Попов, Жарко Брауновић, Јован Сандић, Мирјана Сандић
Општи циљеви:	Да се настава унапреди и приближи ученику и да се наставници оспособе да ефикасно користе интерактивну таблу у наставном процесу
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за коришћење потребног хардвера и софтвера (digital flip charts, анимација, интерактивних хипермедијалних вежби и софтвера)
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Модул 1: Интерактивне табле; Утицај интерактивних табли на процес наставе, одговарајући типови учења. Врсте интерактивних табли и могућности имплементације у наставни процес. Карактеристике постојећих интерактивних табли к и типични софтвери за електронске табле. Искуства у раду са интерактивним таблама. Приказ постојећих софтвера погодних за рад са интерактивним таблама. Карактеристични примери интерактивних лекција. Проналажење и преузимање интерактивних едукативних материјала са интернета. Повезивање табле са рачунаром. Калибрација и подешавање интерактивне табле. Прилагођавање софтвера потребама и навикама корисника. Софтвери за израду електронских белешки. Софтвери за Screen Capture и Screen Recording. Општа правила доброг образовног софтвера и анализа њихове употребљивости у раду са интерактивном таблом; Приказ и презентација процена. Увод у Digital Flip Chart software за израду интерактивних презентација прилагођених настави са електронском таблом. Креирање интерактивног материјала за сопствене потребе-радионица.

*Програм може да се реализује и електронским путем

Модул 2: Алата за израду материјала за употребу са интерактивном електронском таблом Digital Flipchart Software (обрађује се софтвер у складу са конкретном таблом –ActiveInspire, Mimio Studio, SmartBoard Notebook). Коришћење напредних могућности Дигитал флипчарт софтвера за рад са интерактивним таблама. Интеграција мултимедијалних материјала у презентацију уз коришћење карактеристичних могућности образовних софтвера који се користе у раду са интерактивним таблама
Израда једне наставне јединице помоћу поменутих алата – радионица.

Модул 3: Софтвер за израду електронских квизова и вежби за употребу у настави са електронском таблом (HotPotatoes). Увод у софтвер за израду интерактивних електронских вежби и квизова. Приказ делова и основних могућности; Анализа часа са аспекта употребе интерактивне вежбе у раду са интерактивном таблом. Општа правила креирања електронских квизова и вежби (читљивост, распоред, медији, прилагођеност узрасту, врсте питања, начин процене и евалуације вежби,...); Интеграција мултимедијалних материјала (видео, аудио, flash анимација, java аплети) у електронске вежбе уз коришћење карактеристичних могућности Хот потетос софтвера (као што су drag and drop, упаривање,... коришћење напредних техника). Израда по једне интерактивне вежбе/квиза помоћу алата (JClose, JQuiz, JCross, JMix, JMatch) – радионица. Приказ и процена употребљивости направљених интерактивних вежби током радионице у раду са интерактивном таблом.

За сваки модул предвиђено је: Сагледавање проблематике и потреба васпитно-образовног процеса, упознавање са алатима за рад, израда конкретних материјала, дискусија о квалитету и употребној вредности израђених материјала, употреба израђених материјала у васпитно-образовном процесу. За све модуле одређени су конкретни задаци које полазник треба да реши за рачунаром и на интерактивној табли.

437

ИНТЕРАКТИВНИМ МЕТОДАМА КРОЗ НАСТАВУ ДО ОЦЕНЕ КОЈА МОТИВИШЕ

K2

П: 5, 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић snedeljkovic@rcsmed.edu.rs 062/788-718 026/619-906
Аутори:	Невена Перић, Соња Милетић
Реализатори:	Невена Перић, Соња Милетић, Слађана Кољибабић, Биљана Косановић
Општи циљеви:	Професионално оснаживање наставника за креативно осмишљавање наставних активности и оцењивање засновано на континуираном праћењу напредовања ученика
Специфични циљеви:	Оспособљавање за креирање инструмената за континуирано праћење напредовања ученика; Упознавање креативних наставних метода и техника
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са основним педагошким теоријама (бихејвиоризам, когнитивизам, конструктивизам).
2. Примена Блумове тексономије приликом осмишљавања активности ученика.
3. Појам, циљ, принципи оцењивања.
4. Елементи оцене и најчешће грешке приликом оцењивања.
5. Наставне технике и методе (креирање мапа ума, „мозгалица“, „постер шетња“, петоминутни састав, „грозд“, узајамно подучавање, „3-2-1“).

Институција:	ПД "Context Education Worldwide" Др Панћића 124/1 14000 Ваљево
Координатор:	Јелена Милосављевић skolajezika@gmail.com 066/290-980 014/290-980
Аутори:	Милена Петровић
Реализатори:	Милена Петровић, Милена Миљисављевић, Маријана Неговановић-Обрадовић
Општи циљеви:	Развијање свести о значају и улози тестова у образовном систему – усвајање појма умеће решавања тестова; Проширивање знања и вештина у вези са израдом задатака објективног типа – интеграција савремене образовне технологије у процес тестирања и унапређивања умећа решавања тестова
Специфични циљеви:	Развијање способности за ефикаснију израду задатака објективног типа, као и програмираних секвенци; Уочавање методичких поступака значајних за развијање умећа у решавању тестова; Уједначавање критеријума оцењивања развијањем и унапређивањем умећа у решавању тестова
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних

предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Улога тестова у савременом образовном систему.
2. Утицај теста на наставу.
3. Испитивање и унапређивање умећа у решавању тестова.
4. Теоријски аспекти програмиране наставе.
5. Задаци објективног типа у функцији унапређивања умећа у решавању тестова.
6. Јасност/разумевање исказа у функцији унапређивања умећа у решавању тестова.
7. Методологија испитивања.
8. Тестирање у функцији побољшања квалитета наставе.
9. Методички поступци припремања ученика за тестирање.
10. Методички поступци након тестирања.
11. Искуства савремене праксе.
12. Испитивање валидности одговора.
13. Припремање ученика за контролно тестирање.
14. Компаративна анализа иницијалног и контролног теста.
15. Евалуација семинара.

439

КАКО ДА НАУЧЕНО НА СЕМИНАРИМА ПОСТАНЕ ДЕО ШКОЛСКЕ ПРАКСЕ

K2

П: 6

Институција:	ОШ "Јован Поповић" Краља Милана IV/14 34000 Крагујевац
Координатор:	Марко Шундић marko.sundic@gmail.com 064/229-58-80 034/347-598
Аутори:	Вера Вулевић, Слободанка Савић
Реализатори:	Вера Вулевић, Слободанка Савић, Дубравка Јовановић
Општи циљеви:	Подизање свести запослених у образовању о потреби примене знања, вештина и способности усвојених на различитим облицима стручног усавршавања
Специфични циљеви:	Дефинисање конкретних поступака и начина за остваривање, праћење и процењивање промена насталих стручним усавршавањем
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Стручно усавршавање – професионална потреба наставника.
2. Недоумице наставника после завршених семинара – шта и како даље.
3. Поступци за покретање процеса примене, могућности и препреке.
4. Примена стеченог знања на семинарима, праћење и процењивање – чија је одговорност.
5. Професионални портфолио, потреба или „намет“.
6. Израда конкретних планова активности примене стручног усавршавања – предуслов стварања амбијента у којем школа прераста у институцију која учи.

КАКО ДА ПРОВЕРИМ АКТИВНО ЗНАЊЕ, ВЕШТИНЕ И КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ УЧЕНИКА

K2

П: 5, 6

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Раденко Марковић, Александра Бакрач, Стеван Спајић, Драган Петровић, Радмила Николић
Реализатори:	Раденко Марковић, Биљана Миловић, Александра Бакрач, Имре Зомбори, Драган Петровић, Стеван Спајић, Ана Петровић, Радмила Николић, Вукица Вељановић – Морача, Живорад Младеновић, Небојша Јелисавчић, Јелена Јаћимовић, Зорица Карайћ–Шибалић, Јовица Јевтић, Дејан Пејчић, Саша Манић, Сретен Јовић
Општи циљеви:	Стицање и унапређење знања, вештина и ставова наставника у изради задатака којима се проверавају активно знање, вештине и кључне квалификације ученика
Специфични циљеви:	Стицање знања за израду, разумевање значаја примене у тестова у настави, овладавање и примена технике израде кључа решења и бодовања

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Програм семинара. 2. Презентација о теоријском знању, активном знању, теорији деловања и кључним квалификацијама. 3. Процедура деловања (представљање теме блока; упознавање са процедуром деловања кроз пример и задатак на основу ње; израда „процедуре деловања“; презентација урађених „процедуре деловања“). 4. Креирање ситуација из праксе за проверу стручно-радних компетенција (представљање теме блока; решавање радних листова на основу текста водича; креирање једне ситуације из праксе за свој предмет; представљање правила за оптимизацију; презентација урађених ситуација и дискусија). 5. Креирање проблемских задатака из праксе (представљање теме блока; упознавање са проблемским задацима кроз пример; креирање проблемских задатака; презентација урађених задатака и дискусија). 6. Модел решења и бодовање (представљање теме блока; решавање радних листа са бодовањем; оптимизација задатака из претходна два блока на основу сугестија и правила за оптимизацију; израда модела решења за оба задатка, бодовање; презентација урађених задатака и дискусија).

7. Креирање задатака за проверу практичних вештина (представљање теме блока; разговор о искуствима у изради ових задатака; представљање једног задатка за проверу практичних вештина; конципирање задатака за проверу практичних вештина; презентација урађених задатака и дискусија).
8. Како да оценимо практичне задатке (представљање теме блока; пленум о начину оцењивања практичних задатака; представљање чек листе за оцењивање; припремање чек листе за оцењивање задатака; презентација).
9. Израда задатак за проверу кључних компетенција (представљање теме блока; упознавање појма кључне компетенције кроз текст водич; пленум о кључним компетенцијама; представљање примера задатка на основу ког је могуће вредновати кључне компетенције и дискусија; конципирање задатака за проверу кључних компетенција; презентација и дискусија).
10. Евалуација семинара.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Душан Станковић
Реализатори:	Душан Станковић, Игор Солаковић, Александра Станковић
Општи циљеви:	Јачање професионалних компетенција наставника у основним и средњим школама у области израде и примене интерактивних софтвера у настави
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за осмишљавање, креирање и примену интерактивних софтвера у настави и подстицање индивидуалних потенцијала ученика.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Пленарни део – циљ и програм семинара.
2. Намене програма Flash (уознавање учесника семинара са могућностима овог програма).
3. Елементи прозора програма Flash (уознавање са елементима прозора Flash-a).
4. Основе цртања у Flash-у (детално уознавање са паноом Tools).
5. Израда једноставних анимација (уознавање са временском осом и израда анимација).
6. Рад са слојевима (овладавање употребом слојева).
7. Израда симбола (израда различитих врста симбола).
8. Додавање интеракција – основе ActionScripta (успостављање интеракција са корисником).
9. Увоз и употреба слика (увоз и употреба слика за различите намене).
10. Увоз и употреба звука (увоз и употреба звука – додавање кључним кадровима, дугмадима).
11. Увоз и употреба видео-садржаја (увоз и додавање видео садржаја у софтвер).
12. Израда интерактивног софтвера (помоћу добијеног материјала учесници семинара самостално креирају интерактивни софтвер).
13. Објављивање софтвера.
14. Презентовање софтвера.
15. Евалуација семинара.

*Програм се реализује и електронским путем

442

КАКО МИСЛИТИ ДРУКЧИЈЕ: ДИВЕРГЕНТНО И ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНО – ТЕМАТСКО ПЛАНИРАЊЕ САДРЖАЈА И ПОДСТИЦАЊЕ КРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ У НАСТАВИ

K2

П: 5,6

Институција:	Институт за педагошка истраживања Добрињска 11/3 11000 Београд
Координатор:	Јасмина Шефер jsefer@rcub.bg.ac.rs 064/353-76-22
Аутори:	Јасмина Шефер
Реализатори:	Јелена Старчевић, Јелена Радишић, Јасмина Шефер
Општи циљеви:	Увођење наставника у тематско – интердисциплинарно планирање и подстицање креативног мишљења ученика у настави.
Специфични циљеви:	Теоријско и практично обучавање наставника за подстицање и развијање ученичких потенцијала (дивергентног мишљења и решавања проблема отвореног типа, логичког и критичног мишљења, вишеструких способности, унутрашње мотивације, знања, вештина и вредности) у „зони наредног развитка“ узраста и појединаца, организовањем демократске атмосфере у одељењу, тематског интердисциплинарног приступа у настави и коришћењем различитих игара, драмских пројеката и групно истраживачких научних пројекта као метода у настави.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник

општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Програм семинара.
2. Развијање дечијих потенцијала, поменутих у специфичним циљевима програма (дивергентно мишљење, вишеструке способности, унутрашња мотивација, емоционално ангажовање, сарадња).
3. Тематско-интердисциплинарно планирање наставних садржаја.
4. Демократска атмосфера у одељењу.
5. Коришћење креативне уметничке игре у настави (драмски израз и друге игре) и групно истраживачког рада у природним и друштвеним наукама; подстицање дивергентног мишљења).
6. Евалуација сопственог рада после примене у пракси

443

КАКО УНАПРЕДИТИ И ВРЕДНОВАТИ СОПСТВЕНУ НАСТАВНУ ПРАКСУ

K2

П: 6

Институција:	Гимназија и ОШ "Руђер Бошковић" Кнеза Вишеслава 17 11000 Београд
Координатор:	Драгана Миланковић dragana.milankovic@boskovic.edu.rs 063/113-40-38 011/414-41-46
Аутори:	Ненад Хавелка, Радмила Поповић, Видосава Граховац, Биљана Лајовић, Нада Вуковић, Наташа Јоновић, Драгана Миланковић
Реализатори:	Ненад Хавелка, Радмила Поповић, Видосава Граховац, Биљана Лајовић, Нада Вуковић, Наташа Јоновић, Драгана Миланковић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе и учења у основношколском и средњешколском образовању кроз изградњу професионалних компетенција наставника
Специфични циљеви:	Оснаживање компетенција наставника у области планирања и примене нових метода, техника и активности у настави, вредновање сопствене праксе и образовних постигнућа ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних

предмета – средња стручна школа, наставник
стручних предмета – средња стручна школа,
наставник општеобразовних предмета – у средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
васпитач у дому ученика, стручни сарадник
у предшколској установи/школи, сарадник
(педагошки асистент и помоћни наставник),
директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Развојна психологија и когнитивни развој ученика.
2. Школско учење и мотивација.
3. Евалуација и оцењивање.
4. Различити приступи процесима наставе и учења.
5. Стилски учења, аспекти активног учења, улоге наставника.
6. Групни рад и како се оцењује.
7. Настава која поштује разлике међу ученицима и планирање и извођење градираних активности.
8. Решавање могућих проблема у учионици.
9. Грешке и омашке, исправљање грешака.
10. Аутономија ученика.
11. Потреба за стручним усавршавањем, самоевалуација наставне праксе и спремност за промене опервације часова, примање и давање повратне информације.

Институција:	Педагошки завод Војводине Булевар Михајла Пупина 6 21100 Нови Сад
Координатор:	Ленка Маравић lenkam@pzv.org.rs 063/443-604 021/422-750
Аутори:	Јелена Криш Пигер, Зденка Ивковић
Реализатори:	Јелена Криш Пигер, Зденка Ивковић
Општи циљеви:	Јачање дидактичко-методичке и педагошко-психолошке компетентности наставника и стручних сарадника основних и средњих школа
Специфични циљеви:	Побољшање комуникације и квалитета наставе повећањем нивоа оперативности у раду и развојем кооперативних и интерактивних односа у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи

(музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Наставник и његов професионални развој; Наставничке компетенције (појам) и процена сопствених компетенција; Различите активности наставника и слика о себи у односу на очекивања, потребе, дилеме, страхове, перспективу, самопоштовање, струку и професију; Од доминантног и ауторитарног наставника до кооперативног и демократског понашања наставника (ауторитет, ауторитарност и демократско понашање наставника у односу на дисциплину ученика).
2. Вештина комуникације – Појам комуникације, вербална и невербална комуникација; Комуникација ради подстицања развоја ученика; (Де)мотивација ученика за учење; Смер комуникације у појединим облицима рада; Оцена као повратна информација и мотивациони фактор; Законски прописи везани за оцењивање; Размена искустава и решавање конкретних проблем-ситуација;
3. Дидактичко-методички аспекти наставе – дидактика (појам); Припрема за час; Облици рада; Наставне методе и могуће активности на часу; Врсте наставе (активна, интерактивна, кооперативна, егземпларна, програмирана, проблемска, тимска и мултимедијална).

445

КОМПЕТЕНЦИЈЕ НАСТАВНИКА ЗА ПРИМЕНУ НОВЕ ПАРАДИГМЕ УЧЕЊА

K2

П: 4,6

Институција:	Филозофски факултет – Одсек за педагогију Зорана Ђинђића 2 21000 Нови Сад
Координатор:	Биљана Лунгулов biljana.lungulov@gmail.com 021/450-419
Аутори:	Милица Андевски, Оливера Гајић
Реализатори:	Милица Андевски, Оливера Гајић, Биљана Лунгулов
Општи циљеви:	Припрема наставника и стручних сарадника у школи за разноврсне нове и комплексне улоге предвиђене реформом система васпитања и образовања
Специфични циљеви:	Развој комуникацијске компетентности наставника и смисла за успостављање разноврсних облика сарадње; Овладавање одређеним комуникацијским вештинама; Примена техника конструктивне комуникације; Јачање дидактичко-методичке компетентности наставника у области планирања, организације, реализације и евалуације наставног процеса; Упућивање у стандарде квалитета и постигнућа у настави и стратегије евалуације; Оспособљавање наставника за примену критичке и конструктивне анализе наставног часа, за (само)евалуацију, самосталну процену квалитета и ефикасности изведеног часа

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Улоге наставника у (интер)активној настави (наставничка, организаторска, партнерска, мотивациона, евалуаторска, сазнајно-дијагностичка, креатор емоционално-социјалне климе у одељењу, сарадничка...). 2. Комуникација и интеракција са родитељима, колегама и локалном заједницом. 3. Препознавање потреба ученика и модели комуникације наставника и ученика у наставном процесу (партнерска, кооперативна, конструктивна ...). 4. Увођење (интер)активних стратегија и метода учења. 5. Кооперативни облици наставног рада (интерактивно учење, тимски рад ...). 6. Пројектовање иновација (израда инвентара иновација, тј; прикупљање и мобилизација практичних искустава иновација у настави и њихова анализа). 7. Микропланирање – „дизајнирање“ наставног часа. 8. Израда сценарија за наставни час. 9. Специфични контекст у коме се изводи настава (циљеви васпитања и образовања одређеног предмета/области, природа садржаја, специфични

избор наставних метода, карактеристике групе ученика, локални ресурси).

10. Образовна технологија.

11. Димензије евалуације наставе (комуникативна: интеракција, вербална комуникација, кооперација, саморефлексија наставника; дидактичко-методичка: планирање наставе, циљ и задаци, артикулација, питања и задаци; итд. друштвена: социо-културни миље).

12. Квалитет и евалуација наставног процеса.

13. Евалуација наставног часа по одабраним параметрима.

КОРАК ПО КОРАК – КВАЛИТЕТНОМ ОБРАЗОВНОМ ПРАКСОМ КА ДРУШТВУ ЗНАЊА

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Весна Златаровић cip-vesna@sbb.rs 011/322-39-09
Аутори:	Весна Златаровић, Олга Лакићевић
Реализатори:	Весна Златаровић, Соња Париповић, Слађана Голубовић, Ивана Грошко, Бобан Јовановић, Олга Лакићевић, Татјана Матијаш
Општи циљеви:	Упознавање принципа образовног и васпитног рада усмереног на дете и начине ефикасног подстицања процеса учења
Специфични циљеви:	Креирање подстицајне средине за учење; Разумевање механизма конструкције знања; Упознавање са техникама кооперативног учења; Развијање тимског рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Циљеви и начин рада.
2. Сагледавање процеса успостављања правила као дела животних вештина и прављење паралеле са праксом у одељењу.
3. Разматрање појма „друштво знања“ и очекивања од образовања.
4. Сагледавање промена у савременом друштву од постиндустријског у информатичко и утицаја који те промене имају на потребна знања, вештине и ставове битне за свакодневни живот и професионални развој.
5. Упознавање учесника са циљевима и педагошким принципима квалитетне васпитно-образовне праксе усмерене на дете и процесе учења засноване на савременим разумевањима дечијег развоја и процеса учења.
6. Разумевање процеса учења као конструкције знања.
7. Разматрање кључних карактеристика и услови успешног учења за децу и одрасле.
8. Размена искуства о стварању ситуација у којима деца успешно уче.
9. Карактеристике интеракције у одељењу између вршњака и наставника која подстиче учење.
10. Разумевање холистичког приступа детету у васпитању и образовању и значај социјалне и емоционалне интелигенције у васпитном-образовном процесу.
11. Могућности за укључивање породица и локалне заједнице у васпитно-образовни процес.
12. Сагледавање породица као првих учитеља деце.
13. Упознавање учесника са многобројним облицима сарадње са породицом и принципима успостављања партнерских односа.
14. Инклузија, уважавање различитости, образовање за демократију као принцип квалитетне образовно-васпитне праксе.

15. Практичне импликације осетљивости за различитост и њихово уважавање у васпитном-образовном процесу.
16. Разноврсни начин праћења напретка, оцењивања и планирање у односу на развој детета и постигнуте резултате.
17. Начини укључивања партнера у образовање, планирање и оцењивање.
18. Врсте и функција дечијег портфолија.
19. Праћење напретка портфолијем.
20. Стратегије подучавања – подстицај развоју целокупне личности.
21. Сагледавање сопственог стила учења и могуће везе са омиљеним начином подучавања.
22. Развијање осетљивости, вештина и знања за прилагођавање стратегија подучавања индивидуалним стилевим учења.
23. Разумевање принципа креирања подстицајне средине за учење као једног од покретача процеса сазнавања.
24. Упознавање са начинима организовања средине за учење и импликације креираних физичких окружења на процесе сазнавања.
25. Разматрање повезаности концепта целоживотног образовања и професионалног развоја.
26. Професионални развој као неопходна компонента наставничког позива.
27. Формирање заједнице која учи.
28. Разматрање шта концепт „пракса усмерена на учење и дете“ садржи.
29. Разматрање своје праксе у том контексту и значаја самоевалуације.
30. Разумевање тока промене и освешћивање различитих начина реаговања на промену.

Институција:	Едукативни центар Златибор Југ Богданова 1 31000 Ужице
Координатор:	Мирослав Ђокић ec.zlatibor@gmail.com 064/855-00-07 031/512-651
Аутори:	Радоје Стопић
Реализатори:	Драгица Јокић, Миленко Николић, Мирослав Ђокић, Радоје Стопић
Општи циљеви:	Општи циљ је да се у васпитно-образовној пракси створе и искористе капацитети које пружа функционално организовано планирање рада и припрема за наставу
Специфични циљеви:	Упутити учеснике да самостално, на методички начин, реализују планирање рада и како да сачине писану припрему за практичну реализацију часа; Елиминисати грешке у фазама планирања и припремања; Оспособити учеснике да препознају и превазиђу сваку врсту импровизације
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник

општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Планирање наставе.
2. Законске и методичке обавезе планирања наставе.
3. Годишње (глобално) планирање.
4. Месечно (оперативно) планирање.
5. Елементи оперативног плана.
6. Припрема у функцији елиминисања импровизације и формализма у сваком непосредном контакту са ученицима.
7. Елементи писане припреме за практичну реализацију часа (Најчешће грешке у пракси).
8. Планирање допунске наставе – као специфичност (специфичности припремања за час допунске наставе).
9. Индивидуални образовни план – специфичност (фаза – прикупљање података и формирање документације; индивидуализација рада; предлог за утврђивање права на ИОП; израда и доношење ИОП-а; примена ИОП-а; вредновање ИОП-а и евентуални наставак спровођења).
10. Подршка (Улога стручних сарадника; Обавезе директора; Инструктивно-педагошки рад).
11. Евалуација.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Раденко Марковић, Небојша Јелисавчић, Јелена Јаћимовић, Зорица Карайић-Шибалић, Саша Манић, Живорад Младеновић, Дејан Пејчић, Јовица Јевтић, Биљана Миловић, Стеван Спајић, Вукица Вељановић-Морача, Александра Бакрач, Сретен Јовић, Радмила Николић, Имре Зомбори, Драган Петровић, Драгана Радовић, Ана Петровић
Реализатори:	Саша Манић, Јелена Јаћимовић, Сретен Јовић, Зорица Карайић-Шибалић, Раденко Марковић, Ана Петровић, Небојша Јелисавчић, Александра Бакрач, Имре Зомбори, Биљана Миловић, Драган Петровић, Јовица Јевтић, Стеван Спајић, Живорад Младеновић, Дејан Пејчић, Радмила Николић, Вукица Вељановић-Морача
Општи циљеви:	Овладавање методама активно оријентисане наставе уз развијање компетенција за њихову примену и за унапређење наставног процеса

Специфични циљеви:	Упознавање са предностима кооперативног учења; Развијање компетенција за примену нових наставних метода (студија на случају, учење по станицама)
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање, уводна радионица; програм семинара; информисање о искуствима учесника са АОН, методом вртешке; Успостављање везе између теме семинара и значења које она има за учеснике. 2. Кооперативно учење (Упознавање са претходним искуствима учесника о примени кооперативног учења у настави и мотивације ученика; Схватање значаја кооперативног рада; Указивање на то да се неки задаци тешко могу решити самостално или да се не могу решити уопште – истицање неопходности примене кооперативног учења). 3. Развијање тимског духа. 4. Студија случаја (Упознавање учесника са студијом случаја, корацима за њено конструисање и њеним фазама; Примена маркирања текста као методе у АОН; Учесници у паровима упоређују маркирано и решавају радни лист; Проверавање испоштованости правила за конструисање случаја; Анализа рада сваке групе; Развијање способности презентације резултата рада и дискусије о њима.

5. Учење по станицама. Разумевање значаја и улоге техника учења, као и тестова за проверу знања на станицама.
6. Пројекат; Упознавање са пројектном наставом; Теорију везану за пројекат и пројектну наставу; Увиђање значаја и стицање нових сазнања о пројекту као методи рада у настави; Учесници се деле у групе (сродни предмети) и израђују плакате; Учесници исказују своје ставове о могућности примене ове методе у настави.
7. Методе АОН. Значај употребе разних метода и техника учења при извођењу АОН; (експертска слагалица); размена стечених знања и информације. Свака група израђује плакат и чланови групе се консултују око начина презентовања.
8. Метода игра улога.
9. Евалуација програма.

449

МЕТОДЕ И ОБЛИЦИ НАСТАВЕ У ОСНОВНОМ И СТРУЧНОМ ОБРАЗОВАЊУ ОДРАСЛИХ

K2

П: 5, 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Бојан Михајловић, Владан Јанковић
Реализатори:	Бојан Михајловић, Владан Јанковић, Тања Рајић, Слободан Јовановић, Биљана Игњатовић, Милена Вићевић
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ ЗНАЊА, ВЕШТИНА И КОМПЕТЕНЦИЈА НАСТАВНИКА ЗА РАД У ОСНОВНОМ И СТРУЧНОМ ОБРАЗОВАЊУ ОДРАСЛИХ
Специфични циљеви:	Развијање професионалних знања у наставном раду са одраслима, препознавање и употреба адекватних метода и облика наставе у образовању одраслих
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Циљеви и очекивани ефекти семинара.
2. Циљ и функције основног и стручног образовања одраслих (Концепт доживотног образовања). Радионица: функције основног и стручног образовања одраслих, постери за презентацију.
3. Функционална писменост и самообразовање (Дефинисање функционалне писмености, критеријума писмености, садржаја...; појам и карактеристике самообразовања).
4. Примена андрагошког циклуса у основном и стручном образовању одраслих (користећи модел андрагошког циклуса учесници на конкретним примерима израђују гантограм наставног плана).
5. Специфичности наставног рада са одраслим ученицима (путем асоцијација и дискусије, на флип чарту се исписују специфичности наставног рада са одраслим лицима, обрада конкретне карактеристике наставног рада).
6. Методе и облици наставе у образовању одраслих (уознавање са методама и облицима наставе).
7. Активна (интерактивна) настава у образовању одраслих (Уознавање са концептом активне наставе у образовању одраслих, њеним значајем и функцији).
8. Вештине и компетенције наставника у образовању одраслих (Практична примена стечених знања и вештина на семинару путем симулација на по унапред смишљеном сценарију).
9. Наставник у улози ментора у образовању одраслих (Значај, функција и улога наставника као ментора у образовању одраслих).
10. Евалуација

Институција:	Агенција за образовање "Марина и Јован" Булевар Јаше Томића 13а/39 21100 Нови Сад
Координатор:	Марина Петровић marinapetrovic1@gmail.com 064/333-25-11
Аутори:	Марина Петровић, Станислава Марић Јуришин
Реализатори:	Марина Петровић, Сања Суботић Гантар, Бојана Марковић, Јелена Кесић, Јадранка Мештров
Општи циљеви:	Јачање стручних компетенција наставника у подучавању и повећање квалитета наставе кроз рад са различитим методама наставе и наставним системима
Специфични циљеви:	Мотивација наставника и ученика у процесу учења; Мисаона активизација ученика; Учење техника учења и вештине управљања и комуникације са одељењем
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Наставне методе, облици, средства (основе дидактике – наставне методе, како се користе, наставни облици, наставна средства, елементи припреме за час...).
2. Учење учења (технике учења и њихова адекватна примена, учење напамет, упознавање са дидактичким материјалима, коришћење графичких садржаја, одвајање битног од небитног, писање концепта, понављање и утврђивање...)
3. Мисаона активизација ученика (активно укључивање ученика у процес наставе, системи наставе (хеуристичка, програмирана, егземпларна, проблемска и менторска натава).
4. Вештина управљања одељењем и комуникацијске вештине.
5. „Да на часу не буде досадно“ (развијање позитивне педагошке климе за учење у одељењу – технике и технологије учења и комуникације са ученицима кроз игрице, brain storming, мапе ума, играње улога, технике дискусије, радне станице, размена искустава кроз вршњачко учење...).

Институција:	Центар за развој и примену науке, технологије и информатике Булевар Ослобођења 39 21100 Нови Сад
Координатор:	Јован Сандић so.sandic@gmail.com 060/020-27-40 021/442-352
Аутори:	Слободан Попов, Сандић Јован, Жарко Брауновић
Реализатори:	Слободан Попов, Јасна Адамов, Сандић Јован, Јасмина Пастоњицки, Лери Менгер, Дијана Коцкаревић, Јованка Терзић, Златко Тешан, Зденка Чолаков, Ковиљка Прошић - Пилиповић
Општи циљеви:	Стицање дидактичко-методичких знања из области савремене наставе и могућностима примене мултимедија у настави
Специфични циљеви:	Упознавање образовних и потребних софтвера; Формирање вештине наставника у примени мултимедија у различитим предметима; Промена приступа ученицима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Психолошко-педагошки аспект мултимедија (Теоријска разматрања – Педагошко-психолошке основе примене информационе технологије у процесу учења и наставе. Основне педагошке карактеристике и могућности информационе технологије и мултимедија које оправдавају њену примену у процесу учења. Конструктивистичка теорија стицања знања и учења уз примену мултимедија. Начини и облици трансформација информација у знање).
2. Методика примене мултимедија у настави (Теоријска разматрања – Карактеристике модерне наставе. Могућности дидактичко-методичког обликовања савремене наставе. Улога мултимедија у настави. Дидактичко-методички аспекти и могућности примене мултимедија у различитим наставним предметима. Могућности комбиновања

примене мултимедија у настави са осталим начином рада ученика и наставника – коришћење и других извора знања – интернет, електронске енциклопедије, природа, друштвени живот, књиге, огледи и друго. Измењена улога и специјализација наставника за рад са медијима и технологијом. Интерактивне методе и настава различитих нивоа сложености. Стваралачка настава. Активна настава. Пројектна метода. Кооперативно учење. Практичан рад – Анализа наставних садржаја одређеног наставног предмета са аспекта активности ученика и наставника и оправданости примене одређеног медија. Практично оспособљавање за примењивање мултимедијалних пакета – програма у складу са наставним предметом, односно наставном јединицом).

3. Техника примене мултимедија у настави (Практичан рад учесника. Овладавање вештинама у примени различитих образовних софтвера; оспособљавање за претраживање, селекцију, прераду и примену софтверских пакета. Модели припрема за час интерактивне мултимедијалне наставе – посебно активност наставника, активност ученика – и за варијанте самосталног рада, целе групе, у пару ученика).

Институција:	Центар за образовну технологију, д.о.о. Звечанска 54/17 11000 Београд
Координатор:	Ангелина Страхињић s_angelina@ikomline.net 063/811-38-08
Аутори:	Младен Вилотијевић, Андријана Шикл
Реализатори:	Младен Вилотијевић, Андријана Шикл, Ана Новковић, Предраг Спасојевић, Војислав Илић, Саша Здравковић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за примену модела развијајуће наставе, као дидактичко-медијске иновације, ради оптимизације и ефективности наставног процеса
Специфични циљеви:	Теоријско и практично оспособљавање наставника за реализацију развијајуће наставе и њених модела: интегративне, продуктивне, витагене наставе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Главна обележја иновативне наставне технологије, критеријуми за препознавање „развијајуће“ наставе и њених модела.
2. Модел „Развијајућа настава“ (битна обележја, могућност примене у настави, методичка артикулација часова развијајуће наставе).
3. Модел „Интегративна настава“ у оквиру развијајуће наставе (битна обележја, могућност примене у настави, методичка артикулација часова).
4. Модел продуктивна-стваралачка настава (битна обележја, могућност примене у настави, методичка артикулација часова).
5. Модел „Искусвена – витагена настава“ (битна обележја, могућност примене у настави, методичка артикулација часова).
6. Примена модела развијајуће наставе (евалуација постигнућа ученика остварених овим иновативним наставним радом).

*Програм може да се реализује и електронским путем

453

МОТИВАЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ УПОТРЕБОМ КРИТИЧКОГ МИШЉЕЊА У НАСТАВИ

K2

П: 5

Институција:	Креативна педагогија Косовска 77 12000 Пожаревац
Координатор:	Живкица Ђорђевић zizipo77@hotmail.com 064/372-65-02 012/541-796
Аутори:	Милош Јеремић
Реализатори:	Милош Јеремић, Живкица Ђорђевић, Наташа Берић, Марија Костић
Општи циљеви:	Унапређење компетенција наставника за подстицање повољних мотивационих уверења према учењу коришћењем техника критичког мишљења у осмишљавању наставе
Специфични циљеви:	Развијање компетенција наставника за примену критичког мишљења у настави у циљу мотивације за учење; Образовање уверења о значају критичког мишљења
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (15 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам, врсте и извори мотивационих уверења.
2. Масловљева хијерархија и Фордова таксономија мотива.
3. Фактори мотивације.
4. Гол теорије и атрибутивни стил.
5. Учење за разумевање.
6. Стратегије за подстицање повољних и превазилажење неповољних мотивационих уверења, које могу бити засноване на критичком мишљењу.
7. Рефлективни и класични модел едукације (Липман).
8. Филозофија са децом.
9. Дефиниције, одређења, стандарди и предности критичког мишљења према савременим ауторима (менталне баријере према критичком мишљењу).
10. Вештине критичког мишљења (аргументација, вештина критичког читања, умеће мишљења, логичке грешке; принцип уљудности).
11. Филозофски кафе и сократски метод.

Институција:	Група МОСТ Јелене Ћетковић 10 11000 Београд
Координатор:	Милена Јеротијевић milena.jerotijevic@gmail.com 064/362-44-05 064/555-02-29
Аутори:	Милена Јеротијевић, Сњежана Мрше, Борислава Максимовић, Љиљана Симић, Душанка Ћировић, Зорица Димитријевић, Весна Радуловић, Соња Миладиновић, Љиљана Стојановић
Реализатори:	Милена Јеротијевић, Сњежана Мрше, Борислава Максимовић, Радмила Гошовић, Љиљана Симић, Душанка Ћировић, Зорица Димитријевић, Весна Радуловић, Соња Миладиновић, Љиљана Стојановић, Весна Богосављевић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција наставника и стручних сарадника за организовање ефикасније и ефективније наставе и учења
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за примену различитих стратегија учења и мотивације за учење како би одговорили на образовне потребе својих ученика; Оснаживање наставника да пружи подршку ученицима у развијању саморегулационих стратегија учења и

мотивације за школско учење

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа

Број учесника: 25-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Израда постера са саветима о учењу за ученике и како ученике научити добрим стратегијама учења.
2. Анализа феномена који настају у социјалној интеракцији током наставног процеса – резултати истраживања и саморефлексија наставника.
3. Разматрање важности принципа учења у контексту инклузивне образовне праксе.
4. Појам, врсте и структура мотивације за учење.
5. Повезивање мотивацијске оријентације и мотивацијског профила са различитим приступима мотивисању ученика.
6. Анализа личних уверења о узроцима неуспеха.
7. Илустровање примерима из праксе утицаја различитих педагошких приступа развоју унутрашње мотивације за учење.
8. Награђивање, кажњавање и повратна информација као мотивациона средства. Утицај родитеља на развој мотивације за учење.

455

МОТИВИСАЊЕ ПРОФЕСОРА И УЧЕНИКА У ЦИЉУ УНАПРЕЂЕЊА ОБРАЗОВНОГ ПРОЦЕСА У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

K2

П: 5, 6

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Гордана Добријевић
Реализатори:	Гордана Добријевић, Лепа Баби, Јелена Гајић, Тамара Лукић, Бојана Чавић, Павле Будинчевић
Општи циљеви:	Професионално усавршавање наставника за развијања личних способности и сарадње са ученицима ради унапређења образовања у средњим школама
Специфични циљеви:	Усавршавање наставника у циљу развијања вештина неопходних за самомотивацију и мотивисање ученика ради унапређења васпитно-образовног процеса.
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са основним карактеристикама мотивације.
2. Теорија праведности, теорија очекивања, теорија поткрепљења, теорија постављања циљева.
3. Идентификовање различитих потреба ученика и наставника које их мотивишу за постизање резултата и повећавају задовољство послом.
4. Идентификовање разлога за недостатак мотивације ученика и наставника и начина њиховог превазилажења.
5. Идентификовање могућих спољашњих и унутрашњих награда које би ученици и наставници сматрали вреднима уложеног напора (унутрашње награде – за наставнике за постизање унутрашњег задовољства послом, а за ученике осмишљавање изазовних и креативних задатака који ће бити покретачи већег залагања у настави; укључивање ученика у одређивање радних задатака; тимски рад).
6. Важност правовремених повратних информација о резултатима рада као фактор мотивације ученика и наставника.
7. Нематеријалне стратегије мотивације наставника (награде, похвале, семинари, одржавање редовних мотивационих састанака, идентификовање проблема приликом извођења наставе, сарадња наставног и ненаставног особља у њиховом решавању, организовање различитих догађаја ради повећања осећаја припадности образовној установи, могућност професионалног усавршавања).
8. Перманентно образовање као стратегија мотивације наставника.
9. Технике успешне комуникације.

МРЕЖЕ УЧЕЊА: BLOG И FACEBOOK КАО СРЕДСТВА САВРЕМЕНЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

K2

П: 6, 8

Институција:	Институт за педагошка истраживања Добрињска 11/3 11000 Београд
Координатор:	Владимир Циновић v.dzinovic@gmail.com 063/836-99-03 011/264-29-25
Аутори:	Владимир Циновић, Александар Тодосијевић
Реализатори:	Владимир Циновић, Александар Тодосијевић
Општи циљеви:	Развијање дигиталних компетенција наставника; Модернизација наставе у складу са савременим теоријама учења и потребама ученика
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са применом блога и facebook-а у настави – формирање мрежа учења наставника и ученика; Развијање критичког приступа Интернету
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део – циљеви семинара
2. Упознавање учесника са савременом парадигмом професионалног учења и учења путем виртуелних комуникација (Рефлексивна пракса, искуствено учење, учење у социјалним мрежама; Учење и информатичка револуција; Мултимедијално учење и учење на даљину; Наставници као ментори и партнери ученицима у учењу путем виртуелних комуникација).
3. Друштвене мреже (Појам друштвених мрежа – блог, форуми, Facebook, Twitter, Flickr); Улога друштвених мрежа у подстицању професионалног учења и учења ученика)
4. Практични рад (Демонстрирање предвиђених садржаја путем видео бима, остваривање задатака на рачунарима у дигиталној учионици/кабинету информатике; Рад са блоговима – отварање налога на Wordpress-у, дизајн блога и унос првог текста, осмишљавање садржаја блога, унос категорија и страна, убацивање мултимедијалних садржаја, виџети; Рад на Facebook-у – отварање налога, уређивање профила, умрежавање учесника семинара, креирање група и страна; Повезивање блога и Facebook-а – прављење Facebook „кутијица“, умрежавање блогова учесника семинара на Facebook-у)
5. Развијање критичког односа ученика према виртуелним комуникацијама и улога наставника. (Заштита од „спама“, вируса и превара; Заштита од

on-line насиља, са посебним освртом на вршњачко насиље; Развијање код ученика вештина анализе више различитих извора информација).

6. Задавање практичних задатака за потребе евалуације ефеката семинара (креирање чланака и страна са мултимедијалним садржајем на блогу учасника; креирање конкретне активности на блогу које укључују ученике).
7. Представљање резултата практичних задатака учесника семинара.

Институција:	Центар за стручно усавршавање запослених у образовању Крагујевац Сестре Јањић 6 34000 Крагујевац
Координатор:	Зорица Николић czsukg@gmail.com 069/295-18-29 034/335-991
Аутори:	Миљана Милојевић, Љиљана Јанићијевић
Реализатори:	Миљана Милојевић, Љиљана Јанићијевић, Зорица Поповић
Општи циљеви:	Унапредити и осавременити наставу применом мултимедија у реализацији наставних и ваннаставних садржаја у основној школи
Специфични циљеви:	Оспособити наставнике за креирање презентација и тестова са различитим наменама – предавања, утврђивања и провере знања; Употреба образовних CD-а
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање наставника са местом и улогом мултимедија у савременом образовном процесу (утицај на повећање активности, мотивацију, пажњу, напредовање ученика у складу са индивидуалним способностима и предзнањима, као и инструментом квалитетнијег и ефикаснијег вредновања знања).
2. Упућивање на различите изворе мултимедијалних садржаја (едукативни CD, енциклопедије, електронски уџбеници, базе знања, електронски тестови, речници, атласи, приручници).
3. Електронски тестови – упознавање путем предавања и решавањем примера тестова из природе и друштва за 4. разред на Web порталу <http://multimedija.edumoot.com/>).
4. Кратак увод у програм Moodle, његов значај и примена готових електронских тестова у оквиру пројекта „Увод у електронско процењивање знања“.
5. Практичан рад (покретање програма, решавање теста).
6. Обука за израду електронских тестова у програму Moodle.
7. Упознавање са различитим типовима задатака и њиховим добрим и лошим странама.
8. Фазе електронског тестирања (припрема, достављање и вредновање задатака и теста у целини).
9. Изложити поступак писања/израде различитих типова задатака у Moodle-у – тачно/нетачно, вишеструки избор, спаривање, питање са кратким одговором, есеј, нумеричко, рачунско питање, повезивање кратких одговора, уграђени одговори.
10. Израда теста – провере знања из различитих наставних области.
11. Самосталан рад на упознавању образовних CD-а који су на располагању.

12. Изложити поступак прављења Power Point презентација – практично и поделом штампаног материјала.
13. Шта је Microsoft Power Point и где се примењује.
14. Покретање (стартовање) програма Microsoft Power Point.
15. Опције за креирање нове презентације или форматизовање постојећих – креирање нове презентације.
16. Дефинисање презентације, слајда и његово креирање.
17. Креирање наслова, текста и избор слика из Clip Art-a, табеле, графикона или неког другог садржаја.
18. Опредељивање за опцију обухвата (Slide Show, начин појављивања слајдова, дефинисање начина појављивања појединих делова текста у слајду и снимање презентације која остаје на диску).
19. Креирање садржаја датотеке који се може више пута користити у наставном раду и другим делатностима.
20. Израда нацрта/сценарија презентације (избор текста, задатака, фотографија) путем радионице.
21. Креирање презентације практичним радом на рачунарима.
22. Приказивање и коментар презентација.
23. Упознавање са могућностима извођења наставе у фонолабораторији.
24. Евалуација семинара.

Институција:	Удружење војвођанских учитеља Булевар Јаше Томића 19 Б 21100 Нови Сад
Координатор:	Вера Стојшић-Гашпаровски lutka@uvu.rs 063/523-748 021/633-59-40
Аутори:	Ксенија Манојловић
Реализатори:	Гордана Милић, Милан Илић, Нада Бањац, Отилија Велишек-Брашко, Ксенија Манојловић
Општи циљеви:	Нов, унапређен модел наставе који одговара Европским стандардима; Развој професионалних вештина и подстицање личног развоја наставног кадра
Специфични циљеви:	Планирање наставног садржаја применом принципа Блумове таксономије; Повећање активности ученика на часу применом техника фацилитације
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник

општеобразовних предмета – у средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 18

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Нови концепти наставе – наставник као фасилитатор, технике фасилитације (атентивне технике, технике опсервације, технике слушања и технике постављања питања), атипични ученици (решавање различитих ситуација у учионици).
2. Наставне методе (критеријуми одабира наставних метода, предности и недостаци, демонстрација најатрактивнијих наставних метода).
3. Наставна средства – дефиниције и концепти, значај, критеријуми ефектног наставног средства, предности и недостаци, практичне вежбе (нпр. демонстрација израде флип-чарта).
4. Нов концепт плана реализације часа – сврха плана реализације часа, фактори који утичу на израду плана реализације часа, форматирање, главне компоненте, организација времена, енерџајзер (активност која утиче на подизање радне енергије током наставе), практична вежба израде плана реализације часа.
5. Евалуација наставе – компоненте евалуације наставе (реакције ученика – групна дискусија, индивидуални разговор, анонимна анкета; рад на часу – усмени испит, опсервација, писмени испит).
6. Показни час (учесници), примена новог концепта, о теми по сопственом избору.

459

НАСТАВА ИНФОРМАТИКЕ И ИНФОРМАТИКА У НАСТАВИ – КРЕАТИВНА ПРИМЕНА ИКТ-А У НАСТАВИ

K2

П: 6, 8

Институција: Шеста београдска гимназија
Милана Ракића 33
11000 Београд

Координатор: Снежана Марковић
office@vigimnazija.edu.rs
063/713-53-56

Аутори: Снежана Марковић

Реализатори: Даниела Минић, Дијана Ђорђевић,
Душа Вуковић, Емилија Марковић,
Катарина Вељковић, Светлана Радловачки,
Силвана Ивковић, Симонида Вукобрат,
Татјана Златковић, Владан Младеновић,
Иван Бућковић, Љубиша Ивковић

Општи циљеви: Повећати компетенције наставника свих предмета, посебно наставника информатике за примену нових наставних програма применом ИКТ-а

Специфични циљеви: Разрада начина реализације појединих наставних тема кроз конкретне примере уз употребу ИКТ-а и развијање компетенција за 21. век

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм – теме се реализују у виду радионица уз примену савремене технологије и метода активног учења. Теме су из области рачунарства и информатике и теме у којима је примењива употреба ИКТ (Упознавање, размена претходних искустава везаних за тему, ИКТ-основе неопходне за дату тематску целину; Упознавање са појмом активног учења и тимског рада). Прва радионица – два различита сценарија, анализирање и поређење двеју ситуација од којих је једна класична а друга иновативна; презентација разноврсних примера наставних једница или тема применом ИКТ-а. Друга радионица – реализација наставне теме или једне јединице уз помоћ одређеног материјала.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Јелена Бошковић, Вера Исаиловић
Реализатори:	Јелена Бошковић, Вера Исаиловић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе и професионално оснаживање наставника за примену нових метода и техника; Активирање ученика применом нових метода, техника и облика рада
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са врстама наставе (дефинисање појмова, предности и недостаци); Проширивање постојећих знања наставника о разноврсним методама и техникама и њиховој примени у настави путем открића;
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета

– у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа класичне наставе и наставе путем открића: Увод у тему (подстицање позитивне мотивације учесника). Вежба (методе, технике и облици рада које учесници користе на својим часовима; класична настава, настава путем открића, дискусија предности и недостаци). Презентација водитеља – Настава путем открића, класична настава.
2. Основни кораци у креирању материјала за наставу путем открића. Радионица, три вежбе – садржаји обухватају примере активности ученика и активности наставника из наставног процеса; одабир метода и техника које омогућавају наставу путем открића.
3. Практична примена часова путем открића. Радионица: Практична примена часова путем открића (Израда сценарија за планирани час или наставну тему на основу кога ће се реализовати настава путем открића).
4. Мапе ума – нова техника у настави путем открића (техника која помаже активацији ученика). Радионица: Мапе ума – нова техника бележења.
5. Представљање иновативне информационе технике (програма FreeMind).
6. Евалуација семинара.

Институција:	Образовно креативни центар Д.Р. Бобија 6/1 19210 Бор
Координатор:	Зоран Милојевић profesor.zoran@gmail.com 064/286-30-80 064/286-30-80
Аутори:	Зоран Милојевић, Радмила Николић, Марија Ђокић, Наташа Станисављевић
Реализатори:	Зоран Милојевић, Радмила Николић, Марија Ђокић
Општи циљеви:	Разумевање значаја и практичне примене заједничког дељеног простора на Интернету за комуникацију са ученицима и колегама
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за креирање учионице на Интернету, заједничког места за организовање наставе са ученицима и сарадњу са колегама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), сарадник (педагошки
асистент и помоћни наставник), директор/
помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Програм, плана и динамике рада на семинару.
2. Анкета за учеснике – Шта је систем облак – cloud.
3. Систем cloud – филозофија и принцип заједничког простора.
4. Примери добре праксе система cloud за учење.
5. Тест о систему cloud.
6. Најоблачнији систем – Google.
7. Подешавање електронске поште на google-у.
8. Листе контаката, ознаке поште, теме сервиса.
9. Планер активности.
10. Календар, веза са смс-ом.
11. Заједничко планирање догађаја.
12. Дискусије chat.
13. Основе google+.
14. Радионица у групи.
15. Заједничка настава.
16. Заједнички документи.
17. Заједничке презентације.
18. Пример електронског дневника оцена.
19. Креиран час, домаћи задатак и тест на заједничком интернет простору.
20. Тест и задатак заједничке наставе.
21. Презентација радова.
22. Представљање радова учесника програма.
23. Решавање теста знања.

*Програм се реализује само електронским путем

Институција:	Педагошки завод Војводине Булевар Михајла Пупина 6 21100 Нови Сад
Координатор:	Ленка Маравић lenkam@pzv.org.rs 063/443-604 021/422-750
Аутори:	Зденка Ивковић, Јелена Криш Пигер
Реализатори:	Зденка Ивковић, Јелена Криш Пигер
Општи циљеви:	Развој теоријских и практичних компетенција наставника у примени различитих наставних метода у настави
Специфични циљеви:	Побољшање квалитета наставе правилним избором наставних метода; Јачање мотивације ученика за учење креирањем кооперативне климе у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног

предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам, развој и класификација наставних метода; Дефинисање наставних метода; историјски развој наставних метода; класификација наставних метода према: изворима знања, наставним садржајима, облику рада, процесу сазнања у настави; предности и недостаци појединих наставних метода; класичне и(ли) савремене наставне методе;
2. Условљеност наставних метода различитим факторима наставе; условљеност избора метода наставним системом: наставним предметом, наставним садржајем, дидактичким принципима, узрастом и предзнањем ученика, типом личности и улогама наставника, опремљеношћу школе, процесом учења.
3. Практична примена наставних метода. Место и значај наставних метода у припреми за час; обликовање и ток часа са нагласком на наставне методе; примена различитих наставних метода на примеру истих наставних садржаја; примена истих наставних метода на различитим садржајима; процена вредности појединих наставних метода и очекиваних ефеката примене истих.

НАСТАВНИЦИ КАО ЛИДЕРИ – ОСНАЖИВАЊЕ НАСТАВНИКА ЗА УПРАВЉАЊЕ ПРОМЕНАМА У ОБРАЗОВНОМ ПРОЦЕСУ

K2

П: 6

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Јелена Врањешевић cip@sbb.rs 011/322-39-09
Аутори:	Јелена Врањешевић
Реализатори:	Јелена Врањешевић, Весна Златаровић, Александра Максимовић, Слађана Голубовић, Зорица Трикић
Општи циљеви:	Професионално оснаживање наставника у преузимању улоге рефлексивног практичара/креатора сопствене праксе који доприноси квалитету образовног процеса
Специфични циљеви:	Оснажити наставнике за осмишљавање и реализацију иницијатива којима се унапређује постојећа образовно-васпитна пракса
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи

(музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 25-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Концепт наставника као лидера – кључни елементи процеса управљања променом (наставник као рефлексивни практичар/креатор сопствене праксе, постојећа пракса, испробавање могућег, креирање нове праксе).
2. Школа као заједница која учи (карактеристике заједнице која учи, професионална заједница која учи, концепт дељеног лидерства, кооперативни модел моћи, сарадња са свим релевантним актерима у циљу унапређивања професионалних знања у школи, локалној заједници и широј заједници).
3. Активација наставника.
4. На који начин подржати наставнике да развијају сопствене иницијативе/мини-пројекте којима ће унапређивати сопствену праксу, као и различите аспекте живота школе и који ће доприносити квалитету образовно-васпитног процеса (Анализа почетног стања – мапирање изазова, проблема, успеха; Прикупљање различитих перспектива укључујући перспективу ученика, колега, итд; Анализа циљева – Шта желимо да мењамо? Зашто? Какве су добити за ученике, наставнике, школу у целини; Израда акционог плана – планирање корака у реализацији циља, анализа олакшавајућих/отежавајућих околности, идентификовање потенцијалних савезника, идентификовање могућих промена – на шта све желимо да утичемо; Праћење и анализа

реализације иницијативе/ пројекта – како планирати следеће кораке; Како се добија повратна информација од деце/ученика, родитеља, колега, управе школе; Како се прави наставнички портфолио и због чега је важан као документ о напретку/промени; Како промовисати наставничку професију и проактивни став у односу на наставу, образовно- васпитни рад; Како промовисати резултате наставничких пројеката/иницијатива, као их учинити видљивим).

5. Значај и улога сарадње у одрживости идеје наставника као лидера – како се ствара "заједница која учи“.
6. Улога ментора у процесу подстицања мотивације наставника као лидера промена.

Институција:	Центар за унапређење наставе "АБАКУС" Љубише Миодраговића бб 11000 Београд
Координатор:	Горан Станојевић goranpttcentar@yahoo.com 064/809-06-30 011/227-84-65
Аутори:	Дринка Савић, Драган Савић
Реализатори:	Дринка Савић, Драган Савић, Александра Бер-Божич, Наташа Кличковић, Иван Финк, Љиљана Пижурица, Смиља Шкорић, Весна Крстић
Општи циљеви:	Настава у којој уместо подучавања доминира учење; Унапређивање компетенција наставника за преузимање нових улога у настави – ментор, координатор, сарадник; Развој ученичких компетенција за учење учења, самовредновање,...
Специфични циљеви:	Стицање знања, вештина и вредносних ставова наставника за примену модела вишефронталне наставе, као облика индивидуализације наставе; Уважавање индивидуалних разлика ученика у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Идентификација специфичних проблема наставе.
2. Разлике између традиционалне и вишефронтална настава (ВФН).
3. Позиција ученика у настави.
4. Преузимање нових улога наставника у вишефронталној настави.
5. Припрема наставног материјала.
6. Организација часа и ток наставе у ВФН – решавање „проблем-ситуација“ и презентација могућих решења.
7. Оцењивање у ВФН – вежба на конкретним случајевима и усаглашавање критеријума.

465

ОБРАЗОВНА ПОСТИГНУЋА И ИНТЕГРИСАНИ ТЕМАТСКИ ПРИСТУП НАСТАВИ И УЧЕЊУ

K2

П: 6

Институција:	Агенција за едукацију и маркетинг ДУГА-ЦО, Београд Костолачка 41 11000 Београд
Координатор:	Зоран Стојановић zoran.sto@sbb.rs 063/349-514 011/246-04-73
Аутори:	Љиљана Левков
Реализатори:	Љиљана Левков, Биљана Стојановић
Општи циљеви:	Унапређивање квалитета наставе усмерене на образовна постигнућа и интегрисан тематски приступ; Јачање професионалних компетенција наставника
Специфични циљеви:	Организовање стандарда постигнућа у смислене целине теме у оквиру једног или више наставних предмета; Развијање веза међу наставним предметима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,

ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Важна питања савремене наставе и учења.
2. Настава и учење усмерени на стандарде постигнућа.
3. Стандарди постигнућа и садржаји програма. 3. Тема и тематски приступ настави и учењу.
4. Тема/ теме као део школског програма.
5. Методе и технике у односу на циљеве и стандарде постигнућа.
6. Наставник и његова улога у савременој настави и учењу.

Програмске садржаје учесници реализују семинара у оквиру следећих активности: Издвајање стандарда постигнућа из различитих наставних предмета и груписање и у смислену целину; У односу на груписане стандарде постигнућа дефинишу се назив теме и циљеви; У односу на стандарде постигнућа бирају се садржаји који омогућавају ефикасно остваривање стандарда постигнућа; Уочавање и вежбање различитих могућности и примене тематског приступа у настави; Предлагање и анализирање метода и техника рада, избор одговарајуће методе; Планирање, организовање и реализовање тимског рада у процесу издвајања и груписања стандарда постигнућа, обликовања теме и избора садржаја; Планирање и дидактичко-методичко обликовање теме; Реализација обликоване теме и праћење ефеката; Приказивање и образлагање предлога и резултата рада групе; Анализирање, дискусија, аргументација о предностима и недостацима одабране теме и методе у односу на циљеве учења и узраст ученика.

ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД УЧИТЕЉА И НЕГОВАЊЕ МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА (ТАНОМ)

K2

П: 1, 6

Институција:	Удружење просветних радника Мађара у Војводини Ћирпанова 54 21100 Нови Сад
Координатор:	Жолт Лукач lukacsfoto@gmail.com 069/184-91-56 021/548-259
Аутори:	Лујза Виола
Реализатори:	Лујза Виола
Општи циљеви:	Стручна помоћ корепетацијом наставном особљу које ради са децом у мешовитој језичкој средини и у срединама у где је тешко доступна стручна литература.
Специфични циљеви:	Неговање матерњег језика са три различита узраста; Обрада психолошке проблематике у двојезичним срединама; Тумачење текстова; Препознавање и решавања конкретних проблема у билингвистичким и мултикултуралним срединама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Предавања, промотивна предавања драмско-педагошке садржине, пренос искустава из праксе, пренос идеја о обогаћивању наставног садржаја у неговању матерњег језика, корелација између етнографије, народних обичаја у развијању привлачних садржаја, методолошка упутства за поједине предмете у нижим разредима.

ОБРАЗОВНО-ИНФОРМАЦИОНА ТЕХНОЛОГИЈА У ПЛАНИРАЊУ, РЕАЛИЗАЦИЈИ И ВРЕДНОВАЊУ НАСТАВНОГ РАДА

Институција:	Едусофт Омладинских Бригада 7 В 11000 Београд
Координатор:	Данимир Мандић edusoft@verat.net 063/215-996 063/215-996
Аутори:	Данимир Мандић
Реализатори:	Данимир Мандић, Младен Вилотијевић, Вељко Банђур, Александра Мандић
Општи циљеви:	Упознавање са педагошким ефектима примене савремене образовне технологије, (дидактички медији, образовни софтвер, образовна телевизија, образовање на даљину и технологија коришћења Интернета у образовању; Оспособљавање за рад са софтверима за креирање дидактичких ресурса и моделовање материјала у складу са општим дидактичким принципима
Специфични циљеви:	Стицање практичних способности за креирање дидактичких ресурса поштујући опште дидактичке принципе и оспособљавање за комплексно вредновање наставног рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних

предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25-30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Иновирање знања и вештина учесника у примени образовне информационе технологије.
2. Упознавање са основним појмовима из образовне технологије.
3. Педагошки ефекти примене дидактичких медија.
4. Врсте дидактичких медија.
5. Могућности примене образовне телевизије.
6. Врсте образовног софтвера.
7. Технологија примене образовног софтвера.
8. Интернет технологије у образовању.
9. WEB портали у образовању.
10. Напредно коришћење дидактичких ресурса у интернет окружењу.

11. Упознавање са основним начелима за планирање наставе подржане информационом технологијом.
12. Упознавање са софтверима за креирање дидактичких медија.
13. Интеграција нових медија у наставни процес.
14. Организација наставе подржане новим технологијама.
15. Мултимедијалне учионице у реализацији савремене наставе.
16. Вредновање наставног рада.
17. Самовредновање наставника.

Институција:	Педагошки завод Војводине Бул. Михајла Пупина 6 21100 Нови Сад
Координатор:	Данијела Станојевић danijela@pzv.org.rs 069/144-17-18 021/472-03-73
Аутори:	Виолета Петковић
Реализатори:	Виолета Петковић, Анамарија Вичек, Данијела Станојевић
Општи циљеви:	Усвајање неопходних вештина за успешну припрему и реализацију семинара и презентација за запослене у васпитно-образовним установама
Специфични циљеви:	Подстицање водитеља да усаврше знања, технике и вештине, користећи мултимедијалне, аудиовизуелне технике за извођење успешних презентација
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Правилна употреба флип чарта.
2. Врсте енерџизера и њихова употреба.
3. Примена различитих метода рада (рад у пару, фронтални, радионичарски и групни).
4. Видови комуникације са учесницима семинара; „незгодна питања“; „незгодни учесници“.
5. Изградња сопственог стила.
6. Израда агенде – сценарија семинара.
7. Аудио-визелне презентације.
8. Улога рекапитулације.
9. Евалуација.

ОРГАНИЗАЦИЈА И РЕАЛИЗАЦИЈА ИНТЕГРАТИВНЕ НАСТАВЕ ПУТЕМ АМБИЈЕНТАЛНОГ УЧЕЊА

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Жељка Радојичић Лукић
Реализатори:	Жељка Радојичић Лукић, Андријана Шикл, Катарина Чарапић, Оливера Петровић, Милена Вићевић
Општи циљеви:	Пружање практичне помоћи за организацију интегративних наставних дана кроз активно учење наставних садржаја унутар амбијенталних учионица
Специфични циљеви:	Јачање професионалних компетенција наставника за организацију интегративне наставе; Оснаживање наставника за креирање подстицајне средине за учење.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	10-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Интегрисање наставних садржаја (Дидактичко-методички аспекти учења интегративне наставе; Показатељи смисленог и квалитетног избора и организације интегративне теме; Улога учитеља, наставника при организацији и реализацији ове развијајуће наставе).
2. Подстицајно окружење за учење (Упознавање садржаја едукативног комплекса и његове функције при реализацији интегративних наставних садржаја, „уживо или путем видео записа; Коришћење едукативног комплекса „Чаробно село“ за оснаживање учитеља за креирање средине за учење која омогућава деци трајна складиштења знања и овладавање вештинама неопходним за свакодневни живот; Пример динамичког и променљивог окружења у којем је омогућено уношење организованог и осмишљеног материјала у складу са дечијим интересовањима, развојним нивоом и програмским садржајима; Примери организације простора за слободно и безбедно кретање деце и учење социјалних вештина у непосредној интеракцији са локалним становништвом; Показна вежба укључивања различитих врста дидактичког и другог материјала који деци омогућује проширивање искуства и знања; Начини прилагођавања простора различитим облицима и методама рада и индивидуално орјентисаним активностима; Примери интеграције дешавања у оквиру пољопривредног домаћинства у складу са пословима током годишњих доба).
3. Модели интегративне наставе (Посматрање огледних примера примене интегративне наставе путем амбијенталног учења; Образовно-васпитне активности; Образовно-забавне активности; Спортско-рекреативне активности).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић info@csusabac.rs 064/877-17-91 015/391-599
Аутори:	Биљана Дробњак, Мирјана Поповић, Маријана Радаковић
Реализатори:	Биљана Дробњак, Мирјана Поповић, Маријана Радаковић
Општи циљеви:	Оснаживање професионалног и личног развоја наставника.
Специфични циљеви:	Самопроцена и лична оријентација наставника, у оквиру дневног, оперативног и годишњег плана и програма; Унапређење праксе професионалног развоја наставника, од иницијалног образовања, увођења у посао, припреме за испит за лиценцу, стручног усавршавања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање

ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Методичко-дидактички принципи педагошке науке.
2. Начин и реализација годишњег, оперативног и дневног припремања за наставу.
3. Тематско планирање наставе односно корелација са другим предметима.
4. Припрема и реализација иновативних часова односно предности и недостатке у односу на традиционалну наставу.
5. Конципирање мреже подршке на нивоу стручних већа или актива.
6. Организација тока часа (циљеви задатака, уводни део...).
7. Методе и средства рада (самоевалуација и евалуација од стране или других колега; осврт на законску регулативу).

Институција:	Удружење наставника "Опстанак" Железничка 85 31000 Ужице
Координатор:	Јелена Павловић jpravlovic63@gmail.com 064/488-98-66 031/513-092
Аутори:	Љубинка Крвавац, Јелена Павловић
Реализатори:	Љубинка Крвавац, Јелена Павловић, Зорица Тодоровић
Општи циљеви:	Јачање дидактичко-методичких компетенција наставника/ васпитача у области планирања, организације, реализације и евалуације наставног/васпитног процеса/активности; Оспособљавање наставника/васпитача за примену критичке и конструктивне анализе часа/ активности за самосталну процену квалитета и ефикасности изведеног часа/активности, неговање способности за организацију наставе/ активности применом (интер)активних стратегија и метода рада
Специфични циљеви:	Упознавање са дидактичким троуглом – улоге и типови наставника, вештине комуникације, стандарди компетенција; Различити приступи планирању и припремању; Самовредновање, принципи учења; Уочавање карактеристика различитих облика рада и метода, наставних средстава и наставних материјала; Увођење наставних техника као инструмената развоја

Циљна група:	критичког мишљења ученика: Кооперативно самоорганизовано учење; Тимски рад: „бродолом на мору“, израда тестова знања, употребљивост различитих техника евалуације часа и брзог мониторинга; Стандарди квалитета рада васпитача, планирање и самовредновање, уочавање карактеристика различитих облика рада и метода; Тимски рад: „бродолом на мору“, коришћење инструмената за праћење развоја деце; Значај стручног усавршавања васпитача и професионалног развоја
Број учесника:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Трајање:	30 један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

а) За наставнике:

1. Дидактичко-методички аспекти наставе – педагошки троугао, комуникација, компетенције.
2. Планирање и припремање, образовни стандарди у оквиру планирања и припремања, принципи учења.
3. Облици рада, наставне методе и технике као инструменти развоја критичког мишљења ученика, наставна средства и наставни материјали.
4. Примена могућих активности на часу.
5. Ресурси који могу подржати образовно-васпитни рад.
6. Оцењивање – тестови знања и Блумова таксономија.
7. Евалуација и самоевалуација наставног процеса са пратећим радионичарским радом.
8. Снимак часа (активна и традиционална настава) и вредновање помоћу инструмента.
9. Евалуација и брзо праћење (мониторинг) – технике рада, стручно усавршавање и професионални развој наставника.

б) За васпитаче:

1. Основни елементи васпитно-образовног процеса, стандарди квалитета рада васпитача, самовредновање планирање и припремање активности.
2. Облици рада и васпитно-образовне методе.
3. Снимак активности и вредновање помоћу инструмента.
4. Праћење развоја деце – разне технике.
5. Стручно усавршавање и професионални развој васпитача.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Раденко Марковић, Небојша Јелисавчић, Јелена Јаћимовић, Зорица Карайић-Шибалић, Саша Манић, Живорад Младеновић, Дејан Пејчић, Јовица Јевтић, Биљана Миловић, Стеван Спајић, Вукица Вељановић-Морача, Александра Бакрач, Сретен Јовић, Радмила Николић, Имре Зомбори, Драган Петровић, Драгана Радовић, Ана Петровић
Реализатори:	Саша Манић, Јелена Јаћимовић, Сретен Јовић, Зорица Карайић-Шибалић, Раденко Марковић, Ана Петровић, Небојша Јелисавчић, Александра Бакрач, Имре Зомбори, Биљана Миловић, Драган Петровић, Јовица Јевтић, Стеван Спајић, Живорад Младеновић, Дејан Пејчић, Радмила Николић, Вукица Вељановић-Морача
Општи циљеви:	Упознавање са активно оријентисаном наставом; Развијање компетенција за препознавање добре наставе; Вештина комуникације; Презентације у настави

Специфични циљеви:	Уочавање сличности и разлика између активне и класичне наставе; Развијање вештина комуникације; Развијање вештина презентације и визуелизације у настави
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теорије учења (Учесници стичу теоријска знања о учењу помоћу рада на тексту и израђују мапе ума). 2. Теорије памћења (Учесници стичу теоријска знања о памћењу помоћу ПП презентације реализатора). 3. Активна и класична настава (Учесници уочавају предности активне наставе кроз дискусију). 4. Обележја добре наставе (Учесници уочавају карактеристике добре наставе дијалогом са осталима учесницима из групе). 5. Основе добре комуникације (Учесници унапређују вештине комуникације кроз вежбање односа ученик- ученик, ученик-наставник). 6. Правила презентације и визуелизације (Учесници усавршавају технике визуелизације и презентовања изградом плаката, фолија, ПП презентација и картица)

473

ОСПОСОБЉАВАЊЕ ПРИПРАВНИКА ЗА САМОСТАЛАН ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД КРОЗ ПРИПРЕМУ ЗА ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА ЗА ЛИЦЕНЦУ

K2

П: 6

Институција:	Асоцијација стручњака у модернизацији образовања и стручног усавршавања "Академик" Николаја Гогоља 24 11030 Београд
Координатор:	Радмила Панзаловић akademikrs@sezampro.rs 064/869-09-49 011/357-13-75
Аутори:	Славица Ракић
Реализатори:	Бранкица Грмуша, Славица Ракић
Општи циљеви:	Континуирано унапређивање образовно-васпитне праксе
Специфични циљеви:	Уважавање потреба образовно-васпитне праксе, знања и искуства наставника и стручних сарадника; Унапређивање, знања, вештина и способности за примену најразличитијих метода, техника и облика рада у свакодневной пракси; Унапређивање, знања, вештина и способности за квалитетно вредновање кроз процес анализирања, кориговања, планирања сопствене наставне праксе и праћење развоја и постигнућа ученика у наставном процесу; Развијање и усвајање одређених знања код ученика кроз оспособљавање наставника за благовремено и квалитетно планирање и припремање за наставу; Развијање свести о неопходности самовредновања и његовог значаја на квалитет наставе; Разумевање сопствене

праксе кроз самоостваривање компетенција по областима рада; Пружање основних смерница за лакше разумевање: поступка увођења у посао наставника – приправника, улогу ментора и стручних сарадника у праћењу увођења у посао наставника приправника

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Законска регулатива.
2. Методе, облици и наставна средства.
3. Вредновање и самовредновање.
4. Сарадња са ученицима, колегама, породицом и локалном средином.
5. Професионални развој.
6. Планирање наставних садржаја (глобално и оперативно).
7. Конципирање непосредне припреме за реализацију наставног часа.
8. Праћење развоја и постигнућа ученика (оцењивање и тестови знања).
9. Педагошка документација.

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Радмила Корица Тошовић
Реализатори:	Радмила Корица Тошовић, Невенка Ивановић Драшковећ, Мирјана Потих
Општи циљеви:	Унапређивање праксе оцењивања ученичких постигнућа применом формативног модела оцењивања
Специфични циљеви:	Подстицање формирања позитивног става према развојној функцији оцењивања; Упознавање са једним конкретним моделом формативног оцењивања и са више различитих техника формативног праћења и оцењивања.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник

стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

1. Традиционално оцењивање. Циљ: Лични доживљај традиционалног оцењивања; Критички осврт на недостатке устаљене праксе оцењивања. Ми у улози оцењивача; Атрибуција традиционалног оцењивања, Закључак (Афирмисање става да је сврха унапређивања процеса оцењивања елиминисање недостатака постојеће праксе у оцењивању, а један од модела који томе ефикасно доприноси је модел систематског праћења напредовања ученика у учењу и развоју.)
2. Функције, принципи и врсте оцењивања. Циљ: Проширивање и активирање знања наставника о функцијама, принципима и врстама оцењивања. Радионица: У настави дајем предност...; Кратак теоријски осврт (О функцијама и принципима оцењивања са акцентом на функцију у односу на ученика – учење и развој и на принцип по којем оцењивање треба да прожима све активности у настави; Кратак приказ сумативног и формативног оцењивања); Дискусија.
3. Формативно оцењивање. Циљ: Подстицање позитивног става према формативном оцењивању. Развој компетенција за примену формативног оцењивања у пракси. Активности: Теоријски оквир – Дефинисање формативног оцењивања стављањем акцента на развојну и превентивну улогу ове врсте оцењивања. Примери из школске праксе: Афирмисање

става да је формативно оцењивање изводљиво у садашњем систему средњег образовања. Мишљење учесника.

4. Један модел формативног оцењивања. Циљ: Упознавање једног модела формативног оцењивања. Увежбавање примене модела у пракси. Оспособљавање за примену и развијање модела формативног оцењивања. Активности: Презентација модела; Услови за примену модела; Упознавање са појмом и улогом syllabus-a наставног предмета; Презентација једног модела syllabus-a; Појам и улога стандарда знања; Технике праћења и оцењивања ученика; Скала оцена и критеријуми оцењивања.
5. Циљ: Интеграција. Активност: Размена мишљења о оцењивању у функцији учења мислим, осећам, нејасно ми је, очекујем. Евалуација семинара. Договор о размени искуства оцењивања на часу стеченог у периоду од једне године.

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов“ Омладински трг 1 26300 Вршац
Координатор:	Јелена Пртљага jprivan@sezampro.rs 064/615-58-11 013/831-628
Аутори:	Александар Стојановић, Грозданка Гојков
Реализатори:	Александар Стојановић, Адријан Негру, Грозданка Гојков, Виорика Пасер
Општи циљеви:	Структура компетенција у друштву знања – основа за односну компетенцију – двосмерну комуникацију и дијалог, сарадњу
Специфични циљеви:	Сагледавање суштине педагошких компетенција у друштву знања и нове улоге: организатор, координатор, ментор..., Схватање суштине савремених модела наставе и улоге наставника и учитеља у њима (трансмисијски и когнитивно-конструктивистички); Дидактичке димензије: усмеравање ученика ка метакогнитивним способностима, подстицање когнитивних размена и кооперације међу ученицима...); Вежбање интегрисања курикулума и дискусија
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник

предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (10 бодова)

Садржај и активности:

1. Педагошке компетенције и кључне компетенције за друштво знања.
2. Модели наставе и улога наставника и ученика.
3. Педагошке компетенције наставника за квалитетно поучавање и развој социјалних вештина, ефикасно управљање и комуникације.
4. Проверавање, оцењивање и саморефлективне компетенције наставника.
5. Компетенције за интегрисање садржаја програма.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Раденко Марковић, Небојша Јелисавчић, Јелена Јаћимовић, Зорица Карайић-Шибалић, Саша Манић, Живорад Младеновић, Дејан Пејчић, Јовица Јевтић, Биљана Миловић, Стеван Спајић, Вукица Вељановић-Морача, Александра Бакрач, Сретен Јовић, Радмила Николић, Имре Зомбори, Драган Петровић, Драгана Радовић, Ана Петровић
Реализатори:	Саша Манић, Јелена Јаћимовић, Сретен Јовић, Зорица Карайић-Шибалић, Раденко Марковић, Ана Петровић, Небојша Јелисавчић, Александра Бакрач, Имре Зомбори, Биљана Миловић, Драган Петровић, Јовица Јевтић, Стеван Спајић, Живорад Младеновић, Дејан Пејчић, Радмила Николић, Вукица Вељановић-Морача
Општи циљеви:	Овладавање основама модела за планирање активно оријентисане наставе и развијање компетенција за његову примену ради унапређења наставног процеса

Специфични циљеви:	Уочавање значаја везе између циљева, исхода и компетенција; Развијање вештина за планирање и оцењивање у активно оријентисаној настави
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Циљеви, исходи и компетенције (излагање реализатора о теоријским основама циљева, исхода и компетенција; осмишљавање и формулисање циљева и исхода за одабране наставне теме од учесника у групама; презентовање радова група и дискусија). 2. Блумова таксономија (Блумова таксономији – когнитивни, афективни и психомоторички ниво; учесници осмишљавају задатке за учење на различитим нивоима образовних компетенција по Блуму; презентовање радова група и дискусија). 3. „Берлински модел“ (излагање реализатора о теоријској основи „Берлинског модела“ планирања наставе; учесници решавају укрштенице са појмовима „Берлинског модела“; учесници израђују мапе ума уз анализу појмова из укрштенице и анализу услова у оквиру група формираних на основу сродности предмета; презентовање радова група и дискусија). 4. План тока часа (разговор са учесницима о искуствима у изради сценарија за час; представљање матрице за израду сценарија часа по „Берлинском моделу“; израда сценарија часа о теми коју су изабрали учесници у оквиру група формираних на основу сродности предмета; презентовање радова и дискусија)

5. Оцењивање у активној настави (разговор реализатора и учесника о искуствима о досадашњем оцењивању у наставном процесу; представљање аустралијског микса оцењивања; израда сопственог микса оцењивања за одабрани предмет, учесници у групама; презентовање радова група; анализа презентација и дискусија у пленуму).
6. Анализа и извођење закључака о реализованом програму; подстицање учесника на разговор о садржајима и реализацији програма; изношење мишљења учесника о програму, давање сугестија за побољшање квалитета реализације програма (акваријум).

ПЛАНИРАЊЕ У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ УЗ ПРИМЕНУ ИНОВАТИВНИХ МЕТОДА

K2

П: 6

Институција:	Друштво учитеља Новог Сада (ДУНС) Војводе Путника 1 21000 Нови Сад
Координатор:	Драгана Глоговац mpns.dglogovac@eunet.rs 064/139-16-08 021/468-689
Аутори:	Даница Коцевска, Драгана Глоговац
Реализатори:	Даница Коцевска, Драгана Глоговац
Општи циљеви:	Помоћ и подршка наставницима у разредној настави у изради наставних планова прилагођавањем метода, облика рада и стилова учења ученика
Специфични циљеви:	Уочавање значаја адекватног планирања и припремања наставног процеса; Боље разумевање повезаности циљева, задатака, исхода, садржаја, метода и облика рада у планирању наставе; Оспособљавање наставника за примену различитих метода и облика рада у настави; Подстицање на промишљање о наставном процесу и његовом Усклађивању са стиливима учења ученика, у циљу обезбеђења функционалног знања ученика.
Циљна група:	наставник разредне наставе, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појмовна апаратура (објашњење појмова – наставни план, годишњи/глобални план и оперативни план). 2. Конципирање наставног плана у млађим разредима основне школе на основу прописаног Наставног плана и програма. 3. Процес конципирања оперативног плана на примеру обавезних наставних предмета у млађим разредима основне школе. 4. Методе наставе и учења и облика рада који подстичу мисаону активацију ученика у складу са адекватним наставним садржајем ради креирања оперативног плана. 5. Усклађивање одабраних метода и облика рада са стиливима учења ученика ради обезбеђивања функционалног знања ученика. 6. Вежбе израде скице за наставни час на примерима. 7. Резиме корака.

ПОВЕЋАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА НАСТАВНИКА ЗА КВАЛИТЕТНИЈЕ ОСТВАРИВАЊЕ ПЕДАГОШКЕ ЕФИКАСНОСТИ РАДА НА ЧАСУ

K2

П: 6

Институција:	ОШ „Жарко Зрењанин” Ђурђа Смедеревца 78 23000 Зрењанин
Координатор:	Милован Ђуришић milovandjurisic@gmail.com 064/164-57-00 023/565-712
Аутори:	Милован Ђуришић
Реализатори:	Едита Сатлер, Биљана Танкосић, Милован Ђуришић, Миријана Ђуришић
Општи циљеви:	Развијање компетенција наставника да планира, дизајнира, организује користи савремену технику и образовну технологију и ефикасно реализује наставу, тако да перманентно повећава квалитет педагошке ефикасности наставе / учења у складу са постављеним друштвеним и циљевима програма, способностима, тренутним потребама и развојним могућностима ученика у реалним школским условима
Специфични циљеви:	Планирање и припремање наставе уз уважавање стручних, дидактичких, психолошких принципа; Организација и дизајнирање амбијента (ерголошки, дидактички психолошки, естетски, хигијенски) за безбедан, пријатан, ефектан и ефикасан рад на часу, који ће одговарати потребама и развојним могућностима деце/ ученика, њиховим стиливима и темпу

учења; Коришћење постојећег репертоара и креирања нових поступака за стварање сазнајне, мотивационе, емотивне спремности ученика за активно и успешно учење на часу; Употреба метода наставе/учења помоћу којих ће ученици активно освајати и усвајати чињенична и процесна знања, развијати способности, формирати социјалне вештине, навике, вредносне ставове, и друга позитивна својства личности и тако омогућити сваком детету/ ученику да максимално развије своје генетске потенцијале и оствари очекивана школска постигнућа; Ваљан (адекватан) избор и функционално и креативно коришћење савремене наставне технике и технологије на часу; Правилно поимање обавеза, могућности и начина за систематско и објективно праћење, процењивање и оцењивање ангажовања и нивоа постигнућа ученика, уз ефикасно давање повратне информације ученицима о стању и и инструкција како даље успешније да уче; Стручно, самокритичко преиспитивање и самовредновање сопственог рада и резултата, на основу којих ће предузимати мере за иновирање и унапређивање своје педагошке ефикасности

Циљна група:

наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних

предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Савремени системи/моделу наставе и учења.
2. Нове улоге и компетенције наставника.
3. Организовање простора и обликовање амбијента за наставу/учење.
4. Савремена наставна техника и технологија.
5. Час као ефикасан облик наставног рада и учења.
6. Наставне методе и облици учења на часу.
7. Диференцијација и индивидуализација у настави/учењу на часу.
8. Мотивација ученика за школско учење.
9. Праћење, вредновање и оцењивање напредовања и постигнућа ученика.
10. Евалуација и самоевалуација рада наставника.
11. Планирање рада наставника „дизајнирање“ наставе/учења за реалан час.

Институција:	Издавачко предузеће Едука Змаја Од Ноћаја 10/1 11000 Београд
Координатор:	Ангелина Мраковић angelina.mrakovic@eduka.rs 065/226-14-37 011/328-64-43
Аутори:	Љиљана Вдовић, Биљана Радосављевић
Реализатори:	Биљана Радосављевић, Љиљана Вдовић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција наставника и стручних сарадника основних школа за примену задатака који подстичу мисаоне активности
Специфични циљеви:	Продубљивање знања наставника о различитим типовима мишљења; Примена таксономије Блумовог типа у процени и изради подстицајних питања и задатака
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Уводне активности – Приказ тематских целина и динамике рада; Договор о правилима рада.

1. Карактеристике различитих типова мишљења (Различити типови мишљења, значај и заступљеност у настави из професионалног угла наставника; Карактеристике аналитичког, критичког и стваралачког мишљења из угла педагошко-психолошких знања).
2. Веза циљева наставног часа, наставних активности, садржаја и стандарда постигнућа ученика у оквиру различитих наставних предмета (Процењивање квалитета постављених општих и специфичних циљева и стандарда на задатим садржајима и активностима предвиђеним за један наставни час, у оквиру различитих предмета, у малим групама; Процењивање усклађености задатих активности са постављеним циљевима и садржајима различитих наставних предмета – предвиђеним за један наставни час).
3. Врсте питања, задатака и налога у настави (Пленарно излистивање карактеристика добро формулисаних питања, задатака и налога; Приказ типова питања и задатака; Заједничко формулисање критеријума процене њиховог квалитета).
4. Ревидирана Блумова таксономија као ослонац у процени активности ученика, типова питања, задатака и налога у реализацији садржаја различитих наставних предмета:
  - а) Индивидуални рад на припремљеном материјалу о Блумовој таксономији и ревизији – инсерт техником; Могућности примене Блумове таксономије као ослонаца у процени задатака.
  - б) Анализирање и процењивање задатих активности, питања, задатака и налога на припремљеном материјалу (за различите предмете) у односу на ревидирану Блумову таксономију.

- в) У мањим групама рад на преформулацији задатих питања, налога и задатака у односу на подстицање виших нивоа мишљења. Представљање рада група и пленарна дискусија.
5. Кључни елементи у оцењивању напредовања и постигнућа ученика; Праћење и вредновање постигнућа ученика у односу на ревидирану Блумову таксономију – рад у малим групама, представљање резултата и пленарна размена.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Весна Поповић, Бранислава Бугаринов
Реализатори:	Весна Поповић, Бранислава Бугаринов
Општи циљеви:	Јачање професионалних капацитета запослених кроз праћење сопственог рада, самовредновање и употребу стандарда квалитета и постигнућа
Специфични циљеви:	Компетенције за самовредновање и упознавање са спољашњим вредновањем; Примена стандарда квалитета рада установе, компетенција наставника и постигнућа ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај праћења и самовредновања сопственог рада.
2. Улога тима за самовредновање рада школе и повезивање са осталим тимовима и актерима образовно- васпитног рада.
3. Веза између самовредновања и стандарда квалитета рада установе.
4. Самовредновање и вредновање рада наставника – кроз кључне области.
5. Стандарди компетенција наставника.
6. Правилник о стручно-педагошком надзору.
7. Праћење, вредновање рада и стандарди постигнућа ученика.
8. Мотивација наставника и осврт на Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања.

Институција:	Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања Фабрисова 10 11000 Београд
Координатор:	Јелена Најдановић Томић jtomic@ceo.gov.rs 064/866-50-15 011/206-70-05
Аутори:	Драгана Бјекић, Бранка Савовић, Јелена Најдановић Томић, Саша Гламочак
Реализатори:	Јелена Најдановић Томић, Саша Гламочак, Јасмина Ђелић, Марија Крнета, Гордана Чукурановић, Јасмина Николић, Снежана Ристић Парезановић, Славица Јашић, Исидора Кораћ, Јелена Стефановић, Смиљковић Миланка, Зора Дешић, Винка Блажић, Милијана Глишић, Валетина Грбић, Љиљана Орловић, Владан Сеизовић, Татјана Јаћимовић, Катарина Дуњић Мандић, Лидија Нешић, Милан Јевтовић, Валентина Ранчић, Виолета Панчић, Валерија Живковић, Горица Милетић, Драгица Богојевић, Бранислав Минчић, Златица Јовић, Драгиња Ракић Стојановић, Маријана Васиљевић, Љиљана Кнежевић, Драгана Ђурић, Биљана Кнежевић, Ангелина Скареп, Снежана Јадрановић, Мирсада Топаловић, Наташа Станисављевић, Светлана Кочиш, Снежана Костов, Дејан Стевановић
Општи циљеви:	Унапређивање праксе праћења, вредновања и оцењивања ученичких постигнућа применом низа задатака објективног типа (тестова знања)

Специфични циљеви:	Унапређивање знања наставника о карактеристикама и облицима тестовских задатака и компоновању теста
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Искуства у примени тестова знања и НЗОТ-а – предности и недостаци. 2. Израда и контрола квалитета задатака. 3. Облици задатака и примена Блумове таксономије. 4. Обликовање задатака. 5. Процес конципирања теста знања и НЗОТ-а. 6. Вредновање и примена тестова знања и НЗОТ. 7. Евалуација.

Институција:	Центар за едукацију Дидакта Др Ивана Рибара 21/27 11000 Београд
Координатор:	Зорица Вукосављевић zoricavukosavljevic@open.telekom.rs 064/144-87-76 011/318-83-15
Аутори:	Славица Радаљац
Реализатори:	Славица Радаљац, Ирена Ванић, Бојана Јенцић, Светлана Петровић
Општи циљеви:	Унапређивање наставног процеса у којем је могуће постићи активно, комплексно и напредно учење ради оспособљавања ученика за самостални рад
Специфични циљеви:	Аспекти разумевања прочитаног текста; Стварање проблемске ситуације у настави и креирање различитих поступака за њихово решавање; Праћење и вредновање у циљу унутрашње мотивације
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Усвајање циљева васпитања и образовања и њихово усклађивање са својом наставном праксом. 2. Осврт на наставну праксу са аспекта резултата ПИСА испитивања. 3. Препознавање примењених техника у Блумовој таксономији. 4. Компетенције разумевања прочитаног текста. 5. Европска пракса – научна, језичка, математичка писменост. 6. Стандарди и индикатори у кључној области самовредновања настава и учење. 7. Препознавање примењених техника у стандардима знања. 8. Препознавање питања и задаци у функцији мишљења. 9. Дефинисање питања и задатака која подстичу мисаону активност ученика. 10. Самопроцена вишеструке интелигенције и могућност примене у настави. 11. Дидактички захтеви у изради припреме за час. 12. Формирање правила интерактивне комуникације у групном и тимском раду. 13. Технике коришћења информационе технологије ради ефикасније наставе и учења. 14. Технике израде и пружања конструктивне повратне информације. 15. Технике и поступци којима се постиже самопоуздање, одговорност за своје учење, спремност за сарадњу, развој критичког и креативног мишљења, међусобно уважавање и поштовање. 16. Креирање окружења које подржава учење усмерено на ученика.

Институција:	Тренинг центар "Коцевски" Неимарска 17 21100 Нови Сад
Координатор:	Даница Коцевска treningcentarkocevski@gmail.com 060/606-25-62 021/633-70-67
Аутори:	Даница Коцевска, Драгана Глоговац, Јован Коцевски
Реализатори:	Маја Вујин, Мелита Величковић, Љиљана Ђокић, Славица Симић, Милена Ђуковић, Сања Станковић, Драгана Димитријевић, Драгана Глоговац, Даница Коцевска, Јован Коцевски
Општи циљеви:	Подршка наставницима/васпитачима- приправницима да упознају основе организације рада у образовној установи кроз анализу законских основа и методичко-дидактичких концепата на којима се заснива образовно васпитни рад
Специфични циљеви:	Повећање компетенција за образовно васпитни рад кроз учешће у раду стручних већа и тимова; Уочавање значаја стандардизације у раду установа и општих и посебних стандарда постигнућа ученика; Наставник/васпитач – планер и организатор образовно-васпитног рада усмереног на ученика/дете

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод. 2. Образовно-васпитни рад установа у законским оквирима. 3. Структура, начин функционисања и основна документа образовно-васпитних установа. 4. Тимски рад; стручна већа и тимови. 5. Компетенције и стандарди као предуслов успеха у раду установа. 6. Планирање и програмирање рада, сарадња са ментором. 7. Вођење педагошке евиденције и документације. 8. Управљање одељењем – васпитном групом, уважавање различитости. 9. Праћење напредовања ученика/детета усмерено на стандарде постигнућа; групни рад на примерима из праксе. 10. Права и обавезе свих интересних група у образовању.

484

ПРОГРАМИРАНА НАСТАВА – ПРОГРАМИРАЊЕ НАСТАВНИХ САДРЖАЈА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

K2

П: 5, 6

Институција:	Учитељско друштво - Ниш Краља Стевана Првовенчаног 2 18100 Ниш
Координатор:	Миодраг Плавшић plavsicmiodrag@gmail.com 069/164-67-33 018/236-179
Аутори:	Миодраг Плавшић, Станиша Костадиновић
Реализатори:	Миодраг Плавшић, Станиша Костадиновић, Бисерка Светозаревић, Дикић Дејан, Александар Милојевић
Општи циљеви:	Усвајање теоријских знања везаних за програмирану наставу и оспособљавање полазника за самостално програмирање одређених наставних садржаја
Специфични циљеви:	Оспособљавање за самостално програмирање наставних садржаја у 2. 3. и 4. разреду (Српски језик, Математика, Свет око нас), и у 5. 6. 7. и 8. разреду (Српски језик, Математика, Историја, Географија, Биологија; Уочавање специфичности и различитости у приступу програмирању
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријски аспекти програмиране наставе: Програмирана настава: појам, настанак, фазе у изради програма, врсте програма: линеарни, разгранати, комбиновани, дидактичка сврсисходност.
2. Анализа раније урађених програмираних материјала: Анализа програмираних материјала из српског језика и књижевности, математике, историје, географије, биологије.
3. Конкретан рад полазника на изради програмираних материјала (линеарни програм): Групни рад. Групе добијају истоветне задатке и раде свака за себе 30 мин. Следи излагање и анализа представника група пред свима. Посебно се инсистира на уочавању: програма, теме, секвенце, чланака, корака, алгоритма.
4. Конкретан рад полазника на изради програмираних материјала (линеарни програм): Групни рад. Групама се диференцирају задаци и свака група добија различит задатак.
5. Конкретан рад полазника на изради програмираних материјала (разгранати програм): Групни рад, диференцирани задаци, 30 мин. за самостални рад. Излагања и заједничка анализа урађених програмираних материјала. Линеарни и разгранати програм - разлике.
6. Анализа досадашњег рада, резиме, успешнији материјали... примедбе, сугестије, коментари.

ПРОЈЕКТ МЕТОДА И ПРОБЛЕМСКА НАСТАВА УЗ ПОДРШКУ ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

K2

П: 6, 8

Институција:	Центар за развој и примену науке, технологије и информатике Булевар Ослобођења 39 21100 Нови Сад
Координатор:	Јован Сандић so.sandic@gmail.com 060/020-27-40 021/442-352
Аутори:	Слободан Попов, Катарина Милановић, Јован Сандић
Реализатори:	Слободан Попов, Јасна Адамов, Жарко Брауновић, Јасмина Пастоњицки, Јован Сандић
Општи циљеви:	Мотивисање просветних радника и стручно оспособљавање да користе могућности савремених ИК технологија у васпитно-образовном процесу
Специфични циљеви:	Трансформисање фронталне наставе у наставу која активно уводи рад са ученицима преко пројект-методе и проблемске наставе уз примену ИК технологија.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика

са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Пројект метода – теоријске основе, имплементација у настави, предности и недостаци.
2. Проблемска настава – теоријске основе, постављање проблема, стварање проблемске ситуације, декомпоновање проблема, решавање проблема и имплементација методе у настави, предности и недостаци, оцењивање ученика у проблемској настави.
3. Основе интернета – сервиси, претраживање по задатку, филтрирање садржаја, прегледање садржаја директно на мрежи, преузимање садржаја са мреже, употреба on-line енциклопедија, употреба online сервиса за израду пратеће документације.
4. Презентовање садржаја остварених у раду на семинару, размена искустава, дискусија о добрим и лошим странама пројект методе и проблемске наставе.

ПУТОКАЗ ЗА УСПЕШНО ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ О НАПРЕДОВАЊУ УЧЕНИКА У САВЛАДАВАЊУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Драгица Јокић, Мирела Лазић, Љубинка Мијатовић
Реализатори:	Драгица Јокић, Мирела Лазић, Љубинка Мијатовић
Општи циљеви:	Едукација наставника за успешније праћење постигнућа ученика у учењу и владању у циљу њиховог даљег развоја
Специфични циљеви:	Развијање свести о значају редовног праћења напредовања; Овладавање вештином вођења педагошке документације; Подршка у примени задатака према стандардима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Обавезност или потреба редовног праћења развоја и напредовања ученика у савладавању наставног програма; примена законских аката.
2. Дефинисање појмова постигнуће, напредовање, вредновање и самовредновање.
3. Примена општих стандарда постигнућа у пракси; одређивање нивоа постигнућа на конкретним задацима:
4. Презентација примера угледног часа са применом стандардизованих задатака и евалуацијом.
5. Начини праћења и евидентирање, педагошка документација наставника.
6. Како употребити добијене податке – планирање даљих корака у функцији даљег учења и напредовања.
7. Подршка ученицима на основу анализе напредовања остварености образовних стандарда и постигнућа.
8. Планирање додатне подршке.
9. Начини и садржаји извештавања ученика и родитеља, формулисање описне оцене и мишљења.
10. Анализа примера из праксе и дискусија.
11. Евалуација

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Надежда Поповић, Божана Јевеичић
Реализатори:	Надежда Поповић, Божана Јевеичић
Општи циљеви:	Афирмација рада у паровима као продуктивног облика рада
Специфични циљеви:	Сагледавање важности рада у паровима и креативнији приступ реализацији наставе
Циљна група:	наставник разредне наставе
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део
2. Теоријски приступ раду у паровима и резултати истраживања у виду презентације на видео-биму (примена рада у паровима у настави; улога учитеља у раду по моделу рада у паровима; за шта рад у паровима оспособљава ученике; дидактичке варијанте рада у паровима; начини формирања парова; резултати истраживања – циљ и задаци истраживања, упитник за ученике, дидактичке вредности рада у паровима).
3. Први задатак за учеснике програма – одређивање које се питање у упитнику за ученике односи на одговарајућу дидактичку вредност (повратна информација на видео биму). Симулација часа наставног предмета свет око нас по моделу рада у паровима) (подела учесника програма у парове; демонстрација уводног текста на видео-биму.
4. постављање проблемске ситуације, питања за све парове; повратна информација на видео-биму; на основу одговора парови добијају називе; рад парова на добијеним задацима презентација резултата рада парова; примена стечених знања у новој ситуацији; повратна информација на видео-биму).
5. Артикулација часова по моделу рада у паровима (групе добијају називе наставних јединица по којима треба да осмисле час применом модела рад у паровима – наставне јединице су из различитих наставних предмета из сва четири разреда основне школе).
6. Презентација резултата рада учесника програма по групама.
7. Завршне активности и евалуација програма.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/III 11103 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Снежана Неца Јовић, Драган Кувелић
Реализатори:	Снежана Неца Јовић, Драган Кувелић
Општи циљеви:	Подићи компетенције наставног особља на виши ниво кроз обуку за рад са децом који ангажује саму децу; Подићи ниво учешћа деце кроз интерактивну наставу, искуствено и кооперативно учење
Специфични циљеви:	Да подстакне учеснике да размишљају о свом начину рада; Да учесници прошире/стекну знања о радионичарском раду; Да учесници освесте значај нивоа партиципације деце у школи; Да учесници дискутују о карактеристикама радионице; Да учесници кроз анализу сценарија примене стечено знање; Да кроз сам семинар имају лични доживљај радионице
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика

Број учесника: 30
Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај учења кроз радионичарски начин рада.
2. Искуствено учење кроз доживљај радионичарског начина рада.
3. Карактеристике радионичарског начина рада.
4. Основне претпоставке и начела израде сценарија за радионицу.
5. Водитељске вештине у реализацији сценарија радионице.
6. Даља примена стеченог знања и вештина у пракси.

Институција:	БИГЗ школство д.о.о. Београд Булевар Војводе Мишића 17/ III 11000 Београд
Координатор:	Душко Бабић dusko.babic@yahoo.com 064/645-46-47, 064/219-50-71
Аутори:	Душко Бабић, Оливера Ћалдовић
Реализатори:	Душко Бабић, Ђина Ђелмаш, Асканије Тимотић, Ивана Симић
Општи циљеви:	Развијање мотивације код ученика за успешније учење; Професионално оснаживање наставника за придобијање ученика у успешнијем савлађивању наставног градива
Специфични циљеви:	Јачање компетенција наставника у мотивисању ученика за савлађивање наставног градива - Проширивање знања и вештина учесника у развијању мотивације ученика - Примењивање стечених знања и вештина у наставној пракси - Размена искустава учесника о примени добрих и успешних начина мотивације у разреду - Подстицање креативности наставника да сами осмишљавају различите начине реализације појединих садржаја из програма

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теорије мотивације. 2. Законитости у процесу мотивације. 3. Претпоставке за развој успешне мотивације. 4. Критеријуми избора адекватних метода и техника који доприносе развоју мотивације. 5. Покретање мотивације ученика кроз интеракцију и занимљиве облике предавања на примерима наставе из српског језика и књижевности и страних језика.

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Густав Рајер, Наташа Стојановић, Љубинка Динић
Реализатори:	Љубинка Динић, Даница Станимиров, Радослав Илић, Мирослав Станчић, Мирјана Киш Марјанов, Александра Обрадовић, Зорица Костић, Марија Микић
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ЗНАЊА, ВЕШТИНА У РАЗВИЈАЊУ И ИЗРАДИ СИТУАЦИЈСКИХ ЗАДАТАКА И РАЗВИЈАЊЕ МОТИВАЦИЈЕ ЗА ПРИМЕНУ У НАСТАВИ
Специфични циљеви:	Овладавање и примена технике и начина израде задатака и модела решења и бодовања; Разумевање значаја примене у настави и тестовима
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	16-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм семинара.
2. Теоријска основа (теоријска основа у развоју ситуацијских задатака).
3. Израда структурисаних ситуацијских задатака (учесници у групама развијају ситуацијске задатке).
4. Израда модела решења и бодовање ситуацијских задатака (учесници израђују модел решења, бодују задатке).
5. Израда неструктурисаних ситуацијских задатака (учесници у групама развијају неструктурисане ситуацијске задатке).
6. Израда ситуацијских задатака за тест практичних вештина (учесници у групама развијају ситуацијске задатке за тест практичних вештина, модел решења и чек листу за бодовање).
7. Успостављање везе између наставе и оцењивања; веза између ситуација за учење и ситуацијских задатака.
8. Евалуација семинара.

Институција:	Академија Филиповић доо Гине Пајевић 8/3 35000 Јагодина
Координатор:	Братислав Филиповић skolafbsoft@gmail.com 063/824-99-99 035/243-974
Аутори:	Весна М. Петровић, Радован Антонијевић, Вера Муждека
Реализатори:	Весна М. Петровић, Радован Антонијевић, Вера Муждека, Благица Златковић
Општи циљеви:	Развијање професионалних компетенција учитеља и наставника у области познавања и примене наставних техника појмовне презентације наставних садржаја
Специфични циљеви:	Да укаже на значај и пружи релевантна знања о природи појмовног мишљења/учења ученика и обучи наставнике основним техникама развијања појмова у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

- Дефинисање „појма о појму“ (рад на разумевању логичко- психолошке природе појма као основне сазнајне категорије).
- Анализирање квалитета и предности појмовног спрам искуственог и свакодневног знања –
  - разлике у врсти и сложености мисаоних операција које стоје у основи научних спрам категорије спонтаних појмова;
  - научни појмови као средство мишљења;
  - системска организација научних појмова.
- Анализа садржаја појединих наставних предмета са становишта заступљености појмовне структуре у њима и квалитета презентације битних појмова.
- Упућивањем наставника у технике појмовне обраде и појмовне презентације наставних садржаја –
  - појмовно структурирање вербалног излагања у предавачкој настави – облици смисаоног-вербално-рецептивног учења);
  - осмишљавање конкретних наставних ситуација применом општих стратегија конструисања школских задатака – таблице семантичких црта, задаци дефинисања појмова, задаци упоређивања појмова, налажења сличности и разлика између појмова, налажење надређених и подређених појмова, извођење нових примера датог појма, појмовно мапирање наставних садржаја, прављење појмовних мапа.

САБОР УЧИТЕЉА СРБИЈЕ – УНАПРЕЂИВАЊЕ НАСТАВНЕ ПРАКСЕ КРОЗ РАЗМЕНУ ПРОФЕСИОНАЛНИХ ИСКУСТАВА

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Зденка Рајковић, Наташа Николић Гајић, Мирјана Илић, Гордана Јосимов
Реализатори:	Зденка Рајковић, Наташа Николић Гајић, Мирјана Илић, Гордана Јосимов, Петар Анокић, Снежана Милојковић, Јасна Радојичић, Ивана Благојевић
Општи циљеви:	Развој професионалних компетенција учитеља у области општеобразовних и изборних предмета, планирања наставе и ваннаставног и инклузивног образовања
Специфични циљеви:	Упознавање са актуелностима; Примена нове методологије у настави кроз презентацију и размењивање примера добре праксе; Мотивисање за примену иновација
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Пленарно излагање које је у складу са актуелностима и савременим трендовима у образовању.
2. презентовање примера добре праксе у мањим групама са дискусијом.
3. Актуелности и савремени правци у образовном систему и васпитном раду.
4. Радионионичарски рад у малим групама по тематским целинама:
  1. Презентације победничких радова конкурса „Креативна школа“ Завода за унапређивање образовања и васпитања и Microsoft-а.
  2. Презентације победничких радова конкурса СУРС-а из области обавезни предмети, изборни предмети, ваннаставне активности, инклузивно образовање. савремени облици планирања. Екологија и одрживи развој. пројекти локалних учитељских удружења.
  3. Презентација резултата рада и закључака.
  4. Евалуација.

Институција:	Центар за унапређење наставе „Абакус“ Љубише Миодраговића 7ж/5 11000 Београд
Координатор:	Жолт Коња zolt.konja@gmail.com 062/256-128 021/643-53-67
Аутори:	Маја Тодоровић, Дринка Савић
Реализатори:	Жолт Коња, Вела Чоја, Дринка Савић, Горан Станојевић, Катарина Станић, Оливера Марковић, Маја Тодоровић
Општи циљеви:	Перманентно усавршавање наставника, побољшање наставничких компетенција у области наставних метода и у области ИКТ-а.
Специфични циљеви:	Примена савремених метода наставе и технологија у настави. Осавремењивање наставног процеса. Повећање мотивације наставника и ученика. Размена мишљења о актуелним проблемима примене савремених наставних метода и средстава; Израда наставних средстава. Информисање наставника о новим могућностима примене ИКТ-а у настави и у поступку израде наставних материјала
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник

општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Разлике између традиционалне и савремене наставе.
2. Како активирати ученике.
3. Стилски учења.
4. Различите наставне методе у функцији добре наставе.
5. Особине добре наставе.
6. Како проценити успешност часа.
7. Улога визуализације и мултимедија у настави.
8. Наставна средства у функцији наставног процеса.
9. Комуникација у учионици – мотивисање ученика.
10. Представљање савремених метода наставе кроз радионице.
11. Примена наставних метода на конкретним примерима.
12. Наставни материјали као подршка наставним методама.
13. Особине доброг наставног материјала.
14. Смернице за израду наставних материјала.

15. Примери добрих штампаних и електронских материјала.
16. Осмишљавање и дизајнирање наставних материјала.
17. Проналажење постојећих материјала.
18. Израда штампаног наставног материјала.
19. Презентовање урађених наставних материјала.

САВРЕМЕНИ МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП У РЕАЛИЗАЦИЈИ ВЕЖБИ И ПРАКТИЧНЕ НАСТАВЕ

K2

П: 5, 6

Институција:	Пословно удружење текстилних и кожарских школа Србије Ген. Милојка Лешјанина 23 18100 Ниш
Координатор:	Мирјана Ристић skolamodeilepote@sbb.rs 063/871-56-98 018/255-477
Аутори:	Мирјана Ристић, Бранислава Ђорић, Мирјана Радека, Томислав Ткалац
Реализатори:	Мирјана Ристић, Бранислава Ђорић, Мирјана Радека, Томислав Ткалац
Општи циљеви:	Унапређивање образовно-васпитног процеса
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника практичне наставе и наставника часова-вежби, педагога и директора за примену и праћење нових методичких приступа настави
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увођење савремених методичких приступа у припреми модула, наставне теме и наставних садржаја (реализацији часа вежби и практичне наставе; дневник рада и вредновање постигнућа ученика).
2. Начин праћења примене нових метода у реализацији наставе.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Марковић Раденко, Вукица Вељановић-Морача, Драгана Радовић
Реализатори:	Раденко Марковић, Вукица Вељановић-Морача, Дејан Пејчић, Биљана Миловић, Александра Бакрач, Ана Петровић, Имре Зомбори, Сретен Јовић, Драган Петровић, Јелена Јаћимовић, Јовица Јевтић, Небојша Јелисавчић, Радмила Николић, Саша Манић, Стеван Спајић, Живорад Младеновић, Зорица Каралић-Шибалић, Драгана Радовић
Општи циљеви:	Развијање компетенције за усмено оцењивање, оцењивање рада у групи, презентације и есеја; Развијање компетенције за израду сопственог микса за оцењивање
Специфични циљеви:	Упознавање са техникама за усмено оцењивање; Оспособљавање за израду критеријума за оцену рада у групи, презентације и есеја
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм, план и динамика рада семинара.
2. Транспарентност оцењивања (разговор о досадашњем искуству; израда модела за транспарентност оцењивања – време оцењивања, критеријуми за оцењивање, жалбени поступак..., презентација рада, дискусија).
3. Техника вођења разговора у настави (дидактичка правила за вођење разговора са ученицима; припремање кратког блока наставе која је креирана вођењем разговора; извођење наставе, дискусија и анализа).
4. Оцењивање усмених одговора ученика (разговор о досадашњем искуству о усменом оцењивању; представљање табеле за усмено оцењивање; развијање модела за усмено оцењивање на основу табеле; презентација рада по групама и дискусија).
5. Оцењивање групног рада (индивидуални рад на радном листу; оцењивање групног рада; учесници, у групама, развијају критеријуме за оцењивање производа рада групе и индивидуални допринос; презентација и дискусија).
6. Оцењивање програма (презентација могућности оцењивања коју излаже водитељ, учесници оцењују презентацију; разговор о начину оцењивања презентације; учесници развијају критеријуме за оцењивање презентације; презентација критеријума, дискусија).
7. Оцењивање есеја (разговор о могућностима оцењивања помоћу есеја; формулисање тема за есеј; учесници добијају пример есеја и развијају критеријуме за оцењивање; презентовање рада по групама; дискусија).
8. Конципирање сопственог микса методе оцењивања (разговор могућим начинима оцењивања; учесници креирају сопствени „микс“ за оцењивање; презентација рада група; разговор и размена идеја између група).
9. Евалуација програма (представљање методе за вредновање; вредновање стране учесника; разговор о могућности примене методе у настави).

Институција:	Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања Фабрисаова 10 11000 Београд
Координатор:	Јелена Најдановић-Томић jtomic@ceo.gov.rs, najdanovicjelena@yahoo.com 064/866-50-15
Аутори:	Зорица Димитријевић, Љиљана Симић, Весна Радуловић
Реализатори:	Весна Шапоњић, Јелена Новаков, Зорица Димитријевић, Љиљана Симић, Јелена Стефановић, Маја Оклобција Слијепчевић, Јасмина Ђелић, Душанка Ћировић, Мирјана Беара, Даниела Томовић, Јелена Најдановић Томић, Љиљана Стојановић, Ксенија Лишчевић, Марица Гаврил
Општи циљеви:	Развијање културе евалуације и самоевалуације у школи/установи; Разумевање самоевалуације као механизма за побољшање квалитета рада школе; Повећање компетенција наставника за планирање и реализацију самоевалуације у школи/установи
Специфични циљеви:	Оспособљавање за примену принципа на којима се заснива самоевалуација; Оспособљавање за планирање самоевалуације; Оспособљавање за спровођење самоевалуације у школи у различитим областима и нивоима;

Циљна група:	Оспособљавање васпитача, наставника, стручних сарадника за примену модела хоризонталне евалуације (учења) у функцији професионалног развоја запослених
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам, врсте и принципи евалуације. 2. Циклус, предмет и циљ евалуације. 3. Критеријуми и индикатори и мониторинг. 4. Методе и технике евалуације и креативне технике. 5. Циклус евалуације. 6. Лествица закључивања. 7. Хоризонтална евалуација – модел и спремност за самоевалуацију. 8. Етички кодекс.

9. Хоризонтална евалуација – повратна информација.
10. Како одрасли уче.
11. Добити од самоевалуације школе.
12. Евалуација семинара.

САМОВРЕДНОВАЊЕМ ДО КВАЛИТЕТА У ШКОЛИ И ВРТИЋУ

K2

П: 4, 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић info@csusabac.rs 064/877-17-91 015/391-599
Аутори:	Снежана Јадрановић, Јасмина Вулетић
Реализатори:	Снежана Јадрановић, Јасмина Вулетић
Општи циљеви:	Унапређивање квалитета самовредновања у школи и вртићу
Специфични циљеви:	Оснаживање тимова за самовредновање; Оснаживање компетенција наставника, васпитача, стручних сарадника и директора за самовредновање свог рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска

сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увођење учесника семинара у разумевање процеса самовредновања кроз законску и подзаконску регулативу.
2. Препознавање актуелних проблема и слабости у спровођењу самовредновања на основу досадашњег искуства.
3. Планирање самовредновања и повезаност са развојним планом установе, годишњим планом, школским/предшколским програмом, стручним усавршавањем.
4. Спровођење самовредновања, избор области, метода, техника, инструмената, узорка, сређивање података.
5. Интерпретација добијених резултата, израда акционог плана, извештавање о самовредновању.
6. Документација о самовредновању – садржај, начин вођења, чување, употребна вредност.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Вукица Вељановић-Морача, Небојша Јелисавчић, Дејан Пејчић, Живорад Младеновић, Драгана Радовић
Реализатори:	Вукица Вељановић-Морача, Небојша Јелисавчић, Дејан Пејчић, Живорад Младеновић, Радмила Николић, Стеван Спајић, Имре Зомбори, Александра Бакрач, Ана Петровић, Биљана Миловић, Јелена Јаћимовић, Зорица Карайић-Шибалић, Раденко Марковић, Јовица Јевтић, Саша Манић, Сретен Јовић, Драган Петровић
Општи циљеви:	Планирање, организација и примена различитих облика рада, стратегија и стилова самосталног учења полазећи од индивидуалних карактеристика ученика
Специфични циљеви:	Одговорност ученика за сопствено учење; Учење сопственим темпом; Нове методе, технике рада, облици наставе и вредновање постигнућа у самосталном учењу

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Представљање реализатора и упознавање учесника. 2. Програм семинара. 3. Појам учења. 4. Радионица „Шта је за вас учење?“ – дискусија. 5. Нова сазнања из неуробиологије. 6. „О учењу – са научне стране“ (ПП презентација). 7. Учесници креирају мапе ума о теми „Који значај имају сазнања из неуробиологије на учење у школи?“ (размена мишљења – групе). (Подела материјала „Какав данас треба да буде наставник?“) 8. Разлика између учења и подучавања. 9. Исказивање личних ставова учесника о учењу и подучавању. 10. Извођење вежбе „Како памтимо“ -- читање, слушање и посматрање (разговор реализатора и учесника након завршетка вежбе о разлозима резултата запамћеног). 11. Мотивација, учење и подучавање (излагање). 12. Заједничко извођење закључака реализатора и учесника на о учењу и подучавању.

13. Експертска слагалица (представљање експертске слагалице; основне групе и давање инструкција за рад).
14. Формирање експертских група и изучавање радног материјала: Нова култура учења; Унапређена организација; „Групна слагалица у сендвичу“.
15. Преношење знања стечених у експертским групама члановима основне групе.
16. Конципирање радних задатака у оквиру основне групе и представљање.
17. Извођење закључака.
18. Меморијске картице у функцији учења.
19. Индивидуални и групни рад са меморијским картицама о унапређивању организације (Advance organizer).
20. Процес умрежавања у групи
21. Израда мапе ума (уз презентацију мапа ума изводе се закључци).
22. Учење сопственим темпом и истим темпом у дуету (подела учесника у две групе); учење сопственим темпом о једној од тема: Принцип фракталне организације; Принцип сендвича као дидактички оквир за уређивање кооперативног учења; учење у пару (дуету) истим темпом о једној (истој) теми; учење у пару истим темпом о различитим темама).
23. Дискусија о теми учења сопственим темпом и у пару.
24. Осигурање наученог кроз индивидуалну и групну проверу знања.
25. Извођење закључака у пленуму.
26. Оцењивање од стране наставника, вршњака, самопроцена.
27. Оцењивање у самоорганизованом учењу (различите варијанте оцењивања у самоорганизованом учењу; анализа предности и недостатака ових видова оцењивања; дискусија о потенцијалним проблемима оцењивања).
28. Представљање предлога чек-листа за оцењивање у самоорганизованом учењу (уз приказивање шеме оцењивачког микса изводе се закључци).
29. Евалуација програма.

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Густав Рајер, Наташа Стојановић, Љубинка Динић
Реализатори:	Љубинка Динић, Даница Станимиров, Радослав Илић, Мирослав Станчић, Мирјана Киш Марјанов, Александра Обрадовић, Зорица Костић, Марија Микић
Општи циљеви:	Развијање компетенција за израду нестандардизованих тестова знања за проверу постигнућа ученика и развијање мотивације за примену у пракси
Специфични циљеви:	Упознавање са фазама за израду теста и техником за израду модела решења и бодовања задатака; Стицање вештина за проверу постигнућа ученика
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	16-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм, план и динамика рада.
2. Израда теста (учесници дефинишу циљеве тестирања, израђују структуру теста на основу исхода учења, планирају време израде теста, израђују тест).
3. Усвајање правила за оптимизацију теста (учесници усвајају правила за оптимизацију и оптимизирају тест).
4. Израда модела решења и бодовање задатака (учесници у групама израђују модел решења и бодују задатке).
5. Завршна фаза у изради теста (учесници у групама одређују број и редослед задатака и конципирају упутстава за израду теста).
6. Оцењивање теста знања (учесници у улози ученика израђују, под шифром, тест знања; учесници у улози наставника, индивидуално, прегледају и оцењују тестове друге групе; учесници у оквиру групе упоређују резултате оцењивања и утврђују одступања).
7. Евалуација семинара.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Филиповић Јелена, Стефановић Драгана
Реализатори:	Филиповић Јелена, Стефановић Драгана
Општи циљеви:	Остваривање приступа мултидисциплинарности истраживања и интерактивности у настави
Специфични циљеви:	Стицање знања о начинима повезивања садржаја различитих наставних предмета као ефикасног модела изградње знања; Усвајање принципа тимског планирања и рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Садржаји семинара су конципирани тако да полазници не морају знати енглески језик.

1. Представљање CLIL-a – Content and Language Integrated Learning (CLIL) – учење страних језика у оквиру наставних садржаја и сагледавање енглеског језика као средства у учењу других предмета, а не само као наставног предмета (знања и вештине, у оквиру CLIL-a усвајају се на интегрисан интердисциплинаран начин уз подстицање критичког мишљења, истраживања и примене наученог; интегрисаним учењем наставних садржаја и страног језика прихвата се ЕУ образовни концепт који доноси позитиван учинак ученицима, професорима и друштвеној заједници; учењем наставних садржаја на страном језику ученик истовремено учи двоструко и усваја већину наставних садржаја у школи, док професори страних језика и осталих предмета постају партнери који међусобно уче док поучавају).
2. Могућности примене CLIL-a у настави нижих разреда, наставним предметима и темама које могу бити обухваћени у раду на страном језику.
3. Долазак до заједничког закључка о предностима и могућностима примене CLIL-a у настави у виду интерактивних радионица и дискусије.
4. Анализа наставног плана и могућности корелације кроз студију случаја и презентацију, евалуацију и самоевалуацију добијених решења.
5. Указивање на успешне и корисне примере из праксе предавача.
6. Примери и идеје за примену CLIL-a, дистрибуција материјала који учесници могу да користе у будућем раду.
7. Представљање искустава предавача у билингвалној настави у вишим разредима основне школе и гимназији.
8. Представљање CLIL-a као увода у билингвану наставу.
9. Постављање задатака за учеснике (које треба да реализују у својим школама и доставе извештаје), разрада задатака и разматрање идеја за њихову реализацију.

Институција:	Центар за образовну технологију, д.о.о. Звечанска 54/17 11000 Београд
Координатор:	Ангелина Страхинић s_angelina@ikomline.net 063/811-38-08
Аутори:	Младен Вилотијевић, Андријана Шикл, Биљана Михаиловић, Жељка Лукић Радојичић
Реализатори:	Андријана Шикл, Биљана Михаиловић, Жељка Лукић Радојичић
Општи циљеви:	Јачање компетенција наставника за ефикасније подучавање и обезбеђивање мотивације ученика у процесу наставе
Специфични циљеви:	Теоријско и практично савладавање: стратегија ефикасног подучавања, начина и врста мотивације ученика у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	

1. Дидактичко-методички аспекти артикулације наставе (традиционална и иновативна наставна технологија, међусобни односи).
2. Мотивација у настави (појам и значај, циљ, елементи мотивације).
3. Наставни час као подстицајна средина за учење (могуће активности и стратегије за ефикасно подучавање и подстицање мотивације ученика у настави; различите наставне методе, начини комуникације на наставном часу, ангажовање ученика, игре у функцији ефикасне наставе (практични примери), интеракција наставника и ученика).
4. Учење учења.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Зорица Вукајловић, Горица Ивановић, Мирјана Илић, Гордана Јосимов, Љиљана Новковић, Јасна Радојичић, Петар Анокић
Реализатори:	Зорица Вукајловић, Горица Ивановић, Мирјана Илић, Гордана Јосимов, Љиљана Новковић, Јасна Радојичић, Петар Анокић
Општи циљеви:	Развој професионалних компетенција учитеља и унапређивање наставне праксе у складу са најновијим тенденцијама у образовно-васпитном раду
Специфични циљеви:	Упознавање са нормативима; Унапређивање образовно-васпитног рада применом иновативних модела – формирање адекватног професионалног става
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи,

стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Законски оквир који регулише образовно-васпитни систем (Правци развоја/ национална стратегија образовања; Национални и локални планови акције/а; Стандарди квалитета рада образовно-васпитних установа; Стручно усавршавање и напредовање наставника; Менторство; Рационализација/оптимизација школске мреже; Образовни стандарди знања; Припремни предшколски програм; Наставни планови и програми; Инклузивно образовање).
2. Школа по мери сваког детета (Инклузивно образовање, рад са даровитом децом, индивидуални образовни планови, рад интересорних комисија).
3. Превенција насиља (Безбедност у школи и окружењу).
4. Савремени приступи планирању у настави (Интердисциплинарно планирање наставе; Курикулум; Иновативне методе, облици рада и наставна средства; Мотивација за учење; Савремене образовне технологије; Иновативне методе учења, иновативна наставна средства, сарадња – пут ка тимском раду, раду у пару, групном раду..., рад у комбинованим одељењима).
5. Здравих стилова живота (Превенција болести зависности; Здрава исхрана; Заштита животне средине и одрживи развој; Спортске активности; Култура живљења; Заштита деце од електронског насиља).
6. Сарадња са родитељима (Школа родитељства; Учествовање родитеља у образовно-васпитном процесу).
7. Актуелне теме образовања земаља ЕУ (Рурални развој; Превенција злоупотреба психоактивних супстанци; Еко школе).

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Јелена Најдановић Томић, Саша Гламочак, Љиљана Новковић, Јасна Радојичић
Реализатори:	Јелена Најдановић Томић, Саша Гламочак, Љиљана Новковић, Јасна Радојичић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за тематски и интердисциплинарни приступ планирању наставе
Специфични циљеви:	Примена знања о тематском и интердисциплинарном приступу планирању наставе, теоријама о стиловима учења и методама вредновања напредовања ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи,

стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод.
2. Циљеви и садржаји семинара.
3. Планирање у настави.
4. Аналитички приступ планирању.
5. Тематски и интердисциплинарни приступ планирању.
6. Стилски учења.
7. Теорија о вишеструкој интелигенцији.
8. Стилски учења засновани на теорији о вишеструкој интелигенцији.
9. Праћење и вредновање напредовања ученика.
10. Праћење и вредновање напредовања ученика у контексту тематског и интердисциплинарног планирања.
11. Методе и технике оцењивања.
12. Тематски и интердисциплинарни приступ планирању наставе.
13. Избор теме, садржаја и активности.
14. Тематски и интердисциплинарни приступ недељном и дневном планирању.
15. Презентација примера добре праксе.
16. Могући проблеми и како их превазићи.
17. Евалуација

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Божана Јеверичић, Надежда Поповић
Реализатори:	Божана Јеверичић, Надежда Поповић
Општи циљеви:	Оснаживање компетенција наставника за израду тематских планова
Специфични циљеви:	Осмишљавање модерних, атрактивних начина рада за реализацију часова повезаних у тему
Циљна група:	наставник разредне наставе
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм семинара.
2. Теоријски приступ тематском планирању у млађим разредима основне школе (значај планирања у школи са посебним освртом на планирање у разредној настави; у процесу планирања (учитељ) успоставља се веза између сродних садржаја који се изучавају у више наставних предмета; груписање садржаја према тематској сродности; осмишљавање савремених, атрактивних начина рада за реализацију планираних тематских целина; о настави уз помоћ рачунара и групном облику рада).
3. Презентација примера тематског планирања у другом разреду основне школе (тематско повезивање – обрада текста „Доживљаји мачка Тоше“; тематски повезани часови српског језика, ликовне културе, математике, света око нас и час одељенског).
4. Реализација примера тематски повезаних часова (час ликовне културе; час српског језика; час математике; час свет око нас; час одељенског старешине).
5. Презентација идеја за израду тематских планова.
6. Учесници програма дају коментаре на презентоване часове реализоване према приказаном тематском плану.
7. Задаци за учеснике програма (подела учесника програма на групе, свака група добија по један оперативни план рада од првог до четвртог разреда – задатак је да група осмисли један тематски дан и сачини сценарио по коме ће га реализовати).
8. Презентација резултата рада група
9. Завршне активности и евалуација програма.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Миленко Кундачина, Вељко Банђур
Реализатори:	Миленко Кундачина, Вељко Банђур
Општи циљеви:	Објективнија и валиднија провера знања тестовским задацима уз допринос решавању проблема трајности, међупредметне повезаности, примени стечених знања
Специфични циљеви:	Израда одговарајућих тестовских питања; Знања о мерним својствима тестовских задатака; Утврђивање метријских карактеристика тестова знања; Евалуација тестова знања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Одређивање намене тестова знања.
2. Образовни стандарди у функцији израде тестова знања.
3. Одабирање наставних садржаја и избор литературе.
4. Одређивање броја тестовских задатака.
5. Одабирање облика тестовских задатака.
6. Конструкција тестовских задатака.
7. Формирање теста знања.
8. Груписање тестовских задатака по облику и садржају.
9. Упутство за испитанике.
10. Упутство за испитиваче.
11. Техничко обликовање теста знања.
12. Пробна примена теста знања.
13. Пондерисање тестовских задатака.
14. Ајтем анализа задатака теста знања (утврђивање ајтем валидности, индекса тежине и индекса дискриминативности).
15. Квантитативна и квалитативна анализа задатака теста знања.
16. Оцењивање проблемских задатака и задатака есејског типа.
17. Евалуација.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић snedeljkovic@rcsmed.edu.rs 060/683-19-08 026/619-906
Аутори:	Биљана Тодоровић, Слађана Доброта
Реализатори:	Биљана Тодоровић, Слађана Доброта
Општи циљеви:	Унапредити личну и унутрашњу мотивацију наставника у раду са децом са сметњама у развоју на угледним часовима
Специфични циљеви:	Оснаживање наставника за рад са ученицима са сметњама у развоју; Охрабривање за креирање угледних часова; Развијање позитивног става и емпатије код деце
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Конвенција о правима детета.
2. Једнакоправност као правичност.
3. Деца са сметњама у развоју.
4. Живот без предрасуда.
5. Једнаке шансе за све.
6. Шта је инклузија из угла родитеља, наставника и детета – ставови; Родитељи деце са сметњама у развоју и њихова активна улога).
7. Наставничке компетенције.
8. Ставови и мишљења деце.
9. Предности и недостаци укључивања деце са сметњама у развоју у редовну наставу.
10. Предности укључивања деце са сметњама у развоју у редовну наставу.
11. Недостаци укључивања деце са сметњама у развоју у редовну наставу.
12. Угледни час.
13. Иновативне методе и облици рада у настави.
14. Хоризонтално усавршавање наставника; Други начин професионалног усавршавања; Тешкоће на које наставници наилазе у раду са децом са сметњама у развоју.
15. Сценарио за угледни час; Модел припреме за угледни час.
16. Угледни час (пример добре праксе).
17. Приказ угледног часа.
18. Евалуација и анализа семинара.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Дејан Пејчић, Живорад Младеновић, Радмила Николић, Стеван Спајић
Реализатори:	Дејан Пејчић, Живорад Младеновић, Радмила Николић, Стеван Спајић, Небојша Јелисавчић
Општи циљеви:	Развијање компетенције за планирање, израду, примену и класификацију радних листова при извођењу активно оријентисане наставе
Специфични циљеви:	Упознавање са теоријском основом модела за планирање и примену радних листова у реализацији појединих делова часа и вредновању постигнућа ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Представљање програма, плана и динамике рада.
2. Учење и памћење.
3. Теоријска основа учења и памћења.
4. Тест: учење и памћење.
5. Дискусија о учењу и памћењу.
6. Упознавање са радом на систему за учење на даљину.
7. Значај радних листова за процес учења и подучавања.
8. Врсте, карактеристике и предности добро креираних радних листова.
9. Конципирање радног листа за одабрану тему (учесници); повратне информације и оптимизација; анализа и дискусија.
10. Стратегија учења са празним просторима (учесници, решавајући разне задатке, упознају се са модалитетима осмишљавања празнина у тексту; израда радног листа са празнинама; повратна информација, анализа и дискусија).
11. Откривање начина учења (теоријска основа различитих типова учења; упознавање са радним листовима са испреметаним слоговима; израда радног листа са испреметаним слоговима; повратна информација и оптимизација).
12. Побољшавање брзине читања (савети за побољшање брзине читања; израда радног листа са техником побољшавања брзине читања; повратна информација и оптимизација; дискусија о радним листовима и изношење нових идеја).
13. Разумевање прочитаног текста (упознавање са примерима радних листова којима се може поспешити функционално читање у настави; израда радног листа за функционално читање; дискусија о схватању смисла текста, проналажењу информација у тексту, интерпретирању

значења текста и рефлексiji о садржају текста; повратна информација и оптимизација).

14. Резимирање информације (уознавање врста радних листова којима се могу резимирати информације; израда радног листа за резимирање информација; дискусија о примени радних листова за резимирање информација на форуму; повратна информација и оптимизација).
15. Учење цртањем дијаграма и табела (уознавање са типовима дијаграма; израда радног листа „од текста до дијаграма“; израда радног листа „од текста до табеле“; повратна информација; анализа, дискусија и оптимизација).
16. Израда радних листова (учесници бирају тему за израду радних листова; израда радног листа за фазу израде; анализа радног листа другог учесника – вршњачка процена о изради радног листа за осигурање знања; анализа радног листа другог учесника – вршњачка процена; повратна информација и оцењивање учесника; учесници развијају критеријуме за избор најбољих радних листова).
17. Како и када да применимо радне листове у настави (провера теоријског знања учесника; презентација и визуелизација најбољих радних листова, дискусија и анализа).
18. Вредновање програма (представљање методе за вредновање; вредновање учесника; разговор о могућности примене методе вредновања у настави).
19. Евалуација.

Институција:	ОШ "Владимир Роловић" Омладинско Шетлиште 10 11000 Београд
Координатор:	Марина Копиловић marinakopilovic@yahoo.com 063/770-88-89 011/331-91-23
Аутори:	Марија Чекановић, Марина Копиловић
Реализатори:	Марија Чекановић, Марина Копиловић
Општи циљеви:	Оснаживање и усавршавање наставника у основним школама за успешније управљање одељењем и реализацију наставног процеса
Специфични циљеви:	Подршка наставницима у планирању часа; Мотивација ученика и решавање проблема дисциплине; Пружање помоћи ученицима у развијању комуникацијских вештина
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	15-25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Радионица – Технике / игре којима се развијају вештине тимског рада (Водитељи се представљају кроз игру погађања; Излиставање људских вредности и вештина које обезбеђују успешну сарадњу – поверење, (само)одговорност, поузданост, допринос, искреност (само)критика, пажљиво слушање, уважавање различитости итд; Тимске игре – Минско поље; Унакрсно одговарање на питања; Игра манипулације; Нека замене места, Саобраћајна гужва; Преврни круг; Игра преговарања, договарања и доношења одлуке).
2. Радионица – Управљање одељењем и планирање часа; Увод у ВАК теорију (учесници индивидуално раде тест процене ком стилу учења припадају, приказивање карактеристика различитих стилова учења, дискусија, предлози о активностима које би одговарале сваком стилу учења појединачно; идентификовање карактеристика добре и мање добре праксе у настави – интерактиван, конструктивистички приступ настави уопште (задатак повезивања супротних идеја, диференцирано на три нивоа – лакши, средњи и тежи – уз уважавање сва три стила учења – визуелни, аудитивни, кинестетички, извештавање и дискусија и показује на који начин се држи пажња осталих док једна група извештава, како је могуће диференцирати задатке по тежини и стиловима учења, као и важност јасних инструкција и поштовање датог временског ограничења).
3. Радионица – Занимљиве методе рада – практични примери; Квиз – проналажење одговора на питања на зидовима учионице и провера путем квиза; Реконструкција приче по сликама – систем експертских група, истраживање и слагалица – истраживање ко шта воли на нивоу одељења и састављање добијених резултата у слагалицу на постеру; Слушај и уочи грешку – слуша се текст, кликом прстију се прекида када се уочи грешка и даје се тачан одговор; Ланчана прича – на започету причу дописује се једна реченица, на знак се додаје папир особи до себе, у супротном смеру казальки на сату и тако у круг све док се поново не добије свој папир.

4. Радионица – Проблемске ситуације – процедура и поступак. Потенцијалне теме: У учионицу улазе ученици који нису из тог одељења; Ученик се жали на оцену, демонстративно напушта учионицу; Сви ученици су побегли са писменог задатка; Туча у учионици; Искључивање из групе; Оговарање и сплеткарење. (Свака група добија по један проблем, дискусија и конкретни предлози укључујући и законску процедуру.).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић snedeljkoVIC@rcsmed.edu.rs 060/683-19-08 026/619-906
Аутори:	Невена Перић, Славица Гомилановић
Реализатори:	Невена Перић, Славица Гомилановић, Соња Милетић, Југослава Лулић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за креирање интерактивних електронских вежби ради мотивисања ученика и проверавања нивоа усвојености наставних садржаја
Специфични циљеви:	Уочавање значаја учења кроз игру и брзе повратне информације за квалитет процеса учења; Уважавање различитих нивоа постигнућа приликом креирања вежби
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за

образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Основне педагошке теорије (бихејвиоризам, когнитивизам, конструктивизам).
2. Учење засновано на игри.
3. Блумова таксономија, стандарди постигнућа.
4. Основне карактеристике програма Хот потејтос.
5. Електронске укрштенице у настави.
6. Електронски квизови у настави.
7. Електронске вежбе са измешаним поретком.
8. Електронске вежбе са изостављеним речима.
9. Електронске вежбе са упаривањем појмова.
10. Синтеза електронских вежби у јединствени дидактички материјал.
11. Евалуација.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Валентина Ранчић, Марија Ћирић, Јасмина Гејо, Татјана Живановић, Мирјана Смрекар Станковић
Реализатори:	Валентина Ранчић, Марија Ћирић, Јасмина Гејо, Татјана Живановић, Мирјана Смрекар Станковић, Евица Ћирић, Натали Пејчић
Општи циљеви:	Побољшање квалитета наставе и учења повећањем степена компетенција наставног особља у домену психологије учења
Специфични циљеви:	Упознавање са савременим теоријама учења; Ширење репертора техника поучавања; Подршка ученицима у процесу (само)учења; Размена примера добре праксе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња

стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријски увод (о учењу и подучавању из угла савремених теорија учења и захтева друштва „знања“).
2. Упознавање са теоријом вшеструке интелигенције Хауарда Гарднера.
3. Стицање увида у сопствени стил учења.
4. Упознавање са карактеристикама различитих стилова учења.
5. Препоруке за подучавање различитих стилова учења.
6. Музика и учење.
7. Упознавање са основним карактеристикама техника – мапе ума, 6 шешира, мождана олуја и сродних техника (структуралне, хијерархијске мапе, грозд, ланац).
8. Практичне вежбе презентованих техника.
9. Упутства за практичну примену техника и праћење ефаката примене са освртом на резултате добијене из наших школа.
10. Упутства за размену идеја и продуката путем електронске мреже.
11. Упознавање са широм литературом на српском језику.

Институција:	Група МОСТ Светозара Марковића 32 11000 Београд
Координатор:	Радмила Гошовић rgosovic@sbb.rs 065/355-00-99
Аутори:	Весна Гошовић, Радмила Гошовић, Радмила Бранковић - Сатон
Реализатори:	Евгенија Јокановић, Бранислава Покрајац, Весна Гошовић, Олга Васић, Нада Бањанин – Ђуричић, Милена Јеротијевић, Радмила Гошовић
Општи циљеви:	Унапређивање наставничких компетенција за подстицање развоја мишљења, социјалних и комуникацијских вештина ученика
Специфични циљеви:	Развијање: а) вештина мишљења ученика (постављање питања, испитивање значења појмова, доказивање, откривање грешака у мишљењу, критичко разматрање сопствених и туђих идеја, „грађење“ на идејама дугих, прављење валидних закључака, нуђење алтернатива, имагинација); б) мисаоног и одговорног понашања (доношење ваљаних одлука, радозналост, неговање дијалога уместо монолога, самопоуздање)

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора
---------------------	---

Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Шта је „Филозофија с децом“ – концепт.
2. Прво филозофско истраживање.
3. Елементи и структура истраживања.
4. Заједница истраживача.
5. Друго филозофско истраживање.
6. Улога наставника у програму „Филозофија с децом“.
7. Значај постављања питања.
8. О којим питањима се може водити дискусија.
9. Улога и значај дијалога у учењу.
10. Варирање структуре истраживања.
11. Треће филозофско истраживање.
12. Како бирати стимулусе за истраживање.
13. Методе евалуације и самоевалуације у „Филозофији с децом“.
14. Примена програма у основној и средњој школи.

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Милица Ћебић cip@sbb.rs 011/322-39-09
Аутори:	Оригинални програм Dr Jeannie L. Steele, Dr Kurtis S. Meredith, Dr Charles Temple, Scott Walter, International Reading Association, адаптирале Лидија Радуловић, Татјана Павловски, Милица Ћебић
Реализатори:	Нада Сушак, Соња Париповић, Светлана Вранешевић, Ивана Грошко, Весна Поповић, Валентина Паровић, Гордана Мицић, Милица Ћебић, Живка Крњаја, Маријана Баћанин, Мира Кандић, Нела Јањић, Вијолета Мартаћ, Драгана Оцокољић
Општи циљеви:	Овладавање рефлексивним и интерактивним приступом подстицања критичког мишљења; Развијање праксе базиране на улози рефлексивног практичара
Специфични циљеви:	Стицање знања и вештина за методе и технике кооперативног учења путем истраживања, размене ученик – наставник, ученик – ученик .
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

- Усвајање/успостављање оквирног система за развијање критичког мишљења у настави (методе унапређивања критичког мишљења у настави; читање, писање и дискусија, методе за развој критичког мишљења у свим наставним предметима; критичко читање; технике за кооперативно учење; планирање наставне јединице у складу са техникама, методама и садржајима који подстичу развој и употребу критичког мишљења у настави).
- Технике учења: Мозгалица; Читање са „инсертом“; „Категоризација“; Анализа претходног процеса; Презентација ЕРР структуре; Размена искустава у пару; „Читање са предвиђањем“; „Чинквина/Петостих“; „Грозд“; „Читање и подучавање у пару“; „Бацање коцке“; Значај и врста питања наставника; „Завршна /излазна карта“; Импланентација, примена наученог; Представљање и анализа планова; Израда лана акције; Представљање и размена искустава у примени програма;

Размисли, запиши, размени; „Двоструко вођени дневник“; „Слободно писање“; Генеричка питања; Испремештане речи; „Појачана настава“; „Десетоминутни састав“; Табела „З- Ж- Н“; „Мрежа за разматрање“; Интерпретативна питања; Три питања за крај; „Предвиђање на основу појмова“; Читање уз табелу предвиђања, Дискусија „Размени истражи“; Анализа семантичких обележја; Писање састава у пару; Реципрочно подучавање; Ревидирање кључних појмова; Венов дијаграм; Сачувај последњу реч за мене, „Вођена пракса“.

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Милица Ђебић cip@sbb.rs 011/322-39-09
Аутори:	Оригинални програм Dr Jeannie L. Steele, Dr Kurtis S. Meredith, Dr Charles Temple, Scott Walter, International Reading Association, адаптирале Лидија Радуловић, Татјана Павловски, Милица Ђебић
Реализатори:	Нада Сушак, Соња Париповић, Светлана Вранешевић, Ивана Грошко, Весна Поповић, Валентина Паровић, Гордана Мицић, Милица Ђебић, Живка Крњаја, Маријана Баћанин, Мира Кандић, Нела Јањић, Вијолета Мартаћ, Драгана Оцокољић
Општи циљеви:	Овладавање рефлексивним и интерактивним приступом подстицања критичког мишљења; Развијање праксе базиране на улози рефлексивног практичара
Специфични циљеви:	Креативна примена читања са разумевањем и писања као процеса у настави

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	1. Усвајање/успостављање оквирног система за развијање критичког мишљења у настави (методе унапређивања критичког мишљења у настави; читање, писање и дискусија, методе за развој критичког мишљења у свим наставним предметима; писање као средство самоизражавања; критичко читање; технике за кооперативно учење; планирање наставне јединице у складу са техникама, методама и садржајима који подстичу развој и употребу критичког мишљења у настави; усвајање технике наставнички портфолио као метода за планирање и праћење професионалног напредовања).

2. Технике учења – Размена искустава о примени сазнања после I семинара – Методе и технике које су коришћене; Анализа отежавајућих и олакшавајућих фактора; Промене; Кооперативно учење – наставна јединица о раду срца; „Учење и сажимање у пару“; Анализа процеса; „Размисли, спари, размени“; „У круг, у круг“; „Вредносна оса“; Улоге у тиму; „Слагалица II“. Писање као процес – технике писања: Избор теме; Писање радне верзије; Поправљање; „Читање зиду“; „Ауторова столица“. Модел радионице за писање: поступак „ТУПФ“; Књижевни кружоци; прича „Једанаест“, „Књига коју волим“; Увод у тематику; Индивидуално читање; „Пишчеве белешке“; „Књижевне импресије“; Реакције - размена у пару; Пример часа: „Листасти змајеви“, Читање текста; Питања аутору текста; Резиме и могућности примене у настави различитих предмета; Примена; Представљање планова; Анализа планова часова.

Институција:	НИП Образовни информатор Краљице Наталије 17 11000 Београд
Координатор:	Андрија Ивић jasminas@obrazovni.rs 063/688-353 011/361-51-00
Аутори:	Милорад Гавриловић, Лидија Златић, Радован Живковић
Реализатори:	Милорад Гавриловић, Лидија Златић, Радован Живковић
Општи циљеви:	Унапређивање информисаности, знања и вештина запослених у установама у вези са актуелним образовним и васпитним процесима и њиховом практичном применом
Специфични циљеви:	Развити свест о значају праћења актуелних процеса у образовању и васпитању са циљем унапређивања рада и савремене праксе; Разумевање и оспособљавање за практичну примену актуелних нормативних докумената, стандарда, протокола, правилника, приручника, упутстава и сл.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводне активности – циљеви семинара.
2. Приказ постојеће нормативе и приказ планова стратешког развоја образовања.
3. Установа као заједница учења (релације ученика, наставника, родитеља и локалне заједнице).
4. Како правилно разумети и применити нормативна и стратешка документа (практичан рад учесника на конкретним примерима).
5. Како обезбедити да се свакодневни задаци у установама реализују на иновативан и креативан начин и избегне рутина и немотивисаност запослених, деце и ученика.
6. Завршне активности, евалуација програма.

Институција:	Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања Фабрисова 10 11000 Београд
Координатор:	Јелена Најдановић-Томић jtomic@ceo.gov.rs; najdanovicjelena@yahoo.com 064/866-50-15
Аутори:	Љиљана Симић, Јелена Најдановић Томић, Драгица Павловић Бабић, Саша Гламочак, Милена Јеротијевић
Реализатори:	Весна Шапоњић, Славица Арсеновић, Катарина Дуњић Мандић, Љиљана Тешановић, Зорица Димитријевић, Љиљана Симић, Милева Мојић, Драгана Анђелковић, Маја Оклобција Слијепчевић, Јасмина Ђелић, Душанка Ћировић, Јелена Најдановић Томић, Љиљана Стојановић, Александра Калезић Вигњевић, Вера Гикић, Весна Лучић, Весна Радуновић, Вита Јаковљевић, Владица Ракић, Гордана Ђигић, Гордана Ивановић, Дубравка Гатић, Ксенија Лишчевић, Љубица Јеленковић, Марина Надејин-Симић, Марина Остојић, Марица Гаврилов, Милена Јеротијевић, Милорад Рикало, Миролуб Бјелетић, Наташа Николић, Радмила Крстевска, Снежана Стојаковић, Татјана Аћимовић, Татјана Павловић, Саша Гламочак, Верица Радованов
Општи циљеви:	Унапређивање праксе праћења, вредновања и оцењивања ученичких постигнућа

Специфични циљеви:	Проширивање и активирање знања о функцијама, принципима и врстама оцењивања; Сагледавање важности и употребљивости таксономија у настави и оцењивању; Вежбање операционализације компетенција; Формулисање критеријума оцењивања на основу образовних компетенција; Пружање практичне помоћи наставницима у прављењу задатака објективног типа
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Функције, принципи и врсте оцењивања. 2. Образовне компетенције и критеријуми оцењивања. 3. Извештавање о напредовању – саопштавање оцене. 4. Карактеристике доброг задатака. 5. Продукција задатака.

Институција:	ОШ "Жарко Зрењанин" Булевар Деспота Стефана 8 21100 Нови Сад
Координатор:	Славица Јурић digitalno.ucenje@gmail.com 064/851-59-66 021/753-024
Аутори:	Славица Јурић, Нада Пуртић, Биљана Радовић
Реализатори:	Славица Јурић, Нада Пуртић, Биљана Радовић
Општи циљеви:	Унапређивање наставничких компетенција у области примене савремених метода и технологија кроз примену услуга Гугл-сервиса
Специфични циљеви:	Оспособљавање за комуникацију, сарадњу, претраживање, креирање и дељење образовних садржаја путем Гугл-услуга и њихове примене у професионалном развоју и настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. МОДУЛ: Гугл-наставник (комуникација и сарадња); Излагања и сазнајне активности – значај и примена ИКТ у настави; Веб 2.0 алати и промене у образовању које су изазвали; преглед развоја Гугл-услуга и основних Гуглових бесплатних веб-алата за комуникацију и сарадњу; Гугл-услуге у професионалном развоју запослених у образовању и трансферу знања. Практични задаци и стваралачке активности: креирање ци-мејл налога, коришћење Гугл-причаоца; укључење у социјалну мрежу Гугл+ и формирање круга, дељење информација са колегама; уношење плана у Гугл-календар; дељење редоследа активности и бодова са предавачима; креирање различитих врста Гугл-докумената (текстуалног, презентације, табеле, обрасца, шаблона) у групама и презентовање групног рада; укључење у дискусионе групе. Евалуативне активности: уношење задатака у Гугл-задатке; процена групних радова.

2. МОДУЛ: Гугл-ученик (претраживање, дељење и размена); Излагања и сазнајне активности – Информационо понашање Гугл-генерације; Општи преглед Гуглових понуда примењивих у образовању; Блумова таксономија и Гугл-алати у настави; Гарднерова теорија о вишеструким интелигенцијама и коришћење веб-алата у настави. Практични задаци и стваралачке активности: анатомија претраживања, коришћење претраживача Гугл на српском језику, напредно претраживање (Google Advanced Search); проналажење занимљивости или вести из образовања и дељење са формираним кругом, коментарисање; Гуглов претраживач

слика са приказом у вировима (Google Image Swirl Labs); претраживачи Гугл-школарац и Академик (Google Scholar, Academic); дефинисање задатака за ученике – истраживање интернет извора уз примену Блумове таксономије; осмишљавање наставне јединице за различите врсте интелигенције (по Гарднеру) ученика и коришћење веб-алата: Ју-тјуб и додаци који повећавају функционалност, Гугл-мапе и додаци (Fusion Tables, Google Lit Trips), Гугл-небо и Гугл-месец (Google sky, Google Moon), Пикасо и Пикник, Гугл-креатор прича, Гугл-талас (Google Wave), Гугл-модератор. Евалуативне активности: формирање листе изабраних веб-адреса на Гугл-обележивачу и прављење белешки у Гугл-документу; презентација и процена радова.

3. МОДУЛ: Гугл-учионица (креирање); Излагања и сазнајне активности: Креирања наставних садржаја и Гугл-услуге; Гугл-апликације у функцији портфолија; Повезивање свих Гугл-услуга: и-Гугл (iGoogle), Гугл-ридер (Google Reader), Гугл-тулбар (Google Toolbar), Гугл-дружина (Gpanion). Практични задаци и стваралачке активности: постављање наставних садржаја у Блогеру и Гугл-сајту; вицети; Гугл-услуга Повезивање пријатеља; Блогер или Гугл-сајт као портфолио одељења, ваннаставне активности, пројекта, лични портфолио; креирање почетне странице са пречицама према свим Гугл-услугама; Евалуативне активности: избор и образложење Гугл-услуга које ће највише послужити у професији полазника – заједнички рад у Гугл-услузи Kноl.

Програм се реализује и електронским путем.

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача "Михаило Палов" Омладински Трг 1 26300 Вршац
Координатор:	Тања Недимовић nedimovic.tanja@gmail.com 060/388-12-22 013/835-205
Аутори:	Грозданка Гојков
Реализатори:	Тања Недимовић, Мирко Дејић, Јон Лелеа, Адријан Негру, Александар Стојановић, Наташа Стурза – Милић, Виорика Пасер
Општи циљеви:	Унапредити услове образовања за све, који претпостављају да се сваком детету омогући да оствари своје потенцијале
Специфични циљеви:	Оспособити учитеље и васпитаче предшколске деце да благовремено препознају даровиту децу и са њима адекватно раде
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник

општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Програм је подељен у четири сегмента:

1. Приступити способностима, креативности и мотивацији и карактеристике даровитих.
2. Приступити идентификацији даровитости и модели за подстицање и развој даровитости и креативности у учионици.
3. Учење путем откривања у учионици и модели креативног решавања проблема.
4. Сарадња са родитељима даровите деце.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Југослав Лазић jugoslavlazic@live.com 064/133-83-02 037/364-21-52
Аутори:	Југослав Лазић
Реализатори:	Југослав Лазић, Катарина Томић
Општи циљеви:	Допринос развоју друштва у коме се различитости схватају и сматрају вредностима
Специфични циљеви:	Сензибилизација наставника и осталих учесника образовног процеса са концептом интеркултуралног и инклузивног образовања; Прихватање различитости
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 15-30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Дефинисање и разрада кључних појмова – мултикултурално/интеркултурално; култура.
2. Мултикултуралност – култура као статичан концепт; различитост се препознаје; слабе вештине приступа и опхођења према различитостима; суживот различитости.
3. Интеркултуралност – култура је динамична; различитост се разуме; непрестани напор око приступа и опхођења према различитостима; међуделовање различитости (заједничко учење и промене); развој интеркултуралне осетљивости (Бенетов развојни модел – етноцентризам, порицање, одбрана, минимизирање); етнорелативизам (прихватање, адаптација, интеграција); баријере у интеркултуралној комуникацији; интеркултурална компетентност наставника; интеркултурално образовање – значај, улога и циљеви; фазе интеркултуралне трансформације школе; појам и значај инклузије – правилно разумевање; педагошки профил детета; конкретни кораци у изради индивидуалног образовног плана (инклузија у 16 корака); најчешће постављана питања у вези са процесом инклузије и одговори.

4. Инклузивно образовање – флексибилан систем, уважавање свих разлика, прилагођавање система детету.
5. Шта је индивидуални образовни план (ИОП), када се израђује, шта му претходи, шта је педагошки профил детета, а шта индивидуализован начин рада; Израда ИОП-а у 16 корака; Свест о томе да је ИОП и инклузија у образовању само један мали део стварања инклузивног друштва уопште.
6. Евалуација.

КАКО ПОВЕЋАТИ ЕФИКАСНОСТ И МОТИВАЦИЈУ ЗА РАД И УЧЕЊЕ (РАЦИОНАЛНО-ЕМОЦИОНАЛНИ ПРИСТУП)

Институција:	ОШ "Јелица Миловановић" Кнеза Милоша 12 11450 Сопот
Координатор:	Милена Опарница oparnicafam@gmail.com 063/895-92-45 011/825-31-61
Аутори:	Зорица Марић, Биљана Лајовић, Мирјана Тркуља, Милена Опарница
Реализатори:	Биљана Лајовић, Мирјана Тркуља, Милена Опарница
Општи циљеви:	Овладавање знањима и вештинама које доприносе да запослени развијају своју мотивацију и мотивацију ученика ради постизања веће ефикасности у раду
Специфични циљеви:	Препознавање рационалних и ирационалних уверења код људи; Развијање функционалне мотивације за рад; Развијање вештина комуникације
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у

школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Лични развој наставника: рационална и ирационална уверења и њихов утицај на емоције код људи, са посебним освртом на рационална и ирационална уверења наставника, васпитача, стручних сарадника, директора, као посебне популације којој је програм намењен.
2. АБЦ модел рационално-емоционалног приступа као симболички приказ начина реаговања људи.
3. Управљање собом (селф-менаџмент) упознавањем: техника мотивације, процеса доношења одлука, процеса решавања проблема, проблема одлагања учења/рада.
4. Комуникација: вештине изражавања себе без повређивања другог (асертивна комуникација); препознавање и отклањање блокада комуникације.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Светлана Алексић svetlana.aleksic71@gmail.com 064/206-04-52
Аутори:	Светлана Алексић, Јелица Димић, Марија Васић, Снежана Рајковић
Реализатори:	Светлана Алексић, Јелица Димић, Марија Васић, Снежана Рајковић
Општи циљеви:	Унапредити компетенције наставника и стручних сарадника за мотивацију ученика
Специфични циљеви:	Стицање знања о различитим врстама и начинима мотивисања ученика и оснаживање за њихово планирање и примену; Праћење и вредновање мотивације ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник

(педагошки асистент и помоћни наставник),
директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програма и правила рада.
2. Компетенције наставника за мотивисање ученика (асоцијације на реч компетенција; компетенције наставника и стручних сарадника као мотиватора; моје компетенције за мотивацију ученика; стандарди компетенција наставника везаних за мотивацију ученика; вођење дискусије).
3. Начини мотивисања ученика (како су нас наставници мотивисали; како ја мотивишем ученике; стилови наставника у мотивисању ученика; вођење дискусије; презентација о начинима мотивисања ученика у светлу новијих теорија мотивације и резултата истраживања).
4. Врсте мотивације (спољашња мотивација; унутрашња мотивација; дискусија; педагошке импликације унутрашње и спољашње мотивације; сумирање и повезивање искустава).
5. Планирање и примена различитих поступака мотивисања ученика како у школској пракси применити различите поступке мотивисања ученика?; примери из (праксе; дискусија; о чему још треба водити рачуна).
6. Радионице за побољшање мотивације ученика (представљање радионица; анализа радионица; презентовање анализе; дискусија).
7. Праћење и вредновање мотивације ученика (зашто нам је важно праћење и вредновање; ко прати и вреднује мотивацију; праћење мотивације ученика; вредновање мотивације ученика; вођење дискусије – питања и дилеме).
8. Евалуација (договор о даљем раду, домаћи задатак; евалуација).

КРЕАТИВНА БУДУЋНОСТ КРОЗ КРЕАТИВНО ДЕТЕ I (МЕТОДЕ И ТЕХНИКЕ РАЗВОЈА КРЕАТИВНОСТИ)

Институција:	Удружење грађана “Конквис” - Култура, Настава, Комуникације, Васпитање, Издаваштво Радетова 25 18420 Сврљиг
Координатор:	Наташа Ћирић natkic67@yahoo.com 064/219-15-97 018/217-497
Аутори:	Наташа Ћирић, Лидија Петковић, Жилијета Кривокапић
Реализатори:	Наташа Ћирић, Лидија Петковић
Општи циљеви:	Схватање значаја креативности за развој младих генерација; Постављање темеља за развијање креативности која је неопходна за квалитетну будућност; Оспособљавање наставника, најпре за препознавање сопствене креативности, а онда и за идентификовање, подстицање и развијање креативног мишљења код детета; Развијање високог нивоа професионалне оспособљености, мотивисаности и компетентности наставника за примену метода и техника креативности
Специфични циљеви:	Упознавање и учење метода и техника креативности и њихово примењивање у пракси; Развијање иницијативности, имагинације, конструктивности, оригиналности, компетентности, мотивисаности, различитости, критичког и апстрактног мишљења; Супротстављање шаблонима и калупима; Стварање креативне будућности кроз креативну децу

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
---------------------	---

Број учесника: 30

Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

Први модул. Програм обухвата активности учесника и водитеља на утврђивању сопствене креативности и долажење до сазнања шта „гуши“, а шта подстиче креативност методама и техникама креативности и начином на који се оне примењују. Сви садржаји (теоријски и практични) реализују се у оквиру радионица.

1. Радионице: То сам ја; На прагу новог времена;
Олуја идеја (Brainstorming); Техника записивања мисли и идеја (Brainwriting); Дивергентно мишљење (радионица „Пет змајева“),

Дивергентне игре – вербалне и просторне; Конвергентно мишљење (радионица „Ко је саградио кућу?“); Мапе ума у креативности; Синектичка техника „Добра жеља“; Техника упарених речи; Радионица „Српски сто“; Теорија шест шешира; Направи рекламу; Оригинални одговори; Техника истицања; Гордон техника; Како ометамо креативност?; Како подстичемо креативност?.

2. Анализа и евалуација.

КРЕАТИВНА БУДУЋНОСТ КРОЗ КРЕАТИВНО ДЕТЕ II (МЕТОДЕ И ТЕХНИКЕ РАЗВОЈА КРЕАТИВНОСТИ)

КЗ

П: 5, 6

Институција:	Удружење грађана "Конквис" - Култура, Настава, Комуникације, Васпитање, Издаваштво Радетова 25 18420 Сврљиг
Координатор:	Наташа Ћирић natkic67@yahoo.com 064/219-15-97 018/217-497
Аутори:	Наташа Ћирић, Лидија Петковић, Жилијета Кривокапић
Реализатори:	Наташа Ћирић, Лидија Петковић
Општи циљеви:	Схватање значаја креативности за развој младих генерација; Постављање темеља за развијање креативности која је неопходна за квалитетну будућност; Оспособљавање наставника, најпре за препознавање сопствене креативности, а онда и за идентификовање, подстицање и развијање креативног мишљења код детета; Развијање високог нивоа професионалне оспособљености, мотивисаности и компетентности наставника за примену метода и техника креативности
Специфични циљеви:	Упознавање и учење метода и техника креативности и њихово примењивање у пракси; Развијање иницијативности, имагинације, конструктивности, оригиналности, компетентности, мотивисаности, различитости, критичког и апстрактног мишљења,

визуализације; супротстављање шаблонима и калупима; Стварање креативне будућности кроз креативну децу

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

Након завршеног првог модула семинара, „Креативна будућност кроз креативно дете“, следи Други модул који садржи нове методе и технике, разматрање и увиђање предности креативног понашања, истраживање личних менталних преференци, као и блокове који спречавају креативно реаговање; креативну визуализацију, програме за лични развој, значај

емоционалне интелигенције, стратегије стварања и одржавања креативно-стимулативне климе. Сви садржаји (теоријски и практични) реализују се у оквиру радионица, односно четири целине: алати за дефинисање креативних проблема, алати за креирање идеја, алти за избор идеје и алати за примену.

1. Радионице: Наше представљање и кратко подсећање на Креативност 1; Представљање учесника; Право на тајмаут, Техника искуственог учења; Емоционална интелигенција и креативност; Игре за EQ и тест за EQ; Програми за лични креативни развој; Техника „Роле“; Причам ти причу; Техника постављања приче; Техника „Гњурење“; Креативна визуализација; Велико ментално спремање; Вођени снимак (визије); Промени став – Не мора, не треба...; Метод разбијања предрасуда; Метода сећања;
2. Евалуација семинара кроз игру.

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача "Михаило Палов" Омладински Трг 1 26300 Вршац
Координатор:	Тања Недимовић nedimovic.tanja@gmail.com 060/388-12-22 013/835-205
Аутори:	Грозданка Гојков
Реализатори:	Александар Стојановић, Тања Недимовић, Мирко Дејић, Јон Лелеа, Негру Аријан, Виорика Пасер, Јелена Пртљага, Александра Гојков-Рајић
Општи циљеви:	Оспособити полазнике за примену метода и техника развијања стваралаштва: да усвоје методе и технике развијања стваралаштва за упућивање ученика у креативно решавање проблема; да користе инструкције којима ће подстицати ученике на необична и оригинална решења проблема
Специфични циљеви:	Претварање теоретских дидактичких модела, метода и техника развијања стваралаштва у практичне поступке, тј. претакање теоретских модела у практична решења; На примерима појединих наставних области сагледавати могућности коришћења одређених метода којима се развија стваралаштво ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник

предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

Дидактички аспект и методичка решења у: матерњем језику, математици, природи и друштву, страном језику, музици. Методе и технике односе на Озборнов стваралачки претрес, олују мозга, бреинсторминг, подстицаје необичности, и оригиналности у решавању појединих питања; Ја олуја, Соло олуја; Формулисање сопствених идеја, свођење на мању меру; Филипсова техника "66" – групно генерисање идеја за конкретни проблем; на пленарном скупу, након презентације и расправа; СК метода, групно изношење мишљења и трагање за најбољим решењем; Синектика-проналажење удаљених, необичних релација; директне аналогије, аналогије идентификацијом, фикцијске аналогије; Записивање идеја; исфорсиране везе, случајне речи; Слободне асоцијације; Листа атрибута; Морфолошка анализа; Дијалог pro et contra.

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Вељко Јовановић, Снежана Товиловић (аутори теста Снежана Товиловић, Зденка Нововић, Миклош Биро, Александар Бауцал)
Реализатори:	Вељко Јовановић, Снежана Товиловић
Општи циљеви:	Стицање теоријских и практичних знања стручних сарадника-психолога у основним школама, за примену Теста зрелости за школу
Специфични циљеви:	Стицање знања о специфичностима процене интелектуалних способности деце предшколског узраста и савладавање процедуре примене Теста зрелости за школу
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Проблеми и специфичности процене интелектуалних способности деце предшколског узраста.
2. Природа тестова когнитивних способности у психологији.
3. Утицај срединских чинилаца на развој и манифестације интелектуалних способности деце.
4. Теоријска основа и карактеристике.
5. Тест зрелости за школу.
6. Поступак задавања, бодовања, анализе и интерпретације одговора на Тесту зрелости за школу.
7. Евалуација.

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Панта Ковачевић, Александар Бауцал, Ивана Степановић, Оливер Тошковић (аутори теста Иван Ивић, Милан Милинковић, Ана Пешикан, Александар Буквић)
Реализатори:	Ивана Степановић, Оливер Тошковић, Сања Татић Јаневски, Биљана Радосављевић, Весна Јањевић Поповић, Бранка Тишма
Општи циљеви:	Стицање теоријских и практичних знања стручних сарадника – педагога у основним школама, за примену теста ТИП -1
Специфични циљеви:	Упознавање педагога са: 1. Теоријским основама мерења у психологији и психолошким испитивањем уопште и карактеристикама развоја дечје интелигенције; 2. Тестом за испитивање првака ТИП-1 – теоријско упознавање и практична примена теста као стандардног поступка испитивања деце при упису у први разред (задавање теста, оцењивање протокола, анализом одговора испитаника и интерпретација)

Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (14 бодова)
Садржај и активности:	мерење у психологији, природа и карактеристике тестова у психологији; карактеристике развоја и мерења дечје интелигенције теоријске основе Теста за испитивање првака практично овладавање стандардним поступком испитивања деце; оцењивање протокола; анализа одговора испитаника и интерпретације; дилеме и проблеми у вези са задавањем, оцењивањем и интерпретацијом теста ТИП-1.

ОБУКА НАСТАВНИКА ЗА РЕШАВАЊЕ ДИСЦИПЛИНСКИХ ПРОБЛЕМА У НАСТАВИ

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Љубинко Златић zljubeue@ptt.rs 064/441-00-01 031/553-570
Аутори:	Љубинко Златић, Олга Јованчићевић
Реализатори:	Љубинко Златић, Олга Јованчићевић, Дикосава Аврамовић, Станојла Цветковић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за разликовање дисциплинских од недисциплинских проблема у настави; Едукација наставника за решавање дисциплинских проблема у настави
Специфични циљеви:	Дефинисање дисциплинског проблема;; Сензибилизација у разликовању дисциплинских од недисциплинских проблема у настави; Уочавање типичних ометања наставе;са врстама невербалних интервенција и начин њихове примене; Овладавање вербалним интервенцијама и начин њихове примене Упознавање суштине, врста и начина примене логичке последице; Разумевање и схватање значаја превентивног деловања, као и упознавање начина којима се може предупредити појава многих дисциплинских проблема

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	35
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дисциплински проблем (појам, дефинисање, препознавање ДП и разликовање од недисциплинских, обрада примера једних и других). 2. Типична ометања наставе. 3. Невербалне интервенције код дисциплинских проблема у настави. 4. Вербалне интервенције код дисциплинских проблема. 5. Логичка последица – консеквенца. 6. Превенција дисциплинских проблема 7. Посматрање и евидентирање промена у понашању ученика. 8. Решавање практичних примера дисциплинских проблема са којима се сусрећу наставници – учесници семинара.

ОБУКА НАСТАВНИКА У РЕШАВАЊУ РАЗВОЈНИХ ПРОБЛЕМА И ПРОБЛЕМА КОД ДЕЦЕ-УЧЕНИКА КОЈИ ИМАЈУ ТЕШКОЋЕ У НАПРЕДОВАЊУ

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Радица Благојевић-Радовановић, Гордана Томоњић, Катарина Карановић, Јасна Максимовић
Реализатори:	Радица Благојевић-Радовановић, Гордана Томоњић, Катарина Карановић, Јасна Максимовић
Општи циљеви:	Повећање компетенција и сензибилитета наставника за рад са ученицима са тешкоћама у развоју и напредовању, помоћу савремених техника у настави
Специфични циљеви:	Овладавање вештинама комуникације и рада са ученицима који имају тешкоће у развоју и њиховим родитељима и вештинама примене креативних техника у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Циљеви и начин рада на семинару
2. Специфични развојни проблеми ученика и ученика са сметњама у развоју:
  - а) Специфични развојни проблеми – идентификација и процена. (Коришћењем технике Веновог дијаграма учесници листају сличности и разлике деце са и без тешкоћа.) Упознавање са развојним проблемима и тешкоћама ученика са сметњама у развоју, узроцима, симптомима специфичног узраста, кроз најновија неурофизиолошка сазнања.
  - б) Стратегије у решавање проблема: „Шта могу да учиним као наставник?“ Кроз одређене припремљене и разрађене стратегије, после сваке излистане сметње у развоју, на конкретним примерима ученика, свака група учесника процењује и бира стратегије у раду.)

3. Рад наставника са ученицима:

- а) Утицај наставника на стварање позитивне климе у одељењу и развијање комуникацијских вештина у решавању конфликта у одељењу. Шта је битно за однос наставник-ученик, који су предуслови успешне комуникације? Како да наставници примене концепте „поштовање ученикових потреба“, „учење с љубављу“, „двосмерна комуникација“. (Излиставањем најчешћих проблеме који се јављају у комуникацији са ученицима тражи се најбољи начин за решавање.)
  - б) Значај емотивног развоја на остале аспекте развоја и на постизање школског успеха (Учесници се упознају са различитим аспектима развоја са нагласком на емоционалну интелигенцију, кроз најновија истраживања.)
  - в) Увођење креативних техника у настави ради повећања функционалног знања код ученика са и без тешкоћа у развоју. (Учесници се упознају са визуелним техникама – дијаграмима, речници са сликама, са легендом, процесним и мрежним; мапом ума и техникама памћења – помоћу којих представљају једну наставну јединицу.)
4. Улога родитеља у васпитању и образовању деце са тешкоћама у развоју и учењу:
- а) Родитељи као партнери школе. Презентација – проблем патње, трагедије, скривене жртве, ради бољег разумевања потреба родитеља. Шта родитељи очекују од стручњака, наставника и обрнуто? Како придобити родитеља као партнера школе? Која је улога родитеља у тиму за додатну подршку?
  - б) Стратегије у развијању комуникацијских вештина у саопштавању осетљивих информација родитељима који имају децу са сметњама у развоју. (Групе, на примерима лошег начина обраћања родитељу, осмишљавају адекватнији начин обраћања.)
5. Инклузивно образовање између теорије и праксе:
- а) Савремена кретања у васпитању и образовању (инклузија и интеграција). (Учесници износе своје асоцијације на термине инклузија и интеграција и праве разлику између инклузије и интеграције.)

- б) Упознавање са законском регулативом инклузивног образовања. (Учесници се упознају са законском регулативом инклузивног образовања.)
- в) Индивидуални приступ у васпитању и образовању. (Учесници праве разлику између индивидуалног и индивидуализованог рада, када и у којим случајевима се користи ИОП.)
- д) Конципирање инклузивног часа у инклузивном одељењу (примена стеченог знања на семинару и добијен материјал).

6. Евалуација семинара.

ПОДСТИЦАЈНО ОКРУЖЕЊЕ И ПОДРШКА РОМСКОЈ ДЕЦИ У ВРТИЋУ И ШКОЛИ

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Милена Михајловић cip-milena@sbb.rs 011/322-39-09
Аутори:	Милена Михајловић, Ангелина Скареп
Реализатори:	Милена Михајловић, Ангелина Скареп, Зорица Трикић, Божидар Николић, Никола Дувњак
Општи циљеви:	Остваривање права деце из ромске заједнице на квалитетно образовање
Специфични циљеви:	Специфичности услова образовања ромске деце; Средина за учење која подржава школовање ромског детета; Унапређивање сарадње са ромском заједницом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Право Рома на образовање и како да га остваре.
2. образовање Рома у Србији: стање и проблеми.
3. Иницијативе за унапређивање положаја Рома.
4. Право на образовање – национална регулатива, промене које доноси Закон о основама система образовања и васпитања из 2009.
5. Права детета и права деце из мањинских заједница – Конвенција о правима детета, Закон о националним мањинама, Утицај традиције, културе и језика на развој и положај детета, Како услови живота у депривираној средини утичу на дете.
6. Утицај слике о деци из ромске заједнице на рад наставника и школе.
7. Положај детета у ромској заједници.
8. Препознавање и вредновање мотивације за образовање.
9. Утицај очекивања наставника и родитеља на постигнућа деце.
10. Уважавање животног искуства и знања деце и коришћење као основе за педагошки рад.
11. Нижа постигнућа ромских ученика – колико је одговорно сиромаштво, а колико квалитет образовања који добијају.
12. Анализа установе и окружења; Анализа потреба деце; Специфичности ромске заједнице; Анализа капацитета установе за промену; Анализа ширег окружења установе.
13. Планирање активности за обезбеђивање инклузивне образовне средине – Анализа Развојног и Годишњег плана рада; Улога одбора и савета родитеља; Сарадња са ромском заједницом.
14. Формирање и активности инклузивног тима – Планирање додатне подршке деци; Праћење напредовања и развоја деце.
15. Инклузивна недискриминативна средина за учење.

16. Дискриминација у образовним установама; Закон против дискриминације; Активности на превенцији и спречавању.
17. Недискриминативна клима у установи.
18. Стварање наставне средине која одговара на потребе ромске деце; Методе и облици рада; Уношење у програме рада елемената културе, историје и традиције, Адаптација деце; Укључивање деце у ваннаставне активности; Укључивање родитеља у наставни процес
19. Подршка деци и праћење напредовања; Подржавање мотивације деце за учење; Проблеми у школовању; Процена потреба деце за подршком; Облици подршке деци; Професионална оријентација.
20. Подршка ромским породицима за школовање деце и сарадња ромском заједницом; Препознавање мотивације за школовање деце; Укључивање ромске породицу у рад установе; Сарадња са ромском заједницом.
21. Развијање мреже за подршку; Која је подршка потребна деци и породици; Која је подршка потребна установи; Мапирање релевантних институција; Анализа постојеће сарадње са локалном управом, институцијама и организацијама; Планирање унапређивања сарадње.
22. Улога педагошких асистената; Опис посла и активности; Досадашња искуства и резултати; Како ангажовати асистента; Мрежа асистената и координатора.

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Драгана Галовић, Александра Тодоров – Нешић, Драгана Пашћан
Реализатори:	Драгана Галовић, Александра Тодоров – Нешић, Драгана Пашћан
Општи циљеви:	Упознавање запослених у васпитно-образовним установама са значајем сензорне интеграције, као основе за квалитетнији развој менталних и социјалних вештина детета
Специфични циљеви:	Препоручити активности за рад са децом кроз игру ради квалитетније сензорне интеграције; Креирање стимулативног окружења
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. тематска целина – Опажање: Кратки приказ делова и функција нервног система значајних за пријем, обраду и организовање дражи; Мозак као управљач свих психичких и физичких активности; Опажање као когнитивна функција; Значај повезивања чулних података са ранијим искуством за правилан развој и функционисање детета; Развој опажања (перцепције) од рођења до седме године.
2. тематска целина – Врсте перцепције и сензорни системи: Врсте перцепције – визуелна перцепција, аудитивна перцепција, тактилна перцепција, олфакторна перцепција, густативна перцепција, кинестетска перцепција (проприоцептивна и вестибуларни систем) – основне карактеристике, вежбе и најчешћи поремећаји перцепције код деце по сензорним системима.
3. тематска целина – Сензорна интеграција: Појам сензорне интеграције; Адаптивна реакција као сврсисходан, према циљу усмерен одговор на опажај; Истицање значаја подстицања сензорне интеграције код детета – сензомоторна обрада као темељ за развој менталних и социјалних вештина; Последице неодговарајуће сензорне интеграције; Утицај лоше сензорне интеграције на учење и понашање детета; Упозоравајући симптоми код деце са слабијом сензорном интеграцијом.
4. тематска целина – Сензорна интеграција код деце са сметњама у развоју: Специфичности сензорне интеграције код деце са специфичним тешкоћама у учењу, проблемима у понашању, сензоричким проблемима, моторичким проблемима, говорно-језичким сметњама, первазивним развојним поремећајима, поремећајима пажње и хиперактивности и сниженим интелектуалним способностима.

5. тематска целина – Начин стимулације и организације чула кроз игру и учење: Различити стилови учења – аудитивни, визуелни, тактилно-кинестетски; Логички и аналитички тип учења; Препоруке за рад са децом, кроз игру и свакодневне активности, ради квалитетније сензорне интеграције; Креирање стимулативног окружења (израда дидактичког материјала, наставних средстава, сензорног кутка, итд.); Сензорна соба као високоспецијализована средина за стимулацију сензомоторног развоја (елементарно упознавање са наменом и могућностима рада).

Институција:	Школа за основно образовање одраслих Сомбор Лазе Костића 3 25100 Сомбор
Координатор:	Владимир Поповић vladaropovic66@gmail.com 063/811-52-61 025/434-280
Аутори:	Јасмина Шестак, Владимир Поповић
Реализатори:	Јасмина Шестак, Владимир Поповић, Татјана Дуганџић, Ана Ерић
Општи циљеви:	Афирмација образовања у социјално маргинализованој заједници и повећање броја Рома који се укључују у систем образовања
Специфични циљеви:	Оспособљавање учесника програма да у својим срединама мотивишу и укључе у образовање припаднике маргинализоване групе, као што је ромска популација
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Програмом је предвиђено оспособљавање учесника да окупљају и формирају групе припадника маргинализованих социјалних заједница који су напустили образовање. Недостатак мотива, јасно дефинисаних циљева, дефинитивне решености да се они и реализују, препреке су које треба да савладају полазници учествујући у радионицама. У оквиру садржаја програма стиче се вештине препознавања и реаговања на конкретне и специфичне проблеме прекидања и напуштања школовања у социјално маргинализованој, ромској заједници, у својој средини. Тематски радионице су подељене у следеће целине: мотивација, комуникација, социјализација и учење.

Институција:	ОШ “Краљ Александар први” Алексиначких Рудара 22 11000 Београд
Координатор:	Гордана Станојевић gosa0867@yahoo.com 064/881-26-49 011/265-11-12
Аутори:	Наташа Ћирић Живковић
Реализатори:	Наташа Ћирић Живковић, Мирјана Роглић, Гордана Станојевић, Цвејић Снежана
Општи циљеви:	Унапређење рада у настави применом дидактички осмишљене драмске игре и малих дечјих медијских пројеката у процесу учења
Специфични циљеви:	Упознавање, истраживање и развијање вештина и техника, идеја и процеса уметничког изражавања; Развијање дечје креативности; Усвајање асертивне технике неконфликтне комуникације код деце; Превенција насиља, злостављања и дискриминације; Боља социјализација, сарадња и укључивање у тимски рад ученика обухваћеним инклузивним образовањем
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју
Број учесника:	15-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод – Кратко излагање, цртање, дискусија; Упознавање учесника са темом, циљевима семинара, динамиком активности и правилима; Теоријски приступ питањима значајним за праћење програма.
2. Дечији пројекти као процес и исход учења – педагошки аспекти пројектне наставе; Дечији пројекти – анализа примера из наставне праксе.
3. Сlike и сценске игре као мали дечији пројекти – Залеђени покрет: Фото-стрип; Стрип као медиј; Техника израде фото-стрипа; Могућности примене стрипа у настави; Практичан рад – Израда едукативног фото-стрипа о задатој теми (презентовање радова); Фото-сликовница; Сливовница као медиј; Техника израде фото-сликовнице; Могућности примене фото-сликовнице у настави; Практичан рад – Израда образовне фото-сликовнице о задатој теми (презентовање радова); Лутке причају – Технике израде сценографије и реквизита за луткарску представу; Могућности примене лутка-игре у настави; Практичан рад – Осмишљавање кратке образовне луткарске представе о задатој теми из одређене научне области (презентовање радова); Кратке форме – Вођена драмска игра и интерактивни театар у настави; Могућности примене вођене драмске игре у настави; Практичан рад – Осмишљавање кратке образовне приче и реализација кратке драмске игре о задатој теми из одређене научне области (презентовање радова); Рад у интерактивном театру (у коме публика учествује са изменом улога и расплета); Кратки резони – Филм као медиј; Филм као средство приказивања процеса у настави; Практичан рад – Осмишљавање сценарија и снимање кратког образовног филма о задатој теми из одређене научне области (презентовање радова).
4. Од идеје до реализације – Процес планирања и реализације пројектне наставе.
5. Евалуација.

*Програм може да се реализује и електронским путем

Институција:	Школа за основно и средње образовање "Милан Петровић" Браће Рибникар 32 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Лазор lazorm@eunet.rs 064/195-42-78 021/661-63-66
Аутори:	Драгана Пашћан, Данијела Дапчевић
Реализатори:	Драгана Пашћан, Данијела Дапчевић
Општи циљеви:	Унапређивање и обогаћивање васпитно образовног рада истицањем значаја и употребе сопственог тела и покрета за општи развој и развој школских вештина сваког појединца
Специфични циљеви:	Повезивање потешкоћа у учењу деце са развојним сметњама (општа развојна дисгнозија, дискалкулија, дислексија) насталим услед недограђености нервних структура одговорних за потпун доживљај тела, простора и времена
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам гностичке организованости. Радионица: истицање гностичке интеграције различитих чулних модалитета да би се доживео одређени појам или објекат.
2. Дефинисање појма гностичке организованости (доживљај тела, простора и времена) и њене неопходности за усвајање појединих наставних садржаја; Доживљај телесне целовитости.
3. Дефинисање појма телесне целовитости; Приказ развоја доживљаја телесне целовитости. Радионица: Опис најмање три активности у раду са децом које имају за циљ доживљај телесне целовитости; Доживљај и познавање властитог тела.
4. Истицање значаја познавања и проесећања појединачних делова тела као и њихов однос са целином. Радионица: задатак учесника је да наведу које садржаје детете треба да усвоји, а који су неопходни да би схватило појам део-целина. Откривање латерализованости тела на себи Радионица: Игра твистер. Циљ је да се укаже на значај претходно усвојених делова тела, у планирању даљих активности, као и на осећања која се јављају приликом добијања нејасних налога.
5. Приказ латерализованости, значај издиференцираности доњих и горњих екстремитета у планирању рада са децом. Приказ вежби за одређивање латерализованост горњих и доњих екстремита. Препознавање латерализованости на другом. Радионица: Циљ је да учесници закључе да је за препознавање латерализованости на другом потребан сложенији мисаони процес, способност стварања јасне представе и могућност децетрације мисаоних процеса. Значај игре за доживљај телесне целовитости. Видео-приказ дечијих игара за доживљај телесне целовитости. Доживљај простора.
6. Теоријске основе доживљаја простора, као и његових слојева и истицање значаја доживљаја сопственог тела за усвајање доживљаја

простора са свим његовим димензијама. Радионица: Представљање наставних јединица (чији је директни или индиректни циљ усвајање просторних односа) користећи покрет и тело. Довођење у везу усвојеност просторних односа са математичким садржајима, графомоториком, социјалним односима. Видео-приказ дечијих игара за доживљај простора. Доживљај времена. Радионица: Игра тишине.

7. Теоријске основе доживљаја времена. Конкретним примерима представљају све квалитете времена – трајање, редослед, истовременост, наизменичност, ритам, метричко време, као и неопходност претходно усвојеног доживљаја тела и простора за њихово усвајање. Значај игре покретом и ритмичке активности за стицање искуства о квалитетима времена. Групна активност – активности које имају за циљ да апстрактан појам и квалитете времена обраде на конкретан и креативан начин (прослава дечијих рођендана). Две вежбе ритма. Видео-приказ дечијих игара за доживљај простора. Поремећај гностичких функција. Радионица: приказ студије случаја (опис детета са општом развојном дистгнозијом, развојном дискалкулијом и развојном дислексијом), да би се дефинисао предлог мера у раду. Закључак: три групе гностичких поремећаја, приказаних у студијима случаја.
8. Теоријске основе развојних гностичких поремећаја. Препоруке у раду са децом са гностичким поремећајима.

ТИМСКИ РАД И САРАДЊА НАСТАВНИКА У ФУНКЦИЈИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА РАДА УСТАНОВЕ

Институција:	ОШ "Ђура Јакшић" Цара Душана 80а 23100 Зрењанин
Координатор:	Весна Мађаров direktor@osdjurajaksic.edu.rs 063/665-792 023/566-208
Аутори:	Милан Бојанић, Весна Мађаров, Јована Милићев Радишић
Реализатори:	Милан Бојанић, Весна Мађаров, Јована Милићев Радишић
Општи циљеви:	Указивање на значај сарадње запослених у осигурању квалитета рада установе; Обука наставника за корелацију наставе и Развој комуникацијских вештина; Осигурање квалитета рада установа
Специфични циљеви:	Успостављање нових облика корелације и сарадње у установи; Оспособљавање полазника за тимски рад; Обука за примену квалитетних облика комуникације у установи
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање

ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

- Предавања: Корелација наставе; Тимски рад наставника; Асертивна комуникација.
- Радионице: Формирање тимова и решавање задатака; Улоге у тиму; Тренинг за вештину асертивне комуникације; Примери добре праксе – часови са тимским радом наставника; Задаци за вежбање успостављања сарадње и корелације.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Миленко Кундачина, Јелена Стаматовић
Реализатори:	Миленко Кундачина, Јелена Стаматовић
Општи циљеви:	Усвајање знања о акционом истраживању и оспособљавање за његову примену у процесу самовредновања рада школе
Специфични циљеви:	Примена акционог истраживања у раду; Разумевање везе самовредновања и акционог истраживања; Примена акционог истраживања ради позитивног мењања васпитно-образовне праксе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Прва тематска целина обухвата садржаје у којима се наглашава значај примене акционог истраживања као посебно адекватног у процесу самовредновања. Обрађују се карактеристике, принципи и фазе акционог истраживања. Учесници програма долазе до различитих области образовно-васпитне праксе који могу бити проблем акционог истраживања. Бирајући конкретне проблеме дефинишу оквир и основне поставке акционог истраживања. Друга тематска целина односи се на аспекте самовредновања рада школе. Разрађује се методологија реализације самовредновања са нарочитим нагласком на методе, технике и инструменте који се могу применити у процесу самовредновања. Технике и инструменти који се могу примењивати приказани су кроз упознавање са адекватношћу примене, начинима израде, принципима који се морају поштовати у изради, начинима примене, као и обрадом добијених података, њиховом функцијом у планирању развоја школа. Наставници, на конкретним примерима подручја вредновања, разрађују методологију акционог истраживања. Пројекат акционог истраживања једног подручја вредновања је продукт активног рада наставника.

Институција:	Универзитет у Новом Саду Педагошки факултет у Сомбору Подгоричка 4 25100 Сомбор
Координатор:	Недељко Родић rodic.nedeljko@gmail.com 063/649-309 025/220-30
Аутори:	Ружена Шимоњи-Чернак, Јелена Пантић
Реализатори:	Ружена Шимоњи-Чернак, Јелена Пантић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за планирање и вођење ЧОС-а на начин који је креативан и подстицајан за ученике
Специфични циљеви:	Упознавање са принципима радионичарског рада; Оспособљавање за самостално осмишљавање и извођење радионице на теме које су предвиђене за ЧОС
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Радионице као метод рада.
2. Структура радионице.
3. Облици радионичарског рада.
4. Облици учења у радионицама.
5. Вештине водитеља радионица – представљање каталога игара (уводне, завршне, за подизање енергије, за стварање групне кохезије, опуштање, добро расположење...).
6. Како направити добар сценарио радионице (кратко предавање и практичан рад),
7. „ЈА-ТИ“ поруке (кратко предавање и вежба у малој групи),
8. Принципи ненасилне комуникације (кратко предавање и вежба у малој групи),
9. Конструктивна критика (кратко предавање и вежба у малој групи)
10. Самостално осмишљавање радионице (практичан рад),
11. Извођење радионице (практичан рад),
12. анализа и евалуација изведених радионица.
13. Завршне активности
14. Евалуација семинара.

Институција:	Основна школа Горња Варош Добановачка 72 11000 Београд Земун
Координатор:	Илија Мирковић spigo@sezampro.rs 063/567-111 011/347-47-21
Аутори:	Мирјана Челић, Драган Рајачић, Илија Мирковић
Реализатори:	Мирјана Челић, Драган Рајачић, Илија Мирковић
Општи циљеви:	Обука запослених у школама за рад у тимовима; Формирање свести о потреби стварања тимова у школама, вештина комуникације и превазилажење конфликта
Специфични циљеви:	Методе рада које се користе на семинару могу бити примењене и у процесу редовне наставе готово свих предмета.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	12
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Формирање и изградња тима (фазе формирања).
2. Типови понашања у групи.
3. Комуникација и сарадња у тиму.
4. Конфликти и отпори
5. Методе рада у тиму.
6. Радионице и игре.
7. Тренинг тима – модерација.
8. Фазе модерације.
9. Технике и методе за модерацију.
10. Средства за модерацију.
11. Презентација (припрема и реализација).
12. Модели понашања.
13. Модели комуникације.
14. Растер разговора.
15. Технике вођења разговора.
16. Типови разговора.
17. Мотивација.

Институција:	Техничка школа „Змај“ Аутопут 18 11080 Земун
Координатор:	Радојко Гачевић drmar@eunet.rs 064/287-04-96 011/316-49-45
Аутори:	Наташа Тирић, Надица Стаменковић Кузмановић, Радојко Гачевић, Драган Маринчић
Реализатори:	Наташа Тирић, Надица Стаменковић Кузмановић, Радојко Гачевић, Драган Маринчић
Општи циљеви:	Допринети остваривању реформе образовања кроз правилну примену прописа у образовно-васпитним установама
Специфични циљеви:	Смањење броја случајева у установама у којима се због затечене лоше праксе или непознавања прописа и процедура излази из оквира законитости
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Прописи који се примењују у образовању и васпитању и надзор над радом установа.
2. Установе, статусне промене, промене назива и седишта установе.
3. Секретар установе и општи акти установе.
4. Орган управљања, орган руковођења – директор; Савет родитеља, ученички парламент; запослени у установи.
5. Радни односи; обавезе и одговорност запослених.
6. Издавање простора.
7. Стручни органи.
8. Лиценца.
9. Стручно усавршавање и звања наставника, васпитача и стручног сарадника.
10. Проширена делатност установе.
11. Програми установа – годишњи, школски, васпитни и развојни.
12. Распоред часова.
13. Екскурзије и настава у природи; упис деце и ученика.
14. Права деце и ученика и обавезе и одговорност ученика.
15. Оцењивање.
16. Испити.
17. Ванредни ученици.
18. Евиденција и јавне исправе.
19. Уџбеници.

КОМУНИКАЦИЈА И ИНТЕРАКЦИЈА У САВРЕМЕНОЈ ШКОЛИ – ЕЛЕКТРОНСКИ СЕМИНАР

К4

П: 4, 8

Институција:	Друштво школских библиотекара Србије Булевар Војводе Бојовића 2 11000 Београд
Координатор:	Славица Јурић slavicajuric@live.com 064/851-59-66 021/604-14-95
Аутори:	Славица Јурић, Весна Гошовић
Реализатори:	Славица Јурић, Весна Гошовић, Гордана Љубановић, Марија Милосављевић, Силвана Јовић
Општи циљеви:	Оспособљавање запослених у образовању за различите облике успешне комуникације, конструктивне међусобне сарадње и сарадње са широм заједницом
Специфични циљеви:	Упознавање са теоријским основама и методама интерактивне и кооперативне наставе; Развијање комуникационих вештина, тимског рада и самовредновања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	

1. Уводни садржаји: основни постулати управљања знањем, лидерства и предузетништва у образовању; савремена схватања креативности и иновативности и њихово подстицање у савременој школи; значај и потреба сарадничких односа у образовно-васпитном раду, животу школе и професионалном развоју.
2. Сазнајни садржаји: нивелација знања; појмовно одређивање комуникације, кооперације, интерактивног и самосталног учења, активне, интерактивне и пасивне наставе, активног и пасивног знања, стваралачког принципа и креативности; теоријске основе интерактивне наставе; сарадничке методе; формирање и функционисање тима; интеракција и ИКТ, трансфер знања у информационам условима; врсте сарадничких и партнерских односа у школи.
3. Ппрактични и стваралачки садржаји: он-лајн професионалне заједнице, социјалне мреже и учење; одређивање креативног потенцијала и улога у тиму; комуникационе вештине, ненасилна комуникација и модели и технике решавања проблема; креирање маркетиншке поруке; сараднички веб-алати; пројектно планирање и логичка матрица.

4. Евалуативни садржаји: модели практичне примене сарадничке наставе и пројектног планирања других облика образовно-васпитног рада, њихова процена и образложење; анализа СВОТ, међутимско вредновање и самовредновање.

*Програм може да се реализује и електронским путем

МОДЕЛИ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА НАСТАВНИКА: УЧИТЕЉА, ПРОФЕСОРА, ВАСПИТАЧА, СТРУЧНИХ САРАДНИКА И ДИРЕКТОРА

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача "Михаило Палов" Омладински Трг 1 26300 Вршац
Координатор:	Тања Недимовић nedimovic.tanja@gmail.com 060/388-12-22 013/835-205
Аутори:	Грозданка Гојков, Биљана Вујасин
Реализатори:	Грозданка Гојков, Биљана Вујасин, Александар Стојановић
Општи циљеви:	Подстицање и јачање развоја професије; Разјашњавање професионалне компетенције; Унапређивање праксе професионалног развоја
Специфични циљеви:	Упознавање са моделима професионалног развоја; Обликовање и мењање схватања о професионалном развоју; Пружање подршке развоју компетенција приправника и ментора; Развијање активног приступа целоживотном учењу и сопственом професионалном развоју; Разумевање и подстицање професионалног раста – професионална, лична и социјална димензија
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање

ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Наставничка струка као комплексна и рефлексивна делатност (размишљајуће деловање, врсте или модели рефлексije у настави, стратегије и начини подстицања рефлексije).
2. Социјалне компетенције (комуникативна, емоционална, еманципаторска).
3. Кључне компетенције образовања за акциону компетентност.
4. Фазни модели професионалног развоја – Когнитивно-конструктивистички модели; Модели професионалног развоја (по Фулеровој, Кагановој, Хаберману, Берлинеу, Драјфусу, Фоксу, Колбу...).
5. Схватања о професионалном развоју наставника/учитеља и васпитача – традиционално и алтернативно критичко-рефлексивно.
6. Комуникацијске вештине наставника (лични и професионални потенцијали у комуникацији).
7. Менторство и приправништво као фаза професионалног развоја.
8. Обликовање и мењање схватања о професионалном развоју.
9. Креирање сопственог модела професионалног развоја.

ПЕДАГОШКО-ИНСТРУКТИВНИ РАД У ШКОЛИ И ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ

K4

П: 4, 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић info@csusabac.rs 064/877-17-91 015/391-599
Аутори:	Снежана Јадрановић, Јасмина Вулетић
Реализатори:	Снежана Јадрановић, Јасмина Вулетић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција за обављање педагошко-инструктивног рада
Специфични циљеви:	Повећање компетенција за: планирање, анализу часа/активности, евидентирање, документовање, давање повратне информације о часу/активности
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска

сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увођење учесника семинара у разумевање педагошко-инструктивног рада, уочавање сличности и разлика примерено улогама у установи.
2. Препознавање актуелних проблема, слабости и потреба у педагошко-инструктивном раду на основу професионалног искуства.
3. Приступ планирању педагошко-инструктивног рада уз уважавање улога и потреба установе, са ослоном на законску у подзаконску регулативу.
4. Посматрање видео-снимка наставног часа/активности, анализа и вредновање, структурирано и неструктурирано праћење.
5. Вежбање комуникационих вештина у давању повратне информације након посете часа/активности „играњем улога“.
6. Евидентирање и документација о педагошко-инструктивном раду, садржај, начин вођења, чување, употребна вредност.
7. Израда инструмената за самовредновање педагошко-инструктивног рада.

ПИСМО УЧИТЕЉУ – ПРАКТИЧНО УПУТСТВО ЗА ПРЕДАВАЊЕ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА ОШ

Институција:	Друштво учитеља Новог Сада Војводе Путника 1 21100 Нови Сад
Координатор:	Зденка Рајковић atinaimina@neobee.net 064/863-40-50 021/544-029
Аутори:	Драгана Глоговац, Даница Коцевска
Реализатори:	Драгана Глоговац, Даница Коцевска
Општи циљеви:	Подршка наставницима да организују, планирају и реализацију настави час , уз избор адекватних метода и облика рада који доводе до стицања функционалних знања ученика и остварењу стандарда
Специфични циљеви:	1) Примена методичких иновација у креирању часа; 2) Повећање компетенције за креирања часа усмереног на стандарде уз уважавање стилова учења ученика и израду развојних и стваралачких задатака; 3) Подршка за примену инструмената за проверу остварености часа, нивоа усвојености и функционалности знања; 4) Упознавање са лидерском улогом наставника
Циљна група:	наставник разредне наставе, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод – Пут од начина реализације до стандарда кроз практичне примере; Групни рад, мапирање; дискусија, презентација и извођење закључака.
2. Усмеравање на методе рада и стандарде.
3. Стварање климе за правилно фокусирање тежишта рада наставника на обезбеђењу квалитета наставе.
4. Изградња нове образовне стратегије у одељењу.
5. Како учитељ постиже добар квалитет својих часова.
6. Лидерство у колективу.
7. Размена искустава наставника – хоризонтално и вертикално умрежавање наставника.
8. Израда групног панона „како постати лидер?“, „кафе техника“.

ПЛАНИРАЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЕКСКУРЗИЈА У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

К4

П: 6, 7

Институција:	Центар за стручно усавршавање запослених у образовању Крагујевац Сестре Јањић 6 34000 Крагујевац
Координатор:	Зорица Николић czsukg@gmail.com 069/295-18-29 034/335-991
Аутори:	Лидија Ђокић, Нада Милојевић
Реализатори:	Лидија Ђокић, Нада Милојевић, Снежана Милојевић, Аца Ђокић
Општи циљеви:	Повећање нивоа знања и умења наставника, јачање професионалних капацитета запослених и родитеља за реализацију ваннаставних облика образовно-васпитног рада, који се остварују ван школе
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника основних и средњих школа, као и родитеље ученика, да исправно припреме реализацију екскурзије, поштујући све захтеве из Правилника
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за

образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Поступци у планирању реализације садржаја, циљева и задатака екскурзија (приказ најадекватнијих у оквиру радионице).
2. Начини планирања реализације садржаја и активности предвиђених планом и програмом за екскурзије.
3. Образовно-васпитни и здравствени циљеви и задаци.
4. Комуникативност и сарадња наставника и ученика при реализацији циљева и задатака екскурзије и сарадња са родитељима.
5. Реконструкција садржаја.
6. Систематизовање утиска колектива ради верификације вредности реализованог.
7. Извештавање о реализацији.

Институција:	Четрнаеста београдска гимназија Хаџи-Проданова 5 11000 Београд
Координатор:	Марија Милетић mmiletic14@yahoo.com 063/643-306 011/308-69-20
Аутори:	Наташа Ћирић, Надица Стаменковић Кузмановић, Радојко Гачевић, Драган Маринчић
Реализатори:	Наташа Ћирић, Надица Стаменковић Кузмановић, Радојко Гачевић, Драган Маринчић
Општи циљеви:	Допринети остваривању реформе образовања кроз правилну примену прописа у образовно-васпитним установама
Специфични циљеви:	Смањење броја случајева у установама у којима се због затечене лоше праксе или непознавања прописа и процедура излази из оквира законитости
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник

општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 24-30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводно излагање и упознавање са списком прописа који се примењују у области образовања и васпитања и утврђивање аспеката из живота и рада установа у којима има највише неслагања и наложених мера.
2. Прописи (општи законски оквир, законски оквир у образовању и васпитању, подзаконски акти и општи акти установе, делатност и установе образовања и васпитања, интерни и екстерни надзор).
3. Запослени у образовању (радни односи, права и обавезе запослених, дисциплински поступак).
4. Оцењивање успеха и владања ученика (бројчано, описно, испити).
5. Обавезе и одговорности ученика, права детета и ученика.
6. Одељенски старешина, екскурзије и настава у природи.
7. Евиденција и јавне исправе.
8. Планирање, евидентирање и документовање (годишњи план рада, планирање и припремање за образовно-васпитни рад).
9. Професионализација (стручни органи, лиценца, стручно усавршавање и стицање звања).

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразија 26 11000 Београд
Координатор:	Љиљана Симић ljsimic@ptt.rs 064/258-78-39
Аутори:	Јелена Новаков, Соња Миладиновић, Слађана Мијатовић, Светлана Кочиш, Љиљана Симић, Јелена Стефановић, Душанка Ћировић, Даниела Томовић, Јелена Најдановић Томић, Љиљана Стојановић, Вера Муждека, Ксенија Лишчевић, Рада Каранац, Марица Гаврилов, Виолета Панчић
Реализатори:	Весна Шапоњић, Јасмина Гејо, Смиљана Грујић, Јелена Новаков, Соња Миладиновић, Слађана Мијатовић, Светлана Алексић, Зорица Димитријевић, Светлана Кочиш, Љиљана Симић, Ана Божиновић, Јелена Стефановић, Маја Оклобција Слијепчевић, Душанка Ћировић, Даниела Томовић
Општи циљеви:	Развијање компетенција запослених у школама/ установама за унапређивања квалитета, управљање променама, развојно и пројектно планирање

Специфични циљеви:	А. Унапређивање компетенција запослених за самовредновање рада установа дефинисање мисије и визије дефинисање приоритета у развоју дефинисање развојних циљева израду акционог плана дефинисање показатеља успеха мониторинг и евалуацију развојог плана израду предлога пројеката са буџетирањем; Б. Унапређивање тимског рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Развојно планирање као процес.
2. Развојно планирање – пут ка школи/установи какву желимо.
3. Самовредновање школе/установе – први корак у развојном планирању.
4. Анализа стања (мета стања, ресурси и анализа SWOT).
5. Мисија и визија установе.
6. Потребе и приоритети.
7. Развојни план школе – законски оквир, функција и структура документа развојни план школе/установе (дефинисање развојних циљева, конкретизација задатака и активности, план евалуација, критеријум/индикатори, о процедури усвајања, обавезама и одговорностима различитих актера).
8. Школски разговори о развоју школе (сценарио радионице за рад са представницима различитих интересних група у процесу израде РП-а).
9. Тимски рад (карактеристике тима, тимске улоге, начини доношења одлука).
10. Пројектно планирање (анализа потреба и проблема, стандардна структура пројектне апликације дефинисање циљева пројекта, задатака и активности, израда плана евалуације, принципи доброг буџетирања, како управљати пројектом, карактеристике доброг пројекта).

545

ТРЕНИНГ ЗА ТРЕНЕРЕ – ОБУКА ЗА СТИЦАЊЕ ЗНАЊА, СПОСОБНОСТИ И ВЕШТИНА ЗА РАД СА ГРУПОМ

K4

П: 4, 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Милица Брстина Кочиш
Реализатори:	Милица Брстина Кочиш, Јован Кочиш, Добривој Мартоноши, Милена Вићевић
Општи циљеви:	Оспособљавање и стицање професионалних компетенција за рад са групом путем едукативних радионица
Специфични циљеви:	Проширивање знања, развијање способности и вештина за рад са групом; Оснаживање и подршка за рад са групом; Размена искустава у раду са групом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

- I. Уводни део – дневни распоред активности и правила рада. (Свака тема обрађује се путем излагања и вежби, у оквиру којих учесници, у групама, решавају радне задатке)
- II. Перманентно образовање; Како учимо у радионицама (излагање водитеља):
  1. радни задатак учесника је да наведу дефиницију радионичарског рада; обједињавање дефиниција, коментар;
  2. водитељ презентује тему „Образовне радионице“, „Интерактивни облик учења“ и „Искусствено учење“;
  3. радни задатак групе учесника је да наведу садржај сценарија образовања (едукације); водитељ презентује „Сценарио образовања (едукације)“;
  4. дискусија.

III. Тимски рад:

1. радни задатак подразумева да свака група направи аутомобил;
2. презентација модела, дискусија;
3. радни задатак садржи карактеристике тима и групе, а које треба да издвоје учесници посебно за тима и за групе;
4. на основу текста „Разлике тима и групе“, учесници врше поређење са карактеристикама које су издвојили за тим и за групу, дискусија;
5. текст „Дефиниција тимског рада“, „Карактеристике успешног тима“, „Улоге у тиму“, „Тренинг и тренер“ (водителј презентује текстове):
  1. радни задатак учесника је да дају дефиницију и виђење шта је то тренинг;
  2. водителј презентује текст „Дефиниције тренинга и карактеристике тренинга“;
  3. након излагања водитеља о тексту „Барометар ставова о тренеру“, у складу са наведеним ставовима, распоређују се учесници у простор обележен за став „да“ и у простор за став „не“;
  4. учесници (рад у групи) наводе особине и вештине које треба да има тренер;
  5. презентација по групама;
  6. водителј даје повратну информацију групи и презентује такстове „Које способности и вештине треба да поседује тренер“ и „Улоге тренера“;
  7. учесници индивидуално анализирају своје способности и слабости за тренерски рад.

IV. Тешкоће у раду:

1. за радни задатак разматра се листа тешкоћа које могу да се јаве у раду;
2. учесници, у групама, издвајају две тешкоће са листе, дају предлоге начина реаговања у одређеној ситуацији;
3. презентација по групама;
4. водителј даје коментар и развија дискусију о тешкоћама и њиховом превазилажењу

V. Задаци тренера: задаци тренера пре тренинга;

задаци тренера за време тренинга; задаци тренера после тренинга.

VI. Дискусија о реализованим темама, питања, дилеме...

ТРЕЋА МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА ГИМНАЗИЈА ЗК (КУЛТУРА-КОМУНИКАЦИЈА-КОМПЈУТЕР)

Институција:	Гимназија „Исидора Секулић“ Владике Платона 2 21100 Нови Сад
Координатор:	Ружица Вукобратовић rvukobratovic@gmail.com 063/105-11-30 021/457-233
Аутори:	Ружица Вукобратовић
Реализатори:	Ружица Вукобратовић, Ђурђица Такачи, Катица Дармановић, Татјана Пејовић-Себић, Миланка Деман, Кристина Вукелић
Општи циљеви:	Циљ пројекта је да покаже путеве и могућности подизања нивоа наставног процеса који се презентује помоћу техничко-технолошке базе Гимназије „Исидора Секулић“ у Новом Саду, да инвентивним радовима укаже на решавање актуелних проблема на свим нивоима комуникацијско-информатичких система, да се прикажу могућности интердисциплинарне повезаности, мултимедијалне корелације која треба да постане основа савременог образовања. То су услови који могу да обезбеде квалитетан ниво комуникације са и без компјутера у настави, учење на даљину у коме ће доминирати субјекатска улога ученика и саветодавна улога наставника.

Специфични циљеви: У мултикултуралној и вишенационалној средини којој припада Гимназија „Исидора Секулић“ могуће је лакше приказати путеве и аспекте који су у складу са захтевима савремене наставе, методичких иновација усклађених са информатичким и културолошким помаћима, формулишу се специфични задаци Конференције који залазе у области културе, информатичких система и квалитетне комуникације. Сваки од ова три елемента око себе окупља низ перформанси које се налазе у свакодневном образовном процесу.

Циљна група: наставник предметне наставе – гимназија, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Комуникација - теоретски радови тематски везани за проблеме комуникацијских система применљивих у образовном систему, медијска писменост као полазна тачка теоријских промишљања, имплантација медијских производа (преузетих или креираних за потребе наставе), креативна употреба медија у свакодневном наставном процесу и селектовање квалитетних медијских производа и упућивање учесника на коришћење таквих извора за рад.
2. Култура – излагања теоретских радова везаних за културне феномене у свим областима васпитно-образовног процеса помоћу којих се могу олакшати пријем и разумевање основа свеколиких културних процеса,

приблизити ученицима најбитније аспекте културе који су наставним садржајима предвиђени и мултидисциплинарним приступом створити темељ за изградњу аналитичко-синтетичких судова.

3. Компјутер – теоретски радови који презентују садашње стање у области информатичких система и могућности њихове примене у настави, радови који се баве информатичком писменошћу као основном за решавање културних и комуникацијских проблема у наставном процесу, као и радови који се фокусирају на специфичне теме из области методичких приступа наставним садржајима.
4. Практичан рад; Дискусија о реализованим часовима.
5. Евалуација семинара.

УНАПРЕДИМО СВОЈУ НАСТАВНУ ПРАКСУ: МОГУЋНОСТИ ИЗРАДЕ И ПРИМЕНЕ ОБРАЗОВНОГ ФИЛМА У НАСТАВИ

Институција:	Центар за образовну технологију, д.о.о. Звечанска 54/17 11000 Београд
Координатор:	Ангелина Страхињић s_angelina@ikomline.net 063/811-38-08
Аутори:	Младен Вилотијевић, Андријана Шикл, Владан Младеновић
Реализатори:	Андријана Шикл, Владан Младеновић, Предраг Спасојевић
Општи циљеви:	Теоријско и практично оспособљавање наставника за израду и примену образовног филма у настави ради подизања ефикасности наставе и учења
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за организовање савремене наставе у којој наставници са ученицима и сами ученици израђују и примењују образовне филмове
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Образовни филм и концепт савремене наставе (императиви савремене наставе и одлике образовног филма).
2. Интегрисање образовних филмова у иновативне моделе рада.
3. Дидактичке вредности примене филма у настави.
4. Могућности примене образовног филма.
5. Примена образовног филма у методичким оквирима приликом артикулације наставног часа.
6. Могућност примене образовних филмова у програме основне школе.
7. Извори и садржаји за креирање образовних филмова.
8. Основни захтеви за снимање, обраду и монтажу образовног филма.
9. Различите могућности и начини израде образовног филма (Windows Movie Maker, Photo story...).
10. Употребасервиса Youtube, Teacherstube, ...
11. Конвертовање, видео-материјала и дистрибуција филмова на интернету, компакт-дискovima, мобилним телефонима и сл.
12. Евалуација постигнућа ученика у настави обogaћеној израдом и применом образовног филма.

*Програм може да се реализује и електронским путем

УПРАВЉАЊЕ ОДЕЉЕЊЕМ И НАСТАВОМ ПУТЕМ E-LEARNINGA У
ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

Институција:	Центар за развој и примену науке, технологије и информатике Булевар Ослобођења 39 21100 Нови Сад
Координатор:	Јован Сандић so.sandic@gmail.com 060/020-27-40 021/442-352
Аутори:	Слободан Попов, Жарко Брауновић, Сандић Јован
Реализатори:	Слободан Попов, Жарко Брауновић, Јован Сандић, Иван Лубурић, Звонко Гашпаровић, Андреј Трифковић
Општи циљеви:	Циљ је да се у ванредним ситуацијама применом савремених медија и технологија одржи део наставе како би се умањио губитак у реализацији наставе
Специфични циљеви:	Циљ је да савладају знања потребна за адекватну употребу система за удаљено учење, уз приступ из угла предавача и администратора курса
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих,

наставник општеобразовних предмета – у
средњој уметничкој школи (музичке, балетске,
ликовне), наставник стручног предмета у
основној/средњој уметничкој школи (музичке,
балетске, ликовне), васпитач у дому ученика,
сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:**Тема:**

1. Употреба система за учење на даљину; Полазник се поставља у улогу ученика, улогу, креатора курса и предавача. Креирање курса, додавање корисника и садржаја, избор и праћење активности, комуникација. Организација материјала.
2. Израда интерактивних лекција и електронских тестова. Програм за израду електронских тестова, интеграција мултимедијалних садржаја, планирање и креирање тестова. Обједињавање у целину садржаја интерактивних лекција и примена.
3. Конципирање садржаја за системе за удаљено учење према стандарду SCORM. Концепција садржаја за једну наставну јединицу у складу са стандардом SCORM. Основе стандарда SCORM и алати за израду онлајн и offline материјала. Напредна администрација.

*Програм се реализује само електронским путем

УСАВРШАВАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА НАСТАВНИКА ЗА САВРЕМЕНО ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

K4

П: 4, 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић info@csusabac.rs 064/877-17-91 015/391-599
Аутори:	Снежана Јадрановић, Светлана Димитријевић
Реализатори:	Снежана Јадрановић, Светлана Димитријевић
Општи циљеви:	Унапређивање наставничких компетенција за праћење и вредновање ученичких постигнућа у складу са савременим трендовима у образовању
Специфични циљеви:	Оснаживање наставничких компетенција за објективно, континуирано и подстицајно оцењивање, са јасном повратном информацијом о напредовању ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увођење учесника семинара у појмовно одређење термина који се најчешће помињу у процесу оцењивања. 2. Упознавање са новинама у области оцењивања у правилницима о оцењивању у основној и средњој школи, у Стандардима компетенција наставника, Стандардима о образовним постигнућима и Правилнику о стандардима квалитета рада установе. 3. Сврха и принципи оцењивања ученика (објективност, оцењивање оног што је релевантно, коришћење разноврсних метода и техника оцењивања, инструктивност у давању повратне информације, јавност оцењивања, правичност у оцењивању, редовност и благовременост оцењивања, оцењивање без дискриминације и издвајања по било ком основу, уважавање индивидуалних разлика, потреба, узраста, претходних постигнућа ученика и тренутних услова у којима се оцењивање одвија). 4. Предмет и врсте оцењивања ученика (наставни предмет, модул, владање; описна и бројчана оцена; формативно, сумативно, дијагностичко оцењивање). 5. Шта је оцена; шта се изражава описном оценом; шта се изражава бројчаном оценом; специфичност оцене у зависности од предмета, модула и узраста ученика; шта је ангажовање ученика; оцењивање из предмета који захтевају посебне способности ученика; оцењивање ученика са изузетним способностима; оцењивање ученика коме је потребна додатна подршка (без прилагођених стандарда постигнућа, по прилагођеним стандардима постигнућа); оцењивање верске наставе и грађанског васпитања.

6. Критеријуми бројчаног оцењивања на скали од 1 до 5 (у односу на стандарде постигнућа и степен ангажовања).
7. Начин и поступак оцењивања (иницијално процењивање, усмено, писмено, практични радови, активности и резултата рада ученика, излагање и представљање, учешће у дебати и дискусији, писање есеја, домаћих задатака, учешће у различим облицима групног рада, рад на пројектима, портфолија).
8. Планирање писмених провера (распоред, објављивање, време објаве, број провера).
9. Континуитет оцењивања (на сваком часу, поступање наставника на основу резултата провера, организовање допунског рада).
10. Закључна оцена из предмета.
11. Оцењивање владања ученика.
12. Општи успех ученика (мишљење о напредовању).
13. Обавештавање о оцењивању (ко, кога, када, о чему, колико често обавештава, садржај обавештења).
14. Евиденција о успеху ученика (педагошка документација, прописана евиденција – дневник рада, ђачка књижица).

ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ

„ИЗГОВОР БЕЗ МУКЕ“ САРАДЊА ВАСПИТАЧ – РОДИТЕЉ – ЛОГОПЕД У ФУНКЦИЈИ ПОБОЉШАЊА ИЗГОВОРА ГЛАСОВА КОД ДЕЦЕ

Институција:	ПУ "Бамби" Јосипа Крамера 19 25230 Кула
Координатор:	Љиља Бобић bsuncica@gmail.com 064/803-86-33 025/729-990
Аутори:	Љиља Бобић, Данијела Петровски, Емилија Костић, Мирјана Чапко
Реализатори:	Љиља Бобић, Данијела Петровски, Мирјана Чапко
Општи циљеви:	Јачање сарадње васпитач–родитељ–у циљу превенције, раног уочавања одступања и стимулативног рада
Специфични циљеви:	Подстицање: процене и документовања артикулације, вежби говорних органа и говорних игрица у пракси, доброг говорног модела, вршњачке стимулације
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Значај језика, говора и комуникације.
2. Фактори који утичу на пораст броја деце са неправилним изговором.
3. Утицај различитих говорних модела
4. Разлози који актуелизују деловање на плану побољшања изговора гласова.
5. Настанак гласа и говора.
6. Механизми говора.
7. Говорни органи.
8. Вежбе говорних органа.
9. Процена спретности говорних органа – логомоторика.
10. Правилан изговор гласова – артикулација.
11. Примена инструмената у пракси – документовање (процене квалитета артикулације).
12. Подела гласова по месту творбе.
13. Поставка говорног апарата у функцији произвођења жељеног гласа.
14. Норме изговора.
15. Васпитач и родитељ у адекватном постицају детета у говорном развоју.
16. Предлог говорно-језичких вежби.

«ИНТЕРАКЦИЈА ЗА ДЕТЕ» – ПРОГРАМ ЗА ОСНАЖИВАЊЕ СОЦИО-ЕМОЦИОНАЛНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Институција:	ПУ "Бошко Буха" Блок Саве Ковачевића 8 21460 Врбас
Координатор:	Бојана Јоцовић boja109@yahoo.com 064/219-28-40 021/705-100
Аутори:	Александра Јовановић Мађар
Реализатори:	Александра Јовановић Мађар, Бојана Јоцовић
Општи циљеви:	Подстицање развоја социо-емоционалних компетенти код деце предшколског узраста; Ширење самоспознаје; Сагледавање социо-емоционалног статуса детета на предшколском узрасту
Специфични циљеви:	Јасније разумевање себе и сопственог понашања; Јасније разумевање дечијих понашања; Препознавање и учвршћивање афирмативних начина функционисања
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	22-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа развоја личности (структурални и функционални приказ). Анализа структуре личност. Постер – презентација, анализа упитника. Провера усвојеног кроз увежбавање препознавања активирања одређених делова личности у себи, извештавање.
2. Четири начина понашања која се испољавају у свакодневном животу и раду са децом. Предавање. Повезивање излагања са индивидуалним приказима и примерима из свакодневног искуства који омогућују учесницима да јасније разумеју себе и своје понашање. Раздвајање учесника програма у мале групе (до 5 учесника) са циљем провере разумевања новог материјала, вежба: цртање личних профила.
3. Повезивање начина понашања одраслих са начинима на које они реагују на дететова осећања. Мини-предавање о емоционално-васпитним стиловима. Акцент излагања на идентификацији последица различитих емоционалних стилова по емоционални развој детета. Учесници наводе примере из своје праксе.
4. Емоционално васпитање – дефиниција и примена. Кратко предавање о стилу емоционалног васпитања који уважава и вреднује дететова осећања, а који дете учи како да се руководи својим осећањима у разним околностима. „5 корака у емоционалном васпитању“ - експланација у комбинацији са приказом тест-ситуација из приручника „Помозите детету да разуме своја осећања“. Сумирање утисака и извођење закључака.
5. Улога подстицања у развоју емоционалне компетенције и самопоштовања код детета предшколског узраста (повезаност подстицања и емоционалне компетенције). Прикази подстицајних начина који доприносе оснаживању емоционалне компетенције. Препознавање и навођење подстицајних начина које учесници користе у својој пракси, поређење са новопрказаним начинима.

Кратко предавање о врстама и правилима подстицања уз активно учешће учесника који поткрепљују предавање навођењем примера из личног искуства и искуства у раду са децом. Препознавање важности подстицаја у раду са децом и њихово довођење у везу са начинима који доприносе емоционалном развоју детета. Повезивање праксе са теоријским излагањем кроз вежбу – илустративни прикази из праксе (индивидуални рад или рад у малим групама, у зависности од броја учесника) Дискусија о могућности примене ново-приказаних начина подстицања са циљем унапређења самопоштовања детета и његове емоционалне писмености.

6. Упознавање учесника са специфичностима развојних фаза кроз које пролази дете од рођења до шесте године, са освртом на динамику развоја емоционалне компетности код деце од друге до шесте године. Предавање: рад у малим групама или рад у пару, у зависности од укупног броја учесника. Приказ случајева из праксе; примери из радних листова и приручника. Извештавање, анализа.
7. Питања (учесника) и одговори (аутора) о случајевима из праксе.

АДАПТАЦИЈА – ИНДИВИДУАЛНИ ПРИСТУП И ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА У ПРОЦЕСУ ПРИЛАГОЂАВАЊА ДЕТЕТА НА ВРТИЋ

Институција:	Савез удружења васпитача Србије Горичка бб 11300 Смедерево
Координатор:	Слободанка Радосављевић baptaedu@gmail.com 064/160-83-95 026/615-139
Аутори:	Душанка Стојковић, Весна Дасукидис
Реализатори:	Душанка Стојковић, Весна Дасукидис
Општи циљеви:	Подизање нивоа професионалних компетенција васпитача теоријским и практичним знањима о процесу адаптације детета и породице
Специфични циљеви:	Оспособљавање за откривања и уважавање особености детета и породице и грађење партнерских односа са родитељима у планирању и реализацији адаптације
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Шта подржава емоционални развој (разрада стратегије подршке и охрабрења за свако дете).
2. Шта отежава процес адаптације (адаптација на вртић – за кога све – за децу, за родитеље за медицинске сестре, васпитаче, колико познајемо дете, развијање стратегија за подржавање сваког детета, индивидуализација адаптације, развојно схватање адаптације).
3. План акције – активно укључивање родитеља и брижљиво планирање сваке фазе у процесу адаптације (фаза пре поласка – шта све можемо да урадимо пре поласка деце у вртић; фаза поласка – континуиран пријем; стварање услова за дететову иницијативу; начини подршке и охрабривања... Фаза боравака – дететове емоције као покретач активности – сада и овде заједничко планирање родитеља и васпитача; заједничке игре и активности деце, родитеља и васпитача; заједничка евалуација (родитељи и васпитачи).

АДАПТАЦИЈА ДЕЦЕ УЗ АКТИВНО УЧЕШЋЕ РОДИТЕЉА

Институција:	Предшколска установа „Радосно детињство“ Павла Симића 9 21000 Нови Сад
Координатор:	Дијана Радојковић zdmj@open.telekom.rs 063/560-425
Аутори:	Дијана Радојковић
Реализатори:	Маја Вујановић, Жана Ерделјан, Дијана Радојковић
Општи циљеви:	Сензибилизација медицинских сестара, васпитача и стручних сарадника за увођење родитеља у процес адаптације деце; Едуковање и припрема медицинских сестара, васпитача, стручних сарадника и директора за организовање адаптације деце уз учешће родитеља; Вежбе асертивне комуникације у сарадњи са родитељима. Посебна пажња посвећена је оспособљавању и унапређивању способности комуникације, као и оспособљавању за квалитетну и професионалну сарадњу са родитељима.
Специфични циљеви:	Унапређивање педагошких, наставничких компетенција наставника; Увођење активних, партиципативних и интерактивних метода наставе/учења у основне и средње школе

Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (18 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми на послу медицинске сестре, игра асоцијација. 2. Радионице „Семафор осећања“; „Родитељ у мојој васпитној групи“. 3. Презентовање програма адаптације деце уз учешће родитеља (организација, припрема, избор активности). 4. Садржаји рада са децом и родитељима током прве, друге и треће недеље боравка. 5. Представљање концепције првог родитељског састанка (припрема за евалуациони родитељски састанак, самоевалуација). 6. Евалуација (поређење очекивања учесника у односу на закључке).

Институција:	Висока спортска и здравствена школа струковних студија Тоше Јовановића 11 11000 Београд
Координатор:	Душан Перић dperic@ptt.rs 064/123-06-19
Аутори:	Душан Перић, Небојша Цветковић
Реализатори:	Душан Перић, Небојша Цветковић, Драгана Перић
Општи циљеви:	Борба за здравље најмлађих
Специфични циљеви:	Едукација васпитача предшколских установа о телесним деформитетима деце; Оспособљавање васпитача предшколских установа за самосталну примену специфичних вежби усмерених на превенцију телесних деформитета; Непосредна примена научно проверених садржаја у институционалним условима рада са децом предшколског узраста; Рад на масовнијем укључивању родитеља у процес превенције телесних деформитета
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Узроци, врсте и механизми стварања телесних деформитета код деце предшколског узраста.
2. Технике за процену постуралног статуса (стања кичме и стопала) код деце предшколског узраста.
3. Специфичне превентивне игре усмерене на ангажовање дечје мотивације.
4. Организациони облици рада.
5. Примена специфичних справа и реквизита.

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача Ђирила и Методија 25 18300 Пирот
Координатор:	Данијела Видановић rakadem@ptt.rs 010/345-237
Аутори:	Татјана Марковић
Реализатори:	Драгана Бранковић, Оливера Вуковојац, Жељко Марковић, Татјана Марковић
Општи циљеви:	Упознавање васпитача са феноменом креативности, и њихово оспособљавање за препознавање, неговање и адекватан рад на васпитању креативне личности
Специфични циљеви:	Развијање сопствених креативних способности као предуслова за развој и испољавање креативних потенцијала деце (обезбедити деци добре узорне креативног понашања); Развијање креативности као димензије мишљења-дивергентног мишљења, тражење што већег броја решења и њихове комбинаторике са претходним искуством; подстицати особине које ће очувати примарну креативност и стимулисати секундарне креативне процесе: аутономност, независност, спонтаност, маштовитост, радозналост, аутентичност, уживање у имагинативној игри; Обезбеђивање оптималних

услова, повољне стимулативне средине у којој ће свако дете моћи да користи различита средства креативног израза: (реч, ритам, линију, покрет) развијајући индивидуалност, самопоуздање и самопоштовање; креативно вежбање које ће учити децу како да мисле – одбацујући устаљене начине мишљења и развијајући креативни став.

Циљна група: васпитач у предшколској установи

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Програм семинара; Мишљење и креативност;
2. Како мењати праксу; креативно планирање.
3. Облици и методе рада; индивидуализација.

ВЕШТИНЕ ВОЂЕЊА РАДИОНИЦА – ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА У РАДУ СА ДЕЦОМ ПРИПРЕМНИХ ГРУПА И У РАДУ СА РОДИТЕЉИМА

Институција:	Предшколска установа "Радосно детињство" Павла Симића 9 21100 Нови Сад
Координатор:	Катарина Мајкић katarina.majkic@gmail.com 063/561-420 021/689-76-88
Аутори:	Катарина Мајкић, Зоран Савески
Реализатори:	Катарина Мајкић, Зоран Савески, Мила Радовановић
Општи циљеви:	Стицање вештина вођења радионица; Упознавање са структуром радионице и техникама које се у радионици примењују у раду са децом и у раду са родитељима
Специфични циљеви:	Упознавање са специфичностима радионичарских техника које се користе у раду са децом и родитељима; Стицање вештина за интерактиван рад са групом
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	12-22
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Шта су радионице.
2. Циљеви и задаци радионице.
3. Врсте радионица.
4. Врсте учења заступљене у радионицама (како уче деца, како уче одрасли).
5. Структура радионице.
6. Сценарио радионице.
7. Одређивање садржаја радионице.
8. Специфичности примене радионица у раду са децом, односно одраслима.
9. Креирање радионице.
10. Како структурирати радионицу за децу.
11. Како структурирати радионицу за одрасле.
12. Основне методе и технике радионица.
13. Врсте игара у радионицама.
14. Фацилитација.
15. Евалуација.

ВИЗУЕЛНО МИШЉЕЊЕ (ЛИКОВНЕ АКТИВНОСТИ У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ)

Институција:	Предшколска установа „Радосно детињство“ Павла Симића 9 21000 Нови Сад
Координатор:	Жељка Милановић zeljkamil@neobee.net 063/561-361
Аутори:	Жељка Милановић, Слобода Бодулић, Драган Јајић
Реализатори:	Жељка Милановић, Слобода Бодулић, Драган Јајић
Општи циљеви:	Проширити знања и искуства васпитача и мед. сестара у реализацији ликовних активности и унапредити њихове вештине у реализацији истих
Специфични циљеви:	Едуковати и охрабрити васпитаче и мед. сестре у процесу формирања личног става и широког визуелног мишљења кроз ликовни израз; Проширити знања о очекиваним способностима деце предшколског узраста у области ликовног васпитања; Оспособити их да негују стваралачке и креативне потенцијале деце пружањем могућности за искуствена истраживања
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Комуницирање ликовним језиком.
2. Ликовни елементи са практичним вежбама.
3. Методски поступци у раду са предшколском децом, повезивање ликовних активности са осталим врстама активности (рад са децом јасленог и старијег предшколског узраста).
4. Планирање ликовних активности (радионица). Практични рад – обликовање у простору; каширање.
5. Линија као ликовни елемент.
6. Припрема за почетно писање кроз ликовне активности.
7. Практичан рад – примена линије.
8. Графичке и предграфичке технике примерене предшколској деци. Практичан рад – гратаж, моноטיפија, картон штампа, вајање – глина.
9. Естетско процењивање дечјег цртежа.
10. Евалуација.

Институција:	Учитељски факултет Призрен Немањина бб 38218 Лепосавић
Координатор:	Славиша Петровић slaki@medianis.net 064/198-15-83 018/805-039
Аутори:	Александар Милојевић, Славиша Петровић
Реализатори:	Александар Милојевић, Славиша Петровић, Небојша Цветковић, Славољуб Величковић
Општи циљеви:	Усавршавање и образовање васпитача уз обезбеђивање вишег квалитета коришћења информационих технологија у раду са децом у предшколским установама
Специфични циљеви:	Утврђивање нивоа оспособљености васпитача за коришћење информационих технологија; Утврђивање колико и у које сврхе деца предшколског узраста проводе времена у коришћењу рачунара; Утврђивање могућности успостављања стандарда (у смислу интерних стандарда) за временско и садржајно оптерећење деце у коришћењу информационих технологија; Дефинисање обима и садржаја едукације васпитача који раде у предшколским установама
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника:	15
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психолошка радионица „Хоћу да будем хакер!“ 2. Испитивање ставова васпитача и друштвене средине о употреби ИКТ технологије у васпитању и образовању предшколске деце која живе у информатичкој ери. 3. Виртуелна бајковитост – савремени приступ бајкама као могућност васпитања деце и упознавања околине, апострофирајући безбедност деце. 4. Радионица „Дај ми ... један круг“ (оспособљавање за израду мултимедијалних интерактивних активности кроз игру или истраживање деце у предвиђеним активностима). 5. Деца сама решавају проблеме или се упознају са околином кроз интерактивну презентацију. 6. Радионица „Сајбер вртић“ – коришћење интернет сервиса за правилан избор садржаја као могућност организовања активности.

Институција:	Предшколска установа "Пчелица" Орловића Павла бб 18100 Ниш
Координатор:	Зорица Станисављевић Петровић pena.marinkovic@hotmail.com 063/893-57-88 018/240-209
Аутори:	Зорица Станисављевић Петровић
Реализатори:	Зорица Станисављевић Петровић, Слађана Анђелковић, Марина Милановић
Општи циљеви:	Иновирање в. о. рада у вртићу савременим стратегијама поучавања и интегрисаног кооперативног учења на терену; Отварање вртића ка сарадњи са окружењем
Специфични циљеви:	Планирање и реализација васпитно-образовних активности у аутентичним амбијентима – непосредном природном и друштвеном окружењу
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа праксе и потреба васпитача везаних за рад на терену (планирање, реализација и евалуација васпитно-образовних активности у аутентичним амбијентима – непосредном природном и друштвеном окружењу).
2. Препознавање изазова и могућности различитих средина за учење, структуисање и развијање креативних решења.
3. Аутентични амбијент – прилика за уочавање, истраживање, анализу, проверавање, откривање начина на који су различите ствари повезане – самостална конструкција система.
4. Промене у улогама васпитача (праћење и развој интересовања, креирање позитивне атмосфере, прилагођавање условима конкретног окружења, уважавање специфичности и карактеристика локалног окружења, отвореност за нове идеје, предлоге и мишљења деце).
5. Подстицање способности самосталног учења и самосталне употребе знања, применом разноврсних стратегија поучавања (осмишљавање и организовање различитих васпитно-образовних ситуација, активности и акција у сарадњи са локалном заједницом).
6. Писање дневника рада, извештаја са терена и евалуација урађеног.
7. Презентовање продуката рада на терену.
8. Учесће и партнерство родитеља и других актера из локалног окружења у планирању, извођењу активности и евалуацији урађеног.
9. Отварање вртића према локалној средини, успостављање и развој партнерских односа са локалним партнерима.

ВРТИЋ КАО БАЗА ЕМОЦИОНАЛНЕ СИГУРНОСТИ – ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА ЗА СОЦИОЕМОЦИОНАЛНИ РАЗВОЈ ДЕТЕТА

K1

II:

Институција:	Филозофски факултет, Одсек за психологију Др Зорана Ђинђића 2 21100 Нови Сад
Координатор:	Ивана Михић imihic@ff.uns.ac.rs 064/238-93-16 021/458-948
Аутори:	Ивана Михић, Олгица Стојић, Споменка Дивљан
Реализатори:	Неда Аврамов, Саманта Оковацки, Наташа Томић, Марија Станојевић, Љиљана Илић, Јована Бачић, Дејана Великић
Општи циљеви:	Развијање модела адаптације деце у вртићу који ће детету обезбедити подстицајније услове за развој базиране на теорији афективне везаности; Развијање модела функционисања вртића као емоционалне сигурне базе за развој детета и породице; Јачање професионалних компетенција васпитног особља
Специфични циљеви:	Упознавање учесника са практичном применом теорије афективне везаности у периоду адаптације деце на јаслице и вртић; Упознавање учесника са сигурним и несигурним обрасцима афективне везаности –начини процене, чиниоци сигурности и вулнерабилност деце у контексту адаптације и развоја; Сензибилизација учесника да препознају типична понашања код деце која се именују као сигнална и упознавање са појмом контролног система бриге; Упознавање учесника са улогом

васпитача у процесу формирања сигурне емотивне везе са дететом; Сензибилизација учесника за препознавање сопственог унутрашњег радног модела и ефеката на начин бриге о детету и рада са децом; Сазнавање о могућностима да вртић као институција постане емоционална сигурна база за дете и породицу; Подучавање о тимском укључивању свих актера у вртићу у пружању подршке детету и породици; Развијање потребних вештина код учесника које ће им омогућити да предвиде ток адаптације за поједину децу

Циљна група: васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа типичних понашања из миљеа породичног оквира и именовање потреба које стоје иза тих понашања.
2. Анализа понашања деце у типичним ситуацијама у току адаптације и боравка у вртићу, препознавање потреба детета од родитеља и васпитача.
3. Упознавање појма афективне везаности детета и типовима афективне везаности.
4. Разматрање улоге васпитача и улоге УРМ у процесу формирања сигурне базе у односу васпитач–дете.

5. Усвајање вештина процене афективне везаности деце при поласку у вртић применом батерије инструмената и коришћењу добијених података у планирању, праћењу, посматрању деце и подизању нивоа сарадње са породицом.
6. Анализа постојећих програма адаптације у вртићима и истраживање могућности одговора вртића на потребе детета и постане сигурна база за дете и породицу.
7. Рад на развоју могућности повезивања и сарадње значајних особа из предшколске установе ради јачања капацитета за подршку социоемоционалном развоју деце и развој сигурне афективне везаности код деце.
8. Релаксационе игрице за учеснике – енергизација.
9. Евалуација семинара

Институција:	Предшколска установа „Галеб“ Извидничка 17 12300 Петровац на Млави
Координатор:	Ивана Милановић milanovicivana@open.telekom.rs milanovicivana@gmail.com 064/867-99-77 012/320-375
Аутори:	Невенка Аранђеловић, Ивана Милановић
Реализатори:	Невенка Аранђеловић, Ивана Милановић
Општи циљеви:	Развој вештина успешне комуникације стварање квалитетног комуникацијског контекста вртић – безбедна и сигурна средина за учење и развој
Специфични циљеви:	Схватање значаја комуникације; Развој свести о сопственом понашању у социјалним односима; Развој вештина успешног решавања конфликта; Подстицање самопоштовања; Развој самопоуздања; Подстицање тимског рада; Побољшање атмосфере и међуљудских односа у колективу; Унапређивање сарадње породице и вртића
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Комуникација (одређење, претпоставке успешне комуникације), проблеми у комуникацији (баријере и како их отклонити, трансакциона анализа, предрасуде).
2. Конфликти (одређење, најчешће понашање у конфликтима, узроци и типови конфликта, начини решавања конфликта).
3. Вештине корисне за решавање конфликта, асертивност (асертивно, дефанзивно и агресивно понашање).
4. Тимски рад (одређење, формирање и улоге у тиму, доношење одлука, фазе развоја, проблеми тимског рада). Сарадња породице и вртића (системски приступ, типови родитеља, облици, принципи и методе сарадње, родитељи као партнери и ресурси).

Институција:	ПУ"Радосно детињство" Павла Симића 9 21100 Нови Сад
Координатор:	Зорица Лаковић punps@neobee.net 063/560-574 021/661-05-28
Аутори:	Зорица Лаковић, Драган Јајић, Жељка Милановић, Стојана Зечевић, Тијана Палковљевић, Снежана Мишић, Александра Стефанов, Љубица Симоновић, Јована Милутиновић
Реализатори:	Зорица Лаковић, Драган Јајић, Жељка Милановић, Стојана Зечевић, Тијана Палковљевић, Снежана Мишић, Александра Стефанов, Љубица Симоновић, Јована Милутиновић
Општи циљеви:	Обезбедити доступност институција културе деци без обзира на социјалну, културну, религијску припадност, место боравка и сметње у развоју
Специфични циљеви:	Оспособљавање васпитача да друштвену средину користе за развој и учење деце; Проширивање дечјег искуства кроз естетски доживљај
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 25
Трајање: три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са основним полазиштима, значајем друштвене средине за развој и учење деце.
2. Врсте сарадње са друштвеном средином и добитима за дете.
3. Улоге у сарадњи (васпитача, стручних сарадника, родитеља).
4. Планирање сарадње са друштвеном средином (годишње, месечно, дневно).
5. Припремне и завршне активности у вртићу.
6. Сарадња са родитељима, начини, облици сарадње (активно укључивање родитеља).
7. Документација, портфолио за дете, документација групе, летопис вртића.
8. Уметност и дете, дечји ликовни рад, резултати и ефекти естетско-образовних програма за децу.
9. Образовни програми у галерији (врсте и могућности).
10. Естетска анализа уметничког дела, мотиви, подстицаји за ликовне активности (тема, ликовни задатак, технике).
11. Упознавање са улогом, ресурсима, значајем и могућностима за развој сарадње са васпитно-образовним институцијама у локалној заједници (Галерија Матице српске).
12. Стицање знања у галерији о уметничком фонду и потребних вештина за самосталну реализацију специфичних програма.
13. Естетска процена дечјих ликовних радова насталих после посете галерији.
14. Евалуација програма.

Институција:	Савез удружења медицинских сестара предшколских установа Србије Господар Јевремова 18 11000 Београд
Координатор:	Радмила Ивановић podgora@ptt.rs 064/356-79-26 011/252-33-20
Аутори:	Радмила Ивановић
Реализатори:	Радмила Ивановић, Татјана Матијаш
Општи циљеви:	Стручно оспособљавање медицинских сестара за континуирано праћење и унапређивање говорног развоја и комуникативних способности у оквиру целовитог психофизичког развоја детета
Специфични циљеви:	Проширивање сазнања да се говорни развој детета одвија активном говорном праксом у размени са другима; развој дечјих говорних способности; Праћење и процењивање говорног постигнућа детета (деце); Развијање васпитно-образовног програма који је примерен детету (индивидуализовани приступ детету); Примена релевантних методичких поступака којима се помаже детету да развија говорне капацитете; Продуковање и примена активности и игара за говорно активирање детета, али и коришћење животног контекста; Овладавање вештинама комуницирања са децом

Циљна група:	медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (18 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Потребe деце (невербална комуникација; практично-ситуациона комуникација; језик осећања – језик радњи; дете и одрасли у практично-ситуационој комуникацији, употреба говора на раном узрасту – комуникативне функције говора; методички поступци за развој комуникативних вештина деце). 2. Одлике говора детета раног узраста и трендови развоја; протокол праћења говорног постигнућа детета. 3. Спонтане говорне игре деце раног узраста (симболичка игра – структурална обележја, развој и начини подстицања; средина за учење: родитељи у јаслама). 4. Примена програма – практичан рад у васпитној групи (избор проблема, примена, праћење и сумирање искуства). 5. Евалуација и самоевалуација (презентација искуства и размена о практичном искуству у раду са децом). 6. Типови образовних активности (проширивање и учвршћивање сазнања да се говор учи у размени са другима, невербални говор, како препознати симболичку игру...). 7. Практичне активности (примена и провера одређених сазнања у раду са децом). 8. Евалуација: процена реализованог програма са циљем да се програм прилагоди потребама учесника и увиди степен личног ангажовања;

Рефлексивна – размена мишљења о начину решавања одређених практичних питања (како бележити говор деце и како вршити процену говорног развоја детета, како вршити анализу говорних понашања деце); Стваралачка – развијање програма који треба да буде стваралачки чин (на методичком плану стваралачки приступ огледа се у методичким поступцима на пр.: шта понудити детету које не говори или мало говори или детету које се служи само невербалним сигнаlima... игролике – играње речима, гласовима, активности за одржавање динамике)

Институција:	Удружење васпитача Београда Љутице Богдана 46 11000 Београд
Координатор:	Радмила Ивановић podgora@ptt.rs 064/356-79-26 011/252-33-20
Аутори:	Радмила Ивановић
Реализатори:	Радмила Ивановић
Општи циљеви:	Унапређивање говорних способности деце предшколског узраста оквиру целовитог психофизичког развоја
Специфични циљеви:	Примена радионица са понуђеним сценаријима у раду са децом; Процену како деца прихватају форму радионица, колико су говорно ангажована, коју употребу говора практикују; Уношење промена у даљем развијању програма на основу евалуације; Израда ауторских радионица са применом и увидом у процес одвијања рада; Методичка самопроцену васпитача о изведеним активностима. Крајњи циљ је промишљање и делање које води ка томе да говорне радионице за децу постану дечје говорне радионице
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

1. Основне поставке радионичарског рада.
2. Специфичности радионичарског рада са децом предшколског узраста.
3. Типови говорних радионица.
4. Анализа снимљених радионица у раду са децом.
5. Евалуација радионица (ефекти, параметри и индикатори).
6. креирање радионица и примена радионица.
7. Развијање говорних радионица (усложњавање и поједностављивање) сходно потребама деце и намери васпитача.
8. Нека искуства у раду са децом.
9. Евалуација семинара.

Институција:	Савез удружења медицинских сестара предшколских установа Србије Господар Јевремова 18 11000 Београд
Координатор:	Јованка Богданов jovanka.bogdanov@mpn.gov.rs 063/835-32-54 011/361-65-30
Аутори:	Јованка Богданов, Љиљана Маролт
Реализатори:	Јованка Богданов, Љиљана Маролт
Општи циљеви:	Овладавање основним идејама и вештинама развијања индивидуализованог приступа ради пружања оптималне подршке развоју сваког детета
Специфични циљеви:	Оспособљавање васпитача да препознају и идентификују снаге сваког детета у специфичном контексту одрастања детета; Примена принципа дечјег развоја и учења у процесу развијања програма који полази од детета; Јачање компетенција васпитача за прилагођавање и обогаћивање програма у сусрет јединственим потребама сваког детета – развијање инклузивног приступа; Тимски рад у процесу развијања програма и јачања партнерства са родитељима

Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Контекст одрастања детета (Јуриј Бронфенбренер – еколошки модел развоја). 2. Вредновање и самовредновање (поглед на програм из перспективе детета, родитеља, професионалаца). 3. Креирање средине која подржава развој и учење сваког детета. 4. Карактеристике игровног материјала примереног развоју детета. 5. Портрет детета и персонализовани инвентар. 6. Стратегије за развијање подршке сваком детету у вртићу и породици. 7. Планирање распореда дневних активности – ритма дана. 8. Карактеристике дечјег развоја као полазиште у планирању, реализацији и евалуацији васпитно-образовног програма. 9. Идентификовање снага детета у функцији подстицања целовитог развоја. 10. Праћење дечјег развоја и напредовања. 11. Коришћење података о дечјем развоју за индивидуализовано планирање активности и пружање додатне подршке, посебно деци из осетљивих група. 12. Тимски рад васпитача и родитеља ради пружања оптималне подршке сваком детету.

Институција:	Образовање плус Старца Милије 1/10 11000 Београд
Координатор:	Снежана Борисављевић zana@detepius.rs 063/853-31-67 011/256-34-20
Аутори:	Снежана Борисављевић, Евгенија Јокановић
Реализатори:	Снежана Борисављевић, Евгенија Јокановић, Марија Белензада, Ранка Маринковић, Драгана Милић, Зоранка Берар, Милена Пјевић, Снежана Вујичић, Весна Белчевић, Мирјана Јелисијевић
Општи циљеви:	Јачање компетенција васпитача за подстицање сознајног развоја деце уз поштовање њихове индивидуалности (темперамента, потреба, интересовања)
Специфични циљеви:	Развијање вештина за комуникацију и рад са децом различитих темперамената и типа интелигенције, за стварање атмосфере инклузивности у групи
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теорија вишеструке интелигенције Хауарда Гарднера.
2. Вишеструка интелигенција и подстицање знајног развоја деце.
3. Успешна припрема за школу – развој координације и моторике.
4. Припрема за школу – припрема за писање и читање.
5. Темпераменти као начин реаговања.
6. Темпераменти код деце.
7. Атмосфера у групи.
8. Психолошки имунитет.
9. Активности за вежбање ритма, координације, моторике.

Институција:	Центар за добровољни рад и помоћ деци "ДУГА" Заплањска 79 11000 Београд
Координатор:	Татјана Симовић tatjanasimovic@gmail.com 063/621-407 037/422-043
Аутори:	Татјана Симовић, Радмила Марушић
Реализатори:	Татјана Симовић, Радмила Марушић, Весна Сузовић, Слободанка Гашић Павишић
Општи циљеви:	Укључивање деце са развојним ризиком у образовни и васпитни процес; Развијање компетенција васпитача и стручних сарадника
Специфични циљеви:	Едукација васпитача и стручних сарадника за адекватан приступ деци са сметњама у развоју; Унапређење тимског рада у установи и сарадње са партнерима
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Утицај различитих фактора (стимулативних и нестимулативних; подстицајних и отежавајућих) на рани развој детета.
2. Како препознати дете које има сметње у развоју и понашању (агресивна деца, екстремно немирна деца – хиперкинетички синдром, деца са поремећајем пажње – ADD, повучена пасивна, изолована деца, деца са поремећајем у психомоторном развоју, деца са проблемима у регулисању навика на чистоћу, поремећеним ритмом спавања и храњења, често болесна деца.
3. Значај повољне психосоцијалне климе у породици и предшколској установи као веома битан чинилац за развој детета.
4. Сарадња са родитељима деце која имају сметње у развоју.
5. Начини и облици сарадња предшколске установе, здравствене службе и локалне заједнице у функцији ефикасног помагања деци са сметњама у развоју.
6. Оптерећења и стресови васпитача и како се изборити са њима.

Институција:	Савез удружења васпитача Србије Горичка бб 11300 Смедерево
Координатор:	Слободанка Радосављевић baptaedu@gmail.com 064/160-83-95 026/615-139
Аутори:	Душанка Стојковић, Нена Маринковић, Слободанка Радосављевић
Реализатори:	Душанка Стојковић, Нена Маринковић, Слободанка Радосављевић
Општи циљеви:	Подизање професионалних компетенција васпитача у области драмског стваралаштва, унапређивање и подстицање дечјег драмског стваралаштва и изражавања
Специфични циљеви:	Унапређивање знања и вештина у подстицању стваралаштва, богаћењу драмских активности, развијању способности подржавања дечјих креативних потенцијала
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај игре у подстицању дечјег драмског стваралаштва (врсте игара значајних за процес драмског стварања и изражавања).
2. Улога дечјег искуства у стваралачком изразу.
3. Развијање интеракције и стварање услова за активно учешће детета и одраслих.
4. Васпитач-вођа, васпитач-учесник.
5. Родитељ као партнер и подршка у процесу драмског стварања.
6. Дете као творац (тема, садржаја и форми драмских активности и игара).
7. Процес изнад продуката – како стићи до представе, а сачувати игру.

ДОКУМЕНТОВАЊЕ РАДА У ВАСПИТНОЈ ГРУПИ У ФУНКЦИЈИ ПОДСТИЦАЊА ДЕЧЈЕГ РАЗВОЈА И НАПРЕДОВАЊА

Институција:	Савез удружења медицинских сестара предшколских установа Србије Господар Јевремова 18 11000 Београд
Координатор:	Љерка Ђорђевић ljerkadjordjevic@live.com 064/813-40-47 011/278-71-45
Аутори:	Љерка Ђорђевић, Гордана Цветковић
Реализатори:	Љерка Ђорђевић, Гордана Цветковић, Биљана Којовић, Ана Којић
Општи циљеви:	Унапређење васпитно-образовног рада и процеса документовања у предшколским установама
Специфични циљеви:	Унапређење процеса посматрања, праћења и документовања дечјег развоја и напредовања, као основе за развијање квалитетног програма у васпитној групи; Унапређење процеса планирања, програмирања и реализације васпитно-образовног рада; Унапређење квалитета социјалне и физичке средине за учење и развој вештина и способности самовредновања и вредновања рада
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Одабрани сегменти Општих основа предшколског програма (схватање о детету; начела васпитно-образовног рада, улоге васпитача у савременој концепцији предшколског васпитања и образовања). 2. Посматрање, праћење и евидентирање дечјег развоја и напредовања (различити инструменти и технике). 3. Вежбање техника посматрања (видео- материјал). 4. Критеријуми повољне средине за учење (физичке и социјалне; подаци добијени посматрањем као основа за креирање средине; развојна мапа и средина за учење у васпитној групи; улога васпитача). 5. Вредновање и самовредновање процеса планирања и евидентирања васпитно-образовног рада. 6. Израда смерница за планирање васпитно-образовног рада заснованог на вредновању и критичкој анализи. 7. Документација у васпитној групи у функцији ефикасног планирања и остваривања програма, као врста доказа у процесу вредновања и самовредновања. 8. Евалуација.

Институција:	ПУ "Бамби" Јосипа Крамера 19 25230 Кула
Координатор:	Марица Мецек bsuncica@gmail.com 064/152-74-45 025/729-990
Аутори:	Марица Мецек, Весна Јововић, Снежана Булатовић
Реализатори:	Марица Мецек, Весна Јововић, Снежана Булатовић
Општи циљеви:	Подизање квалитета и континуитет утицаја на развој и напредовање детета у вртићу и породици
Специфични циљеви:	Уочавање значаја: породице у индивидуализацији, усклађених очекивања; саветодавног рада, документовања, евалуације и самоевалуације сарадње
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Међусобна информисаност.
2. Облици сарадње са породицом (значај комбиновања различитих облика сарадње да би се задовољиле различите потребе родитеља).
3. На које све начине делујемо образовно на родитеље.
4. Побуђивање и развијање интересовања родитеља.
5. Међусобна очекивања родитеља и васпитача.
6. Укључивање родитеља у непосредни васпитно-образовни рад (аргументи за, аргументи против).
7. Препоруке васпитачима и препоруке родитељима за успешно укључивање родитеља у непосредан васпитно-образовни рад.
8. Саветодавни рад – значај и суштина.
9. Саветодавни рад са родитељима деце са сметњама у развоју и са проблематичним понашањем.
10. Планирање сарадње са породицом.
11. Развијање квалитетне стратегије сарадње.
12. Родитељи и Припремни предшколски програм.
13. Шта карактерише дете спремно за школу.
14. Улога васпитача, улога родитеља и препоруке родитељима у припреми деце за школу.
15. Улога родитеља у индивидуализацији васпитно-образовног процеса.
16. Родитељ и период адаптације.
17. Значај документовања сарадње са породицом.
18. Евалуација и самоевалуација сарадње са породицом.

Институција:	Удружење предшколских радника Париске Комуне 31-33 11070 Нови Београд
Координатор:	Маја Стојановић maja.stojanovic68@gmail.com 065/474-70-10 011/267-62-32
Аутори:	Данче Тришић
Реализатори:	Данче Тришић, Вера Ђеранић, Драгана Лакић Радовановић, Јелена Тришић Стајић
Општи циљеви:	Овладавање вештинама подстицања дечијег сазнајног потенцијала у области развоја говора
Специфични циљеви:	Богађење речничког фонда; Увођење деце у област писаног говора и припрема за касније описмењавање; Ангажовање и постепено продужавање пажње код деце; Успостављање јединственог васпитно образовног утицаја породице и вртића; Неговање код деце говора који води сарадњи и комуникацији; Подстицање дечијих мисаоних процеса кроз активну улогу детета; Умрежавање кључних носиоца дечијег развоја и напредовања у процес грађења активности из области развоја говора
Циљна група:	васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Досадашњи рад у овој области.
2. Карактеристике развоја говора деце на предшколском узрасту.
3. Методе истраживања развоја говора и подршка дечијем развоју у области културе говора.
4. Радионице – Израда средстава (презентација рада из праксе аутора); Успостављање правила игре; Активна улога детета; Прављење заједничког плана за процену дечијих могућности.
5. Представљање приручника „Игра слова и речи“.
6. Презентација ситуација где је добит за дете очигледна.
7. Радионице – Слова и речи (активности које подстичу децу на сарадњу и комуникацију); Говорно стваралачке игре и презентација дечијег стваралаштва; Мотивационе технике за укључивање родитеља; Прављење позивног писма
8. Радионица по групама – Прављење плана активности; Анализа – добит за све учеснике васпитно-образовног процеса (дете, родитељ, васпитач).
9. Евалуација семинара.

ИГРАЛИЦА-ПРИЧАЛИЦА/ИГРЕ У ФУНКЦИЈИ ПОБОЉШАЊА ГОВОРНО-ЈЕЗИЧКОГ СТАТУСА

Институција:	Предшколска установа „Бошко Буха“ Прерадовићева 2а 11000 Београд
Координатор:	Јасна Вуклиш jvuklis@yahoo.com 063/847-37-70 011/359-43-75
Аутори:	Јасна Вуклиш
Реализатори:	Јасна Вуклиш, Ана Којић, Биљана Којовић
Општи циљеви:	Подстицање говорног развоја кроз игру са акцентом на изазивање, утврђивање и корекцију гласова деце, адекватна припрема деце са говорно-језичким поремећајима за полазак у школу
Специфични циљеви:	Повећање броја и репертоара активности из области развоја говора и артикулације оспособљавање родитеља и васпитача за реализацију активности које побољшавају говорни статус без обавезне асистенције стручног лица-логопеда
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа досадашње праксе у овој области.
2. Карактеристике развоја говора предшколског детета (од прве до седме године), развој говора у контексту општег развоја.
3. Посматрање и праћење деце у области развоја говора у контексту подржавања и подстицања развоја.
4. Улога одраслог и утицај средине и околности у подстицању развоја говора – подстицајни и ометајући фактори.
5. Улога детета – дете као говорни модел, вршњачко учење, кооперација.
6. Уводне вежбе за побољшање психомоторних функција (акустичке вежбе, вежбе говорних органа, вежбе пажње; вежбе правилног дисања; игре и активности за бољу артикулацију гласова; игре – вежбе за бољи за фонематски слих; игре за развој крупне и fine моторике; игре имитације као моторичка способност; осећај за ритам; координација покрета; игре за богаћење речника; подстицање деце на комуникацију, интеракцију и кооперативну игру).

ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА – ОДГОВОР НА АУТЕНТИЧНЕ ПОТРЕБЕ И МОГУЋНОСТИ ПРЕДШКОЛСКОГ ДЕТЕТА

Институција:	Савез удружења медицинских сестара предшколских установа Србије Господар Јевремова 18 11000 Београд
Координатор:	Јованка Богданов jovanka.bogdanov@mpn.gov.rs 063/835-32-54 011/361-65-30
Аутори:	Јованка Богданов, Љиљана Маролт
Реализатори:	Јованка Богданов, Љиљана Маролт, Весна Дасукидис
Општи циљеви:	Овладавање основним идејама и вештинама развијања индивидуализованог приступа детету и стратегија за подстицање дечјег развоја
Специфични циљеви:	Оспособљавање васпитача да препознају и подрже индивидуалне особености сваког детета (интересовања, вештине, искуства, језик, способности, култура); Развијање партнерства са родитељима; Развијање програма који уважава индивидуалне особености деце
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Вишеструке перспективе у процени квалитета сопствене васпитне праксе.
2. Појам и значај развијања индивидуализованог приступа.
3. Шта свако дете чини јединственим.
4. Интерактиван начин развијања програма.
5. Улоге васпитача.
6. Посматрање и праћење у функцији упознавања јединствених карактеристика детета.
7. Индивидуализовано планирање.
8. Индивидуализација средине за учење (интеракција; активности; ритам дана).
9. Подршка дечјем развоју грађењем партнерства са родитељима.
10. Евидентирање и документовање дечјег индивидуалног напредовања – портфолио.

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача Ћирила и Методија 29 18300 Пирот
Координатор:	Данијела Видановић rakadem@ptt.rs 010/345-237
Аутори:	Татјана Марковић
Реализатори:	Драгана Бранковић, Татјана Марковић, Данијела Видановић
Општи циљеви:	Јачање професионалних компетенција васпитача у области иновативних модела и приступа у раду (интегративни, пројектантски, проблемски)
Специфични циљеви:	Упознавање са основним карактеристикама интегративног курикулума, путем анализе и компарације са постојећим, уз спремност за заједничко истраживање, ревидирање, надограђивање према специфичностима саме предшколске установе; Интегративном праксом (имплементацијом курикулума који настаје у њој) у тимском раду развијати самосталност у ауторегулативности вртића; Пројектантским приступом у раду брисати границе између појединих методика обезбеђујући стварање нових целина по угледу на начин на који деца савладавају проблеме у реалном свету. Персоналном интеграцијом (васпитача у тимском раду, деца у различитим бројчаним и

узрасним формацијама) развијати квалитет и интензитет међусобних односа; Упознавање са начинима праћења дечјег развоја (индивидуалних потреба, склоности, потенцијала, интересовања, могућности...) и прављења документације као предуслова за грађење интегративног курикулума; Координисање свих елемената који чине организацију живота и рада: набавку и понуду материјала, распоређивање времена (не учествовање све деце у истим активностима у исто време и на исти начин), структурирање простора (тако да промовише саморегулацију, независност, истраживање, решавање проблема); Развијати особине и квалитете: креативност, независност, спонтаност, машовитост, радозналост, аутентичност, иницијативност, самопоуздање, снажљивост у непредвиђеним ситуацијама, способност решавања проблема и сл.; Упознавање са начинима истраживања властите васпитне праксе, „остварене“ теорије која не само да се испробава у пракси, него која и настаје у пракси.

Циљна група: васпитач у предшколској установи

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм – интегративни курикулум ↔ интегративна пракса.
2. Како мењати праксу, шта мењати и у шта променити.
3. Како извршити промену.
4. Интегративно планирање.
5. Тимски рад.

Институција:	Удружење Креативни учитељи Саве Ковачевића 138 11309 Лештане
Координатор:	Момчило Степановић stlamomcilo@gmail.com 064/135-72-78 011/228-09-32
Аутори:	Момчило Степановић, Мирјана Стаменковић, Јасмина Петровић, Гордана Петровић, Слађана Обрадовић, Невена Поповић, Весна Петровић, Јасмина Панџић, Сузана Марјановић, Биљана Суботић
Реализатори:	Момчило Степановић, Мирјана Стаменковић, Јасмина Петровић, Слађана Обрадовић, Невена Поповић, Весна Петровић, Јасмина Панџић, Сузана Марјановић, Биљана Суботић
Општи циљеви:	Обука полазника за примену иновативне методологије интегрисане припреме деце за школу и учење
Специфични циљеви:	Едукација полазника о целовитој припреми деце за школу и учење методама „предчитање“ и "симболичка писменост" које обједињују све области наставног рада
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Интегрисани приступ учењу и настави – Појам и основни принципи интегрисане наставе; Вишеструка интелигенција – различите способности и стилови учења; Припрема за школу, учење и живот; Радионица – Вештине и знања (истраживање структуре вештина и знања којим деца треба да овладају током припреме за учење и описмењавање); Интегрисана настава – предности и недостаци.
2. У свету симбола – Деца и симболи („симболичка“ писменост); „Читање симбола“; Радионица – Симболи; Истраживање структуре симбола са којима се сусрећу деца предшколског и раношколског узраста; Увођење деце у свет симбола успешним образовним системима; "Симболичка писменост" (методологија увођења ученика у свет симбола); Игре разврставања, ритма и равнотеже; Физиолошка основа учења.
3. Предчитање – интегрисано учење (иновативна метода припреме деце за учење) – Основни принципи методе „предчитање“ (функционалност знања, критичко мишљење); Фазе „предчитања“ (практичне вежбе и модели, методологија која одговара различитим типовима личности ученика, различитим стиловима учења и различитим способностима деце); Целовит развој способности деце (повезаност интелектуалног, емотивног, физичког и духовног развоја); -Интеграција наставних садржаја (матерњи језик, музичка култура, ликовна култура, физичко васпитање, свет око нас, математика); Радионица – Вежбе „предчитања“; Израда дидактичког материјала (интеграција различитих наставних области).
4. Место интегрисане наставе у предметно-часовном систему – Хуманистички ставови о настави, учењу и васпитању; Дисциплиновање деце и ученика у интегрисаној настави.
5. Завршне активности.

ЈАЧАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА ВАСПИТАЧА ЗА ПОДСТИЦАЊЕ СОЦИЈАЛНОГ РАЗВОЈА ДЕЦЕ

К1

П: 4, 6

Институција: Предшколска установа "Раковица"
Славољуба Вуксановића 22, Раковица
11000 Београд

Координатор: Радмила Аранђеловић
radmilaarandjelovic@yahoo.com
064/135-35-36
011/358-29-83

Аутори: Душанка Јерковић, Марија Белензада,
Зорица Пантовић, Драгана Спасојевић

Реализатори: Душанка Јерковић, Марија Белензада,
Зорица Пантовић, Драгана Спасојевић

Општи циљеви: Оснаживање васпитача на подстицање социјалног развоја деце, указивање на значај позитивне атмосфере и групне динамике у вртићу и на могуће начине њиховог стварања

Специфични циљеви: Развијање и подстицање социјалног развоја деце из улога васпитача и родитеља; Упознавање васпитача са начинима организовања физичке средине као битног чиниоца социјалног развоја деце; Оснаживање васпитача за различите начине организовања социјалне средине; Упућивање васпитача у начине развијања и подстицања пажње и концентрације код деце; Развијање знања и вештина о значају и различитим облицима и начинима сарадње са породицом као значајним чиниоцем у стварању позитивне атмосфере у вртићу; Стицање знања о значају ситуационог

учења и развијање вештина коришћења свакодневних животних ситуација за учење деце; Развијање навика за садржајнији приступ гледању позоришних представа за децу

Циљна група: васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Пријатна атмосфера.
2. Карактеристике физичке средине.
3. Коришћење неструктурираног материјала.
4. Карактеристике социјалне средине.
5. Кооперативне игре и активности.
6. Пажња код деце предшколског узраста (игре и активности за развијање концентрације и пажње).
7. Родитељски састанци – планирање, реализација.
8. Улога родитеља у стварању позитивне атмосфере у групи.
9. Различити начини укључивања родитеља.
10. Свакодневне ситуације (у гостима, биоскопу, библиотеци, саобраћају... – ситуационо учење.
11. У позоришту (активности пре и после гледања представе).

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Тања Дојић
Реализатори:	Тања Дојић, Ангелина Матацун, Вера Мутић
Општи циљеви:	Јачање знања и вештина васпитача у улози посматрача протканој кроз спектар свих улога васпитача; Развијање компетентности у примени посматрања као основног метода васпитача у процесу праћења и подстицања дечјег развоја и напредовања;
Специфични циљеви:	Освешћивање деликатности улоге васпитача у улози посматрача, протканој кроз спектар свих улога васпитача: планера, креатора, комуникатора, евалуатора...; Стицање више знања о сложености процеса и факторима опажања физичких објеката, посебно ради примене у посматрању средине за боравак и активности деце; Стицање више знања о сложености процеса и факторима опажања особа (социјалне перцепције) посебно ради примене у формирању прве импресије о особама и превазилажењу субјективности;

Унапређивање корака посматрања, стицањем више искустава и сазнања о сложености метода систематског посматрања и инструментима бележења, значајним за даље планирање и индивидуализацију, посебно у израду И.В.О.П.а; Усавршавање знања о интерпретирању, вредновању и размени података добијених посматрањем; Унапређивање избора начина бележења (инструмената) и коришћења забележених података ради даљег планирања неге и васпитно-образовног рада, посебно поступака индивидуализације; Развијање самопроцене и процене васпитача из улоге посматрача препознавањем личних унутрашњих фактора који утичу на посматрање

Циљна група: васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 30

Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Умеће посматрања: Корак пре – плана и акције, евалуације и комуникације; Контекст „слике детињства“ и дечијег вртића; Улога васпитача посматрача – све улоге; Фокус посматрања; План посматрања.
2. Опажање (визуелно) физичких објеката: Ка објективности опажања физичких објеката; Сложеност процеса; Фактори који делују; Грешке у опажању; Значај за примену података добијених опажањем.

3. Опажање социјалних објеката: Ка објективности посматрања особа; Сложеност процеса; Фактори који делују; Прва импресија и систематске грешке; Значај процеса оцењивања (атрибуције) особа. 4.
4. Метод посматрања: Смернице за планирано, систематско посматрање; Интерсубјективна сагласност посматрача; Избор инструмента и смернице за бележење; Добри модели бележења – посебно интерактивне бележнице.
5. Евалуација – избор добрих модела бележења и примена података добијених посматрањем у: планирању васпитно-образовних активности, планирању поступака индивидуализације, размени информација.

КЕРАМИКА: ТРАДИЦИЈА, КУЛТУРА, РАДОСТ – КАЛУПИ

K1

П: 6

Институција:	Удружење предшколских радника Париске комуне 31-33 11070 Нови Београд
Координатор:	Маја Стојановић maja.stojanovic68@gmail.com 065/474-70-10
Аутори:	Весна Живановић, Маја Стефановић
Реализатори:	Љиљана Митровић, Вук Пантелић, Маја Стојановић, Татјана Иванишевић Радојковић
Општи циљеви:	Оспособљавање васпитача и учитеља, за креативно-производни рад, у циљу унапређења и јачања квалитета васпитно-образовног процеса
Специфични циљеви:	Професионално усавршавање васпитача и учитеља; Оспособљавање васпитача и учитеља до нивоа могућности преношења вештина (едукатори, едукатори едукатора); Способност изражавања личне креативности, примена садржаја који доводе до дубљег и адекватнијег доживљавања; Формирање стваралачких способности и подстицање активног стремљења детета да упозна свет који га окружује и да га стваралачки изрази; Развијање личне одговорности у партиципацији у развоју друштва као основа за јачања самопоштовања и поштовања друштвене средине у односу на циљну групу (васпитаче, учитеље); Продубљивање осетљивости за тимски рад; Стицање знања и вештина у раду са калупима

Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са материјалом. 2. Израда калупа. 3. Узимање калупа са форми различитих материјала. 4. Рад са калупима. 5. Конкретизација одливка кроз надоградњу и декорисање, финализација униката.

Институција: Удружење предшколских радника
Париске комуне 31-33
11070 Нови Београд

Координатор: Маја Стојановић
maja.stojanovic68@gmail.com
065/474-70-10

Аутори: Маја Стефановић, Весна Живановић

Реализатори: Љиљана Митровић, Вук Пантелић,
Маја Стојановић, Ненад Радојковић,
Татјана И. Радојковић

Општи циљеви: Оспособљавање васпитача и учитеља за креативно-производни рад, у циљу унапређења и јачања квалитета васпитно-образовног процеса

Специфични циљеви: Професионално усавршавање васпитача и учитеља; Оспособљавање васпитача и учитеља до нивоа могућности преношења вештина (едукатори, едукатори едукатора); Способност изражавања личне креативности, примена садржаја који доводе до дубљег и адекватнијег доживљавања; Формирање стваралачких способности и подстицање активног стремљења детета да упозна свет који га окружује и да га стваралачки изрази; Развијање личне одговорности у партиципацији у развоју друштва као основа за јачања самопоштовања и поштовања друштвене средине у односу на циљну групу (васпитаче, учитеље);

Продубљивање осетљивости за тимски рад;
Стицање знања и вештина у раду на точку.

Циљна група: васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 20

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање са принципима рада.
2. Израда основних форми на точку.
3. Конкретизација форме кроз надоградњу и декорисање.
4. Финализација вртених униката.
5. Током мануелне обраде информисање полазника са керамиком, кроз историју до данашњих дана.

Институција:	Удружење предшколских радника Париске Комуне 31-33 11070 Нови Београд
Координатор:	Маја Стојановић maja.stojanovic68@gmail.com 065/474-70-10 011/267-62-32
Аутори:	Маја Стефановић, Весна Живановић
Реализатори:	Татјана И. Радојковић, Ненад Радојковић, Вук Пантелић, Маја Стојановић, Љиљана Митровић
Општи циљеви:	Оспособљавање васпитача и учитеља за креативно-производни рад ради унапређења и јачања квалитета васпитно-образовног процеса
Специфични циљеви:	Професионално усавршавање васпитача и учитеља; Оспособљавање васпитача и учитеља до нивоа могућности преношења вештина (едукатори, едукатори едукатора); Омогућавање услова који подстичу креативност код деце предшколског и школског узраста; Способност изражавања личне креативности, примена садржаја који доводе до дубљег и адекватнијег доживљавања; Формирање стваралачких способности и подстицање активног стремљења детета да упозна свет који га окружује и да га стваралачки изрази

Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	
A)	Упознавање са материјалом и историјатом обраде глине – од праисторије до данас, најстарија и најсавременија грана индустрије.
B)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рад „из руке“, лични доживљај глине – основне карактеристике глине; Керамички материјали (спој са природом). 2. Рад са „глистицама“ (грађење форме из „глистица“; „глистице“ као декорација). 3. Рад са плочама (прављење плоча, исецање, рад око и унутар модела). 4. Сушење, процес, могуће грешке при сушењу; ношење енгобе – декорација; термички третман; подела керамичких производа; појам синтеровања, скупљање и проблеми до којих доводи. 5. Бисквитање (процес, ток, физичке и хемијске промене у материјалу). 6. Наношење глазуре (поливање, умакање, наношење четком). 7. Термички третман глазуре (температурни распон).

В) Рад на точку:

1. Упознавање са принципима рада.
2. Развој облика у скици – на колу; функција и облик; идеја и облик.
3. Сушење, процес, могуће грешке при сушењу (наношење енгобе – декорација; термички третман; подела керамичких производа; појам синтеровања, скупљање и проблеми до којих доводи).
4. Бисквитирање (процес, ток, физичке и хемијске промене у материјалу).
5. Наношење глазуре (поливање, умакање, наношење четком).
6. Термички третман глазуре (температурни распон).

Г)

1. Упознавање са материјалом.
2. Израда калупа за основни облик чиније, скидање калупа са модела (теоријски део).
3. Могућности – скица, идеја, разрада.

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА РАЗВОЈ ЕКОЛОШКЕ СВЕСТИ И РАЦИОНАЛНО КОРИШЋЕЊЕ ЕНЕРГЕТСКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА

Институција:	Удружење васпитача Војводине Петра Драпшина 8 21100 Нови Сад
Координатор:	Радмила Петровић retrovicradmila57@yahoo.com 064/642-26-42
Аутори:	Анђелка Булатовић, Власта Сучевић
Реализатори:	Анђелка Булатовић, Власта Сучевић, Отилиа Велишек – Брашко
Општи циљеви:	Професионално оснаживање запослених у предшколским установама и пружање додатне подршке у раду на развоју еколошког образовања и повећању еколошке свести и свести о рационалном коришћењу енергетских потенцијала, као и важности обновљивих извора енергије у земљи како би произвели еколошки образованог и одговорног члана друштвене заједнице, односно некога ко може да допринеси рационалнијем коришћењу енергетских потенцијала и утиче на очување животне средине
Специфични циљеви:	Програм еколошког образовања намењен едукацији васпитача треба да оствари следеће циљеве: да пружи релевантна еколошка знања, особито знања о обновљивим и необновљивим изворима енергије и енергетској ефикасности; да развија свест васпитача и деце о значају

рационалне потрошње енергије и значаја који то има за одрживи развој целог региона; подизање свести о могућностима и користи које имамо од шире употребе обновљивих извора енергије и постизања веће енергетске ефикасности; подстицање посвећености васпитача промовисању обновљивих извора енергије и енергетске ефикасности; унапређује образовање о околини и одрживом развоју; достизање вишег нивоа педагошких вештина и компетенција васпитача

Циљна група: васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Одређење кључних појмова.
2. Еколошки приступи у образовању и васпитању и преокрет у култури.
3. Еколошко образовање и потреба за еколошко-педагошком компетенцијом васпитача.
4. Чиниоци еколошког образовања (еко)педагози, васпитачи, породица.
5. Компоненте еколошке свести.
6. Корисна енергија.
7. Природна енергија.

8. Енергетски ресурси.
9. Обновљиви извори енергије.
10. Необновљиви извори енергије.
11. Енергијски загађивачи животне средине.
12. Енергетски и еколошки значај ефикасног коришћења енергије и мере за побољшање енергетске ефикасности.
13. Могућности уштеде енергије и коришћење енергије из обновљивих извора.
14. Иновирање и осавремењивање васпитно-образовних планова и програма везаних за образовање о околини и одрживи развој.
15. Методолошки приступи и методолошке тешкоће у истраживању еколошке свести и свести о рационалном коришћењу енергије.
16. Еко-радионице за децу и израда образовног материјала.
17. Сарадње са родитељима и локалном средином, ради јачања свести и образовања о обновљивим и необновљивим изворима енергије и значаја рационалне потрошње енергије као вид садржајне консултације.
18. Евалуација

Институција:	Удружење васпитача Београда Љутице Богдана 46 11000 Београд
Координатор:	Радмила Ивановић podgora@ptt.rs 064/356-79-26 011/252-33-20
Аутори:	Радмила Ивановић
Реализатори:	Радмила Ивановић, Татјана Матијаш
Општи циљеви:	Стручно усавршавање васпитача за унапређивање говорног развоја предшколске деце
Специфични циљеви:	Како и на који начин развијати код деце различиту комуникативну употребу говора; Како процењивати говорна постигнућа деце; Како на основу процене и захтева Основа програма развијати аутентичан програм који је примерен актуелним и могућим постигнућима деце; Како извршити избор садржаја; Како препознати и култивисати дечје говорно-стваралачке способности; Како пратити и процењивати развијање програма (активности деце); Како правити увид у свој рад у циљу стварања програма који је прилагођен потребама деце
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Комуникативна употреба говора (комуникативне и приватне функције говора на предшколском узрасту; подстицање комуникативних способности деце – свакодневни животни контекст; игре, говорне активности; невербална комуникација; васпитач као истраживач дечјег говора; дечја игра; симболичка игра; спонтане говорне игре деце; играње речима; дечја игра и стваралаштво; подстицање говорног стваралаштва на предшколском узрасту.
2. Садржаји на супервизији: Анализа и презентовање резултата евалуационог упитника – повратна информација; Презентација искуства у примени програма – постигнућа, увиди, промене, проблеми...; Трендови у савременим истраживањима – неке одлике делатног истраживања; Предлози постпрограмских активности за одржање идеје програма; Могућности за прилагођавање програма; Савремени приступ бајци, басни, причи, песми...; Писани језик – посебна употреба језика у односу на вербални говор – како развијати интересовања деце за писану употребу језика (или друге теме по договору и предлогу учесника); Родитељи у дечјем вртићу...
3. Евалуација.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Љиља Илић
Реализатори:	Љиља Илић, Кристина Илић
Општи циљеви:	Да обезбеђује ефикасност образовне, васпитне, практичне и уметничке комуникације с децом и партнерима
Специфични циљеви:	Формирање навика употребе ЈА-порука; Убеђивање, решавање конфликта, играње улога, медијација
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Структура комуникативног процеса (извор, порука, одредиште; енкодирање и декодирање; повратна спрега).
2. Како побољшати комуникацију с дететом.
3. Шта да радиш кад си уплашен и забринут.
4. Како да препознате и поправите најчешће родитељске грешке.
5. Позитивна дисциплина за предшколце.
6. Вежбе дусања.
7. Ликовне столице.
8. Игре комуникације.
9. Мотивација деце за учење.
10. Ненасилна комуникација (радионица).
11. Решавање конфликта (радионица – надметање; победа; компромис; попуштање; повлачење).
12. Игре и вежбе у усвајању питања као облика говора.
13. Комуникација уметношћу.
14. Болеславски – Глума – првих шест лекција.
15. Комуникација и култура.
16. Превенција стреса и професионалног сагоревања васпитача.
17. Сметње у комуникацији и превазилажење.
18. Комуникациона компетентност.

КОНСУЛТАТИВНА И ЕДУКАТИВНА ПОДРШКА У ПРЕВЕНЦИЈИ РАНИХ РАЗВОЈНИХ ПОРЕМЕЋАЈА КОД ДЕЦЕ ОД 1. ГОД. ДО ПОЛАСКА У ШКОЛУ

Институција:	Ц.С.П.Е.Р Маршала Бирјугова 16 11000 Београд
Координатор:	Адемовић Сабина office@edukacija-rehabilitacija.org 064/120-69-91 011/303-01-20
Аутори:	Наташа Досевска, Милијана Селаковић, Наталија Ристић, Татјана Говедарица, Новка Грбић
Реализатори:	Наташа Досевска, Милијана Селаковић, Наталија Ристић, Татјана Говедарица, Новка Грбић
Општи циљеви:	Сензибилизација, едукација и подршка стручног кадра у предшколским установама и родитеља за препознавање, подржавање и пружање помоћи деци са сметњама у развоју укљученој у васпитним групама
Специфични циљеви:	Подизање нивоа свесности о сметњама које се крију иза манифестованих облика понашања; Информисање о одступањима од типичног развоја, раној детекцији и превенцији настанка развојних поремећаја; Усвајање корисних знања о приступима, методама и техникама рада са децом са различитим врстама сметњи у развоју; Овладавање вештинама битним за израду и реализацију индивидуалних планова рада са акцентом на посматрање, праћење и процењивање дететових снага и слабости;

Циљна група:	Ојачавање тимског вођења деца са сметњама у развоју из васпитних група васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (12 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ране интервенције у фокус ставља дете са његовим индивидуалним карактеристикама, али га посматра у контексту породице и шире социјалне средине – предшколска установа. 2. Програмом је предвидјено да учесници добију основне информације о биолошким основама раних развојних поремећаја (препознавање оних понашања код детета која би могла имати узрок у биологији), овладају знањима о терапијским приступима – реедукација психомоторике, сензорно интегративна терапија, ТЕАССН, АВА, DIR /floor time – и могућностима примене елемента ових приступа у условима предшколске установе. 3. Овладавање вештинама препознавања снага и слабости детета, прилагођавања предшколских програма детету са сметњама у развоју и његово укључивање у вршњачку групу.

Институција:	Предшколска установа "Радосно детињство" Павла Симића 9 21100 Нови Сад
Координатор:	Стојана Зечевић stojanans@gmail.com 063/561-495 021/633-98-31
Аутори:	Стојана Зечевић, Милица Станков, Бранка Дачевић
Реализатори:	Стојана Зечевић, Милица Станков, Бранка Дачевић
Општи циљеви:	Упознати медицинске сестре са различитим могућностима коришћења лутке као дидактичког средства за остваривање неге и васпитања деце у јаслицама
Специфични циљеви:	Оснаживање медицинске сестре за употребу лутке, лутка игре и драматизације у остваривању неге и васпитања деце; Подстицати креативност у изради лутке
Циљна група:	медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводна радионица.
2. Циљеви и задаци програма.
3. Лутка кроз историју – значај за дете.
4. Зашто лутка и лутка игра?
5. Врсте лутака и лутке које су примерене за употребу у јаслицама.
6. Критеријуми за добру играчку (лутку).
7. Принципи луткарства и сценског израза.
8. Значај игре за развој деце раног узраста.
9. Значај лутке за дете – психолошки аспекти.
10. Како дете да упознамо са лутком?
11. Примена лутке у јаслицама (у процесу адаптације; лутка као мотивационо средство; лутка као средство за развој говора и комуникације – вербалне и невербалне; осамостаљивање деце и стицање културно-хигијенских навика).
12. Примери добре праксе – лутке које су израдиле медицинске сестре уз консултације са стручним сарадницима и њихова примена у свакодневном раду.
13. Радионице – Радионица I – Анализа снимка лутка игре „Лав и миш“; Практична обука учесника за примену лутке у раду са децом. Радионица II – Извођење лутка игре (одређени садржај и тема); Планирање активности које ће медицинске сестре реализовати у раду са децом уз коришћење лутке. Радионица III – Израда гињоле и упознавање учесника са лутком.
14. Супервизијски блок – Дискусија и анализа практичних радова који су настали након реализације програма (лутке, како су направљене и у којим активностима су коришћене; фотодокументација, видео-снимци и усмено излагање).

Институција:	Предшколска установа „Бошко Буха“ Душана Јерковића 17а 22320 Инђија
Координатор:	Александра Јовановић Мађар interakcija@neobee.net 063/773-04-17 021/630-20-83
Аутори:	Александра Јовановић Мађар
Реализатори:	Верица Јечменић, Александра Јовановић Мађар
Општи циљеви:	Социјализација детета - подстицање пожељних понашања код детета
Специфични циљеви:	Оснаживање поверења између деце и одраслих; Јачање социо-емоционалне компетенције и емпатије код деце предшколског узраста
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. „Тајм–ин“ – нова дисциплинска метода која гради поверење и унапређује однос између одраслих и детета.
2. Увиђање и навођење различитих приступа у примени методе „Тајм–ин“ и поређење са другим дисциплинским методама које се користе у пракси.
3. Предности и недостаци методе „Тајм–аут“ (која је позната у нашој средини и која се више година примењује у нашим предшколским установама).
4. Презентација примене четири дисциплинска корака у оквиру методе „Тајм–ин“, којима се прекида или превентивно реагује на непожељна понашања деце.
5. Увежбавање нових начина на конкретним примерима из свакодневног рада са децом.

Институција:	ПУ "Бошко Буха" Палилула Прерадовићева 2а 11000 Београд
Координатор:	Мирјана Димитријевић mimiidea@yahoo.com 060/344-45-84 011/344-45-84
Аутори:	Мирјана Димитријевић
Реализатори:	Мирјана Димитријевић, Биљана Манојловић
Општи циљеви:	Подстицање креативног у дечијем ликовном изразу; Истраживање и исказивање новог приступа у процесу едукације и проширивање разумевања ликовних проблема
Специфични циљеви:	Подучавање васпитача усмерених ка сензибилизацији бело-белих односа у сликарству; Уочавање колористичких односа и упознавање са феноменом простора
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Критичка анализа постојећег стања; упознавање са комплексном монументалношћу „Мале ликовне трилогије“ и план рада.
2. Бело-бело – мишљење бело-белих односа у свету ликовне уметности и отварање визуелне сензибилизације код најмлађих; важност кретања и методичке разраде кроз минималистички постављен задатак у сегменту трилогије бело-бело позориште.
3. Аналитичко-синтетичка мисао (важност разраде на монументалној дисциплини и освешћењу приступа на добијању већих колористичких вредности, начин и средства за сликање на подлогама већег формата; приступ сликарској материји кроз односе аналитичко-синтетичко, велико-мало, целина-детал и низ других сазнања на форми, тј. простору главе).
4. Феномен простора као ликовни израз који често решава савремена ликовна уметност (скулпторски реализовано стопало; шта је све простор, шта је све простор и време; шта је све простор као ликовни догађај и како се простор шири из појма стопалс у ентеријер и екстеријер који обухвата ближу околину; посматрање и праћење деце у реализацији овог програма кроз филмовани материјал; практичан рад са учесницима семинара са јасно исказаним дидактичким средствима; анализа резултата са интерном радном изложбом и критичким приступима сваком учеснику посебно; разговор о важности успостављања ликовних мапа за свако дете преко којих се врши сагледавање стања дечијег ликовног изрази и рада васпитача.

Институција:	Предшколска установа "Наша радост" Антон Ашкерца 3 24100 Суботица
Координатор:	Дијана Копуновић dkorunovic@gmail.com 064/150-42-20 024/646-424
Аутори:	Душица Бојовић, Дијана Копуновић
Реализатори:	Душица Бојовић, Дијана Копуновић
Општи циљеви:	Овладавање техникама приповедања и елементима који чине приповедачки процес интерактивном формом; Методички аспекти интерпретације књижевног текста
Специфични циљеви:	Имплементација драмских техника у приче ради повећања степена комуникационог процеса; Обучавање техникама прилагођавања дечје приче актуелним потребама групе
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Кратак приказ драмског метода (циљеви, користи, ограничења).
2. Драма и позориште у образовању и васпитању (истраживања и препоруке).
3. Какве резултате можемо очекивати употребљавајући активности креативне и неформалне драме.
4. Емоционална интелигенција и драмска игра.
5. Драмске технике – приказ.
6. Драмске технике у приповедачком процесу – функције техника.
7. Интерпретација прича за децу (методички аспекти говорне интерпретације).
8. Избор техника и обрада текстова ради постизања што веће доживљајно-сознајне мотивације, нарочито код деце са посебним потребама).
9. Примери акционе драматизације.
10. Елементи приповедачког процеса.
11. Представљање драмских техника, корак по корак, усмеравање учесника да се испробају на конкретним садржајима у примени истих.

МУЗИКА И ПОКРЕТ – КОРЕЛАЦИЈА АКТИВНОСТИ МУЗИЧКОГ И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

Институција:	Предшколска установа Караџићева 3а 23100 Зрењанин
Координатор:	Маја Шујица maja.sujica@gmail.com 064/824-80-90 023/510-538
Аутори:	Маја Шујица, Нино Рајачић
Реализатори:	Маја Шујица, Нино Рајачић
Општи циљеви:	Унапређивање програма музичког и физичког васпитања у предшколским установама и основним школама
Специфични циљеви:	Кроз извођење семинара дати и пружити што бољу слику о корелацији музичког и физичког васпитања; Развијање вештина и способности васпитача и учитеља у планирању и извођењу активности из области музичког и физичког васпитања
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм и план рада на семинару.
2. Могућности корелације музике и покрета у настави.
3. Музика, покрет и њихова корелација у савременој настави (Корелација музике и покрета у јутарњем превентивном вежбању; рекреативној паузи; музичким играма).
4. Музичка драматизација.
5. Плесна импровизација.
6. Правилан избор музике за реализацију активности.

НАШ ВРТИЋ КАО МЕСТО ЗА ОПУШТАЊЕ – АНТИСТРЕС ПРОГРАМ ЗА ДЕЦУ И ОДРАСЛЕ

Институција:	Предшколска установа Чукарица Пожешка 28 11000 Београд
Координатор:	Катарина Ђурић katarinadjuric10@yahoo.com 064/842-93-52 011/354-25-42
Аутори:	Катарина Ђурић, Јелица Гагић
Реализатори:	Катарина Ђурић, Јелица Гагић
Општи циљеви:	Упознавање учесника са изворима и симптомима стреса код деце и одраслих и развијање активног приступа стресним ситуацијама
Специфични циљеви:	Оспособљавање учесника за креирање средине и активности за опуштање деце у вртићу, примену антистрес техника и превенцију професионалног сагоревања
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (22 бода)

Садржај и активности:

I. „Мисли о себи“:

1. Стрес и психофизички симптоми стреса (појам, извори и симптоми).
2. Начини реаговања на стрес (вежба – учесници, процењујући симптоме стреса у искуственој ситуацији добијају могућност самоувида у властите реакције на стрес).
3. Игрица за релаксацију учесника.
4. Хронични стрес.
5. Препознати симптоме (вежба – чек-листа – симптоми стреса; извори стреса и стратегије за превазилажење; израда личне стратегије – домаћи задатак).
6. Мене опушта (вежба – размена искустава у вези са техникама релаксације на основу припремљених описа).
7. Стратегије за превладавање стреса.
8. Технике релаксације (вежба – демонстрација и испробавање техника).
9. Професионално сагоревање (појам, симптоми, превенција).
10. Инвентар сагоревања (вежба – попуњавање и обрада резултата).
11. Игрица за релаксацију.
12. Комуникација, асертивност (Конфликти и стрес; Вештине комуникације у превенцији и превазилажењу конфликта и стреса).
13. Решавање проблем ситуација (вежба – игра улога).

II. „Мисли о деци“:

1. Извори стреса код деце
2. Симптоми стреса код деце (вежба – панел дискусија).
3. Развојне потребе деце и емоционална интелигенција.

4. Игрица за релаксацију учесника.
  5. Индивидуализовани приступ у вртићу.
  6. Тачке ослонца (вежба – креирање активности које подстичу развојне снаге и самопоштовање детета).
  7. Теорија избора и асертивна комуникација за децу.
  8. Агресивност као последица стреса.
  9. Принципи позитивне дисциплине.
  10. Поступци за превазилажење (вежба – разрада стратегија – поступци у ситуацијама кад дете удара друго дете).
  11. Игрица за релаксацију.
  12. Активности и игре за релаксацију у вртићу – први део (гледање и анализа кратког филма).
  13. Васпитач као модел и креатор, други део – Креирање социјалне средине у вртићу (самовредновање; сарадња са породицом; вежба – опуштајућа социјална средина; дебата учесника, израда постера).
  14. Игре и активности за опуштање у вртићу – други део Игрица за релаксацију (вежба – свакодневне рутине као могућности за релаксацију и „чаробне активности“ – учесници дају своје предлоге игара за опуштање деце у вртићу).
  15. Васпитач као модел и креатор, други део – Улога васпитача у креирању и реализацији (вежба – обуците Цицу – израда лутке; учесници и водитељи дају резиме ове теме).
  16. Израда плана акције (партнери за подршку у реализацији програма праве план активности и договор о другом сусрету).
- III. “Супервизија“: Панел-дискусија – учесници износе своја искуства у реализацији програма (примена и уочена корист, тешкоће у раду и предлози решења); Постер презентација (учесници приказују реализоване активности са децом); Искуства у примени активног приступа стресу и превенцији професионалног сагоревања и вештинама асертивне комуникације у проблем ситуацијама.
17. Евалуација.

НАШЕ ЈАСЛЕ КАО МЕСТО ЗА ОПУШТАЊЕ – АНТИСТРЕС ПРОГРАМ ЗА ДЕЦУ И ОДРАСЛЕ

Институција:	Предшколска установа Чукарица Пожешка 28 11000 Београд
Координатор:	Катарина Ђурић katarinadjuric10@yahoo.com 064/842-93-52 011/354-25-42
Аутори:	Катарина Ђурић, Јелица Гагић
Реализатори:	Катарина Ђурић, Јелица Гагић
Општи циљеви:	Упознавање учесника са изворима и симптомима стреса код деце и одраслих и развијање активног приступа стресним ситуацијама
Специфични циљеви:	Оспособљавање учесника за креирање средине, игара и активности за опуштање деце у јаслама, примену антистрес техника и превенцију професионалног сагоревања
Циљна група:	медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (22 бода)

Садржај и активности:

I. „Мисли о себи“:

1. Стрес и психофизички симптоми стреса (појам, извори и симптоми).
2. Начини реаговања на стрес (вежба – учесници, процењујући симптоме стреса у искуственој ситуацији добијају могућност самоувида у властите реакције на стрес).
3. Игрица за релаксацију учесника.
4. Хронични стрес.
5. Препознати симптоме (вежба – чек-листа – симптоми стреса; извори стреса и стратегије за превазилажење; израда личне стратегије – домаћи задатак).
6. Мене опушта (вежба – размена искустава у вези са техникама релаксације на основу припремљених описа).
7. Стратегије за превладавање стреса.
8. Технике релаксације (вежба – демонстрација и испробавање техника).
9. Професионално сагоревање (појам, симптоми, превенција).
10. Инвентар сагоревања (вежба – попуњавање и обрада резултата).
11. Игрица за релаксацију.
12. Комуникација, асертивност (Конфликти и стрес; Вештине комуникације у превенцији и превазилажењу конфликта и стреса).
13. Решавање проблем ситуација (вежба – игра улога).

II. „Мисли о деци“:

1. Извори стреса код деце
2. Симптоми стреса код деце (вежба – панел дискусија).
3. Како препознати темперамент малог детета.
4. Адаптација на јасле као извор стреса (вежба – креирање активности према типу темперамента детета).

5. Игрица за релаксацију.
6. Ране когнитивне шеме и развојне потребе деце.
7. Адаптација као добар почетак повезивања стечених сазнања.
8. Агресивност као последица стреса.
9. Поступци за превазилажење (вежба – разрада стратегије за поступање кад дете уједа или удара друго дете).
10. Игрица за релаксацију.
11. Активности и игре за релаксацију у јаслама (први део – гледање и анализа кратког филма).
12. Сестра као модел и креатор (први део – креирање социјалне средине у јаслама, са аспеката самовредновања и сарадње са породицом).
13. Опустајућа социјална средина (вежба – дебата, израда постера).
14. Игре и активности за опуштање у јаслама (други део – излагање и презентација игара, дискусија и резиме).
15. Игрица за релаксацију (вежба – свакодневне рутине као могућности за релаксацију и „чаробне активности“ – предлози игара за опуштање деце у јаслама).
16. Сестра као модел и креатор (други део – улога сестре у креирању и реализацији, вежба – Обуците Цицу – израда лутке; учесници и водитељи дају резиме ове теме).
17. Израда плана акције (вежба – партнери за подршку у реализацији програма праве план активности и договор о другом сусрету).

II. Други сусрет:

1. Панел-дискусија (учесници износе своја искуства у реализацији програма – примена и уочене добити, тешкоће у раду и предлози решења).
2. Постер презентација (учесници приказују реализоване активности са децом).
3. Искуства у примени активног приступа стресу и превенцији професионалног сагоревања и вештинама асертивне комуникације у проблем ситуацијама.
18. Евалуација.

Институција:	Предшколска установа "Лане" Гроцка Хајдук Вељка 31 11000 Гроцка
Координатор:	Јован Максимовић lanevrtic35@yahoo.com 060/807-55-04 011/850-20-56
Аутори:	Вера Миланов
Реализатори:	Вера Миланов, Марина Бошковић, Марина Цветановић, Наташа Илић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање васпитача за примену еколошких садржаја у раду са децом ради подизања опште свести и квалитета активности на виши ниво
Специфични циљеви:	Подизање еколошке свести уз развијање еколошке одговорности и стицање искустава за креирање сопствене праксе и практичне примене у раду са децом
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Игра релаксације под називом „Чинквина“, радионица – практичне еколошке активности у раду са децом.
2. Игра релаксације под називом „Пренос покрета у ланцу“.
3. Радионица – зашто рециклажа и њен значај.
4. Игра релаксације под називом „Туширање еколошким порукама“.
5. Радионица – могућности и начини уређења окружења вртића. (теорија + радионица). игре, радионице.

Институција:	Удружење васпитача Војводине Петра Драпшина 8 21100 Нови Сад
Координатор:	Радмила Петровић retrovicradmila57@yahoo.com 064/642-26-42
Аутори:	Ранко Рајовић, Урош Петровић
Реализатори:	Ранко Рајовић, Урош Петровић, Федор Мунижаба, Жељка Николашевић, Драгана Чикош
Општи циљеви:	Унапређивање интелектуалних способности деце и рана идентификација и стимулација даровитих на основу најновијих научних достигнућа из неурофизиологије
Специфични циљеви:	Посебним вежбама стимулирати развој способности и елиминисати примарне рефлексе који коче когнитивни развој; Стимулација развоја функционалног знања
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод – Неурофизиологија, развој мозга; Развој акомодације (вежбе)
2. Функционално размишљање; Загонетне приче и питања; Како саставити загонетну причу
3. Значај учења апстрактних симбола; Технике повезивања апстрактних симбола; Вежбе координације и меморије.
4. Мисаоне класификације, мисаоне серијације, асоцијације, аналогije.
5. Повезивање апстрактних симбола и музике, развој асоцијативног рамишља; Значај стимулације осталих чула.
6. Анализа рада и консултације

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Снежана Маринковић, Славица Симић, Љиљана Костић
Реализатори:	Снежана Маринковић, Славица Симић, Љиљана Костић
Општи циљеви:	Повећање компетенција васпитача и учитеља у ППП-у за рад у складу са природом учења и развојним и специфичним потребама деце на предшколском узрасту
Специфични циљеви:	Обука за рад; Улоге васпитача; Циљеви, готовост за полазак у школу; Развој, природа учења; Додатна и посебна подршка специфичној деци; Вођење евиденције
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм семинара.
2. Подручја проблема у припремном предшколском програму – ППП из перспективе васпитача (Учесници индивидуално и групно дефинишу проблеме са којима се сусрећу у ППП-у, изражавају своје потребе и издвајају најзначајније; са теоријског аспекта дефинишу улоге васпитача и повезују са подручјима проблема).
3. Особености деце (узрастне, развојне особености деце предшколског узраста и њиховне потребе дефинишу се и препознају на основу класификације према развојној мапи; дискусија о граничним особеностима; природа учења у предшколском узрасту дефинише се кроз искуство учесника и презентовање савремених теорија учења).
4. Концепција ППП (Упоређују се спонтана, искуствена схватања циљева и сврхе ППП-а са законским решењима и дефинишу суштинске одреднице које се пројектују у пракси. Готовост (спремност) за полазак у школу препознаје се као резултат узрастних особености деце и образовних предшколских захтева; Презентација о појму готовости/спремности и врстама припреме за школу; формирају се групе учесника према врстама готовости/спремности; размена мишљења, додела различитих почетних задатака за одређивање неопходних врста готовости за остваривање појединих задатака ППП-а; размена/ротација решења задатака међу групама; презентовање решења, дискусија; Истицање развоја свих готовости и одређивање њиховог односа са наглашеном припремом за школу (описмењавање), коју некад очекују родитељи и учитељи).
5. Садржај педагошке документације за рад (искуства учесника, технике праћења и посматрања – теорија и пракса; размена знања учесника о законским захтевима за рад са децом са специфичним потребама – даровитом децом и децом са сметњама у развоју – деца са посебним

потребама; презентација законске регулативе и документације која се односи на ППП, са посебним фокусом на елементима педагошког профила, индивидуализацији и индивидуалном образовном плану – ИОП; пример једног педагошког профила и ИОП-а у предшколској групи.)

6. Утврђивање потреба деце (Учесници, користећи предзнања и материјале о готовости, узрасним нормама, природи учења и техникама праћења и посматрања, на примеру одређеног детета, са којим су радили или раде, а које има специфичности и са њим је потребно радити по ИОП-у, у групном раду утврђују потребе изабраног детета, раде педагошки профил, приоритетна подручја, исходе по подручјима, активности и динамике).
7. Креирање ситуација учења (Креирање конкретних ситуација учења за групу и укључивање посебних активности за конкретну децу са посебним потребама – деца са сметњама у развоју и даровита деца; презентовање рада и конструктивна критичка анализа).
8. Осврт на пређене садржаје и евалуација семинара.

Институција:	Удружење предшколских радника Париске Комуне 31-33 11070 Нови Београд
Координатор:	Маја Стојановић maja.stojanovic68@gmail.com 065/474-70-10 011/267-62-32
Аутори:	Даница Циновић Којић
Реализатори:	Даница Циновић Којић, Драган Мартиновић, Драган Бранковић, Љиљана Митровић, Вера Теранић
Општи циљеви:	Унапређивање стручних знања, вештина и способности медицинских сестара и васпитача неопходних за остваривање циљева неге и васпитања деце узраста од 1 до 3 године и у предшколском узрасту
Специфични циљеви:	Оспособљавање медицинских сестара и васпитача за практичну примену садржаја, метода и облика рада из активности понуђених програмом
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. радионица „Хајде да се играмо“ (садржај се реализује у оквиру тематских подручја „Свако ради као ја“; „Ја и моји другови у игри“; „Трагом својих покрета“ – основни садржаји ових радионица, природни облици кретања и њихови начини, користе се у свим формама рада).
2. радионица „Моје тело вежбама обликовано дело“ (садржај се реализује у оквиру тематских подручја „Све што расте, хтело би да расте“; „Вежбање и здравље“ тежиште је на томе шта поједини делови тела и тело може да уради; за децу од једне до три године и предшколског узраста то су вежбе обликовања, чији је циљ функционално оспособљавање локомоторног и манипулативног система са усмереним утицајем на телесне мишиће и зглобове; Програм обухвата разноврсне комплексе вежби обликовања, а примењују се у смислу превенције, компензације, корекције. Од редоследа вежби зависи правилна смена рада и одмора, што је на овом узрасту веома битно. Све вежбе обликовања изводе се уз примену реквизита. У програму се изводе уз примену играчака и реквизита ради боље мотивације, правилног извођења и бржег усвајања. У избору вежби, у програму је избегнут шаблон, користе се вежбе уз музику и занимљиве реквизите.
3. радионица „Шта све може моја играчка – реквизит (реализација у оквиру тематског подручја „Покажи ми како се вежба... богата васпитна искуства за сву децу и дају значајан допринос ширим циљевима који су у вези са здравим начином живота.

ОД ОСЕЋАЊА ДО САЗНАЊА – ПРОГРАМ ЗА РАЗВОЈ ЕМОЦИОНАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ КОД ДЕЦЕ КАСНОГ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

K1

II:

Институција:	Дечја установа „Дечја радост“ Змај Јовина 59 22406 Ириг
Координатор:	Споменка Дивљан sdradost@yahoo.com 063/115-60-25 022/322-958
Аутори:	Олгица Стојић, Споменка Дивљан, Неда Аврамов
Реализатори:	Олгица Стојић, Споменка Дивљан, Неда Аврамов
Општи циљеви:	Осветљивање значаја развоја емоционалне компетенције код деце; Оснаживање учесника да у раду са децом примењују програм за развој емоционалне компетенције код деце
Специфични циљеви:	Проширивање знања учесника о утицају емоција на дечје понашање и реаговање; Подстицање емоционалне регулације код учесника; Искуствено спознавање значаја каналисања аверзивних емоција; Проширивање знања учесника о техникама каналисања аверзивних емоција; Појачавање осетљивости учесника на емпатско реаговање; Унапређивање васпитних компетенција учесника, а посебно у домену социјализације емоција; Оснаживање учесника за примену приручника у раду са децом на развоју емоционалне компетенције код деце

Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање учесника са теоријским приступом у вези са значајем емоционалне интелигенције. 2. Искуствено повезивање учесника са значајем емоција на предшколском узрасту и трансфер на одрасло доба. 3. Схватање значаја и удела емоција у понашању и доношењу одлука. 4. Осветљивање личног реаговања код аверзивних емоција. 5. Технике каналисања аверзивних емоција. 6. Значај и васпитљивост емпатског реаговања. 7. Методско упознавање са приручником за рад са децом.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић info@csusabac.rs 064/877-17-91 015/391-599
Аутори:	Јасмина Вулетић, Снежана Јадрановић
Реализатори:	Јасмина Вулетић, Снежана Јадрановић
Општи циљеви:	Унапређивање квалитета планирања, програмирања, остваривања и вредновања васпитно-образовног рада, у васпитној групи
Специфични циљеви:	Унапређивање вештине развијања програма у конкретној васпитној групи, полазећи од Основа програма и прилагођавањем реалном контексту.
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увођење учесника семинара у термилошко појашњење Основа предшколског програма; Предшколског програма установе; Програма васпитне групе (заједничко --специфично, шири контекст – реалан контекст).
2. Препознавање актуелних проблема, слабости и потреба у развијању програма конкретне васпитне групе (аутентичан програм).
3. Увежбавање вештине посматрања, праћења и документовања кроз рад на штампаном и видео материјалу.
4. Планирање на основу резултата посматрања, индивидуализација, припрема за активност.
5. Планирање уз активно учешће родитеља и уважавање локалног окружења – месечно/тематско, недељно, дневно планирање.
6. Реализација васпитно–образовног рада кроз различите методе и облике (квалитетно учење, подстицајна средина за учење, етос).
7. Индивидуализација у раду са децом.
8. Евалуација/самоевалуација у функцији даљег планирања.
9. Евиденција/ белешке о деци.
10. Тимски рад у вртићу.

Институција:	Савез удружења медицинских сестара предшколских установа Србије Господар Јевремова 18 11000 Београд
Координатор:	Биљана Којовић biljana.kojovic@eunet.rs 063/214-974 011/616-76-47
Аутори:	Љерка Ђорђевић, Биљана Којовић, Јасна Вуклиш
Реализатори:	Љерка Ђорђевић, Биљана Којовић, Јасна Вуклиш, Гордана Цветковић, Ана Којић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција васпитача у процесу пружања подршке развоју деце са тешкоћама у вршњачком окружењу (стратегије у раду са децом у чијем понашању се манифестују специфичне дисфункције); Унапређење квалитета инклузивног вртића
Специфични циљеви:	Познавање и примена законске регулативе у домену инклузивног васпитања и образовања (право на ИОП); Креирање окружења које подржава инклузију деце са тешкоћама у развоју и учењу; Развијање знања и осетљивости за права и потребе деце са тешкоћама у развоју
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са законском регулативом у области инклузивног образовања.
2. Сензибилизација васпитача и превазилажење отпора које прате укључивање деце са специфичним развојним проблемима у васпитну групу (развијање знања и осетљивости за права и потребе деце са тешкоћама у развоју и учењу – деца најбоље уче у вршњачком окружењу).
3. Законитости психомоторног развоја и њихове импликације на планирање васпитно-образовног рада са децом.
4. Утицај сензорног развоја на свеукупни психофизички развој (репертоар игара и активности за подстицање сензорног развоја).
5. Развојни задаци на путу одрастања и улога васпитача у креирању оптималног окружења – примена методе „Floor time“ у подстицању дечјег развоја и учења; упознавање са основним карактеристикама развојних дисфункција и њиховим импликацијама на васпитно-образовни процес; јачање професионалних компетенција у домену посматрања и праћења дечјег развоја и напредовања као основе за развијање програма у васпитној групи/документовање дечјег напредовања у развоју и учењу; јачање професионалних компетенција васпитача у домену планирања васпитно-образовног рада у односу на специфичне тешкоће које дете манифестује (предлози стратегија подучавања, игара и активности) – оштећење вида, оштећење слуха, поремећаји гласа/језика/говорне комуникације, моторичких поремећаја, хроничне болести, снижене интелектуалне способности, поремећаји пажње/хиперактивност, поремећаји из аутистичног спектра; јачање професионалних компетенција васпитача у домену сарадње са породицом.

ПОДРШКА ДЕЧЈЕМ РАЗВОЈУ И НАПРЕДОВАЊУ КРОЗ ИНДИВИДУАЛИЗОВАНИ ПРИСТУП СА ДЕЦОМ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Институција:	Предшколска установа "Нада Наумовић" Саве Ковачевића 30 34000 Каргујевац
Координатор:	Славица Отовић nada.naumovic@sbb.rs 064/152-81-73 034/335-074
Аутори:	Татјана Павловић, Анита Ерић
Реализатори:	Јадранка Јоцић, Бранка Станојевић, Бранкица Стојковић, Татјана Павловић, Анита Ерић
Општи циљеви:	Побољшање самопроцене запослених у предшколској установи за планирање и креирање васпитно-образовног рада; Јачање професионалних и стручних компетенција реализатора васпитно-образовног рада у предшколској установи
Специфични циљеви:	Уочавање различитости појмова; Индивидуализовани приступ и индивидуални рад; Уочавање и идентификовање индивидуалних разлика међу децом и начини планирања васпитно-образовног рада у складу са тим; Откривање и примена нових приступа и стратегија индивидуализованог рада са децом; Препознавање и јачање улоге родитеља у давању подршке за индивидуализовани рад са децом

Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уводна радионица – циљеви и садржа семинара. 2. Прва радионица – Индивидуализован приступ и индивидуални рад. 3. Друга радионица – Планирање васпитно- образовног рада и начини прикупљања документације. 4. Трећа радионица – Планирање активности ради подршке развоју и напредовању деце). 5. Четврта радионица – Уочавање могућности за препознавање улога и врсти подршке родитеља ради развоја и напредовања деце.

ПОДРШКА РАЗВОЈУ КРИТИЧКОГ МИШЉЕЊА НА РАНОМ УЗРАСТУ

МОДУЛ I

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Милена Михајловић cip-milena@sbb.rs 063/107-83-77 011/322-39-09
Аутори:	Милица Ђебић, Живка Крњаја
Реализатори:	Милица Ђебић, Живка Крњаја, Гордана Младеновић
Општи циљеви:	Овладавање интерактивним приступом за развој критичког мишљења кроз решавање проблема, упоређивање идеја, симболичко представљање и доношење одлука
Специфични циљеви:	Подршка искуственом учењу, истраживању питања и различитим начинима представљања сазнања; Унапређивање дијалога васпитач–дете–дете у процесу учења
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Усвајање/успостављање оквирног система за развијање критичког мишљења; активирање постојећег личног знања о учењу путем истраживања и аргументовања; планирање учења у структури дана у складу са техникама које подстичу критичко мишљење; планирање ситуација учења повезивања претходног искуства са новим разумевањем, самопраћењем и закључивањем.
2. Примена техника за аутентично праћење учења – „Мозгалица“, „Грозд“, „Читање са „инсертом“, „Категоризација“, „Анализа претходног процеса, прилагођавање предшколском узрасту; „Читање са предвиђањем“, „Чинквина“, „Петостих“, „3- Ж- Н“, „Читање текста, „Морске корњаче“, Категоризација знања; Интерпретативна питања; Генеричка питања; Постер презентација; „Бацање коцке“, Значај и врста питања васпитача, Истраживање питања – Настанак питања; Истраживачки процес – истраживање, предвиђање, постављање питања, трагање за одговорима, даље истраживање; Читање текста; Питања аутору текста;

ПОДРШКА РАЗВОЈУ КРИТИЧКОГ МИШЉЕЊА НА РАНОМ УЗРАСТУ МОДУЛ II

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Милена Михајловић cip-milena@sbb.rs 063/107-83-77 011/322-39-09
Аутори:	Милица Ђебић, Живка Крњаја
Реализатори:	Милица Ђебић, Живка Крњаја, Гордана Младеновић
Општи циљеви:	Овладавање интерактивним приступом за развој критичког мишљења кроз решавање проблема, упоређивање идеја, симболичко представљање и доношење одлука
Специфични циљеви:	Развијање способности за подршку кооперативном учењу и учењу путем истраживања; Развијање компетенција за увођење деце у почетну писменост
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Усвајање/успостављање оквирног система за развијање критичког мишљења; активирање постојећег личног знања о учењу путем истраживања и аргументовања; планирање учења у структури дана у складу са техникама које подстичу критичко мишљење; планирање ситуација учења повезивања претходног искуства са новим разумевањем, самопраћењем и закључивањем.
2. Примена техника за аутентично праћење учења – вођени дијалог о тексту; Питање-одговор на основу фоографије; Поступци за подстицање дискусије; Четвороделни модел разумевања; „Предвиђање на основу појмова“; Читање уз табелу предвиђања, дискусија; „Размени истражи“; Анализа предходног процеса, прилагођавање предшколском узрасту; Технике: Интерпретативна питања; Генеричка питања;
3. Питања за крај дана; Поруке и писање у различитим формама; Поступак „ТУПФ“, Кратке технике; Венов дијаграм; Табела семантичких обележја; Т-табела; Графикон; Табеларно представљање података; У круг у круг...Размена у групи; Табела „З-Ж-Н“; „Мрежа за разматрање“; Дебата; Завршна излазна карта; „Књижевни кружоци“.

Институција:	ПУ "Радосно детињство" Павла Симића 9 21100 Нови Сад
Координатор:	Марина Копривица marja.koprivica@gmail.com 063/560-294 021/456-676
Аутори:	Марина Копривица, Хајналка Јакшић
Реализатори:	Марина Копривица, Хајналка Јакшић, Оливера Басрак
Општи циљеви:	Превенција говорно-језичких сметњи на раном узрасту код деце од 1 до 3 године
Специфични циљеви:	Подстицање говорно-језичког развоја сваког детета у групи, уважавајући индивидуалне разлике; Развијање тимског рада (медицинска сестра-васпитач, родитељ, стручни сарадник)
Циљна група:	медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са карактеристикама типичног развоја говора и језика деце узраста од једне до три године.
2. Процена и праћење говорно – језичког развоја групе/детета (учесници добијају развојне скале за процену и праћење говорно-језичког развоја детета, као и смернице за њихову примену).
3. Принципи добре комуникације у групи (значај успостављања добре комуникације базиране на емоционалним интеракцијама медицинска сестра-васпитач и дете/деца већ у периоду адаптације, принцип и начини комуникације која се базира на емоционалним интеракцијама као и пожељним карактеристикама говора, гласа и језика медицинске сестре – васпитача).
4. Подстицање говорно-језичког развоја (подстицање, планирање и обезбеђивање услова за његову примену, значај подстицања говорно-језичког развоја на раном узрасту, принципи подстицања говорно-језичког развоја на раном узрасту).
5. Активности за подстицање говорно-језичког развоја (радионица – активности за подстицање говорно-језичког развоја, као и планирање активности, припрема активности и начини реализације кроз индивидуални и групни облик рада).
6. Одступања у говорно-језичком развоју (знаци који указују на могућа одступања од типичног говорно-језичког развоја, карактеристике могућих одступања у говорно-језичком развоју).
7. Индивидуализација у подстицању говорно-језичког развоја (индивидуализација, значај индивидуализације, значај обезбеђивања подстицајне средине ради реализације индивидуализације, значај планирања ради реализације индивидуализованог начина рада, значај подстицања употребне функције говора).

8. Тимски рад – медицинска сестра – васпитач, родитељ, стручни сарадник (значај тимског рада у васпитно- образовном раду са децом раног узраста, уз уважавање партнерске улоге родитеља; учесници конципирају синопсис родитељског састанка о подстицању говорно-језичког развоја; оспособљавање учесника за саветодавно-инструктивни рад са родитељима ради подстицања говорно-језичког развоја код куће).

Институција:	ПУ “Радосно детињство” Павла Симића 9 21100 Нови Сад
Координатор:	Хајналка Јакшић hajnalka.jaksic@yahoo.com 063/560-672 021/467-320
Аутори:	Марина Копривица, Хајналка Јакшић
Реализатори:	Марина Копривица, Хајналка Јакшић, Данијела Ковачевић
Општи циљеви:	Превенција говорно-језичких сметњи на раном узрасту код деце од 3 до 7 година
Специфични циљеви:	Уредан говорно-језички развој сваког детета; Индивидуализација у подстицању говорно- језичког развоја; Партнерски однос са родитељима
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са карактеристикама типичног развоја говора и језика деце узраста три до седам.
2. Процена и праћење говорно-језичког развоја групе/детета (учесници добијају развојне скале за процену и праћење говорно-језичког развоја детета, као и смернице за њихову примену).
3. Принципи добре комуникације у групи (значај успостављања добре комуникације васпитач-дете/деца, принципи и начини добре комуникације у групи).
4. Подстицање говорно-језичког развоја (подстицање, планирање и обезбеђивање услова за његову примену, значај подстицања говорно-језичког развоја на овом узрасту, принципи подстицања говорно-језичког развоја, подстицање говорно-језичког развоја).
5. Активности за подстицање говорно-језичког развоја (радионица – активности за подстицање говорно-језичког развоја, као и планирање активности, припрема активности и начини реализације кроз све облике рада).
6. Одступања у говорно-језичком развоју (знаци који указују на могућа одступања од типичног говорно-језичког развоја, карактеристике могућих одступања у говорно-језичком развоју).
7. Индивидуализација у подстицању говорно-језичког развоја (индивидуализација, значај индивидуализације, значаје обезбеђивања подстицајне средине ради реализације индивидуализације, значај планирања ради реализације индивидуализованог начина рада, значај подстицања развоја металингвистичке свести).
8. Тимски рад – васпитач, родитељ, стручни сарадник (значај тимског рада у васпитно-образовном раду уз уважавање партнерске улоге родитеља; учесници конципирају синопсис родитељског састанка о подстицању говорно-језичког развоја/говор и језик у години пред школу; оспособљавање учесника за саветодавно-инструктивни рад са родитељима ради подстицања говорно-језичког развоја код куће).

605

ПОДСТИЦАЊЕ ДЕЧЈЕГ САМОПОШТОВАЊА ПУТЕМ КООПЕРАТИВНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

K1

П: 4, 6

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача Нови Сад Петра Драпшина 8 21100 Нови Сад
Координатор:	Ибоја Гера geraibolyans@gmail.com 063/525-822 021/632-30-57
Аутори:	Ибоја Гера, Љубица Дотлић, Драгана Бабић
Реализатори:	Ибоја Гера, Драгана Бабић, Бисерка Вуњак-Спасојевић, Соња Миладиновић, Снежана Родић, Тајана Дивилд, Аница Дудварски
Општи циљеви:	Осветити стручњаке и родитеље о значају подстицања дечјег самопоштовања, њиховим оснаживањем за примену посебних поступака у сарадњи вртића и породице
Специфични циљеви:	Упућивање у начине примене Приручника за подстицање дечјег самопоштовања – ЈА и предложених активности за децу, васпитаче и родитеље
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (21 бод)

Садржај и активности:

Програм обухвата три кључне теме: значај и важност подстицања дечјег самопоштовања, кооперативне комуникације и сараднички однос са родитељима.

Према оригиналном концепту овај програм се бави са три значајна аспекта самопоштовања код деце: својим пореклом и припадношћу својој породици (фамилијарност – путем процеса стварања Породичног споменара), својим телом, речима, осећањима и жељама (приватност – кроз израду и попуњавање Личног ковчежића) и односом дечјих жеља, способности и права (легитимност – Свитак дечјих права).

Институција:	ПУ "Радосно детињство" Павла Симића 9 21100 Нови Сад
Координатор:	Жана Ердељан erdeljan.zana@gmail.com 063/564-911 021/474-01-30
Аутори:	Жана Ердељан, Дијана Радојковић, Ивана Лаковић
Реализатори:	Жана Ердељан, Дијана Радојковић, Ивана Лаковић
Општи циљеви:	Хуманији однос према деци, оснаживање и подстицање њихових потенцијала; Стварање предуслова за развој самопоуздања и самодисциплине
Специфични циљеви:	Стицање знања и примена информација о филозофији Позитивне дисциплине; Оспособљавање за примену техника васпитавања деце без коришћења награде и казне
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Искуствена активност: Ја у очима детета – неконвенционални начин представљања, циљ – освестити дечији доживљај одраслог у конфликтним ситуацијама.
2. Основни концепти позитивне дисциплине (у даљем тексту ПД); упознавање учесника са концептима твораца ПД приступа – Алфред Адлер, Рудолф Драјкус и Џејн Нелсен. Активност: Асоцијације о теми дисциплина; Разбијање митова о дисциплини – упознавање учесника са другачијим погледом на дисциплину и њеним бројним позитивним дугорочним ефектима, наспрот традиционалном схватању дисциплине, која је заснована на систему награди и казни. Активност: Песница, циљ: симболичко представљање конфликта Четири корака у успостављању сарадње, упознавање учесника са једним од основних појмова ПД-а – сарадњом наспрот покуравању „ауторитету“. Активност: Две листе, циљ – уочавање разлика између уврежених ставова о дисциплини и дугорочних резултата примене.
3. Позитивне дисциплине. Активност: Брижан и одлучан у исто време (циљ – помоћ у разумевању једног од основних ПД концепата – „бити брижан и одлучан у исто време“). Активност: Знатижељна питања (циљ – освестити значај рефлексивног слушања уласком у „дечији свет“).
4. Погрешни циљеви у понашању деце; упознавање учесника са четири основна погрешна циља – привлачење пажње, борба за моћ, освета и повлачење. Активност: Похвала и охрабрење, циљ – разумевање разлике између похвале и охрабрења и схватање њихових дугорочних ефеката. Активност: Откриј поруку која стоји иза погрешног циља, циљ – разрада начина проактивног деловања у типичним проблем ситуацијама у вртићу. Активност: Див, циљ – освешћивање дугорочних ефеката казне, грдње или било које форме понижавања деце.

5. Животни стил и његов утицај на васпитање деце. Активност: Најпакетић, циљ – разумевање различитих животних стилова који утичу на начин реаговања у стресним ситуацијама. Активност: Мозак „на длану ваше руке“, циљ – корисна и забавна демонстрација начина функционисања мозга у критичним ситуацијама.
6. Фазе психо-социјалног развоја, темперамент и специфичности у понашању дечака и девојчица; учесници се упознају са разликама између развојем условљеног понашања и неприхватљивог понашања; о утицају природе на понашање деце тј. значају разумевања темперамента, као и о очекивањима одраслих која могу да имају утицај на перцепцију могућности дечака и девојчица. Активност: Израда темперамент-профила, циљ – учење о узајамном утицају темперамента деце и одраслих. Активност: Пружи ми оно што ми је потребно, циљ – освешћивање начина адекватног поступања одраслог на развојем условљено понашање деце.
7. Поступци који охрабрују децу (оснаживање уместо награде и казне) у васпитним групама учење техника ПД, као што су позитивни тајм-аут, постери рутина, „Точак избора“, активно/рефлексивно слушање, постављање питања.
8. Моћ вртићких састанака – укључивање деце у решавање проблема, примери из праксе. Активност: Џунгла, циљ – увођење учесника у аутентичан доживљај премисе Рудолфа Драјкуса: „Дете које се неприхватљиво понаша је обесхрабрено дете“ Сценарио: Васпитачи помажу васпитачу.

ПОЧНИ ОД ПОЧЕТКА, ПОЧЕТАК ЈЕ ВАЖАН – ПОДРШКА РАНОМ РАСТУ, РАЗВОЈУ И УЧЕЊУ

Институција:	ЦИП-Центар за интерактивну педагогију Дринчићева 30 11000 Београд
Координатор:	Милена Михајловић cip-milena@sbb.rs 063/107-83-77 011/322-39-09
Аутори:	Олга Лакићевић, Зорица Трикић, Драгана Коруга
Реализатори:	Олга Лакићевић, Зорица Трикић, Драгана Коруга, Тамара Томашевић, Татјана Матијаш
Општи циљеви:	Препознавање специфичних васпитних и образовних потреба деце и породица и прилагођавање програмске понуде установе тим потребама
Специфични циљеви:	Овладавање знањима о важности раног развоја и учења, вештинама креирања посебних/ специјализованих програма који прате потребе деце раног узраста и породица
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Снови за нашу децу – какву будућност желимо као заједница и као професионалци.
2. Зашто је важно улагати у рани развој и учење (допринос ране стимулације смањењу сиромаштва, ефикасност стратегија ране интервенције за дете, породицу и заједницу).
3. Статус и проблеми раног образовања у локалној заједници (дефинисање проблема у заједници везано за рано образовање, који су узроци, а шта су последице?).
4. Редифинисање узрока у циљеве, а последица у исходе.
5. Флексибилни систем васпитања и образовања (зашто је погодан модел отвореног васпитања, усмерен на дете и породицу?).
6. Усмереност на процес учења (Како деца уче – карактеристике и стилови учења; учење као интерактиван процес; које су компоненте интеракције подржавајуће за раст, развој и учење? кључни појмови процеса учења – Блумова класификација, развојни приступ).
7. Карактеристике игре, типови игара и игроликих активности.
8. Шта је све средина за учење?
9. Шта је безбедна и стимулативна средина за дете?
10. Креирање услова који подржавају рани развој и различите стилове учења.
11. Партнерство са породицом и локалном заједницом (која знања и вештине су нам потребне за изградњу партнерства, улога медицинских сестара и васпитача, улога породице и заједнице).
12. Развијање осетљивости за потребе породица из мањинских и маргинализованих група (културолошки обрасци као полазишта у раном образовању; афирмација породичне културе у програмима раног васпитања и образовања).

13. Анимирање локалне заједнице, професионалаца и родитеља за проактиван однос према раном развоју и учењу (дефинисање стратегија за укључивање различитих циљних група, ко су потенцијални савезници и како их мотивисати да се укључе у промоцију раног развоја и васпитања).
14. Креирање локалних иницијатива, презентовање планова које су тимови креирали.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Цара Душана бб 32100 Чачак
Координатор:	Љиљана Војиновић gssacak@eunet.rs 064/642-41-33 032/320-100
Аутори:	Сузана Симеуновић, Тања Спасовић, Јелена Петковић
Реализатори:	Сузана Симеуновић, Тања Спасовић, Јелена Петковић
Општи циљеви:	Оспособљавање приправника (васпитача/ медицинске сестре) за самостално обављање праксе; Подршка ментору (васпитачу/ медицинској сестри) у обављању дате улоге; Унапређивање образовно-васпитне праксе у предшколској установи (директор, стручни сарадник, помоћник директора); Развијање компетенција васпитача, медицинских сестара и стручних сарадника за реализацију задатака и професионални развој
Специфични циљеви:	Стицање компетенција за планирање, реализацију, вредновање и документовање (писање припреме, извођење активности, анализа активности, вођење евиденције); Стицање знања и развијање комуникацијских вештина Стицање знања и обука за изразу и

Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20-24
Трајање:	три дана (20 бодова)
Садржај и активности:	Улоге ментора и стилови интеракције ментора и приправника; Давање подршке; План рада приправника; Дугорочни и краткорочни план; Критеријуми успешности програма; Тајни задатак; Вежбање испитне ситуације; Планирање, Програмирање; Писање припреме за извођење активности (дефинисање циљева, задатака, избор метода и облика рада); Структура припреме; Технике посматрања; Критеријуми за анализу активности; Анализа активности путем видео- снимка и писане припреме; Постигнућа деце по узрастима; Планирање и реализација активности прилагођена развојним могућностима деце одређеног узраста као индивидуалним особеностима сваког детета; Представљање домаћег задатка; Активно слушање; препознавање осећања и потреба; Потребе деце; „Ја - поруке“, „Ти – поруке“; Конфликти, решавање конфликта и партнерска комуникација; Специфичности у комуникацији са децом предшколског узраста; Правила понашања у групи, Правила понашања у установи; Решавање педагошких ситуација.

609

ПРАКТИЧНО ДЕЛАТНЕ АКТИВНОСТИ У ФУНКЦИЈИ ИНТЕЛЕКТУАЛНОГ РАЗВОЈА МАЛЕ ДЕЦЕ

K1

П: 6

Институција:	Центар за примењену психологију Друштва психолога Србије Бушина 7 11000 Београд
Координатор:	Ђурђевица Касагић djurdjevkakasagic@yahoo.com 064/183-01-10 011/214-32-82
Аутори:	Ђурђевица Касагић
Реализатори:	Ђурђевица Касагић
Општи циљеви:	Унапређење професионалне компетенције медицинских сестара и васпитача у неговању и подстицању развоја практичног мишљења код деце најмлађег узраста
Специфични циљеви:	Структурирање постојећих и стицање нових искустава и знања медицинских сестара- васпитача о предметно делатним активностима у развоју практичног мишљења код мале деце; Оспособљавање медицинских сестара-васпитача за примену стечених знања у раду са децом на развоју опажајно практичног мишљења
Циљна група:	
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Општи проблеми развоја мишљења код деце – теорије делатности и развоја мишљења.
2. Особености спонтаног учења деце.
3. Опажајно практично мишљење мале деце – карактеристике и функционисање опажајно практичног мишљења.
4. Улога практичних радњи у остваривању опажајно практичног мишљења.
5. Појава и развијање практичних радњи, испробавање и руковање предметима.
6. Значај и улога одраслих у неговању извођачких радњи за развој опажајно-практичног мишљења.
7. Задаци и методика рада са децом у развоју практичног мишљења.

ПРЕ ПРВОГ КОРАКА – САРАДЊА СА ПОРОДИЦОМ У НОВОМ ПОКУШАЈУ (ПОДРШКА ДЕЧЈЕМ РАЗВОЈУ И НАПРЕДОВАЊУ)

Институција:	Удружење медицинских сестара предшколских установа Саве Шумановића 1 11000 Београд
Координатор:	Вера Мутић vera_mutic@hotmail.rs 063/380-442 011/711-96-63
Аутори:	Јадранка Спасић, Вера Мутић, Александра Манић
Реализатори:	Јадранка Спасић, Вера Мутић, Александра Манић, Весна Савић
Општи циљеви:	Превазилажење стереотипа и предрасуда врзаних за јасле Циљ нам је да јасле постану место избора за родитеља и породице, а не нужно решење за збрињавање детета
Специфични циљеви:	Допринос повећању наталитета и броја деце у породици, без угрожавања каријере, школовања, бављења спортом итд; Реализовати благовремену припрему родитеља за упис деце у јасле и избећи познате непријатне ситуације; Подићи ниво поверења код корисника – родитеља, партнерска сарадња медицинских сестара у јаслама и корисника – родитеља, уз преузимање дела одговорности за припрему детета за полазак у јасле и каснији боравак; Афирмативни приступ Програму сарадње са породицом и први корак у стицању поверења и квалитетне

Циљна група:	сарадње коју заједнички изграђују предшколска установа, родитељи, али и локална заједница/ град; Оспособљавање и унапређивање вештина комуникације, као и оспособљавање за квалитетну и професионалну сарадњу са родитељима;
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Радионица – Шта је моја асоцијација на септембар у јаслама“. 2. Радионица – Потребно је да упишем дете у јасле; „Принуђен сам ... немам други избор“. 3. Радионица – Ми смо овако урадили – или ми мењамо стереотипе. 4. Концепција родитељског састанка. 5. „Родитељ је у мојој васпитној групи“ – игра асоцијација. 6. Садржаји рада са децом и родитељима. 7. Презентовање искуства медицинске сестре – Како сам се припремала и реализовала сарадњу и са родитељима и њихову припрему од маја до септембра. 8. Презентовање програма припреме родитеља и деце у јаслицама. 9. Подизање компетенције медицинских сестара за реализацију пројекта – кроз концепте припреме писаних, фото и видео материјала, флајера, плаката, информатора, водича, презентација рада. 10.Коришћење бележнице „Моја јасленица“ – праћење дечјег развоја и напредовања у сарадњи са родитељима.

Институција:	Институт за педагошка истраживања Добрињска 11/III 11000 Београд
Координатор:	Николета Гутвајн ngutvajn@rcub.bg.ac.rs 063/535-071 011/268-11-27
Аутори:	Слободанка Гашић Павишић
Реализатори:	Николета Гутвајн, Слободанка Гашић Павишић, Сунчица Тодоровић, Светлана Јанковић, Диана Воиновић, Марко Батур
Општи циљеви:	Да васпитачи и учитељи усаврше своја знања и вештине за успешно спречавање и превенцију агресивног понашања и вршњачког насиља код деце
Специфични циљеви:	Да васпитачи: - развију свест о значају, потреби и могућности ране превенције агресије и вршњачког насиља - добију научно засноване информације о дечјем социјалном развоју и факторима који утичу на испољавање агресије и вршњачког насиља - стекну знања о савременим приступима у превенцији насиља на раном узрасту - овладају вештинама практичне примене проверених поступака за смањење агресије и превенцију вршњачког насиља у предшколској установи и нижим разредима основне школе

Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Карактеристике и фактори социјалног развоја у детињству. 2. Основни појмови – шта је агресивно понашање, типови агресије, шта јесте, а шта није насиље међу децом, ефекти насиља на децу. 3. Развојни ток агресије, карактеристике агресије на предшколском и раном школском узрасту. 4. Последице неконтролисаног агресивног понашања. 5. Повезаност агресије са другим проблемима у понашању. 6. Разумевање агресије – извори агресије и фактори њеног испољавања. 7. Начини спречавања и смањивања агресивног понашања деце у предшколској установи. 8. Превенција вршњачког насиља међу децом развијањем и подстицањем емпатије, сарадње, помагања. 9. Игре, активности и програмски садржаји за развијање просоцијалних вештина и позитивне интеракције код деце у предшколској установи и нижим разредима основне школе. 10. Рад са родитељима и сарадња са локалном заједницом ради сузбијања и превенције агресије и вршњачког насиља међу децом.

Институција:	Предшколска установа "Раковица" Славољуба Вуксановића 22, Раковица 11000 Београд
Координатор:	Радмила Аранђеловић radmilaarandjelovic@yahoo.com 064/135-35-36 011/358-29-83
Аутори:	Душанка Јерковић, Мирјана Дамјанац, Мирјана Праизовић, Марија Белензада
Реализатори:	Душанка Јерковић, Мирјана Дамјанац, Мирјана Праизовић, Марија Белензада
Општи циљеви:	Упознати децу предшколског узраста (4 - 7 год.) са класичном музиком, њеном лепотом и богатством; Избором одговарајућих садржаја, облика рада и активности допринети да се код деце: развија интересовање за класичну музику, развија потреба за активним слушањем класичне музике у вртићу и кући, подстакне потреба да изразе своја осећања (изазвана слушањем музике) кроз ликовно и говорно стваралаштво, покрет и игру
Специфични циљеви:	Да полазницима семинара понуди избор занимљивих садржаја који ће им омогућити да лакше остваре наведене циљеве; Да код полазника развије компетентност и оспособи их за креативну примену програма; Да полазнике подстакне на богаћење свакодневних активности

Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (14 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Класична музика – Значај музике за децу предшколског узраста; Музика кроз историју; Композитори – класичари. 2. Препоруке за избор композиција, кратки описи појединих дела класичне музике (15); слушање познатих, али и увођење нових дела класичне музике – „На лепом плавом Дунаву“, Јохан Штраус Млађи; „Игра сабиљи“, Арам Хачатуријан; „Свадебни марш“, Феликс Менделсон; „Кан-кан“, Жак Офенбах; „Турски марш“, Волфганг Амадеус Моцарт; „Валцер цвећа“, Петар Иљич Чајковски... 3. Активно, усмерено слушање музике; опажање различитих звукова из природе; како класичну музику приближити деци; различити начини мотивисања деце; разговор о појмовима везаним за класичну музику – композитор, хор, оркестар, диригент. 4. Разговор о инструментима које препознајемо у композицији. 5. Слушање две композиције које се међу собом разликују (ритам валцера, ритам марша). 6. Ликовно стваралаштво подстакнуто слушањем дела класичне музике, коришћењем различитих ликовних техника. 7. Подстицање говорног стваралаштва (после слушања дела класичне музике). 8. Изражавање осећања подстакнутих слушањем музичког дела. 9. Осмишљавање и извођење покретних игара о теми одређеног музичког дела. 10. Осмишљавање и реализација квиза о теми класична музика.

Институција:	ОШ "Здравко Челар" Трг Бориса Кидрича 1 21413 Челарево
Координатор:	Душкица Кнежић knezicduskica@hotmail.com 062/881-64-09 021/754-208
Аутори:	Душкица Кнежић, Соња Селаковић
Реализатори:	Душкица Кнежић, Соња Селаковић
Општи циљеви:	Унапређење квалитета васпитно-образовног рада у области "Припрема за почетно читање и писање" у дечјим вртићима
Специфични циљеви:	Предуслови квалитетног планирања почетног читања и писања; Развијање способности анализе досадашње праксе учесника семинара из наведене области као и разумевање, препознавање и размена примера добре праксе; Стицање нових знања; Израда плана активности за примену стеченог знања са семинара
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Предуслови квалитетне припреме за почетно читање и писање – шта ЈА треба да знам, шта МОЖЕ ДЕТЕ одређеног узраста из развоја говора, утврђивање језичког статуса-говорне развијености појединца и васпитне групе, говорне грешке-поремећаји.
  2. Подстицање развоја говора код детета: Дискриминација – умеће слушања, вежбе и игре за подстицање развоја слуха; Артикулација – вежбе дусања, вежбе говорних органа, како настаје глас, од гласа до речи, гласовна анализа речи по Ељкоњиновом методу уз помоћ графичке шеме, од гласа до слова, слово по слово реч.
  3. Писање – Вежбе које индиректно оспособљавају за писање; Графомоторичке вежбе општијег значаја; Графомоторичке вежбе у свесци
- Наведени садржаји се ослањају на концепцију основа предшколског програма.

Институција:	Предшколска установа "Јелица Станивуковић Шиља" Цара Лазара 39 22240 Шид
Координатор:	Живка Комленац zkomlenac@yahoo.com 063/758-89-14 022/742-320
Аутори:	Живка Комленац, Споменка Дивљан
Реализатори:	Живка Комленац, Споменка Дивљан, Јасна Павловић Анић
Општи циљеви:	Обогаћивање репертоара вештина васпитача којима се даје подршка дететовој потреби за учењем; Овладавање методама, техникама и поступцима који подстичу дететову мотивацију за учење; Мотивисање васпитача да креирају подстицајне услове учења за децу предшколског узраста
Специфични циљеви:	Појачавање осетљивости васпитача за потребе деце у процесу учења, с обзиром на карактеристике учења деце предшколског узраста; Оснаживање васпитача за решавање различитих проблемских ситуација у процесу дечјег учења; Откривање различитих могућности примене метода, техника и поступака поучавања предшколске деце; Увиђање прилика за остваривања индивидуализације у процесу дечјег учења, са нагласком на примени

вршњачког и кооперативног учења; Проширивање знања и искуства васпитача у примени пројектног планирања; Искуствено спознавање утицаја повратне информације о постигнућу на мотивацију за учење; Препознавање дететове грешке као места његовог раста, информације која даје прилику за дететов развој кроз даље квалитетно учење; Неговање квалитета у ВОР-у који доприносе доброј припремљености детета за полазак у школу; Учење вештина за постизање пријатне атмосфере у групи, подстицајне за дечје учење; Увиђање значаја утицаја уређења средине на дечје учење...

Циљна група: васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Проблемске ситуације – изазов поучавања (листање и решавање проблема поучавања – примери учесника).
2. Упознавање природе дечјег учења – (метода пет чула и предавање).
3. Средина за учење и развој као трећи васпитач у групи – (креирање простора).
4. Остваривање индивидуализације и инклузије путем вршњачког и кооперативног учења.
5. Пројектно и тематско планирање – (израда плана).
6. Креирање атмосфере поверења у групи.
7. Методе, технике и поступци поучавања.
8. Повратна информација о постигнућу као подстицај за учење.
9. Однос према дечјим грешкама и рад са родитељима.

Институција:	Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета Универзитета у Београду Чика Љубина 18-20 11000 Београд
Координатор:	Бојана Радујко bojana_radujko@yahoo.com 064/193-88-14 011/328-29-85
Аутори:	Мирјана Пешић
Реализатори:	Живка Крњаја, Лидија Мишкељин
Општи циљеви:	Стручно оспособљавање практичара за развијање отвореног курикулума и изграђивање заједнице рефлексивних практичара; Трансформација васпитне праксе на нивоу вртића у складу са концепцијом отвореног система васпитања
Специфични циљеви:	Упознавање и разумевање основних поставки отвореног система васпитања; Увођење практичара у методологију акционог истраживања као начина мењања и унапређења праксе
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	25-30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Методологија акционог истраживања.
2. Отворени систем васпитања и однос програма и курикулума.
3. Средина за учење.
4. Посматрање и праћење деце.
5. Документација у функцији планирања и самоевалуације. \

РАЗВИЈАЊЕ ТИМСКОГ РАДА ПУТЕМ АСЕРТИВНИХ ВЕШТИНА У КОМУНИКАЦИЈИ

Институција:	Предшколска установа "Полетарац" Владимира Хурбана 13 22300 Стара Пазова
Координатор:	Јелена Дајовић jdajovic@yahoo.com 062/565-144 022/310-565
Аутори:	Јелена Дајовић, Љиљана Шарковић
Реализатори:	Јелена Дајовић, Љиљана Шарковић
Општи циљеви:	Развијање тимског рада путем асертивних вештина у комуникацији
Специфични циљеви:	Усвајање знања о асертивним вештинама комуникације; Освешћивање на личном нивоу; Могућности примене асертивних вештина комуникације у тимском раду
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Дефинисање појмова – асертивност, пасивност и агресивност и импликације на тимски рад.
2. Асертивна права – упознавање и подстицање учесника да прихвате своја и права других.
3. Типови асертивности.
4. Технике избегавања манипулације.
5. Упућивање критике.
6. Упућивање похвале.

РАЗВОЈ СОЦИЈАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ КОД ДЕЦЕ – КУТИЈА ПУНА ОСЕЋАЈА

K1

П:

Институција:	Удружење предшколских радника Париске Комуне 31-33 11070 Нови Београд
Координатор:	Маја Стојановић maja.stojanovic68@gmail.com 065/474-70-10 011/267-62-32
Аутори:	Маја Стефановић, Весна Живановић
Реализатори:	Маја Стефановић, Весна Живановић, Маја Стојановић
Општи циљеви:	Оспособљавање циљне групе за правовремено препознавање деце која се суочавају са одређеним проблемом у својој породици или окружењу, ради унапређења и јачања квалитета васпитно-образовног процеса; Сарадња са другим удружењима и институцијама
Специфични циљеви:	Професионално усавршавање васпитно-образовног кадра; Оспособљавање васпитно-образовног кадра и родитеља деце предшколског узраста за правовремено препознавање деце са тешкоћама у развоју која, као резултат тога, испољавају одређено понашање или стање
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Дете и криза: Конципирана је тако да обухвата све важније теме и проблеме са којима се дете и савремена породица суочавају: развод родитеља, насиље у породици, злостављано дете, болест и хоспитализација детета, болести зависности у породици и смрт у породици. Обрађују се и специфичности у развоју и могућностима инклузије те деце у редовну вртићку групу.
2. „Кутија пуна осећаја“: Васпитачи имају могућност стицања вештине коришћења новог дидактичког материјала „Кутија пуна осећаја“, који се, између осталог, користи и у сврху рада са дететом у кризи; Посматрање (упознавање са нивоима и вежбама у процени укључивања); Приче васпитача (илустрација практичног искуства); Групне расправе (повезаност са студијама случаја и изјавама о концептуалној подршци); Договор о follow - up активностима (разматрање задатака и формирање извештаја).

РАЗВОЈНИ МОНТЕСОРИ МАТЕРИЈАЛИ У ФУНКЦИЈИ ПРИПРЕМНОГ ПРЕДШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Институција:	Монтесори друштво Србије Антон Ашкерца 3 24100 Суботица
Координатор:	Ержебет Бедросиан erzsebet@gtlnet.com 063/888-69-38 024/646-411
Аутори:	Ержебет Бедросиан, Мирјана Марковић
Реализатори:	Ержебет Бедросиан, Јелена Жепинић, Дајана Шимић
Општи циљеви:	Оспособљавање васпитача за примену развојних Монтесори материјала у педагошкој пракси Припремног предшколског програма
Специфични циљеви:	Развијање стваралачког потенцијала васпитача за прављење и примену развојних материјала за индивидуализовани рад и за рад деце у малим групама
Циљна група:	наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	15-25
Трајање:	три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Компатибилност основних полазишта Општих основа програма и Монтесори педагогије.
2. Монтесори материјал: настанак, принципи, правила, класификација.
3. Монтесори материјал за: практични живот, развој координације, концентрације, стицање радних навика и културе понашања, сензорно-перцептивни развој, вежбање и изоштравање чула, околина и свет, академски и културни садржаји конкретизовани у оригиналним материјалима, развој говора и припрема за почетно читање и писање, стилизовани материјали за разликовање гласа, слова, вежбање координације око-рука, цртање и писање слова на различитим подлогама, формирање елементарних математичких појмова, бројеви, појам количине, спајање количине и симбола, скупови, табла за сабирање, одузимање, геометријски облици, релације, изражајне способности, ликовни материјал, музичка средства – табла за уписивање нотних вредности, свирање на Орфовим инструментима, структуриран и неструктуриран материјал за игре улога, драмске игре и конструктивни материјали.

Институција:	Предшколска установа „Др Сима Милошевић“ Радича Петровића 26 11080 Београд
Координатор:	Радомир Крсмановић plesniklubsava@gmail.com 063/852-95-21
Аутори:	Гордана Затежић, Радомир Крсмановић, Каролина Марфлак Живковић
Реализатори:	Драгослав Танацков, Аница Илић, Драгица Крунић, Гордана Затежић, Татјана Бескоровајми, Дијана Брусин, Радомир Крсмановић, Каролина Марфлак Живковић, Лејла Насер
Општи циљеви:	Унапређивање вештина васпитача у овладавању когнитивним и развојним елементима плеса у предшколским установама; Подизање компетенција васпитача у предшколским установама у доменима разумевања и подстицања моторичког развоја у узрасту од 3 до 7 година
Специфични циљеви:	Оспособљавање васпитача за: запажање ритма и ритмичке интерпретације облике кретања у односу на захтев музике извођење елемената плесне слике: став, осмех, држање тела за извођење плесне кореографије
Циљна група:	васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање васпитача са врстама плеса.
2. Упознавање са варијантама плеса које омогућавају прецизно и доследно уважавање начела узрастне и индивидуалне примерености.
3. Избор плеса у складу са искуством деце и степеном развоја, узрастним и индивидуалним могућностима.
4. Плес у систему активности и режиму дана.
5. Припрема за плес – мотивација деце, о садржају игре, дозирање физичког напора и темпо игре.
6. Запажање ритма, облици кретања, плесни корак, формирање плесне кореографије.
7. Могућност плеса као друштвене активности која утиче на социјално-емотивни развој детета.

Институција:	Предшколска установа "Вељко Влаховић" Народног Фронта 84 21235 Темерин
Координатор:	Драгица Кубет dragicak@parabolanet.com 063/191-61-10 021/843-325
Аутори:	Драгана Чикош, Весна Радошевић, Драгица Кубет
Реализатори:	Драгана Чикош, Весна Радошевић, Драгица Кубет
Општи циљеви:	Подизање квалитета сарадње родитеља и предшколске установе, као предуслова развоја детета и унапређивања рада васпитача
Специфични циљеви:	Мотивисање и подучавање васпитача да активно укључи родитеље у живот вртића, уз прецизан план сарадње
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Процена иницијално стања сарадње са породицом.
2. Указивање на значај и принципе сарадње.
3. Теоријски осврт на методе и облике сарадње.
4. Разматрање функционалних и дисфункционалних породичних образаца као условавајућих фактора сарадње.
5. Препоруке како, у односу на иницијално стање, планирати сарадњу.
6. Развијање вештина сарадње са различитим типовима родитеља.
7. Идентификовање најчешћих проблема у сарадњи.
8. Фокусирање на проблем (дефинисање слабих и јаких страна досадашње сарадње).
9. Препознавање доступних ресурса, који могу подржати сарадњу.
10. Листање могућих начина решавања проблема и упућивање на најадекватније начине.
11. Указивање на могуће начине мотивисања родитеља за сарадњу.
12. Препознавање асертивних вештина комуникације, као битног фактора успешне сарадње.

Институција:	Предшколска установа „Раковица“ Славољуба Вуксановића 22 11000 Београд
Координатор:	Радмила Аранђеловић radmilaarandjelovic@yahoo.com 064/135-35-36
Аутори:	Андрија Пештерац
Реализатори:	Светлана Јеличић, Андрија Пештерац
Општи циљеви:	Настојање да се кроз одговарајуће поступке и активности медицинских сестара којима се подстиче дечја активност оствари подршка моторном (и укупном) развоју деце на узрасту од једне до три године (јаслени узраст), кроз: понуду разноврсних облика рада (покретна игра, елементарна игра, полигон, стаза са препрекама, прича у покретима, превентивна активност и др.) организацију простора и опремљености који су подстицајни за активност деце и безбедни, указивање на место и улогу медицинске сестре током активности (која интегрише поступке васпитања и неге деце, подршке и охрабривања, подстицања без наметања...и др.) поштовање и уважавање дечје инхерентне мотивације за развијањем спонтаних активности

Специфични циљеви:	Едукација полазника у погледу битних особности раста и развоја деце узраста од једне до три године, посебно моторног развоја указујући на: правце развоја моторике(цефало-каудални и проксимодистални), и чиниоце развоја друге закономерности развоја(интермитентност, алтернативност, константност развојног реда.. фазе у развоја(природног облика кретања), од «масовних» покрета ка диференцираним специфичним покретима, са тенденцијом елиминисања сувишног ангажовања мишића
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Развој моторике код деце узраста од једне до три године, с посебним акцентом на могућност варирања активности, с обзиром на фазу у развоју (природног облика кретања). 2. Значај превенције постуралног статуса (локомоторног апарата) и деловање природних фактора. 3. Увид и праћење моторног развоја на основу запажања, организације простора, ритма активности и заједничке активности родитеља и деце.

Институција:	ПУ Врачар Бјелановићева 2 11000 Београд
Координатор:	Љиљана Драгутиновић ljdragutinovic@gmail.com 064/121-27-22 011/245-89-90
Аутори:	Нада Парезановић, Љиљана Драгутиновић
Реализатори:	Нада Парезановић, Љиљана Драгутиновић
Општи циљеви:	Јачање професионалних компетенција васпитача, медицинских сестара и стручних сарадника у истраживању сопствене праксе и трагање за оптималним решењима у подизању квалитета рада у домену процеса планирања
Специфични циљеви:	Упознавање учесника са постигнућима у овој теми и примерима добре праксе; Освешћивање значаја тимског рада и сарадње у процесу планирања и рада уопште; Подстицање на истраживање сопствене праксе; Освешћивање кључних тачака у процесу планирања
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Представљање програма „Тимски рад у процесу планирања у ПУ Врачар“.
1. Радионица – Тимски рад – могући начини формирања тимова, значај подтимова, различите улоге чланова тима, сагледавање проблема из различитих улога у тиму.
2. Радионица – Кључне тачке у процесу планирања.
3. Радионица – Средина за учење – радионица уз активно учешће и рад у малим групама, усмено излагање водитеља и примери добре праксе.
4. Радионица – Посматрање у функцији планирања – вежбање за примену разкичитих техника и инструмената посматрања, одабир адекватне технике сходно постављеном циљу.
5. Радионица – Планирање кроз циклус посматрање- праћење – реализација – евалуација – посматрање... – значај посматрања са циљем квалитетног континуираног увида у развојни ниво групе у целини као и појединачног детета.
6. Радионица – Израда месечног, недељног и дневног плана.
7. Радионица – Евалуација – долажење на различите начине до могућих критеријума за евалуацију, кораци у евалуацији, евалуација месечног, недељног и дневног плана.
8. Радионица – Могући начини индивидуалног праћења – портфолио – како долазити до различитих начина праћења у циљу превазилажења проблема великог броја деце у групама, могући садржаји портфолија, како подаци о деци могу да послуже у сврху планирања сходно индивидуалним могућностима сваког детета.
9. Радионица – Вођење педагошке документације.

УВЕЖБАВАЊЕ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА У ПРИПРЕМИ ЗА УСВАЈАЊЕ ЧИТАЊА

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача Змај Јовина 29 22000 Сремска Митровица
Координатор:	Мирјана Николић vs.mirjana.nikolic@gmail.com 063/353-625 015/873-002
Аутори:	Мирјана Николић
Реализатори:	Мирјана Николић, Гордана Кесеровић, Гордана Марковић-Сакић, Вероника Катрина-Митровић, Татјана Стојковић
Општи циљеви:	Унапређење предшколског програма у припреми за усвајање писмености; Јачање професионалних капацитета запослених у раду са децом предшколског узраста
Специфични циљеви:	Освешћивање васпитача и стручних сарадника у вези са значајем подстицања развоја фонемске и синтаксичке свести за процес усвајања писмености; Обука васпитача и стручних сарадника за овладавање системом вежби за подстицање развоја свести о фонемима и синтакси; Оснаживање васпитача и стручних сарадника за спровођење припремног предшколског програма; Побољшање компетенција васпитача и стручних сарадника за припрему деце предшколског узраста за усвајање писмености

Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоријско полазиште – метајезичке способности, дефинисање појмова и облика испољавања; развијање способности свести о језику као фактора за усвајање почетног читања. 2. Операционализација појмова фонемске и синтаксичке свести. 3. Фонемска и синтаксичка свест као детерминанте описмењавања – резултати истраживања и ефекти у пракси предшколског образовања у свету. 4. Анализа стања код нас. 5. Предлог система вежби за подстицање развоја фонемске и синтаксичке свести код деце предшколског узраста. 6. Предлог листе задатака за утврђивање нивоа развоја фонемске и синтаксичке свести код деце предшколског узраста. 7. Временска динамика реализације система вежби. 8. Дефинисање методичког оквира за самостални рад. 9. Праћење и евалуација рада васпитача и стручних сарадника. 10. Анализа искустава из праксе. 11. Препоруке за даљи рад.

Институција:	ОШ "20.октобар" Омладинских Бригада 138 11070 Нови Београд
Координатор:	Весна Јањевић Поповић vjanjevicpopovic@gmail.com 062/358-948 011/215-41-41
Аутори:	Весна Јањевић-Поповић
Реализатори:	Весна Јањевић-Поповић
Општи циљеви:	Откривање вредности уметничког образовања на предшколском школском узрасту кроз креативно повезивање уметничких дела, музеја, личног искуства детета игре и учења
Специфични циљеви:	Ангажовање креативних способности у разумевању уметничких дела: слика, скулптура, филма, музејских експоната; Развијање и јачање естетског доживљаја
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Вредности уметничког образовања – саставни део имплицитне педагогије васпитача.
2. Операционализовано посредовање уметничких дела деци.
3. Повезивање уметничких дела и личног искуства детета.
4. Ангажовање различитих креативних способности у разумевању уметничких дела.
5. Три позиције детета – уметник, истраживач, наследник и заштитник културних вредности.
6. Уметничка дела у дечијем свету – ликовни језик на конкретном материјалу репродукција Саве Шумановића, Милене Павловић-Барили, Паје Јовановића.
7. Савремена искуства и скулптура/пластика око нас.
8. Развој дечије имагинације као предуслова за развој.
9. Машта и стваралаштво у образовању и вредности музеја као места образовања. Зашто има смисла педагошка интервенција : разумевање елемената језика телевизије/филма/ позоришта...
10. Сличности и разлике, могућности коришћења уметничких и научних филмова у раду са децом.
11. Развијање критеријума процене квалитета активности са децом.
12. Упознавање са праксом вртића, школа и музеја у свету и код нас – у посредовању уметности и музејских садржаја ученицима.
13. Развијање различитих модела укључивања локалне заједнице и установа културе.
14. Размена искустава примене Програма и анализа процеса посредовања и добијених продуката.

УПОТРЕБА ШТАМПЕНИХ ДИДАКТИЧКИХ МАТЕРИЈАЛА У ПРЕДШКОЛСКОМ ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@gcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Снежана Маринковић, Славица Симић
Реализатори:	Снежана Маринковић, Љиљана Костић, Славица Симић
Општи циљеви:	Обука васпитача да користе штампане дидактичке материјале (ШДМ) у планирању, креирању и реализовању васпитно-образовних активности у деčјем вртићу
Специфични циљеви:	Разумевање природе учења и узрастних карактеристика на предшколском узрасту и обука васпитача да према потребама деце одаберу и користе квалитетне ШДМ
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводне активности – Упознавање садржаја програма.
2. Врсте проблема у планирању, креирању и реализацији активности. из перспективе васпитача – индивидуално и кроз интеграцију искустава у групи; груписање проблема, дискусија. Предавање о улози васпитача и кроз групни рад повезивање са активностима у креирању и реализацији образовно-васпитних садржаја.
3. Узрасне карактеристике деце предшколских узраста – у групама учесници добијају картице са различитим развојним особеностима деце предшколског узраста у складу са развојном мапом. Потребно је да заједнички одреде особености и узрасте. Дискусија о критичним особеностима и узрасту, норме интелектуалног, социо-емоционалног развоја и развоја говора.
4. Природа учења на предшколском узрасту – учесници дају своје виђење природе учења на предшколском узрасту и пореде са развојном теоријом учења Виготског (која се излаже у виду кратког предавања и презентације) и доводи у везу са ситуацијама учења у пракси.
5. Штампани дидактички материјали (ШДМ) као извор и средство учења. Учесници се упознају са врстама знања и учења који су присутни на предшколском узрасту, као и са донетима ШДМ за посредовање тих врста знања у процесу учења на предшколском узрасту. Своје разумевање повезаности типова учења, знања и дидактичких материјала проверавају кроз вежбу у групи; презентовање и дискутовање о резултатима.
6. Критеријуми за процену ваљаности и функционалности ШДМ. Учесници упознају са критеријумима за процену ваљаности и функционалности ШДМ, затим у групама вежбају примењивање тих критеријума у анализи материјала.

7. Креирање ситуација учења 1. део – Учесници добијају конкретне ШДМ и имају задатак да препознају и креирају ситуације учења за које ти материјали могу послужити, повезујући са развојним потребама деце, анализа и дискусија.
8. Креирање ситуација учења 2. и 3. део – Учесници вежбају развијање различитих животних тема уз помоћ различитих ШДМ у фази осмишљавања активности за децу. Воде рачуна о узрасту деце и развојним обележјима групе у којој раде. Групе излажу своја решења и врши се конструктивна критичка анализа урађених ситуација учења.
9. Осврт на пређене садржаје и евалуација.

Институција:	Удружење васпитача Београда Љутице Богдана 46 11000 Београд
Координатор:	Златко Гајић gajic.z@sbb.rs 060/433-07-20 011/233-07-20
Аутори:	Златко Гајић
Реализатори:	Златко Гајић
Општи циљеви:	Упознавање са организацијом физичког васпитања у радној соби
Специфични циљеви:	Упознавање са организацијом садржаја за физичко васпитање у радној соби; Упознавање са организацијом активности за физичко васпитање у радној соби; Упознавање са организацијом средине за физичко васпитање у радној соби; Упознавање са организацијом подстицаја за физичко васпитање у радној соби
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Избор и структура програмских садржаја за физичко васпитање у условима радне собе (упознавање са програмским могућностима и планирање у тимовима).
2. Организација, вођење и вредновање активности за физичко васпитање у условима радне собе (упознавање са могућностима и практично изражавање у тимовима).
3. Обезбеђивање ресурса припрема и ажурирање средине за физичко васпитање у условима радне собе (упознавање са могућностима и стваралачко обликовање центара за физичко васпитање у радној соби).
4. Образовање атмосфере, професионалне мотивације и сарадње са локално спортском заједницом за подстицање физичког васпитања у условима радне собе (упознавање тимова деце и родитеља и представљање примера).

Институција:	Предшколска установа "Пчелица" Орловића Павла бб 18100 Ниш
Координатор:	Зорица Станисављевић Петровић pena.marinkovic@hotmail.com 063/893-57-88 018/240-209
Аутори:	Зорица Станисављевић Петровић
Реализатори:	Зорица Станисављевић Петровић, Слађана Анђелковић, Марина Милановић, Душанка Стојковић
Општи циљеви:	Отварање вртића према породичном систему; Успостављање и развијање партнерских односа са родитељима; Иновирање облика сарадње васпитача и родитеља
Специфични циљеви:	Јачање компетенција васпитача за иновирање приступа у планирању, припремању и реализацији квалитетне сарадње као и анимирању родитеља
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Системски приступ као теоријско полазиште за остваривање функционалне сарадње породице и вртића; отвореност васпитно-образовне установе и породице као система – услов остваривања континуитета у васпитању.
2. Партнерски однос васпитача и родитеља.
3. Перманентна интеракција породичног система и вртића – заједничка потреба свих актера у процесу васпитања и образовања.
4. Предуслови за остваривање функционалне сарадње.
5. Мотивација родитеља за активну партиципацију у образовно-васпитном раду установе.
6. Остваривање партерског односа на релацији родитељ–дете–васпитач (медицинска сестра, сарадник).
7. Иновирање постојећих облика сарадње и богаћење врста активности у које се укључују родитељи.
8. Планирање и реализација заједничких пројеката родитеља, васпитача и деце – путеви развоја партнерства.

Институција:	Савез удружења васпитача Србије Горичка бб 11300 Смедерево
Координатор:	Вера Батановић Лаловић besa48@gmail.com 063/383-651 011/328-44-66
Аутори:	Вера Батановић Лаловић
Реализатори:	Вера Батановић Лаловић, Гордана Младеновић, Снежана Бојић
Општи циљеви:	Стварање услова за подстицање деце да у животним ситуацијама изграђују логичко-математичко мишљења и самостално, креативно и критички мисле
Специфични циљеви:	Богаћење децих активности, превођење искустава деце стечених у практичним активностима на активности на симболичком плану у радним листићима
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Зашто је важна математика? Математика мора бити повезана са животом. Треба да буде занимљива и да интелектуално подстиче децу. Не сме да оптерећује децу учењем чињеница него треба да побуђује и покреће њихово мишљење. Које способности треба да развије математика – размишљање и закључивање доказивање усмену и писмену комуникацију разноврсно репрезентовања. Како деца предшколског узраста усвајају математичке појмове? Редослед усвајања математичких појмова – искуство, говорни језик који описује искуство, слике које приказују искуство, писани знакови који приказују искуство.
2. Мишљење и решавање проблема – Гарднер теорија вишеструке интелигенције и стилови учења. Улога одраслог је да препозна у чему је дете успешно и да створи окружење које ће подстицати све или неку од врста интелигенција. Карактеристике мисаоног процеса. Како мислимо и врсте мишљења. Корак по корак у процес решавања проблема. Процес кроз које дете треба провести у ситуацијама решавања проблема. Стратегије за решавање проблема – разумевање проблема, цртање слике, цртање модела / прављење графикана, писање решења. Улога, поступци и методе и како стварати проблем ситуације. Правилно постављање питања. Анализа личних искустава у процесу решавања проблема. Коришћење понуђене стратегије за решавање проблема.
3. Поступци одраслих усмерени на рад са децом Поштовање принципа – Поступног оптерећења – од лакшег ка тежем, познатог ка непознатом. Свесности – да се дете свесно и смишљено односи према задатку. Васпитне усмерености – образовна и заштитна улога васпитача. Понављања. Праћење и посматрање и могућност индивидуализације. Игровни карактер активности.

Институција:	Савез удружења васпитача Србије Горичка бб 11300 Смедерево
Координатор:	Вера Батановић Лаловић besa48@gmail.com 063/383-651 011/328-44-66
Аутори:	Вера Батановић Лаловић, Снежана Бојић
Реализатори:	Вера Батановић Лаловић, Снежана Бојић, Гордана Младеновић
Општи циљеви:	Неговање васпитно-образовне праксе која се заснива на улози васпитача који прилагођава рад различитим потребама, могућностима и способностима деце
Специфични циљеви:	Подржати интерес за писану реч комбиновањем поступка који претходе раду с радним листићима: опажање, гласовна анализа, графомоторичке вежбе ...
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:**Операционализација појмова:**

1. Зрелост или готовост за полазак у школу; психофизичка зрелост; емотивна и социјална зрелост (способност да дете контролише емоције, толеранција на фрустрације, сарадња са другима; развој fine моротике – вољног усмеравања покрета, њихове координације, усклађености око рука, снаге, тачности; да ли је цртање довољна припрема за писање? развој чулног опажања; гласовна анализа речи; мотивација и интересовање за писање.
2. Гарднер теорија вишеструке интелигенције и стилови учења. Улога одраслог је да препозна у чему је дете успешно и да створи окружење које ће подстицати све или неку од врста интелигенција. Припремне активности за прелажење са практичних активности на симболичку презентацију у радним листићима. Игре опажања, визуелног процењивања. Игре за подстицање развоја fine моторике. Активности гласовне анализе и разумевања гласовне структуре речи. Активности које уводе у писање „Корак по корак“ које претпостављају употребу свих чула – кроз музику и покрет; исписивање слова по ваздуху, у пени и сл.; обликовање слова помоћу различитих средстава – штапића, теста, пластелина, картонских геометријских облика који чине елементе слова. Улога васпитача у процесу припреме за почетно описмењавање –Павилно седење и правилно држање прибора за писање. Поступци одраслих усмерени на рад са децом. Поштовање принципа – Поступног оптерећења – од лакшег ка тежем, познатог ка непознатом. Свесности – да се дете свесно и смишљено односи према задатку. Васпитне усмерености – образовна и заштитна улога васпитача. Понављања. Праћење и посматрање и могућност индивидуализације. Игровни карактер активности. Васпитач као модел репрезентовања света уметности и комуникационих система.

3. Радионице намењене одраслима у оквиру реализације програма: „Зашто је писање тако тешко“; Игре опажања и концентрације; Глинене плочице – комуникација; „Писање корак по корак“; Вештине комуникације – писменост у функцији. Питање и одговори

ШТА ПОКУШАВАМО РЕЋИ МАЛОЈ ДЕЦИ

K1

П: 4

Институција:	Висока школа струковних студија за образовање васпитача Нови Сад Петра Драпшина 8 21100 Нови Сад
Координатор:	Весна Цолић colic.vesna@gmail.com 063/827-10-28 021/634-15-91
Аутори:	Весна Цолић
Реализатори:	Весна Цолић
Општи циљеви:	Сагледавање и разумевање специфичности општења одраслих са децом у институционалном контексту и унапређивање комуникацијских вештина предшколских радника
Специфични циљеви:	Развијање осетљивости професионалаца запослених у предшколској установи за специфичности комуникације и интеракције са малом децом која одрастају у институцији, као и њихово оспособљавање за програмирање, планирање, вођење и вредновање активности за унапређивање интеракције и комуникације одраслих са групом деце у предшколској установи.
Циљна група:	васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора

Број учесника:	15-25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање са значајем и особеностима говора одраслих у институцији.
2. Природа интеракције и комуникације одрасли – дете у предшколској установи.
3. Функције говора васпитача.
4. Значај и особине невербалне комуникације.
5. Реакције деце на говор одраслих у вртићу.
6. Дечја питања.
7. Програмирање и планирање активности за унапређивање интеракције и комуникације одрасли – дете.
8. Вредновање и самовредновање говора одраслог упућеног деци у предшколској установи.

ПРИРОДНЕ НАУКЕ

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Зденка Миливојевић
Реализатори:	Зденка Миливојевић, Гордана Брун, Марина Радосављевић, Тања Динић, Јелена Миленовић, Жељка Радојичић-Лукић, Валентина Бошковић, Дејан Цакић, Александра Томић
Општи циљеви:	Јачање компетенција учесника за примену нових знања, вештина и вредносних ставова из области заштите животне средине
Специфични циљеви:	Стицање знања о основним појмовима екологије и проблемима који угрожавају животну средину; Унапређивање нивоа еколошке свести; Обучити учеснике за савремене приступе обраде еколошких садржаја
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (15 бодова)

Садржај и активности:
I. Презентовање циља и програма.
II. Одрживи развој, увод.
III. Екологија у савременом образовном процесу:
1. Теоретско предавање о месту и улози екологије у савременом друштву.
2. Место и улога екологије у образовном процесу (са аспекта учесника, родитеља, друштва, институција које се баве екологијом).
3. Еколошка етика.
4. Екологија у служби воде (Причала ми вода; Загађење воде; Киселе кише; Чувајте ми воду).
5. Екологија у служби ваздуха (Зелене мисли – смоговци; Озонска рупа; Ефекат стаклене баште; Чувајте ми ваздух).
6. Екологија у служби земљишта (Загађивачи; Ерозија, Биљке као еколози; Обновљиви и необновљиви извори енергије).
IV. Савремени приступ отпаду:
1. Теоретско предавање о рециклажи, смањењу отпада и компостирању.
2. Ликовна радионица –Креативан и стваралачки приступ секундарним сировинама (Отпад није смеће) – ефекти рециклаже.
3. Модна ревија, употребни предмети.
4. Сценарио дечје представе.
V. Стваралачки приступ:
1. „Сачувај своје срећно дрво“; "Добро дрво", Шел Силверстејн – излиставање осећања – „За и против“ из улоге дрвета, дечака, врапца, јежа...
2. Креативни задаци (драматизација, промена краја приче, стрип, писање песме...).

VI. Еко часови:

1. Анализа еколошких садржаја у плановима и програмима.
2. Вертикална и хоризонтална повезаност еколошких садржаја; интегративни приступ еколошким садржајима; организација и припремање еко часова; креирање, припрема за еко часове.

VII. Еко активности:

1. Еколошка секција, календар, еколошки бонтон, еко школе (примери, еколошке акције на нивоу предшколске установе, школе и локалне самоуправе; дечји еколошки фестивал – пример добре праксе).
2. Организација (циљ, задаци, активности, носиоци, евалуација, одрживост).

Институција:	Удружење "Школа за опстанак" Цвијићева 28 11000 Београд
Координатор:	Гордана Брун brungor@sbb.rs 063/268-530 011/276-84-72
Аутори:	Вера Матановић, Гордана Брун, Воислав Васић, Верица Гбурчик
Реализатори:	Гордана Брун, Воислав Васић, Верица Гбурчик, Марина Илић, Весна Милошевић, Александар Хегедиш, Драгана Ранђеловић, Ненад Петровић
Општи циљеви:	Обука наставника да садржајима из животне средине, екологије и одрживог развоја интерактивним радом утичу на стицање функционалног знања и еколошког понашања ђака
Специфични циљеви:	Обука за рад са децом у природи и развој сарадње са родитељима и локалном заједницом у складу са концептом „Одржива еко-школа као начин живљења“
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа,

наставник у школи за образовање ученика са
сметњама у развоју, наставник у школи за образовање
одраслих, наставник општеобразовних предмета –
у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,
ликовне), наставник стручног предмета у основној/
средњој уметничкој школи (музичке, балетске,
ликовне), васпитач у предшколској установи,
медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому
ученика, стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. образовање за животну средину и одрживи развој и еколошка криза.
2. Еколошка етика и одрживи развој – предуслови опстанка.
3. Увођење еколошког принципа у наставу.
4. Одржива еко-школа као начин живљења.
5. Место природних наука у васпитању и образовању за животну средину.
6. Настава у природи (садржаји и методе рада).
7. Како организовати акције и заједнички рад са локалном заједницом и родитељима.
8. Биодиверзитет као основа одрживог развоја.
9. Услуге екосистема и заштита предела.
10. Промена и променљивост климе – последице глобалног загревања.

11. Утицаји промене климе – адаптација, осетљивост, повредивост и мере ублажавања.
12. Атмосферски озон и сунчево зрачење – процеси и утицаји.
13. Натура и култура.
14. Заштита геодиверзитета.
15. Зеленило у градовима.
16. Град као еко-систем (еколошки проблеми, бука, отпад...).
17. Управљање отпадом и рециклажа.
18. Обновљиви извори енергије и одрживи развој.
19. Енергетске ефикасност у пракси.
20. „Зелена економија“ и одржива потрошња.
21. Животна средина и здрави стилови живљења.
22. Генетски модификована храна.
23. Отрови у домаћинству (употреба хемикалија).

Институција:	Висока техничка школа струковних студија Зрењанин/хемијско друштво Зрењанин Ђорђа Стратимировића 23 23100 Зрењанин
Координатор:	Данијела Јашин danijelajasin@gmail.com 060/856-50-23 023/528-725
Аутори:	Данијела Јашин, Матилда Лазиф, Ања Стојшин
Реализатори:	Данијела Јашин, Матилда Лазиф, Божо Јожеф, Душан Катић, Ања Стојшин
Општи циљеви:	Упознавање наставног особља са појмом амбалаже, њене функције, добијања, управљања амбалажним отпадом, посебно рециклажом
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника да међу децом уз инклузију ученика са сметњама у развоју, промовишу заштиту животне средине избором еколошке амбалаже
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи,

медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому
ученика, стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Амбалажа.
2. Амбалажа као отпад.
3. Предности рециклаже.
4. Полимери свуда око нас.
5. Еко-ознаке и друге ознаке на амбалажи – значај и значење.
6. Биотехнологија и амбалажа.
7. Биополимери.
8. Интерактивни принцип наставе у области заштите животне средине
праћен корелацијом и инклузијом.
9. Моделовање ефектних експеримената за идентификацију и анализу
различитих амбалажних материјала и врсте амбалаже.

Институција:	Српско хемијско друштво Карнегијева 4/3 11000 Београд
Координатор:	Вера Ступљанин office@shd.org.rs 064/979-09-94 011/337-04-67
Аутори:	Драгица Тривић
Реализатори:	Биљана Томашевић, Игор Матијашевић, Катарина Путица
Општи циљеви:	Унапређивање знања из области хемије и других природних наука, из области хемијске технологије, Методике наставе хемије, педагогије и психологије
Специфични циљеви:	Унапређивање избора садржаја и средстава у настави хемије и хемијске технологије, демонстрационих огледа и огледа за самостални експериментални и истраживачки рад ученика
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

Предавања обухватају теме из:

1. Области хемије обухваћених наставним програмима хемије у основној школи и средњим школама – општа хемија, неорганска хемија, органска хемија, физичка хемија, аналитичка хемија, биохемија, хемија животне средине и хемијска технологија; историја хемије, методике наставе хемије, школски огледи у настави хемије, педагогија и психологија.
2. Теме које се односе на актуелне проблеме – такмичење ученика основних и средњих школа из хемије, наставни програми, уџбеници и друге, сличне теме. Програм, односно избор тема за осам предавања сваке године одређује, се према потребама редовне наставне праксе и новим научним сазнањима.

Институција:	Друштво наставника техничког образовања Србије Тимочка 18 11000 Београд
Координатор:	Александра Грујић-Јанкулоски aleksandra.grujic_jankuloski@yahoo.com 064/220-72-54 011/212-36-67
Аутори:	Александра Грујић - Јанкулоски, Маријана Бачанин
Реализатори:	Александра Грујић - Јанкулоски, Маријана Бачанин, Слободан Поповић
Општи циљеви:	Унапређење нивоа саобраћајне културе код деце, родитеља, учитеља и наставника ТО
Специфични циљеви:	Изградња и развој трајног модела васпитања и образовања деце узраста од 7 - 15 година за безбедно понашање у саобраћају, са посебним освртом на учешће деце са посебним потребама у саобраћају
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Дете у саобраћају – искуства, резултати, статистика.
2. Ризици за децу у саобраћају; Специфичности појединих узрасних група, околности са којима се они најчешће срећу и карактеристике њиховог понашања у саобраћају.
3. Методе и садржаји рада у циљу унапређивања саобраћајне културе и безбедног понашања; Рад са децом са посебним потребама у циљу њиховог безбедног учешћа у саобраћају.
4. Неопходна знања и вештине – правила понашања у саобраћају.
5. Процедура решавања конкретних спорних саобраћајних ситуација ради унапређивања нивоа безбедности (процена, могућа решења, пројектовање решења, надлежности...)

Институција:	Академија Филиповић доо Гине Пајевић 8/3 35000 Јагодина
Координатор:	Братислав Филиповић skolafbsoft@gmail.com 063/824-99-99 035/243-974
Аутори:	Бата Коновалов, Братислав Филиповић
Реализатори:	Бата Коновалов, Братислав Филиповић, Бранко Т. Новаковић, Бојан Грујић
Општи циљеви:	Едукација наставника у основним и средњим школама, примена и коришћење Буквара животне средине; Да се покрену промене у класичној настави
Специфични циљеви:	Циљ програма је да оспособи полазнике за коришћење и праћење нових образовних техника које подижу свест о очувању животне средине
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Буквар животне средине - карактеристике, појнмови, методологија употребе.

ВОДЕНИ ЕКОСИСТЕМИ – САВРЕМЕНИ ПРИСТУП У НАСТАВИ БИОЛОГИЈЕ И ЕКОЛОГИЈЕ

K1

П: 6

Институција:	Универзитет у Београду Пољопривредни факултет Немањина 6 11000 Београд, Земун
Координатор:	Зоран Марковић zoranmm@agrif.bg.ac.rs 063/840-19-93 011/316-84-99
Аутори:	Зоран Марковић, Ивана Живић
Реализатори:	Зоран Марковић, Весна Полексић, Ивана Живић, Зорка Дулић
Општи циљеви:	Стицање нових практичних и теоријских знања из области биологије и екологије; Оспособљавање наставника и професора биологије за сакупљање, детерминацију акватичних животињских организама и обраду добијених резултата; Увођења практичних вештина у настави биологије и екологије које се могу применити у основним и средњим школама
Специфични циљеви:	Обука у руковању и коришћењу савремених електронских инструмената за практичну наставу из биологије и екологије; Усавршавање наставника и професора у области мониторинга животне средине (одређивање квалитета воде на основу акватичних организама); Интерактивна настава (као специфичан облик наставе биологије и екологије)

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вода као животна средина. 2. Оживљавање загађених водених екосистема – пример за наставу биологије и екологије. 3. Зоопланктон (модел организми у настави биологије). 4. Коришћење акватичних бескичмењака у одређивању квалитета воде – како научити ђаке практичном раду. 5. Методе узимања узорака водених организама, правилно обележавање, основна обрада узорака, рад на терену. 6. Коришћење савремене технике у прихрани, обележавању, гајењу и селекцији риба. 7. Хидробиолошка радионица (пример интерактивне наставе).

ГАЛИЛЕЈЕВИ УЧИТЕЉИ – ОД СУНЧЕВОГ СИТЕМА ДО ГАЛАКСИЈА

K1

П: 5, 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Милан Јевтовић, Александар Оташевић, Наташа Станић
Реализатори:	Милан Јевтовић, Александар Оташевић, Наташа Станић, Срђан Ђукић, Бранко Симоновић
Општи циљеви:	Развој рационалног и дивергентног мишљења, повећање научне свести и мотивације ученика за учење природних наука
Специфични циљеви:	Извођење очигледне наставе и укључивање астрономских открића у њу, коришћење образовних софтвера и умрежавање у међународну мрежу Галилејевих учитеља
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	15-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Планете Сунчевог система и вансоларне планете. 2. Променљиве звезд. 3. Галаксије. 4. Настанак, састав и величина свемира. 5. Астробиологија. 6. Практична астрономија – телескопи, оријентација у простору и природи уопште, коришћење интернета за праћење научних открића и резултата астрономских посматрања, астрономски софтвер, школски планетаријум.

ДОПРИНОС ОДРЖИВОМ РАЗВОЈУ, ЕКОЛОШКИМ АКЦИЈАМА И УВОЂЕЊЕ ИНОВАЦИЈА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРАКСУ

Институција:	Санитарно Еколошко Друштво САН ЕКО Видиковачки Венац 9 11000 Београд
Координатор:	Мара Влајковић saneko98@yahoo.com 063/851-38-06 011/233-44-23
Аутори:	Мара Влајковић
Реализатори:	Мара Влајковић, Даница Ђармати, Јелена В.Стојичић, Александра Имширагић Ђурић, Драгана Радић Јовановић, Марија Игњатовић, Лана Загорац Михаиловић, Оливера Стојичић, Тања Михајловић, Ана Мићић, Драгана Протић Малис
Општи циљеви:	Спровођење програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача, стручног сарадника и директора за школску 2012/2013. годину
Специфични циљеви:	Јачање професионалних капацитета наставника, за допринос одрживом развоју, еколошким акцијама и увођењу иновација за заштиту животне средине у праксу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа,

наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Образовање о одрживом развоју и заштита животне средине.
2. Заштита природних ресурса (ваздух, вода, земљиште).
3. Покретање еколошких акција, Шта можемо за нашу животну средину; Учешће јавности у доношењу одлука за процесе заштите животне средине.
4. Представљање Архуске конвенције.
5. Еколошки стандарди за примену у пракси
6. Животна средина и превенција здравља.
7. Смањење загађења у локалној заједници.
8. Могућности еколошког чишћења земљишта и вода.
9. Заштита приобаља, шума, паркова, дворишта.
10. Компостирање.
11. Управљање отпадом, значај и место рециклаже.
12. Опасан отпад.
13. Поступање са електро и електронским отпадом.

640

ДОПРИНОС УНАПРЕЂИВАЊУ НАУЧНЕ ПИСМЕНОСТИ У ОБРАЗОВАЊУ КРОЗ НИЗ ЈЕДНОСТАВНИХ ПРАКТИЧНИХ ПРИМЕРА И ОГЛЕДА

K1

П: 5, 6

Институција:	Удружење просветних радника Мађара у Војводини Ђирпанова 54 21100 Нови Сад
Координатор:	Жолт Лукач lukacsfoto@gmail.com 069/184-91-56 021/548-259
Аутори:	Мухи Бела
Реализатори:	Јанош Чанади, Мухи Бела
Општи циљеви:	Да кроз практичне примере пружамо знање и искуство у препознавању природних појава и закона око нас
Специфични циљеви:	Допринос унапређивању научне писмености учитеља и наставника свих профила кроз низ једноставних практичних примера и огледа
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Стручна предавања, пренос искустава из праксе, радионице, експерименти: једноставни огледи и демонстрације из области природних наука; повезивање теорије и праксе, наука у свакодневном животу и техници; актуелне теме из области природних наука, пре свега из физике, хемије и биологије; радионица, индивидуално и групно експериментисање учесника семинара; практични примери и савети из области методике наставе природних наука; упознавање стручне терминологије и литературе.

ЕКОЛОГИЈА СА ДЕЦОМ – КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ У РАЗВОЈУ ЕКОЛОШКЕ СВЕСТИ У НАСТАВИ

Институција:	Креативна педагогија Косовска 77 12000 Пожаревац
Координатор:	Живкица Ђорђевић zizipo77@hotmail.com 064/372-65-02 012/541-796
Аутори:	Милош Јеремић, Јелена Вујадиновић Чолић, Татјана Петровић
Реализатори:	Милош Јеремић, Јелена Вујадиновић Чолић, Татјана Петровић
Општи циљеви:	Унапређење компетенција наставника за развој еколошке свести ученика употребом критичког мишљења
Специфични циљеви:	Развој компетенција за примену критичког мишљења за развој еколошке свести; Стварање уверења о значају критичког мишљења за развој еколошке свести
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам екологије.
2. Дефинисање екологије као науке.
3. Основни принципи екологије.
4. Појам животне средине.
5. Дијагностика главних проблема животне средине.
6. Абиотички и биолошки фактори.
7. Појам екосфере и техносфере.
8. НАСА игрица.
9. Мотивација за еколошку акцију.
10. Етички принципи екологије.
11. Екодијалог.
12. Екозофија.
13. Критичко мишљење и екологија
14. Екологија са децом.

Институција:	Креативни центар Градиштанска 8 11000 Београд
Координатор:	Наталија Панић natalija.panic@kreativnicentar.rs 064/110-23-44 011/382-04-64
Аутори:	Станка Брдар
Реализатори:	Станка Брдар, Славица Мусић
Општи циљеви:	Развој и јачање компетенција код наставника за: формирање ставова о личном и одговорном односу према животној средини код ученика; стварање здравих модела понашања код ученика усмерених ка одрживом развоју
Специфични циљеви:	Преношење знања и основних информација о најважнијим еколошким темама: Примена еколошке парадигме унутар различитих наставних предмета и наставних јединица
Циљна група:	наставник разредне наставе
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Оријентација ка проблематици заштите животне средине која се види као дидактичко поље.
2. Усмереност ка активирању и обједињавању знања, искуства, мотивације и начина путем којих се појединац или група упознаје с релевантним еколошким темама и проблемима, као што су рециклажа, дефорестација, биодиверзитет, глобално загревање и одрживи развој.

643

ЕКСПЕРИМЕНТ – СИГУРАН ПУТ ДО ТРАЈНОГ И ПРИМЕНЉИВОГ ЗНАЊА

K1

П: 5, 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Драгана Вуњак, Бранислава Дилбер-Косић
Реализатори:	Драгана Вуњак, Бранислава Дилбер-Косић, Олгица Ступар, Сенка Хелдрих
Општи циљеви:	Развијање радозналости код деце, подизање мотивације за изучавање појава и процеса у природи; Развијање позитивног става о науци код ученика
Специфични циљеви:	Оспособљавање ученика да сами поставе и реализују експерименте и тако дођу до трајног и примењивог знања – увођење ученика у научни метод
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај и улога експеримента у процесу стицања знања.
2. Вода – својства, значај, кружење у природи, загађивање.
3. Кретање – облици и карактеристике.
4. Материјали – својства.
5. Смеше – појам, подела, раздвајање састојака смеша.
6. Још неки занимљиви огледи...

Институција:	Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ Ђуре Јакшића 9/III 11000 Београд
Координатор:	Милена Панић m.panic@gi.sanu.ac.rs 064/197-29-93 011/263-63-95
Аутори:	Марко В. Милошевић
Реализатори:	Милован Миливојевић, Драгољуб Штрбац, Јелена Ковачевић-Мајкић, Јелена Ћалић, Милена Панић, Драгана Миљановић, Ана Милановић, Марко В. Милошевић
Општи циљеви:	У протеклих неколико година Србија је суочена са великим бројем елементарних непогода које су причиниле велику материјалну и еколошку штету. Упућивање наставника како да створе свест о постојању елементарних непогода и науче како да спроводе елементарне мере заштите у циљу ублажавања могућих последица
Специфични циљеви:	Поседовање знања о природи, стиловима и стратегијама учења, о когнитивном развоју, контексту рада индивидуалним карактеристикама и потребама ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник

општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа

Број учесника: 30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Елементарне непогоде.
2. Србија и елементарне непогоде.
3. Поплаве; Клизашта; Ерозија и бујице.
4. Атмосферске елементарне непогоде.
5. Последице елементарних непогода.
6. Методе детерминисања елементарних непогода у локалној средини.
7. Системи одбране од елементарних непогода.
8. Активности за време трајања елементарне непогоде.
9. Образовни систем као интегративни део превентивних мера заштите од елементарних непогода.
10. Образовање као коректив потенцијалних стимулативних активности за развој елементарних непогода.

Институција:	Природно-математички факултет Радоја Домановића 12 34000 Крагујевац
Координатор:	Бранка Огњановић branka@kg.ac.rs 064/234-86-41 034/336-223 локал 263
Аутори:	Бранка Огњановић
Реализатори:	Аца Марковић, Невена Ђукућ, Горица Ђелић, Радмила Глишић, Наташа Ђорђевић, Биљана Бојовић, Снежана Бранковић, Милан Станковић, Косанић Маријана
Општи циљеви:	Стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетно извођење наставе биологије, модернизација наставе и примена нових открића и сазнања
Специфични циљеви:	Јачање компетенција наставника за креирање наставе оријентисане на: циљеве, стандарде и резултате; ученике и учење (дидактичке препоруче); специфичности биологије као науке (теорије, експерименти, истраживања).
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Свет кроз призму чула (Чуло вида – формирање слике; колорни вид; оптичке илузије и контрасти. Чуло слуха – грађа и простирање звучних таласа; статичка равнотежа. Чуло додир – рецептори у кожи. Чула укуса и мириса).
2. Молекуларни механизми одговора ћелија на сигнале из спољне средине (Стрес, адаптација и функционалне карактеристике организма. Утицај ефзогених фактора на структурни и функционални интегритет ћелија. Синапса као место ћелијске комуникације. Блокатори јонских канала – отрови и дроге).
3. Репродуктивне и хормонске функције мушкарца и жене (Сперматогенеза, лучење, метаболизам и хемија мушких полних хормона. Хормонски систем жене. Сазревање и оплодња јајне ћелије. Исхрана ембриона и функција плаценте. Хормонски фактори у трудноћи. Порођај и лактација).
4. Изазови биотехнологије, генетски модификовани организми – да или не? (Биотехнологија – традиција прављења пива, вина и ферментиране хране; савремена технологија рекомбиноване ДНК, хибридома и ћелија виших организама, биосензора и биочипова. Како настају ГМО и генетски модификована храна? Нежељени ефекти, основна етичка питања, последице по здравље човека, животиња и животне средине).
5. Примена рачунара у настави биологије на примеру ћелијске деобе и митозе (Мултимедијална настава – Ћелијска деоба и значај за живи свет. Поређење између митотичке и мејотичке деобе. Анимације и сајтови везани за ћелијску деобу. Практични део – микроскопирање препарата митозе).
6. Антиоксиданси из биљака, њихов значај и истраживања (Фитонутријенти у воћу, поврћу, житарицама. Лековито биље и његови екстракти и секундарни метаболити, антиоксидативна и друга

лековита својства. Припрема биљака за израду екстраката и етарских уља, испитивање квантитативно-квалитативних карактеристика и биолошке активности).

7. Биолошка активност лишјајева у биомедицини (Биоактивни препарати лишјајева и примена у биомедицини. Проучавање екстраката и секундарних метаболита лишјајева, антифунгалне, антибактеријске, антиоксидативне и антитуморске активности (in vitro испитивања на раст различитих хуманих ћелијских линија канцера).
8. Адаптације биљака (Формирање адаптивних карактеристика биљака – водни, светлосни, температурни режим станишта и едафски фактори. Висок степен хидратације и отпорност према дехидратацији биљака. Светлосни режим станишта, морфоанатомске и физиолошке карактеристике биљака. Физиолошке адаптације и опстанак халофита и металофита на земљишту богатом солима и тешким металима).
9. Фотосинтетички пигменти – значај и екстракција (Фотосинтетички пигменти и улога у процесу синтезе органских материја. Екстракција и методе за раздвајање пигмената хлорофила а и б, и каротеноида из зеленог листа – Краусова метода и хроматографија на папиру).
10. Ботанички практикум (Тренутни препарати биљних ткива – црни лук, кромпир, зова, кукуруз. Трајни препарати из збирки. Морфологија вегетативних органа и грађа цвета и цвасти, као и врсте плодова).
11. Промене флористичког састава биљних заједница у Шумадији као индикатор климатских промена (Компаративна анализа флористичког састава шумских биљних заједница у Шумадији које су описали И. Рудски, В. Вељовић, А. Марковић; појава степске флоре и фрагмената степеке вегетације као индикатор степификације умерено континенталне климе у шумској зони Шумадије у временском периоду од 60 година).

ЗАНИМЉИВА ЕКОЛОГИЈА – НОВОСТИ У ИЗУЧАВАЊУ СТРУКТУРЕ, ФУНКЦИОНАЛНОСТИ И КОНЗЕРВАЦИЈЕ ЕКОСИСТЕМА

Институција:	Природно-математички факултет Радоја Домановића 12 34000 Крагујевац
Координатор:	Бранка Огњановић branka@kg.ac.rs 064/234-86-41 034/336-223 локал 263
Аутори:	Снежана Симић, Снежана Пешић, Владица Симић, Мирјана Стојановић, Бела Блесић, Милош Благојевић
Реализатори:	Снежана Симић, Снежана Пешић, Владица Симић, Мирјана Стојановић, Бела Блесић, Ана Митровски-Богдановић, Ана Петровић, Тања Милутиновић, Милош Благојевић, Невена Ђорђевић
Општи циљеви:	Осавремењивање и унапређивање наставе Биологије и Екологије у основним и средњим школама
Специфични циљеви:	Разјашњавање и повезивање основних појмова из екологије и њихова примена у презентовању различитих екосистема; Упознавање са основним карактеристикама неких компоненти животних заједница (алге, водени макробескичмењаци, рибе, педофауна, инсекти), њиховом биологијом, екологијом, значајем (пре свега могућностима коришћења у праћењу квалитета водених и терестричних екосистема, али и у исхрани, медицини, фармацији и сл.); Указаће се и на и факторе угрожавања и заштите диверзитета

ових група организама. Један од циљева је да се покаже могућност приказивања правилности и сложености функционисања животних заједница и екосистема на основу еколошких модела.

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Екосистем-мозаик, мрежа и лавиринт (практични еколошки појмовник).
2. Водени екосистеми; Алге; Биологија, екологија, значај (индикатори, алге у исхрани, медицине, фармацији и сл.) токсичне алге.
3. Водени екосистеми; Макрозообентос и рибе; Биологија, екологија, мониторинг, конзервација.
(Теме 2 и 3 ће бити реализоване у виду предавања и у оквиру практично-радионичарског рада у Акваријуму на Институту за биологију и екологију ПМФ у Крагујевцу.)
4. Терестрични екосистеми; Педофауна. Биологија, екологија, мониторинг, конзервација.
5. Терестрични екосистеми; Инсекти; Биологија, екологија, мониторинг, конзервација.
6. Микросветови у учионици; Моделирање и истраживање еколошких интеракција у програмском језику СтарЛого;

Институција:	Техничка школа "Павле Савић" Шајкашка 34 21100 Нови Сад
Координатор:	Весна Гранула tspavles_kurs1@yahoo.com 066/621-63-52 021/631-70-32
Аутори:	Данијела Бјелица Миловановић, Сања Голић, Весна Гранула
Реализатори:	Данијела Бјелица Миловановић, Сања Голић, Весна Гранула
Општи циљеви:	Повећање квалитета наставе коришћењем програма за хемију употребом наставних материјала и олакшавање наставе кроз ИТ и тимски рад наставника
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за израду, коришћење, претраживање, прикупљање и обраду наставних материјала на Интернету и рад са виртуелном лабораторијом
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	16
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Обука за рад на интернету.
2. Обука за рад у Microsoft PowerPoint-у.
3. Обука за рад са пројектором и рачунаром.
4. Упознавање са трансфером знања и могућностима примене везано за наставне материјале, као и допуна on-line енциклопедије.
5. Тимски рад приликом израде наставних материјала.
6. Обука за коришћење апликативних програма погодних за проверу знања.
7. Обука за рад са програмима који раде са хемијским формулама.
8. Обука за рад са виртуелном лабораторијом.
9. Обука за рад са софтвером за цртање блок-шема.
10. Обука за рад са софтвером за израду концептуалних мапа и мапа ума.

ЗАНИМЉИВИМ ЗАДАЦИМА И ПРИМЕРИМА ИЗ ФИЗИКЕ ДО ПОДИЗАЊА НИВОА ЗНАЊА УЧЕНИКА

K1

П: 5, 6

Институција:	ОШ "Станислав Бинички" Станислава Биничког бб 37252 Јасика
Координатор:	Владимир Обрадовић oobradovicks@sbb.rs 060/627-10-14 037/456-169
Аутори:	Владимир Обрадовић, Гордана Настић
Реализатори:	Владимир Обрадовић, Гордана Настић
Општи циљеви:	Усавршавање наставничких метода за подстицање већег броја ученика за решавање сложенијих задатака и примера и за истраживања у физици
Специфични циљеви:	Стварање позитивне слике о Физици код ученика, јачање њиховог самопоуздања у циљу повећања мотивације за учење Физике
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Решавање задатака који подстичу радозналост и креативност, поступно, анализирајући кључна места.
2. Решавање проблемских задатака, путем јасног дефинисања проблема и постављањем низа питања.
3. Тражење одговора на та питања.
4. Примена истраживачког метода уз извођење експеримента, али и у решавању задатака.
5. Примена различитости у начину решавања задатака ради развијања инвентивности и дубљег формирања пјмова код ученика.
6. Развијање знатижеље код ученика необичним поступцима при решавању задатака и необичних резултата.
7. Примена и анализа задатака са више могућих решења ради уочавања њиховог физичког смисла.
8. Повезивање физике са праксом.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић snedeljkovic@rcsmed.edu.rs 062/788-718 026/619-906
Аутори:	Љиљана Јанковић, Јованка Дакић, Јованка Вићентић, Бранислава Бугаринов
Реализатори:	Љиљана Јанковић, Јованка Дакић, Јованка Вићентић, Бранислава Бугаринов
Општи циљеви:	Јачање професионалних компетенција наставника у области заштите животне средине и одрживог развоја и примени савремених метода рада у настави
Специфични циљеви:	Унапређена еколошка едукација у школи путем савремених метода рада; Уочавање применљивости наученог и развој предузетничког духа код полазника
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Савремене мултимедијалне презентације – Основни појмови; Еколошки проблеми; Традиционалне и савремене наставне методе.
2. Радионице засноване на принципима активног учења и вежбању савремених метода рада – ЕЕ (Економично Еколошко); Отпад није смеће; Одељењски пројекат.

ИЗМЕЂУ ФИЗИКЕ И БИОЛОГИЈЕ ИМА НЕКЕ ХЕМИЈЕ

K1

П: 5, 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Николе Тесле бб 15000 Шабац
Координатор:	Горан Стојићевић info@csusabac.rs 064/877-17-91 015/391-599
Аутори:	Јасмина Ђокић Јовановић, Владимира Хрепић, Тихомир Лазаревић
Реализатори:	Јасмина Ђокић Јовановић, Владимира Хрепић, Тихомир Лазаревић
Општи циљеви:	Унапређивање образовне праксе; Квалитетнија настава у оквиру предмета Природа и друштво и Чувари природе; Корелација између предмета;
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за коришћење разноврсних метода рада; Развијање тимског рада; Примена стеченог знања у пракси извођењем огледа
Циљна група:	наставник разредне наставе
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Мотивација наставника разредне наставе за анализом природе, појава и процеса који се дешавају.
2. Подстицање наставника разредне наставе на квалитетнију сарадњу са наставницима физике, хемије и биологије.
3. Интердисциплинарност у настави
4. Природне науке између теорије и праксе.
5. Једноставна огледна средства као подстицај у настави.
6. Израда и примена једноставних наставних средстава.
7. Вода, ваздух, земљиште – еколошки проблеми.

Институција:	Географски институт "Јован Цвијић" САНУ Буре Јакшића 9/3 11000 Београд
Координатор:	Милена Панић m.panic@gi.sanu.ac.rs 064/197-29-93 011/263-63-95
Аутори:	Драгољуб Штрбац
Реализатори:	Мирчета Вемић, Милован Миливојевић, Ана Милановић, Јелена Ћалић, Јелена Ковачевић-Мајкић, Марко Урошев, Милена Панић, Марко В. Милошевић, Драгољуб Штрбац
Општи циљеви:	Да се полазници упознају са савременим методама и уређајима за позиционирање у простору и дигиталним мерењима
Специфични циљеви:	Обука наставника за коришћење конкретних мерних уређаја, оспособљавање наставника за теренски рад на прикупљању података и пренос знања ученицима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	5-20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Семинар се састоји из теоријског и практичног дела. Предвиђени су следећи садржаји: о оријентацији; о картама уопште; о пројектовању на лопту и елипсоид; о оријентацији на карти; о савременим начинима оријентације; обука у коришћењу конкретног GPS уређаја – подешавање; обука у коришћењу конкретног GPS уређаја – коришћење; обука у коришћењу дубиномера и даљиномера; Ттеренски рад – обука наставника за коришћење GPS уређаја; обука наставника за коришћење дубиномера; обука наставника за коришћење даљиномера.

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНА НАСТАВА – ШТА БИОЛОГИЈА И ХЕМИЈА ИМАЈУ ЗАЈЕДНИЧКО

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Јелена Анђелковић, Вања Маниташевић
Реализатори:	Вања Маниташевић, Јелена Анђелковић, Владимир Вучковић
Општи циљеви:	Побољшање квалитета наставе природних наука у основним и средњим школама
Специфични циљеви:	1. Поспешивање размене идеја, информација и материјала у наставном процесу; 2. Мултидисциплинарни приступ настави
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	12-24
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводна активност – циљеви, исходи и садржаји семинара, правила рада, анкетирање учесника о њиховим очекивањима од семинара (техника: нпр. Дрво очекивања).
2. Интердисциплинарни приступ настави природних наука (повезивање садржаја различитих дисциплина, предмета, у логичке целине организоване око једног проблема или теме у оквиру које су знања различитих дисциплина у функцији вишестраног осветљавања проблема или теме која се обрађује путем усмене презентације, PowerPoint презентације и у виду штампаног материјала); дискусија.
3. Избор тема (представљање путем презентације и/или писањем на табли тема које су корелирајуће у настави биологије и хемије, учесници бирају једну од могућих тема које су погодне за интердисциплинарни приступ у настави биологије и хемије, презентација и сумирање резултата сваке групе).
4. Израда сценарија реализације часа (могуће методе и технике, примена разноврсних методичких поступака у складу са циљевима, исходима и стандардима постигнућа, садржајима наставних предмета, узрасним карактеристикама и индивидуалним могућностима и потребама ученика; групе пишу сценарио реализације часа за одабрану тему, изештавање, дискусија).
5. Задатак за рад (Мини- пројектни рад тима наставник биологије и наставник хемије, у својим радним срединама према плану активности реализују час, евалуација часа, достављање резултата координатору програма ради израде Зборника радова учесника).

Институција:	Хемијско-медицинска школа Стеријина 113 26300 Вршац
Координатор:	Лија Стефан lia.stefan@hms.edu.rs 060/400-00-57 013/830-292
Аутори:	Лија Стефан, Соња Киш, Игор Лазарој
Реализатори:	Лија Стефан, Соња Киш, Игор Лазарој
Општи циљеви:	Упознавање наставника са могућностима коришћења информационих технологија у настави хемије; Оспособљавање наставника за коришћење одабраних образовних рачунарских софтвера за реализацију модерније, квалитетније наставе хемије, што би у већем проценту омогућило остваривање задатих исхода, јер су информационе технологије и Интернет ново наставно средство које би могло да промени изглед и концепцију школе и процеса учења.
Специфични циљеви:	Промена улоге наставника од информативне ка формативној; Растерећење процеса поучавања и учења, повећана мотивација ученика да улогу примаоца знања промени у улогу активног, парцитипативног конструктора знања, брже и једноставније учење
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета

– средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 25
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Општи део: представљање програма, циљева програма.
2. Коришћење информационих технологија за припрему наставе подешавање радног окружења, коришћење Word-a, Excel-a, PowerPoint-a, пребацивање података из једног програма у други, као и основна правила претраживања интернета уз помоћ интернет претраживача, међусобна комуникација (дописивање, размена информација).
3. Коришћење информационих технологија за реализацију наставе (интерактивни уџбеници представљају покушај да се класични уџбеник осавремени и пренесе на други медијум – компјутер; енциклопедије CD-ROM-ови са образовним програмима из опште, неорганичке, органске, физичке и биохемије, специјализовани програми за цртање структурних формула, дијаграма и схема, хемијска израчунавања, симулацију хемијских огледа),
4. Коришћење информационих технологија за валоризацију знања (извршни програми који служе за тестирање, аутоматско сабирање броја освојених поена и давање оцене – педагошке методе су сакривене у техничким решењима, структури и сазнајном путу које пружа софтвер).
5. Коришћење информационих технологија за евиденцију и праћење успеха ученика (Упознавање учесника са могућностима коришћења ових програма ради стварања базе података за праћење успеха ученика, као и друге базе података; радни материјал: Microsoft Excel, Microsoft Access).

ИСТРАЖИВАЧКИ МЕТОД У ИНТЕГРИСАНОЈ НАСТАВИ ФИЗИКЕ И ХЕМИЈЕ У ОСНОВНОМ И СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ

K1

П: 5,6

Институција: Природно-математички факултет Нови Сад
Трг Доситеја Обрадовића 3
21000 Нови Сад

Координатор: Душанка Обадовић
dusanka.obadovic@df.uns.ac.rs
021/485-28-09, 021/459-367

Аутори: Душанка Обадовић, Мирјана Сегединац

Реализатори: Иштван Бикит, Дарко Капор, Душанка Обадовић, Маја Стојановић, Мирјана Сегединац, Божидар Вујичић, Милан Пантић, Милица Павков-Хрвојевић

Општи циљеви: Едукација наставника о примени истраживачког метода у настави физике и хемије, у циљу реализације интегрисаних тема у оквиру појединачних, као и изборних предмета. Развијање мотивације ученика за учење интегрисаних садржаја физике и хемије

Специфични циљеви: Примена савремених метода, које омогућују доступност у усвајању нових појмова, са акцентом на усвајање концепта истраживачког метода; 4. Увођење једноставних експеримената у свакодневну школску праксу

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна

школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Особине супстанци: електричне и магнетне.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању - Ниш Париске комуне бб 18000 Ниш
Координатор:	Снежана Шундрић tinasundric@yahoo.com 064/190-49-41
Аутори:	Зорица Стоиљковић, Александра Милосављевић, Драган Гајић, Снежана Шундрић, Драган Митић, Томислав Павловић, Весна Станојевић
Реализатори:	Зорица Стоиљковић, Александра Милосављевић, Драган Гајић, Снежана Шундрић, Драган Митић, Томислав Павловић, Весна Станојевић
Општи циљеви:	Подизање нивоа свести о важности личног ангажовања на пољу бриге о природним ресурсима и активне заштите животне средине; унапређивање интердисциплинарног приступа образовању за одрживи развој
Специфични циљеви:	Интерактивно и практично повезивање знања о климатским променама и глобалном загревању; Развијање тимског, истраживачког и практичног рада код наставника; Подизање нивоа еколошке културе и свести у циљу проактивног деловања у локалној средини
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне

наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, васпитач у предшколској установи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора

Број учесника: 25

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Глобалне климатске промене у XXI веку (могући сценарији и могућа решења).
2. Истине и заблуде о глобалном загревању и климатским променама.
3. Принципи одрживог развоја.
4. Кјото протокол.
5. Ефекат стаклене баште.
6. Гасови стаклене баште.
7. Спашавање шума за спас атмосфере.
8. Отпад и рециклирање.
9. Алтернативни извори енергије.
10. Индустијски гиганти за спас планете и њихови еко-производи – највиши домети науке.
11. Еколошки бонтон.
12. Актуелни еко-покрети и организације у свету и код нас.

КОМПОСТИРАЊЕ ПОМОЋУ ЛЕКОВИТОГ БИЉА

K1

П: 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању, Кањижа Дамјанићева 2 23330 Кањижа
Координатор:	Татјана Варју Потребих tatjana@kanjiza.rs 064/806-20-59 024/874-733
Аутори:	Беата Кереш Шоти
Реализатори:	Беата Кереш Шоти, Ласло Кереш
Општи циљеви:	Јачање еколошке свести педагога; Чување животне средине рециклажом органског отпада; Подстицање деце да чувају животну средину
Специфични циљеви:	Да се научи следеће: шта је органски отпад; како се компостира; начин примењивања компоста у органској производњи
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. део – Класично компостирање:
  - а) Теоретски део – увод у компостирање, уситњавање компонената компоста, нега компоста и промене током компостирања;
  - б) практични део – Кооперативни рад: састојци за компост, компостери и место компостирања
2. део – Специјално компостирање помоћу лековитих биљака:
  - а) Теоретски део – активатори компоста, са освртом на предност лековитог биља као активатора;
  - б) практични део – прављење биоактиватора за компостирање; начини примене компоста

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Катарина Перовић garant@bisinter.net 064/163-14-79
Аутори:	Јасмина Тодоровић-Пантелић, Катарина Перовић
Реализатори:	Јасмина Тодоровић-Пантелић, Катарина Перовић
Општи циљеви:	Повећање компетенције наставника за наставну област (математика и географија)
Специфични циљеви:	Повећати компетенцију наставника везану за корелацију предмета са другим областима, односно предметима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Историјски осврт на повезаност два предмета.
2. Савремени трендови у образовању (корелација, различита искуства из других земаља, интернационална тестирања – примери задатака, такмичења).
3. Анализа програма наставних предмета и уочавање делова у којима би могла да се примени корелација.
4. Радионица – распоређивање конкретних задатак у одговарајуће наставне теме за оба предмета; припрема конкретног огледног часа или часа на коме би уводни део предавао наставник једног предмета, а примену тог знања наставник другог предмета.

Институција:	Географски институт "Јован Цвијић" САНУ Ђуре Јакшића 9/3 11000 Београд
Координатор:	Милена Панић m.panic@gi.sanu.ac.rs 064/197-29-93 011/263-63-95
Аутори:	Марко В. Милошевић, Милан Радовановић
Реализатори:	Јелена Ћалић, Радомир Поповић, Драгана Миљановић, Радмила Милетић, Милена Панић, Драгољуб Штрбац, Нина Ђурчић, Марко Филиповић, Марко В. Милошевић, Јелена Ковачевић Мајкић
Општи циљеви:	Да допринеси поимању коридора као носилаца савремених друштвено-економских, интеграцијских, демографских и културних процеса на простору Србије
Специфични циљеви:	Развој свести о доминацији простора токова (циркулације) над простором места (локације) – географским простором, тзв. умрежавање простора
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 10-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Простор – географски простор: Различите дефиниције простора; Карактеристике простора – географског простора; Метрика простора – географског простора; Различити појаве простора – географског простора.
2. Теорије о коридорима: Дефиниција коридора; Коридори као особина простора – географског простора; Типови коридора; Шта је оно што није коридор.
3. Паневропски коридори: Настанак и функција коридора Европе; Паневропске конференције о саобраћају; Геостратешки значај Паневропских коридора; Друмско–железнички коридори Европе; Речни коридори Европе.
4. Коридори Србије: Међународни; Државни; Геостратешки положај коридора Србије.
5. Физичко-географске – географске детерминанте коридора Србије: Рељеф; Реке и језера.
6. Еколошки коридори Србије: Фрагментација станишта; Типови коридора; Улога и значај; Заштита, управљање и пракса.
7. Историјски развој саобраћајне инфраструктуре у XIX и почетком XX века; Развој друмског и речног саобраћаја у Србији 1804–1914; Организовање поштанског саобраћаја; Удео железнице у процесу модернизације Србије 1884–1914.
8. Друштвено-историјски процеси и коридори Србије: Речни коридори (Дунав, Сава, Морава, Дрина); Копнени коридори – од Via militaris до Цариградског друма; Моравско–вардарска долина – жила куцавица српске државе на почетку 20. века.

9. Демографски системи и коридори: Демографски процеси у зони коридора; Диспропорције у размештају становништва; Урбане агломерације у зони коридора као полови демографске ревитализације Србије.
10. Привредни системи у зони коридора и осовина развоја: Разноврсност потенцијала и степен активiranости; Производни систем, транспортни систем, туризам; Национална и регионална димензија привредног развоја; Просторна организација
11. Београд у интеграционим процесима југоисточне Европе: Изазови просторног развоја Београда; Позиционирање града и метрополитена Београда; Ка конкурентном и креативном граду.
12. Стање животне средине у зони коридора: Однос између економске и еколошке компоненте развоја у зони коридора; Квалитет животне средине; Заштита животне средине.
13. Коридор – фактор трансформације простора: Зона коридора као најдинамичанији просторни систем; Развојно-функционално повезивање и просторно интегрисање; Концентрација становништва и активности, утицај на токове урбанизације (зоне коридора као главне осовине развоја); Поларизацијски ефекти – неравномерност територијалног развоја на релацији осовине развоја (привлачни, конкурентни градови) - периферија („економске и демографске депресије”); Еколошка трансформација простора – промене у животној средини и трансформација предела.
14. Институционални и законски оквир управљања коридорима Србије: Субјекти управљања; Стратешка документа; Планска документа; Закони.
15. Садржаји о коридорима Србије у наставним плановима и програмима историје и географије: Садржаја о коридорима у наставним плановима и програмима географије и историје; Примена садржаја о коридорима у наставним плановима и програмима географије и историје.

Институција:	Природно-математички факултет Радоја Домановића 12 34000 Крагујевац
Координатор:	Бранка Огњановић branka@kg.ac.rs 064/234-86-41 034/336-223 локал 263
Аутори:	Драгослав Никезић, Бранислав Јовановић, Милан Ковачевић
Реализатори:	Драгослав Никезић, Бранислав Јовановић, Милан Ковачевић
Општи циљеви:	Унапређивање интегративне наставе Физике
Специфични циљеви:	Јачање компетенција наставника за креирање наставе оријентисане на: циљеве, стандарде и резултате; Самовредновање на основу резултата на ученике и учење (дидактичке препоруке); Специфичности Физике као науке (теорије, експерименти, рачунски задаци, истраживања)
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Претпоставке савремене наставе – образовни конструктивизам, Jean Piaget, идејни зачетник; Основне информације о фазама когнитивног развоја; Протагонисти конструктивизма – Т. Kuhn, К. Popper. Корелација активности учествовања ученика и развоја његовог мишљења; Конструктивистички приступ настави. Активност 1 (група) – Избор „обrade“ физичке појаве из материјала PSSC; Аранжирање наставе за изабрану физичку појаву према препорукама образовног конструктивизма.
2. Савремене теорије интелигенција; Теорија вишеструких интелигенција (Н. Gardner); Примена теорије вишеструких интелигенција у креирању наставе (Т. Armstrong). Активности – Групе за одређену физичку појаву осмишљавају сценарио учења који највише одговара ученицима са израженом једном од осам интелигенција.
3. Циљ учења – активности ученика; Операционализација циљева учења физике на крају одређеног периода учења, усклађених с актуелним наставним програмима (општи, оперативни); Зашто ученици треба да знају циљеве, стандарде и садржаје? Коминикација; Одлике основних наставних метода; Самовредновање квалитета наставе на основу знања ученика; Афирмисање активности ученика да уче као вредност. Активности (група) – Планирање и предлагање метода поучавања, комуникације, наставних материјала и потребних искустава ученика ради изградње знања и вештина; Интернет као ресурс.
4. Отварање и решавање проблема; Како механичко, рецептивно, трансмисионо учење заменити смисленим, истраживачким, интерактивним; Избор задатака и проблема у контексту остваривања циљева; Отварање проблема огледом; Проблемске ситуације које воде до идеје; Активности наставника и ученика; Диференцираност рада, укључивање у рад свих ученика. Активности – Формулисање задатака за решавање, у контексту способности ученика и циљева учења.

5. Учење кроз експерименте; Оглед као извор за формирање појма, закона или теорије; Запажања ученика, од конкретног ка формалном мишљењу, конструисање појмова; Ученички експеримент као полазна позиција; Пример (групно) – Креирање наставе за учење о моменту силе, са експерименталним истраживањем које врше ученици.
6. Техника експерименталног рада и експеримент у настави; Мерење, грешке, обрада и запис резултата, интерполација и екстраполација; Позиција ученика – сврха истраживања, слобода избора реализације огледа; Дискусија ученика; Развој апстрактног мишљења; Самосталност у раду ученика; Позиција наставника – креирање наставе, постављање циљева, избор наставне методе, сагледавање образовних и васпитних задатака, истицање когнитивних способности ученика које се развијају; Избор огледа, фокусирање на појаву; Подстицање различитих мишљења. Активности (група, вежбе) – Анализа вежби у контексту наставе, односно учења ученика; Сагледавање ефекта огледа, прављење концепта експерименталног рада, процена активности ученика (доживљај експеримента, размишљање, записивање, цртање, закључивање, дискутовање, усвајање поступка истраживања) у односу на очекиване исходе и образовне стандарде.

Институција:	Природно-математички факултет, Департман за хемију, биохемију и заштиту животне средине Трг Доситеја Обрадовића 3 21100 Нови Сад
Координатор:	Мирјана Сегединац mirjana.segedinac@dh.uns.ac.rs 064/269-99-09 021/485-27-35
Аутори:	Мирјана Сегединац
Реализатори:	Мирјана Сегединац, Јасна Адамов, Тибор Халаш, Станко Цвјетићанин, Љубинка Летић, Станислава Олић
Општи циљеви:	Стручна едукација наставника о примени различитих и специфичних метода и техника учења у савременој настави хемије; Примена савремених метода и техника учења у настави Хемије са циљем развијања интринзичке мотивације ученика за учење Хемије
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за примену савремених метода и техника представљања и структурирања знања у настави Хемије; Едукација наставника за обуку ученика у коришћењу научног метода за сазнавање у хемији. Едукација наставника за примену методе ученичких мини-пројеката у настави Хемије са циљем развијања мотивације ученика за изучавање садржаја Хемије; Едукација наставника за примену технике концептних мапа у понављању и утврђивању хемијских наставних садржаја

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Структурирање и представљање знања у настави хемије. 2. Примена научног метода у учењу хемије. 3. Значај и организација ученичких минипројеката као методе за повећање мотивације ученика и квалитета и квантитета знања садржаја из хемије. 4. Примена технике концептних мапа у понављању и утврђивању наставних садржаја из хемије.

Институција:	Друштво наставника техничког образовања Србије, Београд Тимочка 18 11000 Београд
Координатор:	Драган Голубовић golubd@tfc.kg.ac.rs 063/827-52-24 011/219-44-54
Аутори:	Драган Голубовић
Реализатори:	Драган Голубовић, Сениша Ранђић, Жељко Папић, Иван Милићевић, Зоран Јестровић
Општи циљеви:	Иновирање знања наставника из методике реализације техничког и информатичког образовања; Коришћење савремених метода у настави ТИО; Мултимедији у настави ТИО
Специфични циљеви:	Повећање ефикасности наставе применом знања из методике наставе; Оспособљавање наставника за примену интерактивних модела наставе; Иновирање знања и методике наставе у области: Графичке комуникације, Машине и механизми, Електротехника, Електроника и телекомуникације, Информатичке технологије, Управљање рачунаром; Развијање способности наставника за реализовање наставе у којој ће активност ученика бити савремена, истраживачка и што практичнија (моделирање); Стварање основа за даље усавршавање наставника и подизање квалитета наставе у основним школама

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика наставе – Графичке комуникације базни језик у техници – теоријске основе, софтвери и практични примери реализације вежби. 2. Методика наставе – Машине и механизми – принципи машина и механизма, софтвери, практични примери реализације вежби. 3. Методика наставе – Електротехника – производња, трансформација и пренос електричне енергије, софтвери и примери реализације вежби. 4. Методика наставе – Електроника и телекомуникације – електронски елементи, телекомуникације и аудиовизуелна средства – теоријске основе, софтвери и примери реализације вежби. 5. Методика наставе – Информатичке технологије – структура рачунара, презентације, интернет – практични примери реализације вежби. 6. Методика наставе – Управљање рачунаром – аутоматика, роботика, интерфејс технологије, информатички наставни систем интерфејс, практични примери реализације вежби. 7. Нови приступи у методици наставе технике и информатике.

МЕТОДИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ САДРЖАЈА ИЗ ИНФОРМАТИЧКИХ ТЕХНОЛОГИЈА У ОСНОВНОМ И СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ

Институција:	Друштво наставника техничког образовања Србије, Београд Тимочка 18 11000 Београд
Координатор:	Драган Голубовић golubd@tfc.kg.ac.rs 063/827-52-24 011/219-44-54
Аутори:	Драган Голубовић
Реализатори:	Драган Голубовић, Предраг Ружичић, Синиша Ранђић, Радомир Славковић, Жељко Папић, Иван Милићевић, Зоран Јестровић
Општи циљеви:	Иновирање знања наставника техничког и информатичког образовања, информатике, физике и стручних предмета из базних информатичких технологија; Иновирање знања наставника у области примене информатичких технологија у техници и технологији
Специфични циљеви:	Повећање ефикасности наставе применом знања из садржаја информатичких технологија; Оспособљавање наставника за примену интерактивних модела наставе; Иновирање знања у области управљања рачунаром; Иновирање знања у области савременог транспорта и комуникација; Упознавање са компјутерски управљаним машинама; Стицање основних знања из роботике; Упознавање са мултидисциплинарним мехатроничким

системима подржаним информатичким технологијама; Развијање способности наставника за реализовање наставе у којој ће активност ученика бити савремена, истраживачка и што практичнија (моделирање); Стварање основа за даље усавршавање наставника и подизање квалитета наставе у основним школама

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Информатичке технологије у основном и средњем образовању.
2. Екологија у ери информатичких технологија.
3. Развој информатичких технологија – материјали (композити, спец. материјали ...); микроелектроника (IC, CPU ...); ласерска техника (CD, DVD ...); магнетни медији (магнетне траке, дискете, дискови...); РС рачунари; еволуција програмирања; мобилна телефонија; интернет комуникације; GPS мрежа; GEO комуникације преко сателита и др.
4. Управљање рачунаром – аутоматика у ери информатичких технологија; интерфејс технологије – широк спектар примене; школски едукативни интерфејс за управљање светлошћу, звуком, електромотором, аутоматима/роботима са осам параметара у реалном времену.
5. CAD, CAM технологије.
6. Роботи и манипулатори; Мехатроника као нови приступ у техничким системима.

МЕТОДИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ ЧУВАРА ПРИРОДЕ ОД 1. ДО 6. РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

K1

П: 5, 6

Институција:	ОШ "Михајло Пупин" Краља Александра 38 21100 Ветерник
Координатор:	Весна Милетић pd.osmihajlopupin@gmail.com 060/606-25-61 021/821-035
Аутори:	Весна Милетић, Даница Коцевска
Реализатори:	Весна Милетић, Даница Коцевска, Јован Коцевски
Општи циљеви:	Подршка наставницима за припремање наставе чувара природе уз избор метода и облика рада који подстичу активност и мотивацију ученика у остваривању циљева и задатака предмета
Специфични циљеви:	Едукација наставника за креирање оперативних планова уз избор адекватних метода; Развој сарадње наставника и учитеља; Упућивање наставника у припреме за активности ученика које подстичу истраживање и логичко закључивање (радионица, лабораторијских вежби, еколошких акција, рада на терену и др.) и развијају еколошку свест и деловања код ученика по принципима одрживог развоја
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод, циљеви семинара. 2. Како урадити план, уочавање спиралне повезаности садржаја и корелације са другим предметима. 3. Избор метода, облика рада и материјала (техника „облак“, учесници на задати садржај предлажу методе, облике и материјале за рад, а затим своја решења допуњују новим предложеним методама и облицима рада из презентације водитеља). 4. Планирање активности ученика у складу са темом (учесници бирај активности ученика у складу са темом – „кафе техника“). 5. Облици организације наставе – радионице, лабораторијске вежбе, еколошке акције, теренски рад, еколошки квизови, тематске изложбе, пројекти. 6. Резиме и договор о сарадњи 7. Евалуација

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Слађана Угреновић, Иван Јовановић, Јелена Анђелковић
Реализатори:	Слађана Угреновић, Иван Јовановић, Јелена Анђелковић
Општи циљеви:	Унапређивање процеса учења разумевањем физиолошких процеса у мозгу
Специфични циљеви:	Оснаживање наставника за стицање нових знања из области физиологије нервног система и учења; Мултидисциплинарни приступ учењу
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	15-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Нервни систем – Основна структурна и функционална организација ЦНС-а; Физиолошке основе преноса сигнала у ЦНС-у; Биохемијске основе преноса сигнала у ЦНС-у.
2. Анатомска локализација структура мозга укључених у когнитивне функције – Говор и језик; Пажња; Учење, памћење, мишљење; Најчешћи поремећаји когнитивних функција код школске деце.
3. Учење и настава – два лица једног процеса; Неуронска основа учења; Подручја, врсте и методе учења, примање, обрада и употреба информација; Стварање новог трансдисциплинарног приступа разумевању учења и развијање отворености према сталном учењу; Утицај емоција на когнитивне функције.

**МОСТОВИ ОД ЗНАЊА – ЧЕТИРИ МОСТА ОД
СВЕТА ОКО НАС ДО ПРИРОДНИХ НАУКА**

K1

П: 5, 6

Институција:	Биолошко друштво "др Сава Петровић" Вишеградска 33 18100 Ниш
Координатор:	Татјана Михајилов nis_mikrobi@yahoo.com 063/104-51-63 018/576-931
Аутори:	Татјана Михајилов – Крстев
Реализатори:	Татјана Михајилов–Крстев, Душанка Китић, Драгољуб Димитријевић, Наташа Мартић-Бурсаћ, Јелена Матејић, Наташа Ћирић
Општи циљеви:	Унапређивање васпитно-образовног процеса; Јачање професионалних капацитета запослених
Специфични циљеви:	Ефикасно и креативно увођење предмета природних наука у основним школама, као и нови начини интерпретације и евалуације градива из тих предмета у средњим школама; Развој интересовања код ученика за природне науке применом концепта учења кроз игру; Интегрисање експерименталног рада као неодвојиве целине од процеса учења; Нова дидактичка средства – идеје из образовне праксе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:
а) Теоријски део:
1. Израда сценарија за час инерактивне наставе.
2. Упознавање са методама рада у настави које су базиране на игри и експерименту као великом потенцијалу за развој интересовања и позитивног става према природним наукама.
б) Радионице:
3. Откључај врата.
4. Слагалица.
5. Мапе ума.
6. Од раскршћа два пута...
7. Експериментиграјсе
8. Капа Шерлока Холмса
9. Луди научник
10. Моделирање.
11. „2 бабе и 3 жабе...“
12. Куд ја стадох ти продужи...
13. Порота.
14. Бескрајна прича.
15. Списак жеља.
16. Табу тема.
17. Слајдовање.
18. Face(nature)book-
19. „Изсолирај“ – активности за релаксацију (Ум или срећа, Пандорина кутија, Тајно оружје...).
20. Уметнички кутак.
21. Да те питам? – нови начини евалуације.
22. Евалуација на крају семинара и након примене описаних активности у образовној пракси.

Институција:	Српско хемијско друштво Карнегијева 4/3 11000 Београд
Координатор:	Вера Ступљанин office@shd.org.rs 064/979-09-94 011/337-04-67
Аутори:	Драгица Тривић
Реализатори:	Драгица Тривић, Катарина Путица, Милка Костић, Василије Планић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција наставника хемије ради успешног испуњавања различитих улога
Специфични циљеви:	Оспособљавање да се избором метода наставе и учења, планирањем наставних ситуација и активности ученика постижу циљеви и стандарди постигнућа и мотивисаност ученика, као и да се тај процес прати и подржава формативним проверавањем
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

1. Циљеви наставе и учења хемије у основној и средњим школама.
2. Стандарди ученичких постигнућа.
3. Методе наставе и учења хемије.
4. Формативно и сумативно проверавање постигнућа.

НАУКА ЗА СВЕ – ТРАДИЦИОНАЛНЕ И САВРЕМЕНЕ МЕТОДЕ ПРЕДАВАЊА НАУКА У МЛАЂИМ И СТАРИЈИМ РАЗРЕДИМА

K1

П: 5, 6

Институција:	Удружење физичара "Омега" Ниш Војводе Гојка 50/11 18100 Ниш
Координатор:	Славољуб Митић smitic61@ptt.rs 065/891-52-18 018/576-789
Аутори:	Владан Ал. Младеновић, Славољуб Митић
Реализатори:	Владан Ал. Младеновић, Славољуб Митић, Југослав Ђорђевић, Дарко Симић
Општи циљеви:	Осавременавање научног образовања, ефикасније поучавање наука, повећање заинтересованости ученика за природне и техничке науке, примена стандарда
Специфични циљеви:	Обука наставника за примену: активних истраживачких и пројектних метода; савремених технологија; стандарда у образовању
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Научно описмењавање деце Инквајери методом: Принципи и велике идеје научног образовања; Научно описмењавање деце Инквајери методом и пројекат „Руке у тесту“; Радионица – „Руке у тесту“; Ваннаставне активности и пројекти у настави науке у основној школи – Фестивали науке, Фибоначи, Ератостен, Гринвејв; Радионица – Мали огледи.
2. ИКТ и рачунари у настави природних наука (у зависности од предзнања и избора полазника бирају се две од четири радионица типа Б): Рачунари у настави природних наука. Б1) Радионица – Презентација у природним наукама Поурпоинт и/или Прези; Б2) Радионица – Фотографија и филм у настави – Фотостори и/или Мувимејкер. Б3) Радионица – Програми за снимање садржаја екрана – креирање приручника (Снегит, Јинг,..); Б4) Радионица – „PhET“; Интернет ресурси и симулације; Радионица – Преузимање и постављање видео-материјала на интернет, креирање налога и рад на Јутјубу, Тичерстјубу...
3. Стандарди у настави природних наука: Стандарди у образовном систему Србије; Образовни стандарди за крај основног образовања; Образовни стандарди за крај првог циклуса; Стандарди квалитета рада установа; Стандарди компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја. Радионица – Израда задатака за проверу образовних стандарда за одабрани предмет; Округли сто „Стандарди у образовном систему Србије“.
4. Евалуација програма и завршне активности.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Јасминка Качаник Хоовер paucniciuskoli@gmail.com 063/705-28-53
Аутори:	Јасминка Качаник Хоовер
Реализатори:	Јасминка Качаник Хоовер, Саша Јевтић
Општи циљеви:	Развијање мотивације за учење, науку и технологију; Унапређивање наставничких метода наставе кроз експерименте и мултидисциплинарни приступ
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника да код ученика развијају знатижељу, постављају логичка питања и науче да кроз истраживање повежу науку са светом који их окружује
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Постављање и одабирање активности, експеримената, научних радионица, посебних ефеката и визуелних помагала за рад са ученицима и са ученицима са посебним потребама.
2. Представљање радног материјала.
3. Начин презентација и њихова примена.
4. Стилски поставке и њихова веза са узрастом и потребама ученика.
5. Креирање радних свески.

Институција:	Удружење " Креативно учење " Похорска 18/1 11070 Нови Београд
Координатор:	Олгица Срдић oljasrdic@gmail.com 063/824-49-20 011/260-65-77
Аутори:	Радојка Ђурђевић, Милош Милчић, Милка Костић, Олгица Срдић
Реализатори:	Радојка Ђурђевић, Милош Милчић, Милка Костић
Општи циљеви:	Допринос компетентности наставника; Побољшање квалитета наставе; Унапређење наставе Неорганске хемије; Популаризација Неорганске хемије
Специфични циљеви:	унапређење наставе неорганске хемије; Иновирање наставе; Примена нових наставних метода; Организација додатног рада; Интерактивни облик рада са наставницима; Оспособљавање наставника да мотивише ученике за рад на часу; Оспособљавање за
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Кратак историјат неорганске хемије.
2. Занимљивости о појединим елементима и значајним неорганским једињењима.
3. Занимљиви огледи, испитивање особина неорганских супстанци које имају важно место и велику примену у савременом животу и модерној технологији.
4. Мотивација ученика – кроз реализацију наставних садржаја – номенклатура неорганских једињења, базе, киселине, соли, њихова својства, примена и значај.
5. Самовредновање.
6. Вредновање рада ученика кроз реализацију наставних садржаја – преглед елемената изабране групе периодног система, њихових једињења, значаја и примене.
7. Подстицање ученика на смислене активности – на изабраним неорганским једињењима повезати састав, структуру и својства супстанце.

Институција:	Еколошко образовни центар ЕКОС Саве Ковачевића 7/6 35250 Параћин
Координатор:	Анђелка Милановић angiepn@gmail.com 063/891-83-60 035/570-319
Аутори:	Драган Марковић, Анђелка Милановић, Владимир Јанковић
Реализатори:	Драги Антонијевић, Гордана Дражић, Дубравка Јовичић, Горан Васић, Давер Селимовић
Општи циљеви:	Да образује и оспособи наставнике да на пољу екологије овладају вештинама препознавања проблема и дају решења у области одрживог коришћења енергије
Специфични циљеви:	Подигнут ниво знања; Вештина и свести о значају ж. средине; Усвајање метода одрживог коришћења енергије; Оспособљавање наставника за преношење знања
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Одрживи развој као цивилизацијска опција даљег развоја, методе имплементације одрживог развоја, екосистемски приступ у одрживом развоју, програм и стратегија одрживог развоја на локалном и регионалном нивоу.
2. Врста енергената (фосилна и обновљива); Утицај фосилних горива на климатске промене и феномен “стаклене баште”.
3. Извори енергије који представљају алтернативу класичним енергетским технологијама заснованим на фосилним горивима; процеси и уређаји који омогућавају коришћење обновљивих извора енергије; еколошка и техноекономска оправданост коришћења обновљивих извора енергије.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Зорица Кораћ
Реализатори:	Албина Холод, Бранка Шегрт, Дејан Цакић, Ивана Благојевић, Ивана Томашевић, Марина Дрндарски, Весна Каргал, Зора Дешић, Зденка Миливојевић, Зорица Кораћ, Зорица Лазић, Зорица Петровић, Слободан Живковић
Општи циљеви:	Подршка наставницима да применом „Зеленог пакета“ интегришу у наставни процес активности које се односе на очување животне средине и одрживи развој
Специфични циљеви:	Упознавање са кључним темама одрживог развоја, могућностима обраде тема употребом Зеленог пакета, као и оснаживање за креирање нових активности
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са компонентама Зеленог пакета – Водич за наставнике (комплетом штампаног материјала), игра Дилеме, ЦД и видео-материјал.
2. Стицање знања о изради наставних планова (структура, како се користи на часу и пример једног наставног плана).
3. Демонстрација активности путем илустративних практичних примера из различитих лекција.
4. „Дилема игра“ – методичка упутства за реализацију игре на часу (приказивање филма).
5. Упутства и објашњења начина на који се може корисити ЦД „Зелени пакет“ у настави. (Наставницима ће бити подељени ЦД-ови, како би их проучили уз асистенцију водитеља.)
6. Групни рад у оквиру ког наставници практично примењују стечена знања и презентују резултате.

Институција:	Организација за поштовање и бригу о животињама - ОРКА Рисанска 1/1 11000 Београд
Координатор:	Катарина Новаковић katarina.novakovic@orca.rs 064/220-1455
Аутори:	Зоран Тодоровић, Катарина Новаковић
Реализатори:	Весна Стевуљевић, Мартин Распор
Општи циљеви:	Развијање мотивације за учење и унапређивање квалитета наставе биологије применом интерактивних метода у настави
Специфични циљеви:	Упознавање учесника о савременим методичким средствима која замењују огледне животиње у извођењу вежби из биологије
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	8-20
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

- а) Уводна активност (радионица).
- б) Уводна предавања:
1. Историјат коришћења огледних животиња у образовању.
  2. Основе добробити и заштите животиња у огледима
  3. Коришћење информационо-комуникационе технологије у настави биологије и других иновативних метода и средстава за учење.
  4. Практичан рад (филм и групни рад) – представљање шест актуелних и квалитетних компјутерских програма из области биологије и практичан рад на њима; осмишљавање наставне јединице користећи компјутерски програм; идентификација наставних јединица у којима је могуће применити савремене метод наставе (групни рад).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб 11300 Смедерево
Координатор:	Сања Недељковић snedeljkovic@rcsmed.edu.rs 062/788-718 026/619-906
Аутори:	Јелена Тасић
Реализатори:	Јелена Тасић, Горан Тодоров Филиповић, Дамјан Станковић, Александра Ивановић, Татјана Димитријевић
Општи циљеви:	Употреба огледа као средства развоја стваралачких способности, мотивације за учење и оспособљавања за самостално учење и образовање током целог живота
Специфични циљеви:	Подстицање радозналости и критичког мишљења; Развијање способности за активно стицање и примену знања; Развијање свести о сопственим способностима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

I. Уводни део.

II. Предавање „Експеримент у настави физике“.

Радионица 1 – „Електрицитет и магнетизам“. Демонстрациони огледи – Полови магнета и њихово узајамно деловање; Добијање вештачких магнета; Магнетна индукција; Линије силе магнетног поља; Утицај средине на магнетно поље; Утицај температуре на магнетно поље (вртешка); Утицај механичких потреса на магнет; Статички електрицитет; Лајденска боца; Лимун као батерија; Кретање јона у атмосфери. Дискусија и предлози сценарија часова.

Радионица 2 – „Притисак“.

Демонстрациони огледи:

1. Притисак чврстих тела (зависност од силе и површине);
2. Притисак у течностима (Паскалов оглед);
3. Хидростатички притисак;
4. Модел хидрауличне дизалице;
5. Атмосферски притисак (свећа под водом, сув папир у посуди са водом, надувајте балон у боци, папир држи воду);
6. Херонов водоскок;
7. Усисајте воду у боцу;
8. Бернулијев принцип – како ствари лете;
9. Бернулијев принцип – лоптице у ваздушној струји;
10. Бернулијев принцип – приближите балоне.

Дискусија и предлози сценарија часова.

Радионица 3 – „Светлост“.

Демонстрациони огледи:

1. Праволинијско простирање светлости;
2. Сенка и полусенка, помрачења;
3. Закон одбијања светлости (пишите тајним писмом);
4. Закон преламања светлости;
5. Тотална рефлексција (нестајући новчић, савијте светлосни зрак);
6. Дисперзија светлости (дуга у чаши);
7. Преламање светлости кроз сочива (флаша као сочиво);
8. Оптичке мане ока (далековидост и кратковидост, Брегов модел ока);
9. Како видимо боје (рефлектована и пропуштена светлост – светлосни филтери).

Дискусија и предлози сценарија часова.

Радионица 4 – „Топлота“.

Демонстрациони огледи:

1. Рециклирање лименке (топлота и атмосферски притисак);
2. Провођење топлоте (епрувета са ледом и водом);
3. Провођење топлоте (Запалити или не?);
4. Кључање воде на сниженом притиску;
5. Апсорпција зрачења (Која тела боље апсорбују, црна или бела?);
6. Струјање топлоте (кутија са цевима, спирала изнад извора топлоте).

Дискусија и предлози сценарија часова.

Радионица 5 – „Кретање“.

Демонстрациони огледи:

1. Инертност (куглица у чаши);
2. Трећи Њутнов закон (новчић и картон, балон као ракета – реактивно кретање);
3. Други Њутнов закон, сила трења (трка тегли на хоризонталној и равној подлози);
4. Слободан пад, бестежинско стање;
5. Руб Голдбергова машина.

Дискусија и предлози сценарија часова.

Радионица 6 –

„Припрема за час“; Израда паноа са припремом за час по избору учесника (коришћење огледа, метода и облика рада по избору учесника); Презентација паноа. Дискусија (анализа радова, предлози, сугестије...).

III. Евалуација

674

ОРГАНСКА ХЕМИЈА ПОД ЛУПОМ

K1

П: 5, 6

Институција:	Удружење " Креативно учење " Похорска 18/1 11070 Нови Београд
Координатор:	Олгица Срдић oljasrdic@gmail.com 063/824-49-20 011/260-65-77
Аутори:	Ружица Ковачевић, Драгана Милић, Миомир Ранђеловић, Олгица Срдић
Реализатори:	Миомир Ранђеловић, Радојка Ђурђевић, Олгица Срдић
Општи циљеви:	Допринос компетентности наставника; Побољшање квалитета наставе; Унапређење наставе Органске хемије; Популаризација Органске хемије;
Специфични циљеви:	унапређење наставе Органске хемије; Иновирање наставе; Примена нових наставних метода; Интерактивни облик рада са наставницима; Оспособљавање наставника за самовредновање и вредновање
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Структура органских молекула.
2. Разноликост органских једињења.
3. Структура органских молекула и типови органских реакција.
4. Структура својства и примена органских једињења.
5. Синтеза, изоловање, пречишћавање и идентификација органских једињења.

ПЛАНЕТА ЗЕМЉА: МИНЕРАЛИ, СТЕНЕ, РУДЕ – ОД ПОЈАВЕ ДО РУДНОГ БОГАТСТВА

K1

П: 5, 6

Институција:	Природно-математички факултет Ниш Вишеградска 33 18100 Ниш
Координатор:	Ружица Николић ruzicanf@gmail.com 063/462-895 018/514-882
Аутори:	Ружица Николић, Иван Филиповић, Татјана Анђелковић
Реализатори:	Ружица Николић, Иван Филиповић, Татјана Анђелковић, Ненад Крстић
Општи циљеви:	Подизање нивоа информисаности наставника природних наука о грађи планете Земље, минералним ресурсима и њиховој дистрибуцији на Земљи
Специфични циљеви:	Демонстрација експеримената идентификације минерала и стена; Развијање интердисциплинарног приступа наставним темама; Теренски и лабораторијски рад
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Састав и структура Земље.
2. Како настају стене; Врсте стена.
3. Површинско разлагање стена и минерала; Настанак и типови земљишта.
4. Минерали; Особине, структура, кристали.
5. Врсте минерала.
6. Геолошке и геоморфолошке карте и савремени приступ њихове израде дигитализованим путем.
7. Рудно богатство Србије.

Институција:	Департман за биологију и екологију, Природно - математичког факултета у Новом Саду Трг Доситеја Обрадовића 2 21100 Нови Сад
Координатор:	Александар Јаношев biologija@dbe.uns.ac.rs 064/299-52-99 021/485-26-95
Аутори:	Оливера Бијелић-Чабрило, Зорана Бановачки
Реализатори:	Оливера Бијелић-Чабрило, Зорана Бановачки
Општи циљеви:	Увођења практичних вештина у настави биологије примењивих у основним и средњим школама; Развијање запажања и мултидисциплинарног приступа проблематици
Специфични циљеви:	Савладавање техника прикупљања, препарирања и детерминације зоолошког материјала; Упознавање са диверзитетом фауне Србије и значајем инвазивних врста
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	10-20
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Методе сакупљања зоолошког материјала и израда потребне опреме.
2. Методе фиксирања, препарирања и чувања материјала и израда школских збирки.
3. Детерминација зоолошког материјала.
4. Методе гајења животиња за потребе лабораторијског рада.
5. Израда нативних и трајних in toto препарата и основе метода бојења.
6. Анализа исхране и хелминтолошка претрага кичмењака.
7. Дивезитет фауне и угрожене, заштићене и врсте које су природне реткости Србије.
8. Инвазивне врсте и њихов утицај на аутохтону фауну.
9. Принципи синтетичког приступа у проучавању разноврсности и заштите живог света ради мотивације ученика за савладавање предвиђеног програма, као и за проширивање стеченог знања и његови примену.

Институција:	Департман за биологију и екологију, Природно - математичког факултета у Новом Саду Трг Доситеја Обрадовића 2 21100 Нови Сад
Координатор:	Александар Јаношев biologija@dbe.uns.ac.rs 064/299-52-99 021/485-26-95
Аутори:	Петар Кнежевић
Реализатори:	Олга Петровић, Јелица Симеуновић, Верица Алексић, Миливоје Петрушић
Општи циљеви:	Стицање теоријског и практичног знања наставника везаних за микробиолошке технике и методе, посебно оне новије са којима се нису сусрели током досадашњег образовања
Специфични циљеви:	Стицањем одговарајућих знања наставници и професори биологије и екологије биће оспособљени за стручни рад у области микробиологије, што ће омогућити увођење појединих практичних вештина у редовну и/или додатну наставу, са крајњим циљем да се повећа ангажованост ученика у оквиру наставних јединица из ове, али и других области биологије.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стерилизација и дезинфекција. 2. Морфологија и структура бактеријске ћелије; Микробиолошки препарати и микробиолошке боје; Нативни, просто и сложено бојени препарати. 3. Врсте микроскопа и микроскопирање; Директне методе одређивања бројности бактерија. 4. Гајење бактерија – хранљиве подлоге и услови култивације; Индиректне методе одређивања бројности бактерија. 5. Метаболички диверзитет и репрезентативне физиолошке групе микроорганизама – Колона Виноградски. 6. Биохемијски тестови у микробиологији. 7. Променљивост микроорганизама; Молекуларне методе у микробиологији. 8. Патогеност микроорганизама; Методе испитивања осетљивости микроорганизама на антибиотике.

Институција:	Хемијско - технолошка школа Максима Горког 53 24100 Суботица
Координатор:	Лидија Шљапић josi@024wifi.net 064/291-53-22 024/644-107
Аутори:	Марија Михалек, Иванка Башић Палковић, Атила Перна
Реализатори:	Марија Михалек, Иванка Башић Палковић, Атила Перна, Зденка Војнић Тунић
Општи циљеви:	Стицање практично примењивих знања и умећа кроз извођење вежбе из ректификације на школској ректификационој колони
Специфични циљеви:	Упознавање са начином рада уређаја – школске ректификационе колоне – интерпретирање принципа ректификације
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	15-18
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам ректификације.
  2. Примена ректификације.
  3. Добијање алкохола.
  4. Ректификационе колоне.
  5. Теоријски под.
  6. Колоне са звонастим подовим.
  7. Колоне са ситастим подовима.
  8. Колоне са пуњењем.
  9. Рефлуксни однос.
  10. Начин рада ректификационе колоне – дисконтинуалне – континуалне.
  11. Дисконтинуална ректификациона колона (коришћење у индустрији при сепарацији малих количина материјала, када се састав полазне смеше често мења, при сепарацији и пречишћавању високовредних специјалних хемикалија у низу хемијских процеса); Дисконтинуална ректификација може да се води на два начина – ректификација при константном саставу дестилата и ректификација при константном рефлуксном односу.
  12. Континуална ректификациона колона.
  13. Школска ректификациона колона – опис шема, начин рада.
- Вежба 1 – Одређивање броја теоријских подова и ефикасности ректификационе колоне при раздвајању смеше вода-етилалкохол.
 Вежба 2 – Одређивање концентрације етилалкохола на подовима ректификационе колоне.
 Вежба 3 – Добијање винског дестилата.
 Након сваке вежбе анализа задатка, израда задатка, резултати рада.

**ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКО-ВЕГЕТАЦИЈСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ И
ЕТНО ТРАГ ЈУГОИСТОЧНЕ СРБИЈЕ**

K1

П: 5

Институција:	ОШ „Свети Сава“ - Ниш Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Љубисав Стојановић etnotragjelasnica@medianis.net 064/990-83-07 018/464-91-25
Аутори:	Миливоје Мађејка, Марија Марковић, Данило Радић, Љубисав Стојановић, Јелица Драшковић, Владимир Манић
Реализатори:	Миливоје Мађејка, Марија Марковић, Данило Радић, Љубисав Стојановић, Јелица Драшковић, Владимир Манић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за проучавање биљног и животињског света и примену лековитог биља у народној медицини; Оспособљавање наставника за проучавање географских и етно вредности; Оспособљавање наставника за мотивацију ученика за брже, лакше и ефикасније читање, писање и учење; Оспособљавање наставника за развој сеоског етно туризма и одрживи развој сеоских средина; Примена фото и видео записа у настави; Планирање и извођење еколошких екскурзија у парковима природе
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за проучавање биљног и животињског света и примену лековитог биља у народној медицини;

	Оспособљавање наставника за проучавање географских и етно вредности; Оспособљавање наставника за мотивацију ученика за брже, лакше и ефикасније читање, писање и учење; Оспособљавање наставника за развој сеоског етно туризма и одрживи развој сеоских средина; Примена фото и видео записа у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретски део – предавања са видео-презентацијом. 2. Теренски рад – истраживање и проучавање биљака и других садржаја. 3. Образовне радионице.

Институција:	Центар за стручно усавршавање запослених у образовању Крагујевац Сестре Јањић 6 34000 Крагујевац
Координатор:	Зорица Николић czsukg@gmail.com 069/295-18-29 034/335-991
Аутори:	Иван Миловановић
Реализатори:	Иван Миловановић, Зорица Филиповић, Маја Миловановић
Општи циљеви:	Унапређење васпитно-образовног рада кроз јачање професионалних компетенција наставника и осталих учесника наставног процеса
Специфични циљеви:	Усавршавање компетенција наставника; Оснаживање наставника за примену проблемске наставе природе и друштва; Размена искустава и примера добре праксе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводне активности.
2. Од традиционалне до савремене организације наставног процеса – предавање, објашњавање и истраживање.
3. Основни појмови проблемске наставе.
4. Етапе часа проблемске наставе.
5. Симулација (демонстрација) часа проблемске наставе.
6. Артикулација часа природе и друштва по проблемском моделу рада.
7. Проблемска настава природе и друштва – захтеви и могућности.
8. Завршне и евалуативне активности.

Институција:	Физички факултет Универзитета у Београду Студентски Трг 12-16 11000 Београд
Координатор:	Јаблан Дојчиловић jablan@ff.bg.ac.rs 063/273-031 011/715-81-53
Аутори:	Јаблан Дојчиловић, Душанка Обадовић, Иван Дојчиновић
Реализатори:	Душанка Обадовић, Илија Савић, Вера Бојовић, Јаблан Дојчиловић, Мићо Митровић, Милан Ковачевић, Саша Ивковић, Љиљана Иванчевић, Драгана Милићевић, Мирјана Поповић Божић, Иван Дојчиновић, Стеван Јокић
Општи циљеви:	Стручна и научна едукација наставника Физике
Специфични циљеви:	Упознавање наставника с различитим методама рада које се примењују у настави Физике, а омогућују ученику поступност (од простијег ка сложенијем) у усвајању нових појмова; Обезбеђивање очигледности у излагању наставних садржаја увођењем различитих типова експеримената (демонстрациони, класични, једноставни...) у наставу Физике у основним и средњим школама
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа,

наставник предметне наставе – гимназија,
наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Предавање о Нобеловој награди из физике.
2. Научно-стручна предавања из актуелних области физике.
3. Радионице (једноставни експерименти, учила, истраживачке методе, стандарди, тестови знања).
4. Стручни радови приказани у постер секцији.
5. Трибине везане за унапређивање планова и програма наставе.
6. Изложбе наставних средстава и учила.

РУКА У ТЕСТУ – ИНКВАЈЕРИ МЕТОД У РЕАЛИЗАЦИЈИ НАУЧНИХ САДРЖАЈА ОД ПРЕДШКОЛСКОГ ДО СРЕДЊОШКОЛСКОГ НИВОА

K1

П: 5, 6

Институција:	Институт за нуклеарне науке ВИНЧА П.О.Б 522 11001 11000 Београд
Координатор:	Стеван Јокић sjokic@vinca.rs 063/870-66-85 011/312-07-03
Аутори:	Стеван Јокић, Љиљана Јокић
Реализатори:	Стеван Јокић, Љиљана Јокић, Драгана Миличић
Општи циљеви:	Упознати наставнике са Инквајери (IBSE) методом и пружити им потребне и довољне услове за реализацију научног описмењавања сваког ученика
Специфични циљеви:	Подржавање експерименталног приступ научног образовању у коме се одговор на постављене хипотезе добија заједничким радом ученика и наставника
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Презентација основних идеја Инквајери метода.
2. Упознавање са ресурсима који су стављени на располагање васпитачима, професорима разредне наставе и професорима наука.
3. Симулација рада у одељењу (наставници, учесници семинара, су у улози ученика – добијају потребан материјал и дефинисан проблем који би требало самостално да реше; постављају хипотезу; праве протокол експеримента; реализују експеримент; припремају постер који презентују и дискутују са свим учесницима семинара).

По завршетку експерименталног дела семинара предвиђене су: презентације, могућности учешћа у међународним педагошким пројектима; дискусија о искуству оних који наше методе већ примењују у разним пројектима или у оквиру наставе изборних и обавезних предмета у оквиру наставног програма; примедбе, предлози и сугестије у вези нашег пројекта.

Институција:	Институт за физику Прегревица 118 11000 Београд
Координатор:	Мирјана Поповић Божић bozic@ipb.ac.rs 065/693-99-71 011/371-31-27
Аутори:	Александар Белић, Мирјана Поповић Божић
Реализатори:	Ђорђе Шијачки, Зоран Петровић, Зоран Поповић, Братислав Маринковић, Мирјана Тасић, Бранислав Јеленковић, Владимир Удовичић
Општи циљеви:	Упознавање наставника са научно-технолошким садржајима везаним за истраживања у савременој физици
Специфични циљеви:	Стицање знања и вештина да се ученицима пренесе идеја о значају Физике за савремени живот, нове технологије, медицинску дијагностику, комуникације и културу
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Одабир тема са листе:

1. Квантна механика.
2. Квантне јаме, жице, тачке и њихова експериментална реализација.
3. Бозе Ајнштајн кондензат.
4. Шта је то фотон? Добијање, детекција и мерење брзине појединачних фотона.
5. Де Брољева интерферометрија са великим молекулима.
6. Квантне интерпретације у настави савремене физике.
7. О садржају и циљевима нанонауке и нанотехнологије.
8. Фотоника.
9. Ласери свуда око нас.
10. Фотонични кристали у природи; Структурне боје.
11. Полупроводнички ласери.
12. Холографија.
13. Истраживања атмосфере помоћу лидара.
14. Успорена светлост.
15. Експерименти са увезаним (entangled) фотонима.
16. Физика кондензоване материје.
17. Квантна механика и полупроводничка револуција.
18. Квантна механика и нови материјали.
19. Суперпроводност, високо-температурни суперпроводници.
20. Колосална магнетна отпорност.
21. Квантна теорија магнетизма.
22. Апаратуре за добијање ниских температура.

23. Нискодимензиони системи, графен.
24. Физика елементарних честица и нуклеарна физика.
25. Стандардни модел елементарних честица.
26. Појам масе у класичној, квантној и физици елементарних честица.
27. Учешће српских научника на експерименту АТЛАС и CMS у ЦЕРН-у.
28. Истраживања у нискофонској лабораторији за нуклеарну физику.
29. Физика плазме.
30. Не равнотежне плазме и њихова примена у нанотехнологији.
31. Гравирање интегрисаних кола.
32. Физика човекове околине.
33. Процеси у атмосфери, транспорт и трансформације загађивача (честица и гасова) и утицај на околину.
34. Мерења концентрације озона и испаривих органских једињења.
35. Настава физике.
36. Подстицајна околина за активно учење природних наука.
37. Методе активног учења физике.
38. Компјутерске симулације у настави физике.
39. Истраживања и докторске студије из области наставе физике.
40. Посете и рад у лабораторијама ће бити усаглашени са темама предавања.

САВРЕМЕНЕ МЕТОДЕ У ИНТЕГРИСАНОЈ НАСТАВИ ФИЗИКЕ И ХЕМИЈЕ У ОСНОВНОМ И СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ

K1

П: 5,6

Институција:	Природно-математички факултет Трг Доситеја Обрадовића 3 21000 Нови Сад
Координатор:	Душанка Обадовић dusanka.obadovic@df.uns.ac.rs 021/485-28-09, 021/459-367
Аутори:	Душанка Обадовић, Мирјана Сегединац
Реализатори:	Иштван Бикит, Дарко Капор, Душанка Обадовић, Маја Стојановић, Мирјана Сегединац, Божидар Вујичић, Милан Пантић, Милица Павков-Хрвојевић
Општи циљеви:	Едукација наставника о савременим методама у интегрисаној настави физике и хемије, у циљу реализације интегрисаних тема у оквиру појединачних, као и изборних предмета. Развијање мотивације ученика за учење интегрисаних садржаја физике и хемије
Специфични циљеви:	Примена савремених метода, које омогућују доступност у усвајању нових појмова, са акцентом на усвајање концепта научног метода; Увођење једноставних експеримената у свакодневну школску праксу
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Развој појма брзине у физици и хемији.

САВРЕМЕНИ ТРЕНДОВИ И МЕТОДОЛОГИЈА РАДА У ОКВИРУ РАЗЛИЧИТИХ ПРЕДМЕТА ПРИРОДНИХ НАУКА

Институција:	Истраживачка станица Петница Поштански Фах 6, 14104 14000 Ваљево
Координатор:	Нина Јевтић nina@petnica.rs 064/354-44-46 014/251-180
Аутори:	Нина Јевтић
Реализатори:	Нина Јевтић, Радисав Голубовић, Љубица Перић
Општи циљеви:	Стручно-методичка помоћ наставницима за квалитетније извођење наставе природних наука (хемија, биологија, географија, геологија, палеонтологија)
Специфични циљеви:	Стицање практичних и теоријских знања из природних наука. Унапређење наставе, начина предавања и повезивања са радом у лабораторији и на терену.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	17-25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

а) Хемија:

1. Најновија достигнућа у хемији и хемијској технологији.
2. Еколошка хемија/Геохемија животне средине.
3. Методика наставе хемије (Дидактички потенцијал наставе хемије; Развој спонтаних појмова у хемијске научне појмове; Рационалност и организација наставе хемије).
4. Образовне радионице (Самоевалуација наставника и ученика у процесу наставе хемије; Активност ученика у функцији стицања знања при реализацији часа хемије; Илустрације у настави хемије; Избор техника/метода у настави хемије из програма културе критичког мишљења).
5. Могућности примене рачунара у настави хемије, интернет као информациони ресурс у настави хемије.
6. Огледи у настави хемије.
7. Хемија свуда око нас.
8. Хемија у свакодневном животу.
9. Приказ Ресурсног центра за наставнике.

б) Географија/геологија:

1. Методе у настави географије (Дидактичка функција планирања и програмирања наставног рада, стандарди у настави географије, активно учење, тимски рад у настави географије, мотивација ученика и комуникација у настави географије, рад у настави са неуспешним ученицима, електронско учење, провере знања и оцењивање у настави, основе ГИС технологије, географско образовање засновано на доказима, учење и тестирање у школској пракси, развојне карактеристике адолесцената ...).

2. Образовне радионице (тимски рад и кооперативно учење за одређену наставну јединицу, тематско структурирање наставног садржаја, мотивација у настави географије, коришћење ГИС гледача ...).
3. Настанак и еволуција живог света на Земљи (настанак и први облици живота; палеогеографија, палеоекологија и карактеристике органског света; почетак стварања континената и доминација диносауруса; обнова живог света после велике катастрофе; ледена доба; митови и легенде).
4. Могућности примене рачунара у настави географије, интернет као информациона ресурс у настави географије.
5. Теренски рад (уознавање рељефа, његових облика, геолошке грађе ...).
6. Приказ Ресурсног центра за наставнике.

в) Биологија:

1. Биодиверзитет – концепт, значај и очување.
2. Биодиверзитет бескичмењака – свет и Балкан.
3. Животињска ћелија и цитогенетика.
4. Савремена генетика (молекуларна генетика, епигенетика, медицинска генетика, генотоксикологија, геномика и протеомика).
5. Биоетика. 6. Филогенија животиња.
6. Физиологија животиња.
7. Сексуално преносиве болести.
8. Примена техника молекуларне биологије у истраживањима филогеније бескичмењака.
9. Биолошке збирке – врсте збирки и њихов значај теренски рад (сакупљање, детерминација и организација материјала).
10. Ботаничке баште.
11. Зоолошки вртови и банке гена.
12. Коришћење интернета, проналажење најновијих сазнања/концепата из области биологије на интернету, е-књиге, дидактичке базе података и огледа.
13. Концепти биоинформатике.
14. Приказ Ресурсног центра за наставнике.

Институција:	Креативни центар Градиштанска 8 11000 Београд
Координатор:	Наталија Панић natalija.panic@kreativnicentar.rs 064/110-23-44 011/382-04-64
Аутори:	Славољуб Митић, Божидар Николић, Срђан Вербић
Реализатори:	Славољуб Митић, Божидар Николић, Срђан Вербић
Општи циљеви:	Осавремењавање наставе Физике у основним и средњим школама; Подизање нивоа заинтересованости ученика за природне и техничке науке; Стручно усавршавање
Специфични циљеви:	Обучавање наставника за примену уџбеника и модерних наставних метода; Обука наставника за извођење демонстрационих огледа и огледа помоћу приручних средстава; Оспособљавање за мултимедијално излагање наставних садржаја и проблема у настави Физике; Обука наставника за коришћење образовних стандарда у настави (наставни планови – годишњи и месечни, припреме за час); Обука наставника за креирање питања и задатака за проверу остварености образовних стандарда
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Актуелна питања наставе физике, планови, програми и уџбеници, додатна и допунска настава.
2. Демонстрациони огледи и проблемска настава – Учење путем решавања проблема. Посебна пажња биће посвећена стварању проблемске ситуације помоћу демонстрационих огледа.
3. Коришћење образовних стандарда – планирање наставе, тестови за проверу знања ученика, завршни испит – значење нивоа постигнућа (основни, средњи, напредни); упознавање са стандардима и њиховим карактеристикама; повезаност образовних стандарда с наставним програмом; користи које од увођења образовних стандарда имају школе, наставници, ученици, родитељи, образовни систем у целини итд; улога стандарда у процесу планирања и припремања наставе, коришћење стандарда у процесу праћења ученичких постигнућа; значај примене задатака који мере стандарде у оквиру писмених провера знања.
4. Приказ уџбеника и учила.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Вања Маниташевић
Реализатори:	Вања Маниташевић, Јелена Анђелковић, Владимир Вучковић
Општи циљеви:	Побољшање квалитета наставе Хемије у основним и средњим школама
Специфични циљеви:	Акционо истраживање у Хемији; Формирање уверења о неопходности истраживачког рада у области наставе Хемије; Мултидисциплинарни приступ настави
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	24
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод – циљеви, исходи и садржаја семинара.
2. Одабране теме из: опште хемије, органске хемије, биохемије, историје хемије и методике наставе хемије (питања учесника, дискусија о одабраним темама и излиставање могућих нових тема).
3. Израда и примена тестова у настави хемије (сврха тестирања, образовни циљеви и циљеви у настави хемије и типове објективних тестова; начин израде различитих типова објективних тестова – сврха, типови, конструкција и израда, и анализа; учесници конципирају по један пример теста са различитим типовима питања, презентација и сумирање резултата сваке групе).
4. Наставник истраживач (појам наставника истраживача и акционо истраживање; начин израде акционог плана истраживања; учесници раде план акционог истраживања за одабрану тему, изештавање група о раду, изношење запажања и дискусија).
5. Задатак за рад – Мини-пројектни рад (израда индивидуалног акционог плана истраживања које ће учесници спровести у својим радним срединама након семинара).
6. Евалуација.

УЛОГА НАСТАВЕ ГЕОГРАФИЈЕ У ФОРМИРАЊУ ЛИЧНОСТИ И ЕКОЛОШКЕ СВЕСТИ УЧЕНИКА

K1

П: 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Милан Бојанић, Дубравка Јовановић, Мирољуб Миљинчић
Реализатори:	Милан Бојанић, Дубравка Јовановић, Мирољуб Миљинчић
Општи циљеви:	Уочавање значаја наставе географије у формирању личности и еколошке свести ученика и улоге наставника у формирању система вредности ученика
Специфични циљеви:	Уношење васпитних елемената за толеранцију, суживот и одговоран однос према окружењу; Упознавање могућности корелације и трансфера географског знања
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

а) Излагања:

1. Васпитна улога образовања из географије у основној и средњој школи.
2. Методика и значај проучавања локалне средине.
3. Планирање и праћење проучавања локалне средине у настави.
4. Појам и значај еколошког образовања и васпитања; Сагледавање могућности за еколошко васпитање и образовање и развој личности ученика у складу са принципима екологије.

б) Радионице:

1. Проучавање локалне средине у редовној настави и ваннаставним активностима.
2. Планирање и припремање наставе за остваривање стандарда кроз садржаје из локалне средине.
3. Модел припремања наставе географије у складу с принципима еколошке науке.

Институција:	Биолошки факултет Студентски Трг 16 11000 Београд
Координатор:	Гордана Субаков Симић gsubak@bio.bg.ac.rs 064/149-14-76 011/324-48-47
Аутори:	Гордана Субаков Симић, Драгана Миличић, Марина Дрндарски, Имре Кризманић
Реализатори:	Гордана Субаков Симић, Драгана Миличић, Славиша Станковић, Имре Кризманић, Албина Холод, Зорица Лазић, Марина Дрндарски
Општи циљеви:	Подизање нивоа знања, вештина, способности и ставова наставника биологије и оспособљавање наставника за истраживачке и теренске методе рада
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са савременим научним приступом у подели живог света и оспособљавање наставника за извођење наставе кроз радионице и практичан рад; Схватање значаја различитих начина исхране у еволуцији живог света и израда диференцираних задатака на ову тему; Оспособљавање наставника за тематско интердисциплинарно планирање у настави биологије; Схватање важности учења откривањем у непосредној животној стварности; Развијање вештина тимског рада и рада у групама
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Класификација живог света (Уводно предавање о савременим трендовима о подели живог света на пет царстава). Радионица – учесници примењују стечена знања са предавања ради примене у настави.
2. Типови исхране у природи (значај и савремена схватања поделе организама према начину исхране). Радионица (групни рад) учесници/наставници израђују различите типове диференцијалних задатака о исхрани, примењујући стандарде знања и постигнућа за основну школу.
3. Тематско интердисциплинарно планирање у настави биологије. Радионица (групни рад) наставници стичу искуство и оспособљавају се да врше тематско планирање и корелацију између биологије и осталих предмета у основној школи.
4. Истраживачка настава (иновативна пракса у вези са истраживачким приступом као методом предавања науке у основној школи).

Институција:	Издавачка кућа "НОВИ ЛОГОС" д.о.о. Цара Душана 48 11000 Београд
Координатор:	Александра Борисављевић aleksandra.borisavljevic@logos-edu.rs 060/800-11-05 011/263-65-20
Аутори:	Наташа Бировљев, Мирољуб Милинчић, Мирјана Гајић, Снежана Вујадиновић, Дејан Шабић
Реализатори:	Наташа Бировљев, Мирољуб Милинчић, Мирјана Гајић, Снежана Вујадиновић, Дејан Шабић, Рајко Голић, Ивана Адамов, Марко Јоксимовић
Општи циљеви:	Подизање нивоа знања, вештина и способности и формирање ставова наставника географије о савременим географским појавама и процесима у земљи и свету
Специфични циљеви:	Извођење наставе кроз радионице, корелација географије са осталим наукама; Тематско интердисциплинарно планирање у настави; Тимски рад и рад у групама
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Иновације у настави географије. (Уводно предавање о иновацијама у настави географије. Гледање филма са часа географије и секвенционална анализа ученичких и наставничких активности.) Радионица – учесници примењују стечена знања са предавања ради примене у настави.
2. Регионална географија (проширивање знање наставника о савременим истраживањима и проблемима регионалне географије – географски проблеми урбаних регија, природне катастрофе – узроци и последице, алтернативни извори енергије, глобализација и интеграциони процеси у Европи и свету). Радионица – наставници израђују различите типове задатака примењујући стандарде знања и постигнућа за основну школу (узроци и последице географских процеса).
3. Тематско интердисциплинарно планирање у настави географије. Радионица (групни рад) – наставници стичу искуство и оспособљавају се да врше тематско планирање и корелацију између географије и осталих предмета у основној школи.
4. Екологија и настава географије (значај екологије у настави географије путем искуственог учења). Групни рад учесника – припремање, извођење и анализа једног часа у природи (теренска настава).

Институција:	Природно-математички факултет Радоја Домановића 12 34000 Крагујевац
Координатор:	Бранка Огњановић branka@kg.ac.rs 064/234-86-41 034/336-223 локал 263
Аутори:	Зоран Ратковић, Срећко Трифуновић, Александар Теодоровић
Реализатори:	Зоран Ратковић, Срећко Трифуновић, Александар Теодоровић, Милош Ђуран, Снежана Рајковић, Драгица Тривић, Растко Вукићевић, Зоран Матовић, Борис Фуртула
Општи циљеви:	Популаризација и унапређење наставе Хемије; Избором тема и начином извођења покушаће се пробудити веће интересовање код учесника за нова сознања.
Специфични циљеви:	Поштовањем педагошких захтева програм ће обухватити обраду лабораторијских експеримената у реалним условима. Обратиће се посебна пажња на коришћење рачунара и могућности које они пружају у настави Хемије.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Периодни систем елемената.
2. Прича о уреи – како је све почело.
3. Методе одвајања – Хроматографија.
4. Експеримент у настави.
5. Експерименти са супстанцама и прибором из свакодневног живота.
6. Неоргански загађивачи животне средине.
7. Органски загађивачи животне средине.
8. Рециклирање – развијање свести о неопходности рециклирања.
9. Интересантни рачунарски програми и симулације у настави хемије.
10. Оцењивање.
11. Жваке, ксилитол и вештачки заслађивачи.
12. Наркотици и опијати.
13. О тефлону – предности и недостаци.

УПОЗНАВАЊЕ СВЕТА КРОЗ ГЕОГРАФСКЕ ПОЈМОВЕ У ПРВОМ И ДРУГОМ ЦИКЛУСУ

K1

П: 5, 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Милан Бојанић, Дубравка Јовановић
Реализатори:	Мирољуб Милинчић, Дубравка Јовановић, Милан Бојанић, Добривоје Мартоноши, Горан Јоксимовић
Општи циљеви:	Стварање услова за: вертикални трансфер географских знања; сарадњу разредне и предметне наставе ради правилног тумачења географских појмова
Специфични циљеви:	Упознавање циљева, задатака и стандарда предмета са географским садржајима; Подстицање полазника за размену дидактичког материјала и сарадњу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

а) Предавања:

1. Презентација о трансферу знања из географије од нижих ка вишим разредима основне школе.
2. Методички приступ проучавању локалне средине у нижим и вишим разредима и њихов значај за упознавање географских појмова.
3. Трансфер знања из географије из првог у други циклус и његов значај за остваривање образовних стандарда.

б) Радионице:

1. Циљеви и задаци наставних предмета природа и друштво и географија.
2. Проучавање локалне средине у настави и ваннаставним активностима у првом и другом циклусу.
3. Планирање и припремање наставе предмета свет око нас, природа и друштво, географија. Дискусија – стварање услова за покретање нових облика сарадње у установи.

УПОЗНАЈ ДА БИ ЗНАО ПОКАЗАТИ

K1

П: 5, 6

Институција: Удружење просветних радника Мађара у Војводини
Тирпанова 54
21000 Нови Сад

Координатор: Жолт Лукач
lukacsfoto@gmail.com
069/184-91-56
021/548-259

Аутори: Имре Нађ, Жужана Берталан, Жолт Лукач

Реализатори: Имре Нађ, Жужана Берталан, Жолт Лукач

Општи циљеви: Стручна помоћ наставном особљу у мешовитој језичкој средини где је тешко доступна стручна литература

Специфични циљеви: Разумевање појава везаних за непосредну животну средину; Препознавање негативних појава у човековом односу према животној средини

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија

Број учесника: 25

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Значај птичјег света наше околине и њихова заштита.
2. Живети а не угрожавати – екологија.
3. Лековите биљке (значај и заштита).
4. Водена станишта и њихов значај.
5. Обогаћивање наставних садржаја.
6. Корелација између етнографије, народних обичаја у концепцији занимљивих садржаја.
7. Методолошка упутства за поједине предмете у нижим одељењима.

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Мирослав Грујић, Александра Остојин
Реализатори:	Мирослав Грујић, Александра Остојин
Општи циљеви:	Професионални и лични развој наставника; Развијање радозналости и позитивног става код ученика о науци; Подизање мотивације за изучавање природе
Специфични циљеви:	Оспособљавање ученика да сами дођу до трајног и примењивог знања; Оспособљавање ученика да препознају узрочно-последичне односе у свом окружењу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Анкета учесника семинара о заступљености наставних средстава у наставним плановима и програмима као и о њиховој примени и значају.
2. Значај и улога различитих наставних средстава у представљању географског садржаја.
3. Атмосфера и хидросфера.
4. Релјеф.
5. Интернет у настави географије.
6. Приказивање географског садржаја помоћу ППТ презентација.
7. Креирање теста знања.

695

УПРАВЉАЊЕ ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ОДРЖИВИМ РАЗВОЈЕМ

K1

П: 6

Институција: Центар за едукацију компјутерске и пословне активности "Будућност"
Пролетерских Бригада 3
38232 Липљан

Координатор: Небојша Денић
denicnebojsa@gmail.com
066/926-82-61
064/950-23-31

Аутори: Небојша Денић, Небојша Живић

Реализатори: Небојша Денић, Небојша Живић,
Шмаковић Енес, Драган Солеша,
Гордана Ђорђевић, Живче Шаркочевић,
Денић Тања

Општи циљеви: Стручна и методичка, примењива едукација кроз ширење “еколошке писмености” у васпитно-образовним установама на Косову и Метохији; Обука васпитача, учитеља и наставника применом мултимедијалних средстава да кроз јачање њихових компетенција у едукацији из области заштите животне средине, екологије и одрживог развоја да активним методама рада утичу на стварање еколошке свести о заштити животне средине, очувања природних богатстава и одрживог развоја

Специфични циљеви: Едукација наставног особља у примени савремених образовних технологија у функцији управљања заштитом животне средине и

одрживим развојем, као и побољшању и унапређивању квалитета наставе из ове области, са посебним акцентом на приказу поражавајућег стања животне средине на простору Косова и Метохије, као и мотивација наставника за реализацијом ваннаставних активности из области заштите животне средине и одрживог развоја

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Екологија и заштита животне средине
2. Еколошка свест; Еколошка етика.
3. Отпад и животна средина.
4. Заштита животне средине; Енергија.
5. Одрживи развој.
6. Еколошки проблеми.
7. Еколошка заштита и превентива.
8. Екологија у пракси.
9. Технолошки развој.
10. Рециклажа.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Татјана Мишић, Марина Најдановић Лукић, Љубиша Нешић
Реализатори:	Татјана Мишић, Марина Најдановић Лукић
Општи циљеви:	Постизање квалитетније и занимљивије наставе; Мотивисање наставника за коришћење огледа у настави као основе за дефинисање појмова и закона
Специфични циљеви:	Истицање значаја и функције огледа у настави Физике; Коришћење различитих визуелних средстава, метода и техника рада у циљу осавремењивање наставе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Истицање значаја, функције и заступљености демонстрационих огледа у настави физике.
2. Извођење, објашњење и анализа огледа којима се демонстрирају појаве из неколико различитих области физике (светлост, густина, притисак, Њутнови закони).
3. Оглед као проблемски задатак – мерење и израчунавање.
4. Израда припреме за час за дати оглед.
5. Евалуација.

Институција:	Природно-математички факултет Ниш Вишеградска 33 18100 Ниш
Координатор:	Татјана Анђелковић tatjanaan@gmail.com 062/804-92-45 018/533-014
Аутори:	Татјана Анђелковић, Ружица Николић, Александар Бојић, Александра Зарубица
Реализатори:	Татјана Анђелковић, Ружица Николић, Александар Бојић, Александра Зарубица
Општи циљеви:	Подизање нивоа информисаности наставника о стању и ефектима гасова у животној средини и адекватна методичка адаптација ових садржаја
Специфични циљеви:	Осавремењивање наставе Хемије у погледу садржаја, презентовања и демонстрације огледа из Хемије гасова уз корелацију са наставним јединицама
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Састав атмосфере; Хемијски процеси у тропосфери, стратосфери и јоносфери.
2. Хемија азота и његових оксида; Фотохемијски полутанти и настанак смога.
3. Хемија кисеоника и озона.
4. Процеси и производи сагоревања у природи – оксиди угљеника.
5. Продукција гасова у неорганској индустрији.
6. Емисија гасова из аутомобила и могућности њихове редукције каталитичким путем.
7. Водоник – гориво будућности.
8. Евалуација.

ХЕМИЈСКИ ПОГЛЕД У ТРИ ДИМЕНЗИЈЕ

K1

П: 5, 6

Институција:	Удружење "Креативно учење" Похорска 18/1 11070 Нови Београд
Координатор:	Олгица Срдић oljasrdic@gmail.com 063/824-49-20 011/260-65-77
Аутори:	Радојка Ђурђевић, Милка Костић, Ружица Ковачевић, Олгица Петровић
Реализатори:	Радојка Ђурђевић, Милка Костић
Општи циљеви:	Допринос компетентности наставника; Побољшање квалитета наставе; Унапређење наставе Опште хемије; Популаризација Опште хемије
Специфични циљеви:	Унапређење наставе Опште хемије; Иновирање наставе; Примена нових наставних метода – интерактивни облик рада са наставницима; Оспособљавање наставника да мотивише ученике за рад на часу; Оспособљавање наставника за самовредновање и вредновање рада ученика; Оспособљавање наставника за развијање решавања конфликтних ситуација; Изграђивање квалитетнијег односа између ученика и наставника, ученика-ученика и родитеља-наставника; Оспособљавање наставника да организује наставу, избор метода и облика рада, тако да знање из хемије буде на нивоу примене и дисциплина буде резултат рада на часу

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Руковођење одељењем. 2. Структура атома. 3. Хемијска веза. 4. Својства супстанце као последице врсте хемијске везе. 5. Извођење одабраних огледа уз интерактивни облик рада са наставницима.

СРЕДЊЕ СТРУЧНО ОБРАЗОВАЊЕ

Институција:	Машинско-електротехничка школа Зелени Булевар 24 19210 Бор
Координатор:	Душан Стојановић dukis@ptt.rs 062/883-02-59 030/427-501
Аутори:	Душан Стојановић
Реализатори:	Душан Стојановић, Александра Николић, Александра Милковски, Јбиљана Милићевић
Општи циљеви:	Примена и увођење савремених CAD програмских пакета у наставни процес
Специфични циљеви:	Примена AutoCAD-а у пројектовању и изради техничке документације
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	8-14
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Увод. Примена и инсталација програма; Како корисник комуницира са AutoCAD-ом. Менији и палете са алаткама.
2. Дефинисање формата цртежа и избор система дужинских и угловних мера; Дефинисање помоћне мреже и корака миша; Начин задавања команди.
3. Организација елемената цртежа (Layer-i); Дефинисање врста, типа и дебљине линија; Дефинисање фактора размере за испрекидане и осне линије, команда Ltscale.
4. Цртање линије задавањем правца и дужине; Апсолутне, релативне и поларне координате за одређивање положаја тачке у равни.
5. Osnap функције за прецизно погађање тачака на елементима цртежа; Одређивање приказа цртежа на екрану.
6. Draw-meni; Команде за цртање – Circle, Rectangle, Polygon, Arc, Spline.
7. Draw-meni. Команде за цртање – Donut, Ellipse, Point, Divide, Measure.
8. Шрафирање површина; Команда Hatch.
9. Цртање сложених линија; Команда Polyline; Измене сложених линија; Команда Pedit.
10. Унос текста на цртеж; Дефинисање стила писања и избор фонта; Едитовање текста.
11. Modify-meni; Команде за измене елемената цртежа – Erase, Copy, Mirror, Offset, Array.
12. Modify-meni; Команде за измене елемената цртежа – Move, Rotate, Scale, Stretch, Lengthen.
13. Modify-meni; Команде за измене елемената цртежа – Trim, Extend, Break, Chamfer, Fillet, Explode.

14. Рад са блоковима; Формирање блокова; Уметање блокова на цртежу; Разбијање блокова.
15. Одабирање елемената на цртежу; Очитавање вредности са цртежа; Промене карактеристика елемената цртежа.
16. Дефинисање параметара за котирање; Команда Dimension Style.
17. Котирање; Врсте котирања; Едитовање кота.
18. Коришћење базе електричних симбола; Команда AutoCAD Design Center; Учитавање симбола и уношење на цртеж.
19. Веза AutoCAD-а са другим програмским пакетима; Подешавање параметара за штампање цртежа.
20. Израда сложеног техничког цртежа и електричне шеме у AutoCAD-у.

700

АКТИВНО ОРИЈЕНТИСАНА ПРАКТИЧНА НАСТАВА ИЗ КУЛИНАРСТВА – КУХИЊЕ СВЕТА: АЗИЈСКА, РУСКА И ФРАНЦУСКА КУХИЊА

K1

П: 5, 6

Институција:	Средња туристичка школа Отона Жупанчића 4 11070 Нови Београд
Координатор:	Љуљана Трипковић bruna.mardjonovic@kulturkontakt.or.at 063/389-848 011/260-72-86
Аутори:	Ана Петковић, Биљана Кљајић, Никола Скелеција, Милан Кнежевић, Небојша Крповић, Славиша Милошевић, Младен Млађеновић
Реализатори:	Ана Петковић, Биљана Кљајић, Никола Скелеција, Милан Кнежевић, Небојша Крповић, Славиша Милошевић, Младен Млађеновић
Општи циљеви:	Упознавање са активним методама Кухиње света; Одлике великих националних кухиња; Практична припрема јела из азијске, француске и руске кухиње
Специфични циљеви:	Примена активних метода у практичној и теоријској настави Кулинарства Планирање и извођења теоријске и практичне наставе из предмета Националне кухиње
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	18
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Презентација и демонстрација активних метода кроз предавање, примере, вежбу и размену искустава
2. Оспособљавање наставника за правилну израду РР презентације
3. Упознавање са проблематиком о обиму и разноврсност кухиња света.
4. Детаљније упознавање са карактеристикама намирница, зачинама, техникама кувања, верским ограничењима у исхрани и најпознатијим јелима индијске, блискоисточне и мексичке кухиње.
5. Упознавање са одликама француске, руске и азијске кухиње путем мултимедијалног предавања и дискусије.
6. Теоријско упознавање са свим фазама припреме јела.
7. Конципирање писане припреме за час за свако јело.
8. Практична израда карактеристичних јела француске, руске и азијске кухиње: Супа од лука (демонстрација, практичан рад, рад у пару); Галски петао у вину (демонстрација, практичан рад, рад у пару); Кромпир буланже (демонстрација, практичан рад, рад у пару); Тарт од јабука (демонстрација, практичан рад, рад у пару); Профитероли са шантил кремом (демонстрација, практичан рад, рад у пару); Зелени и бели потаж од карфиола и борц (демонстрација, практичан рад, рад у пару); Блињи са кавијаром (демонстрација, практичан рад, рад у пару); Соте строганов (демонстрација, индивидуални рад); Кромпир тесто (демонстрација, практичан рад, рад у пару); Фламбирано воће (демонстрација, практичан рад, индивидуални рад); Суши (демонстрација, практичан рад, индивидуални рад); Пролећне ролнице (демонстрација, практичан рад, индивидуални рад); Пилетина са сосом од кикирикија (демонстрација, практичан рад, рад у пару); Пржени тофу (демонстрација, практичан рад, индивидуални рад); Пилећи кари (демонстрација, практичан рад, индивидуални рад); Азијска крем-супа од бундеве са резанцима од пиринча и са бамбусовим клицама (демонстрација, практичан рад, рад у пару).
9. Упознавање са применом стандарда НАССР.
10. Упознавање са приручником за праксу.
11. Дискусија.
12. Евауација.

701

ОБУКА У БИРОУ, ОЦЕЊИВАЊЕ – НИВО III

K1

П: 5, 6

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Раденко Марковић, Биљана Миловић, Александра Бакрач, Ана Петровић, Имре Зомбори, Сретен Јовић, Драган Петровић
Реализатори:	Раденко Марковић, Биљана Миловић, Александра Бакрач, Ана Петровић, Имре Зомбори, Сретен Јовић, Драган Петровић
Општи циљеви:	Стицање знања, вештина и ставова наставника за вредновање постигнућа ученика из предмета Обука у бироу у средњим економским школама
Специфични циљеви:	Стицање знања о специфичности и сложености оцењивања у бироу за учење; Израда и примењивање различитих формулара за потребе оцењивања у бироу за учење
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Представљање програма, плана и динамике рада.
2. Систематизација облика и метода рада у бироу у фази јединственог и фази подељеног рада.
3. Шта се све оцењује у бироу (израда плаката о теми „Оцењивања у бироу“; презентовање урађених плаката; идентификовање различитих елемената оцењивања у бироу).
4. Оцењивање часа (једна група учесника држи час; наставници који су држали час оцењују резултате рада осталих учесника-ученика, дискусија; идентификовање различитих критеријума оцењивања у бироу).
5. Формулар за процену радне пробе (конципирање формулара за процену радног задатка на основу претходно одржаног часа; галерија и анализа урађених формулара; дефинисање различитих критеријума оцењивања у оквиру формулара за процену радног задатка).
6. Вредновање првог дана програма (усвајање различитих елемената оцењивања у бироу; повратна информација овом делу програма).
7. Извештај као инструмент за оцењивање (учесници индивидуално куцају извештај са претходно одржаног часа; групе читају и бирају најбољи извештај; конципирање формулара за процену извештаја; дефинисање критеријума за оцењивање извештаја; дефинисање питања на која добар извештај даје одговор).
8. Формулар за процену рада појединца у групи (израда плаката о теми „Позитивне и негативне стране рада у групи“; галерија и анализа; конципирање формулара за процену рада појединца у групи; галерија и анализа урађених формулара; дефинисање различитих критеријума оцењивања у оквиру формулара за процену рада појединца у групи).
9. Оцењивање посматрањем (израда плаката о теми „Који елементи се још могу оценити у бироу“; конципирање формулара за оцењивање

посматрањем; галерија и анализа урађених формулара; дефинисање различитих критеријума оцењивања у оквиру формулара за оцењивање посматрањем).

10. Самопроцена у бироу (конципирање формулара за самопроцену; галерија и анализа урађених формулара; дефинисање различитих критеријума оцењивања у оквиру формулара за самопроцену).

11. Критика, похвала и негативна критика (индивидуални рад на картицама у боји; одабир репрезентативних картица у оквиру групе о теми „Критика, похвала и негативна критика“, презентација, дискусија). Евалуација програма.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Раденко Марковић, Биљана Миловић, Александра Бакрач, Ана Петровић, Имре Зомбори, Сретен Јовић, Драган Петровић
Реализатори:	Раденко Марковић, Биљана Миловић, Александра Бакрач, Ана Петровић, Имре Зомбори, Сретен Јовић, Драган Петровић
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНА НАСТАВНИКА ЗА ПЛАНИРАЊЕ И ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ ИЗ ПРЕДМЕТА Обука у бироу у фази подељеног рада у средњим економским школама
Специфични циљеви:	СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О СПЕЦИФИЧНОСТИМА НАСТАВЕ У БИРОУ ЗА УЧЕЊЕ; ПЛАНИРАЊЕ И ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ У ФОРМИ ИМПУЛС/АКТИВНОСТ У ФАЗИ ПОДЕЉЕНОГ РАДА
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Представљање програма, плана и динамике рада.
2. Систематизација облика и метода рада у бироу (комуникација, методом писани разговор учесници исказују своје ставове о комуникацији ученик-наставник, запослени-директор...; игра улога у групама)
3. Организациона шема привредног друштва (израда плаката о теми „Организационе шеме привредног друштва по службама“; презентовање урађених плаката и идентификовање добрих и лоших страна оваквог начина организовања привредних друштава).
4. Планирање наставе у фази подељеног рада (на основу радног материјала учесници издвајају активности које су произашле из рада претходног радног дана и активности које су произашле из рада неке друге службе привредног друштва; уочавање повезаности пословања током радних дана, као и међузависност служби привредног друштва).
5. Вредновање првог дана програма (усвајање метода за планирање наставе у фази подељеног рада; повратна информација о овом делу програма).
6. Конципирање плана часа и потребног материјала у фази подељеног рада (планирање часа у форми импулс/активност у фази подељеног рада у бироу; значај социјалне компетенције за рад у групи; планирање потребног времена за добру припрему наставе у фази подељеног рада; неопходност добре динамике планирања наставе за рад по службама).
7. Држање часа на основу унапред припремљеног плана, импулса и материјала (реализатор држи први час, а учесници имају улогу ученика: стицање искустава у планирању и реализацији часа).
8. Анализа одржаног часова (анализа часа учесника-ученика и реализатора програма).

9. Држање часа на основу припремљеног плана, импулса и материјала (једна од група, на основу сопствене припреме за час, припремљених импулса и материјала, држи час; стицање искустава у планирању и реализацији часа).
10. Анализа одржаног часа (анализа часа учесника-ученика и наставника који су реализовали и реализатора програма).
11. Компетенције – стручна, методска, социјална, лична (израда плаката о теми „Компетенције у бироу за учење“ (презентовање урађених плаката и стицање сазнања о значају компетенција за развој личности).
12. Евалуација програма.

Институција:	Пољопривредна школа са домом ученика у Футогу Царице Милице 2 21410 Футог
Координатор:	Оља Баборац oljaolujic@gmail.com 062/782-025 021/895-096
Аутори:	Живко Бингулац, Жељка Миличих, Оља Олујић
Реализатори:	Татјана Ђурић, Жељка Миличих, Оља Баборац
Општи циљеви:	Афирмацијом агротуризма до оснаживања економске самосталности младих, спречавање миграције село - град, заштита и очување животне средине.
Специфични циљеви:	Одређивање корисника услуга и производа у агротуризму и агробизнису и како испунити њихове захтеве; Развој и пројектовање у агробизнису и агротуризму
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Предузетништво у агробизнису и агротуризму.
2. Правни положај привредних друштава која се могу организовати у делатности агротуризма.
3. Специфичности организације производње у агротуризму.
4. Организација рада у агротуризму и управљање производњом на газдинству.
5. Систем менаџмента у свакодневном пословању и његова практична примена.
6. Формирање идеје и њена примена на уређење сопственог газдинства.

704

АУДИО ТЕХНОЛОГИЈЕ

K1

П: 6

Институција:	Висока школа електротехнике и рачунарства струковних студија Војводе Степе 283 11000 Београд
Координатор:	Слободанка Ђенић sdjenic@viser.edu.rs 069/434-9943 011/395-00-45, 011/395-00-00
Аутори:	Драган Дринчић
Реализатори:	Мирко Милошевић, Соња Крстић, Драган Дринчић, Драган Новковић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање из области аудио технологија.
Специфични циљеви:	Продубљивање знања и упознавање са принципима настајања, снимања, записивања и репродукције аудио сигнала, аудио системима, музичким инструментима, микрофонима звучницима и слушалицама, и аудио продукцијом.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводно предавање (стручни профил инжењера струковних студија – област аудио-технике, организација и садржај семинара, веза са другим предметима).
2. Физичка и физиолошка акустика (основни принципи настајања звука, простирање звука, чуло слуха и субјективни осећај звука).
3. Просторна акустика (звук у затвореном простору, акустичке карактеристике просторија, апсорбери и дифузори звука).
4. Музичка акустика (основни принципи музичке акустике, принципи рада музичких инструмената и њихове основне карактеристике).
5. Аудио-системи и аудио-технологије (системи, уређаји и технологије које се користе за снимање, репродукцију и пренос аудио-програма).
6. Микрофони (уређаји и поступци за снимање аудио-сигнала).
7. Записивање аудио-сигнала (принципи и уређаји за механичко, магнетно и оптичко записивање аудио- сигнала).
8. Постпродукција аудио-сигнала (принципи, технологије и уређаји, који се користе за постпродукцију аудио-сигнала).
9. Звучници и слушалице (принцип рада, карактеристике, типови).
10. Основни принципи просторне репродукције звука (моно, стерео, бинаурална и окружујућа репродукција звука).

705

АУТОМАТСКО ПРОГРАМИРАЊЕ CNC ГЛОДАЛИЦА ПРИМЕНОМ CAD/CAM КОНЦЕПТА

K1

П: 8

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб/П 11300 Смедерево
Координатор:	Боривоје Јаношевић office@rcsmed.edu.rs 064/844-93-12 026/619-907
Аутори:	Вукашин Братић, Владан Бугариновић, Александар Јовановић
Реализатори:	Вукашин Братић, Владан Бугариновић, Александар Јовановић
Општи циљеви:	Подизање професионалних компетенција наставника машинске групе предмета и наставника практичне наставе за коришћење CNC технологије и коришћење савремених наставних средстава у теоријској и практичној настави машинства
Специфични циљеви:	Подизање професионалних компетенција наставника машинске групе предмета и наставника практичне наставе машинства у домену аутоматског програмирања CNC глодалица применом CAD/CAM концепта. Подизање професионалних компетенција наставника машинске групе предмета и наставника практичне наставе машинства у домену коришћења савремених наставних средстава и домену примене принципа очигледности у теоријској и практичној настави машинства.

Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са поступцима формирања 2D и 3D рачунарске графике (CAD геометрије). 2. Израда контура и модела изратка намењеног обради глодањем у најзаступљенијим CAD апликацијама. 3. Увоз 2D и 3D CAD геометрије у САМ апликације. 4. Технолошка разрада 2D и 3D CAD геометрије у САМ апликацијама за захвате обраде глодањем. 5. Постпроцесирање NC кода у облику прилагођеном DIN/ISO систему кодирања. 6. Унос NC кода у управљачки програм. 7. Провера NC кода симулацијом обраде на пулту управљачке јединице. 8. Израда машинских делова средње сложености на CNC глодалици.

706

АУТОМАТСКО ПРОГРАМИРАЊЕ CNC СТРУГОВА ПРИМЕНОМ CAD/CAM КОНЦЕПТА

K1

П: 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Горанска бб/П 11300 Смедерево
Координатор:	Боривоје Јаношевић office@rcsmed.edu.rs 064/844-93-12 026/619-907
Аутори:	Вукашин Братић, Владан Бугариновић, Александар Јовановић
Реализатори:	Вукашин Братић, Владан Бугариновић, Александар Јовановић
Општи циљеви:	Подизање професионалних компетенција наставника машинске групе предмета и наставника практичне наставе за коришћење CNC технологије и коришћење савремених наставних средстава у теоријској и практичној настави машинства
Специфични циљеви:	Подизање професионалних компетенција наставника машинске групе предмета и наставника Практичне наставе машинства у домену аутоматског програмирања CNC стругова применом CAD/CAM концепта. Подизање професионалних компетенција наставника машинске групе предмета и наставника Практичне наставе машинства у домену коришћења савремених наставних средстава и домену примене принципа очигледности у теоријској и практичној настави машинства

Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са поступцима формирања 2D рачунарске графике (CAD геометрије). 2. Израда контура предмета намењеног обради стругањем у најзаступљенијим CAD апликацијама. 3. Увоз 2D CAD геометрије у САМ апликације. 4. Технолошка разрада обрадног поступка у САМ апликацијама на основу рачунаром генерисане 2D CAD геометрије. 5. Постпроцесирање NC кода у облику прилагођеном DIN/ISO систему кодирања. 6. Унос NC кода у управљачки програм. 7. Провера NC кода симулацијом обраде на пулту управљачке јединице. 8. Израда машинских делова средње сложености на CNC стругу.

707

АУТОМАТСКО ПРОГРАМИРАЊЕ ГЛОДАЛИЦЕ EMCO CONCEPT MILL 55 (FEATURECAM ИЛИ ESPRIT ПРОГРАМСКИМ ПАКЕТОМ)

K1

П: 6, 8

Институција:	"Политехника" - школа за нове технологије Булевар Зорана Ђинђића 152а 11000 Београд
Координатор:	Јован Милетић mileticj@gmail.com 060/277-50-58
Аутори:	Јован Милетић, Драган Димитријевић, Милан Милосављевић
Реализатори:	Јован Милетић, Драган Димитријевић, Милан Милосављевић
Општи циљеви:	Повећање нивоа знања и вештина у имплементацији нових технологија; Развијање способности за реализовање наставе из области КУМА.
Специфични циљеви:	Надоградња стечених знања и вештина у програмирању КУМА; Стицање практичних искустава, вештина и знања у аутоматском програмирању КУМА
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	10
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање са програмским пакетом.
2. Рад са библиотекама резних алата, материјала обраде и резних режима.
3. Рад у геометријском модулу програмског пакета.
4. Дефинисање припремка и подешавање нулте тачке обратка.
5. Увоз готових модела из различитих CAD програмских пакета.
6. Дефинисање захвата обраде (2,5 и 3D).
7. Дефинисање технолошких параметара.
8. Генерисање путање алата и визуализација исте (симулација рада).
9. Постпроцесирање изворног облика питање алата за одређени тип машине и управљачке јединице.
10. Верификација добијеног нумеричког програма на управљачкој јединици машине.
11. Подешавање КУМА машине за рад по програму добијеном аутоматским програмирањем.
12. Израда радног дела на машини, обрађеног у САМ програмском пакету.

Институција:	Средња пољопривредно-прехранбена школа Сомбор Хацића Светића 18 25000 Сомбор
Координатор:	Љубица Прибић-Јовичић sspolskosom1@ptt.rs 025/482-388
Аутори:	Михајло Настасић
Реализатори:	Габриела Настасић, Владимир Поповић, Слободан Лазић
Општи циљеви:	Унапређивање стручних знања, вештина и способности професора средњих пољопривредно-прехранбених школа, неопходних за остваривање циљева и исхода образовања.
Специфични циљеви:	Упознавање професора са принципима хигијене хране у целокупном ланцу исхране (укључујући примарну производњу, све до крајњег потрошача), како би храна била безбедна и подесна за људску исхрану Упознавање са препорукама кодекса о храни (НАССР) као средства за повећање безбедности хране; Упућивање на специфичне прописе који могу бити потребни за делове прехранбеног сектора, процеса или робе ради опширнијег увида у хигијенске захтеве специфичне за те области, Оспособљавање професора за контролисање контаминаната, штеточина и болести животиња и биљака на начин да то не представља претњу безбедности хране

Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кодекс општих принципа хигијене хране. 2. Примена кодекса у примарној производњи. 3. Инфраструктура (обезбеђење адекватних објеката и њихов дизајн). 4. Контрола свих процеса у производњи хране. 5. Хигијена производних објеката и лична хигијена запослених. 6. Транспорт и дистрибуција прехранбених производа. 7. Информација о производу и потрошачка свест. 8. Обука и упућивање учесника у производни процес. 9. Историја и порекло система НАССР. 10. Формирање НАССР тима, израда описа производа са идентификацијом његове намене и израда дијаграма тока производног процеса са његовим потврђивањем. 11. Примена НАССР-а у примарној производњи и различитим прехранбеним технологијама. 12. Примена система НАССР у ратарству, сточарству и ветерини.

БИЗНИС ПЛАН И ПРЕДУЗЕТНИШТВО – ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ФОРМУЛИСАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКЕ ИДЕЈЕ У ФОРМИ БИЗНИС ПЛАНА

Институција:	Београдска банкарска академија - Факултет за банкарство, осигурање и финансије Змај Јовина 12 11000 Београд
Координатор:	Марија Цопалић office@bba.edu.rs 065/262-17-30 011/262-17-30
Аутори:	Звонко Брњас, Светислав Пауновић
Реализатори:	Звонко Брњас, Светислав Пауновић
Општи циљеви:	Унапређење знања наставника из области предузетништва и овладавање савременим интерактивним методама њиховог излагања у настави
Специфични циљеви:	Упознавање са процесом идентификације предузетничке идеје и уобличавања њених техничко-технолошких, тржишних и финансијских аспеката
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Основни појмови и дефиниције – предузетништво и бизнис план.
2. Теоријско-методолошке основе израде бизнис плана.
3. Теоријско-методолошке основе припреме бизнис плана (формални карактер припреме студије изводљивости у односу на релативно слободну форму у којој се припремају бизнис планови).
4. Структура и садржај бизнис плана (основне компоненте или димензије пословног плана – тржишни, техничко-технолошки и финансијски аспекти предузетничке идеје).
5. Тржишна анализа (анализа тражње – укупни волумен, најважнији сегменти тржишта и циљна тржишта; анализа понуде и степен његове концентарције, анализа најважнијих конкурената, кретање и карактеристике/режими цена; анализа тржишних карактеристика производа, итд).
6. Техничко-технолошка анализа (опрема потребна за реализацију предузетничке идеје, технолошки ниво, величина и начин искоришћења капацитета, материјални биланс потребних инпута и потребна радна снага; приказ примера и праксе).
7. Финансијска анализа и оцена пословања (укупна улагања по појединим елементима; укупни извори финансирања; укупни приходи који се генеришу по основу функционисања пројекта; укупни трошкови по структури – оперативни трошкови који укључују трошкове сировина и репороматеријала, трошкове рада, финансијске и остале трошкове).
8. Методе и технике финансијске оцене пројектата, пословање конкретне фирме (процеса припреме бизнис плана, методолошки поступци и технике, елементи бизнис плана– целовито припремљеног бизнис план).

710

ВИДЕО ТЕХНОЛОГИЈЕ

K1

П: 6

Институција:	Висока школа електротехнике и рачунарства струковних студија Војводе Степе 283 11000 Београд
Координатор:	Слободанка Ђенић sdjenic@viser.edu.rs 011/395-00-45, 011/395-00-00
Аутори:	Јадранка Ајчевић, Миле Петровић
Реализатори:	Мирко Милошевић, Владимир Церић, Снежана Трстењак, Јадранка Ајчевић, Ивана Петровић, Миле Петровић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање из области видео технологија
Специфични циљеви:	Продубљивање знања и упознавање са принципима преноса и пријема ТВ сигнала, ТВ системима, ТВ камерама, анимацијом, видео и мултимедијалном продукцијом
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део (стручни профил инжењера струковних студија – област видео-технике, организација и садржај програма, веза са другим предметима).
2. Основи телевизије (основни принципи на којима се заснива телевизија).
3. ТВ системи и видео-технологије (системи, уређаји и технологије које се користе за производњу и пренос ТВ програма).
4. ТВ камере (уређаји, технике снимања видео-записа).
5. Видео-продукција (производња аудио -визуелних целина).
6. Студијска и ванстудијска ТВ продукција (принципи, технологије и уређаји, који се користе за студијску и ванстудијску ТВ продукцију).
7. Мултимедијални дистрибуциони системи (принципи, технологије и уређаји, који се користе за дистрибуцију ТВ сигнала).
8. Мултимедијална продукција (израда комплексних мултимедијалних пројеката).
9. Компјутерска анимација (основи анимације, реализација једноставне анимационе форме и продукти техничке анимације).
10. Медији масовне комуникације (знања потребна за рад, наступ и презентацију у медијима).

711

ВИЗУЕЛНО ПРОГРАМИРАЊЕ И ПРИМЕНА – ПРОГРАМИРАЊЕ РОБОТА

K1

П: 6, 8

Институција:	Електро-саобраћајна техничка школа "Никола Тесла" Доситејева 44Б 36100 Краљево
Координатор:	Мирољуб Сеничић senicicmiroljub@open.telekom.rs 064/895-35-01 036/312-601
Аутори:	Катарина Вељковић, Дарко Крсмановић, Мирољуб Сеничић, Миодраг Вучинић
Реализатори:	Катарина Вељковић, Дарко Крсмановић, Мирољуб Сеничић, Миодраг Вучинић
Општи циљеви:	Осавремењавање наставног процеса коришћењем нових софтверских и хардверских алата, и мотивисање наставника за примену нових технологија у настави
Специфични циљеви:	Коришћење програмског пакета за једноставно и ефикасно програмирање и тестирање софтвера за роботе као и његова конкретна примена на работа.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Историја роботике.
2. Основи роботике.
3. Увод – Зашто визуелно програмирање.
4. Шта је потребно за коришћење програмског пакета.
5. Развојно окружење (линије менија и алатки, Basic Activities, Services, Project, Properties...).
6. Увод у визуелни програмски језик.
7. Илустровање креирања једноставног програма.
8. Типови података.
9. Израда конкретних примера.
10. Променљиве.
11. Изрази и оператори.
12. Коментари.
13. Наредбе за контролу токова података.
14. Реализација цикличне структуре у оквиру програмског тока.
15. Наредбе за рад са листама.
16. Дефинисане активности.
17. Тест – провера стечених знања.
18. Главни делови робота.
19. Електромотор (принцип рада електромотора, манипулисање робота помоћу електромотора, калибрација електромотора).
20. Контактни сензори (принцип рада контактне сензора, пример примене контактне сензора, кретање робота кроз лавиринт).

21. Оптички сензор (принцип рада оптичког сензора, пример примене оптичког сензора).
22. Звучни сензор (принцип рада звучног сензора, пример примене звучног сензора).
23. Ултразвучни сензор (принцип рада ултразвучног сензора, навођење робота помоћу ултразвучног сензора).
24. Демонстрација начина рада и инсталација LEGO NXT робота.
25. Израда и демонстрација програмирања на NXT-у.
26. Израда и демонстрација програмирања робота у роботском програму Лего.
27. Начин повезивања робота и рачунара.
28. Преузимање програма и његово извршавање.
29. Креирање роботског програма.
30. Извршавање програма на LEGO NXT роботу.
31. Тестирање у симулираном окружењу.
32. Напредно програмирање у C# – извршавање конкретних програма на LEGO NXT роботу.
33. Тест – провера стечених знања.
34. Евалуација семинара.

*Програм се реализује само електронским путем

712

ВИРТУЕЛНА ПРОИЗВОДЊА/ Е-ТРЕНИНГ

K1

П: 5, 8

Институција:	Висока техничка школа струковних студија Зрењанин/Хемијско друштво Зрењанин Ђорђа Стратимировића 23 23100 Зрењанин
Координатор:	Данијела Јашин danijelajasin@gmail.com 060/856-50-23 023/528-725
Аутори:	Душан Јованић
Реализатори:	Душан Јованић, Александар Рајић
Општи циљеви:	Унапређење професионалног развоја наставника и усвајање знања о примени иновативних технологија виртуелног инжењеринга у развоју производа и процеса
Специфични циљеви:	Упућивање полазника у примену симулације рада, визуелизације и оптимизације као и прихватање побољшања и новина у области виртуелне производње
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод у виртуелну производњу (моделирање, визуелизација, симулација и оптимизација поступка израде производа, виртуелно заваривање, брза израда прототипова, брза израда алата, реверзни инжењеринг).
2. Симулација заваривања ручним електролучним поступком (111) сучеоних и угаоних спојева у свим положајима.
3. Анализа резултата и грешака при заваривању и праћење напретка обуке.
4. Праћење (мониторинг) процеса заваривања у реалном времену преко контролног центра (е-тренинг).
5. Симулација заваривања праћењем путање кретања електроде, размака електроде и радног предмета, брзине заваривања и угла електроде у односу на радни предмет и правац кретања.

ВИРТУЕЛНИ ХОТЕЛ – ПРАКТИЧНА ОБУКА НАСТАВНИКА ЗА ХОТЕЛСКО ПОСЛОВАЊЕ

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Светлана Губин, Муљевски Зоран
Реализатори:	Светлана Губин, Муљевски Зоран
Општи циљеви:	Унапређивање система стручног усавршавања и оспособљавање наставника за хотелско пословање применом савремених информатичких достигнућа
Специфични циљеви:	1. Употреба информатичке технологије у организовању и коришћењу информација у раду рецепције хотела; 2. Практична обука наставника за рад на рецепцији
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	16
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод
2. Карактеристике и предности ХИС-а
3. Пословна етика на рецепцији хотела.
4. Посебне узансе у туризму.
5. Појмови хотелског смештаја.
6. База матичних података.
7. Послови на рецепцији хотела ПРЕ доласка госта.
  - 7.1 Пријем резервација.
  - 7.2 Листа резервација – преглед резервација.
  - 7.3 Праћење (обрада) резервација.
  - 7.4 Сторно (измена) резервација.
  - 7.5 Блокрање смештајних капацитета.
  - 7.6 Графички приказ резервационог смештаја.
8. Послови на рецепцији хотела ПРИЛИКОМ доласка госта У ХОТЕЛ (Листа доласка гостију по резервацијама; Пријем госта са резервацијом; Пријем госта без резервације; Провера заузетости соба – тренутно стање заузетих соба хотела; Провера слободних соба – листа слободних соба).
9. Послови на рецепцији хотела за ВРЕМЕ БОРАВКА госта у хотелу (Упис у књигу гостију – домаћих и страних; Евидентирање хотелских услуга, пансионских услуга и ванпансионских услуга; Журнал хотела; Извештај за домаћицу хотела о собама за спремање; Извештај о тренутном броју потребних пансионских obroка за кухињу и ресторан; Извештај за ресторан о пансионским гостима – доручак, ручак, вечера; Дневни одмори; Пријаве странаца за МУП; Листа гостију у хотелу; Листа гостију у хотелу по купцу; Претраживање пријаве госта по разним критеријумима – име, презиме, долазак, одлазак, месту, итд; Преглед стање рачуна госта у хотелу; Графички приказ попуњеност соба; Промена_статуса_боравка; Заузете собе).

10. Послови на рецепцији ПРИ ОДЛАСКУ госта из хотела (Евидентирање наплата хотелских услуга; Издавање рачуна госту; Одјава госта из Хотела; Издавање групног-збирног рачуна за агенције – фирме).

11. Послови везани за остале службе у хотелу (Извештај за домаћицу хотела о собама за спремање; Извештај за кухињу о тренутном броју потребних пансионских оброка; Извештај за ресторан о пансионским гостима – доручак, ручак, вечера; Копија појединачног рачуна госта за управу/књиговодство; Извештај за управу хотела – преглед стање рачуна госта у хотелу; Спецификација пријава, рачуна по услугама; Извештај за управу хотела – промет услуга по ставкама; Извештај за управу хотела – дневни пазар рецепције)

12. Статистички подаци.

13. Контрола рада рецеционара/полазника; Контрола промене података пријаве; Праћење активности рецеционара/полазника.

За сваког полазника отвара се посебан виртуелни хотел на:

www.skola.co.rs. Сваки полазник добија своје корисничко име и лозинку за приступ интернет хотелском информационом систему. Са добијеном шифром корисник користи и ХИС за време семинара и 30 дана након семинара. Након семинара, 30 дана, полазник може практично да вежба све послове са семинара, аутор обавезан је да му одговори на сва питања које корисник постави имејлом.

ВИРТУЕЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ – ИЗРАДА ИНТЕРНЕТ ПРЕЗЕНТАЦИЈА ВИРТУЕЛНОГ ПРЕДУЗЕЋА

Институција:	Правно-пословна школа Београд Светогорска 48 11000 Београд
Координатор:	Слободан Ракић milica.rebic@kulturkontakt.or.at 011/324-20-62
Аутори:	Стеван Спајић, Наташа Сретеновић, Тања Трипковић
Реализатори:	Стеван Спајић, Наташа Сретеновић, Тања Трипковић, Јасмина Гајић
Општи циљеви:	Развијање компетенција наставника за коришћење савремених алата у припреми наставног материјала, извођењу наставе и подизању нивоа квалитета наставе
Специфични циљеви:	Развијање компетенција за коришћење програма за израду Интернет презентација виртуелних предузећа
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	18
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм и динамика рада.
2. Упознавање учесника са предностима интернет куповине кроз коришћење интернет продавнице и електронског плаћања (учесници на интернету проналазе жељени производ и бирају начин плаћања; дискусија о предностима и недостацима куповине преко интернета).
3. Планирање изгледа интернет презентације виртуелног предузећа (дефинисање које информације треба да се налазе на интернет презентацији; груписање наведених информација по страницама; дискусија о критеријумима добре интернет презентације; учесници, на папиру, креирају структуру интернет презентације свог виртуелног предузећа на основу усвојених критеријума).
4. Креирање веб-сајта и празних веб-страница интернет презентације (учесници усвајају знања потребна за креирање веб-сајта и веб-страница; креирање веб-сајта и веб-страница свог виртуелног предузећа).
5. Уношење текста на веб-страницу (учесници усвајају знања потребна за унос текста на веб-страницу).
6. Уметање слике на веб-страницу (учесници усвајају знања потребна за уметање слике на веб-страницу; постављање слике на веб-страницу).
7. Повезивање страница у интернет презентацији (учесници усвајају знања потребна за повезивање веб-страница интернет презентације; повезивање стране интернет презентације).
8. Додавање динамичких елемената на веб-страницу (учесници усвајају знања потребна за постављање динамичких елемената на веб-страницу; постављање динамичких елемената на веб-страницу).
9. Провера исправности интернет презентације (учесници усвајају критеријуме за проверу исправности интернет презентације; проверавање интернет презентацију и исправљање евентуалних пропуса).

10. Постављање интернет презентације на веб-сервер (учесници усвајају знања потребна за постављање интернет презентације на веб-сервер).
11. Презентовање урађених интернет презентација (учесници презентују своје радове; дискусија о испуњености критеријума добре интернет презентације за сваки приказани рад).
12. Евалуација.

715

ВИРТУЕЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ – ПРИМЕНА ИНФОРМАТИКЕ У ВИРТУЕЛНОМ ПРЕДУЗЕЋУ

K1

П: 6, 8

Институција:	Правно-пословна школа Београд Светогорска 48 11000 Београд
Координатор:	Слободан Ракић milica.rebic@kulturkontakt.or.at 011/324-20-62
Аутори:	Стеван Спајић, Наташа Сретеновић, Тања Трипковић
Реализатори:	Стеван Спајић, Наташа Сретеновић, Тања Трипковић
Општи циљеви:	Развијање компетенција за коришћење савремених алата у припреми и извођењу наставе и стручно-методичка помоћ у подизању нивоа квалитета наставе
Специфични циљеви:	Усвајање знања и вештина за употребу напредних алата у програмима за обраду текста и програмима за табеларне калкулације
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24-30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм и динамика; ставови учесника о електронском пословању.
2. Конципирање циркуларног писма (циљ; конципирање „обичног“ циркуларног писма; циркуларно писмо употребом наменских алата).
3. Креирање аутотекста и обрасца (циљ; учесници креирају блокове аутотекста; креирање обрасца).
4. Креирање формулара (циљ; употреба алата за израду формулара; учесници креирају темплејт користећи алате за креирање формулара).
5. Додавање коментара у текстуалне документе, употреба стилова (циљ; учесници додају коментаре у документ; учесници форматирају текстуални документ користећи стилове).
6. Употреба апсолутних и релативних референци, давање имена ћелијама и опсезима ћелија (циљ; учесници креирају табелу у којој су употребљене апсолутне и релативне референце и у којој су ћелијама дата имена – рад на једном радном листу).
7. Употреба апсолутних и релативних референци, давање имена ћелијама и опсезима ћелија, условно форматирање ћелија (учесници креирају табелу у којој су употребљене апсолутне и релативне референце и у којој су ћелијама дата имена – рад на више радних листова, повезивање података са различитих радних листова; учесници форматирају табелу коришћењем алата за условно форматирање ћелија).
8. Употреба условних функција, валидација података (учесници израђују табелу у којој су употребљене условне функције; примена алата за валидацију података).
9. Употреба функција за базе података, закључавање ћелија (учесници повезују податке у радној свесци коришћењем функција за базу података; учесници закључавају ћелије на радном листу).

10. Употреба опција за замрзавање делова радног листа, поделу радне површине, сортирање и филтрирање података у радној свесци (учесници примењују алате за замрзавање дела радног листа и поделу радне површине; учесници сортирају и филтрирају податке у радној свесци).
11. Употреба алата за израчунавање међузбира, употреба алата за креирање комбинованих табела (учесници примењују алате за израчунавање међузбира; учесници израђују комбиновану табелу).
12. Евлуација.

Институција:	Правно-пословна школа Београд Светогорска 48 11000 Београд
Координатор:	Слободан Ракић milica.rebic@kulturkontakt.or.at 011/324-20-62
Аутори:	Јасмина Гајић, Слободан Ракић, Радош Миливојевић
Реализатори:	Јасмина Гајић, Слободан Ракић, Радош Миливојевић, Наташа Сретеновић, Тања Трипковић, Стеван Спајић, Љиљана Максимовић Рубежановић
Општи циљеви:	Развијање компетенција наставника за примену иновативне методе рада и учења у виртуелном предузећу; Подизање нивоа квалитета наставе
Специфични циљеви:	Стицање знања и вештина о начину рада у виртуелном предузећу и пословању на виртуелном тржишту кроз симулацују рада реалног привредног друштва
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	18
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програма и динамике рада. Од идеје до оснивања.
2. Увод у рад виртуелног предузећа (учесници се упознају са методологијом рада, симулацијом реалних услова пословања, екстерним импулсима, сарадњом са другим виртуелним предузећима, шемом по Оденталу, вежба дрво – учесници на плакату формирају корен дрвета и на картицама исписују основне предуслове за рад у виртуелном предузећу; дискусија и заједничко формирање корена дрвета).
3. Бизнис план виртуелног предузећа (увод у методологију израде; израда бизнис плана, дискусија).
4. Бизнис план виртуелног предузећа (развијање пословне идеје кроз основне позиције бизнис планирања; конципирање бизнис плана у основним позицијама, презентација, дискусија и закључци).
5. Представљање услуга сервисног центра и виртуелне банке и подршка пословању виртуелних предузећа (представљање услуга сервисног центра и виртуелне банке, упознавање учесника са процедурама регистрације виртуелних предузећа, отварања текућег рачуна и начинима на које могу доћи до потребне документације).
6. Регистрација оснивања и отварање текућих рачуна виртуелних предузећа (учесници спроводе он-лајн регистрацију оснивања виртуелних предузећа, користећи упутства и документацију са веб-странице сервисног центра).
7. Предности пословања на тржишту виртуелних предузећа (игра трговине, вежба дрво – формирање стабла – учесници формирају стабло дрвета исписујући на картицама циљеве оснивања и рада виртуелног предузећа).
8. Симулација пословања на тржишту виртуелних предузећа (учесници спроводе поступак купопродаје на тржишту виртуелних предузећа, проналазе пословне партнере на националном и интернационалом тржишту виртуелних предузећа).

9. Модалитети плаћања на тржишту виртуелних предузећа (Представљање различитих модалитета плаћања у националном и интернационалном платном промету, учесници спроводе поступак плаћања на основу зскључених полова у претходном блоку користећи банкарски софтвер и пословне текуће рачуне код виртуелне банке; вежба дрво – формирање крошње, на картицама исписивање конкретне мере за унапређивање рада и подизања квалитета наставе у виртуелном предузећу и формирање крошње дрвета).
10. Активности: Учесници израђују плакат са темом „како ученицима објаснити циљ, значај и начине пословања на тржишту виртуелних предузећа“, добијање повратних информација о испуњености очекивања учесника и квалитету програма.
11. Евалуација.

717

ВИРТУЕЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ – УЧЕШЋЕ НА САЈМУ ВИРТУЕЛНИХ ПРЕДУЗЕЋА

K1

П: 6, 8

Институција:	Правно-пословна школа Београд Светогорска 48 11000 Београд
Координатор:	Слободан Ракић milica.rebic@kulturkontakt.or.at 011/324-20-62
Аутори:	Љиљана Максимовић Рубежановић, Ана Јанковић
Реализатори:	Љиљана Максимовић Рубежановић, Ана Јанковић, Радош Миливојевић, Јасмина Гајић, Слободан Ракић, Наташа Сретеновић, Тања Трипковић, Стеван Спајић
Општи циљеви:	Стицање знања, вештина и ставова наставника за планирање, извођење и вредновање наставе везане за рад виртуелних предузећа у средњим стручним школама
Специфични циљеви:	Припрема за учествовање на националним и интернационалним сајмовима виртуелних предузећа, разумевање важности сајмова као начина за практичну примену теоријских знања. Приближавање реалним условима пословања
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	18
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Припрема за учествовање на националним и интернационалним сајмовима виртуелних предузећа.
2. Разумевање важности сајмова као начина за практичну примену теоријских знања.
3. Приближавање реалним условима пословања и њиховим специфичностима.

718

ДАЉИНСКО УПРАВЉАЊЕ РАСКЛОПНИМ АПАРАТИМА

K1

П: 6

Институција:	ЕТШ "Никола Тесла" Медведева 18 18100 Ниш/Црвени Крст
Координатор:	Виолета Димић viki@etstesla.ni.ac.rs 062/802-81-68 018/588-582
Аутори:	Оливера Дуњић, Јован Ничковић
Реализатори:	Оливера Дуњић, Зоран Соколовић, Јован Ничковић
Општи циљеви:	Упознавање са принципом рада ЕЕ система и даљинског управљања
Специфични циљеви:	Употреба SCADA система у управљању ЕЕ уређајима; Симулација рада даљинског управљања
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Приказ рада ЕЕ система.
2. Креирање одговарајућег модела за симулацију –практични део.
3. Приказ добијених резултата симулацијом – практични део.
4. Анализа добијених резултата.
5. Евалуација семинара

719

ДИЈАГНОСТИЧКА МЕРЕЊА НА САВРЕМЕНИМ ВОЗИЛИМА

K1

П: 6

Институција:	Висока школа електротехнике и рачунарства струковних студија Војводе Степе 283 11000 Београд
Координатор:	Слободанка Ђенић sdjenic@viser.edu.rs 063/656-359 011/395-00-45
Аутори:	Владимир Матијевић
Реализатори:	Владимир Матијевић, Вера Петровић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање из области електронских система паљења и убризгавања на возилима
Специфични циљеви:	Системи паљења и убризгавања на бензинским моторима и системи убризгавања на савременим дизел моторима
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	15
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Дијагностичка мерења на системима за паљење смеше бензинских мотора, системима са директним убризгавањем бензина, EDC системима.

720

ДОСТИГНУЋА МЛАДИХ У СРБИЈИ – ДМУС

K1

П: 4, 6

Институција:	Достигнућа младих у Србији-ДМуС Фрушкогорска 1/4 11000 Београд
Координатор:	Ксенија Милић ksenija.milic@ja-serbia.org 063/607-503 011/339-27-75
Аутори:	Дарко Радичанин
Реализатори:	Ксенија Милић, Томислав Алавања, Данка Остојић, Александар Главник, Наташа Петровић, Бојан Алексић
Општи циљеви:	Увођење садржаја у средње школе са циљем стицања знања и вештина из предузетништва и пословања кроз искуствено учење и подршку из пословног света
Специфични циљеви:	Спровођење ДМУС програма у школама; Примењена економија; Ученичка компанија; Предузетништво без граница; Бизнис етика, ТИТАН и Банке у Акцији
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Уводни део – историјат организације и опис програма Достигнућа младих у Србији (ДМуС). 2. Ученичка компанија са примењеном економијом; Увод у програм „Ученичка компанија“ (испитивање тржишта – избор делатности; развој бизнис плана, анализа СВОТ; финансијска књига; организација послова – продаја акција, производња/пружање услуга, оглашавање); Разрада кључних појмова (цена, трошкови, добит, акције, капитализација); Затварање компанија и анализа рада ученичких компанија.
2. Предузетништво без граница (Enterprise without Borders – интерактивни веб-портал који пружа могућност умрежавања и сарадње са ученицима и наставницима који су укључени у рад ученичких компанија у 38 земаља Европе; промовише вредности европске трговине и практичних вештина потребних да се функционише на међународном тржишту).
3. Бизнис етика (значај, кодекс, доношење одлука, преузимање одговорности, преиспитивање вредности – радионица).
4. Он-лајн симулације рада банке (банке у акцији) и рада предузећа – ТИТАН (спој теорије пословања и изазови праксе као подстицај посматрања пословања из угла потрошача, али и из угла одговорних лица који доносе одлуке у име банке или предузећа; формирање цена на тржишту, производња, маркетинг и капиталне инвестиције, потрошач).
5. Евалуација програма.

721

ЕЛЕКТРОМАГНЕТНО ПОЉЕ У РАДНОЈ И ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ

K1

П: 6, 8

Институција:	ЕТШ "Никола Тесла" Медведева 18 18100 Ниш/Црвени Крст
Координатор:	Виолета Димић viki@etstesla.ni.ac.rs 062/802-81-68 018/588-582
Аутори:	Радоје Јевтић, Јован Ничковић, Виолета Димић
Реализатори:	Радоје Јевтић, Јован Ничковић, Виолета Димић
Општи циљеви:	Испитивање и анализа утицаја електромагнетног поља у животној и радној средини
Специфични циљеви:	Анализа електромагнетног поља у школским условима, у зависности од локације школе (како од опреме у лабораторијама, тако и од мобилних телефона ученика и запослених)
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Приказ реализованих истраживања и анкета везаних за електромагнетно поље.
2. Мерења електромагнетног поља (величине и параметри који се мере, инструменти и начин употребе).
3. Приказ резултата добијених мерењем за време семинара.
4. Креирање одговарајућег модела за симулацију и симулација.
5. Анализа добијених резултата (самостални рад полазника на решавању проблема).
6. Евалуација семинара.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Виолета Милетић, Виолета Панчић
Реализатори:	Драгојла Јовановић, Биљана Веселиновић, Виолета Милетић
Општи циљеви:	Унапређење рада наставника применом нових наставних метода у процесу развоја креативности ученика и практичне примене у области предузетништва
Специфични циљеви:	Развијање код наставника: иновативног приступа, неопходности праћења промена, креативних техника стварања идеја, способности за уочавање извора идеја
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> Програм рада; Увод у тему. Предузетништво данас (Појам предузетништва; Почети и развој предузетништва; Значај предузетништва данас; Предузетништво и млади). Значај предузетништва у образовно-васпитном систему Србије (Концепт увођења образовања из области предузетништва на свим нивоима, од основних школа до универзитета и програм образовања одраслих; Конкретни циљеви и иницијативе за различите нивое образовања; Преглед кључних докумената западноевропских земаља као оквир за стратегију увођење предузетништва у формално образовање; Примери добре праксе – искуства западноевропских земаља; Индентификација интересних група; Профил будућег наставника предузетништва). Профил и карактеристике успешног предузетника; Знање (познавање тржишта, купаца, технологија, одређене делатности); Личност; Нова и/или побољшана идеја; профил). Идеја – први степен ка успешном предузетништву (Како се рађа пословна идеја и колико она вреди; Примери добре праксе; Методе развијања пословних идеја; Brainstorming; Mindmap; Асоцијације; Разговор; Процена пословних идеја; Анализа потенцијалног производа; Анализа потенцијалног тржишта; Циљна група купаца; Могућа конкуренција). Активности наставника у формирању школских тимова за развој пословних идеја (Значај формирања школских тимова за развој идеја; Примери добре праксе; Учешће на ученичким сајмовима предузетништва у Србији и иностранству). Ретроспектива. Евалуација семинара.

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА МОДУЛАРНИХ НАСТАВНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА УСМЕРЕНИХ НА ДОСТИЗАЊЕ РАДНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА

Институција:	ПОЛИТЕХНИКА - школа за нове технологије Булевар Зорана Ђинђића 152а 11000 Београд
Координатор:	Душица Дамљановић ddamljanovic@gmail.com 060/682-93-25 011/319-3641 локал 52
Аутори:	Валентина Младеновић, Душица Дамљановић
Реализатори:	Валентина Младеновић, Душица Дамљановић
Општи циљеви:	Усавршавање у складу са 5.4; Наставни програми у стручном образовању и 5.7. Развој људских ресурса, из Стратегије развоја стручног образовања
Специфични циљеви:	Оспособљавање за квалитетну реализацију модуларних наставних планова и програма и имплементацију и модерацију „Учења кроз пројекте“
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Садржај програма и исходи по завршеном програму.
2. Сегменти Стратегије развоја стручног образовања у Републици Србији из 2005. године, који имају најзначајнији утицај на креирање и примену модуларних наставних планова и програма.
3. Упитник „Терминолошка разграничења“, проблеми у идентификацији и дискусија решења у упитнику.
4. DACUM и/или функционалне мапе (појам, суштина прављења мапе, намена, коришћење, допринос мапе новим или осавремењеним образовним профилима).
5. Методологија развоја модуларних наставних планова и програма (Модуларни и модуларизовани наставни планови и програми; Развој наставног програма „уназад“ и формирање „стабла“ модула и предмета; Улога, место и значај општих предмета у модуларним наставним плановима и програмима).
6. Стручне компетенције, исходи знања, вештина и ставова (Анализа компетенција и исхода у почетном документу образовних профила у оквиру наставних предмета учесника).
7. Блумова таксономија у функцији формулисања исхода знања, вештина и ставова (Нивои у Блумовој таксономији).
8. Анализа исхода модула/предмета које предају учесници (Вежбање препознавања нивоа за који је утврђен исход; Разграничење исхода и препоручених садржаја).
9. Значај квалитетне разраде исхода на активности ученика (Увежбавање разраде исхода на активности и попуњавање појединачних оперативних планова за модуле/предмете које предају учесници).
10. Значај развијања наставног материјала за примену и сарадња наставника у том процесу (Примери квалитетно развијеног наставног материјала).

11. Оцењивање у процесу примене (Шта значи „оцењивање кроз праћење остварености исхода“; Примери тестова; Како начин оцењивања прати ниво коме, у таксономији, припада исход).
12. Учење у оквиру пројеката, као важан сегмент квалитетног остваривања модуларних наставних планова и програма (Креирање групних пројеката; Презентовање пројеката и дискусија).
13. Идентификација исхода знања, вештина и ставова као циљ програма семинара (полазници); Попуњавање обрасца стручних компетенција за програм; Дискусија о нивоу достигнутоги препознатих исхода; Попуњавање интерног евалуационог упитника програма.
14. Евалуација.

ИНОВАЦИЈЕ И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА У РЕАЛИЗАЦИЈИ НАСТАВЕ ИЗ ОБЛАСТИ ОРГАНСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ ХРАНЕ И ПРИМЕНЕ ГЛОБАЛ-ГАП СТАНДАРДА

К1

П: 6

Институција:	Висока здравствено-санитарна школа струковних студија Тошин Бунар 7а 11000 Београд
Координатор:	Јасмина Ђорђевић-Пешић jassa@open.telekom.rs 060/365-71-12 018/225-852
Аутори:	Владан Пешић
Реализатори:	Владан Пешић, Предраг Јанковић, Драган Мишић
Општи циљеви:	Организовање и преношење знања о пољопривредној производњи заснованој на концепту одрживе и органске пољопривреде; Повезивање основних знања из различитих области пољопривредне науке и технологије
Специфични циљеви:	Развој и примена ГлобалГап и ХАСАП стандарда за стручно образовање, које је засновано на потребама тржишта рада; Унапређење стручних и педагошких компетенција професора и наставника средњих стручних пољопривредних, ветеринарских, прехранбено-технолошких, шумарских, угоститељско-туристичких и медицинских школа у области примене ГлобалГап и Хасап стандарда, као основе безбедности радне и животне средине и безбедност произведене и дистрибуиране хране и здравља људи и животиња

Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	5-20
Трајање:	два дана (12 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи одрживе пољопривреде. 2. Индикатори одрживе и органске пољопривреде (10 индикатора са варијаблама од 0 до 10 којима се одређује било који поремећај у равнотежи, ако би дошло до полуције у животној средини). 3. Принципи органске пољопривреде (најновије технологије у области органске биљне и органске сточарске производње). 4. Прописи и стандарди утврђени за ову област производње, сертификација подручја и производа органског порекла). 5. Маркетинг и тржиште еколошких и производа органског порекла код нас и у свету. 6. Принципи безбедности производа и хране, принципи здравља људи и животиња). 7. ИСО стандарди, стандарди радне и животне средине – ИСО 14000 и ИСО 18000, интегрисани систем обезбеђења квалитета. 8. ГЛОБАЛГАП стандарди у биљној и делу сточарске производње, као полазне основе производње сировина. 9. Примена ХАСАП стандарда и ХАЛАЛ стандарда у поступку производње, прераде и дистрибуције хране, прописима који важе у ресторанско-угоститељским и туристичким објектима, услужним објектима за дистрибуцију хране, као и свим прерадним и дистрибутивним компанијама. (стицање знања о управљању квалитетом и безбедношћу хране, као и о прописима наше и европске законодавне регулативе). 10. Закључна разматрања и евалуација програма.

725

КОМУНИКАЦИЈА УПРАВЉАЧКИ РАЧУНАР – ИНТЕЛИГЕНТНА МЕРНА ОПРЕМА

K1

П: 6

Институција:	Технички факултет Светог Саве 65 32000 Чачак
Координатор:	Синиша Ранђић rasin@tfc.kg.ac.rs 064/124-78-08 032/342-101
Аутори:	Синиша Ранђић, Александар Пеулић
Реализатори:	Синиша Ранђић, Александар Пеулић
Општи циљеви:	Упознавање наставника са актуелним начинима повезивања управљачког рачунара и интелигентне мерне опреме и стицање вештине интегрисања ових елемената
Специфични циљеви:	Овладавање и оспособљавање за остваривање комуникације посредством RS-232, RS-485, USB, CAN, Ethernet интерфејса и протокола, између бежичних сензора, рачунара и микроконтролерских мерних уређаја као и између интелигентних мерних уређаја међусобно
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	18
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај, улога и могућности коришћења рачунара у управљању.
2. Значај комуникације између рачунара и интелигентних мерних уређаја.
3. Упознавање са комуникационим протоколима: RS-232, RS-485, USB, CAN, Ethernet.
4. Демонстрација практичног повезивања рачунара са мерном опремом.
5. Самостално успостављање комуникације између рачунара и интелигентне мерне опреме за сваки од разматраних протокола.
6. Успостављање корелације између теоријских знања, вежби и самосталног рада.

726

КОНСТРУКЦИЈСКА ПРИПРЕМА ПРОИЗВОДЊЕ ОДЕЋЕ ПРИМЕНОМ САД СИСТЕМА

К1

П: 6

Институција:	Хемијско - технолошка школа Максима Горког 53 24100 Суботица
Координатор:	Лидија Шљапић josi@024wifi.net 064/291-53-22 024/644-107
Аутори:	Лидија Шљапић, Зденка Војнић Тунић
Реализатори:	Лидија Шљапић, Зденка Војнић Тунић, Аида Шабић
Општи циљеви:	Повећање нивоа стручне оспособљености наставника стручних предмета и практичне наставе у подручју рада текстилство, применом савремених софтвера
Специфични циљеви:	Стицање практично примењивих знања и умећа у конструкцијској припреми одеће применом САД система
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	10-12
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Основна конструкција одевних предмета у PDS програму.
2. Дигитализација ручно израђених кројева.
3. Дефинисање кројних делова и модела.
4. Комплетирање кројних делова одевних предмета.
5. Градирање и припрема кројних делова за серијску производњу.
6. Моделовање кројних делова.
7. ЗД визуализација конструисаних и моделованих одевних предмета.
8. Израда кројних слика и њихово штампање у природној величини.
9. Прилагођавање кројних делова телу програм за израду кројева на основу појединачних димензија тела.
10. Израда техничке документације у моделарници.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању, Кањижа Дамјанићева 2 23330 Кањижа
Координатор:	Татјана Варју Потребих tatjana@kanjiza.rs 064/806-20-59 024/874-733
Аутори:	Тот Бела
Реализатори:	Тот Бела, Хечко Роберт
Општи циљеви:	Упознавање и коришћење нове синхрон технологије „Solid Edge CAD“ рачунарског пакет програма
Специфични циљеви:	1. Прелазак са традиционалног конструисања на синхрон моделирање; 2. Коришћење „Solid Edge CAD“ у пракси
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Основи „Solid Edge CAD“ програма.
2. Искуства у коришћењу „Solid Edge CAD“ програма.
3. Импортовање и модификација старих радова у „Solid Edge CAD“ програм.
4. Синхрон моделирање обичних и лимених делова.
5. Модификовање делова који су са интернета и рађени у другим „CAD“ системима.
6. Радионичарски рад – израда цртежа.
7. Аутоматско генерисање саставнице.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању, Кањижа Дамјанићева 2 23330 Кањижа
Координатор:	Татјана Варју Потребих tatjana@kanjiza.rs 064/806-20-59 024/874-733
Аутори:	Дарко Мијатовић
Реализатори:	Дарко Мијатовић
Општи циљеви:	Упознавање са новим информатичким технологијама у области грађевинарства – АрцхиЦАД
Специфични циљеви:	Проширење теоретског и практичног рада у примени рачунарске технике за решавање реално остваривих пројектантских захтева; Кроз обуку верификовано сазнање о могућностима примене програма и у домену израчунавања параметара битних за брзо састављање понуда
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Радно окружење ArchiCAD-a (Прозори; Тулбарови; Палете са алатима; ПЕТ палета).
2. БИМ концепт о 2Д-3Д (Story-етаже; Section/elevation – пресеци и изгледи; ГДЛ објекти – параметарски објекти)
3. ArchiCAD алати; Line (Основе цртања, Курсори, Методе цртања; Wall; Roof).
4. ArchiCAD алати; Roof.
5. Add-On Tondach roof
6. Разни примери (двоводан кров, четвороводан кров и четири примера сложеног крова).

Институција:	Школа за оштећене слухом – наглуве „Стефан Дечански“ Светозара Марковића 85 11000 Београд
Координатор:	Светлана Матовић matovic140@gmail.com 060/255-60-21 011/318-35-96
Аутори:	Светлана Матовић, Лепосава Петровић, Горанка Дамјановић
Реализатори:	Светлана Матовић, Јелена Живојиновић, Горанка Дамјановић, Игор Ћосић
Општи циљеви:	Допринос унапређивању наставе општих и стручних предмета у подручју рада личне услуге; Усмеравање ка здравим стилевима живота и елиминација утицаја који штетно делују на лепоту и здравље; Унапређивање методичких знања и Обука наставника за примену стваралаштва у настави; Иновација знања наставника у домену планирања; управљања и контроле логистичких токова и система.
Специфични циљеви:	Едукација наставника за рад на корелацији општих и стручних предмета како би на основу програма и услова рада изберу одговарајуће методичке поступке; Унапређивање практичних вештина израде такмичарских фризура; Одржавања савремене интерактивне наставе;

Стицање знања и вештина за очување здравља и лепоте; Медијска едукација наставника општих и стручних предмета; Развијање одговорности за унапређивање и очување здравља и лепоте; Едукација наставника општих предмета у сврху прилагођавања наставе особености образовног профила

Циљна група: наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа

Број учесника: 15-30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Коса одражава нас саме (корелација наставних садржаја из предмета основе дерматологије и практичне наставе са технологијом рада).
2. Познавање анатомске грађе и хемијског састава длаке, упознавање са свим процесима који се дешавају на длаци и у длаци.
3. Болести косе и новија истраживања о узроцима оштећења косматог дела главе и косе.
4. Утврђивање стања и квалитета косе (корелација наставних садржаја из предмета практичне наставе са технологијом рада, основе дерматологије, познавање препарата и психологије).
5. Демонстрација нових техника процењивања стања и квалитета косе (Према квалитету, коса може бити здрава, порозна и тврда; Приликом утврђивања стања косе, грубо посматрано, разликујес дебела, средња и танка).

6. Састављање упитника (наставници) помоћу понуђених фризерских процедура, који ученици треба да користе за комуникацију са странком (Пример – Одговарајући третмани неге косе уз одговарајуће савремене препарате и масажа главе – прање косе као основна нега која претходи свакој фризерској процедури).
7. Демонстрација савремених, комбинованих техника масаже главе (које побољшавају функцију коже, умирују и стимулишу нерве и опуштају затегнуте мишиће).
8. Коса кроз историју (корелација наставних садржаја из предмета историје и естетског обликовања фризура и практичне наставе).
9. Праисторија и првобитни алати у фризерској професији.
10. Значај косе и фризура кроз различите историјске периоде.
11. Коса као барометар организма (тип косе и коже зависи од генетских фактора, исхране, климе, деловања сунца, влажности ваздуха, промена у хормоналном и нервном систему, лучење жлезда и других чинилаца).
12. Демонстрација такмичарских фризура (корелација наставних садржаја из предмета практичне наставе са технологијом рада и познавањем препарата).
13. Основно техничко знање као предуслов за све врсте уметничких активности (шишање и фенирање такмичарске фризура, бојење и израда такмичарских пунђи на моделима).

730

МОГУЋНОСТИ ПРИМЕНЕ „MS EXCEL“ АПЛИКАЦИЈЕ У НАСТАВИ ЕКОНОМСКЕ ГРУПЕ ПРЕДМЕТА

K1

П: 6

Институција:	Дата Дидакта Милутина Миланковића 1/45 11000 Београд
Координатор:	Анита Малешевић anita.malesevic@gmail.com 063/247-047
Аутори:	Ђорђе Митровић
Реализатори:	Ђорђе Митровић, Маја Јандрић, Зоран Милојевић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција наставника за употребу софтверских апликација у дидактици и методици у настави економске групе предмета
Специфични циљеви:	Развијање способности наставника за рачунску и графичку илустрацију и објашњавање садржаја економске групе предмета употребом „MS Excel“ апликације
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Примена „MS Excel“ апликације за унапређивање наставе и усвајање наставних садржаја (преглед досадашњих искустава и примери употребе „MS Excel“ апликације у реализацији економских садржаја; презентација плана наставне јединице коришћењем „MS Excel“ апликације).
2. Граница производних могућности (квантитативна и графичка илустрација и модел симулације у „MS Excel“ апликацији).
3. Модел функционисања тржишта (понуда и фактори који на њу утичу; симулација; тражња и фактори који на њу утичу; симулација; квантитативна и графичка илустрација и модел симулације успостављања тржишне равнотеже у „MS Excel“ апликацији).
4. Флексибилност понуде и тражње (промена флексибилности понуде и тражње под утицајем фактора који на њих утичу; симулација у „MS Excel“ апликацији).
5. Модел савршене конкуренције (квантитативна и графичка илустрација и модел симулације одређивања оптималног аутопута произвођача у условима савршене конкуренције у „MS Excel“ апликацији).
6. Употреба „MS Excel“ апликације за проверу знања ученика (могућности провере знања ученика из одговарајућих наставних тема употребом квантитативне и графичке илустрације и модела симулације у „MS Excel“ апликацији; радионица – израда графика као начина провере знања ученика).
7. Упутства за реализацију садржаја економске групе наставних предмета, идеје и савети за решавање изазова и проблема у настави.

731

МОДЕРАЦИЈА У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

K1

II:

Институција:	Удружење грађана професора средњих школа „Доситеј“ Ђуре Гајића 110 25232 Липар
Координатор:	Љиљана Савић savicljilja@yahoo.com 063/827-71-73 023/567-539
Аутори:	Љиљана Савић, Даница Кончар, Тајјана Чупић
Реализатори:	Љиљана Савић, Весна Ратков, Даница Кончар
Општи циљеви:	Стицање знања, вештина и ставова наставника у модерирању наставних процеса, како би се планирани наставни садржаји што боље презентовали, усвојили и примењивали
Специфични циљеви:	Стицање знања о значају припреме модерације, фазама модерације и карактеристикама модерацијског као битног фактора за процес учења примена различитих метода и техника које се користе у настави у зависности од особина, динамике и групе ученика
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод и карактеристике процеса модерације у настави.
2. Различити типови водитеља и припреме за модерацију.
3. Фазе и карактеристике модерацијског процеса.
4. Методе и технике модерације у настави.
5. Образовна група – особине, динамика и управљање.
6. Типови учесника и решавање проблематичних ситуација.
7. Тим и улоге у тиму.
8. Значај извештаја за процес модерације.

732

МОНТАЖА И ПУШТАЊЕ У РАД МЕХАТРОНСКИХ СИСТЕМА

K1

П: 6, 8

Институција:	ЕТШ "Никола Тесла" Медведева 18 18100 Ниш/Црвени Крст
Координатор:	Виолета Димић viki@etstesla.ni.ac.rs 062/802-81-68 018/588-582
Аутори:	Дејан Стаменковић, Саша Крстић
Реализатори:	Дејан Стаменковић, Саша Крстић, Александар Крстић, Андреја Пешић
Општи циљеви:	Осавремењавање и побољшање квалитета наставе, подстицање креативности и самосталности код ученика практичним оспособљавањем кроз индивидуалне или групне пројекте
Специфични циљеви:	Унапређење стручних и педагошких компетенција наставника и сарадника техничких средњих стручних школа у области мехатронике; Реализација модуларних програма из области мехатронике
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	15
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Основна структура мехатронског система (Инструкције за пуштање система у рад).
2. Монтажа и пуштање у рад мехатронског система (Упознавање са дидактичким системом FESTO Mechatronics, намењеним за обуку у области електропнеуматике и роботике; Компоненте FESTO електропнеуматике – тастери, релеји, разводници, сензори – магнетни, оптички, капацитивни и индуктивни; Пројектовање електропнеуматских шема; Методе електропнеуматског управљања; Одржавање електропнеуматских система).
3. Елементи за оцењивање практичних радних задатака.

733

НАПРЕДНО ПРОГРАМИРАЊЕ И УПРАВЉАЊЕ КУМА ТИПА EMCO CONCEPT 55 SA SINUMERIK 840D (СТРУГ/ГЛОДАЛИЦА)

K1

П: 6, 8

Институција:	"Политехника" - школа за нове технологије Булевар Зорана Ђинђића 152а 11000 Београд
Координатор:	Јован Милетић mileticj@gmail.com 060/277-50-58
Аутори:	Јован Милетић, Драган Димитријевић, Милан Милосављевић
Реализатори:	Јован Милетић, Драган Димитријевић, Милан Милосављевић
Општи циљеви:	Повећање нивоа знања и вештина у имплементацији нових технологија; Развијање способности за реализовање наставе из области КУМА.
Специфични циљеви:	Надоградња стечених знања и вештина у програмирању КУМА; Стицање практичних искустава, вештина и знања у програмирању и управљању КУМА
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	10
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање са програмирањем и управљањем КУМА.
2. Рад са тастатуром упр. јединице и уносом података.
3. Начини рада управљачке јединице (ручни, аутоматски, инкрементални, реф. тачка, рад упр. јединице у међумеморији).
4. Дефинисање значајних тачака КУМА.
5. Дефинисање алата у програму 3D Tool Generator.
6. Преднамештање алата на машини и ван машине.
7. Мерење и уношење корекција алата.
8. Писање програма за сложене делове, коришћењем циклуса за кретање алата.
9. Израда програма употребом функција за компензацију радијуса алата.
10. Подешавање компјутерске упр. струга/глодалице за рад по програму добијеном ручним програмирањем.
11. Израда радног дела на машини.

Институција:	Пољопривредна школа „Шуматовац“ Алексинац Тихомира Ђорђевића бб 18220 Алексинац
Координатор:	Славољуб Величковић polskol@medianis.net 064/934-57-35 018/800-792
Аутори:	Славиша Петровић
Реализатори:	Франета Тамара, Дула Костов, Славиша Петровић, Славољуб Величковић
Општи циљеви:	Програм има за циљ примарно едукацију наставног особља средњих стручних школа у примени савремене образовне технологије и креирању савремене наставе уз непосредну везу теорије и праксе кроз развијање креативности
Специфични циљеви:	Приближавање теорије и праксе као и квалитетну припрему праксе у средњим стручним школама
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	14
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Наставни модели и израда наставних модела на основу теорије когнитивног набоја.
2. Настава уз помоћ рачунара (Computer-Assisted Instruction, CAI) – коришћење рачунара као самосталне наставне машине за презентацију појединих лекција.
3. Настава под контролом рачунара (Computer-Managed Instruction, CMI) – коришћење рачунара за организацију наставе и праћење знања ученика.
4. Образовање посредством рачунара (Computer-Mediated Instruction, CME) – рачунарска апликација која олакшава наставу (електронска пошта, рачунарске конференције уживо и Веб апликације).
5. Преношење и дистрибуција електронске документације и публикације.
6. Израда PDF документације.

Институција:	Железничка техничка школа Здравка Челара 14 11000 Београд
Координатор:	Нела Вукосављевић Содомка nela@ztskola.edu.rs 064/147-16-22 011/329-28-59
Аутори:	Жељко Валентић
Реализатори:	Жељко Валентић, Ана Рафаиловић, Александар Тошић, Драган Ранковић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање наставника у складу са новим тенденцијама у железничком саобраћају
Специфични циљеви:	Примена у настави најновијих сазнања, најактуелнијих дешавања и достигнућа на пољу железничког саобраћаја
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Саобраћајна политика ЕУ (основни принципи, резултати, аспекти, ревизије, нове тенденције).
2. Међународне организације и њихова улога у железничком саобраћају – нове тенденције).
3. Либерализација тржишта (реструктурирање железничких компанија; услови за опстанак на тржишту; визија железнице).
4. Институционално-правни оквир за функционисање железнице – нове тенденције („Четврти пакет решења ЕУ“).
5. Еколошки аспекти железничког саобраћаја (екстерни трошкови – предност железнице).
6. Савремени аспекти и специфичности пословне комуникације на железници (лобирање; услов за развој железничког саобраћаја; интеркултурни менаџмент).
7. Саобраћајна политика Републике Србије – компатибилност са регионом.

736

НОВИ ВИД ТЕСТИРАЊА И РАЗВИЈАЊЕ ЗАДАТАКА ЗНАЊА

K1

П:

Институција:	Образовни форум Бранкова 21а 11000 Београд
Координатор:	Љубинка Динић bubanis@gmail.com 064/152-32-22
Аутори:	Густав Рајер, Љубинка Динић, Наташа Стојановић, Раденко Марковић
Реализатори:	Љубинка Динић, Зомбори Имре, Радмила Николић, Ана Петровић, Раденко Марковић, Стеван Спајић, Драгица Вујичић, Биљана Миловић, Вукица Вељановић Морача, Драган Петровић, Радослав Илић, Мирослав Станчић, Сања Петковић, Мирјана Киш Марјанов, Зорица Костић
Општи циљеви:	Усвајање савременог приступа вредновању постигнућа ученика, као и стицање теоријске основе о нивоима и димензијама знања и унапређивање знања и вештина у процесу оцењивања применом задатака знања и развијање мотивације за примену у пракси.
Специфични циљеви:	Стицање теоријске основе о нивоима и димензијама знања унапређивање знања наставника за израду задатака знања стицање вештине у изради задатака знања интегрисање савременог начина израде задатака различитих врста и тежине у редовне токове наставе

Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоријска основа. 2. Теорије деловања. 3. Нивои и димензије таксономије. 4. Израда задатака знања затвореног облика. 5. Израда задатака знања отвореног облика. 6. Модел решења и бодовање.

737

ОБУКА ЗА РАД У ВИРТУЕЛНОЈ БАНЦИ – ПОСЛОВИ СА ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА

K1

П: 6

Институција:	Удружење Доситеј Светогорска 48 11000 Београд
Координатор:	Љилјана Ракић rakic.ljiljana@open.telekom.rs 064/271-88-77
Аутори:	Весна Ратков, Оливера Анђелковић
Реализатори:	Весна Ратков, Оливера Анђелковић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција наставника за обављање динарских и девизних послова са физичким лицима
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за обављање банкарских послова коришћењем банкарског софтвера и документације, као и банкарских процедура и стандарда
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Текући рачун (отварање текућег рачуна; трансакције по текућем рачуну послови; по текућем рачуну).
2. Динарски штедни рачун по виђењу (отварање штедних рачуна по виђењу; трансакције по штедном рачуну по виђењу; послови по штедном рачуну по виђењу).
3. Динарски штедни орочени рачун (отварање ороченог штедног рачуна; трансакције по ороченом штедном рачуну; послови по ороченом штедном рачуну).
4. Мењачки послови (откуп и продаја стране ефикативне).
5. Девизни орочени рачун (отварање девизног ороченог рачуна; трансакције по ороченом девизном рачуну; послови по ороченом девизном рачуну).
6. Девизни рачун по виђењу (отварање девизног рачуна; трансакције по девизном рачуну; послови по девизном рачуну).

738

ОБУКА ИЗ ОБЛАСТИ ПРЕДУЗЕТНИШТВА – МАРКЕТИНГ ПЛАН КАО ДЕО БИЗНИС ПЛАНА (НИВО I)

K1

П: 6

Институција:	Удружење Доситеј Светогорска 48 11000 Београд
Координатор:	Љиљана Ракић rakic.ljiljana@open.telekom.rs 064/271-88-77
Аутори:	Симка Ђурић Јеличић, Биљана Каурин, Ивана Милисављевић, Силва Мишљеновић
Реализатори:	Симка Ђурић Јеличић, Биљана Каурин, Ивана Милисављевић, Силва Мишљеновић
Општи циљеви:	Стицање знања, вештина и ставова потребних за реализацију наставе из области предузетништва
Специфични циљеви:	Упознавање са структуром и садржајем маркетинг плана као дела бизнис плана; Израда маркетинг плана за конкретну бизнис идеју
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Циклус емпиријског учења у настави (упознавање учесника са циклусом емпиријског учења поређење ефикасности примене активних и класичних метода у настави у области економије).
2. Развој предузетничких особина (дефинисање предузетничких особина, развијање предузетничких особина, упознавање учесника са моделом за постављање реалних циљева, анализа предузетничког понашања и циљева кроз симулацију процеса производње на слободном тржишту).
3. Трагање за новим пословним идејама (прикупљање великог броја идеја о пословању методом олује мозга; избор најпривлачнијих пословних идеја методом левка у поступку макроселекције идеја; избор једне идеје о пословању у поступку микроселекције идеја анализа SWOT одабране идеје).
4. Елементи маркетинга (упознавање са елементима маркетинг микса; представљање структуре плана маркетинга; упознавање са начином утврђивања тржишног учешћа).
5. Израда и презентација плана маркетинга на основу истраживања тржишта (учесници се уводе у истраживање тржишта са циљем да прикупе информације за израду плана маркетинг за сопствену идеју о пословању; реализација истраживања на терену; израда плана маркетинга, презентација плана маркетинга).
6. Евалуација.

ОБУКА ИЗ ОБЛАСТИ ПРЕДУЗЕТНИШТВА – ПРОИЗВОДНИ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ПЛАН КАО ДЕО БИЗНИС ПЛАНА (НИВО II)

Институција:	Удружење Доситеј Светогорска 48 11000 Београд
Координатор:	Љилјана Ракић rakic.ljiljana@open.telekom.rs 064/271-88-77
Аутори:	Симка Ђурић Јеличић, Биљана Каурин, Ивана Милисављевић, Силва Мишљеновић
Реализатори:	Симка Ђурић Јеличић, Биљана Каурин, Ивана Милисављевић, Силва Мишљеновић
Општи циљеви:	Стицање знања, вештина и ставова потребних за реализацију наставе из области предузетништва
Специфични циљеви:	Упознавање са садржајем производног и организационог плана као дела бизнис плана; израда производног и организационог плана за конкретну бизнис идеју
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Управљање трошковима (учесници симулирају процесе производње и планирају трошкове; разврставање трошкова према врстама; обрачун насталих трошкова; анализа прага рентабилности; управљање висином трошкова).
2. Управљање временом (израда гантограма као графичке методе за оптимално управљање временом; анализа крадљиваца времена; дискусија о рационалном управљању временом).
3. Инжењеринг вредности (упознавање са појмом и елементима инжењеринга вредности; реализација инжењеринга вредности на конкретном примеру; анализа реализованог инжењеринга вредности).
4. Елементи производног плана (представљање елемената производног плана (упознавање са структуром производног плана; дискусија о изворима информација за израду производног плана; информисање учесника о законској регулативи у вези са оснивањем фирме).
5. Елементи организационог плана (представљање елемената производног плана; упознавање са структуром производног плана; дискусија о изворима информација за израду производног плана; информисање учесника о законској регулативи у вези са оснивањем фирме).
6. Израда и презентација производног и организационог плана (учесници се уводе у истраживање тржишта са циљем да прикупе информације за израду производног и организационог плана за сопствену пословну идеју; реализација истраживања на терену; израда производног и организационог плана; презентација производног и организационог плана).
7. Евалуација.

740

ОБУКА ИЗ ОБЛАСТИ ПРЕДУЗЕТНИШТВА – ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН КАО ДЕО БИЗНИС ПЛАНА (НИВО III)

K1

П: 6

Институција:	Удружење Доситеј Светогорска 48 11000 Београд
Координатор:	Љилјана Ракић rakic.ljiljana@open.telekom.rs 064/271-88-77
Аутори:	Симка Ђурић Јеличић, Биљана Каурин, Ивана Милисављевић, Силва Мишљеновић
Реализатори:	Симка Ђурић Јеличић, Биљана Каурин, Ивана Милисављевић, Силва Мишљеновић
Општи циљеви:	Стицање знања, вештина и ставова потребних за реализацију наставе из области предузетништва
Специфични циљеви:	Упознавање са структуром и садржајем финансијског плана као дела бизнис плана; Израда финансијског плана за конкретну бизнис идеју
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Биланс стања (учесници реализују вежбу која се може користити у обради или обнављању теме биланс стања у настави; анализа примењене вежбе са аспекта модела циклуса емпиријског учења; учесници, по групама, припремају биланс стања за сопствену пословну – бизнис – идеју).
2. Биланс успеха (решавање ситуацијског задатка о билансу успеха (учесници, по групама, припремају биланс стања за сопствену пословну идеју).
3. Биланс токова готовине (симулација придобијања нових клијената на тржишту; анализа биланса токова готовине; дискусија о ликвидности и мерама за одржање ликвидности предузећа; анализа примене вежбе у настави).
4. Израда и презентација финансијског плана (учесници додатно прикупљају информације за потребе финализације бизнис плана; учесници припремају бизнис планове за сопствене пословне идеје; презентација бизнис планова пред осталим учесницима и стручним лицем из банке или привреде; дискусија и добијање повратних информација о презентованим бизнис плановима).
5. Осигурање знања – систематизација пређених садржаја путем теста знања; анализа примењене вежбе обнављања садржаја.
6. Евалуација.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Раденко Марковић, Биљана Миловић, Александра Бакрач, Ана Петровић, Имре Зомбори, Сретен Јовић, Драган Петровић
Реализатори:	Раденко Марковић, Биљана Миловић, Александра Бакрач, Ана Петровић, Имре Зомбори, Сретен Јовић, Драган Петровић
Општи циљеви:	Стицање знања и вештина наставника за планирање и извођење наставе из предмета Обука у бироу у фази јединственог рада у средњим економским школама
Специфични циљеви:	Стицање знања о специфичности наставе у бироу за учење, вези бироа за учење и осталих стручних предмета; Извођење наставе у форми импулс/активност
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. План, програм и динамика рада (Организација наставе у канцеларијама за учење).
2. Упознавање са улогом наставника и ученика у бироу, преко филма (филм о раду у бироу; израда плаката о улози наставника и улози ученика у бироу, на основу приказаног филма; презентација плаката; идентификовање добрих страна оваквог начина организовања наставе у бироу).
3. Однос бироа за учење и других наставних предмета (уочавање везе бироа за учење и стручних предмета; идентификовање наставних предмета који су повезани са радом у бироу за учење).
4. Структура припреме часа за рад у бироу (импулс наставника – активност ученика; откривање везе између импулса наставника и активности ученика путем решавања плаката, овладавање техником прављења импулса – садржај, време, изглед...)
5. Конципирање припреме часа (истематизовање знања као увод у наредни блок; конципирање припреме часа на основу одржаног часа; презентовање припреме часа).
6. Конципирање припреме за час од 30 минута; учесници у групама креирају који садржи три импулса – надовезивање на час из претходног дана – припремање импулса/докумената за час; припремање материјала који је ученику неопходан да би обавио активност изазвану импулсом; усвајање нових знања за примену у настави).
7. Држање часа на основу припремљених импулса (једна група учесника/наставника држи час а сви остали су у улози ученика); Анализа одржаних часова (утисци и проблеми).
8. Држање часа на основу припремљених импулса (реализатор/наставник држи час а учесници су у улози ученика); Анализа одржаних часова (утисци и проблеми).

9. Предности и тешкоће рада у канцеларијама за учење (израда плаката о предностима и тешкоћама оваквог начина рада у канцеларијама за учење са више аспеката – наставник, ученик, компетенције, у односу на економског техничара; презентовање урађених плаката).

10. Евалуација семинара.

Институција:	Савез за интелектуалну својину Расинског округа Дом Синдиката 5/3 37000 Крушевац
Координатор:	Милорад Обрадовић faza@ptt.rs 063/858-88-64 037/442-413
Аутори:	Љубодраг Ђорђевић, Милан Крстић, Саша Јевтић, Драгана Милићевић
Реализатори:	Биљана Ремовић, Наташа Миловановић, Саша Јевтић, Драгана Милићевић
Општи циљеви:	Јачање професионалних компетенција у раду са даровитом децом приликом израде и спровођења ИОП-а у васпитно-образовним установама
Специфични циљеви:	Стална евалуација, подршка и праћење потреба даровитих ученика ради подизања свести о значају улоге интелектуалне својине у савременом друштву
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам и значај интелектуалне својине свих облика и иновационе делатности уопште.
2. Интелектуална својина – производ људског ума.
3. Даровита деца и интелектуални потенцијали – интелектуална својина.
4. Патент, мали патент, жиг и индустријски дизајн.
5. Поступак попуне пријаве за заштиту патената.
6. Примери попуне пријаве за заштиту жига.
7. Примери припремања документације у области заштите индустријског дизајна.
8. Ознака имена порекла и географска ознака порекла.
9. Ауторска и сродна права.
10. Комбиноване вежбе – пут од идеје до иновације, помоћ у конципирању и реализацији ИОП-а за даровиту децу.
11. Евалуација рада и педагошка документација.

Институција:	ТШ "Милева Марић Ајнштајн" Гагаринова 1 21100 Нови Сад
Координатор:	Александра Радусиновић aleksa.babic@hotmail.com 063/808-08-95 021/443-444
Аутори:	Даринка Радојевић, Бојан Ковачић, Мира Јовановић
Реализатори:	Даринка Радојевић, Бојан Ковачић, Мира Јовановић, Александра Радусиновић, Исидора Амићић
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ ЗНАЊА НЕОПХОДНИХ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ наставних програма из области одрживог развоја
Специфични циљеви:	Развијање свести наставника о значају и потреби имплементирања принципа одрживог развоја у редовну наставу; Оспособљавање наставника за примену знања и вештина у настави на (стручним) предметима различитих струка, пре свега техничких профила: грађевинској, електро, машинској, саобраћајној, хемијско-технолошкој
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник стручног предмета у основној/средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
стручни сарадник у предшколској установи/школи,
директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводно предавање – од идеје ка одрживом развоју; Еколошки отисак.
2. Одрживи развој (појам, концепт и принципи); Стратегија, циљеви, оквир и носиоци.
3. Међузависност економских, социјалних и фактора животне средине.
4. Економија, екологија и социјални фактори.
5. Образовање за одрживи развој.
6. Енергетска ефикасност у функцији одрживог развоја; Стратегија; аспекти; политика и мере; Примена обновљивих извора енергије.
7. Аспекти одрживости; Преглед методолошких приступа мерењу одрживости; Индикатори одрживог развоја (EMS, BREEAM, LEED, Зелена звезда); Категорије мерења; Мерење резултата.
8. Искуства из праксе.
9. Искуства из наставе.
10. Критеријуми и методе оцењивања.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@gsu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Никола Бајић
Реализатори:	Никола Бајић
Општи циљеви:	Унапређење знања о органској производњи у Србији; Подстицање интересовања за производњу здраве хране; Унапређење наставничких компетенција из ове области; Очување животне средина; Очување биодиверзитета
Специфични циљеви:	Подстицање развоја органске производње на економијама пољопривредних школа у Србији; Стварање центара компетенција за органску производњу; Умрежавање индивидуалних пољопривредних произвођача око пољопривредних школа
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Циљеви, садржаји и начин рада на семинару.
2. Стање органске производње у Србији и у свету.
3. Земљиште, вода и ваздух у органској производњи.
4. Обрађивање и ђубрење земљишта у органској производњи.
5. Неговање биљних врста у органској производњи са посебним освртом на заштиту биља.
6. Наводњавање у органској производњи. Технологија производње биљних врста у ратарству и повртарству.
7. Плодоред у органској производњи.
8. Законски прописи и сертификација.

745

ПРЕДМЕТНА ДИДАКТИКА – ОСНОВИ ПРАВА

K1

II:

Институција:	Удружење наставника економских школа „Доситеј“ Буре Гајића 110 25232 Липар
Координатор:	Мирјана Лазовић lindos@neobee.net 064/208-97-77 031/515-142
Аутори:	Мирјана Лазовић, Раденко Марковић, Анита Малешевић
Реализатори:	Мирјана Лазовић, Раденко Марковић, Анита Малешевић
Општи циљеви:	Развијање компетенције за самостално планирање, реализовање и вредновање наставе оријентисане на деловање из предмета основе права
Специфични циљеви:	Упознавање са различитим методама у реализацији уводног дела часа упознавање са различитим методама у реализацији главног дела часа; Упознавање са различитим метода у реализацији фазе осигурања знања; Упознавање са моделом за планирање наставе оријентисане на деловање; Упознавање са начином мерења постигнућа ученика;
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Мотивисање ученике за рад.
2. Решавање проблема.
3. Како да осигурамо знање.
4. Кооперативно учење садржаја наставног предмета основе права.
5. Планирање наставе наставног предмета основе права.
6. Начин процене постигнућа ученика.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Марковић Раденко
Реализатори:	Раденко Марковић, Љиљана Ракић, Иван Ђоковић, Елена Митрановић - Спасић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за самостално планирање, реализовање и вредновање наставе оријентисане на деловање из предмета рачуноводство
Специфични циљеви:	Успостављање јасне разлике између активне и класичне наставе; Оспособљавање за планирање наставе из рачуноводства; Оспособљавање за оцењивање ученика
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. План, програм и динамика рада.
2. Класична и активна настава наставног предмета рачуноводство (дискусија учесника о предностима и недостацима класичне наставе, затим методом грудве, врше селекцију, презентују резултате рада, разговор о новим методама рада у реализаци наставног предмета рачуноводство).
3. Теоријска настава предмета рачуноводство (учесници износе сопствена искуства о извођењу теоријске наставе предмета рачуноводство, примери радних листова за теоријску наставу, учесници планирају теоријску наставу предмета рачуноводство; презентовање и анализа радова, разговор о примењеним методама и нове идеје).
4. Од школског до аутентичног задатка (учесници разговарају о школским и аутентичним задацима, решавају радни лист о креирању аутентичних задатака из предмета рачуноводство; на основу прикупљених информација учесници креирају аутентичну ситуацију за учење садржаја предмета рачуноводство; презентовање и анализа своје радова; разговор и нове идеје).
5. Модел за планирање активне наставе предмета рачуноводство (представљање модела за планирање наставе; сценарио за час на основу креиране ситуације за учење; презентовање сценарија часа; анализа презентованих радова).
6. Како да оцењујемо знања ученика из предмета рачуноводство (могући начини процене постигнућа из предмета рачуноводство; учесници у групама, методом експертске слагалице развијају критеријуме за начине оцењивања, разговор и размена идеја између група).
7. Вредновање програма (представљање методе за вредновање; могућности примене методе у настави).

ПРИМЕНА ВУЧЕНИХ КЕРАМИЧКИХ ЦРЕПОВА И ФАЗОНСКИХ ЕЛЕМЕНАТА У ПОКРИВАЊУ КРОВОВА

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању, Кањижа Дамјанићева 2 23330 Кањижа
Координатор:	Татјана Варју Потребих tatjana@kanjiza.rs 064/806-20-59 024/874-733
Аутори:	Александар Бeroња, Дарко Мијатовић
Реализатори:	Александар Бeroња, Дарко Мијатовић
Општи циљеви:	Упознавање са новим технологијама у грађевинарству – вучени керамички црепови
Специфични циљеви:	Проширење теоретског и практичног знања у покривању кровова са вученим керамичким цреповима и њиховим пратећим елементима, придржавајући се захтева европских норми и важећих стандарда
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање и подела ИД картона (презентација фирме Потисје, Кањижа члана групе Tondach).
2. Обилазак погона за производњу вучених црепова од фазе ископа глине до готовог производа.
3. Презентација и упознавање са производним асортиманом пресованих глинених црепова и фазонских елемената Потисја, Кањиже и других фабрика Tondach, чији се производи продају на домаћем тржишту путем презентације и стварних узорака (упознавање са сваким типом црепа и његове битне карактеристике, потребни подаци и предуслови за квалитетан и тачан прорачун црепа, одређивање количине основног црепа за све врсте црепова, врсте фазонских елемената за све производе, фазонских елемената опшава – утрошак и примена, вентилационих фазонских елемената снегобрана – утрошак и примена, грађевинска физика, фазонских елемената снегобрана – утрошак и примена, стрешни и слемени цреп – утрошак и примена).
4. Начин покривања вученим црепом (стандарди за кровопокривачке радове, додатна опрема, ЕН стандард за испитивање пресованог црепа, пример прорачуна једног крова вученим црепом, добри и лоши примери из праксе).
5. Покривање крова вученим црепом (израчунавање покривене ширине и дужине; летвисање крова према врсти црепа, причвршћивање црепа).
6. Израда и покривање увала, израда и покривање гребена).
7. Постављање опшавних црепова, постављање вентилационих црепова, постављање снегобрана.
8. Евалуација.

ПРИМЕНА ДОБРЕ ПРОИЗВОЂАЧКЕ ПРАКСЕ У ПРЕХРАМБЕНОЈ ИНДУСТРИЈИ

K1

П:

Институција:	Средња пољопривредно-прехрамбена школа Сомбор Хацића Светића 18 25000 Сомбор
Координатор:	Љубица Прибић-Јовичић sspolskosom1@ptt.rs 025/482-388
Аутори:	Љиљана Раданов Пелагић
Реализатори:	Љиљана Раданов Пелагић
Општи циљеви:	Унапређивање стручних знања, вештина и способности професора средњих пољопривредно-прехрамбених школа, неопходних за остваривање циљева и исхода образовања
Специфични циљеви:	Информација о примени процедура добре произвођачке праксе (GMP) у производним погонима, примена превентивних мера у циљу обезбеђења здравствене исправности хране, прописи и и остале регулативе о храни, информације о едукацији потрошача.
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Добра хигијенска пракса.
2. Микробиолошка контрола хигијене.
3. Критичне контролне тачке у месној индустрији.
4. Евиденција валидних података.
5. Хемијска контрола у критичним контролним тачкама.
6. Микробиолошка контрола сировине и финалних производа.
7. Адитиви и њихове мешавине.
8. Контрола адитива у храни.
9. Процедура након идентификације сумње на здравствену исправност и квалитет производа.
10. Добра дистрибутерска пракса.
11. Информисање (едукација) потрошача.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Марковић Раденко, Бакрач Александра, Јевтић Јовица, Манић Саша, Радовић Драгана
Реализатори:	Саша Манић, Јелена Јаћимовић, Сретен Јовић, Зорица Карайић-Шибалић, Раденко Марковић, Ана Петровић, Небојша Јелисавчић, Александра Бакрач, Имре Зомбори, Биљана Миловић, Драган Петровић, Јовица Јевтић, Стеван Спајић, Живорад Младеновић, Дејан Пејчић, Радмила Николић, Вукица Вељановић-Морача
Општи циљеви:	Упознавање са одликама наставе оријентисане на пројекат уз развијање компетенција за дефинисање циљева, планирање, реализацију и оцењивање пројекта
Специфични циљеви:	Упознавање са теоријом и начином дефинисања циљева пројектата, развијање вештина и оспособљавање за израду, реализацију и оцењивање пројекта у настави
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уводна радионица – представљање програма. 2. Увод о пројектној настави (презентација, дискусија у пленуму, мишљење учесника). 3. Дефинисање пројекта (потреба за дефинисање пројекта, израда радног листа „Дефинисање пројекта“, презентација и дискусија). 4. Израда пројектног плана (разговор са учесницима о томе шта наставник треба да планира пре почетка реализације пројекта; разговор о структури пројектног плана; попуњавање радног листа „пројектни план“ о изабраној теми, презентација и дискусија). 5. Реализација пројекта (листа/текст активности које треба да се спроведу у фази реализације пројекта, учесници израђују дијаграм тока фазе реализације пројекта на основу текста/листе активности, презентација, дискусија, формирање група и подела улога у групи). 6. Планирање активности у оквиру групе (осврт на обрађене теме, излагање о планирању активности, учесници састављају план активности за свој пројекат из угла ученика, презентација и дискусија). 7. Рефлексија пројекта (разговор са учесницима о функцијама рефлексије пројекта, учесници креирају упитник за ученике на основу којег ће се вршити рефлексија, презентација и дискусија). 8. Како оценити пројекат (техником грудве од учесника прикупити идеје за оцењивање рада на пројекту, презентација и дискусија). 9. Оцењивање пројекта (учесници на основу упитника вреднују рад у току два дана семинара, разговор о употребљивости упитника, предлози за побољшање упитника). 10. Евалуација.

ПРИМЕНА ПРЕСОВАНИХ КЕРАМИЧКИХ ЦРЕПОВА И ФАЗОНСКИХ ЕЛЕМЕНАТА У ПОКРИВАЊУ КРОВА

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању, Кањижа Дамјанићева 2 23330 Кањижа
Координатор:	Татјана Варју Потребих tatjana@kanjiza.rs 064/806-20-59 024/874-733
Аутори:	Александар Бeroња, Дарко Мијатовић
Реализатори:	Александар Бeroња, Дарко Мијатовић
Општи циљеви:	Упознавање са новим технологијама у грађевинарству
Специфични циљеви:	Проширење теоретског и практичног знања у покривању кровова са глиненим пресованим црепом и његовим пратећим елементима, придржавајући се захтева европских норми и важећих стандарда
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање и подела ИД картона (презентација фирме Потисје, Кањижа члана групе Tondach).
2. Обилазак погона за производњу пресованих црепова од фазе ископа глине до готовог производа.
3. Презентација и упознавање са производним асортиманом пресованих глинених црепова и фазонских елемената Потисја, Кањиже и других фабрика Tondach, чији се производи продају на домаћем тржишту путем презентације и стварних узорака (упознавање са сваким типом црепа и његове битне карактеристике, потребни подаци и предуслови за квалитетан и тачан прорачун црепа, одређивање количине основног црепа за све врсте црепова, врсте фазонских елемената за све производе, фазонских елемената опшава – утрошак и примена, вентилационих фазонских елемената снегобрана – утрошак и примена, грађевинска физика, фазонских елемената снегобрана – утрошак и примена, стрешни и слепенски цреп – утрошак и примена).
4. Начин покривања пресованим црепом (стандарди за кровопокривачке радове, додатна опрема, ЕН стандард за испитивање пресованог црепа, пример прорачуна једног крова пресованим црепом, добри и лоши примери из праксе).
5. Покривање крова пресованим црепом (израчунавање покривене ширине и дужине; летвисање крова према врсти црепа, причвршћивање црепа).
6. Израда и покривање увала, израда и покривање гребена).
7. Постављање опшавних црепова, постављање вентилационих црепова, постављање снегобрана.
8. Евалуација.

751

ПРИМЕНА РАЧУНАРА ЗА ТЕХНИЧКО ЦРТАЊЕ, ПРОЈЕКТОВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНИХ ИНСТАЛАЦИЈА И ПРОРАЧУН ОСВЕТЉЕЊА

K1

П: 6, 8

Институција:	ЕТШ "Никола Тесла" Медведева 18 18100 Ниш/Црвени Крст
Координатор:	Виолета Димић viki@etstesla.ni.ac.rs 062/802-81-68 018/588-582
Аутори:	Дејан Стаменковић, Александар Крстић
Реализатори:	Дејан Стаменковић, Александар Крстић, Светлана Трајковић
Општи циљеви:	Перманентно стручно усавршавање наставника и праћење новина у области информационих технологија ради осавремењивања наставних планова и програма. Унапређивње квалитета реализације наставних програма применом одговарајућих наставних метода
Специфични циљеви:	Повећање стручне компетентности наставника у области пројектовања електричних инсталација и техничког цртања; Унапређење компетенција наставника у планирању, организовању, спровођењу теоретске и практичне наставе
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	15
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Формирање прототип фајла.
2. Израда наменског Toolbar-а.
3. Формирање функција симбола.
4. Повезивање и инсертовање објекта на цртежу (извоз вредности атрибута у табелу или фајл).
5. Обрада архитектонске основе и распоред елемената електричних инсталација према датомј основи.
6. Цртање разних шема.
7. Текстуални део пројекта.
8. Израда разних прорачуна.
9. Спецификација материјала.
10. Пројектна документација.
11. Управљање документацијом.
12. Електронско публикување докумената.
13. Припрема и штампање техничке документације.
14. Рачунарске графичке комуникације у мрежи.

Институција:	Хемијско - технолошка школа Максима Горког 53 24100 Суботица
Координатор:	Лидија Шљапић josi@024wifi.net 064/291-53-22 024/644-107
Аутори:	Лидија Шљапић, Зденка Војнић Тунић
Реализатори:	Лидија Шљапић, Зденка Војнић Тунић, Аида Шабић
Општи циљеви:	Повећање нивоа стручне оспособљености наставника стручних предмета у подручју рада текстилство применом савремених софтвера
Специфични циљеви:	Стицање практично примењивих знања и умећа и популарисање нових начина организације, и презентације наставних садржаја подржаних информатичким технологијама
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	10-12
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Програм за дизајнирање одеће.
2. Примене рачунара у индустријском начину дизајнирања текстила и одеће.
3. Програм за дизајнирање одеће и израду техничких скица.
4. Програм за дизајнирање тканина.
5. Програм за дизајнирање плетенина.
6. Програм за израду техничких скица.
7. Начини презентовања дизајнираних производа на савремен начин.

Институција:	Србија Органика Молерова 29а 11000 Београд
Координатор:	Ивана Симић office@serbiaorganica.org 065/855-68-68 011/328-30-85
Аутори:	Снежана Ољача, Александра Стакић Јанићијевић
Реализатори:	Снежана Ољача, Душан Ковачевић, Владан Богдановић, Бранка Лазић, Слободан Миленковић, Миомир Никшић, Анка Поповић Врањеш, Никола Дамљановић, Ивана Симић, Александра Стакић Јанићијевић
Општи циљеви:	Повећање квалитета и ефикасности наставе; Подизање нивоа знања и вештина наставника
Специфични циљеви:	Стицање нових практичних и теоријских знања и примене нових технологија у производњи и преради органске хране
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

Предвиђено је два модула –
Модул I, семинар за наставнике пољопривредне струке и
Модул II, семинар за наставнике прехранбене технологије струке.

Први дан семинара је заједнички за све учеснике. Пошто су наставници средњих пољопривредних школа различитих усмерења, предвиђено је да се другог дана семинара, слушаоци поделе у три групе према струкама: инжењери ратарства и повртарства, воћарства и виноградарства, сточарства.

Модул I – семинар за наставнике пољопривредне струке:

1. Увод у органску пољопривреду.
2. Прописи, стандарди и сертификација.
3. Тржиште и маркетинг органских производа.
4. Обележавање органских производа.
5. Технологије производње у органској пољопривреди:
  - а) Органска ратарска производња;
  - б) Органска повртарска производња;
  - в) Органска воћарска и виноградарска производња;
  - г) Заштита биља у органској воћарској и виноградарској производњи;
  - д) Органска сточарска производња;
  - ђ) Здравствена заштита и добробит домаћих животиња.
6. Претварање конвенционалне у органску производњу.
7. Израда плана маркетинга за сопствени органски производ.
8. Резиме семинара – генерална дискусија и евалуација семинара.
9. Резиме семинара – генерална дискусија и евалуација семинара.

Модул II – семинар за наставнике прехранбене технологије струке.
Предвиђено је четири семинара:

1. Увод у органску пољопривреду
2. Прописи, стандарди и сертификација.
3. Тржиште и маркетинг органских производа.
4. Обележавање органских производа.
5. Технологије прераде у органској пољопривреди:
  - а) Технологија прераде биљних производа
  - б) Микробиолошка контрола органских производа.
  - в) Технологија прераде анималних производа.
6. Прерада сировина добијених органском производњом и израда органских анималних и биљних производа.
7. Израда плана маркетинга за сопствени органски производ.
8. Резиме семинара – генерална дискусија и евалуација семинара.

754

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА – ИЗВОЂЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ

K1

П: 5, 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Љубинка Динић, Наташа Стојановић
Реализатори:	Љубинка Динић, Мирослав Станчић
Општи циљеви:	Развијање компетенција за извођење пројектне наставе
Специфични циљеви:	Оспособљавање учесника за планирање и извођење пројектне наставе: израду критеријума за оцењивање, мотивисање за примену пројектног рада у настави
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	16-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програма семинара.
2. Теоријска основа (методом станица учесници упознају теоријску основу за извођење пројектне наставе; на издвојеној започетој мапи ума свака група допуњује мапу ума).
3. Избор тема за израду пројекта (учесници у групама по сродности предмета бирају на основу програма теме за пројектну наставу).
4. Планирање пројекта (учесници у групама израђују план пројекта, презентују и дају примере добре праксе).
5. Извођење пројекта (учесници у улози ученика реализују један корак у пројекту, презентовање).
6. Резултати рада група у пројекту (учесници израђују листу аспеката пројектног рада као основ за оцењивање, презентовање, учесници у групама израђују критеријуме и индикаторе за проверу – процену резултата рада група, презентовање).
7. Оцењивање индивидуалног рада (модератор представља начине оцењивања индивидуалног рада у групи, учесници у улози ученика, помоћу листи за оцењивање процењују свој рад у групи и рад својих чланова групе – самооцењивање, вршњачко оцењивање; учесници у улози наставника, методом вртешке, уређују листе за оцењивање).
8. Израда табеле за оцењивање пројектног рада по фазама (учесници израђују финалне табеле за оцењивање).
9. Развијање компетенција кроз пројектни рад (учесници раде на извођењу листе проверених компетенција).
10. Евалуација семинара.

755

РАЗВИЈАЊЕ ЗАДАТАКА СЛУЧАЈЕВА

K1

П: 5, 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Густав Рајер, Наташа Стојановић, Љубинка Динић
Реализатори:	Љубинка Динић, Даница Станимиров, Радослав Илић, Мирослав Станчић, Мирјана Киш Марјанов, Александра Обрадовић, Зорица Костић, Марија Микић
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНА У РАЗВИЈАЊУ И ИЗРАДИ ЗАДАТАКА – СЛУЧАЈЕВА И РАЗВИЈАЊЕ МОТИВАЦИЈЕ ЗА ПРИМЕНУ У ПРАКСИ
Специфични циљеви:	СТИЦАЊЕ ЗНАЊА ЗА ИЗРАДУ ЗАДАТАКА СЛУЧАЈЕВА И МОДЕЛА РЕШЕЊА; РАЗУМЕВАЊЕ ЗНАЧАЈА ЗА ПРОВЕРУ СТРУЧНИХ, РАДНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА И КЉУЧНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	16 - 25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм семинари.
2. Теоријска основа за израду случајева (учесници стичу теоријска знања о случајевима).
3. Израда структурисаног случаја (учесници израђују структурисани случај).
4. Оптимизација структурисаног случаја (учесници оптимизују израђене случајеве).
5. Претварање ситуацијских задатака у случајеве (учесници преводe ситуацијске задатке у случајеве).
6. Израда неструктурисаног случаја (учесници развијају неструктурисани случај).
7. Оптимизација неструктурисаног случаја, закључци (учесници оптимизују урађене задатке).
8. Развијање комплексне студије на случају (учесници развијају комплексну студију на случају).
9. Представљање решења, анализа и закључци (учесници представљају решења и анализирају урађене задатке).
10. Евалуација.

756

РАЗВОЈ ТРАКТОРА И ПРИМЕНА ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ

K1

П: 6

Институција:	Пољопривредни факултет Нови Сад Трг Доситеја Обрадовића 14 21100 Нови Сад
Координатор:	Радојка Глигорић gligrad@polj.uns.ac.rs 063/765-37-00 021/485-34-06
Аутори:	Лазар Савин, Тимофеј Фурман, Радојка Глигорић, Милан Томић, Мирко Симикић
Реализатори:	Лазар Савин, Тимофеј Фурман, Радојка Глигорић, Милан Томић, Мирко Симикић
Општи циљеви:	Образовање о значају избора, коришћења трактора и примене обновљивих извора енергије у циљу остварења економичности и заштите животне средине
Специфични циљеви:	Повећање компетенције наставника у области трансфера знања из мотора, трактора и мобилних система и коришћења мобилне технике на еколошким принципима
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Стање и ниво развоја мотора, трактора, мобилних система и транспортних возила и правци даљег развоја.
2. Испитивање мотора, трактора и транспортних возила ради утврђивања перформанси и могућности заштите животне средине (методе, опрема, процедуре, формирање извештаја).
3. Дефинисање метода избора и коришћења наведене технике сходно условима коришћења, ради остварења максималног профита и заштите животне средине.
4. Дефинисање метода опреме за одржавање, дијагностику и ремонт пољопривредне технике.
5. Оптимизација састава машинског парка у пољопривреди, водопривреди и шумарству.
6. Примена електронике, сензора, ИСО Бус-а, ДГПС и „паметне пољопривреде“.
7. Развој нових технологија обраде земљишта и машина за апликацију пестицида, растурање минералних ђубрива и убирање.
8. Дефинисање мера за повећање вучне ефикасности трактора.
9. Безбедно коришћење пољопривредне технике.
10. Достигнути ниво технологије у производњи и примени биодизела.
11. Примена биодизела као горива СУС мотора.
12. Евалуација.

РАЗВОЈ УЧЕНИЧКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА У СРБИЈИ – МАРКЕТИНГ И ПРОДАЈА

Институција:	Удружење грађана Business Innovation Programs Кнегиње Зорке 11А 11000 Београд
Координатор:	Маријана Миленковић mm@bips.rs 064/293-77-73 034/334-433
Аутори:	Јон Стеинар Остгард
Реализатори:	Срђан Младеновић, Маријана Миленковић, Братислав Добрић
Општи циљеви:	Унапређивање предузетничког духа код наставника средњих школа и промовисање предузетничког приступа у раду са ученицима; Стварање нових радних места
Специфични циљеви:	Професионално усавршавање наставника да буду ментори ученичким предузећима у средњим школама; Стицање знања из области маркетинга и продаје у циљу унапређивања професионалних капацитета наставника; Подизање општег нивоа предузетничког образовања у школама
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју
Број учесника:	12-20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање наставника са током истраживања тржишта (уочавање потреба купаца, креирање идеје на основу утврђених потреба).
2. Истраживање конкуренције и испитивање разлога и критеријума клијената за куповину производа.
3. Дефинисање пословног пута предузећа (однос нови/постојећи производ/услуга – нови/постојећи купци).
4. План маркетинга предузећа креиран на основу истраживања тржишта и повезивање његових елемената у маркетинг микс.
5. Организовање успешног процеса продаје креирањем контакта са купцима и њиховим мотивисањем за куповину; Креирање процене квалитета производа.
6. Организовање учесника семинара у виртуелна предузећа (учесници семинара); Израда матрице производ–тржиште, дефинисање циљне групе купаца, израда плана маркетинга и припрема продаје производа.
7. Презентација резултата истраживања тржишта, плана маркетинга и продаје.

РАЗВОЈ УЧЕНИЧКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА – РАЗВОЈ БИЗНИС ПЛАНА

Институција:	Удружење грађана Business Innovation Programs Кнегиње Зорке 11А 11000 Београд
Координатор:	Маријана Миленковић mm@bips.rs 064/293-77-73 034/334-433
Аутори:	Јон Стеинар Остгард
Реализатори:	Срђан Младеновић, Маријана Миленковић, Братислав Добрић
Општи циљеви:	Унапређивање предузетничког духа код наставника средњих стручних школа и промовисање предузетничког приступа у раду са ученицима; Стварање нових радних места
Специфични циљеви:	Унапређивање професионалних капацитета наставника да буду ментори ученичким предузећима у средњим стручним школама; Промовисање концепта „учење кроз чињење“ у средњим стручним школама; Подизање општег нивоа предузетничког образовања у школама
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	12-21
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање наставника са значајем концепта предузетништва данас, и променама у економији и друштву који су довели до развоја предузетништва.
2. Промена бизнис филозофије и померање фокуса на купца.
3. Промена менталних слика појединца као услов за развој предузетничког духа.
4. Креативне технике примењиве у раду са ученицима који учествују у програму ученичког предузетништва у школама; Развијање способности коришћења идеја ради генерисања пословних идеја.
5. Организовање учесника семинара у виртуелна предузећа и њихово увођење у концепт пословног (бизнис) планирања кроз израду стварног бизнис плана за њихово виртуелно предузеће, у складу са начелом „учење кроз чињење“
6. Упознавање учесника са елементима бизнис плана (пословна идеја и циљ предузећа, личне квалификације и мрежа, матрица производи/ тржишта, фокус на купца и конкуренција, калкулација трошкова, критична регулатива и технологија, биланс успеха, новчани ток, критични фактори плана и завршна листа задатака).
7. Презентација бизнис планова и дискусија о решењима садржаним у плановима.

РАЗВОЈ УЧЕНИШКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА У СРБИЈИ – ПОСЛОВНА КОМУНИКАЦИЈА

Институција:	Удружење грађана Business Innovation Programs Кнегиње Зорке 11А 11000 Београд
Координатор:	Маријана Миленковић mm@bips.rs 064/293-77-73 034/334-433
Аутори:	Јон Стеинар Остгард
Реализатори:	Срђан Младеновић, Маријана Миленковић, Братислав Добрић
Општи циљеви:	Унапређивање предузетничког духа код наставника средњих школа и промовисање предузетничког приступа у раду са ученицима; Стварање нових радних места
Специфични циљеви:	Унапређивање професионалних капацитета наставника да буду ментори ученичким предузећима у средњим школама; Промовисање концепта „учење кроз чињење“ у средњим школама; Подизање општег нивоа предузетничког образовања у школама
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју
Број учесника:	12-22
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање наставника са значајем концепта предузетништва данас и променама у економији и друштву који су довели до развоја предузетништва.
2. Промена бизнис филозофије и померање фокуса на купца.
3. Промена менталних слика појединца као услов за развој предузетничког духа.
4. Креативне технике примењиве у раду са ученицима који учествују у програму ученичког предузетништва у школама (Развијање способности коришћења идеја у ради генерисања пословних идеја).
5. Организовање учесника семинара у виртуелна предузећа и њихово увођење у концепт бизнис планирања кроз израду стварног бизнис плана за њихово виртуелно предузеће, у складу са начелом „учење кроз чињење“.
6. Упознавање учесника са елементима пословне комуникације (Комуникација и елементи комуницирања; Аспекти комуницирања; Јавни наступ; Мапирање ума; Говорништво; Вештине презентације; Пословни разговор).
7. Наступ пред групом учесника. Вежба – Презентација пословног плана; Интервју за посао; Јавни наступ на задату тему.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Дејан Пејчић, Раденко Марковић
Реализатори:	Дејан Пејчић, Раденко Марковић
Општи циљеви:	Развијање компетенције за планирање и вредновање активно оријентисане наставе из стручних предмета у подручју рада економија, право и администрација
Специфични циљеви:	Упознавање са теоријском основом модела за планирање наставе, са методама за реализацију појединих делова часа и моделима мерења постигнућа ученика
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Теоријска основа за планирање наставе; упознавање са радом на систему за учење на даљину; представљање програма, плана и динамике рада; анкетање учесника за који стручни предмет су заинтересовани и прикључење одговарајућој групи; међусобно упознавање чланова групе попуњавањем података у сопственом профилу; учесници усвајају теоријску основу за планирање активно оријентисане наставе; тест – теоријска основа АОН

1. Креирање ситуације за учење (учесници усвајају теоријску основу за израду ситуације за учење; креирање ситуација за учење за одабрану тему; повратна информација о оптимизацији ситуације за учење).
2. Уводни део часа – мотивација ученика за рад (учесници, по групама, планирају уводни део часа; израда потребног материјала; групе презентују уводни део часа; анализа презентованог уводног дела часа; дискусија о примењеним методама, нове идеје).
3. Фаза информисања (теоријска основа за планирање фазе информисања; планирање начина за прикупљање информација; израда радног листа за фазу информисања; повратне информације; оптимизација фазе информисања).
4. Фаза израде – избор метода (учесници индивидуално попуњавају радни лист; планирање главног дела часа користећи понуђене методе и технике; израда потребног материјала; презентовање главног дела часа; повратне информације; оптимизација главног дела часа; дискусија на форуму о примењеним методама и нове идеје).
5. Како да осигурамо знање (индивидуални рад на радном листу о осигурању знања; разговор о значају осигурања знања у завршном делу часа; планирање и одабир метода и техника за осигурање знања; израда потребног материјала; презентовање дела часа за осигурање знања; повратне информације; анализа презентованог дела часа за осигурање знања).

6. Облици рада (читање текста водича о индивидуалном и кооперативном учењу; одабир облика рада за поједине фазе часа; учесници презентују рад; повратне информације; оптимизација одабира облика рада; дискусија о прилагођености облика рада методама и циљевима учења).
7. Израда сценарија за час (читање текста о учењу откривањем; представљање табеле за планирање часа са тежиштем на активностима ученика; израда плана тока часа и његово представљање; повратна информација; оптимизација сценарија часа).
8. Избор за процену постигнућа ученика (учесници читају текст о могућим начинима процене постигнућа; одабир три до четири начина за процену постигнућа; учесници развијају критеријуме за одабране начине оцењивања; повратна информација; оптимизација начина и критеријума).
9. Како да реализујемо планиране часове (провера теоријског знања учесника; релизатор реализује један час активно оријентисане наставе; дискусија и анализа; два учесника изводе свој час; дискусија и анализа).
10. Вредновање програма (представљање методе за вредновање, вредновање од стране учесника, разговор о могућности примене методе у настави).

761

САВРЕМЕНИ ПРИСТУП ОБРАЗОВАЊУ У ОБЛАСТИ ЕКОНОМИЈЕ, ФИНАНСИЈА И РАЧУНОВОДСТВА ПРИМЕНОМ СТУДИЈА СЛУЧАЈА ИЗ ДОМАЋЕ ПРАКСЕ

K1

П: 6, 8

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Горанка Кнежевић, Предраг Вукадиновић, Немања Станишић, Вуле Миздраковић, Марко Милојевић
Реализатори:	Горанка Кнежевић, Предраг Вукадиновић, Немања Станишић, Вуле Миздраковић, Марко Милојевић
Општи циљеви:	Едукација наставног особља средњих стручних економских школа у примени савремене образовне технологије и креирању савремене наставе, кроз развијање креативности и ширење тих ефеката на остале чиниоце образовања; Приближавање теорије и праксе у средњим стручним, економским школама које је до сада било камен спотицања у образовању кадрова и с правом стално подложно критици друштва
Специфични циљеви:	Стицање увида у начин креирања часа коришћењем конкретних и доступних примера из праксе; Стицање знања у области квалитативне анализе компанија, 3 стицање сазнања у области квантитативне анализе

Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (7 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> Савремени начин учења применом студија случаја. Циљ програма је да се наставници из средњих економских школа упознају са студијом случаја и да се оспособе да самостално направе студију случаја у делатности која их интересује (грађевинарство, трговина, прерађивачка индустрија), као и да учине занимљивим час. Представљање до сада изведених студија случаја из различитих области економије, финансија и рачуноводства. Представљање једне студије случаја конкретне домаће компаније у оквиру које се обрађују следећи садржаји: <ol style="list-style-type: none"> квалитативна анализа, анализа финансијских извештаја и в) инвестициона анализа и процена.

Институција:	Удружење наставника "ВЕТ Форум" Југ Богданова 11 31000 Ужице
Координатор:	Небојша Јелисавчић neba1@ptt.rs 064/288-28-18 031/519-417
Аутори:	Биљана Миловић, Небојша Јелисавчић, Имре Зомбори, Ана Петровић, Драгана Радовић, Раденко Марковић
Реализатори:	Раденко Марковић, Небојша Јелисавчић, Александра Бакрач, Стеван Спајић, Вукица Вељовић Морача, Биљана Миловић, Радмила Николић, Драган Петровић, Имре Зомбори, Ана Петровић, Живорад Младеновић, Јелена Јаћимовић, Зорица Караилић – Шибалић, Јовица Јевтић, Дејан Пејчић, Саша Манић, Сретен Јовић
Општи циљеви:	Развијање компетенција наставника у процесу објективног и валидног оцењивања ученика применом савременог приступа изради задатака знања
Специфични циљеви:	Стицање вештине у изради задатака знања, кључа решења и бодовања; Увођење савременог приступа у изради задатка знања на различитим нивоима тежине

Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	24
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зашто нови вид оцењивања? 2. Приказивање филма Промена парадигме (дискусија и анализа). 3. Шта оцењујемо (представљање потребе за израду задатака знања; веза измеђинаставног програма, наставног процеса и оцењивања – теоријско знање, активно знање, деловање, кључне компетенције). 4. Како оцењујемо постигнућа ученика (како оцењивати теоријско знање, активно знање, деловање, кључне компетенције? презентација, дискусија, оцењивачки микс – представљање видова оцењивања) 5. Креирање задатака знања затвореног облика и шта њима оцењујемо; представљање Блумове таксономије; утврђивање предности и недостатака затворених задатака знања; учесници у групама развијају затворене задатке – задаци вишеструког избора, задаци повезивања и задаци уређивања; презентација, дискусија и закључци). 6. Израда кључа решења и бодовање задатака затвореног облика (представљање критеријума за бодовање задатака; учесници израђују кључ решења и бодују задатке; презентација, дискусија и закључци). 7. Креирање задатака знања отвореног облика (представљање задатака знања отвореног облика; указивање на домашај задатака знања отвореног облика; креирање задатака знања отвореног облика на различитим нивоима Блумове таксономије; презентација задатака и анализа).

8. Модел решења и бодовање отворених задатака (учесници израђују кључ решења и бодују задатке; оптимизација; презентација, дискусија; дискусија о разликама у изради кључа решења, бодовања и оптимизације затворених и отворених задатака знања).
9. Састављање теста знања (фазе у изради теста знања; састављање теста знања; оптимизација теста знања).
10. Евалуација програма (разговор о могућности примене задатака знања у настави; повратне информације учесника о очекивањима; повратне информације о квалитету програма; вредновање путем типског упитника ЗУОВ-а).

САВРЕМЕНИ ТРЕНДОВИ У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ МАРКЕТИНГА И МЕТОДАМА ЊЕГОВОГ ИЗУЧАВАЊА

Институција:	Београдска банкарска академија - Факултет за банкарство, осигурање и финансије Змај Јовина 12 11000 Београд
Координатор:	Марија Цопалић office@bba.edu.rs 065/262-17-30 011/262-17-30
Аутори:	Хасан Ханић, Ивана Домазет
Реализатори:	Хасан Ханић, Ивана Домазет
Општи циљеви:	Упознавање наставника маркетинга са савременим концептима у области теорије и праксе маркетинга и његовом изучавању.
Специфични циљеви:	Стручно усавршавање наставника у области научне дисциплине којој предмет маркетинга припада и унапређење квалитета наставе.
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Суштина концепта управљања маркетингом (У савременом пословању купац и задовољавање његових потреба и захтева имају централно место у доношењу пословних одлука. Задатак управљања маркетингом састоји се у задржавању постојећих и придобијању нових купаца, те у испоручивању супериорне, у односу на конкуренте, вредности потрошачима.)
2. Маркетинг-микс (Основна четири класична инструмента маркетинг-микса које менаџер користи за остваривање пословних циљева организације – производ, цена, интегрисане маркетиншке комуникације, дистрибуција; три додатна инструмента који су посебно значајни код услужних организација – физичка средина, процеси и људи).
3. Производ и услуга (Производ са свим својим обележјима – квалитет, бренд, дизајн и друго – представља кључну полуку маркетинга; Формирање тржишне цене и канали продаје; Цена као најосетљивији инструмент маркетинга који директно утиче на висину профита. (методе формирања цена, основне стратегије ценовног позиционирања на циљним сегментима тржишта; директни и посредни канали продаје и основне стратегије дистрибуције производа/услуга...))
4. Промоција/тржишне комуникације (Промоција обухвата канале комуникације којом организација постојећим и потенцијалним купцима преноси конзистентне поруке и креира имиџ производа и саме организације; Класични облици промоције; најновији облици промоције засновани на савременим информационам технологијама, концепт интегрисаних маркетиншких комуникација и управљање односима са купцима).
5. Робна и корпоративна марка (Бренд је име, термин, знак, симбол, дизајн или комбинација свих ових елемената са којима се производи/услуге једне организације диференцирају у односу на друге организације. Он

се може схватити као начин позиционирања у односу на потенцијалне купце којим се организација намеће као једино решење за њихове потребе и проблеме.)

6. Анализа тржишта (Анализа тржишта битна претпоставка припреме, а затим и имплементације маркетинг планова; Анализа тржишта обезбеђује јасне одговоре на питања ко су потенцијални купци наших производа/услуга, колики је тржишни потенцијал, колики је потенцијал продаје, које се основне карактеристике тржишних структура, ко су главни конкуренти и какве су њихове карактеристике, каква је улога државе на конкретном тржишту и др?).
7. Маркетинг стратегије и припрема планова маркетинг (Анализа кључних концепата маркетинга, маркетинг стратегије које стоје на располагању организацијама у суочавању са тржишним ривалима.)

764

СИМУЛАЦИЈА, АНАЛИЗА И ПРОЈЕКТОВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНИХ КОЛА ПОМОЋУ ПРОГРАМА ELECTRONICS WORKBENCH (EWB)

K1

П: 6

Институција:	Електротехничка школа „Стари град“ Високог Стевана 37 11000 Београд
Координатор:	Ненад Петровић nploewenstein@gmail.com 064/225-11-60 011/263-20-45
Аутори:	Ненад Петровић, Душан Поповић
Реализатори:	Бојана Вукомановић, Раде Дерета, Ненад Петровић, Бранко Владић, Душан Поповић, Стеван Перлић, Александра Томић
Општи циљеви:	Унапређивање знања, вештина и способности наставника за побољшано остваривања циљева и исхода образовања – функционално едукован ученик. Сарадња школе са привредом
Специфични циљеви:	Унапређивање знања из електротехнике и повезивање наставе са развојном и производном праксом; Корелација предмета електротехничке групе, практичне наставе, физике и математике; Развијање способности предавача за примену симулационих апликација за иновирање вежби у настави. Популаризовање симулационих метода
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	18
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод у програм Electronics Workbench (EWB).
2. Радно окружење програма EWB.
3. Електронски елементи, кола и уређаји обухваћени програмом EWB.
4. Основни принципи рада.
5. Редослед поступака приликом цртања електричне шеме.
6. Моделовање електричних уређаја програмом EWB.
7. Пројектовање електричних кола помоћу програма EWB.
8. Анализа електричних кола помоћу програма EWB.
9. Моделовање и анализа електронских и енергетских кола помоћу програма Multisim AD V.10 free edition.

765

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ ЗА РЕАЛИСТИЧКИ ПРИКАЗ ПОВРЕДА, ОБОЉЕЊА И СТАЊА

K1

II:

Институција:	Медицинска школа Ужице Немањина 148 31000 Ужице
Координатор:	Биљана Костић ssmedskouzi1@ptt.rs 064/291-60-67 031/512-694
Аутори:	Милица Митровић
Реализатори:	Биљана Костић, Милица Митровић, Драгана Драгољевић
Општи циљеви:	Повећање стручне компетенције наставника здравствене струке и лица која се баве првом помоћи, за примену технике реалистичког приказа повреда, стања и обољења, у настави прве помоћи и обуке активиста Црвеног крста
Специфични циљеви:	Унапређивање теоријских знања и практичних вештина из реалистичког приказа повреда, обољења, стања и развијање вештина за ликовно приказивање повреда, унапређивање методологије обуке
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Реалистички приказ повреда и обољења као саставни део наставе прве помоћи.
2. Припрема материјала за ликовно приказивање одређених повреда, обољења и стања (маса за обликовање рана, течна и крем крв, вештачка кожа...).
3. Услови за избор маркиранта.
4. Ликовно приказивање и симулирање крварења и начин шминкања.
5. Ликовно приказивање и симулирање повреда и стања и начин шминкања.
6. Ликовно приказивање и симулирање повреда костију и зглобова и начин шминкања.

766

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ И ТЕОРИЈА: ТУРИЗАМ И МАРКЕТИНГ, ТУРИСТИЧКЕ АГЕНЦИЈЕ И ХОТЕЛСКО ПОСЛОВАЊЕ

K1

П: 4, 6

Институција:	Средња туристичка школа Отона Жупанчића 4 11070 Нови Београд
Координатор:	Љиљана Трипковић bruna.mardjonovic@kulturkontakt.or.at 063/389-848 011/260-72-86
Аутори:	Јелена Чеперковић, Љиљана Трипковић, Весна Тодоровић, Неранца Јовичић, Светлана Ристановић, Дејан Стефановић, Братислав Пејић
Реализатори:	Јелена Чеперковић, Љиљана Трипковић, Весна Тодоровић, Неранца Јовичић, Светлана Ристановић, Дејан Стефановић, Братислав Пејић
Општи циљеви:	Оспособљавање учесника за употребу савремених метода и техника у настави и правилно спровођење матурског испита за смер Туристички техничар
Специфични циљеви:	Упознавање учесника са структуром поглавља приручника Туризам и маркетинг и практичном израдом задатака на матурском испиту;
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	18
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Појмовно одређење термина/синтагме модуларна настава (модул, исходи и циљеви учења).
2. Демонстрација најчешће коришћених метода у настави туризма и маркетинга (грудва снега, мапа ума, позиционирање, играње улога).
3. Представљање поглавља из приручника „Туризам и маркетинг“ активним методама.
4. Израда програма и калкулације цена тродневног туристичког путовања.
5. Презентација програма и калкулације туристичког путовања.
6. Евидентирање хотелских услуга у пословне књиге и обрасце.
7. Презентација евидентирања хотелских услуга у пословне књиге и обрасце.
8. Симулација екстерне и интерне комуниције у хотелу.
9. Резимирање садржаја семинара методом осветљавања; Дискусија – коверте са питањима учесника; Евалуација (четири ћошка); Попуњавање евалуационих листова; Закључци и информације о наставку сарадње.

Институција:	Средња пољопривредно-прехрамбена школа Сомбор Хацића Светића 18 25000 Сомбор
Координатор:	Љубица Прибић-Петровић sspolskosom1@ptt.rs 025/482-388
Аутори:	Јово Ћато
Реализатори:	Јово Ћато
Општи циљеви:	Унапређивање стручних знања, вештина и способности наставника средњих пољопривредних школа, неопходних за остваривање циљева и исхода образовања.
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са најновијим конструкцијама трактора, прикључних машина и комбајна; Овладавање новим методама одржавања радне исправности пољопривредне технике; Оспособљавање да сложене конструкције и сложене функције појединих система пољопривредне технике приближе ученицима; Оспособљавање за изналажење оптималних наставних садржаја којима ће се најефикасније реализовати задати циљеви и исходи; Оспособљавање за коришћење савремене пољопривредне технике у практичној настави и пољопривредној производњи

Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конструкције, принципи рада и тенденције развоја пољопривредне технике у воћарству. 2. Конструкције, принципи рада и тенденције развоја пољопривредне технике у ратарству. 3. Аутоматизација пољопривредне технике (примена стандарда „ISO 11783“. 4. Уређаји и технике наводњавања. 5. Биогорива. 6. Руковање, подешавање и одржавање пољопривредне технике (трактори, прикључне машине и комбајни различитих произвођача).

768

УНАПРЕЂИВАЊЕ ТЕСТОВА

K1

П: 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Љубинка Динић, Наташа Стојановић
Реализатори:	Љубинка Динић, Мирјана Киш Марјанов
Општи циљеви:	Унапређење знања и вештина наставника у процесу оцењивања ученика у тестирању
Специфични циљеви:	Унапређивање знања наставника за израду задатака свих нивоа и димензија и модела решења, уз избор типа задатака зависно од компетенција
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	16-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програма семинара.
2. Тест по новој парадигми учења.
3. Квалитативно усавршавање у тестирању.
4. Оптимизација теста.
5. Модел решења у више димензија.
6. „Мини“ и „дуги“ ситуирани задаци.
7. Избор типа задатака за проверу компетенција – кључ успеха у процени постигнућа.
8. Задаци са „потенцијалом“.
9. Евалуација програма.

769

УПРАВЉАЊЕ И ОСНОВНО ПРОГРАМИРАЊЕ КУМА ТИПА EMCO CONCEPT 55 SA SINUMERIK 840D (СТРУГ/ГЛОДАЛИЦА)

K1

П: 6, 8

Институција:	"Политехника" - школа за нове технологије Булевар Зорана Ђинђића 152а 11000 Београд
Координатор:	Јован Милетић mileticj@gmail.com 060/277-50-58
Аутори:	Јован Милетић, Драган Димитријевић, Милан Милосављевић
Реализатори:	Јован Милетић, Драган Димитријевић, Милан Милосављевић
Општи циљеви:	Повећање нивоа знања и вештина у имплементацији нових технологија; Развијање способности за реализовање наставе из области КУМА
Специфични циљеви:	Надоградња стечених знања и вештина у програмирању КУМА; Стицање практичних искустава, вештина и знања у програмирању и управљању КУМА
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	10
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Упознавање са програмирањем и управљањем КУМА.
2. Рад са тастатуром упр. јединице и уносом података.
3. Начини рада упр. јединице (ручни, аутоматски, инкрементални, реф. тачка, рад упр. јединице у међумеморији).
4. Дефинисање значајних тачака КУМА.
5. Преднамештање алата на машини и ван машине.
6. Мерење и уношење корекција алата.
7. Писање програма за мање сложене делове, употребом елементарних функција за кретање алата.
8. Подешавање КУМА машине за рад по програму добијеном ручним програмирањем.
9. Израда радног дела на машини.

770

УПРАВЉАЊЕ МЕДИЦИНСКИМ ОТПАДОМ (УМО) – НОВА ДИМЕНЗИЈА У
РАЗВОЈУ БЕЗБЕДНОГ РАДНОГ ОКРУЖЕЊА

K1

П: 6

Институција:	Медицинска школа Вељка Дугошевића бб 11000 Београд
Координатор:	Снежана Милановић mmilanovicmd@yahoo.com 063/875-75-64 011/241-54-43
Аутори:	Снежана Милановић, Јадранка Абузеид, Крејг Чендлер, Јан Тесинк, Верица Јовановић, Бранислава Матић
Реализатори:	Снежана Милановић, Ана Мршуља, Милена Стојичић, Стојан Алексов, Александра Христић, Јелена Илић - Живојиновић
Општи циљеви:	Едукација и оспособљавање наставника да иновирају садржаје наставних програма у складу са потребама струке, научним сазнањима и одрживом развоју
Специфични циљеви:	Успостављање широке основе знања и стицање вештина у области управљања медицинским отпадом у циљу очувања здравља и превенције болести
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, медицинска сестра – васпитач
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Садржај стратешких докумената (националних и међународних законских и подзаконских аката) у области управљања медицинским отпадом –УМО.
2. Дефиниција медицинског отпада, врсте, састав, ризици и опасности који доводе до поремећаја здравља.
3. Основни принципи УМО (Успостављање процеса разврставања/раздвајања отпада, у коме се отпад раздваја према различитим начинима прераде и одлагања; Смањивање производње и количине медицинског отпада; Управљање отпадом на начин којим се не угрожава здравље људи и животна средина; Шифре у Европском и српском каталогу отпада; Дефинисање отпада у Европском каталогу отпада на основу три критеријума:
  - а) Порекло отпада (18);
  - б) Процес током којег настаје отпад (18 01-мед.отпад);
  - в) Тип отпада (18 01 01-оштри предмети, 18 01 03-инфективни отпад и др); Основни принципи паковања и обележавања медицинског отпада, унутрашњи и спољашњи транспорт медицинског отпада.
4. Одговарајуће руковање, обрада и одлагање отпада према категорији отпада смањује трошкове и помаже очувању и заштити јавног здравља;

Раздвајање – одговорност произвођача или ствараоца отпада; Обављање раздвајање медицинског отпада што је могуће ближе месту његовог настанка; Оквирне директиве – ADR , за друмски транспорт и RID, за железнички транспорт засноване на моделима прописа Уједињених нација; Подврсте типова отпада, одреднице из домаћег каталога отпада као најприкладнијег система класификације отпада за коришћење у Републици Србији; Европски каталог дефинисан како би се увела заједничка терминологија широм земаља Европске заједнице и побољшало управљање отпадом (директива Савета бр. 2000/532/ЕС). Овај документ представља списак отпада и у складу је са Европском директивом у вези са отпадом, бр. 75/442/ЕЕС. Документ није коначан и повремено се допуњава и мења (ревизија Европског каталога отпада).

771

УПРАВЉАЊЕ ТРЖИШНИМ ПРОМЕНАМА У ТУРИЗМУ И ХОТЕЛИЈЕРСТВУ

K1

П: 6

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Слободан Унковић, Крунослав Чачић, Јован Попеску, Весна Спасић, Слободан Черовић, Радмила Живковић, Ангелина Његуш, Никица Радовић, Ивана Брдар, Данијел Павловић
Реализатори:	Слободан Унковић, Крунослав Чачић, Јован Попеску, Весна Спасић, Слободан Черовић, Радмила Живковић, Ангелина Његуш, Никица Радовић, Ивана Брдар, Данијел Павловић
Општи циљеви:	Формирање и развој знања; Едукација и информисање учесника
Специфични циљеви:	Интердисциплинарни приступ наставним темама; Подстицање на самостално стварање и стално праћење збивања у струци
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Савремени трендови на међународном и домаћем туристичком тржишту и утицај процеса глобализације пословање.
2. Стратегијски раст и развој хотелских предузећа на туристичком тржишту.
3. Промене у структури туристичке тражње и нови приступи туроператора креирању и дистрибуцији туристичких аранжмана самостално или кроз процес интеграције.
4. Савремени концепти управљања туристичком дестинацијом ради обезбеђења њеног одрживог развоја.
5. Понашање и заштита потрошача на туристичком тржишту.
6. Информациони системи као подршка пословању у туризму и хотелијерству и управљању туристичком дестинацијом.

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Љубинка Динић, Наташа Стојановић
Реализатори:	Љубинка Динић, Мирослав Станчић, Зорица Костић
Општи циљеви:	Усвајање савременог приступа развијања кључних компетенција ученика и развијање компетенције за извођење и оцењивање усмених одговора на испитима
Специфични циљеви:	Стицање теоријске основе о формама усмених испита; Унапређивање знања и вештина у процесу извођења и оцењивања; Мотивисање за примену у пракси
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	16-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Програм семинара.
2. Теоријска основа (разговор о досадашњим искуствима; представљање теоријске основе, учесници у групама развијају листе за проверу плана извођења усменог испита).
3. Испит из угла испитних кандидата (представљање теоријске основе кроз презентацију; опрезентација примера из праксе, дискусија и закључци).
4. Проблем постављања питања на усменом испиту (на основу текст водича, учесници семинара, у групама, обрађују теме методом експертске слагалице – погрешне форме питања, како помоћи код потешкоћа у давању одговора, фактори који утичу на оцењивање, принцип „дати шансу“ – израђују плакат за своју тему).
5. Састављање ситуацијских задатака за усмени испит (модератор представља основне принципе за израду ситуацијског задатка; учесници у групама израђују ситуацијске задатке; учесници у групама израђују критеријуме и индикаторе за проверу квалитета задатака).
6. Начела оцењивања за усмени испит (учесници развијају листе за оцењивање усмених одговора).
7. Извођење усменог испита са оцењивањем (извођење усменог испита, израда предлога мера за оптимизацију).
8. Проверене компетенције на усменом испиту (учесници раде на извођењу проверених компетенција кроз пројектни рад).
9. Евалуација програма.

773

УТИЦАЈ КАРАКТЕРИСТИКА ГРУПЕ НА ЕФЕКТЕ АКТИВНОГ И КООПЕРАТИВНОГ УЧЕЊА

K1

П: 5, 6

Институција:	Економски факултет Ђуре Пуцара Старог 3 34000 Крагујевац
Координатор:	Мирјана Тодоровић mtodorovic@kg.ac.rs 064/196-37-02 034/303-539
Аутори:	Мирјана Тодоровић, Милан Чупић, Милена Јовановић-Крањец
Реализатори:	Мирјана Тодоровић, Милан Чупић, Милена Јовановић-Крањец
Општи циљеви:	Унапређење образовно-васпитног рада кроз повећање дидактичко-методичке компетентности и оспособљавање наставника за рад са групама различитих особености
Специфични циљеви:	Континуирани професионални развој; Унапређивање сопствене наставне праксе; Размена искустава и унапређење педагошког рада; Оспособљавање за стални процес самовредновања
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Увод – циљеви и начин реализације радионице.

Прва сесија:

1. Основе рада са групама у наставно-образовно процесу (Указати на значај карактеристика групе и специфичних услова рада са групама различитих карактеристика на ефекте наставно-образовног процеса и на улогу наставника у реализацији групног рада.
2. Стратегије креирања група (Упознати учеснике са стратегијама креирања и обликовања група и ефектима примене тих стратегија на процес активног и кооперативног учења. Указивање на могућности примене различитих приступа у формирању група).

Друга сесија:

1. Управљање групама и радним амбијентом (Повећање компетенције учесника за управљање групама и временом у наставно-образовном процесу).
2. Друштвени аспект наставно-образовног процеса (Развој вештина наставника за прилагођавање наставних активности различитим типовима групе и учење ученика неуједначених способности).
3. Условљеност активног и кооперативног учења карактеристикама групе (Упознавање учесника са утицајем различитих карактеристика групе на ефекте активног и кооперативног и педагошким користима активног учења.).
4. Вежба – Идентификовање свих фактора који су везани за лошу радну атмосферу, односно фактора који негативно утичу на процес учења, а повезани су са карактеристикама групе са којом се ради (из перспективе наставника и из перспективе ученика).

5. Дискусија о темама – Проблем неприпремљених и незаинтересованих ученика; Повећање нивоа разумевања градива; Презентовање; Дискусија; Закључци; Препоруке.

Трећа сесија:

1. Технике критичког читања као претпоставка активног и кооперативног учења у групама различитих карактеристика.
2. Вежба – примена техника критичког читања.
3. Условљеност примене стратегија активног и кооперативног учења карактеристикама групе (Упознавање учесника са методама ефикасног и ефективног рада са групама различитих карактеристика; оспособљавање наставника за реализацију специфичних типова групних вежбања примерених величини групе; оспособљавање наставника за реализацију стратегија активног учења).
4. Вежбе когнитивног развоја и истраживачке вежбе.
5. Радионица – сваки учесник за одабрану различиту наставну јединицу креира симулацију реалне проблемске ситуације и излаже је учесницима; дискусија и закључци; препоруке радионица и организовање квизова знања.
6. Дискусија – Како обезбедити интерактивност у раду са групама различитих карактеристика и активно учешће ученика у условима рада са групама различитих карактеристика; Идентификовање могућих решења, закључци и препоруке.

Четврта сесија:

1. Реализација радионица уз уважавање различитих карактеристика групе, теме – Рачуноводствена регулатива; Значај рачуноводствених информација; Основна и обртна средства.
2. Састављање финансијских извештаја.
3. Вежба – Наставници бирају једну наставну јединицу и креирају идентичне радионице; дискусија и закључци.

Пета сесија:

1. Евалуација ученика и самовредновање наставника – радионица.
2. Завршни део; евалуациони упитници; дискусија.

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Веран Станојевић, Ана Лукић
Реализатори:	Ана Лукић, Мирјана Бојичић
Општи циљеви:	Стварање интердисциплинарних веза у изградњи појмова као предуслов за трајно стицање знања
Специфични циљеви:	Примена савремених метода (метода контрастирања) ради указивања на специфичности појмова који се обрађују у односу на друге појмове
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	16-25
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

Уводни део – циљеви семинара.

1. Дефинисање и објашњавање значења градивних и збирних именица са више аспеката (значај који на развој аналитичког мишљења код деце може имати размишљање о језичком изражавању категорија бројивог и небројивог; градивне и збирне именице у српском језику су облици испољавања категорије небројивог, те да њихово савладавање подразумева претходно разграничење опредмећеног и неопредмећеног света).
2. Примери из праксе (решавање теста обнављање знања из ове области; решења задатака и анализа; презентовање радова истраживања – збирне и градивне именице, које је спровео аутор семинара).
3. Радионица – Писање сценарија за час (Уводно излагање о писању сценарија; случајним избором учесници ће бити подељени у групе. Теме које се обрађују су: збирне и градивне именице кроз интегративно учење; збирне и градивне именице у корелацији са другим предметима – математика, свет око нас, народна традиција...; презентација радова, дискусија и коментари водитеља).
4. Радионица – Креативна учионица (Учесници се игром „Помешај се“, случајним избором деле у групе: прва група ће бити посласличари, друга група уметници – вајари, сликари, трећа група саставља тематски квиз и четврта група пише песме или приче у вези са обрађеном темом; презентације радова и коментари водитеља).
5. Задаци за практичан рад учесника (Задатак за учеснике је да у року од месец дана ураде истраживање о теми збирне и градивне именице; резултате истраживања шаљу на e-mail водитеља analukic70@open.telekom.rs).
6. Евалуација.

Институција:	Филолошка гимназија Каменичка 2 11000 Београд
Координатор:	Душко Бабић dusko.babic@yahoo.com 064/645-46-47 011/252-63-62
Аутори:	Душко Бабић, Ђина Ђелмаш
Реализатори:	Душко Бабић, Ђина Ђелмаш
Општи циљеви:	Јачање компетенција наставника у примени савремених метода наставе; Професионално оснаживање наставника за мотивисање ученика; Подстицање креативности наставника
Специфични циљеви:	Подстицање креативности наставника; Размена искустава о примени добрих и успешних наставних метода и стратегија у настави српског језика и књижевности
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам и претпоставке активне наставе.
2. Методе активне наставе српског језика и књижевности (примери из програма основне и средње школе).
3. Улога уџбеника у креирању активне наставе.
4. Додатни рад у настави књижевности
5. Оцењивање као фактор активне наставе.

Институција:	Друштво за српски језик и књижевност Србије Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Вељко Брборић drustvosj@fil.bg.ac.rs 063/841-31-92
Аутори:	Милорад Дешић
Реализатори:	Милорад Дешић, Зора Дешић
Општи циљеви:	Унапређивање знања наставника о акценту српског књижевног језика; Унапређивање знања наставника из методике наставе српског књижевног акцента
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за: препознавање и усвајање српског књижевног акцента, уочавање разлика између дијалекатског и књижевног акцента, примену знања и вештина из области акцента у настави говорне културе и књижевности, примену знања и вештина из области акцента у ваннаставним активностима, планирање наставе акцента, праћење усвојености правила акцентуације и оцењивање ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама

у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Одређивање појма акцента (реченични акценат и акценат речи, излагање о акценту уопште и о српском књижевном акценту, рад на припремљеним примерима и примерима које предлажу учесници).
2. Основне разлике између књижевног и дијалекатског акцента, поређење примера књижевног и дијалекатског акцента (укључивање дијалекатског акцента из регија у којима раде учесници семинара).
3. Упознавање са фазама учења и усвајања српског књижевног акцента (уочавање места акцента, разликовање дугих и кратких акцената, разликовање узлазних и силазних акцената, представљање принципа поступности уз активно учешће полазника семинара).
4. Одређивање акценатских целина (повезивање са појмом енклитика и проклитика).
5. Акцентовање речи у синтагмама, реченицама и краћим текстовима, индивидуални рад и размена у групама.
6. Повезаност акцента са основним вредностима говора (јачином, висином, паузом, темпом и ритмом), представљање и анализа већих говорних целина из снимљеног материјала.
7. Остваривање акцента при изражајном читању, рецитовању и изговору на сцени, слушање и анализа снимљеног материјала и примера које припремају учесници семинара.

8. Примена принципа поступности у планирању и реализацији наставе акцента, анализа примера наставничких планова и припрема за извођење часова из области акцента (самостални рад учесника, размена у групама).
9. Начини праћења усвојености акцента и оцењивање ученика, анализа аудиоматеријала, вежби и начина проверавања степена усвојености акцента; оцењивање ученика.

Институција:	Техничка школа „9. мај“ Краља Петра I 2 21400 Бачка Паланка
Координатор:	Југослава Лулић jululic@hotmail.com 064/134-03-18
Аутори:	Југослава Лулић, Славица Гомилановић
Реализатори:	Снежана Марковић, Југослава Лулић, Славица Гомилановић, Нада Пуртић, Драгица Грађин
Општи циљеви:	Упознавање са могућностима примене ИКТ у настави српског језика и књижевности и страних језика; развијање дигиталних компетенција наставника
Специфични циљеви:	Развијање свести о промењеној улози наставника и ученика у XXI веку; усвајање основних знања о електронском учењу и алатима за ел. учење; Развијање педагошких вештина потребних за рад са дигиталном генерацијом; Оспособљавање за израду наставне јединице или теме уз функционалну примену једног или више изучаваних алата
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка

школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Настава у XXI веку – нова улога наставника и ученика, електронско учење, дидактичко-методичке основе примене ИКТ у настави српског језика и књижевности и страних језика.
2. Интернет као средство комуникације и интеракције у настави, алати за електронско учење и њихова примена у настави језика и књижевности (блог, електронски портфолио, концептуалне мапе, вики, Хот-потејтос), трендови у образовању везани за електронско учење.

Институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду Центар за стално образовање и евалуацију Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Ивана Трбојевић csoe@fil.bg.ac.rs 011/ 263-93-44
Аутори:	Љиљана Бајић
Реализатори:	Љиљана Бајић, Зона Мркаљ, Миодраг Павловић
Општи циљеви:	Упознавање наставника са новим приступима тумачењу књижевноуметничког текста
Специфични циљеви:	Остваривање интерпретације књижевног текста увидом у читалачке компетенције ученика; Коришћење медија и Интернета у настави књижевности.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (7 бодова)

Садржај и активности:

Подстицање креативних дијалога поводом различитих пројеката за истраживачко читање; групни рад у методичким радионицама.

Теме:

1. Читалац и текст у савременој настави књижевности.
2. Савремени приступи интерпретацији књижевноуметничког текста (рецепцијски, наратолошки...).
3. Коришћење медија и интернета у настави књижевности.

Институција:	Задужбина Илије М. Коларца Студентски Трг 5 11000 Београд
Координатор:	Олгица Стефановић predavanja@kolarac.rs 060/150-88-98 011/328-24-67
Аутори:	Душка Кликовац, Весна Ломпар
Реализатори:	Душка Кликовац, Весна Ломпар
Општи циљеви:	Усавршавање и осавремењивање наставе српског језика
Специфични циљеви:	Програм подразумева коришћење лингвометодичких предлога који треба да буду подстицај да се освежи настава граматике новим решењима која ће заинтересовати ђаке и олакшати им усвајање новог градива
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Употреба вицева и афоризама у настави српског језика.
2. Графичко обликовање задатака из граматике; илустрације као део задатака.
3. „Језичке мозгалице“ – посебан тип логичких задатака из граматике.
4. Анализа и самосталан рад полазника семинара на радном материјалу (одабир шале или креирање шале за одговарајућу област граматике).
5. Провера усвојености садржаја програма.
6. Евалуација програма семинара.

Институција:	Задужбина Илије М. Коларца Студентски Трг 5 11000 Београд
Координатор:	Олгица Стефановић predavanja@kolarac.rs 060/150-88-98 011/328-24-67
Аутори:	Душка Кликовац, Балша Стипчевић
Реализатори:	Душка Кликовац, Балша Стипчевић
Општи циљеви:	Подизање степена познавања норми стандардног језика, будући да је стандарднојезички систем сам по себи веома сложен.
Специфични циљеви:	Оспособљавања полазника за правилно писмено изражавање, неговање писмености и писане културе, усавршавање наставе српског језика и за редиговање текстова
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводна излагања – интерпункција реченице у српском језику.
2. Принципи интерпункције, интерпункцијска правила за писање запете, двочачке, црте (разлике између црте и цртице); случајеви употребе тих знакова које правопис није предвидео.
3. Вежбе – интерпунгирање одабраних текстова на припремљеном радном материјалу (готови текстови – исечци из новина, часописа и књига).

ЈЕЗИК И КОМУНИКАЦИЈА У ШКОЛАМА НА ПОДРУЧЈУ ПРИЗРЕНСКО-ТИМОЧКОГ ДИЈАЛЕКТА

К1

П: 4,6

Институција:	Друштво за српски језик и књижевност Србије Студентски трг 3 11000 Београд
Координатор:	Наташа Томић ntomic71@gmail.com 064/257-88-65 016/214-907
Аутори:	Биљана Мичић, Наташа Томић, Биљана Ђорђевић
Реализатори:	Биљана Мичић, Наташа Томић, Биљана Ђорђевић
Општи циљеви:	Повећање нивоа компетенција запослених у образовању кроз примену норми српског књижевног језика и комуникацијских вештина у хоризонталној и вертикалној подели одговорности у образовно-васпитним установама на подручју призренско-тимочког дијалекта
Специфични циљеви:	Подизање нивоа писане и говорне културе; развијање способности за уочавање и отклањање језичких слабости; Развијање смисла за правилно и економично писмено и усмено изражавање; унапређивање комуникацијских вештина и неговање сарадничких односа
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња

стручна школа и уметничка школа, васпитач у предшколској установи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/ помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Општи појмови о језику и комуникацији.
2. Раслојавање језика (социјално, територијално, индивидуално, функционално).
3. Особености призренско-тимочкога дијалекта у односу на стандардни српски језик.
4. Граматичке и правописне грешке у вођењу школске документације и службене преписке.
5. Говорна култура, место, улога и значај у образовно-васпитним установама на подручју призренско-тимочкога дијалекта.
6. Разматрање чинилаца ефикасне комуникације на примерима у школској пракси.
7. Језичка уједначеност као предуслов успешне комуникације.

Институција:	Друштво за српски језик и књижевност Србије Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Вељко Брборић drustvosj@fil.bg.ac.rs 063/841-31-92
Аутори:	Бошко Сувајџић, Вељко Брборић
Реализатори:	Миодраг Павловић, Милорад Дешић, Милан Стакић, Душка Кликовац, Весна Ломпар, Рајна Драгићевић, Вељко Брборић, Александар Милановић, Ана Батас, Зона Мркаљ, Душан Иванић, Љиљана Бајић, Бошко Сувајџић, Мило Ломпар, Зорица Несторовић, Славко Петаковић, Милан Алексић, Миодраг Павловић, Тања Ракић, Оливера Радуловић, Љиљана Петровачки, Бранка Јакшић Провчи, Валентина Питулић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање наставника српског језика и књижевности који раде у основним и средњим школама у Републици Србији
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са новим сазнањима у науци о језику и науци о књижевности и развијање свести о континуираном усавршавању и праћењу релевантне научне и стручне литературе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне

наставе – основна школа, наставник предметне
наставе – гимназија, наставник општеобразовних
предмета – средња стручна школа, наставник
у школи за образовање одраслих, наставник
општеобразовних предмета – у средњој
уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),
сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Теме које се односе на језичку културу у наставном процесу – говорне и писмене вежбе у настави, правопис српског језика, функционални приступ синтакси.
2. Лексика и фразеологија у настави, акценат српског језика, морфологија и творба речи, историја књижевног језика у настави.
3. Теме из књижевности – методички приступ књижевном делу, тумачење епске и лирске песме у настави, тумачење приповетке, тумачење романа и драмског дела, методички приступ епохи и правцу.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Цара Душана бб 32100 Чачак
Координатор:	Љиљана Војиновић rccsacak@eunet.rs 064/642-41-33 032/320-100
Аутори:	Данијела Ковачевић Микић, Станислава Арсић
Реализатори:	Данијела Ковачевић Микић, Станислава Арсић
Општи циљеви:	Повезивање наставе српског језика са појавама у савременом језику и књижевности; Неговање говорне културе применом иновативних метода рада.
Специфични циљеви:	Проучавање промена у стандарднојезичкој норми и псеудонорми (англосрпски); Корелација са другим предметима и унутар предмета (књижевност, граматика).
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Неговање правилног изговора (ортоепске вежбе, дикција у медијима, дијалекатски акценти, реторски шумови).
2. Нормирани облици речи и структура реченица (коректорске и лекторске вежбе, грешке у медијима, натписима и исписима, видео-клипови, дијалекатска огрешења о морфолошку и синтаксичку норму).
3. Богађење речника (проучавање механизма именовања и именоиграње, квизови, језичке игре и друштвене игре са лингвистичким правилима).
4. Развијање умећа усменог и писаног изражавања – приповедања, осмишљања, описивања, дијалога, аргумендовања и др.;
5. Развијање стандарда за област усменог изражавања.
6. Коришћење савремених средстава комуникације у настави српског језика – образовних портала, друштвених мрежа, мобилних телефона.
7. Диференцирање и индивидуализовање наставе.
8. Примена социодрамских радионица, усмерених игара и дебата у настави српског језика.
9. Прављење и коришћење албума примера огрешења о језичку норму (тзв. црних бисера) и мапа ума.
10. Примена искустава са семинара у редовној настави, али и ваннаставним и ваншколским активностима – богађење школских програма.
11. Програмирање и кориговање рада на основу самовредновања и праћења напредовања ученика и др.

Институција:	Друштво учитеља Београда Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Петар Анокић petar.a@sbb.rs 064/860-54-62 011/324-53-85
Аутори:	Мирослав М. Маринковић, Горица Ивановић
Реализатори:	Зорица Вукајловић, Горица Ивановић
Општи циљеви:	Оснаживање и унапређивање компетенција учитеља за индивидуализовани приступ у почетној настави читања и писања
Специфични циљеви:	Да комплексном методом у настави почетног читања и писања деца усвоје слова и савладају технике читања и писања са разумевањем прочитаног и написаног
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Припрема и реализација прве и друге етапе примене комплексне методе (Упознавање са илустрованом разредном словарицом и индивидуалним ученичким словарицама – начином употребе (именовање и читање слова); Упознавање и оспособљавање полазника семинара са облицима рада прве и друге етапе; анализа ученичких свезака ранијих генерација; дискусија).
2. Трећа етапа комплексне методе – обрада штива прве збирке и графичка припрема за писана слова (Настава почетног писања писаним словима применом Радне свеске за писана слова; Берза идеја; усвајање садржаја правописа и граматике кроз примере; Анализа и израда плана и програма за ову област; анализа ученичких свезака).
3. Развијање логичког читања путем друге збирке штива са диференцираним задацима – примена четврте етапе комплексне методе (Анализа и прављење плана и програма применом четврте етапе; Анализа и писање сценарија за час – сплет активности, артикулација часа; анализа ученичких свезака; Процењивање и оцењивање исхода, препознавање типичних грешака у писању писаног текста путем примера; панел дискусија).
4. Евалуација семинара.

Институција:	Удружење грађана “Конквис” - Култура, Настава, Комуникације, Васпитање, Издаваштво - Сврљиг Радетова 25 18420 Сврљиг
Координатор:	Наташа Ћирић natkic67@yahoo.com 064/219-15-97 018/217-497
Аутори:	Жилијета Кривокапић, Наташа Ћирић, Лидија Петковић, Сања Златановић
Реализатори:	Наташа Ћирић, Лидија Петковић
Општи циљеви:	Унапређивање васпитно-образовног рада и повећање његове укупне ефикасности; Оспособљавање наставника за нове облике учења заснованих на савременим теоријама; Предочавање језичких знања у савременим комуникацијским приликама; Развијање способности учачања и отклањања недоумица; мотивација за професионално усавршавање; Развијање компетентности учитеља и наставника у наставном процесу
Специфични циљеви:	Унапређивање васпитно-образовне праксе; Иновирање и уједначавање приступа наставним садржајима; Иновирање у приступу ученицима; Усаглашавање захтева у писаној и говорној култури у предметној и разредној настави; Подстицање учитеља и наставника на размену искустава и критичко сагледавање сопствених искустава; Превазилажење неусаглашености у приступу градиву четвртог и петог разреда

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)
Садржај и активности:	<p>Први тематски део:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми ученика у вези са градивом српског језика; 2. Разлике у приступу градиву у четвртог и петог разреда; 3. Разлике у терминологији која се користи у четвртог и петог разреда; 4. Разлике у приступу градиву у говорној и писаној култури; 5. Разлике у оцењивању. 6. Радионице се односе на г наведену проблематику – Утврђивање постојећих разлика кроз анкете; Размена искустава између учитеља и наставника у оквиру дискусије; Кораци у превазилажењу неусаглашености; Решавање проблема на више начина; Превазилажење разлика у говорној култури; Превазилажење разлика у писаној култури; Превазилажење разлика у оцењивању. <p>Други тематски део:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми које ученик има при преласку са разредне на предметну наставу; 2. Проблеми ученика због преласка са наставе са учитељем на наставу са наставницима; 3. Улазак у потпуно нову и непознату ситуацију и неизвесност; 4. Могући проблеме наставника у току наставног процеса у вези са односом наставник-ученик. 5. Радионице: И ми смо били деца; У туђим ципелама. 6. Евалуација семинара.

Институција:	Филолошка гимназија Каменичка 2 11000 Београд
Координатор:	Александра Антић alex44@eunet.rs 064/257-84-70 011/213-30-47
Аутори:	Александра Антић
Реализатори:	Александра Антић
Општи циљеви:	Подизање степена познавања и неговања стандардне језичке акценатске норме, пре свега у наставном процесу, али и у социјалном домену говорне културе
Специфични циљеви:	Оспособљавање полазника за усвајање лексичко-силабичког модела у настави акцената и неговање акценатске норме књижевног језика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. О особеностима новоштокавске акценатске норме и правилима за акцентовање речи – лексичко-силабичка метода за усвајање акцената речи, примена таквог модела у остваривању садржаја наставног програма акценати.
2. Вежбе и решавање задатака (решавање, у групама, задатака на радном материјалу 1 у којем је примењен представљени модел, извештавање о успешности решавања задатака; састављање нових задатака уз примену лексичко-силабичког модела на радном материјалу два).
3. Дискусија и коментарисање задатака.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@gsu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Жељка Лукић Радојичић, Катарина Чарапић
Реализатори:	Жељка Лукић Радојичић, Катарина Чарапић
Општи циљеви:	Пружање практичне помоћи учитељима да замене предавачку наставу, при обради граматике, за креативну реализацију путем интерактивних метода рада
Специфични циљеви:	Јачање професионалних компетенција учитеља за креативнију наставу граматике; Иновирање приступа обраде граматике у циљу функционалнијег усвајања знања
Циљна група:	наставник разредне наставе, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (15 бодова)

Садржај и активности:**УЧЕЊЕ УЧЕЊА:**

1. Упознавање учесника са иновативним методама при обради и утврђивању граматичких садржаја кроз практичну организацију хомогених и хетерогених група, са акцентом на поделу улога унутар група ради подједнаке поделе рада и међусобне одговорности.
2. Кооперативно учење – упознавање са иновативним моделима наставе, као што је интегративна настава, проблемска настава, амбијентална настава, различити нивои сложености обрадом одређених граматичких садржаја.
3. Креирање наставне јединице из одређене области граматике путем иновативних наставних метода.
4. Фонетика – Правила акцентовања; Интерактивно учење у стваралачкој настави граматике; Примена мотивационих игара као увод у различите делове речи и дужине акцента да би се кроз следећу активност учесници бавили упоређивањем књижевног и дијалекатског акцента ради кориговања како сопственог тако и ученичког изговора.
5. Правопис – Учим да користим Правопис; управни говор; хумор и комика у служби учења, позајмљенице и туђице у српском језику; Практична примена правописа кроз корекцију СМС, креирање блогова и постављање ФБ садржаја; Уочавања правописних неправилности, које ће послужити као подстицајно наставно средство при обради правописних садржаја; Радионице, кроз дискусију две супротстављене групе, драматизација неке од понуђених ситуација приликом које ће симулирати правилан и неправилан изговор.
6. Морфологија и синтакса – Теоретско предавање о морфологији и синтакси као саставним деловима граматике; Мотивационе игре као увод у разликовање врста речи, врста реченица, реченичних чланова и граматичких категорија променљивих врста речи; Креирање сценарија

часа кроз амбијентално учење; Свака група се бави различитим задацима – обрада врста речи кроз амбијентално учење; обрада реченичних чланова кроз амбијентално учење; обрада врста реченица кроз амбијентално учење; обрада граматичких категорија променљивих врста речи кроз амбијентално учење; Повезивање наставе граматике са наставом књижевности кроз обрађене књижевне текстове ради избегавања „граматизирања“ (што је чест пример погрешног приступа реализацији наставе граматике у млађим разредима основне школе); Презентација примене добијеног наставног средства (продукта радионичарског рада) – шарени граматички воз.

7. Граматичка лепеза – Састављање питања у складу са нивоима образовних стандарда; Теоретско предавање о индивидуализацији наставе путем различитих нивоа сложености – Ниво памћења и разумевања; Ниво примене наученог; Ниво анализе наученог; Ниво синтезе и евалуације наученог; Састављање питања у складу са Блумовом таксономијом; „Лепеза питања“, ново веома примењиво наставно средство које учесницима може да послужи у наставној пракси при провери усвојености садржаја и других наставних предмета.

МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП ОБРАДИ КЊИЖЕВНОСТИ У МЛАЂИМ РАЗРЕДИМА

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Жељка Лукић Радојичић, Катарина Чарапић
Реализатори:	Жељка Лукић Радојичић, Катарина Чарапић, Оливера Петровић, Зденка Миливојевић, Марица Николић
Општи циљеви:	Пружање практичне помоћи учитељима да замене предавачку наставу, при обради књижевности, за креативну реализацију путем интерактивних метода рада
Специфични циљеви:	Јачање професионалних компетенција учитеља за креативнију наставу књижевности; Иновирање приступа обраде књижевности у циљу функционалнијег усвајања знања
Циљна група:	наставник разредне наставе, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (15 бодова)

Садржај и активности:

1. Народна књижевности – Обрада садржаја народне књижевности у млађим разредима кроз рад у пару, групни облик и путем кооперативног учења. Први део радионице подразумева мотивационе игре, којима се учесници уводе у свет одређене народне књижевне врсте, формулисане кроз неку кључну реч, асоцијативан или контрастни цртеж или стиховану слагалицу. У другом делу радионице предвиђена је реализација хоризонталне повезаности унутар предмета односно стварање нове наставне јединице којој ће претходна књижевна врста бити подстицај и мотивација.
2. Бајке – Анализа бајки Десанке Максимовић, Х.К. Андерсена, Браће Грим и Гроздана Олујић применом различитих нивоа сложености; Путем групног облика рада, кроз четири разреда, интерактивним приступом, учесници приступају изради сценарија часа за одређену бајку на основу добијених стваралачких задатака (циљ ове радионице је побуђивање свести учесника о великој потреби увођења диференциране наставе у учионице).
3. Различити нивои сложености – Дорада питања РНС за проверу усвојености књижевних садржаја у складу са Блумовом таксономијом, индивидуална анализа сопствене праксе у оцењивачком процесу.
4. Роман – Карактеризација ликова у роману Бела Грива; Преузимање драмске улоге и разумевање утицаја писања из угла улоге на ослобађање ученичких потенцијала при говорном и писменом изражавању; Оспособљавање учесника за примену кооперативног учења у обради сложеног књижевног дела и мотивација ученика за читање обимног дела; Креирање применљивог наставног средства.
5. Поезија – Обрада збирке поезије Јована Јовановића Змаја, Добрице Ерића, Душана Радовића и Милована Данојлића путем кључних речи и читалачких кругова; Радионица – обрада збирке поезије путем симулације конкретне наставне ситуације (организација рада на збирци песама путем динамичног, истраживачког и стваралачког приступа који ће ученике мисаоно и емотивно ангажовати и изазвати њихову радозналост за садржаје целе збирке песама).

МОТИВИСАЊЕ УЧЕНИКА ЗА ЧИТАЊЕ КЊИЖЕВНИХ ДЕЛА

K1

П: 4, 5

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Мирјана Стакић, Миомир Милинковић
Реализатори:	Мирјана Стакић, Миомир Милинковић, Љиљана Костић, Мирјана Чутовић
Општи циљеви:	Едукација учитеља, наставника за примену различитих типова мотивационих поступака којима се подстиче радозналост ученика да се књижевно дело прочита
Специфични циљеви:	Упознавање и оспособљавање за примену различитих врста методичких поступака у о-в раду којима се ученици мотивишу да књижевно дело прочитају
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Предавања о различитим методичким поступцима који се могу примењивати за мотивисање ученика да прочитају књижевна дела.
2. Артикулација часа која полази од мотивисања ученика за читање књижевног дела усмереног ка проблемској интерпретацији уметничког текста.
3. Практично оспособљавање учитеља, наставника и професора за мотивисање ученика за читање књижевних дела у оквиру вежби и радионица за примену мотивационих поступака заснованих на личном искуству ученика, самом књижевном тексту, књижевнотеоријској и књижевноисторијској основи, ликовној, музичкој и филмској уметности, општекултурним садржајима, интернету, лингвистичко-стилистичкој основи и филозофској, социолошкој и историјској основи.

ОРГАНИЗАЦИЈА, САДРЖАЈИ И НАЧИНИ РАДА СА ТАЛЕНТОВАНИМ
УЧЕНИЦИМА У ОБЛАСТИ СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Институција:	Регионални центар за таленте БЕОГРАД 2 Устаничка 64 11000 Београд
Координатор:	Никола Срзентић talenti10@open.telekom.rs 064/423-37-34 011/243-13-13
Аутори:	Никола Срзентић, Данијела Андрејић, Сања Благојевић Бошковић
Реализатори:	Данијела Андрејић, Соња Бањац, Зона Мркаљ, Миодраг Павловић, Сања Благојевић Бошковић
Општи циљеви:	Утврдити облике рада, теме и специфичне садржаје у редовној и додатној настави српског језика и слободним активностима, као и начин њихове обраде
Специфични циљеви:	Подстицати развој постигнућа талентованих ученика у складу са описом стандарда на напредном нивоу; Ускладити принцип индивидуализације у настави са потребама диференцираног приступа и фронталног облика рада
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Припремање и коментарисање теста на основу којег се одређује ученичка посебна надареност и таленат.
2. Планирање индивидуалног рада са талентима и посебности укључивања таквих ученика у редовну наставу.
3. Додатни рад у настави српског језика и књижевности.
4. Подстицање оригиналног стваралаштва талентованих ученика и начини усавршавања њиховог стваралачког потенцијала.
5. Упућивање ученика у истраживачки рад преко рада на пројектима из српског језика и књижевности.

Институција: Друштво за српски језик и књижевност
Републике Србије
Студентски трг 3
11000 Београд

Координатор: Бошко Сувајцић
drustvosj@fil.bg.ac.rs
011/328-55-06

Аутори: Бошко Сувајцић

Реализатори: Бошко Сувајцић, Миодраг Павловић,
Зона Мркаљ, Вељко Брборић

Општи циљеви: Стручно усавршавање наставника и професора српског језика и књижевности који раде у основним и средњим школама у Републици Србији, њихово упознавање са новим сазнањима у науци о језику и науци о књижевности и развијање свести о континуираном усавршавању и праћењу релевантне научне и стручне литературе

Специфични циљеви: Подстицање наставника да радом у редовној и додатној настави, као и у секцијама (литерарним, лингвистичким, новинарским...) облицима и методама рада утичу на подизање квалитета наставе српског језика и књижевности

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка

школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 30

Трајање: три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

Актуелне теме из области српског језика, књижевности и језичке културе.

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Наташа Николић, Павле Ковачевић
Реализатори:	Наташа Николић, Павле Ковачевић
Општи циљеви:	Стицање знања о организацији наставе лексике у настави свих предмета и могућностима употребе речи у комуникацији и стваралаштву
Специфични циљеви:	Сазнавање о начину развоја лексичких способности ученика, тумачењу значења речи, њиховог коришћења и могућностима богаћења речника у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Настав лексике у наставним плановима и програмима за српски језик и планираним активностима у вртићима (Упознавање учесника са постојећом ситуацијом затупљености лексичких садржаја у наставним плановима и програмима за српски језик, у тематским и оперативним плановима учитеља и наставника српског језика).
2. Дечја лексика (Упознавање ученика са основним појмовима важним у настави лексике)
3. Значење речи (Како ученици могу тумачити речи и шта је правилно тумачење? Уочавање разлике између значења и смисла речи као субјективног аспекта значења).
4. Непознате речи и олакшице у њиховом тумачењу (Презентација фреквенцијске листе непознатих речи у текстовима читанки и говору наставника).
5. Реч као енергија и лек (Значај познавања речи матерњег језика и уочавање позитивног и негативног утицај речи на развој личности детета).
6. Реч у изражавању (Усвајање основних медијских правила као помоћ васпитно-образовном процесу, учењу и коришћењу речи матерњег језика).
7. Реч у говору и писању (Учење начинима изговарања речи у реченици, уочавања и истицања битне речи у реченици и реченице у тексту).
8. Реч у функцији ослобађања личности наставника и ученика (Учење начина стицања сигурности, самопоуздања и јасноће у усменом изражавању).
9. Нове методе лексичких вежбања (Осмишљавање нових лексичких садржаја и примена нових приступа њиховој обради и вежбањима средства – папир А4, текстови са моделом, упутством и задацима, Речник МС).

10. Поступци праћења лексичких способности ученика (Како препознати које речи ученик не познаје, не зна њихово значење; Одређивање нивоа лексичког знања ученика).
11. Планирање лексичких садржаја у оријентационим, тематским и оперативним плановима за српски језик (Начини планирања лексичких садржаја).
12. Лексички садржаји у ваннаставним активностима (Могућности учења тумачења значења речи и богаћења речника ученика у ваннаставним активностима, средства – текстови из читанки, Речник МС, текстови са упутствима облик рада).
13. Лексичке игре и такмичења (Упознавање са начинима и врстама лексичких игара и могућностима њиховог организовања).
14. Начини и израде дечјих речника непознатих речи (Начин израде дечјих речника непознатих речи).
15. Евалуација програма.

САВРЕМЕНЕ ЛИНГВИСТИЧКЕ И КЊИЖЕВНОТЕОРИЈСКЕ МЕТОДЕ У
НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Институција:	Филолошко-уметнички факултет Јована Цвијића бб 34000 Крагујевац
Координатор:	Сања Ђуровић bebisaki@eunet.rs 064/508-48-29 011/261-43-35
Аутори:	Драган Бошковић, Милош Ковачевић
Реализатори:	Драган Бошковић, Милош Ковачевић, Радивоје Младеновић, Слободан Лазаревић, Никола Рамић, Маја Анђелковић, Сања Ђуровић, Софија Калезић Ђуричковић
Општи циљеви:	Упознавање и овладавање савременим лингвистичким и књижевнотеоријским приступима у настави српског језика и књижевности
Специфични циљеви:	Превазилажење стереотипних приступа настави српског језика и ослањање на савремене лингвистичке теорије (после структурализма)
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Језик – лингвистички и књижевноуметнички феномен.
2. Синтакса – основни појмови.
3. Синтакса и стих савремене српске књижевности.
4. Акцентологија, метрика; мелодија, ритам, интонација.
5. Значај и улога лексике и фразеологије у књижевним делима
6. Стилско-језички идентитет српске књижевности.
7. Српски језик, књижевност и медији.
8. Дијалектологија и њихово место у савременом српском роману.
9. Историја књижевног језика и савремена српска књижевност (Црњански, Павић).
10. Наратолошки аспекти савремене српске књижевности.
11. Структуралистичко и постструктуралистичко разумевање књижевног дела.
12. Компаративна и интерлиментарна контекстуализовања (српско-европска књижевност).
13. Онтолошко-феноменолошко тумачење савремене српске поезије.
14. Савремена књижевна критика, књижевна историја и настава књижевности.
15. Интернет, медији и настава српског језика и књижевности.
16. Језик, књижевност, комуникација и култура.
17. Методички аспекти проучавања језика и књижевности (савремене дисциплине, технике, приступи).

Напомена: Теме ће бити конкретизоване, допуњене или модификоване према захтевима и интересима професора из основних и средњих школа.

САВРЕМЕНИ ДРАМСКИ ПРИСТУП У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ И УЛОГА ДРАМСКЕ СЕКЦИЈЕ У ОБРАЗОВНОМ ПРОЦЕСУ

Институција:	КЛЕТТ друштво за развој образовања Светозара Ђоровића 15/4 11000 Београд
Координатор:	Тијана Јевремовић tijana@klett.rs 063/107-85-01 011/334-83-84
Аутори:	Златко Грушановић
Реализатори:	Златко Грушановић, Милош Анђелковић
Општи циљеви:	Драмски приступ и позоришно стваралаштво унутар школског система треба да преиспита постојећи рад са децом и младима у извођачкој уметности и омогући да се на један креативни и стваралачки начин усвоји знање. То треба да подстакне боље вредновање и стимулацију, како наставника који раде са ученицима, тако и саме ученике да научено примењују а не само пасивно усвајају.
Специфични циљеви:	Побољшање читалачког разумевања ученика кроз драматизацију и сценског представљања ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	20-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Тематске целине:

1. Драмски текст и позориште.
2. Драмска структура.
3. Драматизација књижевних текстова.
4. Техника глуме.
5. Драмске секције.
6. Рад са ученицима.
7. Излагања – драма и позориште; основни драмски жанрови; епско и лирско у драмском књижевном роду; драмско у епском и лирском књижевном роду.
8. Радионице драматизације недрамских текстова – развијање свести о радњи као промени и размени, разлог за избор радње и средства за извршење, елементи радње, карактеризације јунака и других драмских елемента, знање о лику и биографије као основе за лик, стварање драмске ситуације, сценске радња, и утицај драмског поступка и елемената сценске уметности на рецепцију ученика (аудитивна и визуелна рецепција, напетост, презентације приче, сцена, глума), драмски принцип у настави и образовни, васпитни и практични циљеви наставног процеса, драмски елементи и мотивација ученика за доживљавање књижевног дела.
9. Радионице режије и глуме – рад са глумцима и ученицима на припремању представе, драмске секције, обједињавање стечених знања о основним елементима глуме и њихова примена на сцени (ко, шта, због чега – мотив), зашто – циљ, где, када, како), сценско извођење, развој језика (лексичке и семантичке вежбе) и комуникације код ученика, извођење драматизованог текста.

Институција:	Филозофски факултет Ћирила и Методија 2 18100 Ниш
Координатор:	Снежана Милосављевић Милић nezy@filfak.ni.ac.rs 064/236-70-42 018/514-312
Аутори:	Горан Максимовић, Снежана Милосављевић-Милић
Реализатори:	Горан Максимовић, Снежана Милосављевић-Милић, Бобан Арсенијевић, Јордана Марковић, Надежда Јовић, Ирена Цветковић-Геофиловић, Данијела Поповић, Дејан Милутиновић, Маја Вукић, Јелена Јовановић, Снежана Божић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање наставника и професора српског језика и књижевности који раде у основним и средњим школама; Упознавање и овладавање савременим лингвистичким и књижевнотеоријским приступима у настави српског језика и књижевности; Јачање свести о интеркултурном, интерлитерарном и интерлингвалном идентитету српског језика и књижевности
Специфични циљеви:	Активирање запостављених вредности и области у досадашњем проучавању језика и књижевности (синтаксе, компаратистике...), нових области (Интернета, других медија, филма, телевизије...)

и нових теорија (од структурализма ка постструктурализму); Афирмација наставе српског језика у основним и средњим школама функционалним повезивањем наставе књижевности и наставе језика; Превазилажење стереотипних приступа настави српског језика у основној и средњој школи и ослањање на савремене лингвистичке теорије (после структурализма); Развој мотивације за изучавање језичких проблема посредством литературе и поетичко-литерарних проблема посредством лингвистике; Развијање интерпретативних приступа језику и књижевности применом најсавременијих лингвистичких и књижевних теорија; Упознавање и овладавање различитим стратегијама читања и тумачење текстуалних (лингвистичких и књижевних) феномена; Примена лингво и књижевнокултуролошких приступа текстовима; Интертекстуално повезивање и уочавање језичких специфичности књижевног дела; Европски идентитет српске књижевности: компаративно и интерлитерарно разумевање позиције српске књижевне традиције; Проблем језика и језичких карактеристика одређеног жанра; Дијалектолошке предиспозиције савремене српске књижевности; Питање језика, књижевности, других медија (филма, Интернет) и комуникације; Место језика и књижевности у култури изражавања.

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа,
наставник предметне наставе – гимназија,
наставник општеобразовних предмета – средња
стручна школа, наставник општеобразовних
предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,
балетске, ликовне)

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Језик – лингвистички и књижевноуметнички феномен.
2. Фонетика и фонологија српског језика – основни појмови.
3. Морфологија српског језика – основни појмови.
4. Синтакса српског језика – основни појмови.
5. Прозодија српског језика, метрика; мелодија, ритам, интонација.
6. Значај и улога лексике и фразеологије у књижевним делима.
7. Дијалектологија и савремена српска књижевност (роман, приповетка, комедија, драма, лирика).
8. Историја књижевног језика и савремена српска књижевност (Црњански, Павић).
9. Жанровски аспекти српске књижевности.
10. Наратолошки аспекти српске књижевности.
11. Структуралистичко и постструктуралистичко тумачење књижевног дела.
12. Компаративни контекст српске књижевности.
13. Онтолошко-феноменолошко тумачење савремене српске поезије.
14. Савремена књижевна критика, књижевна историја и настава књижевности.
15. Интернет, медији и настава српског језика и књижевности.
16. Језик, књижевност, комуникација и култура.
17. Место језика и књижевности у култури изражавања.

САВРЕМЕНО ИЗУЧАВАЊЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ И СЛОВЕНСКИХ ЈЕЗИКА КАО МАТЕРЊИХ, ИНОСЛОВЕНСКИХ И СТРАНИХ 2

Институција:	Савез славистичких друштава Србије Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Наташа Станковић-Шошо natasoso@eunet.rs 069/611-971 011/263-91-49
Аутори:	Љиљана Бајић
Реализатори:	Љиљана Бајић, Вељко Брборић, Петар Буњак, Александра Корда Петровић, Миодраг Павловић, Наташа Станковић Шошо
Општи циљеви:	Стручно усавршавање наставника српског језика и књижевности и наставника страних (словенских) језика у основним и средњим школама и на факултетима
Специфични циљеви:	Унапређивање наставне теорије и праксе новим научним достигнућима у науци о језику, славистици, науци о књижевности и методици наставе
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

I. У оквиру главне теме 18. когреса Савеза славистичких друштава Србије планира се организација рада по следећим секцијама: српски језик; књижевност; словенски језици као матерњи, инословенски и страни; настава српског језика и књижевности. (У свакој од наведених секција реферате, који су посвећени водећим научним, стручним и методичким питањима, излагаће еминентни стручњаци из земље и иностранств.)а

II. Методичке радионице обухватају најзначајнија питања методичке праксе из области српског језика и књижевности и словенских језика и књижевности као матерњих, инословенских или страних.

Оквирне теме:

1. Савремена настава српског језика и књижевности.
2. Настава српског језика и језичког изражавања у савременом контексту.
3. Настава словенских језика у основним и средњим школама.

Институција:	Задужбина Илије М. Коларца Студентски Трг 5 11000 Београд
Координатор:	Олгица Стефановић predavanja@kolarac.rs 060/150-88-98 011/328-24-67
Аутори:	Душка Кликовац, Весна Ломпар, Балша Стипчевић, Рајна Драгичевић, Јелица Јокановић Михајлов, Ана Батас, Вељко Брборић, Александар Милановић, Владо Ђукановић, Иван Клајн
Реализатори:	Душка Кликовац, Весна Ломпар, Балша Стипчевић, Рајна Драгичевић, Јелица Јокановић Михајлов, Ана Батас, Вељко Брборић, Александар Милановић, Владо Ђукановић, Иван Клајн
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ И ОБНАВЉАЊЕ ЗНАЊА О СТАНДАРДНОЈЕЗИЧКОМ СИСТЕМУ У ОКВИРУ БРОЈНИХ ФУНКЦИОНАЛНИХ СТИЛОВА И ЊИХОВА ПРИМЕНА У ПРАКСИ
Специфични циљеви:	Оспособљавање за правилно усмено и писмено изражавање, за усавршавање говорне културе, наставе српског језика, као и за редиговање писаних текстова
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија,

наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Предмет предавања и вежби чине сви елементи језичке структуре: творба речи, морфологија, лексикологија, акцентологија, синтакса, правопис, стилистика, језичка и говорна култура. Семинар укључује изванредан број предавања, али је највећи број часова посвећен вежбама на тексту и на примерима добре и лоше језичке праксе ради унапређивања језичке културе. У оквиру излагања биће представљена савремена знања о језичком феномену, обновљање и унапређивање знања о свим равнима језичке структуре и упознавање репрезентативних примера свих функционалних стилова српског језика. На примерима лоше језичке праксе на свим пољима јавне употребе језика полазници се оспособљавају да уоче и отклоне стилске и језичке слабости уопште, да исправљају грешке у говору, да разумеју важност ваљаног коришћења стандардног језика у јавном општењу и да, пре свега, развијају смисао и способност за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање. Примере за вежбање, као и текстове различитих функционалних стилова, писане и усмене, бирају професори/предавачи, користећи различите изворе (новине, часописе, књиге, радијске и телевизијске говорне емисије, законске текстове, акта државних органа, законодавних, извршних и правосудних, акта органа локалне самоуправе итд). Полазници семинара могу да предложе текстове за обраду и вежбе.

СРПСКИ ЈЕЗИК И ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА У НИЖИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Наташа Томић, Биљана Ђорђевић, Биљана Мичић
Реализатори:	Наташа Томић, Биљана Ђорђевић, Биљана Мичић
Општи циљеви:	Повећање нивоа компетенција наставника/ професора разредне наставе кроз примену правила српског књижевног језика и рад на богаћењу језичке културе
Специфични циљеви:	Подизање нивоа писане и говорне културе, развијање способности за уочавање и отклањање језичких слабости, развијање смисла за правилно и економично изражавање
Циљна група:	наставник разредне наставе
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део – општи лингвистички појмови, развој језика и писма, дефинисање науке о језику; Фонетски и фонолошки ниво изучавања језика – фонологија и фонетика (физиолошка и физичка својства гласа, подела гласова српског језика, слог и подела речи на слоге, акценат речи); Гласовне промене.
2. Други сегмент рада обухвата морфолошки и лексички ниво са одговарајућим вежбањима – морфологија у ужем смислу (врсте и облици речи – променљиве и непроменљиве врсте речи, граматичке категорије), творба речи (просте, изведене и сложене речи, творба претварањем), калкови и позајмљенице; лексички и семантички ниво – лексикологија (лексичке појаве и механизми преношења значења, фразеологизми, подела лексике према сфери употребе – архаизми, неологизми, дијалектизми).
3. У трећем делу разрађује се синтаксички ниво проучавања језика – синтакса (реченични чланови, главни и зависни, синтакса предикатске реченице и реченична перспектива).
4. Четврти део односи се на ортографију – нова правописна решења у вези са писањем великог слова, употребом интерпункцијских знакова, транскрипцијом речи из страних језика; демонстрација важећих правописа, граматика, речника са освртом на граматичке и правописне грешке у литератури за ученике и наставнике, у вођењу школске документације и службене преписке.
5. У петоме делу обрађује се језичка култура – говорна и писана, на примерима задатака усклађеним са општим стандардима постигнућа за крај првог циклуса основног образовања.

Институција:	Друштво за српски језик и књижевност Србије Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Вељко Брборић drustvosj@fil.bg.ac.rs 063/841-31-92
Аутори:	Милорад Дешић, Вељко Брборић
Реализатори:	Милорад Дешић, Вељко Брборић
Општи циљеви:	Унапређивање знања наставника из Правописа српског језика; Унапређивање знања наставника из методике наставе Правописа
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за: усвајање правила Правописа српског језика, планирање наставе Правописа, праћење усвојености правописних правила и оцењивање ученика, корелацију правописне материје са садржајима из области говорног и писаног језика и књижевности – реализацију наставе Правописа за инклузивни приступ у настави (примена Блумове таксономије образовних и васпитних циљева)
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање

одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са начелима српског правописа.
2. Предавање и power point презентација о развоју правописне норме у 19. и 20. веку.
3. Писмо, писање великог и малог слова, састављено и растављено писање, растављање на крају ретка, писање речи из страних језика (класичних и живих), писање скраћеница, интерпункција.
4. Планирање правописа у наставном процесу, представљање различитих модела и примера прилагођавања узрасту и предзнању ученика.
5. Корелација са другим областима језика и са књижевношћу, рад на књижевним и лингвометодичким текстовима (размена у групама и између група).
6. Избор метода и облика рада у реализацији наставе правописа, рад на примерима.
7. Прилагођавање наставног процеса могућностима ученика упознавањем са таксономијом образовних циљева и презентацијом могућих начина прилагођавања наставног процеса ученицима.
8. Праћење усвојености правописне материје и оцењивање ученика, повезивањем усвојености правописне материје и нивоа знања, односно оцене, са усвојеношћу осталих области језика и књижевности.

Институција:	Издавачка кућа "НОВИ ЛОГОС" д.о.о. Цара Душана 48 11000 Београд
Координатор:	Александра Борисављевић aleksandra.borisavljevic@logos-edu.rs 060/800-11-05 011/263-65-20
Аутори:	Наташа Станковић Шошо, Бранка Јакшић Провчи, Бошко Сувајџић, Предраг Петровић
Реализатори:	Наташа Станковић Шошо, Бранка Јакшић Провчи, Бошко Сувајџић, Предраг Петровић
Општи циљеви:	Упознавање наставника са стваралачким приступима тумачењу књижевноуметничког текста; Унапређивања знања наставника из методике наставе књижевности
Специфични циљеви:	Остваривање интерпретације књижевног текста увидом у читалачке компетенције ученика; Оспособљавање наставника за примену разноврсних облика рада подстакнутих текстом (нпр. истраживачко, интерпретативно и доживљајно читање књижевног дела; креативне игре). Наставници планирају стваралачке активности у раду, водећи рачуна о корелацији наставе књижевности са садржајима из области говорног и писаног језика.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Функција и значај стваралачких активности у настави књижевности.
2. Планирање и примена стваралачких активности у наставном процесу.
3. Коришћење звучне читанке, медија и интернета у настави књижевности.
4. Стваралачки приступи интерпретацији књижевноуметничког текста (изражајно читање лирских песама и казивање напамет наученог одломка; драматизација одломка, сценско извођење драмског текста по улогама).
5. Корелација наставе књижевности са другим областима језика.
6. Рад на књижевним и лингвометодичким текстовима, размена у групама и између група.
7. Креативне игре као вид провере ученичких постигнућа.
8. Стваралачке активности (игра асоцијације, квиз, креативна слагалица, игра речима, укрштеница, писање састава о задатој теми) на основу којих се добија информација да ли су ученици упознали, разумели и доживели књижевно дело.
9. Прилагођавање наставног процеса могућностима ученика.

Институција:	Пета београдска гимназија Илије Гарашанина 24 11000 Београд
Координатор:	Виолета Кецман violetakecman@gmail.com 065/918-70-87
Аутори:	Јадранка Милошевић, Виолета Кецман
Реализатори:	Јадранка Милошевић, Виолета Кецман
Општи циљеви:	Унапређивање образовно-васпитног рада; Постизање квалитетније и занимљивије наставе српског језика и књижевности; Методичко усавршавање професора српског језика
Специфични циљеви:	Подстицање креативних потенцијала и наставника и ученика; Опособљавање наставника за коришћење разноврсних метода и техника рада у настави српског језика и књижевности; Осавремењивање наставе применом савремених технологија; Развијање истраживачког рада и наставника и ученика; Увођење критичког односа према репродуктивном знању; Корелација међу предметима који се могу повезати са наставом српског језика
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Стваралачка настава књижевности на примерима књижевних дела.
2. Стваралачка настава граматике на примерима из језика.
3. Мотивација за предмет српски језик и књижевност.
4. Развијање креативних потенцијала код ученика.
5. Савремена визуелна средства као подстицај у настави.
6. Примена рачунара у настави.
7. Израда и примена наставних средстава.
8. Завршне активности (закључивање, формирање ставова, решавање проблема, процена и самопроцена)

СТРУКТУРА И ФОРМА ПИСАНИХ И УСМЕНИХ ОБЛИКА ИЗРАЖАВАЊА У
НАСТАВИ И ВАННАСТАВНИМ АКТИВНОСТИМА

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Миомир Милинковић, Мирјана Стакић
Реализатори:	Миомир Милинковић, Мирјана Стакић, Милка В. Николић, Мирјана Чутовић
Општи циљеви:	Остваривање потребе за сталним неговањем и развијањем културе говора учитеља, васпитача и наставника у свим формама усменог и писаног изражавања
Специфични циљеви:	Способност јасног, елоквентног говорног уобличавања знања, мисли; Профилисање адекватног језичког израза у говорним ситуацијама и тематским садржајима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Структура писаних и усмених модела изражавања (информативно упознавање учесника семинара са усменим писаним моделима изражавања; дефиниција теме – прикупљање грађе; израда композиционог плана; распоред детаља; стилско уобличавање текста; израда композиционог плана за тему коју група између предложених тема одабере).
2. Разговор, дискусија, полемика, доказивање, излагање (Упознавање учесника семинара са наведеним моделима; Рад по групама, реализација конкретног задатка).
3. Констатација, информација, приповедање, поистовећивање (Примењује се модел рада под бројем два).
4. Приказ, пригодни говор, реферат, уметничка репортажа, есеј (Примењује се модел рада под бројем два и три).
5. Евалуација семинара

Институција:	Издавачка кућа "НОВИ ЛОГОС" д.о.о. Цара Душана 48 11000 Београд
Координатор:	Александра Борисављевић aleksandra.borisavljevic@logos-edu.rs 060/800-11-05 011/263-65-20
Аутори:	Бранка Јакшић-Провчи, Бошко Сувајџић, Наташа Станковић-Шошо
Реализатори:	Бранка Јакшић-Провчи, Бошко Сувајџић, Наташа Станковић-Шошо, Предраг Петровић
Општи циљеви:	Стручно усавршавање наставника и професора српског језика и књижевности који раде у основним и средњим школама у Републици Србији и њихово упознавање са новим приступима тумачењу драмског текста
Специфични циљеви:	Остваривање интерпретације драмског дела увидом у читалачке компетенције ученика; Коришћење медија и Интернета у настави; Подстицање наставника да радом у наставној пракси примењују стечена знања и методама рада утичу на подизање квалитета наставе српског језика и књижевности
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Драмски текст у савременој настави књижевности.
2. Савремени приступи интерпретацији драмског текста (рецепцијски, наратолошки...).
3. Коришћење медија и интернета у настави књижевности.
4. Напредне технике рада у Методици наставе књижевности и српског језика (примери наставних интерпретација, организација часова на којима се изучава драмско дело путем примене савремених методичких система (проблемска настава, учење путем откривања; мултимедијалност у настави драме). Саржаји предвиђени да се реализују у оквиру наведених тема: особености драмског проучавања у настави; иновативно тумачење драмских текстова; организација часова на којима се изучава драмско дело путем примене савремених методичких система (проблемска настава, учење путем откривања...); мултимедијалност у настави драме; компаративно изучавање епских народних песама о Боју на Косову, народне песме „Бановић Страхинџа“, народне бајке „Биберче“ и истоимених драмских дела савремених српских писаца (Љ. Симовића, Б. Михајловића Михиза, Љ. Ђокића итд.); стваралачке активности у настави књижевности (драматизација књижевног текста, припрема сценарија за драмско извођење).

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Цара Душана бб 32100 Чачак
Координатор:	Љиљана Војиновић rccacak@eunet.rs 064/642-41-33 032/320-100
Аутори:	Сања Перовановић, Бојан Памучар
Реализатори:	Сања Перовановић, Бојан Памучар, Весна Јеротијевић
Општи циљеви:	Развијање свести о значају функционалне писмености за образовна постигнућа ученика, њена повезаност са разноликом професионалном оријентацијом и животном свакодневицом
Специфични циљеви:	Повезивање наставних садржаја из Правописа, граматике, језичке културе и књижевности са другим наставним областима и предметима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 15-30
Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводна расправа о методи наставе писмености; Демонстрација методе наставе писмености у три корака – Основни текст правописног вежбања; Допунска вежбања; Појмовник.
2. Разрада методе наставе писмености у три корака – Веза наставе писмености са фонетиком, морфологијом и грађењем речи; Веза наставе писмености са синтаксом; Веза наставе писмености са језичком културом и књижевношћу.
3. Синтеза наставе правописа, граматике, језичке културе и књижевности ради развијања функционалне и креативне писмености.

ФУНКЦИОНАЛНО ПОВЕЗИВАЊЕ НАСТАВНИХ САДРЖАЈА ИЗ ОБЛАСТИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Институција:	КЛЕТТ друштво за развој образовања Светозара Торовића 15/4 11000 Београд
Координатор:	Тијана Јевремовић tijana@klett.rs 063/107-85-01 011/334-83-84
Аутори:	Зона Мркаљ
Реализатори:	Зона Мркаљ, Зорица Несторовић, Весна Ломпар, Миодраг Павловић
Општи циљеви:	Показати како поетски и остали текстови пружају посебне могућности да се ученици заинтересују за многе наставне јединице из области граматике
Специфични циљеви:	Језичке појаве посматрати у оквиру литературног контекста и откривати стилске функције; Указати на повезаност свих наставних садржаја у уџбеничким комплетима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Одређивање значаја повезивања садржаја области и подобласти предмета српски језик у обради наставних садржаја (на конкретним примерима из уџбеника).
2. Усвајање програмских садржаја из граматике коришћењем књижевноуметничких и осталих типова текстова.
3. Улога језичкостилске анализе у интерпретацији књижевних дела из наставног програма.
4. Корелације у настави српског језика и књижевности.
5. Адекватно коришћење обједињеног одабраног уџбеничког комплета (читанка, граматика, радна свеска).
6. Развој читалачких компетенција приликом функционалног повезивања наставних садржаја.

СТРАНИ ЈЕЗИК

Институција:	Дата Дидакта Милутина Миланковића 1/45 11000 Београд
Координатор:	Анита Малешевић anita.malesevic@gmail.com 063/247-047
Аутори:	Бранко Стојановић
Реализатори:	Гери Андерсон, Олха Мадилус
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција наставника за коришћење савремених метода и техника рада у наставни енглеског језика
Специфични циљеви:	Стицање знања и усвајање нових информација о CLIL методи (Content and Language Integrated Learning) и новим мултимедијалним средствима у настави
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Савремене методе и технике у настави енглеског језика (интернет, интерактивна бела табла, видео-материјали, електронске књиге).
2. Примена методе CLIL – учење језика у оквиру садржаја других наставних предмета.
3. Радионице – наставници износе своја искуства и предлажу конкретне активности везане за ову методу, закључак.
4. Радионице – упознавање и примена нових технологија у настави енглеског језика.
5. Повезивање нових медија и методе CLIL.
6. Интерактивне радионице – наставници, у групама, осмишљавају часове о задатој теми.
7. Дискусија и размена идеја.
8. Евалуација.

Институција:	Гете институт (GOETHE Institut) Кнез Михајлова 50 11000 Београд
Координатор:	Роземари Бјелић bjelic@belgrad.goethe.org 011/303-18-10
Аутори:	Тинда Кадар, Соња Урошевић
Реализатори:	Тинда Кадар, Соња Урошевић
Општи циљеви:	Побољшање и осавремењивање наставе немачког језика у основним, средњим и вишим школама и на факултетима увођењем новог дидактичко-методичког приступа реализацији наставног процеса уз помоћ коришћења moodle-платформе
Специфични циљеви:	Стицање техничке компетенције за коришћење moodle-платформе у настави; Оспособљавање за коришћење материјала и дидактизација материјала на Интернету, као и оспособљавање и усавршавање стечених дидактичких и методичких знања за рад на Интернету у настави немачког језика
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	15
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Први део:

1. Moodle-платформа (Оспособљавања за коришћење система moodle, упознавање са свим облицима рада који су могући на платформи, креирање и управљање наставним материјалом и задацима у оквиру платформе, употреба платформе за комуникацију, као што су чет, форум, вики, итд; планирање наставе – додела различитих улога учесницима семинара).
2. Интернет у настави немачког језика (Припрема и планирање наставе немачког језика уз помоћ информација са интернета; Блог као медиј за презентацију и комуникацију; Интернационални интернет-пројекти у настави немачког језика; упознавање са пројектима и планирање пројеката, успешна комуникација између учесника пројекта.)
3. Упознавање учесника са интернационално признатим и код нас акредитованим курсем ММФ (MMF).

*Програм се реализује само електронским путем

Институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду Центар за стално образовање и евалуацију Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Ивана Трбојевић csoe@fil.bg.ac.rs 011/263-93-44
Аутори:	Јелена Костић-Томовић
Реализатори:	Јелена Костић-Томовић, Ненад Томовић, Маја Матић
Општи циљеви:	Примена иновативних средстава, материјала и метода у настави страних језика и осамостаљивање ученика у процесу наставе страног језика; Унапређење наставе страних језика
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са могућностима за примену различитих извора на Интернету (wiki странице, VLE платформе, форуми, портали, друштвене мреже итд.) у циљу унапређења наставе страних језика и у циљу самоусавршавања; Развој рачунарске и информационе компетенције наставника и ученика.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. E-learning – основне информације.
2. Упознавање са wiki страницама, њиховом изградом, могућностима за примену у настави (са посебним освртом на наставу страног језика).
3. Упознавање са VLE (virtual learning environment) платформама, коришћењем одговарајућих софтвера и креирањем курсева, с посебним освртом на наставу страног језика.
4. Упознавање са осталим могућностима за коришћење садржаја на интернету (форуми, друштвене мреже, информативни портали) у настави страних језика.
5. Упознавање са могућностима за самостално усавршавање у области e-teaching путем интернета (портали, форуми, професионалне мреже)

Институција:	Дата Дидакта Милутина Миланковића 1/45 11000 Београд
Координатор:	Анита Малешевић anita.malesevic@gmail.com 063/247-047
Аутори:	Анка Ивковић, Јовица Микић
Реализатори:	Анка Ивковић, Јовица Микић
Општи циљеви:	Унапређивање способности наставника да вреднују постигнућа ученика кроз све језичке активности
Специфични циљеви:	Развијање способности наставника да осмисле и примењују инструменте вредновања у школском систему
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Типови и критеријуми евалуације.
2. Дескриптори по нивоима из Заједничког европског оквира.
3. Концепција испита DELF.
4. Активности: Заједничко читање и коментарисање текста о критеријумима евалуације; Слушање тонских записа говорних продукција ученика и бројчано оцењивање уз образлагање оцена; Груписање и усаглашавање критеријума према дескрипторима из Заједничког европског оквира; Поређење критеријума из праксе са основним појмовима за вредновање DELF; Састављање типологије грешака према различитим узроцима – околности под којима се обавља евалуација, јасноћа упутства, примењена мисаона операција, претходно знање; Примењивање усклађених дескриптора према скали вредновања на примерима ученичких продукција – аудио записи и писани састави.
5. Дискусија о применљивости стечених знања током семинара.

Институција:	Педагошки факултет у Јагодини, Универзитет у Крагујевцу Милана Мијалковића 14 35000 Јагодина
Координатор:	Вера Шћекић vera.scekic@oup.rs 063/477-225 011/275-34-57
Аутори:	Sheila Ashley, Naomi Moir, Tim Herdon, Verrisimo Toste
Реализатори:	Tim Ward, Nina Lauder, Verrisimo Toste, Edmund Dudley, Shaun Wilden, Gareth Davies, Zoltan Rezmuves, Tim Herdon, Charlotte Rance, Julietta Schoenmann
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција и вештина наставника за примену различитих наставних метода у реализацији наставе енглеског језика
Специфични циљеви:	Стицање знања за правилан одабир метода и облика рада прилагођених наставним садржајима, узрасту и броју ученика у групи, као и њиховом предзнању
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

Програм обухвата садржаје који одговарају специфичним потребама наставника који реализују наставу са ученицима различитог узраста и нивоа предзнања.

1. Методе, технике и алати за развијања језичких вештина – слушање, читање, писање, говор.
2. Осавремењавање наставе енглеског језика коришћењем дигиталних наставних средстава и интернет извора.
3. Превазилажење „јаза“ између ученика и наставника у дигиталном добу (практични савети за укључивање савремене информационе технологије у наставу).
4. Претварање пасивних ученика у активне – методе и практични савети за стварање амбијента који ће у ученицима подстаћи жељу за учењем и већим ангажовањем.
5. Teaching the Whole Child – важност паралелног развијања социјалних и језичких вештина.
6. Технике и методе за превазилажење проблема у раду са великим одељењима и ученицима различитог предзнања.
7. Значај домаћег рада и пројеката у подстицању самосталности ученика.
8. Употреба прича, видеа и драме у развијању вештине слушања.
9. What does it mean to know a word? – методе и начини за лакше усвајање и боље памћење речника.
10. Континуирано праћење постигнућа ученика и методе за процену знања.
11. Употреба речника у настави.
12. Евалуација семинара.

Предвиђени садржаји обрађују се у оквиру три радионице (решавање различитих задатака/вежби и размена искустава и идеја о теми која се обрађује, упућивање у применљива методска упутства за припрему и реализацију наставе, практичне идеје и савети за решавање изазова и проблема у настави, систематизација стечених знања).

Институција:	Педагошки факултет у Јагодини, Универзитет у Крагујевцу Милана Мијалковића 14 35000 Јагодина
Координатор:	Вера Шћекић vera.scekic@oup.rs 063/477-225 011/275-34-57
Аутори:	Sheila Ashley, Naomi Moir, Tim Herdon, Verrisimo Toste
Реализатори:	Bill Bowler, Timothy Ward, Nina Lauder, Vanessa Esteves, Peter Redpath, Edmund Dudley, Verrisimo Toste, Julietta Schoenmann
Општи циљеви:	Унапређивање компетенција и вештина наставника за примену различитих наставних метода у реализацији наставе енглеског језика
Специфични циљеви:	Стицање знања за правилан одабир метода и облика рада, прилагођених наставним садржајима, узрасту и броју ученика у групи, као и њиховом предзнању.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

- I. Настава енглеског језика са ученицима млађих разреда основне школе:
  1. Вокабулар – речи и њихово значење.
  2. Језик наставе.
  3. Интерактивна настава – говор и слушање.
  4. Ране фазе развијања вештине писања.
  5. Организација наставе.
  6. Граматика – „хватање“ грешака или учење?
  7. Методе и технике за процену постигнућа ученика.
  8. Разумевање прочитаног/аслушаног.
  9. Развој стратегија читања.
- II. Принципи и пракса наставе енглеског језика са ученицима узраста од 7 до 12 година:
  1. Методе и активности за подстицање говора.
  2. Како мозак учи – креирање амбијента који подстиче учење.
  3. Динамика и организација наставе.
  4. Употреба песама и музике у настави.
  5. Интеграција наставе енглеског језика са другим предметима (CLIL).
  6. Глума у настави енглеског језика.
  7. Развој стратегија читања.
  8. Забавни звуци – савладавање гласова енглеског језика.
  9. Савладавање језичких вештина кроз пројекте.
  10. Методе усвајања и памћења нових речи.
  11. Методе и технике за процену постигнућа ученика.

III. Изазови и проблеми наставе енглеског језика у раду са тинејџерима (12-19 година):

1. Научи како се учи – употреба графичких организатора за лакше усвајање знања.
2. Употреба речника у настави.
3. Прилагођевање наставе ученицима различитих стилова учења.
4. Активности и технике за побољшање дугорочног задржавања и освежавања вокабулара и/или граматичких правила.
5. Граматика у контексту.
6. Тестирање vs.
7. Процена – добре и лоше стране тестирања и технике континуираног праћења постигнућа ученика. Како подстаћи ученике да читају.
8. Читање и разумевање прочитаног.
9. Домаћи задатак и самостално учење.
10. Динамика и организација часа.

IV. Изазови и проблеми реализације наставе енглеског језика у средњим стручним школама:

1. Пословни енглески – изазови и проблеми за наставнике.
2. Усвајање речника и језика струке.
3. Пословни енглески и граматика.
4. Креирање наставе у складу са специфичностима струке.
5. Научни и технички ум – пословни енглески за ученике техничких струка.
6. Сервис и услуге – пословни енглески за ученике економских, трговачких, туристичких и угоститељских школа.

V. Евалуација.

Институција:	Гете институт (GOETHE Institut) Кнез Михајлова 50 11000 Београд
Координатор:	Роземари Бјелић bjelic@belgrad.goethe.org 011/303-18-10
Аутори:	Барбара Бреслау (Barbara Bresslau), Петра Климасцик (Petra Klimaszyk), Хилдегард Мајстер (Hildegard Meister), Кларисе Коста Афонсо (Clarisse Costa Afonso), Ролф-Јирген Кевич (Rolf-Jürgen Köwitsch)
Реализатори:	Соња Урошевић, Тинда Кадар
Општи циљеви:	Побољшање и усавршавање наставе немачког језика у основним и средњим школама; Подстицање мотивације наставника за усавршавањем наставног процеса, Преношење потребних методичко-дидактичких компетенција, техничких знања и метода у настави страног језика и оспособљавање за њихову примену у сопственој настави
Специфични циљеви:	Проширивање знања о актуелној ситуацији у школама где се изводи иновативна настава; Проширивање и развој педагошких, методичких, метакогнитивних и медијско-дидактичких компетенција.

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	15
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> Оријентација на moodle-платформи. Стицање потребне техничке компетенције. Језичке компетенције, понашање наставника, методика и дидактика у настави немачког језика, интегрисање језичких вештина – комуникација и креативност, вежбе и задаци, педагошки концепти и пројекти у настави, планирање и спровођење наставног процеса. Почетак учења страног језика, рад са пројектима у настави са напредним ученицима, учење подучавањем (размена искустава, упознавање са примерима из праксе, карактеристике, сакупљање идеја, практична примена тј. планирање наставе и пројеката). <p>*Програм се реализује само електронским путем</p>

Институција:	Педагошки факултет у Јагодини, Универзитет у Крагујевцу Милана Мијалковића 14 35000 Јагодина
Координатор:	Вера Савић vera.savic@pefja.kg.ac.rs 062/497-904 035/223-805
Аутори:	Вера Савић, Ивана Ћирковић Миладиновић
Реализатори:	Вера Савић, Ивана Ћирковић Миладиновић
Општи циљеви:	ТКТ програм је фокусиран на основно знање и вештине које су потребне свим наставницима енглеског као страног језика за реализацију наставе на свим нивоима
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника да успешно планирају, реализују и вреднују наставу и постигнућа ученика на свим нивоима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	10
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Програм ТКТ (Teaching Knowledge Test Essentials) припремни курс за полагање испита из методике наставе обухвата три основна модула.

Модул I – Језик, настава и учење страног језика:

1. Опис језика и језичких вештина (граматика, лексика, фонологија, функције, читање, писање, слушање и говор).
2. Учење језика (мотивација, изложеност језику и језичке структуре, грешке у учењу страног језика, разлике у учењу матерњег и страног језика, карактеристике ученика, потребе ученика).
3. Настава језика (технике у настави страног језика, наставне активности и задаци за вежбање језика и језичких вештина, оцењивање у настави страног језика).

Модул II – Планирање часа и коришћење ресурса у учењу језика:

1. Планирање и припрема часа и часова у низу (утврђивање циљева часа, одређивање компоненти плана часа, планирање појединачног часа и часова у низу, оцењивање и самооцењивање).
2. Избор и употреба наставних материјала и средстава (референтни материјали и припрема часа, избор и употреба уџбеника, избор и употреба додатних материјала и активности, избор и употреба наставних средстава).

Модул III – Организација процеса учења и наставе страног језика:

1. Језик комуникације на часу (функције језика у наставној комуникацији, категоризација грешака ученика и технике њиховог исправљања).
2. Организација наставе (улоге наставника, групни рад, кооперативно учење, давање повратне информације у настави).

Институција:	Центар за стручно усавршавање у образовању Лесковачког Одрода 6 16000 Лесковац
Координатор:	Гордана Станковић csuleskovac@gmail.com 064/897-39-47 016/214-555
Аутори:	Биљана Пиповић, Ивона Ранђеловић
Реализатори:	Биљана Пиповић, Ивона Ранђеловић
Општи циљеви:	Помоћи наставницима да постану ефикаснији и постижу боље резултате коришћењем одговарајуће методологије прилагођене природи самих ученика
Специфични циљеви:	Показивање активности, игара и песама које могу унети разноврсност у наставу енглеског језика, побољшати мотивацију и довести до бољих резултата
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	од 20 до 30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Прва радионица *Let's get to know you!* Циљ је показати наставницима различите активности које воде ка упознавању ученика како би касније у току рада могли правилно изабрати и прилагодити наставне методе/ стратегије потребама, интересовањима и начинима стицања знања већине ученика. Ове активности такође помажу ученицима да идентификују јединствене таленте, способности и снаге које поседују, а самим тим повећају своје самопоуздање. Предвиђене су активности као што је Венов дијаграм, Речник, Одакле сам, Двоминутни миксер, Пусто острво и Лов на фотографију.

Друга радионица *Let's read!* треба да покаже наставницима како на креативан начин радити са било којим текстом који се користи у настави са најмање времена за припрему часа. Полазници добијају два текста – један кратак и један дужи и активно учествују у активностима Прошири/ Скрати/ Реконструиши/Преправи текст, Квиз, Повежи речи, Реакције, Помози наставнику!, Нова реч! Грешка!

Трећа радионица *As I see it...* Наставници ће чути десет једноставних, али целисходних савета како да ученицима олакшају учење енглеског језика као страног и унапреде њихову флуентност у све четири језичке вештине. Савети ће бити пропраћени илустративним примерима и у вези су са усвајањем страног језика, местом граматике и вокабулара у процесу учења језика, „негативним трансфером“, везаним говором, креативним писањем, домаћим задацима, значајем постављања/остварења циљева часова, вршњачким учењем, вишеструким интелигенцијама и мултимедијалним средствима.

Трећа радионица *Let's do it in a different way!* обухвата обраду и увежбавање граматичких јединица на другачији креативан начин. Наставници добијају различите задатке у којима се од њих тражи да им додају „састојке“ који ће одговорати „укусу“ њихових ученика да би их они лакше прихватили. Добиће и савете како то могу даље да развијају

кроз ваннаставне активности, уз употребу мултимедијалних средстава (видео-записи са урађеним пројектима).

Четврта радионица *Let's sing!* има за циљ да прикаже наставницима шта могу урадити са песмом – увежбавати изговор и интонацију, вежбати граматику и нови вокабулар, написати нову песму коришћењем кључних речи, написати критику, написати имејл извођачу...

Након уводне активности, следи неколико примера: *What a wonderful world* (Sam Cooke), *Because you loved me* (Celine Dion), *I am sailing* (Rod Stewart), *Lemon tree* (Fool's Garden) и *Believe* (Cher).

Институција:	Креативна педагогија Косовска 77 12000 Пожаревац
Координатор:	Живкица Ђорђевић zizipo77@hotmail.com 064/372-65-02 012/541-796
Аутори:	Наташа Берић, Живкица Ђорђевић, Радиша Ђорђевић
Реализатори:	Наташа Берић, Живкица Ђорђевић, Радиша Ђорђевић, Тина Поштић, Милош Јеремић
Општи циљеви:	Припремање и оснаживање учесника за остваривање професионалне аутономије и доживотног образовања у настави страних језика
Специфични циљеви:	Одговорност наставника и ученика за сопствено учење и напредовање, уочавање улоге наставника у формирању навика у учењу и мотивацији ученика
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са основним постулатима, институцијама и документима који се баве наставом страних језика на националном и интернационалном нивоу.
2. Упознавање лепезе улога наставника у учионици – од традиционалних до савремених – и њихова примена на делу; Зашто не смемо унапред одбацити традиционалне технике наставе? Ефикасност пре свега.
3. Како препознати добар уџбеник (а можда једног дана и објавити свој) Елементи граматике, речника, вештина, пројеката и комуникативних функција у уџбенику страног језика.
4. Развој самосталности код ученика – како је подстаћи (Клима у учионици и оцењивање као битни фактори утицаја на самосталност ученика – посебан осврт на оцењивање продуктивних вештина – говор и писање).
5. Елементи професионалног самопоуздања у оквиру питања: Када верујем у оно што радим? Шта ме чини задовољним/задовољном после успешног часа/теме/ тромесечја? Шта ми смета у раду? Да ли преиспитујем свој начин рада? Да ли су ми оцене објективне? Добра сарадња у већу страних језика – опција или неопходност?

Основне активности у раду су: Анализа сопствене праксе учесника, искуства из досадашњег рада; Анализа понуђених материјала из различитих уџбеника, законодавства и програмских докумената; У оквиру самоевалуацие оспособљавање учесника за сопствени развој и планирање наставног рада.

Институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду Центар за стално образовање и евалуацију Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Ивана Трбојевић csoe@fil.bg.ac.rs 011/263-93-44
Аутори:	Јелена Костић-Томовић
Реализатори:	Јелена Костић-Томовић, Маја Матић
Општи циљеви:	Унапређење наставног процеса применом електронских речника и других извора на Интернету на часу немачког језика, као и у самосталном раду ученика
Специфични циљеви:	Упознавање учесника са електронским речницима и могућностима њихове примене у настави и самосталном раду ученика
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Преглед електронских речника на компакт-диску и на интернету (једнојезични, двојезични, вишејезични).
2. Карактеристике електронских речника на компакт-диску и на интернету и критеријуми за њихово вредновање.
3. Могућности за примену електронских речника у настави на часу, а пре свега у самосталном раду ученика, ради осавремењивања наставе, осамостаљивања ученика у процесу учења страног језика, развоја информационе и лексикографске корисничке компетенције.
4. Могућности за примену електронских речника у настави на часу и у самосталном раду ученика, ради развоја лексичке компетенције и језичке компетенције уопште.
5. Методе за развој лексикографске корисничке компетенције код наставника и ученика.
6. Могућности за примену других извора на интернету у настави страних језика.

Институција:	Удружење наставника енглеског језика Србије ЕЛТА Немањина 28 11000 Београд
Координатор:	Марија Панић elta.kancelarija@gmail.com 063/210-460 011/361-644 локал 110
Аутори:	Радмила Поповић, Вера Савић, Драгана Миланковић
Реализатори:	Данијела Серафијановић, Катарина Ристановић, Вера Савић, Радмила Поповић, Ана Трипковић
Општи циљеви:	Унапређење наставе енглеског језика; Успостављање оквира за перманентно стручно усавршавање наставника енглеског језика у Србији
Специфични циљеви:	Размена искустава и практична примена наученог; Дискусија о актуелним стручним темама; Сарадња између наставника у земљи и иностраништу
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Пленарна предавања познатих лингвиста и стручњака из области методике енглеског језика, као и учествовање у бројним радионицама. Радионице су подељене у тематске целине (методика наставе, настава на најмлађем узрасту, тестирање и евалуација, стручно усавршавање наставника, пословни енглески, енглески као језик струке, примена рачунара у настави енглеског језика и менаџмент у настави истог језика). Другог дана конференције Удружење организује годишњу Скупштину на којој се доносе одлуке и изводе закључци. Одржавају се и округли столови, серије предавања и радионица посвећених некој актуелној теми која је, по оцени већине чланова Удружења, од велике важности за наставнике енглеског језика у Србији. Евалуација конференције се спроводи на неколико нивоа: евалуација сваке презентације понаособ, као и евалуација целокупне конференције.

ЕФИКАСНО ОПЕРАТИВНО ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА КРОЗ УНАПРЕЂИВАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА НАСТАВНИКА

Институција:	Дата Дидакта Милутина Миланковића 1/45 11000 Београд
Координатор:	Анита Малешевић anita.malesevic@gmail.com 063/247-047
Аутори:	Невена Вранеш, Биљана Букинац
Реализатори:	Невена Вранеш, Биљана Букинац
Општи циљеви:	Оснаживање компетенција наставника за ефикасно оперативно планирање у настави немачког језика
Специфични циљеви:	Упознавање са законским оквиром за планирање и стандардима компетенција наставника ради ефикасног оперативног планирања наставе немачког језика
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	15-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са законским оквиром за планирање наставног процеса.
2. Сагледавање Стандарда компетенција наставника ради унапређивања сопствене праксе.
3. Примена модела обрасца за оперативно планирање наставне целине (Приказ модела обрасца за планирање наставне целине са методичко-дидактичким елементима плана; Израда плана одређене наставне целине и презентација).
4. Коришћење уџбеничког комплекта „Prima“.
5. Евалуација.

ЗАЈЕДНИЧКИ ЕВРОПСКИ ОКВИР ЗА ЖИВЕ И КЛАСИЧНЕ ЈЕЗИКЕ: ТЕОРИЈА И ПРАКСА

Институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду Центар за стално образовање и евалуацију Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Ивана Трбојевић csoe@fil.bg.ac.rs 011/263-93-44
Аутори:	Јелена Филиповић, Милена Јовановић, Оливера Дурбаба, Војкан Стојичић
Реализатори:	Јелена Филиповић, Милена Јовановић, Оливера Дурбаба, Предраг Мутавчић, Војкан Стојичић
Општи циљеви:	Усавршавање методичко-дидактичких компетенција наставника и упознавање са новинама у настави страних и класичних језика; Заједнички европски оквир за живе и класичне језике: учење, настава, оцењивање (ЗЕОЈ)
Специфични циљеви:	Теоријско разматрање и практична примена ЗЕОЈ, према методичким принципима; Повезивање теорије и праксе у организацији часа
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријска разматрања одређених сегмената ЗЕОЈ (евалуација и Европски језички портфолио) и на њима засновани конкретни поступци у процесу реализације наставе (предавања и дебате);
2. Практични примери у функцији оспособљавања наставника за интерактивну наставу и коришћење савремених средстава, што подразумева креативно осмишљавање дидактичких материјала у сврху активног укључивања ученика у процес наставе, уз презентацију одговарајућих модела за сваку фазу наставног процеса (презентације и радионице).

ЗИМСКА ШКОЛА: ГОДИШЊИ СЕМИНАР ЗА СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА И ПРОФЕСОРА РУСКОГ ЈЕЗИКА

Институција:	Славистичко друштво Србије Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Јелена Гинић jginic@yahoo.com 063/449-108 011/202-16-24
Аутори:	Вучина Раичевић, Јелена Гинић
Реализатори:	Вучина Раичевић, Биљана Марић, Јелена Гинић, Лука Меденица
Општи циљеви:	Усавршавање компетенција, културе и умешности наставника; Место и улога наставе руског језика у савременом свету и нашем систему наставних предмета
Специфични циљеви:	Унапређење креативности, истраживачког и самосталног рада наставника; Усавршавање навика, умења и способности наставника
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Предавања о актуелним дидактичко-методичким проблемима наставе руског језика: упознавање са савременим технологијама и стратегијама учења и усвајања страног, односно руског језика; оспособљавање и развијање способности и умешности наставника да од бројних савремених методичких приступа и технологија наставе изабере најадекватније које највише одговарају оптималном усвајању датог језика у конкретним условима; временско планирање и прогнозирање наставних активности, вредновање резултата, како наставног процеса као целине тако и сваког часа појединачно; организовање методичких радионица и секција везаних за поједина подручја и етапе наставног процеса; лекторске вежбе различитог типа (по групама); размена искустава у настави и дискусија о решавању конкретних наставних проблема, рационализација и ефикасност наставе.
2. Практичан део обухвата: усавршавање (пленарно и по групама), тематско презентовање наставних материјала и садржаја; семинар има и корективни карактер, ослања се на матерњи језик учесника, при чему се откривају типичне грешке у говорењу на руском језику; настава има и социокултурну усмереност, користе се текстови различитих стилова, у првом реду текстови књижевноуметничког стила и публицистике; у оквиру практичне наставе наставници се упознају не само са поступцима артикулације часа него и сами активно учествују у расправи о примени различитих поступака и приступа настави...

Институција:	Филозофски факултет Др Зорана Ђинђића 2 21100 Нови Сад
Координатор:	Снежана Гудурић sguduric@neobee.net 064/283-02-98 021/458-688
Аутори:	Снежана Гудурић, Светлана Костовић
Реализатори:	Снежана Гудурић, Драгана Дробњак, Наташа Радусин-Бардић, Светлана Костовић, Јована Милутиновић, Јелица Петровић
Општи циљеви:	Унапређење наставе француског језика као страног; Мотивисање наставника и ученика за постизање бољег успеха кроз заједнички рад у оквиру интерактивне наставе
Специфични циљеви:	Подизање општих језичких компетенција професора француског језика и компетенција из савремене дидактике страних језика, педагогије и психологије
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	Предвиђени су садржаји везани за унапређивање језичких компетенција, односе између француског и српског језика са тежиштем на елементима негативног, односно могућностима позитивног трансфера између два језика: <ol style="list-style-type: none"> 1. Културолошки садржаји обухватају савремени франкофони свет, културу и начин живота, а дидактички мотивацију, рад у групама, (ауто)евалуацију и (ауто)корекцију. 2. Педагошки модул обухвата садржаје везане за васпитно-образовне процесе у савременој школи (индивидуалност, различитост, аутономност, демократичност, еманципација и настава „по мери ученика”), с тежиштем на алтернативним педагошким концепцијама и школама. 3. Психолошки модул обухвата садржаје фокусиране на узрасне карактеристике ученика основних и средњих школа са ослонцем на аспекте когнитивног, социјалног и емоционалног развоја.

Институција:	Удружење наставника енглеског језика Србије ЕЛТА Немањина 28 11000 Београд
Координатор:	Марија Панић elta.kancelarija@gmail.com 063/210-460 011/361-644 локал 110
Аутори:	Вера Савић, Драгана Миланковић, Љиљана Поша, Милица Савић, Наташа Јоновић, Маријана Чулић, Слађана Сретеновић- Јовановић, Радмила Поповић
Реализатори:	Вера Савић, Драгана Миланковић, Љиљана Поша, Милица Савић, Наташа Јоновић, Слађана Сретеновић-Јовановић, Катарина Ристановић, Жељко Андријанић, Љиљана Бањанин Острогонац, Нада Тираковић, Данијела Серафијановић, Габријела Лукић, Данијела Бојанић, Светлана Петровић, Љубиша Јовановић, Ана Трипковић, Душица Симић, Валентина Гаврановић, Татјана Јанцић
Општи циљеви:	Унапређење наставе енглеског језика у вишим разредима основних и средњих школа у Србији
Специфични циљеви:	Подизање нивоа стручних, теоријских и практичних знања наставника енглеског језика за рад са ученицима

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	
Оквирне теме:	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Учење језичких вештина – читање, писање, слушање, говор, интегрисане вештине. 2. Организација рада на часу – рад у групама, коришћење табле, динамика рада, грешке у процесу учења, дисциплина на часу, кооперативно учење. 3. Стилски учења и предавања – вишеструка интелигенција, улоге наставника, психолошки аспекти учења, рад са ученицима различитих нивоа знања. 4. Наставне технике – коришћење поезије, приче, глуме, драмског текста, песама, диктата у настави, смех и хумор у настави. 5. Настава граматике, вокабулара и изговора. 6. Предвиђено је остваривање и садржаја о мотивисању ученика, култура и језик, тестирање и оцењивање ученика, планирање часа, аутономија у учењу страног језика у оквиру других тема.

КОМУНИКАТИВНИ ПРИСТУП И САВРЕМЕНЕ МЕТОДЕ РАДА СА ТЕКСТОМ У НАСТАВИ РУСКОГ ЈЕЗИКА

Институција:	Дата Дидакта Милутина Миланковића 1/45 11000 Београд
Координатор:	Анита Малешевић anita.malesevic@gmail.com 063/247-047
Аутори:	Весна Марковић
Реализатори:	Весна Марковић
Општи циљеви:	Развијање знања и вештина наставника руског језика за примену метода и техника комуникативног приступа у настави
Специфични циљеви:	Упознавање са ЗЕОЈ и принципима комуникативног приступа; Наставна целина, место и улога текста у реализацији наставе; Израда дидактичког материјала
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Комуникативни приступ настави (Brain Storming о теми Комуникативни приступ – сумирање појмова и принципа познатих из праксе); предавање/PowerPoint презентација;
2. Заједнички европски оквир за живе језике и начела комуникативног приступа (упознавање учесника са Заједничким европским оквиром за живе језике и начелима комуникативног приступа – акциони приступ настави, стандардизација и стандарди, језички нивои, компетенције, појам наставне целине, стратегије, језичке активности);
3. Структура наставне целине у уџбеницима комуникативног приступа (Демонстрација – упознавање полазника са најновијим уџбеницима заснованим на комуникативном приступу; подела у групе са задатком уочавања и анализе општег садржаја одабраног уџбеника комуникативног приступа, извештавање представника група, размена мишљења, сумирање; Размена искустава о теми наставна целина, лекција, наставна јединица са циљем термилошког диференцирања – групни рад учесника; Структура једне наставне целине – задатак је уочавање и шематско бележење структуре по етапама и бележења конкретних компетенција које се усвајају, развијају, увежбавају и еволуирају у свакој од фаза; представници група презентују резултате рада, а групе размењују мишљења и дискутују; сумирање продуката – у којој мери концепт уџбеника подржава комуникативни приступ, предавање.);
4. Иновативне технике и стратегије учења (на темељу одабраних текстова полазници израђују вежбе и задатке за различите видове употребе текста у свим фазама наставе – презентација продуката рада).

Институција: Удружење професора француског језика Србије
Студентски Трг 3
11000 Београд

Координатор: Милена Милановић
mmm.milena@yahoo.com
063/771-10-81
011/218-65-35

Аутори: Татјана Шотра-Катунарић, Нада Донков

Реализатори: Татјана Шотра-Катунарић, Нада Донков,
Анастасија Јадријев-Дошеновић,
Милена Милановић, Данијела Милошевић,
Маја Пуача Божић, Александра Војводић,
Биљана Константиновић, Љиљана Тошић,
Сузана Николић, Марина Ђурђевић,
Драгица Вељковић, Славица Мијалковић

Општи циљеви: Континуирано усавршавање професора француског језика

Специфични циљеви: Подизање квалитета наставе француског језика и нивоа теоријског и практичног знања професора француског језика

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа,
наставник предметне наставе – гимназија,
наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 5-30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Језичка вештина слушања.
2. Језичка вештина читања.
3. Тестирање и евалуација.
4. Комуникативни приступ у настави француског језика.
5. Образовање професора француског страног језика.
6. Провера и оцењивање у настави, анализа грешака у настави.
7. Сертификација француског као страног језика.
8. Рад са младим професорима.

Институција:	Асоцијација за класичне студије Србије Чика Љубина 18-20 11000 Београд
Координатор:	Милена Јовановић milenamjovanovic@gmail.com 064/140-29-00 011/227-08-57
Аутори:	Милена Јовановић, Борис Пендељ
Реализатори:	Милена Јовановић, Марјанца Пакиж, Борис Пендељ
Општи циљеви:	Усавршавање методичко-дидактичких компетенција наставника и упознавање са новинама у настави класичних језика
Специфични циљеви:	Повезивање теорије и праксе у организацији часа, ваннаставним активностима и др. уз коришћење електронских средстава и одговарајуће презентације
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Језик, књижевност, култура

1. Класични језици и потребе ученика у образовном систему код нас. (Класични језици у корелацији са српским и страним језицима.)
2. Латински као општеобразовни предмет и традиционалистички приступ или прихватање неких елемената наставе страних језика. (Примери учења класичних језика у другим земљама – примена одређених елемената пет, односно шест вештина Заједничког европског језичког оквира. Савременији концепт учења, наставе и оцењивања језика којима се не говори не поставља питање како научити латински или класични грчки него како применити оно што разумемо као латински (или грчки) језик. Стицање комуникативне социокултурне компетенције у функцији реализације образовних и хуманистичких задатака у формирању широко образоване личности, која представља језичко и културно јединство. Усвајање неопходних граматичких правила инкорпорисана у комуникативне функције на почетном нивоу учења ових језика и заснована на дедуктивно-индуктивним принципима. Треба додати бржи трансфер знања с обзиром на другачију функцију усмене и писане продукције. Овако конципован приступ настави чува добре стране класичног или традиционалног метода иновирајући га елементима комуникативног).
3. Римска цивилизација као „посредник“ између хеленске и европске. („Игрице“ електронске са књижевним темама из антике као метод за упознавање стварности античког света.)

МОЈА УЧИОНИЦА 2 – ОСПОСОБЉАВАЊЕ НАСТАВНИКА ДА КОРИШЋЕЊЕМ СВОЈИХ ЗНАЊА И УМЕЋА ПРИЛАГОДЕ НАСТАВУ СВОЈОЈ УЧИОНИЦИ

К1

П: 5, 6

Институција:	Оксфорд Центар д.о.о. Добрачина 27 11000 Београд
Координатор:	Јелена Дујовић ocentars@eunet.rs 065/227-73-59 011/262-42-48
Аутори:	Гордана Каћибо, Мира Франићевић
Реализатори:	Гордана Каћибо, Гордана Ерцег, Анђелка Цолић, Јагода Гацић, Дарио Ристовић, Анђелија Ковачевић, Александра Мирков, Стив Ливер, Цени Дули
Општи циљеви:	Успешно планирање и програмирање рада и извођење наставе у корелацији са индивидуалним карактеристикама, могућностима и интересовањима ученика
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника да програм и наставу прилагоде ученицима, да препознају и реше учестале проблеме који се јављају у настави и мотивишу ученике
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (15 бодова)

Садржај и активности:

Семинар за наставнике енглеског језика „ Моја учионица 2“ састоји се од два интерактивна предавања и тринаест језичких радионица. Програм се састоји од пет модула (модул траје три сата). Сваки модул је тематска целина у оквиру које се обрађују језичке вештине и њихове подвештине. Пети модул говори о проблемима учења енглеског језика, нарочито о онима који се односе на мотивацију, дисциплину, неуједначеност знања, проблеме везане за писање. Током извођења семинара, од првог до четвртог модула учесници ће имати прилику да попуњавањем упитника утичу на садржај петог модула у оквиру назначених тема чиме се пружа могућност прилагођавања семинара захтевима групе.

Тематски садржаји:

1. Методе и начини презентације наставног материјала који ученицима помажу да стичу и развијају језичке вештине као и способност усмене и писане комуникације у свакодневном животу.
2. Примена метода и начина који обезбеђују подстицајан, пријатан, забаван и изнад свега успешан наставни процес.
3. Активности у настави којима се постиже уједначење планираних постигнућа ученика и обезбеђује да сваки ученик буде активан, задовољан и успешан.
4. Успешно планирање на годишњем нивоу и припрема часа у корелацији са индивидуалним карактеристикама, могућностима и интересовањима ученика.
5. Оцењивање језичких вештина, домаћих задатака, писмених задатка и контролних тестова.
6. Евалуација и самоевалуација наставника и ученика.
7. Препознавање, анализа и решавање специфичних проблема у настави енглеског језика.

НЕВЕРБАЛНА КОМУНИКАЦИЈА У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА И НЕВЕРБАЛНИ ЕЛЕМЕНТИ У РЕЛЕВАНТНИМ ВРСТАМА ТЕКСТА

Институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду Центар за стално образовање и евалуацију Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Ивана Трбојевић csoe@fil.bg.ac.rs 011/263-93-44
Аутори:	Јелена Костић-Томовић
Реализатори:	Јелена Костић-Томовић, Милена Јовановић, Маја Матић, Наталија Панић Церовски, Војкан Стојичић
Општи циљеви:	Иновација наставе побољшањем невербалне комуникације у настави страних језика и упознавањем с невербалним елементима у релевантним врстама текста
Специфични циљеви:	Стицање основних знања о функцијама и интеркултуралности знакова невербалне комуникације, као о невербалним елементима у релевантним врстама текста
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са значајем, функцијама и знаковима невербалне комуникације.
2. Сензибилизација за значај невербалне комуникације у настави, на часу и у комуникацији са ученицима и родитељима уопште.
3. Сензибилизација за културну условљеност невербалне комуникације и потребу за развој одговарајућих интеркултурних компетенција у оквиру наставе страних језика.
4. Сензибилизација за значај невербалне комуникације у превенцији сукоба и могућности у том погледу.
5. Проширивање знања о невербалним елементима у текстовима релевантним за наставу страних језика и њиховим значајем и упознавање могућности за оспособљавање ученика да те елементе исправно тумаче и користе.

Институција: Удружење професора француског језика Србије
Студентски Трг 3
11000 Београд

Координатор: Милена Милановић
mmm.milena@yahoo.com
063/771-10-81
011/218-65-35

Аутори: Татјана Шотра-Катунарић, Нада Донков

Реализатори: Татјана Шотра-Катунарић, Нада Донков,
Анастасија Јадријев-Дошеновић,
Милена Милановић, Данијела Милошевић,
Маја Пуача Божић, Александра Војводић,
Биљана Константиновић, Љиљана Тошић,
Сузана Николић, Марина Ђурђевић,
Драгица Вељковић, Славица Мијалковић

Општи циљеви: Реактуализација вештина и знања кроз практичне педагошке радионице

Специфични циљеви: Подизање квалитета наставе француског језика и нивоа теоријског и практичног знања професора француског језика

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа,
наставник предметне наставе – гимназија,
наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 10-30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Аутентични документи у настави језика.
2. Израда наставних средстава.
3. Игра и креативне активности у настави.
4. Нове технологије.
5. Комуникативни и акциони приступ.
6. Рад са младим професорима

Организовање практичних педагошких радионица ради развијања практичних вештина наставника француског језика.

ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА МЕДИЦИНСКИХ СТРУЧНИХ ТЕРМИНА НА ЕНГЛЕСКОМ У НАСТАВИ И СВАКОДНЕВНОМ ЖИВОТУ

Институција:	Фармацеутско-физиотерапеутска школа Донска 27-29 11000 Београд
Координатор:	Бојана Никић Вујић bojana.nikic@gmail.com 064/167-80-95 011/269-80-03
Аутори:	Бојана Никић Вујић, Дубравка Виторовић
Реализатори:	Бојана Никић Вујић, Дубравка Виторовић
Општи циљеви:	Уочавање важности повезивања знања енглеског језика и медицинске терминологије на енглеском језику ради праћења литературе, савремених сазнања и развијања компетенција за наставнике стручних предмета
Специфични циљеви:	Специфични циљеви су оспособљавање наставника медицинских предмета за употребу стручне терминологије на енглеском језику ради оспособљавања наставника да успешно реализују наставни план и програм свог предмета праћењем савремених збивања на енглеском.
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

У уводном предавању учесници се упознају са програмом семинара и истиче се важност познавања медицинске терминологије у енглеском језику (медицински енглески). Полазници раде улазни тест, добијају повратну информацију о резултатима теста како би имали јасан увид у своје компетенције пре почетка програма. Предавање је организовано на српском и консекутивно на енглеском језику, уз приказивање кључних термина на енглеском језику на слајдовима. Предавања обухватају терминологију у свакодневной усменој и писаној медицинској комуникацији, термине везане могуће тегобе, дијагностичке методе и претраге, дијагнозе, медицинске савете и различите врсте терапија и практичну претрагу интернет страница везаних за медицину. На крају се ради излазни тест којим се добија повратна информација о степену напретка.

Институција:	Дата Дидакта Милутина Миланковића 1/45 11000 Београд
Координатор:	Анита Малешевић anita.malesevic@gmail.com 063/247-047
Аутори:	Ивана Милошевић
Реализатори:	Ивана Милошевић, Костас Пексос, Биљана Пиповић, Марија Лукач, Марија Голубовић
Општи циљеви:	Унапређење компетенција наставника за планирање и примену активности које развијају усмено изражавање и побољшавају квалитет наставе енглеског језика
Специфични циљеви:	Стицање знања и усвајање нових информација о различитим методама и наставним средствима подесним за развијање комуникацијских вештина
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод – циљеви програма и очекивани исходи; међусобно упознавање кроз активност Find someone who.
2. Стратегије развијања говорне продукције (циљ, теме, активности).
3. Лексичка компетенција (тема, циљеви, активности у којима се користе визуелна наставна средства).
4. Како охрабрити и мотивисати ученика да говори (циљ, теме, активности).
5. Подстицање различитих врста интелигенција код говорне продукције (тема, циљеви, активности, упознавање полазника са применом вишеструке интелигенције у говорним активностима).
6. Евалуација програма.

РЕЧНИК КАО НАСТАВНО СРЕДСТВО У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ И НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА

Институција:	КЛЕТТ друштво за развој образовања Светозара Торовића 15/4 11000 Београд
Координатор:	Тијана Јевремовић tijana@klett.rs 063/107-85-01 011/334-83-84
Аутори:	Војислав Николић
Реализатори:	Ненад Томовић, Јелена Костић, Александар Трапара, Сања Барбулов
Општи циљеви:	Унапређење наставе и процеса учења страних језика применом нових дидактичко-методичких знања у планирању и реализацији наставе која су у вези са употребом речника
Специфични циљеви:	Подстицање наставника за планирањем наставе и наставних активности које интензивирају коришћење речника у процесу савладавања садржаја програма приликом увођења новог лексичког материјала и граматике
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа различитих лексикографских извора и теорије превођења (предности и мане рачунара и интернета у процесу усвајања нових речи; начини примене различитих методичких поступака у коришћењу речника у настави енглеског и немачког језика).
2. Припремне активности (развијање стратегије избора и дефинисање тематског оквира и садржаја за истраживање у складу са потребама наставног програма; упознавање са прикладним методама и облицима рада као и са специфичним лексикографским техникама у настави страног језика у основној и средњој школи).
3. Демонстрациона радионица – примена различитих техника и облика рада који се могу применити у раду са ученицима приликом решавања дефинисаних задатака базираним на адекватним изворима.
4. Искуствена радионица – вођени самостални истраживачки рад на изабраним примерима.

Институција:	Филолошки факултет Студентски Трг 3 11000 Београд
Координатор:	Ивана Трбојевић csoe@fil.bg.ac.rs 063/305-634 011/263-95-53
Аутори:	Јулијана Вучо, Катарина Завишин
Реализатори:	Јулијана Вучо, Катарина Завишин
Општи циљеви:	Да се наставницима скрене пажња на неопходност развоја процеса тестирања и евалуације који треба да буде у функцији развоја језичких вештина ученика
Специфични циљеви:	Развој способности и спремности наставника да различите врсте тестова прилагођава циљевима наставе страног језика, да одређује критеријуме за тестирање језичких вештина и наставне грађе, као и да евалуира постигнућа ученика у складу са језичким нивоима Заједничког референтног оквира
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

У оквиру програма ће бити представљени различити типови тестова за тестирање основних језичких вештина. Посебна пажња посветиће се критеријумима оцењивања и вредновање грешака који се примењују приликом тестирања за међународне сертификате за италијански језик (CILS, CELI, PLIDA, Roma Tre). Поред тога, приказаће се могућности употребе Заједничког европског референтног оквира за тестирање језичких способности и евалуацији резултата уз помоћ стандарда оцењивања и различитих приступа евалуационих критеријума. Посебно ће бити истакнута употреба Заједничког европског референтног оквира за дефинисање садржаја тестова, извођење критеријума постигнућа у односу на постављене циљеве учења и континуирану евалуацију постигнућа ученика у складу са одређеним нивоима ЗЕРО-а. У оквиру семинара учесници ће имати увид у примере тестова међународно признатих сертификата за италијански језик и прилику да анализирају и критички се осврну на критеријуме тестирања и евалуације постигнућа ученика на одређеним језичким нивоима ЗЕРО-а. У другом делу семинара биће организована радионица у којој ће наставници имати прилике да у паровима или мањим групама конципирају тестове у складу са потребама њихове наставне праксе, као и да размене искуства и реше недоумице и проблеме у вези са тестирањем и евалуацијом у сопственој наставној пракси.

ТЕСТИРАЊЕ И ПРОВЕРА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА У НАСТАВИ НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА

Институција:	Гете институт (GOETHE Institut) Кнез Михајлова 50 11000 Београд
Координатор:	Роземари Бјелић bjelic@belgrad.goethe.org 011/303-18-10
Аутори:	Љубов Мавродијев
Реализатори:	Вирђинија Паску, Александра Беговић
Општи циљеви:	Унапређивање наставе страног језика на основу резултата перманентног испитивања и праћења ученичких постигнућа на одређеном језичком нивоу
Специфични циљеви:	Упознавање са одликама стандардизованих тестова, методологијом њихове израде, припремом задатака и њиховом усаглашавању са стандардима и програмом
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	15
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Овај семинар је комбинован (blended learning) и чине га два традиционална семинара и три он-лајн фазе. Током он-лајн фаза учесници раде задатке који им се постављају на платформи.

1. Први сет задатака односи се на јачање компетенција за рад на платформи, други сет задатака подстиче међусобну размену искустава у области тестирања и провере знања, а трећи сет на анализу различитих стандардизованих тестова.
2. Учесници се упознају са типологијом задатака који су релевантни за процену постигнућа у оквиру одређене језичке вештине (слушање, читање, писање и говор), њиховом адаптацијом за одређене узрастне групе и нивое као и усаглашавањем задатака са образовним стандардима и програмским захтевима.
3. Учесници се упознају са критеријумима за бредновање, нарочито код продуктивних вештина (писање и говор) које су веома сложене и захтевне за објективно оцењивање. Последњи задатак на крају семинара је израда стандардизованог теста којим се проверавају постигнућа ученика (на крају одређеног циклуса образовања или на крају школске године) Два семинара између онлајн фаза служе да учесници у директној интеракцији изнесу своја искуства, проблеме и систематизују знања и вештине стечене радом током онлајн фаза.

*Део програма се реализује електронским путем

УВОЂЕЊЕ И ПРИМЕНА САВРЕМЕНИХ ИТ И НОВИХ АУДИОВИЗУЕЛНИХ НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА

K1

П: 6, 8

Институција:	Оксфорд Центар д.о.о. Добрачина 27 11000 Београд
Координатор:	Јелена Дујовић ocentars@eunet.rs 065/227-73-59 011/262-42-48
Аутори:	Гордана Каћибо, Мира Франићевић
Реализатори:	Гордана Каћибо, Гордана Ерцег, Анђелка Цолић, Јагода Гацић, Дарио Ристовић, Анђелија Ковачевић, Александра Мирков, Стив Ливер, Цени Дули
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за примену нових ИТ и методологија као система подршке њиховом иницијалном знању и досадашњем искуству
Специфични циљеви:	Постизање бољег квалитета наставе, оптимизација времена потребног за обраду наставне јединице и побољшање комуникације на часу
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (15 бодова)

Садржај и активности:

Програм је осмишљен је на основу анализа степена и квалитета примене информационих технологија и иновативних методологија у настави енглеског језика и анализе усклађености праксе са иновацијама.

1. Анализа постојећег иницијалног знања и компетенција наставника енглеског језика везаних за интерактивну белу таблу (IWB) и I-ebook – анкета, дискусија, квиз.
2. Презентација и упознавање наставника са предностима примене иновативних технологија и методологија у настави енглеског језика – интерактивна предавања и језичке радионице.
3. Оспособљавање наставника за примену IWB и I-ebook у настави – презентација, демонстрација и језичке радионице.
4. Примена усвојених компетенција кроз практичан рад у групама са релевантним материјалом (учесницима омогућава непосредно сагледавање предности примене нових информационих технологија и аудиовизуелних наставних средстава у пракси). Реализација садржаја програма предвиђена је у виду два интерактивна предавања и 13 језичких предавања.

УМЕТНОСТИ

Институција:	Завод за културу Војводине Војводе Путника 2 21100 Нови Сад
Координатор:	Владимир Рис zkvmanifestacije@nscable.net 063/735-34-99 021/457-525
Аутори:	Весна Ждрња, Агота Виткаи Кучера, Слободан Нинковић, Саша Латиновић, Свенка Савић, Владимир Рис
Реализатори:	Весна Ждрња, Агота Виткаи Кучера, Слободан Нинковић, Саша Латиновић, Свенка Савић
Општи циљеви:	Усавршавање учитеља, наставника и професора српског (матерњег) језика у области културе говора; Едукација педагога за рад са децом – рецитаторима на очувању матерњег језика и неговању лепе речи
Специфични циљеви:	Припрема за смотре рецитовања; Упознавање са специфичним методолошким и теоријским приступима у раду са рецитаторским, говорничким, драмским и другим групама у којима је говор средство изражавања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа

Број учесника:	10-25
Трајање:	два дана (14 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Базични појмови гласовне и говорне технике. 2. Анализа стиха и песме кроз: дисање, обликовање вокала и консонаната, озвучење гласа, артикулацију, говорне константе и говорни ритам. 3. Дикцијски појмови – видови саопштавања, логички акценат, интерпункција говорног језика, пауза и говорне фигуре (градација, контраст и компарација). 4. Говорна обрада стиха – ритам, цезура, стопа, рима, рефрен, опкорачење, говорни темпо, акценат и логички акценат, анализа примера самих полазника семинара. 5. Наступ рецитатора (став, поглед, држање тела и руку...). 6. Рад на гласу и артикулацији, упознавање са техникама и методама дикције, приступ говору као средству комуникације, употреба говора као изражајног средства, анализа текста као предлошка за говорно уметничко дело, упознавање са радом у групама које се баве говором, упутства за индивидуални рад.

Институција:	Универзитет Метрополитан Тадуеша Кошћушка 63 11000 Београд
Координатор:	Јелена Самарцић jelena.samardzic@metropolitan.ac.rs 063/850-47-36 011/203-08-85
Аутори:	Светлана Смолчић Макуљевић
Реализатори:	Светлана Смолчић Макуљевић
Општи циљеви:	Радионица графичког дизајна замишљена је као стручни семинар који треба да пружи неопходно осавременавање и унапреди наставу постојећих школских програма основног и стручног образовања. Програм је намењен образовању наставника и предавача, преко којег се упознају са савременом методологијом у изучавању историје визуелне комуникације и различитим новим уметничким медијима који сведоче о континуитету и традицији културе графичког дизајна.
Специфични циљеви:	У практичном делу полазници се на конкретним примерима упознају са савременим средствима и видовима графичког дизајна. Представљају се различите форме и функције, како у штампаним тако и у новим медијима а посебно ће се указати на значај графичког дизајна у интерактивном извођењу наставе

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Историја графичког дизајна и визуелне комуникације. 2. Графички дизајн као медиј визуелне комуникације, од средњег века (илуминације) све до типографије и графичког дизајна дигиталне ере. 3. Идеолошки; пропагандни и радни дискурси графичког дизајна. 4. Графички дизајн и визуелна комуникација. 5. Графички дизајн у савременом свету. 6. Визуелна комуникација. 7. Типографија и писмо. 8. Дизајн паковања. 9. Дизајн публикација. 10. Фотографија и дигитална слика у дизајну. 11. Видео у дизајну. 12. Веб-дизајн. 13. Рекламне кампање.

Институција:	Музичка омладина Београда Теразије 26/II 11000 Београд
Координатор:	Предраг Милојковић muzom@beotel.net 060/414-25-50 011/268-88-60
Аутори:	Растко Јаковљевић
Реализатори:	Растко Јаковљевић, Татјана Војнов
Општи циљеви:	Развијање иновативних едукативних садржаја и динамичних форми наставе музичке културе; Подстицање наставног кадра на иновативне приступе и самоиницијативност у наставном процесу; Успостављање нових знања из области музичке културе и повезивање са савременим музичким и културним обрасцима; Осавремењивање наставе Музичке културе на основном и средњем нивоу образовања; Пружање додатних знања и могућих примена у настави Етномузикологије у средњим музичким школама. Успостављање боље спреге између наставног садржаја и савременог окружења; Употреба технологије и савремених метода учења у наставном процесу
Специфични циљеви:	Упознавање са различитим културама света кроз музику; Развијање сензибилитета према мултикултуралности и толеранцији; Промоције

културног дијалога и заједничких сазнања о културама и историјама народа Европе и света; Наглашавање културалне различитости и развој нових форми културалне експресије; Развијање одређених знања и способности ученика из домена традиционалне народне музике и њене примене у популарним музичким праксама; Подстицање веће ефикасности и мотивације за рад и учење; Развијање непосредне комуникације између наставника и ученика

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 25

Трајање: један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

а) Промоција семинара и могућности које пружа за наставу музике у основним, средњим и средњим музичким школама (израда програмских књижица и другог материјала, информисање, приручници који садрже све потребне информације и материјале неопходне за реализацију семинара и даљу примену у настави).

б) Програм семинара се састоји из два кластера. Сваки кластер траје три дана и намењен је појединачним циљним групама полазника:

1. кластер – Унапређивањенаставног програма и рада предмета музичка култура за основни и средњи ниво општег образовања.

2. кластер: Унапређивање наставног програма и рада предметима у оквиру нижег и средњег музичког образовања.

Програм се реализује у три фазе рада сваког појединачног кластера, односно дана:

1. Уводни преглед задатака и циљева програма обуке.

2. Наставни модули утврђени у приручнику.

3. Преглед елемената рада и индикованих могућности примене у настави.

4. Преглед и анализа комплементарности модула са наставним планом и програмом.

5. Обрада тематике која се обухвата модулима (домени традиционалне културе и музике).

6. Обрада тематике која се обухвата модулима (домени популарне културе и музике)

7. Практични рад на наставним модулима Након сваке фазе рада предвиђен је простор за додатна објашњења и дискусију. У оквиру кластера полазници семинара се упознају са структуром програма који се реализује у настави и садржајем који се обрађују, као и практичном реализацијом модула и радом на успостављању нових знања и компетенција.

8. Евалуација (На крају сваког кластера биће спроведена анкета на основу упитника за стицање увида у индивидуална искуства и мишљења полазника.

Институција:	Земун Арт Клуб Немањина 9 11080 Земун
Координатор:	Синиша Радојчић sinisa.radojic@kostaman.rs 065/334-88-35 011/316-77-75
Аутори:	Наталија Јовић, Бобан Стојанов
Реализатори:	Наталија Јовић, Бобан Стојанов
Општи циљеви:	Методичка помоћ наставницима за остваривање квалитетније комуникације на релацији наставник–ученик и примене Александрове технике у том процесу
Специфични циљеви:	Овладавање тренерским вештинама рада са ученицима; Оспособљавање наставника да увиде проблеме код ученика због којих не постижу максимум
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Холистички приступ аспектима музичког извођења (психофизички, когнитивни и емоционални аспект).
2. Разлози за настајање тегоба при бављењу музичким инструментом.
3. Анксиозност и њено савладавање као чест проблем музичких извођача.
4. Како да се уз помоћ Александрове технике решавају проблеми анксиозности.
5. Комуникативност – композитор-извођач-публика.
6. Како да поставите „права“ питања.
7. Како да позитивно утичете на ток комуникације.
8. Како да се „повежете“ са ученицима.
9. Контакт са ученицима и прилагођавање.
10. Шта су то зоне комуникације.
11. Како да уђете у добро емотивно стање сваки пут када то желите.
12. Стил и лично излагање.
13. Коришћење сопствених ресурса у комуникацији.

АЛТЕРНАТИВНИ ПОСТУПЦИ И РЕЦИКЛИРАНИ МАТЕРИЈАЛИ У НАСТАВИ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ

Институција:	Савез учитеља Републике Србије Дечанска 6/3, Поштански Фах 74 11000 Београд
Координатор:	Марија Максимовић marija.maksimovic@surs.org.rs 064/644-53-78 011/324-53-85
Аутори:	Невена Хаџи-Јованчић
Реализатори:	Невена Хаџи-Јованчић, Добривоје Крговић, Марија Павловић
Општи циљеви:	Указивање на значај извора различитих материјала употребљивих у настави Ликовне културе; Проширивање дидактичко-методичких знања у настави Ликовне културе
Специфични циљеви:	Увођење у начине рада са нетипичним ликовним материјалима; Упознавање са новим поступцима планирања и организације рада на часовима Ликовне културе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа различитих извора тј. потенцијалних ресурса материјала који се могу користити у настави ликовне културе.
2. Припремне активности; стратегије избора и дефинисање тематског оквира и садржаја за истраживање у складу са потребама програма ликовне културе.
3. Демонстрациона радионица – на бази дефинисаних задатака и адекватних извора, различите ликовних технике и поступци који се могу применити у раду са ученицима.
4. Искуствена радионица – вођени самостални ликовни рад на изабраним примерима.

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Дејан Синадиновић
Реализатори:	Дејан Синадиновић
Општи циљеви:	Разумевање композиторове поруке; разумевање функција структуралне, односно хармонске анализе музичког дела
Специфични циљеви:	Анализа музичке драматургије, поетике композиторовог стила и емотивних односно карактерних образаца дела
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Предавања обухватају анализу неколико капиталних дела клавирске литературе из сваке стилске епохе. Предавач се у оквиру ове анализе ослања на стечена знања полазника из структуралне односно хармонске анализе музичког дела, али се инсистира на функционалности овако изведених закључака – поенти која би морала бити коначан исход академске анализе.

Институција:	Установа културе градске општине Стари град "Пароброд" Капетан Мишина ба 11000 Београд
Координатор:	Милена Рајковић direktor@ukragobrod.rs 063/112-64-87 011/263-96-39
Аутори:	Смиљка Исаковић
Реализатори:	Смиљка Исаковић
Општи циљеви:	Упознавање са специфичностима солистичке и камерне барокне музике; Посебне одлике соло и камерне музике у бароку (континуо – облигато) и инструмената који реализују континуо
Специфични циљеви:	Специфичност интерпретације у односу на пренос са барокног чембала на модерни клавир; Разлике у третману барокних соната за инструмент и континуо, облигатне инструменте, трио соната и осталих барокних камерних дела; Информација о разним могућностима реализације барокних басових и мелодијских линија
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих,

наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоретски део: представљање карактеристика барокног стила, технике, орнаментике, нотације, фразирања; посебности барокних инструмената, композитора, националних школа и релевантних музичких облика, од сонате до секстета.
2. Практични део: упоредни приказ и практична примена на клавиру и чембалу.

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	др Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Александар Сердар, Драгољуб - Драган Шобајић
Реализатори:	Александар Сердар, Драгољуб - Драган Шобајић
Општи циљеви:	Унапређење професионалних способности професора Клавира у нижим и средњим музичким школама кроз упознавање са својствима клавирских соната Л. В. Бетовена
Специфични циљеви:	Упознавање са музичким, интерпретативним, пијанистичким и педагошким својствима клавирских соната Лудвига ван Бетовена
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Предуслови настанка Бетовенових соната за клавир.
2. Сонатни принцип.
3. Сонатно стваралаштво водећих композитора на прелазу из 18. у 19. век.
4. Клавири с краја 18. и почетка 19. века.
5. Одлике пијанизма Бетовеновог доба.
6. Бетовенов пијанистички стил.
7. Пијанистички стил Бетовенових соната.
8. Периодизација и систематизација композиторових соната
9. Интерпретациј.
10. Редакције.
11. Значајна извођења.
12. Значајни звучни записи.
13. Значајни написи о интерпретативним проблемима Бетовенових соната.
14. Бетовенове сонате у данашњој клавирској педагогији.
15. Улога Бетовенових соната у образовању савременог музичара.
16. Композиторове сонате на програмима музичких школа.
17. Интерпретативни и пијанистички проблеми.
18. Рад на посебним извођачко-техничким проблемима.

ВИДИМ, ЧУЈЕМ, ПЕВАМ, СВИРАМ – КОРЕЛАЦИЈА НАСТАВЕ ИНСТРУМЕНТА И ТЕОРИЈСКИХ ПРЕДМЕТА

K1

П: 6

Институција:	МШ "Ватрослав Лисински" Страше Пинџура 1/2 11000 Београд
Координатор:	Весна Цветковић direktor.lisinski@gmail.com 063/204-036 011/354-68-31
Аутори:	Весна Цветковић, Љиљана Степановић, Јасмина Михаљица
Реализатори:	Весна Цветковић, Љиљана Степановић, Весна Цветковић
Општи циљеви:	Унапређење наставе инструмента и солфеђа и теоријских предмета у ОМШ и СМШ
Специфични циљеви:	Успешнија координација и корелација наставе инструмента и солфеђа и теоријских предмета у ОМШ, СМШ
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Потреба развијања хармосног слуха, технике рада на вишегласју, повезивање са наставом инструмента у ОМШ и СМШ.
2. Технике вишегласних диктата (ритмитчи, мелодијски).
3. Упознавање са литературом за рад у ОМШ и СМШ.
4. Радионица по групама од 10 наставника (комбиноване групе наставника солфеђа, инструмента, диригената и корепетитота).
5. Припрема рада вишегласја у ОМШ и СМШ (реализација рада вишегласја и диктата).
6. Презентација рада радионица и дискусија о одржаним презентацијама.

Институција:	Удружење "Пријатељи деце општине Нови Београд" Јурија Гагарина 183 11000 Београд
Координатор:	Сузана Поњавић suzanaronjavic@gmail.com 064/200-71-04 011/216-59-46
Аутори:	Емил Каменов, Сања Филиповић, Наташа Радојевић, Цветин Аничкић
Реализатори:	Сања Филиповић, Наташа Радојевић, Цветин Аничкић
Општи циљеви:	Упознавање са поступцима којима се остварују циљеви, задаци и програмски садржаји из области дечјег ликовног и драмског стваралаштва, са планирањем, организацијом, реализацијом и евалуацијом ликовних и драмских активности у раду са децом предшколског узраста и ученицима основне и средње школе
Специфични циљеви:	Упознавање са: - поступцима којима се код деце подстиче и развија способност коришћења специфичног језика сваке уметности (ликовне, драмске, сценске, музичке, плесне); - поступцима којима се код деце развија семиотички систем (графички симболи, покрет, гест, мимика...) и унапређују функције вербалне и невербалне комуникације; - поступцима и активностима које код деце развијају културу

говора (неговање говорне културе, богаћење дечјег речника и неговање граматички правилног говора, вербално изражавање и комуникација, упознавање са дечјом књижевношћу, говорне игре, метакомуникација – схватање значења поруке), ликовну и визуелну културу (цртање, сликање, вајање, естетско доживљавање и процењивање); - поступцима и активностима које омогућавају код деце стицање искуства и доживљаја као услова за креативни процес; - поступцима и активностима које омогућавају код деце развој способности доживљавања, разумевања и повезивања различитих уметничких медијума и изражавања њиховим средствима као што су: аудитивна (говор, песма, музика), кинетичка (покрет и плес) и визуелна (линија, боја, облик, простор), развој креативности, развој чулне осетљивости, развој опажања и моторике, развој критичког мишљења, развој емпатије и хуманих ставова, развој еманциповане и стваралачке личности

Циљна група:

наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне),

васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 15-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Повезаност дечјег ликовног и драмског стваралаштва (Функција ликовног и драмског стваралаштва у развоју и учењу. Дечје изграђивање критичког – етичког и естетичког расуђивања. Дете на путу од цртежа до сцене. Педагошка вредност дечје игре са сценском лутком – лутка као изражајно и васпитно средство. Поступци који подстичу или спутавају развој дечјег стваралаштва и креативности – улога одраслог. Повезаност дечјег ликовног и драмског стваралаштва са осталим областима васпитно-образовног рада.)
2. Увод у луткарство (Дефиниција луткарства. Појам лутке - играчка и глумац. Луткарство и друге уметности.)
3. Историја луткарства (Луткарство Далеког истока. Луткарство у Европи до ренесансе. Улично позориште. Луткарство и велика позоришна реформа. Савремено позориште лутака. Развој луткарства код нас.)
4. Луткарско позориште (Врсте сценских лутака – Марионете; Гињол; Јавајке; Гигантске лутке; Механичке лутке; Лутке сенке; Лутке на прстима; Стоне лутке; Лутке маске. Позорница – луткарски простор и основни принципи мизансцене; Позориште сенки. Стоно позориште. Сценографија у луткарској игри. Осветљење. Музика и звучне компоненте – звучни ефекти, шумови... у луткарској представи.)
5. Ликовне технике и материјали у креирању сценске лутке, сценографије и костима (Ликовно-естетски захтеви у обликовању сценске лутке, сценографије и костима. Од обликовања лутке до значења лутке. Цртање, сликање, вајање и обликовање различитих материјала.)
6. Методска упутства за подстицање и вођење дечјих игара са сценским

луткама (Драмско стваралаштво деце подстакнуто књижевним текстом. Особености луткарског изражавања – луткарска импровизација и драматизација. Адаптација уметничких текстова. Адаптације и драматизације на основу литерарног недрамског предлошка. Мотивација деце. Избор теме и планирање луткарске представе. Израда лутака, сценографије и реквизита. Подела улога у луткарској игри. Рад за столом. Пробе у простору. Улога одраслог у организацији и праћењу тока луткарске игре.)

845

ДОБРЕ И ЛОШЕ СТРАНЕ УЧЕШЋА НА ТАКМИЧЕЊИМА, КОД ДЕЦЕ СА ИЗРАЗИТИМ МУЗИЧКИМ СПОСОБНОСТИМА

K1

П: 6

Институција:	Европска конференција за високе способности - Србија Главна 40 11080 Земун
Координатор:	Мила Лацковић mila.lackovic@kostaman.rs 063/314-528 011/316-06-07
Аутори:	Мила Лацковић
Реализатори:	Мила Лацковић
Општи циљеви:	Да се укаже на својеврсну проблематику учешћа на такмичењима; Да се укаже на значајну улогу наступа на такмичењима у развоју талента
Специфични циљеви:	Да се повећа број истраживања која се баве односом између такмичења и обдарености – да се отворено разговара о последицама неуспеха на такмичењима
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Предавање, радионице, праћење и анализа неколико истраживачких пројеката о овој теми, видео-презентација, анкета за учеснике.

Институција:	Завод за културу Војводине Војводе Путника 2 21100 Нови Сад
Координатор:	Владимир Рис zkvmanifestacije@nscable.net 063/735-34-99 021/457-525
Аутори:	Емилија Мрдаковић
Реализатори:	Емилија Мрдаковић, Милица Комазец, Слободан Нинковић, Саша Латиновић
Општи циљеви:	Подизање нивоа стручног знања, вештина и способности учитеља, наставника и професора у процесу употребе драме и позоришта у образовању и васпитању ученика
Специфични циљеви:	Развијање креативности код наставника; Проналажење метода који повезују образовање и позориште; Осмишљавање часова коришћењем позоришних средстава; Изградња навика да се мисли о процесу рада, а не само о резултату
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи

Број учесника:	10-15
Трајање:	два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са карактеристикама драмског и луткарског театра.
2. Изражајна средства драмског и луткарског театра.
3. Стварање драмске ситуације.
4. Субјекат и објекат у стваралаштву глумца.
5. Сценска радња и визуелно представљање радње.
6. Игра = Позориште = чаробна формула.
7. Позориште у настави.
8. Осмишљавање игре на часу.
9. Предмет и функција лутке.
10. Врсте лутака.
11. Стварање ситуације за игру са луткама.
12. Образовни театар.

ИГРА И ПОКРЕТ, ИНСТРУМЕНТИ НЕВЕРБАЛНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ И РАЗВОЈА ИМАГИНАЦИЈЕ У ПРОЦЕСУ ЕДУКАЦИЈЕ МЛАДИХ

К1

П: 4

Институција:	Универзитет уметности у Београду Косанчичев венац 29 11000 Београд
Координатор:	Предраг Миладиновић centar@arts.bg.ac.rs 011/262-42-81
Аутори:	Ивана Вујић Коминац, Кристина Опсеница
Реализатори:	Ивана Вујић Коминац, Кристина Опсеница
Општи циљеви:	Уметност покрета као подстицај бољег саморазумевања и разумевања другог; Неговање, оплемењивање и освешћење телесног покрета, код младих, као инструмента невербалне комуникације и иницијатора имагинативних процеса
Специфични циљеви:	Едукација наставног кадра основних и средњих школа као и предшколских установа којом би се ови педагози упознали са историјатом и техникама игре кроз историју са посебним освртом и примерима из савремене игре XX века као и са примерима вежби, телесних припрема и практичних техника као што су импровизације, технике телесног изражавања којима би педагози горе наведених установа развијали своје едукативне програме и усавршавали развојну праксу са ђацима

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Историја игре. 2. Савремена игра XX века 3. Плесне технике Рудолфа Лабана – свест о властитом телу у покрету, динамика покрета, невербална комуникација, спознаја простора, покрета, сарадња у групи. 4. Техника site specific покрета Трише Браун, покрет на отвореном, плесна импровизација као подстицај машти и сарадњи са другима.

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Вера Миланковић
Реализатори:	Гордана Ачић, Вера Миланковић, Милена Петровић, Нина Суботић
Општи циљеви:	Увођење и истраживање игровног принципа у области педагогије музике, драме и балета (покрет и плес); Комуникација и интеракција теорије и праксе у земљи и иностранству укључујући истраживачке радове са специфичном или интердисциплинарном тематиком и област специјалне едукације
Специфични циљеви:	Анимирање наставника за креативни рад у настави; Подстицање интердисциплинарног и истраживачког принципа у настави
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Актуелни проблеми педагогије сценских уметности у контексту игровног принципа. 2. Како сазнања из наставне праксе различитих сценских дисциплина могу бити сагледана у контексту игровног принципа. 3. Проблеми инструменталне педагогије (постура, дисање, трема) и игровни принцип. 4. Сазнања из области психологије музике која могу допринети лакшем усвајању игре као поступка у педагогији сценских уметности. 5. Истраживања у педагогији сценских уметности – домаћа и страна. 6. Игра у педагогији уметности у раду са децом са различитим врстама ометености у развоју (инклузија).

Институција:	Музичка школа „Др. Војислав Вучковић“ Кондина 6 11000 Београд
Координатор:	Данијела Бајић danijelabajic@yahoo.de 063/109-19-73
Аутори:	Љубиша Јовановић, Данијела Бајић
Реализатори:	Љубиша Јовановић, Данијела Бајић
Општи циљеви:	Упознавање са концертима за флауту у француској, италијанској и немачкој школи барока, као и унапређење наставе
Специфични циљеви:	Специфичност се огледа у методолошком приступу у оквиру све три школе барока као и третирање облика, хармоније, артикулације, темпа и украса
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са карактеристикама и развојем концерта у све три школе барока.
2. Интерпретација концерата.
3. Третирање облика, хармоније, употреба украса, фразирање.
4. Утицај италијанске, немачке и француске школе барока.
5. Препоручена стручна литература.
6. Методологија рада са децом.

ИСТРАЖИВАЊЕ КРЕАТИВНОСТИ У СФЕРИ МУЗИКЕ – ПРОЦЕС ЗАЈЕДНИЧКОГ СВИРАЊА У КЛАВИРСКОМ ДУУ

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Соња Лончар, Андрија Павловић
Реализатори:	Соња Лончар, Андрија Павловић, Милан Бошковић, Јерун Ван Вин
Општи циљеви:	Додатна едукација; Развијање креативности; Рад на усавршавању дисциплине клавијског дуа и презентација различитих искустава из других средина
Специфични циљеви:	Унапређење технике рада у клавијском дуу; Истраживање литературе са посебним акцентом на нова дела; Припрема за такмичења; Психофизички аспекти
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Мастерклас Соње Лончар и Андрије Павловића (чланови ЛП Дуа) – примери индивидуалних часова са клавијским дуима уз присуство активних и пасивних учесника студената, професора, шире стручне јавности и публике.
2. Предавање о интернационалним музичким такмичењима за клавијски дуо уз примере и искуства ЛП Дуа и госта предавача, пијанисте Јеруна Ван Вина (процес вежбања, ментална дисциплина и концентрација, истраживање и разговор о усклађивању задатих програма на различитим интернационалним такмичењима клавијских дуа, менаџмент у музици).
3. Видео-пројекције филмова о најпознатијим савременим композиторима и делима за два клавира.
4. Преслушавање снимака различитих извођења истог музичког дела ради препознавања квалитета другачијих интерпретација, са посебним акцентом на дела настала у XX веку.
5. Гост предавач – Јерун Ван Вин, пијаниста (предавање и мастерклас), члан Фондације “Dranoff Two Pianos”, која је организатор највећег светског такмичења клавијских дуа у Мајамију, Флорида.
6. Завршни концерт учесника програма – након завршног концерта неформални разговор учесника о утисцима о програму.
7. Предавање др Милана Бошковића, физиотерапеута – Унапређење физичких и менталних способности у процесу вежбања и извођења, повезивање даха и покрета, технике концентрације и релаксације, развијање памћења.

Институција:	Музичка школа - Суботица Штросмајерова 3 24100 Суботица
Координатор:	Едита Барлаи ebarlai@yahoo.com 062/513-649 024/553-837
Аутори:	Мирна Мирков Стес
Реализатори:	Мирна Мирков Стес
Општи циљеви:	Циљ школе је да се код деце развије љубав према музици, пробуди интересовање и љубав према свирању на природан и непосредан начин; Садржај на којем ће се радити је мелодичан, уметнички припремљен и доступан деčјем карактеру и интересовању, близак деčјем свету, објашњен илустрацијама.
Специфични циљеви:	Непосредно учешће саме деце у испољавању свог унутрашњег света и емоција; Оваква врста креативног рада ће подстицати креативно размишљање и довести до могућности трајног памћења и развоја фотографске меморије која је веома важна у каснијим фазама развоја, посебно у случају јавног извођења. Дечји цртежи ће илустровати везу између слике и музичког знака и таквим креативним радом ће се добити музички симболи, тј. нови "Музички речник за децу".
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 20
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Нова методологија клавира има за циљ да покаже нове могућности приступа музици стваралачким процесом (цртањем и компоновањем). Разноликост методологије рада са предшколским узрастом обезбедиће почетно знање које ће бити основа за принципе и процесе у школском образовању. Значајна пажња је посвећена самосталности ученика, што ће омогућити наглашавање елемената његовог талента и осећања слободе.

Овакав начин рада ће наставнику омогућити да истражује, анализира, размотри и оцени дечји рад и музички језик. Циљ програма је да се пронађу начини и методе за развој музичког изражавања детета у складу са његовим природним способностима. Ова клавирска школица ће представити, у првом плану, музички доживљај путем музичке представе и приказати нове могућности прилажењу музици стваралачким процесом, ширењем видокруга тј. дечјег хоризонта.

Садржај који ће се обрађивати је мелодичан, уметнички обрађен, доступан деčјем карактеру и укусу. Блиско деčјем свету, објашњен дечјим илустрацијама, разумљив и на тај начин лако усвојив. Велика пажња усмерена је на самосталност ученика која ће допуштати истицање елемената његове надарености, слободу осећања ради његовог емоционалног развоја (цртањем и компоновањем).

Техника ће се развијати и усвајати паралелно са музиком. Први часови би обухватили рад са популарним мелодијама и на тај начин би увела ученика у музику без оптерећења музичким појмовима и музичким облицима.

Ноте ће, у почетној фази, остати део дечје песме и тако задобити карактер занимљиве игре.

Песме, као носилац музичко емотивног садржаја, изводиле би се колективно са наставником уз клавирску пратњу. Поређење претече клавира са данашњим клавиром, његове могућности, изглед, упознавање са механиком, звуком, регистрима, дужином и висином трајања тонова, педалима...

Упознавање ученика са клавијатуром. Очима, слухим додиром кроз методе меморисања тонова, кратких музичких мотива.

Правилно држање тела које је неопходно за стварање доброг осећаја и удобности за инструментом. Од начина седења (који ће бити илустрован) зависи поставка и рад руке са којим ће се даље садржаји бавити, рад прстију, несметани развој технике, прецизност у ритму и квалитет тона.

Почетне вежбе су кратке због лакшег задржавања дечје пажње и развијања способности мишљења и осећаја за музичку целину. При обрађивању сваке нове теме школица не ставља акценат само на обрађивање техничких проблема већ приступа истовремено обрађујући техничке и музичке захтеве у циљу њиховог упоредног развоја и рада на музичком стилу.

Школица се бави усавршавањем визуелних опажања. Пажљиво анализира нотни текст, мелодијску линију, динамику, симетричност и подударност који ће бити од важности за васпитање слушне контроле и постизања сигурности у свирању.

Ова школица садржи различите захтеве и педагошке могућности од првих музичких појмова до рада на развијању емоција, дечје фантазије која је битна за почетак свирања и која ће дати сигурне кораке ка самосталном и креативном изражавању – свирању.

КЛАВИРСКЕ ШКОЛЕ ЗА ПОЧЕТНИКЕ У НАШЕМ ДАНАШЊЕМ МУЗИЧКОМ ШКОЛСТВУ

K1

П: 5, 6

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Драгољуб - Драган Шобајић
Реализатори:	Драгољуб - Драган Шобајић
Општи циљеви:	Анализа садржаја савремених клавириских школа за почетнике прописаних законом за ниже и средње музичке школе у Србији; Повећање ефикасности примене ових школа у настави Клавира.
Специфични циљеви:	Вредновање наведених уџбеника у контексту досадашњег развоја обуке на инструменту и постављање у актуелне светске токове
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Анализа порекла, грађе и примењених методских поступака у уџбеницима за почетнике: Александра Николајева „Свирање на клавиру“; Јеле Кршић „Почетна школа клавира“ и осталих ауторкиних радова („Методика наставе клавира“, „Орнаментика – педализација – трема“, „Ритам“); Мирославе - Лили Петровић уџбеника за почетнике „Школице за клавир“.
2. Очекивани педагошки резултати ових уџбеника у нашој средини.
3. Садржај у актуелним уџбеницима клавира за почетнике у другим срединама (аутора Томсон, Бастијен. Моранж-Мошен, Ван де Велде, Куонами, Сузуки, Кашаји-Фанто, Артаболевскаја, Баренбојим – Перунова, Милич) ради њиховог поређења са садржајима рада школа наших ауторки Ј. Кршић и М. Ј. Петровић.

853

КЛАВИРСКИ СВЕТ СЕРГЕЈА РАХМАЊИНОВА И РУСКИХ САВРЕМЕНИКА

K1

П: 6

Институција:	Земун Арт Клуб Немањина 9 11080 Земун
Координатор:	Синиша Радојчић sinisa.radojic@kostaman.rs 065/334-88-35 011/316-77-75
Аутори:	Драгољуб Катунац
Реализатори:	Драгољуб Катунац
Општи циљеви:	Обележавање двоструке годишњице; Реконструкција наших односа према руској музици; Глобално сагледавање делатности Рахмањинова
Специфични циљеви:	Уметност Рахмањинова у односу на руске савременике; Укупни уметнички профили; Клавирски опуси у укупном стварању
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Аспекти композиционог и извођачког рада Рахмањинова, од раних покушаја до завршне синтезе.
2. Аспекти извођачке делатности.
3. Селекција клавирског опуса.
4. Избор свих значајних клавирских остварења.
5. Селекција одабраних опуса савременика у распону од Глинке до Метнера.
6. Укључивање аудиторијума у игру препознавања извођачких резултата.
7. Документарна грађа.
8. Диференцирање погодних лакших методолошких опуса.
9. Евентуални одједи на нашем простору.

854

КОМПАРАТИВНЕ ТЕХНИКЕ МЕТОДИКЕ КЛАСИЧНОГ БАЛЕТА СА ОСНОВОМ НА ВАГАНОВА ТЕХНИЦИ

K1

П: 6

Институција:	Балетска школа "Димитрије Парлић" Жарка Зрењанина 25 26100 Панчево
Координатор:	Татјана Крга dimitrijeparlic@open.telekom.rs 060/034-83-35 013/351-187
Аутори:	Ана Јојић
Реализатори:	Ана Јојић, Катарина Милинковић
Општи циљеви:	Унапређивање знања из области методике класичног балета заснованог на постојећим плановима и програмима али допуњено искуствима из западних балетских школа
Специфични циљеви:	Програм и начин рада, приступа извођењу методике; Примена Ваганова технике у најеминентнијој немачкој школи „John Cranko“ и Националној балетској школи у Торонту
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Физиологија и њене примене у балету.
2. Развој стопала и стицање снаге за рад на врховима прстију.
3. Поставка дела тела која представља основу стабилности за извођење свих будућих елемената класичне игре која је веома захтевна.
4. Савремени приступи стицању кондиције неопходне за извођење тешког балетског програма.
5. Пластичност тела и како је постигнути.
6. Рад на неким од варијација класичног балетског репертоара.
7. Преношење оригиналних светских извођења.
8. Разговор са балетским педагозима у правцу помоћи код методике балета и начина њеног преношења на ученике.
9. Пројекција видео-записа најеминентнијих уметника балетске уметности и компарација са нашим балетским извођењима.
10. Уочавање сличности и разлика и теоретска разрада о тој теми.
11. Систематизовање различитих приступа у раду педагога из исте школе и разговор о сличностима и различитостима.

КОРЕЛАТИВНО ПРОУЧАВАЊЕ МУЗИЧКИХ И ДРУГИХ УМЕТНИЧКИХ ДЕЛА ПРИМЕНОМ КИБЕРНЕТСКОГ МОДЕЛА

Институција:	МШ „Стеван Мокрањац“ Обилићева 31 36101 Краљево
Координатор:	Светислав Цветић cbeta@eunet.rs 064/129-53-06 011/212-17-97
Аутори:	Ана Стишовић-Миловановић, Маја Ступар
Реализатори:	Ана Стишовић-Миловановић, Светислав Цветић, Маја Ступар
Општи циљеви:	Мотивисање, оспособљавање и усавршавање запослених у образовним и васпитним установама, за унапређење теоријских и практичних знања из области дидактике и методике за наставне области: српски језик и књижевност, друштвене науке и уметност
Специфични циљеви:	Стицање знања и усвајање нових информација полазника програма са савременим теоријама учења, теоријским постулатима тумачења уметничких дела и практичне примене у настави.
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25

Трајање: три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање полазника са савременим теоријама учења (кибернетски модел и сродне когнитивистичке теорије).
2. Начини интеграције савремених теорија учења у наставни процес.
3. Упознавање полазника програма са савременим феноменолошким и естетичким теоријама.
4. Начини коришћења савремених феноменолошких и естетичких теорија.
5. Оспособљавање полазника за самосталну израду алгоритама за ученике и наставнике и њихову примену у настави.
6. Оспособљавање полазника за самосталну практичну примену стечених знања.

Институција:	Удружење "Млади и игра" Алеја Маршала Тита 18/2-4 24100 Суботица
Координатор:	Миланка Станкић milankalj@yahoo.com 063/856-93-23 024/541-942
Аутори:	Миланка Станкић
Реализатори:	Никола Страјнић, Викторија Алацић, Оливер Томић, Весна Дицић, Оливера Протић, Горан Еветовић, Александар Догнар, Миланка Станкић
Општи циљеви:	Интеграцијско-корелацијским методом (вертикално и хоризонтално) објединити фазе у развоју уметности и презентовати их на нов начин усклађујући их са Образовним стандардима који се усвајају у образовном систему у Републици Србији; Пратећи школске програме, доприносити изградњи богатог унутрашњег света наших просветних радника и ученика који ће на тај начин постати трајно интелектуално и културно наслеђе на коме ће назиђивати свеукупну личност
Специфични циљеви:	Осветлити периоде у развоју уметности тако што ће се указати на све аспекте: музички, уметнички, дизајн, гастрономију, историју костима, историју уметности, књижевност, примењену уметност; Организација иностраних образовних путовања која ће својим садржајем пратити теме семинара

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), директор/помоћник директора
Број учесника:	10-30
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Старо доба (Кина, Египат, Грчка, Рим, Императорска Србија). 2. Средње доба (ренесанса, барок, средњовековна Србија, романика, готика). 3. Ново доба (Фламанди, импресионизам, сецесија, уметност 20. и 21. века).

КОРИШЋЕЊЕ УМЕТНИЧКОГ ДЕЛА ЗА КРЕИРАЊЕ АКТИВНЕ НАСТАВЕ У ОСНОВНОМ И СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ

Институција:	Музеј савремене уметности Ушће 10, Блок 15 11000 Београд
Координатор:	Весна Милић vesna@msub.org.rs 063/666-816 011/367-62-88
Аутори:	Весна Милић, Јелица Радовановић
Реализатори:	Весна Милић, Јелица Радовановић, Оливера Ножинић
Општи циљеви:	Стимулисање школа да на квалитетан начин користе ресурсе окружења у настави – продубљивање знања и развијање вештина потребних за унапређивање квалитета наставе
Специфични циљеви:	Истраживање могућности коришћења потенцијала уметничких дела за креирање интегративних тема; Развијање идеја о коришћењу ресурса окружења у креирању квалитетне активне наставе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводно предавање – презентација примера образовних програма развијених при великим светским музејима за потребе образовног система, као и искустава радионица реализованих на сталној поставци и изложбама МСУБ, анализирање потенцијала учења у и кроз област уметности (интердисциплинарни приступ учењу, интегративне теме, активне методе наставе, коришћење ресурса окружења у настави).
2. Групни обилазак поставке уз анализу појединих експоната (анализа слојева уметничког дела, интегративни карактер уметности).
3. Демонстрација процеса развијања сценарија за рад са ученицима на основу музејске збирке или изложбе.
4. Учесници семинара, подељени у групе које чине наставници различитих предмета, самостално развијају идејна решења сценарија за рад са ученицима.
5. Презентација идејних решења уз дискусију.

КРЕАТИВНИ ПРИСТУП НАСТАВИ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ У СКЛАДУ СА ОБРАЗОВНИМ СТАНДАРДИМА

K1

П: 3, 5

Институција:	Едукација за 21. век Драже Павловића 26 11000 Београд
Координатор:	Лидија Жупанић Шуица lidijasuica@bvcom.net 064/186-60-43 011/278-85-43
Аутори:	Лидија Жупанић Шуица, Ана Недељковић
Реализатори:	Лидија Жупанић Шуица, Ана Недељковић, Ивана Лукић
Општи циљеви:	Водити рачуна о хоризонталној и вертикалној корелацији; Садржај наставе да буде доступан свим ученицама; Примењивати технике доступне у пракси
Специфични циљеви:	Обучити наставнике да подстакну ученике да на креативан начин усвајају наставне садржаје и развијају знања и вештине у складу са образовним стандардима
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Нови медији, материјали и технике визуелних уметности.
2. Усклађеност Наставног програма основног образовања и васпитања и Образовних стандарда за крај обавезног образовања за наставни предмет ликовна култура.
3. Специфичности психолошког развој деце са сметњама у развоју и деце из маргинализованих друштвених група.
4. Значај уметничког изражавања за психолошки развој деце са сметњама у развоју и деце из маргинализованих друштвених група.

Институција:	Учитељско друштво Лесковац Бабићког Одредa 27 16000 Лесковац
Координатор:	Дејан Цакић teacher@krstarica.com 064/145-25-92 063/104-35-32
Аутори:	Марина Илић, Даница Коцевска, Биљана Бошковић
Реализатори:	Марина Илић, Биљана Бошковић, Дејан Цакић, Момчило Стојковић
Општи циљеви:	Развијати педагошку праксу у области ликовне културе изграђивањем сазнања о стратегијама подучавања, планирању садржаја и праћењу напредовања деце
Специфични циљеви:	Промовисање интегрисане наставе ликовне, језичке, музичке и драмске културе/васпитања у функцији подстицања дечјег стваралаштва; Учење ликовних техника
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Основни проблеми актуелне праксе у ликовном васпитању/култури.
2. Савремени приступ подучавању.
3. Интегрисано учење у области ликовног васпитања/ културе.
4. Креативна радионица I –говорно и ликовно стваралаштво; Креативна радионица II – драмско и ликовно стваралаштво (каширање, преобликовање амбалажног материјала, ер браш, фротаж, колаж, тапас, лавирани цртеж, гравура, комбиноване технике).
5. Психолошке основе ликовног васпитања.
6. Креативна радионица III – естетско процењивање; Креативна радионица IV – елементи примењене уметности – ливење гипса, сликање на камену, дрвету, ћеремиди, лејки.
7. Представљање пројекта насталог у радионицама – отварање изложбе и извођење представе.
8. Планирање садржаја ликовног васпитања/културе.
9. Израда дневне скице активности/часа.
10. Представљање дечјих портфолија и портфолија теме – пројекта.
11. Евалуација семинара.

Институција:	Удружење војвођанских учитеља Булевар Јаше Томића 19 Б 21100 Нови Сад
Координатор:	Вера Стојшић-Гашпаровски lutka@uvu.rs 063/523-748 021/633-59-40
Аутори:	Вера Стојшић-Гашпаровски
Реализатори:	Милена Гмијовић, Вера Стојшић-Гашпаровски, Ана Радаковић
Општи циљеви:	Развој професионалних вештина и подстицање личног развоја наставног кадра; Јачање професионалних капацитета наставника за унапређивање образовно-васпитне праксе упознавањем основа луткарске уметности и применом иновативних наставних метода и техника; Повећање квалитета, занимљивости и ефикасности наставе у складу са савременим реформским процесима у образовању
Специфични циљеви:	Развијање комуникацијских вештина, сарадње, сценске културе и креативности; Усвајање и примена луткарских знања, садржаја, метода и техника, израда и широка наставног средства – лутке и луткарских представа у настави и ваннаставним активностима; Осавремењавање наставе кроз примену конкретних креативних луткарских садржаја; Оспособљавање за

примену луткарства у индивидуалном (образовном, васпитном и терапеутском) раду/ плану са свим ученицима, са посебним освртом на инклузију; Оспособљавање за припрему и извођење јавног луткарског наступа, медијског иступања, учешћа на смотрема, такмичењима...; Оспособљавање за индивидуално напредовање у луткарском раду кроз критичку (само) анализу луткарских представа школских група и професионалних позоришта; Подстицање на даљи самосталан рад, размену луткарских искустава, знања и умрежавање наставника луткара;

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Основе луткарства и примена у настави

1. Појам лутке и луткарства; Свет лутака, улоге луткара; Историјски преглед луткарства, врсте луткарских представа и позоришта.
2. Потребе и могућности примене лутке у настави и ваннаставним активностима; Корективни и терапеутски луткарски рад; Укључивање ученика у рад, инклузивни рад.
3. Типови лутака и могућности њихове анимације.
4. Анализа професионалних луткарских представа за децу и одрасле – снимак I;
5. Типови позоришних лутака; Анализа професионалних луткарских представа – снимак II.
6. Књижевни, драмски и луткарски текстови; Примери луткарских сценарија; Адаптација књижевног текста у луткарски и писање сценарија; Извођење представе на основу сценарија учесника.
7. Анализа професионалних луткарских представа – снимак III; Позориште сенки.
8. Познавање и примена луткарских метода и техника I, II потпуно применљивих и ефикасних у наставном раду; Анализа школске луткарске представе – снимак IV; Упутства за даљи рад. Литература. Евалуација.
9. Полазници самостално припремају и изводе луткарске представе у настави.

Путем електронске поште изводе се консултације за припрему часа/ луткарске представе са реализаторима. Након изведеног часа, полазници семинара, имејлом достављају фотографије, своју и ученичку процену успешности примене луткарства у настави реализаторима са којима врше завршну консултативну анализу.

МЕТОДИЧКИ ПОСТУПЦИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЈИ НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ

Институција:	Удружење музичких и балетских педагога Србије Цона Кенедија 7 11000 Београд
Координатор:	Драгана Нешић gaga.nesic@gmail.com 064/632-54-68 011/239-04-48
Аутори:	Љиљана Кувелић, Драгана Нешић
Реализатори:	Љиљана Кувелић, Драгана Нешић
Општи циљеви:	Унапређивање компетенције, сензибилитета и изоштравање критеријума за конструктивнију, креативнију и функционалнију наставу Музичке културе
Специфични циљеви:	Артикулисање детерминишућих фактора и практична примена наставних јединица, метода рада и садржаја везаних за аналитичко слушање и извођење музике
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	16-28
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Практични примери за одређене наставне јединице, различити аспекти аналитичког слушања и извођења музике; Увид у тренутну праксу, методе и могућности; улоге и задаци наставника и ученика (анализа и разговор).
2. Прилагођеност садржаја програма образовним стандардима постигнућа ученика у основном образовању.
3. Демонстрација и аналитичка обрада звучних примера.
4. Радионица – презентација и анализа Примена методичких поступака при обради песме (теоријски и демонстрациони приступ)
5. Евалуација семинара.

МЕТОДОЛОШКИ ПРИНЦИПИ У ОРГАНИЗАЦИЈИ ЧАСА И САМОСТАЛНОМ РАДУ УЧЕНИКА

Институција:	Удружење музичких и балетских педагога Србије Џона Кенедија 7 11000 Земун, Београд
Координатор:	Радмила Марковић umbps@hotmail.com 062/796-004 011/260-92-81
Аутори:	Миомир Симоновић
Реализатори:	Миомир Симоновић
Општи циљеви:	Унапређење флаутистичке педагогије у ОМШ и СМШ
Специфични циљеви:	Организација часа, са посебним освртом на тонске и техничке вежбе, скале и етиде
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Рад на тонским и техничким вежбама са посебним освртом на организацију свакодневног вежбања ученика. Ниво школовања: ОМШ.
2. Рад на скалама – функција и улога скала у настави флауте у ОМШ и СМШ. Ниво школовања: ОМШ.
3. Рад на техничким вежбама и етидама. Ниво школовања: ОМШ.
4. Рад на тонским и техничким вежбама са посебним освртом на организацију свакодневног вежбања ученика. Ниво школовања: СМШ.
5. Рад на скалама – функција и улога скала у настави флауте у ОМШ и СМШ. Ниво школовања: СМШ.
6. Рад на техничким вежбама и етидама. Ниво школовања: СМШ.
7. Примена обрађених тема у флаутистичкој литератури (комади и циклична дела) Ниво ОМШ.
8. Примена обрађених тема у флаутистичкој литератури (комади и циклична дела) Ниво СМШ.
9. Размена искустава и резиме семинара.

МОГУЋНОСТИ ПРИМЕНЕ РАЗЛИЧИТОГ ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКОГ ПРИСТУПА У РАДУ НА МУЗИЧКОМ ОПИСМЕЊАВАЊУ

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Јелена Димитријевић jel_nadim@ptt.rs 063/167-84-07
Аутори:	Јелена Димитријевић
Реализатори:	Јелена Димитријевић
Општи циљеви:	Повећање компетенција наставника за наставну област Музичка култура
Специфични циљеви:	Унапређење компетенција наставника за рад на реализацији програмских захтева из основа музичке писмености
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање полазника са појмом, значајем и потребом за музичким описмењавањем ученика основне школе.
2. Анализа актуелног наставног плана и програма по разредима (циљеви, задаци, оперативни задаци), уз приказ и тумачење садржаја предвиђених за реализацију у области музичке писмености.
3. Увид у тренутну праксу реализовања наставе музичке културе у основној школи и реализовање програма из основа музичке писмености, представиће се преко резултата обављеног истраживања у поменутој области (истраживање обављено у оквиру магистарске тезе аутора и реализатора семинара, Јелене Димитријевић, под називом „Реализација основа музичке писмености у трећем и четвртном разреду основне школе“).
4. На основу анализе постојеће музичко-методичке литературе, теоријско предавање и практичну демонстрацију приказ развојног пут методологије рада на реализовању програмских садржаја из основа музичке писмености, у фази припреме за музичко описмењавање (I и II разред) и фази свесног музичког описмењавања (почев од III разреда, па до краја основне школе).
5. Интерактивна радионица, полазници се обучавају за примену методских поступака, неопходних код поставке тонских висина, лествица, ритма, музичког метра, динамичких ознака, темпа и других појмова из области музичке писмености и музичке теорије у основној школи (активности обраде песама по слуху и из нотног текста, обраде песама модела заснованих, како на музичком фолклору тако и прилагођено данашњем времену, као и савладавање методских поступака у обради бројалица, музичких игара и активностима слушања музике).

6. Предлози могућих, савременијих и временски мање захтевних поступака у реализацији градива из основа музичке писмености у основној школи.
7. Корелација наставе музичке културе и из основа музичке писмености са другим наставним предметима, као и могућности организације наставног часа код обраде и утврђивања садржаја из ове области.
8. Примена дидактичких принципа и савремених наставних средстава у реализовању, савладавању и утврђивању садржаја из основа музичке писмености.
9. Могућности примене различитих компјутерских програма у овој области.

Институција:	Удружење музичких и балетских педагога Србије Цона Кенедија 7 11080 Земун
Координатор:	Силвана Грујић silva@drenik.net, multimedijanamr@gmail.com 063/771-10-88 011/367-11-45
Аутори:	Маријана Милошевић Симић, Силвана Грујић
Реализатори:	Маријана Милошевић Симић, Силвана Грујић
Општи циљеви:	Рад наставника у основним и основним музичким школама и васпитача у предшколским установама на иницирању дечјег интересовања за музику. Развој и неговање слуха и осећаја за ритам. Постизање квалитетне рецепције и интерпретације музичког материјала, изградња музичког укуса и развој стваралачког изражавања
Специфични циљеви:	Спајање различитих медија у презентацији систематизоване грађе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Припрема за музичко извођење и анализа музичког дела.
2. Чин интерпретације.
3. Перцепција музике.
4. Музички инструменти.
5. Приче о музици.
6. Музичке игре.
7. Музичке драматизације.
8. Рад на музичкој писмености и развоју музичких способности.
9. Различите методе учења музике.
10. Музички жанрови.
11. Композитори.
12. Извођачи.
13. Класична, примењена, дечја, популарна и изворна музика.

ОД МЕТОДА У НАСТАВИ ДО ШКОЛСКОГ ФОРУМ ПОЗОРИШТА: ДРАМА УНАПРЕЂУЈЕ КЉУЧНЕ ОБРАЗОВНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

К1

П: 4, 6

Институција:	Установа културе градске општине Стари град "Пароброд" Капетан Мишина ба 11000 Београд
Координатор:	Милена Рајковић direktor@ukragobrod.rs 063/112-64-87 011/263-96-39
Аутори:	Љубица Бељански-Ристић, Јелена Стојиљковић, Анђелија Јочић, Сања Крсмановић Тасић
Реализатори:	Љубица Бељански-Ристић, Јелена Стојиљковић, Анђелија Јочић, Сања Крсмановић Тасић
Општи циљеви:	Унапређивање професионалне праксе и компетенција наставника кроз непосредну примену иновативних, креативних и интерактивних драмских метода и техника
Специфични циљеви:	Обогаћивање наставних и ваннаставних часова и активности драмским структурама које унапређују кључне компетенције – од изражавања до комуникације
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју,

наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 24

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Драмске вежбе и игре – увођење у непосредно искуство драмске акције, вежбање драмских способности и вештина.
2. Драмско играње и драматизације – кроз импровизације основних драмских елемената и једноставних техника развоја драмске радње.
3. Драмске презентације и играње позоришта – презентације малих драмских форми које су резултат претходних процеса као драмске акције групе или презентација за оне који су гледаоци.

866

ОД ПЕСМЕ ДО НОТА

K1

П: 6

Институција:	Музичка школа „Ватрослав Лисински“ Страше Пицура 1/2 11030 Београд
Координатор:	Весна Цветковић direktor.lisinski@gmail.com 063/204-036 011/357-26-43, 011/355-26-43
Аутори:	Весна Цветковић, Јасмина Михаљица
Реализатори:	Весна Цветковић, Јасмина Михаљица
Општи циљеви:	Унапређење наставе солфеђа ОМШ и СМШ од музике-звуча ка знању
Специфични циљеви:	Координација наставе инструмента и солфеђа у ОМП и СМШ
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Мелодика, ритам, вишегласје, диктати, теорија музике, ОМШ, СМШ,
координација инструмента са солфеђом.

ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У ПРВОМ И ДРУГОМ
ЦИКЛУСУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Институција:	Универзитет у Новом Саду, Академија уметности Нови Сад Ђуре Јакшића 7-9 21100 Нови Сад
Координатор:	Емилија Станковић emilija_st@yahoo.com 063/897-08-91 021/420-187
Аутори:	Емилија Станковић, Мирослава Петров
Реализатори:	Емилија Станковић, Мирослава Петров
Општи циљеви:	Подизање квалитета наставе музичке културе у основној школи и остварење Образовних стандарда за предмет Музичка култура
Специфични циљеви:	Систематизација наставних садржаја; Избор дела и додатне литературе за слушање и извођење музике; Осавремењивање методологије рада у настави
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	5-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Методологија рада на реализацији програмских садржаја обраде песме и подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима – извођење, слушање, истраживање и стварање звука.
2. Методологија рада на реализацији програмских садржаја слушање музике и развијања способности активног слушања музике код ученика основних школа предвиђених програмом за седми и осми разред основне школе (Методологија рада на реализацији програмских садржаја везаних за обраду музичких облика, музичких инструмената и музичке историје).

Институција:	Форум београдских основних школа Змаја од Ноћаја 9 11000 Београд
Координатор:	Рада Додић dodicrada@beotel.net 063/766-72-31 011/263-34-60
Аутори:	Весна Шешлија, Јелена Милекић, Биљана Котевска, Тања Думановић
Реализатори:	Весна Шешлија, Јелена Милекић, Биљана Котевска, Тања Думановић
Општи циљеви:	Оспособљавање за ручну израду папира и израду уникатних уметнички обликованих и употребних предмета од ручно израђеног папира; Примена „уметничких и старих заната“; Развој еколошке свести у смислу уочавања значаја рециклаже са аспекта одрживог развоја; Уочавање вредности примене алтернативних средстава и комбиновања различитих материјала и техника; Корекција и ублажавање потешкоћа у развоју и подстицање развоја очуваних способности и могућности деце са посебним потребама
Специфични циљеви:	Стицање знања и вештина из области уметничких заната у обављању послова обликовања материјала (папира), при чијој изради долази до изражаја лични укус; Развијање способности комбинаторике радних операција,

материјала и техника; Развијање памћења, визуелног мишљења, повезивање опажених информација; Развијање манипулативне спретности и учење кооперативних улога унутар тима; Развијање и богаћење сензомоторних и психомоторних искуства и когнитивних функција; Отклањање и ублажавање емоционалних тензија и хиперактивних облика понашања

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика

Број учесника: 10-12

Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање учесника са програмом, циљевима и задацима програма „Маштаоница од папира“ и применом стечених знања у образовно-васпитном раду са децом.
2. Практична – мануелна припрема папира за даљу обраду – рециклажу.
3. Прављење пулпе.
4. Изливање и сушење из рамова.
5. Декорација папира у току фазе изливања и сушења.
6. Израда производа од ручно прављеног папира.
7. Избор радова и припрема за излагање.
8. Естетска анализа радова.
9. Евалуација семинара.

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	др Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Весна Кршић Секулић, Снежана Николајевић
Реализатори:	Весна Кршић Секулић, Снежана Николајевић
Општи циљеви:	Усавршавање наставе Клавира и Камерне музике – кроз ансамбл клавиРСки дуо у оба вида – клавиР четвороручно и два клавира
Специфични циљеви:	Усавршавање наставе кроз историјски и аналитички аспект литературе за овај ансамбл
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Историјски развој литературе за клавиРСки дуо.
2. Анализа глобалних принципа структуре композиција за клавиР четвороручно и за два клавира

ПЛЕС РУКАМА – ОРИГАМИ, БУДИМО ИСТИ И НИКАДА САМИ

K1

П: 3, 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Чедомир Милићевић, Наташа Цветковић, Сања Кондић, Елвира Молнар Лакатуш
Реализатори:	Наташа Цветковић, Сања Кондић, Елвира Молнар Лакатуш
Општи циљеви:	Развијање креативности као доминантне особине код ученика; Развијање координације, фине моторике и логичког мишљења; Ненасилно решавање проблема агресије
Специфични циљеви:	Развој естетских осећања и креативности код деце; Стимулација оперативности мишљења ; Смањење малолетничке деликвенције
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Обучавање наставног кадра у изради оригами фигура намењено ученицима основних школа и предшколских установа.
Садржај програма садржи избор фигура у израду оригамија прилагођен ученицима основне школе и предшколских установа.

Институција:	Удружење композитора Србије Мишарска 12-14 11000 Београд
Координатор:	Ивана Тришић composas@gmail.com 063/654-485 011/334-08-94
Аутори:	Весна Микић, Корнелије Ковач, Зоран Симјановић, Раде Радивојевић
Реализатори:	Весна Микић, Корнелије Ковач, Зоран Симјановић, Раде Радивојевић
Општи циљеви:	Циљ овог пројекта је да се настава музике у музичким и општеобразовним школама прошири и на популарну музику
Специфични циљеви:	Да се наставницима музичког образовања омогући теоријски и практичан увид у значај класика популарне музике и тиме пружи могућност да и овај жанр унесу у своја предавања
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (7 бодова)

Садржај и активности:

1. Популарна музика у популарној култури - дефиниција.
2. Мајсторске радионице: Примењена музика (филм); Фузија жанрова и стилова; Четири деценије успона српске популарне музике (1960 - 2000); Музика шездесетих;
3. Популарна музика у популарној култури – жанрови. Мајсторске радионице: Примењена музика (позориште); Музика за децу; Четири деценије успона српске популарне музике (1960 - 2000); Музика седамдесетих.
4. Популарна музика у популарној култури – анализа. Мајсторске радионице: Примењена музика (радио и телевизија); Велики српски песници у оквиру популарног жанра; Четири деценије успона српске популарне музике (1960 - 2000); Музика осамдесетих и деведесетих.

ПРИПРЕМА ДЕЛА ЗА ЈАВНО ИЗВОЂЕЊЕ У НАСТАВИ ВИОЛОНЧЕЛА И КАМЕРНЕ МУЗИКЕ

К1

П: 6

Институција:	Удружење музичких и балетских педагога Србије Цона Кенедија 7 11000 Београд
Координатор:	Радмила Марковић umbps@hotmail.com 060/369-02-80 011/319-35-82
Аутори:	Бранислав Петровић
Реализатори:	Бранислав Петровић
Општи циљеви:	Оспособљавање наставника за успешну реализацију јавних наступа ученика
Специфични циљеви:	Поставка теоријских и практичних елемената приступа методском задатку: питања селекције дела, селекције додатне литературе, техничка припрема, психолошки приступ
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа
Број учесника:	10
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Поставка теоријских и практичних елемената приступа методском задатку: питања селекције дела, селекције додатне литературе, техничка припрема, психолошки приступ.

Институција:	ОШ "Јован Дучић" Милентија Поповића 16 11070 Нови Београд
Координатор:	Дубравка Томић dddina.tomic70@gmail.com 064/136-78-97 011/357-02-33
Аутори:	Дубравка Томић
Реализатори:	Дубравка Томић, Бранислава Ђого
Општи циљеви:	Благовремено организовање приредбе – свечане академије, тематска повезаност, атрактивност; Проналажење бржих, креативнијих, стручнијих путева заједничког циља
Специфични циљеви:	Редитељски поступак, примена савремених техничких помагала (миксета, микрофон, компјутер...), практична примена стечених знања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Организација састанка о културној и јавној делатности школе и подела задужења.
2. Историјски развој музичког позоришта.
3. Сличности и разлике између свечане академије и ревијалног програма.
4. Приказивање видео-снимка ревијалног програма „Времеплов“ (део магистарских студија – предмет режија, проф. Димитрије Ђурковић)
5. Израда позивнице (програма) за свечану академију (ревијални програм).
6. Драматуршко-редитељски поступак (како се ствара приредба).
7. Аудиотехника (приказ и вежбање повезивања разгласа, рачунара...).

874

ПРИПРЕМА УЧЕНИКА ЗА ЈАВНИ НАСТУП – ПСИХОЛОШКИ И СРЕДИНСКИ ЧИНИОЦИ УСПЕШНОСТИ

K1

П: 4, 5

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	др Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Бланка Богуновић, Тијана Мирковић
Реализатори:	Бланка Богуновић, Тијана Мирковић
Општи циљеви:	Упознавање наставника музичких школа са психолошким аспектима припреме ученика за јавне наступе и унапређивање срединске подршке развоју и напредовању ученика
Специфични циљеви:	Упознавање наставника са узроцима треме и техникама за смањивање тензије и остваривање бољих резултата ученика и успостављање модела ефикасне сарадње
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Непосредна припрема за јавни наступ:

1. Врсте и узроци треме.
2. Упућивање у значај и улогу наставника у процесу настајања и овладавања тремом.
3. Вежбе релаксације, едукативна кинестетика.
4. Когнитивно-емоционални аспект припреме.
5. Бихејвиорални аспект припреме.
6. Лекови и музичко извођење.
7. Дугорочна припрема за јавни наступ.
8. Мотивациони аспекти припреме.
9. Улога и значај сарадње наставника и родитеља.
10. Тешкоће и конфликти у сарадњи унутар тријаде и конструктивни приступи у сарадњи.

875

РАД НА ИНТЕРПРЕТАЦИЈИ КОМПОЗИЦИЈА РАЗЛИЧИТИХ СТИЛОВА У НАСТАВИ КЛАВИРА

K1

П: 4, 6

Институција:	Удружење музичких и балетских педагога Србије Џона Кенедија 7 11000 Земун
Координатор:	Радмила Марковић umbps@hotmail.com 062/796-004 011/260-92-81
Аутори:	Бранка Жиравец Јеремић
Реализатори:	Бранка Жиравец Јеремић
Општи циљеви:	Унапређење и осавремењивање наставе клавира у основној и средњој музичкој школи у складу са савременим токовима музичке педагогије и извођаштва
Специфични циљеви:	Унапређење и осавремењивање наставе клавира у основној и средњој музичкој школи у складу са савременим токовима музичке педагогије и извођаштва
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

- Музичке илустрације као демонстрација предавања, на клавиру, уживо; са компакт-дискова презентација различитих извођења истих композиција, као слика моде и индивидуалности пијаниста, као и слика различитих традиција и уобичајеног извођења композиција из различитих епоха и векова кроз снимке најцењенијих интерпретатора одређених аутора.
- Практичан рад са ученицима као илустрација педагошког приступа ученицима разних разреда и узраста; на путу ка разноврсном и квалитетном извођењу адекватно узрасту ученика (дела рококоа, барока, класике, романтике, импресионизма, експресионизма и савремене музике).

РАЗВОЈ МЕТОДИКЕ НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА У СРБИЈИ

K1

П: 5, 6

Институција:	Удружење музичких и балетских педагога Цона Кенедија 7 11070 Нови Београд
Координатор:	Снежана Филиповић fsnezana1@yahoo.com 063/171-88-79 011/318-28-06
Аутори:	Снежана Филиповић, Милка Пајевић
Реализатори:	Снежана Филиповић, Милка Пајевић
Општи циљеви:	Да помогне наставницима музике која је један од најзначајнијих развојних чинилаца у целокупном развоју личности (когнитивном, емотивном, физичком) да на оптимални начин адекватно приступе музици као феномену човековог изражавања са једне стране и феномену образовања са друге.
Специфични циљеви:	Упознавање полазника са историјским развојем музичке педагогије у Србији, достигнућима из савремене психологије и педагогије који су од значаја за наставу музике, Стандардима за наставу Музичке културе код нас и у свету, ваннаставним активностима у оквиру предмета Музичка култура у свим типовима школа, могућностима унапређења хорске и вокалне технике, мултимедијима у настави музичке културе као и са актуелним смотрама и такмичењима значајним за овај предмет

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Историјски развој наставе музике у српским школама током 19. и 20. века 2. Могућности примене савремених достигнућа психологије и педагогије за унапређивање наставе музике. 3. Стандарди у образовању – историјски и проблемски приступ. 4. Ваннаставне активности у настави музичке културе у основним школама, гимназијама и средњим стручним школама. 5. Могућности рада на унапређивању хорске вокалне технике. 6. Мултимедија у настави музичке културе. 7. Смотре и такмичења.

Институција:	Заједница музичких и балетских школа Србије Немањина 9 11080 Земун
Координатор:	Мила Лацковић mila.lackovic@kostaman.rs 065/331-45-28 011/261-52-23
Аутори:	Александар Сердар
Реализатори:	Александар Сердар
Општи циљеви:	Упознавање професора ОМШ и СМШ са развојем пијанизма кроз векове, са развојем клавирске технике која се кроз историјске периоде мењала
Специфични циљеви:	Проширивање спознања о историјату пијанизма и клавирске технике у циљу квалитетније едукације младих
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Историјски развој пијанизма и пресек клавирске технике кроз епохе.
2. Развој клавирске технике од периода барока и појаве Рамоа и Купрена.
3. Развојем инструмента условљава се и потреба за сложенијом клавирском техником (Бетовен, Черни, Лешетицки Лист). У првом делу се детаљно објашњавају методе, а на крају је предвиђена практична презентација.

РИТМИЧКИ И МЕЛОДИЈСКИ ДИКТАТИ У ОСНОВНОЈ И СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

K1

П: 6

Институција:	Земун Арт Клуб Немањина 9 11080 Земун
Координатор:	Синиша Радојчић sinisa.radojcic@kostaman.rs 065/334-88-35 011/316-77-75
Аутори:	Владимир Јовановић
Реализатори:	Владимир Јовановић
Општи циљеви:	Унапређење наставе Солфеђа у основној и средњој музичкој школи
Специфични циљеви:	Унапређење наставне јединице ДИКТАТИ у настави Солфеђа у основној и средњој музичкој школи; Корелација усмених и писмених диктата са певањем „a prima vista“.
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Поставка ритмичке јединице.
2. Упознавање ритмичких фигура, импровизација.
3. Откривање врсте такта.
4. Усмени ритмички диктати.
5. Писмени ритмички диктати.
6. Откривање тоналитета на камер тон „a“.
7. Усмени мелодијски диктати.
8. Писмени мелодијски диктати – једногласни и двогласни.

879

САВРЕМЕНИ МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП ДЕЧЈЕМ ЛИКОВНОМ СТВАРАЛАШТВУ

K1

П: 5, 6

Институција:	Удружење "Пријатељи деце општине Нови Београд" Јурија Гагарина 183 11000 Нови Београд
Координатор:	Сузана Поњавић suzanaponjavic@gmail.com 064/200-71-04 011/216-59-46
Аутори:	Сања Филиповић, Емил Каменов
Реализатори:	Сања Филиповић, Емил Каменов
Општи циљеви:	Упознавање са савременим приступом процесу ликовног васпитања и образовања, планирањем, организацијом, реализацијом и евалуацијом ликовних активности у предшколским установама, часова ликовне културе у основним и средњим школама, музејским и осталим облицима институционалног образовања за уметност
Специфични циљеви:	Упознавање са поступцима којима се остварују циљеви, задаци и програмски садржаји Ликовног васпитања и наставе Ликовне културе у конкретној васпитно-образовној пракси, а у складу са савременом методиком ликовног васпитања и образовања; Обезбеђивање нових знања и практичних вежби у области децјег ликовног стваралаштва, чиме се остварују нове могућности у ширењу ликовне и визуелне културе предшколске деце, ученика основне и средње школе, као и ученика средњих стручних

школа из области ликовних и примењених уметности; Стручно усавршавање запослених у образовању на свим нивоима (предшколско, основна и средња школа)

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Методика ликовног васпитања и образовања – теорија и пракса (методика ликовног као настава и научна дисциплина; повезаност методике ликовног са осталим наукама; предмет, циљеви и задаци методике ликовног васпитања и образовања; ликовна уметност као садржај васпитно-образовног рада).

2. Допринос ликовног стваралаштва појединим аспектима дечје личности (развој чула и физички развој, когнитивни развој и развој интелигенције, социо-емоционални развој, развој стваралачке комуникације, развој креативности, естетски и ликовно-обликовни развој, развој критичког мишљења и естетских критеријума).
3. Основне карактеристике и специфичности развоја дечјег ликовног изражавања и стварања у односу на узраст (развојни стадијуми и специфичности ликовног изражавања деце у предшколском, основној и средњој школи).
4. Ликовно васпитање и образовање као садржај васпитно-образовног рада (еволуција схватања о улози ликовног васпитања и образовања код нас и у свету, реперкусије разлика међу програмима ликовног васпитања и образовања, савремена концепција ликовног васпитања академика Богомила Карлавариса).
5. Елементи васпитно-образовног рада у области ликовног васпитања и образовања (принципи, методе, типови часова, облици рада, естетска анализа, процењивање и вредновање дечјих ликовних радова, дечје ликовне изложбе, теме за подстицање дечјег ликовног стваралаштва, корелација ликовног васпитања и образовања са осталим областима васпитно-образовног рада...).
6. Технологија ликовних материјала и активности у односу на ликовна подручја (цртање, сликање, елементи графике, вајање и обликовање различитог материјала, естетско процењивање, мултимедија).
7. Значај личности и компетенције наставника и васпитача у процесу ликовног васпитања и образовања (типови наставника и васпитача, општи поступци који спутавају развој дечјег стваралаштва, мотивација деце и развој дечјег ликовног стваралаштва).
8. Програмирање и планирање у области ликовног васпитања и образовања (планирање, организација, реализација и евалуација ликовних активности у раду са предшколском децом и ученицима основне и средње школе).

САВРЕМЕНИ УЦБЕНИК И ПРИРУЧНИК ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ (ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКИ АСПЕКТИ)

K1

П: 5, 6

Институција:	Удружење за подршку и развој стваралаштва Креатива, Београд Милутина Миланковића 150 11000 Београд
Координатор:	Тијана Јевремовић tijana@klett.rs 063/107-85-01 011/334-83-85
Аутори:	Сања Филиповић
Реализатори:	Сања Филиповић, Кристинка Селаковић, Наташа Радојевић
Општи циљеви:	Упознавање са савременим методичким приступом уцбеничкој и приручничкој литератури у области дечјег ликовног стваралаштва и њиховом применом у процесу ликовног васпитања и образовања, планирањем, организацијом, реализацијом и евалуацијом ликовних активности у вртићу часова Ликовне културе у основним и средњим школама, музејским и осталим облицима институционалног образовања за уметност
Специфични циљеви:	Упознавање наставника и васпитача са поступцима којима се остварују циљеви, задаци и програмски садржаји ликовног васпитања и образовања у конкретној васпитно-образовној пракси, а у складу са савременом методиком ликовног васпитања и образовања; Обезбеђивање нових знања и практичних вежби

у области дечјег ликовног стваралаштва, чиме се остварују нове могућности у ширењу ликовне и визуелне културе деце предшколског узраста, ученика основне и средње школе, као и ученика средњих стручних школа из области ликовних и примењених уметности; Стручно усавршавање запослених у образовању на свим нивоима (предшколско, основна и средња школа); Примена и различите могућности употребе радних листова и приручника ликовне културе у процесу ликовног васпитања и образовања предшколске деце; Примена и различите могућности употребе уцбеника и приручника ликовне културе као дидактичког средства у настави ликовне културе, како на часу тако и у самосталном раду ученика; Унапређење наставе, процеса учења и ликовног стварања применом нових дидактичко-методичких знања у планирању, организацији, реализацији и евалуацији наставе ликовне културе, а која су у вези са употребом уцбеника и приручника и непосредним радом са њим у настави и ван ње; Планирање ликовних активности које интензивирају коришћење уцбеника као наставног средства и које ученике осамостаљује у процесу савладавања садржаја програма, као помоћног средства у процесу усвајања знања, вештина и изграђивања ставова у области ликовног стваралаштва; Упућивање на различите ликовне активности и садржаје који се могу

реализовати у раду са уџбеником ликовне културе и радним листовима за предшколску децу (обрада ликовних проблема, проналажење потребних информација, мотивација и инспирација као услов за креативни процес, реализација практичних ликовних активности, верификација и евалуација усвојеног знања, ставова и вештина...).

Циљна група:

наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 15-30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Упознавање са теоријским и практичним сазнањима савремене методике ликовног васпитања и образовања, савременим методичим приступком, уџбеничкој и приручничкој литератури ликовне културе.

1. Основне карактеристике и специфичности развоја ликовног изражавања и стварања ученика у основној и средњој школи.
2. Елементи васпитно-образовног рада у настави ликовне културе (Принципи, методе, типови часова, облици рада, естетска анализа, процењивање и вредновање дечјих ликовних радова, ликовне изложбе, теме, корелација.)
3. Технологија ликовних материјала и активности у односу на ликовна подручја – цртање, сликање, елементи графике, вајање и обликовање различитог материјала, естетско процењивање, мултимедија.

4. Значај личности и компетенције наставника и васпитача у процесу ликовног васпитања и образовања, општи поступци који подстичу развој дечјег стваралаштва.
5. Програмирање и планирање у области ликовног васпитања и образовања (Планирање, организација, реализација и евалуација ликовних активности у раду са децом предшколског узраста, ученицима основне и средње школе.)
6. Компарација традиционалних и савремених уџбеника и приручника ликовне културе.
7. Упознавање са савременим стандардима уџбеника ликовне културе.
8. Развојно-формативна улога савременог уџбеника и приручника ликовне културе.
9. Остваривање васпитно-образовних циљева и задатака програма ликовне културе коришћењем уџбеника и приручника.
10. Уџбенички комплет у настави ликовне културе – уџбеник за ученике и приручник за наставнике.
11. Допринос уџбеника ликовне културе појединим аспектима развоја личности ученика (Развој чула и физички развој; Когнитивни развој и развој интелигенције; Социо-емоционални развој; Развој стваралачке комуникације; Развој креативности; Естетски и ликовно-обликовни развој; Развој критичког мишљења и естетских критеријума.)
12. Концепција савременог уџбеника ликовне културе (Садржај уџбеника; Нови кључни појмови; Аспекти савременог уџбеника ликовне културе; Корелација; Преглед садржаја, систем наслова и поднаслова – принципи организације, прегледности и сналажење ученика, логичка структура и континуитет у излагању садржаја уџбеника; Дидактичко-методички захтеви садржаја у уџбенику за наставни предмет ликовна култура; Примери који се наводе у уџбенику; Налози у уџбенику; Практичне активности у области ликовног стваралаштва – дидактичко-методички аспект и креативно- развојни аспект).
13. Подстицање ученика на развијање самосталности у учењу и унапређивање њихове вештине коришћења уџбеника.
14. Оспособљавање ученика за критичку рецепцију садржаја и решавање ликовних проблема у оквиру задатака у уџбенику ликовне културе.

Институција:	Завод за културу Војводине Војводе Путника 2 21100 Нови Сад
Координатор:	Владимир Рис zkvmanifestacije@nscable.net 063/735-34-99 021/457-525
Аутори:	Зоран Мулић
Реализатори:	Зоран Мулић, Стипан Јарамазовић, Бојан Тренкић
Општи циљеви:	Техника тамбурашког музицирања (правилно држање инструмента и добијање тона на традиционалан војвођански начин са елементима трзања; Позиције на инструменту за одређивање правилног прсторед; Свирање разних врста украса; Стандардизовање свирања дурских скала кроз две октаве на приму и басприму); Дириговање оркестром; Поставка оркестра; Састав инструмената и односи међу инструментима
Специфични циљеви:	Анализа тамбурашке партитуре – репертоар; Упознавање са тамбурашком литературом; Аранжирање за тамбурашке оркестре; Транскрибовање за тамбурашке оркестре; Стилско извођење тамбурашке народне музике – инструментариј (градитељи; избор; штимовање; опрема...); Састав камерних облика (дует, трио, квартет, квинтет, секстет); Израда извода из оркестарских композиција за соло инструмент и клавирску пратњу

Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	10-30
Трајање:	три дана (18 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дириговање (припремни положај, припремни покрет, теорија тачака, функција леве и десне руке и вежбе рада руку...). 2. Упознавање тамбурашке литературе (аналитички приказ већег броја композиција, сваке године друге композиције). 3. Педагошки приступ ансамблу, како одабрати одговарајућу композицију. 4. Неговање чисте интонације применом знања из солфеђа. 5. Поставка оркестра, састав инструмената и односи међу инструментима.

Институција:	Музичка школа - Суботица Штросмајерова 3 24100 Суботица
Координатор:	Едита Барлаи ebarlai@yahoo.com 062/513-649 024/553-837
Аутори:	Елвира Хусар
Реализатори:	Елвира Хусар
Општи циљеви:	Да хоровађе и вође малих ансамбала основних и средњих музичких школа и гимназија и осталих средњих школа усвоје основе дириговања
Специфични циљеви:	Да хоровађе и вође малих ансамбала савладају основне мануелне технике, ради успешнијег рада са ансамблом
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Основи дириговања: остварити основну технику дириговања; улога диригента; диригент као личност; држање тела; држање руку; тактирање у дво-, тро- и четвороделном такту; авизо и завршни кретањ; улога десне руке; улога леве руке; динамика; упади; вођење гласова; темпо; троосмински и шестоосмински такт.

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Вера Миланковић
Реализатори:	Вера Миланковић
Општи циљеви:	Разумевање музичког садржаја, које подстиче јачање веза леве и десне хемисфере мозга, моторног и сензорног, апстрактног и конкретног мишљења
Специфични циљеви:	Освешћивање начина на који се музика слуша и разуме давање смерница за унапређење тог механизма
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Вођено слушање музике.
2. Анализа сопственог искуства слушања и памћења.
3. Аналогни запис.

СИНХРОНИЗАЦИЈА ЕЛЕМЕНАТА НАСТАВЕ СОЛФЕЋА У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

K1

П: 5, 6

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Ивана Дробни
Реализатори:	Ивана Дробни
Општи циљеви:	Побољшање ефикасности наставе Солфеђа
Специфични циљеви:	Синхронизација наставних садржаја: рада на мелодици, ритму и опажању ради постизања убрзања наставног процеса
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Први део, ослања се на излагање представљено у семинару Кооптација наставе елементарне музичке писмености у музичком образовању и повезује методичке принципе и методе рада од почетног музичког описмењавања до средњошколског образовања.
2. Други део, који траје четири сата, презентује начине повезивања рада на мелодици, диктатима и ритму у којем ће педагози, путем конкретних примера, бити обучени за извођење наставе која која је у складу са физиолошким основама рада на звуку.
3. Тумачење сублимације наставног процеса у оквиру предмета солфеђо у средњој музичкој школи путем: систематизације комплетног градива намењеног настави солфеђа у средњој школи - од дијатонике до свих типова модулација, опажање тонова и апсолутних висина, диктата, до, на крају, начина повезивања тоналитета и глобалног планирања наставе. .

Институција:	Завод за културу Војводине Војводе Путника 2 21100 Нови Сад
Координатор:	Владимир Рис zkvmanifestacije@nscable.net 063/735-34-99 021/457-525
Аутори:	Борис Черногубов
Реализатори:	Борис Черногубов, Даринка Матић Маровић, Бојана Маторкић Ивановић, Мирко Булован, Татјана Остојић, Јурај Ферик, Агота Виткаи Ковач
Општи циљеви:	Оспособљавање диригената за стручно вођења хорова; Унапређење хорског стваралаштва у основним и средњим школама, културно-уметничким друштвима и самосталним хорским ансамблима; Повећање обима, квалитета и облика хорског стваралаштва
Специфични циљеви:	Овладавање аналитичком применом коришћења свих елемената рада на партитури; Упознавање хорске литературе; Поставка гласа и вокална техника; Техника дириговања
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Дириговање (припремни положај, припремни покрет, теорија тачака, функција леве и десне руке, дириговање једногласних, двогласних композиција и вежбе рада руку...).
2. Вокална техника (импостација гласа, како развијати гласовне могућности певача, очување дечјег гласа, поставка гласова хорских певача, специјализоване вокализе и канони).
3. Упознавање хорске литературе (аналитички приказ већег броја композиција, сваке године друге композиције).
4. Педагошки приступ ансамблу, како одабрати одговарајућу композицију, певање а капела, певање уз пратњу.
5. Неговање чисте интонације применом знања из солфеџа.

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Зоран Божанић
Реализатори:	Зоран Божанић
Општи циљеви:	Коришћење теоријско-аналитичког апарата при тумачењу начина интерпретације музичког дела
Специфични циљеви:	Стицање знања о утицају музичких компонената на фразирање и значају теоријских опсервација у процесу формирања концепције извођења музичког дела
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Одређење музичке фразе и фразирања.
2. Значај акустичке динамике у процесу интерпретације музичког дела.
3. Деловање музичких компонената на структуру динамичког профилисања фразе (тонске висине, временска организација, хармонија, фактура, тембр).
4. Различите форме фразирања.
5. Основи микродинамике.
6. Специфичности макродинамичког интонирања.

Институција:	Заједница музичких и балетских школа Србије Немањина 9 11080 Земун
Координатор:	Мила Лацковић mila.lackovic@kostaman.rs 065/331-45-28 011/261-52-23
Аутори:	Марија Дебић Елтрих
Реализатори:	Марија Дебић Елтрих
Општи циљеви:	Побољшање рада на вокалном репертоару, усавршавање технике и боља контрола над гласом и телом
Специфични циљеви:	Препознавање одређених техничких проблема у току рада и могућност њиховог превазилажења – већа вокална свест
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

предавање, радионице, праћење и анализа неколико истраживачких пројеката о овој теми, видео-презентација, анкета за учеснике.

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Мирјана Закић
Реализатори:	Мирјана Закић
Општи циљеви:	Упознавање наставника основних и средњих (музичких) школа са методама проучавања у етноорганологији делу етномузикологије који се бави изучавањем традиционалних инструмената; Инкорпорирање (ширих) етномузиколошких (и етноорганолошких) сазнања у наставу основних и средњих школа; Подстицање наставног кадра на иновативне приступе у настави музичке културе и етномузикологије
Специфични циљеви:	Упознавање са бројним и различитим типовима традиционалних инструмената у Србији; Упознавање са тонским карактеристикама, функцијом и начином израде инструмената; Упознавање са иновацијама у традиционалном инструментаријуму Србије, репертоару и начину коришћења инструмената у савременим условима
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа

Број учесника:	25
Трајање:	три дана (18 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање наставника кроз форму предавања о традиционалним инструментима и са методама о истраживањима у области етномузикологије. 2. Упознавање наставника са историјатом етноорганолошких истраживања. 3. Увид у органографске посебности (начини израде инструмената). 4. Практична вештина на инструментима. 5. Оквир репертоара у савременој пракси. 6. Начин усклађивања традиционалних инструмената у савремени народни оркестар. 7. Транскрипција материјала. 8. Аналитичко-формалне дескрипције. 9. Интеркултуралне и мултикултуралне релације .

ТУМАЧЕЊЕ СТАРИХ СИМБОЛА – ФАРБАЊЕ НА ТРАДИЦИОНАЛАН НАЧИН – ПРЕДЛОЗИ ЗА ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању, Кањижа Дамјанићева 2 23330 Кањижа
Координатор:	Татјана Варју Потребих tatjana@kanjiza.rs 064/806-20-59 024/874-733
Аутори:	Мелинда Чонти
Реализатори:	Мелинда Чонти, Ерне Чонти
Општи циљеви:	Оживљавање народне традиције тумачења старих симбола украшених јаја
Специфични циљеви:	Очитати и разумети, а затим и користити народну симболику, првенствено на украшеним јајима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

- Тумачење традиционалних симбола – историја уметности:
  - Теоретски део – предавање о симболици.
  - Практични део – Кооперативни рад – тумачење симбола кроз дате задатке; – читавање и анализа предмета као што су везови и резбарења ... или анализа једне бајке преко садржаних симбола.
- Фарбање јаја на традиционалан начин са восак-батик техником:
  - Теоретски део – предавање о традиционалној восак-батик техници и овом техником фарбаном јајима.
  - Практични део – фарбање са наученим техником.
- Како да учимо децу о симболима – почетак: упознавање са симболима; цртање на папиру; анализа нацртаног рада; самосталан рад, анализа и читавање свог рада и приказање свог рада осталима.
- Корелација – матерњи језик и историја

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Селена Ракочевих
Реализатори:	Селена Ракочевих, Здравко Ранисављевић
Општи циљеви:	Упознавање наставника музичких школа са предметом и методама проучавања у етнокорееологији, која је посвећена проучавању традиционалног плеса.
Специфични циљеви:	Имплементација сазнања о традиционалним плесовима у настави Солфеђа и Етномузикологије
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Дефинисање етнокорееологије.
2. Специфичности традиционалних плесова у различитим деловима света уз приказивање видео и звучних примера.
3. Специфичности традиционалних плесова у Србији, етнокорееолошке целине, прилике.
4. за плес уз приказивање видео и звучних примера.
5. Традиционални плесови – начини перцепције и памћења њихове кинетичке (покрети) и звучне (мелодије) компоненте.
6. Читање с листа – индивидуалан рад и рад са групом ђака у оквиру наставе солфеђа.
7. Усмени и писмени диктати – индивидуалан рад и рад са групом ђака у оквиру наставе солфеђа.
8. Практична радионица игре рад са групом у оквиру основног музичког образовања.
9. Предочавање литературе (нотни материјал у зборницима) – избор примера за ученике основних и средњих школа.
10. Значај инкорпорирања етнокорееолошких знања у опште музичко образовање.
11. Значај инкорпорирања етнокорееолошких знања у наставу етномузикологије
12. Рекапитулација научног (играчка радионица).
13. Дискусија учесника и закључно излагање.

УЛОГА ПЕДАЛА У ТОНСКОМ ОБЛИКОВАЊУ ДЕЛА ЗА КЛАВИР КРОЗ СВЕ ЕПОХЕ

K1

П: 6

Институција:	Музичка школа "Михаило Вукдравић" Масарикова 35 15000 Шабац
Координатор:	Драгомир Братић drbratic@gmail.com 060/066-05-37 011/351-15-98
Аутори:	Арбо Валдма
Реализатори:	Арбо Валдма
Општи циљеви:	Унапређење наставе кроз искуства једног од најзначајнијих клавирских педагога бивше СФРЈ кроз специфичности приступа педалу у различитим епохама
Специфични циљеви:	Претече педала кроз специфичности композиционих решења(ефекат звучања педала); Класика – хармонија као педални ефекат; Романтизам – оркестарски ефекти; Ефекат сенчења у делима класичне модерне.
Циљна група:	наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Барок – остинатни и дуги тонови у улози педала.
2. Класика – хармонски педал уписан у текст, педални ефекти.
3. Романтизам – изналажење оркестарских и инструменталних/вокалних могућности клавира.
4. Класична модерна – откривање контраста помоћу педала и нове могућности звучног сенчења.
5. Двадесети и двадесет и први век – еkleктички приступ педалу.

Институција:	Основна школа "20. октобар" Омладинских Бригада 138 11070 Нови Београд
Координатор:	Весна Јањевић-Поповић vjanjevicpopovic@gmail.com 062/358-948 011/215-41-41
Аутори:	Весна Јањевић-Поповић
Реализатори:	Весна Јањевић-Поповић, Тања Туфегџић-Узелац
Општи циљеви:	Откривање вредности уметничког образовања на основно школском узрасту кроз креативно повезивање уметничких дела, музеја, личног искуства детета и наставе
Специфични циљеви:	Ангажовање креативних способности у разумевању уметничких дела: слике, скулптуре, филма, музејског експоната; Развијање и јачање естетског доживљаја
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	15-30
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Вредности уметничког образовања – саставни део имплицитне педагогије наставника.
2. Операционализовано посредовање уметничких дела ученицима.
3. Повезивање уметничких дела и личног искуства детета.
4. Ангажовање различитих креативних способности у разумевању уметничких дела.
5. Три позиције детета – уметник, истраживач, наследник и заштитник културних вредности.
6. Уметничка дела у дечијем свету – ликовни језик на конкретном материјалу репродукција Саве Шумановића, Милене Павловић-Барили, Паје Јовановића.
7. Савремена искуства и скулптура / пластика око нас.
8. Развој дечије имагинације као предуслова за развој.
9. Машта и стваралаштво у образовању и вредности музеја као места образовања.
10. Зашто има смисла педагошка интервенција – разумевање елемената језика телевизије/филма/ позоришта...
11. Сличности и разлике, могућности коришћења уметничких и научних филмова у настави.
12. Развијање критеријума процене квалитета активности са децом.
13. Упознавање са праксом школа и музеја у свету – у посредовању уметности и музејских садржаја ученицима.
14. Развијање различитих модела укључивања локалне заједнице и установа културе.
15. Размена искустава примене програма и анализа процеса посредовања и добијених продуката.

Институција:	Удружење Хоби Арт Градски Парк 2 11080 Земун
Координатор:	Весна Ремовић hobika@open.telekom.rs 062/249-481 011/719-67-37
Аутори:	Весна Ремовић
Реализатори:	Милош Ремовић
Општи циљеви:	Популаризација старих и уметничких заната и играчака из прошлости, у функцији ревитализације и очувања традиције народа и фолклора; Проширивање знања из културе и цивилизације, еколошка свест
Специфични циљеви:	Непосредно упознавање и унапређивања креативних вештина кроз групне вежбе и радионице
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика
Број учесника:	20
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Стари занати – корпарство-плетарство, грнчарија, израда сапуна и свећа.
2. Народне-традиционалне дечје играчке и уметнички занати.
3. Дорада предмета различитим техникама, сликање на различитим подлогама.
4. Креативне радионице укључују активности за празнике: Нову годину, Ускрс, славе и обележавање значајних датума.

УМЕЋЕ СВИРАЊА НА ВИОЛИНИ ОД УЧИОНИЦЕ ДО СЦЕНЕ

K1

П: 6

Институција:	Удружење музичких и балетских педагога Србије Џона Кенедија 7 11000 Београд
Координатор:	Радмила Марковић umbps@hotmail.com 011/319-35-82
Аутори:	Владимир Марковић
Реализатори:	Владимир Марковић
Општи циљеви:	Остваривање, подстицање и развој у најширем смислу приступа настави виолине; Упућивање у приступ настави виолине за целокупан узраст ученика кроз додатне информације о елементима историјског развоја виолине
Специфични циљеви:	Идентификовање специфичних циљева наставе виолине, који зависе од врста виолинске школе, упознавања виолине као и поимање приступу настави који су велики педагози кроз историјски след дали у својству свога дела
Циљна група:	наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа и уметничка школа
Број учесника:	12
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Држање инструмента и положај тела.
2. Лева рука – зглоб, шака, прсти и палац.
3. Интонација, позиције, вибрато, прелазни, рад и артикулација прстију.
4. Десна рука; држање гудала, систем опруге, продукција тона – вођење и брзина гудала, добијање равног тона и потези.
5. Основе вежбања – скале, етиде.
6. Интерпретација – познавање стилова кроз епохе.
7. Сценско извођење – индивидуални прилаз учениковим способностима – контрола на сцени, сарадња са клавирским сарадником и комуникација са публиком.

УСТАНОВЕ КУЛТУРЕ У ФУНКЦИЈИ ОБРАЗОВАЊА ПО МОДЕЛУ ЕДУКАТИВНОГ ПРОГРАМА – ЗАВИЧАЈНИ ПОЈМОВНИК

Институција:	Завичајни музеј Књажевац Карађорђева 15 19350 Књажевац
Координатор:	Милена Милошевић Мицић milena.m.micic@muzejknjazevac.org.rs 064/894-26-01 019/731-407
Аутори:	Милена Милошевић Мицић, Владана Стојадиновић, Бојана Илијић
Реализатори:	Милена Милошевић Мицић, Владана Стојадиновић, Слађана Јеремић
Општи циљеви:	Успостављање сарадње између сектора културе и образовања; Стварање навике коришћења услуга установа културе као ресурса у образовно-васпитном систему; Подизање нивоа свести и знања о значају завичајне културне и природне баштине код просветних радника и ученика.
Специфични циљеви:	Развој креативности и жеље за истраживачким радом код ђака; Развој критичког мишљења код ђака; Активно учешће ђака у креирању образовних и културних садржаја
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета

у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи

Број учесника: 15-25
Трајање: један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

На примеру образовног програма „Завичајни појмовник – све о Књажевцу (завичају) од А до Ш“, који реализују Завичајни музеј Књажевац и Народна библиотека „Његош“ из Књажевца, бави се темама из опште културе и уметности, завичајне историје. Значајно место заузимају теме из музеологије, библиотекарства, архивистике, с обзиром на то које установе су носиоци програма. Први део подразумева предавање о концепту рада по приципу појмовника и презентацију примене концепта појмовника у установама културе, а и у другим научним областима и темама, нарочито онима који се односе на завичајну историју. Други део се бави примерима и искуством базираном на вишегодишњој пракси образовног програма „Завичајни појмовник – све о Књажевцу од А до Ш“.

Институција:	Друштво учитеља Београда Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Петар Анокић petar.a@sbb.rs 064/860-54-62 011/324-53-85
Аутори:	Славица Младеновић Ивановић, Снежана Илић
Реализатори:	Славица Младеновић Ивановић, Снежана Илић, Зорица Вукајловић
Општи циљеви:	Оснаживање и унапређивање компетенција учитеља за квалитетно извођење наставе Ликовне културе од I до IV разреда
Специфични циљеви:	Оснаживање учитеља да стимулише и усмерава децу ка откривању ликовних и естетских вредности различитим ликовним техникама и материјалима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Ликовни типови деце – презентација ликовног израза детета условљена различитим унутрашњим факторима као што су ликовне способности, осетљивост за поједине ликовно-изражајне елементе, психолошке особености поједине деце и особености узраста.
2. Специфичност ликовног изражавања деце – размена искустава и мишљења о дечјим цртежима, утицају окружења и масмедија, интересовањима и односу деце према ликовним елементима, јер машта и емоције су стални пратиоци дечје игре и активности, уплићу се у све психичке радње детета па и у цртеже.
3. Презентација специфичности – деца цртају оно што знају, а не оно што виде, деца бирају за тему својих цртежа оно што је њима интересантно, деца понекад приказују људе и објекте у непропорционалном односу, као и у игру, деца се у ликовни рад уживе и због тога проналазе многа динамична решења, свежина и аутентичност дечјег рада у школском узрасту је баш у томе што дете самостално компонује боје по свом осећању, бирајући интензивне боје које затим усклађује спонтано по принципу контраста, решавање простора и покрета је један од најзанимљивијих проблема у дечијем цртању.
4. Линија, боја и облик у свету стваралаштва – креативне радионице за упознавање изражајних могућности ликовних елемената, техника и материјала на занимљив начин – Линија и облик Учители користе и испробавају све материјале и средства за цртање, на примеру понуђених креативних решења (презентација креативних идеја); Облик у простору – припрема материјала (глинамол, пластелин, слано тесто, алу-фолија, папир-маше, природни материјали) за обликовање и обликовања интересантних облика које учители могу радити са ученицима; Боја и слика – бојење необичним бојама. (Упознавање учитеља да деци може да се понуди неслућена могућност боја из оставе

или фрижидера, као и од чега могу добити одређен боје; Фротаж, колаж, деколаж, декупаж, асамблаж-сликарске технике и креативне идеје – радионице, учитељи раде техникама фротаж (праве отисак трљањем са храпове подлоге), затим ту текстуру користе за израду колажа, учитељ ради мозаик од различитих бојених папира (новински папир, колаж папир, фолије, креп папир, картон, рециклажни материјали), учитељи посебним сликарским техникама откривају своју креативност у прављењу асамблажа, користећи рециклирани материјал (кутије, дугмад, пластичне флаше, лименке, тканину, различите врсте папира, картон, дрвца).

5. Разумевање дечјег цртежа – истраживачко учење разменом искустава вршимо истраживање појава у настави приликом процењивања дечјег цртежа. Умећа анализе и процене дечјих ликовних радова са психолошког, социолошког, естетског и педагошког аспекта.
6. Евалуација – процена квалитета програма.

897

ХОРСКО ДИРИГОВАЊЕ – АНАЛИЗА ПАРТИТУРЕ, МАНУЕЛНА ТЕХНИКА, ПРОБА ХОРА И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА ХОРСКОГ ДЕЛА

K1

П: 6

Институција:	Факултет музичке уметности Краља Милана 50 11000 Београд
Координатор:	Драгољуб Шобајић dsobajic@gmail.com 063/113-90-91 011/213-90-91
Аутори:	Драгана В. Јовановић, Гордана Каран
Реализатори:	Драгана В. Јовановић, Гордана Каран
Општи циљеви:	Унапређење знања и вештина наставника Музичке културе и Музичке уметности у ОШ, гимназијама, средњим стручним школама, Солфеђа и Дириговања у СМШ и диригената школских хорова
Специфични циљеви:	Постизање високих критеријума и домета при интерпретацији хорског дела
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Дефинисање специфичности и проблематике хорског дириговања у процесу припреме хорског дела.
2. Тумачење елеманата са аспекта анализе, схватања и разумевања музичког дела (солфеђо) и са аспекта хорског дириговања.
3. Рад на разумевању музичке садржине, сагледавање значаја правилног третмана литерарног и нотног текста, повезивање метричке стурктуре музике са метриком стиха, тумачење система којима се постиже чиста интонација (у једногласу и вишегласу), стабилно одржавање метра и темпа, нивелација динамике, темпа и волумена хорског ансамбла, рад на интерпретацији одређеног музичког дела са аспекта стилских карактеристика и законитости, развој самоконтроле појединца у оквиру групе, постизање континуиране ангажованости (хорске дисциплине) на проби и наступу, приказ концепта у смеру припрема (рад на нотном тексту и интерпретацији) – проба (имплементација осмишљене интерпретације) – успешан наступ.
4. Демонстрација изложеног у практичном раду солфеђирањем, а затим и у раду на поставци правилне мануелне технике (индивидуално и у групи).

Институција:	Креативни клуб Едуко Трг Бранка Радичевића 5 21205 Сремски Карловци
Координатор:	Драгиња Калинић educokarlovci@gmail.com 063/814-79-00 021/883-773
Аутори:	Даница Петровић, Милица Андрејевић
Реализатори:	Даница Петровић, Милица Андрејевић, Предраг Ђоковић, Наташа Марјановић
Општи циљеви:	Приближавање црквене музике учитељима, наставницима и професорима музичке културе кроз одабране музичке примере и историјска сазнања; Аналитичко сагледавање напева Осмогласника (српска традиција) у поређењу са византијском, руском и западноевропском грегоријанском
Специфични циљеви:	Упознавање са богослужбеним књигама, основама језика на којима се пева (грчки, латински, црквенословенски); Сагледавање односа једногласне и вишегласне певачке традиције; Упознавање звука (снимци, интерпретација) и штампаних извора, којима се у пракси могу користити
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне

наставе – гимназија, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)

Број учесника: 25
Трајање: три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Предавања и презентације (звучни и фото прилози) о развоју црквене музике и њеном месту у регионалној и европској и светској култури.
2. Упознавање са изворима неопходним за припрему наставних јединица посвећених црквеној музици (у седмом и осмом разреду, као и у средњој школи).
3. Анализа мелодијских записа средњовековне црквене традиције (источнохришћанске и западнохришћанске цркве).
4. Анализа српског осмогласног појања, поређење са световном музиком.
5. Упознавање са хорским обрадама црквене музике.
6. Однос према тексту (грчки, латински, црквенословенски).
7. Одабир репертоара духовне музике погодног за обраду у нижим и вишим разредима основне школе и у средњим школама.

ЧАРОБНИ СВЕТ МУЗИКЕ – ОБУКА УЧИТЕЉА ЗА РАД СА ОДЕЉЕЊСКИМ ХОРОМ

K1

П: 6

Институција:	Друштво учитеља Београда Дечанска 6 11000 Београд
Координатор:	Петар Анокић petar.a@sbb.rs 064/860-54-62 011/324-53-85
Аутори:	Гордана Илић
Реализатори:	Гордана Илић, Снежана Радивојша, Сузана Липић
Општи циљеви:	Осавремењивање и унапређивање знања наставника за рад са одељенским хором од I до IV разреда
Специфични циљеви:	Оснаживање наставника за примену познатих техника хорског дириговања, вокалне технике, и начине извођења
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

Радионица 1:

1. Анализа наставног плана и програма за музичку културу од првог до четвртог разреда. (Радни материјал – наставни планови и програми за музичку културу за млађе разреде.)
2. Учесници семинара се представљају уз именоване – певање своје омиљене дечје песме; Да ли се ваша омиљена песма налази у неком од наставних програма млађих или старијих разреда? Ко мисли да је добро упознат са наставним плановима и програмима? (изјашњавају се методом „линије“).
3. Приказ наставних планаова и програма млађих разреда – област певање, кроз наративну и видео презентацију.
4. Учесници размењују мишљења о усклађености планова и програма (циљева и задатака) са потребама успешне наставе одељенског певања. Реферисање група записима на хамерима.

Радионица 2: Анализа уџбеника и друге стручне литературе за предмет музичка култура (Учесници семинара за семинар користе уџбенике за музичку културу, као и другу пратећу литературу којом се служе.)

1. Упознавање учесника са методским поступцима аутора уџбеника и стручне литературе (за обраду песме по слуху и према нотном тексту), које учитељи користе;
2. Успостављање општих критеријума за правилан избор уџбеника;
3. Давање одштампаних песама које представљају лоше примере; Задатак – подељени у више једнакобројних група, учесници треба да вреднују један од уџбеника који користе, на основу понуђених општих критеријума; Презентација са записом на хамерима; Закључак

Радионица 3: Методологија рада са одељењским хором. Подела учесника у четири групе од којих две раде песму по слуху, а две групе по нотном тексту (песме су по демократском избору чланова групе);

УПРАВЉАЊЕ, РУКОВОЂЕЊЕ И НОРМАТИВА

Институција:	Едукативни центар Мултимедиа Станка Власотинчанина 18 18100 Ниш
Координатор:	Роберт Џунић robertdzunic@gmail.com 065/290-00-50 018/241-709
Аутори:	Роберт Џунић, Лидија Цветковић, Драгана Бошњак, Сузана Васић, Душица Манојловић
Реализатори:	Роберт Џунић, Лидија Цветковић, Драгана Бошњак, Сузана Васић, Душица Манојловић
Општи циљеви:	Побољшање квалитета рада школе, бољим радом школских одбора
Специфични циљеви:	Боља информисаност чланова ШО о надлежностима (документима која разматра ШО); Јаснија комуникација; Оперативни састанак; Структура сврсисходног записника
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за

образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Шта карактерише квалитетну школу – општи принципи, циљеви, исходи, стандарди и постигнућа. (Орган управљања законске обавезе и надлежности ШО; Добро управљање – процедуре и правила, проток и смер информација).
2. Представљање квалитета и праведности образовања у Србији и Правилник о стандардима квалитета рада установе (Надлежност ШО Листа одлука на којој је потребно заокржити: ко доноси одлуку тј. чија је надлежност доношења исте: школског одбора, савета родитеља, директора школе или Наставничког већа. Упознавање са структуром докумената и процедром доношења одлука (статут и остала општа акта, предшколски и школски програм, годишњи план рада, ШРП) Финансијски планови, извештаји о раду, екскурзија и настава у природи. Учесници се упознају са начином финансирања установе, изворима средстава, средствима из буџета Републике Србије, средствима у буџету јединице локалне самоуправе и начинима обезбеђивања средстава за виши квалитет образовања).

3. Препоруке у вези са системским мерама које воде ка успостављању интегрисаног образовног система и препоруке у вези са посебним мерама за побољшање квалитета образовања. Побољшавање квалитета рада школе који се прати кроз области квалитета (самовредновање и екстерна процена). (Избор директора Помоћу шематског приказа детаљно се објашњава процедура избора директора. Шематски приказ урађен је посебно за ову намену и представља све важне тачке у процедури. Именовање директора, надлежност и одговорност директора школе. Вршилац дужности директора. Када и како престаје дужност директору школе, а у којим случајевима се директор школе разрешава дужности. План стручног усавршавања.)
4. Колико је пресудна област управљања и руковођења у школи? Шта су показала истраживања (Комуникација, конструктиван састанак ШО, записник Основни принципи управљања кризним ситуацијама. Успешна комуникација и вођење конструктивног састанка ШО. Важност добре организације састанка, прецизна процедуру заказивања састанака и поштовање пословника о раду. Каква је процедура приликом конституисања новог Школског одбора? Неопходност поштовања дневног реда и упознавање са мерама за успостављање реда на седницама. Ко води записник са седница школског одбора? Шта све мора да садржи записник и у ком року је потребно Одлуке ШО истаћи на огласну таблу школе. Комуникација у кризним ситуацијама - радионица Свака група добија опис једне кризне ситуације за коју треба да припреме и као чланови школског одбора дају изјаву за јавност.)
5. Закључак; подела материјала, дискусија, евалуација семинара.

АКТИВАЦИЈА ОБРАЗОВНИХ ИНСТИТУЦИЈА У КОРИШЋЕЊУ ФОНДОВА ЕУ

Институција:	Центар за стручно усавршавање Немањина 23 23300 Кикинда
Координатор:	Добривој Мартоноши csukikinda@gmail.com 064/857-92-60 0230/404-830
Аутори:	Весна Пиперски Туцаков, Милица Брстина Кочиш, Добривој Мартоноши, Јован Кочиш
Реализатори:	Весна Пиперски Туцаков, Милица Брстина Кочиш, Добривој Мартоноши, Јован Кочиш
Општи циљеви:	Ефикасније спровођење развојних програма образовних институција подизањем нивоа знања и вештина у области управљања пројектима и коришћења фондова
Специфични циљеви:	Стицање основних теоријских и практичних знања о доступним фондовима, програмирању и фазама пројектног циклуса
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета

– у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,
ликовне), наставник стручног предмета у основној/
средњој уметничкој школи (музичке, балетске,
ликовне), васпитач у предшколској установи,
медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому
ученика, стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Уводни део – програма, начин рада, дневни распоред активности.

1. Пројекат – Шта је пројекат? (Дефиниција; Проблеми у припреми пројекта; Пројектни циклус –програмирање, идентификација, формулација, спровођење, процена и ревизија).
2. Приступ логичког оквира (Од постојећег ка будућем; Матрица логике пројекта – теоријски део и табеларни приказ).
3. Анализа окружења (теоријски део и анализа SWOT).
4. Анализа заинтересованих страна (Ко су? Кораци, добитници/корисници, пример – табеларни приказ; Анализа окружења и заинтересованих страна).
5. Анализа проблема (кључни кораци и стабло проблема – Анализа проблема).
6. Анализа циља (стабло циљева – теоријски део и пример).

7. Анализа стратегије (критеријуми избора стратегије – анализа циљева и стратегије).
8. План активности (теоријски део и гантограм; како припремити радни план; детаљан опис активности; веза резултата и активности; како дефинисати резултате; групни рад – Дефинисање активности пројекта, гантограм, критичне тачке).
9. Индикатори (објективни показатељи, карактеристике, примери).
10. Анализа ризика и управљање ризицима.
11. Претпоставке.
12. Ресурси.
13. Матрица логике пројекта (карактеристике, нивои циљева, логика интервенције интервенције веза активности, резултата и циљева; Како идентификовати претпоставке? – табеларни приказ; Шта су индикатори? – формулисање индикатора, табеларни приказ; групни рад –попуњавање Матрице логике пројекта).
14. Оправданост и концепт пројекта.
15. Методологија.
16. Буџет – теоријски део (групни рад – Израда буџета).
17. Одрживост пројекта – теоријски део (групни рад – Дефинисање одрживости са стратешког, институционалног и економског аспекта очекиваних резултата).

АКТУЕЛНЕ ТЕМЕ У ПРОПИСИМА РЕЛЕВАНТНЕ ЗА РАД РУКОВОДИЛАЦА У УСТАНОВАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Институција:	Институт за економику и финансије Булевар Уметности 27/1 11070 Нови Београд
Координатор:	Србољуб Тимотијевић m.knezevic@ief.rs 064/386-14-31 011/213-74-97
Аутори:	Србољуб Тимотијевић, Мирослав Милојевић
Реализатори:	Мирослав Милојевић, Надежда Митровић Житко, Зоран Димић, Велимир Тмушић
Општи циљеви:	Подршка руководиоцима у образовању и васпитању у праћењу, разумевању и примени законске регулативе и актуелних релевантних прописа
Специфични циљеви:	Упознавање руководилаца са актуелним прописима и њиховим импликацијама на управљање и руковођење образовним и васпитним установама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе - основна школа, наставник предметне наставе - гимназија, наставник општеобразовних предмета - средња стручна школа и уметничка школа, наставник стручних предмета - средња стручна школа и уметничка школа, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Попис имовине, обавеза и потраживања.
2. Припрема за израду завршног рачуна у установама образовања.
3. Јавне набавке – примена у пракси.
4. Примена закона и подзаконских аката у установама образовања.
5. Стручни надзор у функцији побољшања квалитета система образовања и васпитања.
6. Порески третман образовања.
7. Исхрана ученика и студената.
8. Новине и аутентичности у прописима образовања.
9. Норма часова наставника.
10. Испит за директора у васпитно-образовним организацијама.
11. Образовање одраслих.
12. Завршни испит ученика основног образовања.
13. Консолидација финансијских извештаја индиректних буџетских корисника у образовању.
14. Васпитни рад у домовима ученика и предшколским установама.
15. Исхрана ученика и студената.
16. Исхрана у предшколским установама.
17. Измене Закона о основама система образовања.
18. Нови правилници у области образовања и васпитања.
19. Припреме установа за почетак школске године.
20. Приказ нацрта закона о обарзовању одраслих.
21. Актуелна питања у финансирању образовања са посебним освртом на предшколске установе и ученичког и студентског стандарда.
22. Стручно упуство о формирању и финансирању одељења и група у основним и средњим школама.
23. Запослени у установама у области образовања и васпитања – вршење инспекцијског надзора у пракси.
24. Буџет Републике Србије и локалних самоуправа.
25. Финансирање индиректних буџетских корисника у области обазовања и васпитања.

Институција:	Независни синдикат просветних радника Војводине Модене 5 21100 Нови Сад
Координатор:	Здравко Ковач kovacz@sbb.rs 064/657-70-25 025/420-093
Аутори:	Хаџи Здравко М. Ковач, Софија Мандарић, Мирољуб Бјелетић
Реализатори:	Хаџи Здравко М. Ковач, Софија Мандарић, Мирољуб Бјелетић
Општи циљеви:	У циљу перманентног стручног усавршавања, наставник, васпитач и стручни сарадник упознаје прописе и законска решења из области образовања и васпитања и у складу са њима остварује своја права и дужности на радном месту. На тај начин доприноси унапређивању квалитета рада установе/школе и подиже личне и професионалне компетенције.
Специфични циљеви:	Јачање и оснаживање запослених, родитеља и представника локалне самоуправе за партиципацију у органима управљања; Сензибилизација и развијање вештина потребних за квалитетно управљање и руковођење; Развијање и унапређивање комуникацијских вештина

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање са историјатом органа управљања и искуства у управљању установама образовања у другим земљама. 2. Упознавање са законском легислативом која регулише рад органа управљања. 3. Конституисање органа управљања (процедура избора, начин функционисања, мандат, надлежности, ограничења/сукоб интереса, разрешење и привремени орган управљања). 4. Прецизирање надлежности и улога у раду органа управљања (директор, секретар, синдикат, савет родитеља, стручне службе, стручни актив и ученичког парламент). 5. Колективно преговарање, мирно решавање спорова у установи/школи. 6. Евалуација.

Институција:	Учитељски факултет Краљице Наталије 43 11000 Београд
Координатор:	Светлана Леви svetlana.levi@uf.bg.ac.rs 062/807-02-87 011/268-67-87
Аутори:	Ивица Радовановић, Светлана Леви
Реализатори:	Ивица Радовановић, Светлана Леви
Општи циљеви:	Да се учитељи/наставници додатно оспособе за успешно обављање наставничке професије: да учествују у пројектовању наставних планова и програма, да буду успешни предавачи и координатори свих активности у разреду, да ваљано вреднују постигнуће ученика, успостављају сарадњу са родитељима, тј. да ефикасније управљају наставним процесом у основној школи
Специфични циљеви:	Специфични циљеви програма; Овладавање процесима и техникама успешног планирања, организовања и остваривања васпитно-образовних програма; Оспособљавање кандидата за креирање, усмеравање и вођење образовног процеса; Упознавање са елементима процеса управљања наставом; Развијање и даље унапређивање способности за доношење професионалне одлуке; Оспособљавање за одговорно и подстицајно праћење и вредновање напредовања ученика и самовредновање; Мотивисање за стално стручно усавршавање

Циљна група:	наставник разредне наставе, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Појам и суштина управљања наставним процесом. 2. Теорије учења и стилови учења ученика. 3. Вођење у процесу учења и поучавања. 4. Комуникација у одељењу. 5. Унапређивање рада школе. 6. Руковођење одељењем. 7. Мотивација и личност наставника као фактор ефикасности управљања наставним процесом.

905

ДИРЕКТОР-ЛИДЕР И / ИЛИ МЕНАѢЕР

K1

П: 4, 7

Институција:	Форум педагога Господар Јованова 22 11000 Београд
Координатор:	Светлана Лазић svetlana.lazic@eduka.rs 064/147-00-31 011/328-72-77
Аутори:	Снежана Вуковић
Реализатори:	Снежана Вуковић, Весна Лукић
Општи циљеви:	Јачање капацитета управљачког кадра у установама за руковођење организацијом
Специфични циљеви:	Обука управљачког кадра ради стицања знања и вештина потребних за тимски рад, комуникацију са локалном заједницом и Министарством, израдом докумената и др. Упознавање са правном регулативом; Примопредаја документације, потреба израде финансијског плана и основи израде предлога пројеката
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Организовање – коришћење расположивих средстава (људи, материјал, новац, опрема) тако да се школски циљеви достигну (Процес одлучивања – стварање, развијање подршке; Делегирање – давање развојне шансе наставницима и ученицима путем давања одговорности и задатака; Репрезентовање – контактирање са средином, са школским системом и његовим административним телима).
2. Функција унапређења образовања (Разјашњење сопствених циљева; Развој – припремање процеса планирања и развоја школе).
3. Вођење – помоћ сваком наставнику да овлада радним ситуацијама и реаговање на њихово понашање.
4. Евалуација – екстерна евалуација школских активности и самовредновање.
5. Правна регулатива (Законска регулатива која се односи на услове које мора да испуњава лице које обавља дужност директора, увођење испита за директора установе – лиценце, стицање и одузимање лиценце директору, избор директора установе, надлежност и одговорност директора као лица које руководи радом установе, престанак дужности директора и његова права по престанку дужности, и друга питања која се односе на обављање дужности директора установе; Прописи који се односе на избор, права, обавезе и одговорности в.д.директора и помоћника директора).
6. Финансијски план и буџетирање (основна знања из Закона о буџетском систему, знања из Закона о јавним набавкама, записничка примопредај дужности и свих докумената, израда финансијског плана и предлога пројеката).
7. Социјална функција руковођења (Мотивација – излагање у сусрет потребама појединца у школи, охрабривање и подршка; Комуникација – грађење структуре и процеса потребних за отворену двосмерну комуникацију; Разрешење конфликта; Руковођење тимом.

ЕФИКАСАН И ДЕЛОТВОРАН ПРОФЕСИОНАЛАЦ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОЈ УСТАНОВИ

K1

П: 6, 7

Институција:	Педагошко друштво Србије Теразије 26 11000 Београд
Координатор:	Маја Врачар vrasarmaja@yahoo.com 064/183-34-55 011/268-77-49
Аутори:	Јасмина Ђелић, Јелена Најдановић Томић, Биљана Радосављевић
Реализатори:	Јасмина Ђелић, Јелена Најдановић Томић, Биљана Радосављевић
Општи циљеви:	Развој компетенција наставника, стручних сарадника, директора, васпитача, чланова управног/школског одбора за нове професионалне улоге у савременој васпитно-образовној установи и побољшање делотворности и ефикасности рада васпитно-образовне установе
Специфични циљеви:	Сагледавање захтева различитих професионалних улога у савременој васпитно-образовној установи и стицање знања и вештина за управљање променама у одељењу, васпитној групи или установи; Упознавање са методама и техникама делотворног рада у одељењу
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних

предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам професионализма и професионалног деловања у васпитно-образовној установи.
2. Нове професионалне улоге у односу на ученике, децу, колеге, родитеље, сараднике, локалну заједницу.
3. Планирање личног професионалног развоја за делотворни рад у установи на основу потреба и приоритета.
4. Вештине планирања, организовања и вођења делотворних састанака, дискусија, групних и индивидуалних разговора и других облика рада у васпитно-образовној установи.
5. Вештине делегирање дужности ученицима, одраслим сарадницима.

6. Вештине вођства – руковођења и контекстуална анализа стања и услова за које се планира увођење промена.
7. Четири перспективе за развој установе и како да промене у образовно-васпитној установи буду успешне.
8. Решавање проблема у васпитно-образовној установи.
9. Праћење (Мониторинг) и евалуација развоја професионализма у васпитно-образовној установи.

907

ЗВЕЗДА ВОДИЉА – ЛИДЕРСТВО У ОБРАЗОВАЊУ И ЊЕГОВ ЗНАЧАЈ ЗА ЕКОНОМСКИ ПРОСПЕРИТЕТ ДРУШТВА

K1

П: 4, 6

Институција:	Факултет за Економију, Финансије и Администрацију (ФЕФА) Булевар Војводе Мишића 43 11000 Београд
Координатор:	Бранка Драшковић bdraskovic@fef.a.edu.rs 063/830-54-20 011/263-27-28
Аутори:	Бранка Драшковић, Наташа Станић
Реализатори:	Бранка Драшковић, Наташа Станић
Општи циљеви:	Стицање менаџерских способности и вештина неопходних за креирање иновација и деловање у васпитно-образовном процесу у сложенем микро/ макро окружењу
Специфични циљеви:	Коришћење ресурса (опреме, буџета и људи) за лични развој, развој школе и запослених; Одређивање приоритета, активности, листе резултата и задатака
Циљна група:	директор/помоћник директора
Број учесника:	25-30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Liderство у школи уместо класичног управљања и вођења.
2. Појмови управљања (концепције, теорије), директор – визија школе, мотивација сарадника за учествовање.
3. Нови модел менаџмента као темељ школске реформе.
4. Утицај научно-технолошког развоја на економски просперитет друштва.
5. Промоција науке и образовања у медијима.
6. Организовање, мотивација и реализација програма као што су школски фестивали науке, уметничко-научни перформанси и интерактивне научне радионице.

ЗНАЊЕ, АЛАТИ И ИСКУСТВО ЗА УСПЕШНО УПРАВЉАЊЕ ШКОЛСКОМ ОРГАНИЗАЦИЈОМ "МУДРОСТ ДОБРИХ МЕНАѢРА"

Институција:	Центар за развој људских ресурса и менаџмент Јеврејска 24 11000 Београд
Координатор:	Радован Живковић radovan.zivkovic@yahoo.com 064/813-45-89
Аутори:	Радован Живковић
Реализатори:	Радован Живковић, Милорад Гавриловић, Владимир Иванковић
Општи циљеви:	Изменити уобичајену праксу руковођења школом и школским тимовима; Подстаћи и унапредити иновативност, креативност и лидерство у школама
Специфични циљеви:	Изградити ефикасне школске тимове; Развити свест о значају лидерства у школи; Подстаћи креативност и иновативност у раду; Подстаћи стручно усавршавање запослених
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Организације и њихов развој (развој и критични фактори развоја школских организација, установа). 2. Мисија и визија школе (мисија данашње школе и како руководство може да креира визију која је подстицајна за запослене). 3. Циљеви и постављање „СМАРТ“ циљева (појам „СМАРТ“ циљева, коришћење методологије постављања развојних циљева за подстицај запослених или ученика на акцију и ангажовање). 4. Уговарање циљева и развој запослених. (подстицање „СМАРТ“ циљевима развој најјачих страна запослених у школама и како да учинимо да се они константно развијају и напредују). 5. Практични рад на пољу дефинисања циљева (примена методе постављања „СМАРТ“ циљева – вежба). 6. Менаџмент и лидерство (На практичном примеру, кроз анализу текста о једном успешном лидеру, идентификују се понашање, ставови и вештине успешног лидера, разлика између менаџерског и лидерског управљања). 7. Таленти као скривени људски потенцијал (пословна мудрост и искуство успешних лидера као подстицај скривених и потенцијала код запослених ради личног и организационог јачања и развоја). 8. Бити лидер (Учесници у раду у малим групама идентификују најважније одлике успешних лидера и која правила уобичајене менаџерске праксе су они одбацили). 9. Изградња ефикасних тимова (идентификовање најаче стране запослених и у складу с тим додела одређене улоге у тиму).

10. Доношење одлука у тимском раду – синергијско одлучивање (Одлуке које доносе тимови морају бити ефективније и квалитетније од одлука које би донео појединац – практични рад на једном конкретном проблему из свакодневне школске праксе).
11. Кадар и кадровски развој у школским организацијама (идентификација 12 фактора за успех организација и задовољство запослених. Посебно ће бити објашњени аспекти: Значај јасног дефинисања очекивања од запослених; Важност похвале и награде за ефикасност и мотивацију запослених; Значај талента за максимално постигнуће; Прилика за развој и напредовање у организацији).
12. Четири менаџерска алата – четири кључа успешног управљања (открити таленте и најјаче стране запослених; јасно дефинисати очекивања од запослених; мотивисати и подстицати запослене; пружати запосленима подршку за учење и напредовање) .
13. Евалуација.

Институција:	Млекарска школа са домом ученика "Др Обрен Пејић" Николе Пашића 173 26100 Пирот
Координатор:	Александар Манчић mancic.aca@gmail.com 066/803-48-11 010/318-884
Аутори:	Милан Вучићевић, Александар Манчић, Драгана Јовановић, Драган Николић
Реализатори:	Милан Вучићевић, Александар Манчић, Драгана Јовановић, Драган Николић
Општи циљеви:	Идентификација и израда пројекта је дводневни програм намењен наставницима школа и део је општег Програма усавршавања наставника у оквиру реформе образовања. Основни циљ ове обуке је оспособљавање наставника да идентификују и израде пројекте по стандардима ЕУ.
Специфични циљеви:	Упутити наставнике у основна начела анализе логичког оквира; Упутити и оспособити наставнике за идентификацију идеја за писање пројеката; Упутити и оспособити наставнике за израду стабла проблема; Оспособити наставнике за израду матрице логичког оквира; Упутити наставнике у циклус управљања временом Упутити наставнике о тимском раду; Упутити и оспособити наставнике о планирању времена и изради буџета

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Од идеје до пројекта. 2. Анализа логичког оквира. 3. Израда стабла проблема. 4. Матрица логичког оквира. 5. Циклус управљања пројектом. 6. Индикатори и претпоставке. 7. Планирање времена. 8. Израда буџета. 9. Евалуација програма.

ИНТЕРНЕТ МАРКЕТИНГ – МАРКЕТИНГ НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА, ПОЗИЦИОНИРАЊЕ НА ТРЖИШТУ

Институција:	Универзитет Метрополитан Тадуеша Кошћушка 63 11000 Београд
Координатор:	Јелена Самарџић jelena.samardzic@metropolitan.ac.rs 063/850-47-36 011/203-08-85
Аутори:	Жељко Радовић
Реализатори:	Жељко Радовић
Општи циљеви:	Оспособљавање кандидата за управљање маркетиншким активностима на Интернету
Специфични циљеви:	Рекламирање на друштвеним мрежама, блог основе, оптимизација веб сајта, вирални маркетинг
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Препознавање и коришћење потенцијала друштвених мрежа (facebook, twitter, youtube) и комуникациони канали.
2. Израда професионалног профила на linkedin друштвеној мрежи и стратегије позиционирања.
3. Остале друштвене мреже.
4. Персонални и корпоративни блог – значај блога у брендирању производа или корисника.
5. СЕО – оптимизација веб сајта за претраживање (како да ваш сајт постане број 1 на google претраживачу).
6. Брендирање садржаја странице и психологија потрошача – корисника.

КАКО ПРИПРЕМИТИ ШКОЛСКИ И ЛИЧНИ
ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА

K1

П: 4, 6

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Ирена Терзић irena.terzic@csu.edu.rs 064/835-55-96 037/445-735
Аутори:	Снежана Вуковић, Слободан Чоловић, Ирена Терзић
Реализатори:	Снежана Вуковић, Слободан Чоловић, Ирена Терзић
Општи циљеви:	Унапређивање квалитета рада на планирању, реализацији и вредновању професионалног развоја запослених у образовно-васпитним установама
Специфични циљеви:	Јачање капацитета учесника за планирање личног професионалног развоја; Оснаживање запослених за тимско планирање и мониторинг стручног усавршавања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета

– у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,
ликовне), наставник стручног предмета у основној/
средњој уметничкој школи (музичке, балетске,
ликовне), васпитач у предшколској установи,
медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому
ученика, стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25
Трајање: један дан (7 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са правном регулативом из области стручног усавршавања, као и са постојећом литературом из ове области.
2. Коришћење техника анализе (swot и др.) ради увида у сопствене слабе и јаке стране, али и коришћење у установи ради израде личног и школског плана стручног усавршавања.
3. Повезивање са школским развојним планом, Школским програмом и другим школским документима.
4. Тимски рад и подела улога у тиму.
5. Улога локалне заједнице, а посебно локалне самоуправе у професионалном развоју запослених у образовању.

Институција:	Факултет за менаџмент Његошева 1а 21205 Сремски Карловци
Координатор:	Тијана Савић savic@famns.edu.rs 064/290-48-59 021/215-50-50
Аутори:	Душан Ристић, Оља Арсенијевић
Реализатори:	Душан Ристић, Оља Арсенијевић, Ненад Марковић, Горан Булатовић, Љиљана Булатовић
Општи циљеви:	Програм је намењен професионализацији активности и послова директора школе путем стручног усавршавања, едукације као и припреми директора за ову функцију.
Специфични циљеви:	Развој компетенција економичног, ефикасног и ефективног – стратегијског менаџмента као одговора култури и цивилизацији која време спознаје као стално кретање напред, у свету који се брзо мења; Отуда су директору потребне компетенције стратешког плана.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Стратегијски менаџмент и лидерство (кључни стратешки појмови, менаџмент и лидерство, образовни менаџмент, класичне и савремене стратегије, мисија и визија).
2. Вођење васпитно-образовних установа (приступ појединцу – понашање појединца; приступ према ситуацији, трансформацијско вођење, тимско вођење).
3. Школа као организација (друштвено-историјски контекст организације школе, политички утицај на организацију школе, организација школског програма).
4. Управљање променама и култура школе (чиниоци културе установе, темељне вредности школе, утицаји на културу установе, промене културе у школи).
5. Управљање људским потенцијалима (циљеви и функције управљања људским потенцијалима, подручја рада у којима директор управља људским потенцијалима, улога директора у управљању људским потенцијалима).
6. Управљање квалитетом у школи, квалитет као стратегијски циљ образовања (екстерно и интерно управљање квалитетом, вредновање и само- вредновање, квалитет учења и поучавања).
7. Комуникацијске вештине (препоруче за побољшање комуникације са интерном и екстерном јавности, односи са медијима – ПР).
8. Управљање финансијама у васпитно-образовним установама (извори финансирања, финансијско планирање и контрола, закони и правилници којима је уређено финансијско пословање у школи, нови јавни менаџмент и реформа финансијског менаџмента).
9. Садржаји усмерени на нове правне, законске норме и регулативе.
10. Евалуација.

КОМУНИКАЦИЈА У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ И У ОДНОСИМА СА ПАРТНЕРИМА СРЕДЊИХ ШКОЛА

Институција:	Београдска банкарска академија - Факултет за банкарство, осигурање и финансије Змај Јовина 12 11000 Београд
Координатор:	Марија Цопалић office@bba.edu.rs 065/262-17-30 011/262-17-30
Аутори:	Драган Милинковић
Реализатори:	Драган Милинковић, Звонко Поповић, Живка Пржуљ
Општи циљеви:	Унапређење вештина наставника и директора средњих школа у примени техника комуникације у наставном процесу и у односима са различитим партнерима.
Специфични циљеви:	Унапређење способности полазника семинара у домену вештина презентовања, активног слушања, невербалне комуникације и других облика комуникације
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Опојму и врстама пословног комуницирања (основна питања о настанку и развоју људске комуникације, шта је то пословна комуникација и какав је њен значај у савременим редовним активностима директора средњих школа и њихових сарадника).
2. Развојни аспект комуникације и врсте комуницирања (комуникологија као наука која се бави комуникацијом, која је повезана је са многим наукама и вештинама – филозофијом, психологијом, социологијом, политикологијом, лингвистиком, реториком, беседништвом и др.)
3. Процес комуницирања и вештине интерперсоналне комуникације (појмови – ко комуницира, шта је садржај поруке, медиј, коме шаљемо поруку, сврха – све кроз призму интерперсоналне комуникације).
4. Вербално и невербално комуницирање.
5. Вештине пословног преговарања (креирање говорног процеса, способност јавног наступа, вештине савлађивања треме, успешна изградња имиџа).
6. Вештине вођења пословних састанака (тачност, избегавање кашњења и максимална економија времена).
7. Вештине пословне презентације.
8. Лидерство у образовању и пословни бонтон (Кодекси понашања и пословни бонтон неодвојиви су део савремене пословне културе, који подразумева добро познавање и усвајање вештине: одевања, поздрављања, представљања и ословљавања, употребе визиткарте, понашања у лифту и на степеништу, ефективног телефонирања, пословних излазака и уопште понашања са стилем и на улици).
9. Пословне игре и генерисање идеја –брејнсторминг (вежбе симулације пословних разговора – групни и индивидуални рад, као и генерисање идеја са вештинама одабира и реализације најбољих).
10. Разговор са резимеом семинара.

914

КУРС ЗА РУКОВОДИОЦЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИХ УСТАНОВА СА НАСТАВНИМ ЈЕЗИКОМ СЛОВАЧКИМ

K1

П: 4, 6

Институција:	Национални савет словачке националне мањине Булевар Михајла Пупина 1/4 21100 Нови Сад
Координатор:	Светлана Золњан svetlana.zolnjan@rada.org.rs 063/532-989 021/774-088
Аутори:	Светлана Золњан
Реализатори:	Роберт Повханич
Општи циљеви:	Оспособљавање руководиоца васпитно-образовних институција за управљање установама уз приступ Еврофондацијама
Специфични циљеви:	Управљање људским ресурсима, комуникативне вештине, писање пројеката
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	10
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Радионице, излагања, пројекти.

Институција:	Независни синдикат просветних радника Војводине Модене 5 21100 Нови Сад
Координатор:	Здравко Ковач kovacz@sbb.rs 064/657-70-25 025/420-093
Аутори:	Хаџи Здравко М. Ковач, Софија Мандарић, Мирољуб Бјелетић
Реализатори:	Хаџи Здравко М. Ковач, Софија Мандарић, Мирољуб Бјелетић
Општи циљеви:	У циљу перманентног стручног усавршавања, наставници, васпитачи и стручни сарадници упознају прописе и законска решења из области образовања и васпитања, као и Закона о раду и у складу с њима остварују своја права и дужности на радном месту. На тај начин доприносе унапређењу квалитета рада школе/установе, подижу личне и професионалне компетенције и остварују већу безбедност и сигурност свога радног места.
Специфични циљеви:	Јачање и оснаживање наставника, стручних сарадника, васпитача и других запослених у школама/установама за остваривање права, стављање на листу запослених за чијим радом делимично или у потпуности престаје потреба и остваривање права запосленог коме је делом

Циљна група:	или у целости смањена норма кроз поступак преузимања у другу школу/установу или остваривање неког другог права из школских и других закона; Сензибилизација и развијање вештина за партиципацију у поступку одређивања вишкова у школи/установи, као и развијање и унапређивање вештина комуникације
Број учесника:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Трајање:	25-30 један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са школском и радном легислативом која уређује поступак уређивања "технолошких вишкова" односно утврђивања листи радника за чијим радом делимично или у потпуности престаје потреба (упознавање са првостепеном и другостепеном заштитом права на стављање на листу за преузимање, преузимање или права запосленог који је оглашен вишком, прецизирање надлежности и улоге комисије за утврђивање вишкова, критеријуми за бодовање, улоге директора, секретара, школског одбора и синдиката у поступку утврђивања вишкова, мирно решавање спорова у овом поступку.
2. Евалуација

МАРКЕТИНГ И МАРКЕТИНШКА КУЛТУРА У ОБРАЗОВНО ВАСПИТНИМ УСТАНОВАМА

K1

П: 4, 7

Институција:	Удружење "Центар за маркетинг у образовању" Његошева 5 32300 Горњи Милановац
Координатор:	Владимир Драгојловић dragojlov@yahoo.com 064/293-98-98 032/714-100
Аутори:	Владимир Драгојловић
Реализатори:	Бранкица Коцић, Михајло Сидерис, Владимир Драгојловић
Општи циљеви:	Да се руководиоци и запослени у образовно-васпитним установама оспособе за примену теорије маркетинга и изградње маркетиншке културе ради унапређивања укупног пословања својих установа, квалитетније комуникације са корисницима својих услуга и адекватнијег антиципирања њихових будућих потреба
Специфични циљеви:	Усвајање знања и вештина из науке о маркетингу чија ће примена омогућити квалитетније задовољавање потреба актуелних корисника услуга, како би се установа позиционирала на образовном тржишту на начин који јој омогућава конкурентску предност
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних

предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Терминолошко одређење маркетинга у образовању.
2. Потреба и користи од маркетинга у образовању.
3. Екстерни и интерни маркетинг.
4. Имиџ и тржиште образовно- васпитне установе.
5. Маркетиншка култура и њени елементи (квалитет, задовољство, међусобни односи, конкурентност, организованост, интерна комуникација, иновативност.
6. Маркетинг микс и бенчмаркинг у образовању. Инструмент за процену маркетиншке културе у образовно-васпитној установи.

Институција:	Универзитет у Београду Факултет организационих наука Јове Илића 154 11000 Београд
Координатор:	Винка Филиповић vinka@fon.rs 069/889-33-15 011/395-08-91
Аутори:	Винка Филиповић
Реализатори:	Винка Филиповић, Велимир Штавланин, Славица Цицварић, Тамара Властелица, Милан Окановић, Гордана Чапрић
Општи циљеви:	Унапређење знања и вештина за израду стратегија маркетиншких комуникација образовне установе и развоја услуга у складу са новим тенденцијама на тржишту рада и образовања
Специфични циљеви:	Упознавање са техникама и развијање вештина које се односе на истраживање тржишта потенцијалних корисника услуга образовања и тржишта рада; Развој вештина маркетиншког планирања у образовању; Систематизација елемената маркетиншког микса који се користе у позиционирању одређене школе у свести корисника; Унапређење знања и вештина промоционих стратегија
Циљна група:	сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Образовање и маркетинг.
2. Маркетиншки микс.
3. Маркетиншко планирање.
4. Маркетиншка стратегија.
5. Развој стратегије брендирања услуга образовања.
6. Интегрисана маркетиншка комуникација.

МЕДИЈАЦИЈА КАО МОДЕЛ ПРЕВЕНЦИЈЕ И РЕШАВАЊА КОНФЛИКАТА МЕЂУ ЗАПОСЛЕНИМА

K1

П: 4, 6

Институција:	Центар за посредовање-медијацију Карађорђева 48 11000 Београд
Координатор:	Милена Тадировић mtadirovic@gmail.com 063/358-807 011/288-27-44
Аутори:	Милена Тадировић, Ксенија Максић, Весна Марковић
Реализатори:	Милена Тадировић, Весна Марковић, Ксенија Максић, Александра Сарић, Александра Ђорђевић, Марина Кларић Живковић, Матија Радојичић
Општи циљеви:	Превенција и решавање међусобних сукоба; Унапређење међусобних односа запослених, као и односа са ученицима и родитељима
Специфични циљеви:	Тимски приступ у раду, креативно решавање проблема; Методе превенције и руковођење конфликтом; Медијација у служби заштите од злостављања (на раду и злостављања ученика)
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за

образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 18-25
Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Медијација (Појам, начела, медијација у свету).
2. Медијација у Србији /Људска права (Области примене посредовања у Србији; Медијација у правним актима – Закон о заштити од злостављања на раду; Правилник о понашању послодаваца и запослених; Протокол о заштити ученика од злостављања...).
3. Конфликти (агресија и насиље; каналисање беса).
4. Дискриминација, стереотипи и предрасуде.
5. Комуникација, (ненасилна комуникација; активно слушање).
6. Алтернативна техника решавања сукоба.
7. Вештине преговарања.
8. Медијација (кораци процеса; симулације).
9. Медијација (олуја идеја – проналажење решења).
10. Вештине медијатора (Избор посредника; Интерни и екстерни медијатори).
11. Грађење тимова и тимски рад (Креативно решавање проблема; Појам и значај организационе климе; Значај и специфичности тимског рада).

МЕНАЏМЕНТ ЗНАЊА И РАЗВОЈ ЛИЧНИХ СПОСОБНОСТИ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

K1

П: 5, 6

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Јелена Ђорђевић Бољановић
Реализатори:	Јелена Ђорђевић Бољановић, Лазар Дражета, Младен Веиновић
Општи циљеви:	Јачање улоге школе и осталих образовних институција у стварању, преношењу и дељењу знања, развоју појединца као најважније и најкомплексније друштвене стратегије и улоге у стварању и јачању конкурентске предности образовног система у Србији, па и друштва у целини
Специфични циљеви:	Едукација наставног и ваннаставног школског особља у циљу развијања личних способности, као и сета вештина неопходних за прикупљање и дељење знања које поседују, како појединци запослени у школама, тако и школе као образовни субјекти, што резултира активностима усмереним на побољшање пружања услуга спољним корисницима
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија,

наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у дому ученика, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (7 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са основним карактеристикама програма менаџмента знања, као и стварање претпоставки за њихову успешну примену и представљање досадашњих резултата успешне примене програма менаџмента знања у образовним институцијама у свету.
2. Лични менаџмент знања (као приступ средствима и методама које ће појединцу обезбедити потребно знање у правом тренутку и створити контекст у коме ће идеје бити искоришћене на прави начин).
3. Упознавање са методама дељења знања које омогућавају развој личних знања и вештина кроз аутоматизовање, убрзавање, увећавање, артикулисање и активирање свих информација, идеја и знања неопходних за свакодневне активности.
4. Развој личних способности (основна полука управљања каријером) за потпуно и активно учешће у економији знања, (SWOT анализа, примена GROW модела, као развојног алата у планирању каријере и широке употребне вредности у образовним установама. Улога наставника у том процесу је пресудна за развој свих елемената личних способности ученика, као најважнијег фактора тржишне вредности будућег радног капитала).

5. Менаџмент знања као програм који образовне институције посматра као изворе широко потребног и употребљивог знања, како за саму образовну установу тако и за друштвену заједницу у целини (базе података, библиотеке, наставни планови и програми, административне процедуре, радни процеси, организација наставе, програми унапређења наставе и сл.) и, у том смислу, дизајнирање одговарајуће информационе структуре.
6. Значај информационих система за развој програма менаџмента знања у образовним институцијама, са посебним нагласком на оне видове информационих технологија које омогућавају чување и дељење знања унутар и ван образовне институције. (Значај информација и знања које образовне институције поседују, а које није директно записано и похрањено у базама података. Моделовање процеса из реалног окружења. Колики је значај интернета за успешно функционисање савремених образовних институција.).
7. Заједнице праксе, техника Brainstorming и други видови примене програма менаџмента знања у пракси образовних институција.

Институција:	Висока школа за пословну економију и предузетништво Митрополита Петра 8 11000 Београд
Координатор:	Драгица Јованчевић dragica.jovancevic@vsper.edu.rs 063/102-02-21 011/276-21-94
Аутори:	Славко Каравидић, Горан Квргић, Марија Чукановић – Каравидић
Реализатори:	Славко Каравидић, Горан Квргић, Марија Чукановић – Каравидић, Драган Ивковић, Радомир Вујадин
Општи циљеви:	Унапређивање знања и вештине у области менаџмент контрола, у функцији управљања образовањем
Специфични циљеви:	Усвајање ставова о неопходности развоја менаџмент контроле; Упознавање са активностима менаџмент контроле у обављању одређених функција образовног система и образовних институција
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Први део садржаја односи се на упознавање са појмом и улогом менаџмент контроле, као ефикасним, савременим концептом управљања образовним системом, институцијама образовања и резултатима њиховог рада. То обухвата координацију и везу између планирања образовања и информисања, као и анализу и контролу људских, материјалних, финансијских и информационих ресурса ради ефикасног и ефективног остваривања образовне функције.

Други део садржаја – менаџмент контроле као процес обухвата:

1. Утврђивање стандарда и метода за мерење резултата,
2. Мерење резултата и перформанси образовних институција;
3. Поређење резултата са утврђеним стандардима;
4. Предузимање мера корективних акција и др.
5. Менаџмент контрола као скуп правила рационалног понашања институција образовања;
6. Врсте менаџмент контроле:
  - а) стратегијска,
  - б) оперативна менаџмент контрола;
7. Менаџмент контрола као систем у зависности од фокусирања на процес:
  - а) претходна контрола,
  - б) текућа контрола,
  - в) буџетска контрола,
  - г) контрола према циљевима,
  - д) интерна контрола и интерна ревизија.

Институција:	Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања Фабрисова 10 11000 Београд
Координатор:	Гордана Чапрић gsaric@seo.gov.rs 064/866-50-05 011/206-70-21
Аутори:	Мирјана Дракулић, Невенка Жаркић Јоксимовић, Драгана Бечејски Вујаклија, Ондреј Јашко, Ратимир Дракулић, Милош Јефтић, Младен Чуданов, Снежана Клашња, Светлана Јовановић, Ђорђе Кривокапић, Јелена Најдановић Томић, Гордана Чапрић.
Реализатори:	Мирјана Дракулић, Невенка Жаркић Јоксимовић, Драгана Бечејски Вујаклија, Ондреј Јашко, Ратимир Дракулић, Милош Јефтић, Младен Чуданов, Снежана Клашња, Светлана Јовановић, Ђорђе Кривокапић, Јелена Најдановић Томић, Гордана Чапрић.
Општи циљеви:	Подизање компетенција руководиоца за управљање људским ресурсима
Специфични циљеви:	Унапређење знања из области управљања процесима везаним за људске ресурсе подизање квалитета рада и управљања људским ресурсима, вредновањем и самовредновањем, припрема за примену етичких принципа у

решавању проблема везаних за запослене, оспособљавање за планирање професионалног развоја и мотивације, подизање нивоа свести о специфичностима података о људским ресурсима школе, прихватање и примену правила, изградњу тимова, усавршавање вештина лидерства и одлучивања

Циљна група: стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Управљање процесима људских ресурса/потенцијала.
2. Управљање професионалним развојем.
3. Процеси вредновања у школи.
4. Мотивација запослених у школи.
5. Управљање тимовима.
6. Заштита података о људским ресурсима/потенцијалима.
7. Етички аспекти менаџмента људских ресурса/потенцијалима.
8. Одређене менаџмент вештине – лидерство и одлучивање.

Институција:	Установа културе градске општине Стари град "Пароброд" Капетан Мишина ба 11000 Београд
Координатор:	Милена Рајковић direktor@ukragobrod.rs 063/112-64-87 011/263-96-39
Аутори:	Смиљка Исаковић
Реализатори:	Смиљка Исаковић
Општи циљеви:	Упознавање са правилима, нормама и формама вођења и управљања уметничком и педагошком каријером музичког уметника; Упознавање са историјским развојем, теоретским достигнућима, основама и практичном примени дисциплина савременог менаџмента у области уметничке музике
Специфични циљеви:	Практична примена у бољем функционисању музичког живота Србије, од организације музичке наставе до квалитетнијег организовања индивидуалних и колективних уметничких и педагошких каријера
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са историјским развојем, теоретским достигнућима и практичном примени достигнућа савременог менаџмента у вођењу музичке извођачке и педагошке каријере.
2. Упознавање са: основним карактеристикама извођачких уметности; са дисциплинама класичног менаџмента у служби музичке уметности; употреба медија у заступању уметника; представљање уметничке биографије; Coaching; Мобинг; психолошка припрема у извођачким уметностима; значај уметничке критике; социјалне вештине; профили и стилови менаџерског приступа; негативни утицај менаџмента на уметничку каријеру; етика и естетика у служби уметника; утицај високих технологија на уметничку каријеру; предузетнички приступ и менталитет; интерактивни односи менаџера, уметника и друштва; будућност менаџера у новом миленијуму.

МЕНАџМЕНТ У ОБРАЗОВАЊУ – ФУНКЦИЈА И ПРОЦЕС САВРЕМЕНОГ УПРАВЉАЊА СИСТЕМОМ ОБРАЗОВАЊА

Институција:	Висока школа за пословну економију и предузетништво Митрополита Петра 8 11000 Београд
Координатор:	Драгица Јованчевић dragica.jovancevic@vsper.edu.rs 063/102-02-21 011/276-21-94
Аутори:	Славко Каравидић, Горан Квргић, Марија Чукановић – Каравидић
Реализатори:	Славко Каравидић, Горан Квргић, Марија Чукановић – Каравидић, Драган Ивковић, Радомир Вујадин
Општи циљеви:	Унапређивање знања и вештина о савременом менаџменту у систему образовања ради ефикасног организационог управљања.
Специфични циљеви:	Схватање промене као неопходног услова развоја образовања, које су условљене развојем науке, технике и технологије
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Менаџмент као пословна филозофија и пракса.
2. Менаџмент у образовању као стални пратилац и акцелератор привредног и друштвеног развоја.
3. Филозофија менаџмента – образац понашања појединаца и развоја знања.
4. Развој науке и технологије као потреба за континираним усавршавањем.
5. Проактивни менаџмент као предуслов управљања променама у образовању.
6. Менаџмент комуникације.
7. Процес менаџмента у образовању – планирање, организовање, вођење, контрола.
8. Менаџмент перформансе људских потенцијала:
  - а) капацитет и компетенције;
  - б) модели капацитета;
  - в) развој људских потенцијала, циклус учења и др.
  - г) менаџерска етика и одговорност;
  - д) лидерство у образовању.

Институција:	Центар за примењену психологију Бушина 7/3 11000 Београд
Координатор:	Нина Репач nina@dps.org.rs 063/605-980 011/323-29-61
Аутори:	Вера Кондић, Мирјана Вуксановић, Силвија Радић, Тамара Џамоња-Игњатовић, Олга Кићановић
Реализатори:	Вера Кондић, Мирјана Вуксановић, Силвија Радић, Тамара Џамоња-Игњатовић, Олга Кићановић
Општи циљеви:	Препознавање појаве; Заштита и самозаштита од мобинга; Превенција; Унапређивање међуљудских односа; Допринос развоју културе дијалога и толеранције
Специфични циљеви:	Упознавање са свим аспектима појаве у циљу њеног препознавања; Упознавање са суштином појаве ради њеног класификовања у групу појава са истим и сличним карактеристикама; Упознавање са вештинама ненасилне комуникације и усмеравање ка коришћењу функционалних комуникацијских образаца; Упознавање са законима који регулишу област мобинга, тј. злостављања на раду; Упознавање са посредовањем као законским решењем заштите од злостављања код послодавца; Дирекција ка посредовању као најбољем начину решавања конфликта

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (11 бодова)
Садржај и активности:	Четири тематске области: 1. Упознавање и препознавање мобинга/злостављања на раду. 2. Ефикасна примена Закона о спречавању злостављања на раду (ЗСЗР). 3. За постизање квалитетног радног амбијента. 4. Вештине комуникације у спречавању мобинга. 5. Карактеристике посредовања и улога посредника.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Оливера Петровић
Реализатори:	Оливера Петровић, Милка Крњајић, Ана Перенчевић, Снежана Васић
Општи циљеви:	Развој професионализма кроз стварање позитивне климе у колективу
Специфични циљеви:	Оспособљавање за препознавање злостављања; Превенција злостављања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 24

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део – Power point презентација садржаја.
2. Мобинг – појам, дефиниције, карактеристике.
3. Врсте мобинга.
4. Узроци мобинга.
5. Профил мобера и жртве мобинга.
6. Фазе мобинга.
7. Реакције жртве мобинга и утицај на њено здравље.
8. Законска регулатива.
9. Превенција кроз процес медијације/посредовања
10. Пословна етика и механизми превазилажења стреса.
11. Информисање учесника о постојећим организацијама које пружају подршку у борби против мобинга-Мобинг Ниш, Стоп мобинг.
12. Евалуација.

Институција:	ОШ"Креативно перо" Толстојева 58 11000 Београд
Координатор:	Снежана Опанковић s.opankovic@kreativnopero.com 063/319-172 011/367-27-16
Аутори:	Снежана Опанковић
Реализатори:	Снежана Опанковић, Снежана Стојаковић
Општи циљеви:	Обогаћивање постојеће праксе учесника новим мерама и процедурама којима ће подићи радни елан и ефикасност запослених
Специфични циљеви:	Упознавање теоријских основа мотивације запослених; Разматрање могућности примене теоријских концепција у сопственој пракси учесника
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Увод.

Тема I – Дефиниције, компоненте, унутрашња и спољашња мотивација, теорије мотивације. Вежба: Рад у малим групама – уз помоћ формулара осмислити задатак за игру асоцијација чије је решење „Мотивација за рад“. (Приказ резултата и дискусија о битним аспектима мотивације за рад) Излагање: Дефиниције, компоненте, унутрашња и спољашња мотивација.

Тема II – Пођимо од себе – шта је оно што нас мотивише за рад. Вежба: Питање водитеља – Шта је оно што вас мотивише да обављате послове на свом радном месту? Оцените оценом од 1 до 5 задовољство сваким од набројаних чинилаца. На који начин бисте волели да вас мотивишу? Дискусија.

Тема III – Претходна позитивна и негативна искуства.
Вежбе:

1. Учесници одговарају на питање – Шта је то што сте до сада користили да бисте мотивисали запослене, а било је ефикасно? Које мере су вам се показале неуспешним?
2. Разматрање у групи.
3. Изношење резултата и дискусија.

Тема IV – Масловљева теорија мотивације – примена у школским условима.

Вежба 1: Читање текста о Масловљевој теорији инсерт техником; Дискусија.

Вежба 2: Индивидуално – процените оценом од 1 до 5 могући утицај сваке од набројаних потреба на понашање и ефикасност запослених у школи; Дискусија.

Тема V – „Теорија праведности“.

Вежба: Процена употребљивости „Теорије праведности“ у пракси; Дискусија.

Тема VI – „Теорија очекивања“ Вежба: Рад у малим групама – како се ова теорија може користити у свакодневном раду;

Приказ резултата и дискусија.

Тема VII – Херцбергова теорија мотивације.

Вежба: Задатак за сваког појединца – напишите 3 добре и 3 лоше стране свога посла; Дискусија и интерпретирање у светлу Херцбергове теорије; Читање текста о Херцберговој теорији инсерт техником; Дискусија.

Вежба: Рад у малим групама – Како бисте Херцбергову теорију применили у пракси? Приказ резултата и дискусија.

Тема VIII – Модел карактеристика радног места.

Вежба: Рад у малим групама – Опишите школу са радним местима и запосленима који функционишу апсолутно супротно Моделу карактеристика радног места. Колико тога има у вашој школи? Можете ли нешто да промените? Приказ резултата и дискусија.

Тема IX – Новац као мотивационо средство.

Вежба: Суђење новцу.

Тема X – Емоције као покретачи активности.

Вежба: Рад у малим групама – подстицање позитивних и контрола негативних емоција; Приказ резултата и дискусија.

Резиме обуке: Препоруке за праксу.

Вежба: Рад у малим групама – излиставање препорука за праксу, на основу свих материјала са семинара; Презентација резултата и дискусија
Завршна активност и процена обуке Задатак за сваког учесника да издвоје једну идеју међу онима до којих су дошли и коју ће моћи да примене.

Кратак резиме водитеља и евалуација обуке.

Институција:	Висока школа за пословну економију и предузетништво Митрополита Петра 8 11000 Београд
Координатор:	Драгица Јованчевић dragica.jovancevic@vsper.edu.rs 063/102-02-21 011/276-21-94
Аутори:	Драган Коковић, Марија Чукановић–Каравидић
Реализатори:	Драган Коковић, Марија Чукановић–Каравидић, Горан Квргић, Славко Каравидић
Општи циљеви:	Унапређивање знања о значају и вештини развијања партнерства са радним организацијама, значају образовања и обука при сталним реорганизацијама
Специфични циљеви:	Усвајање ставова о неопходности да се сагледају напори и олакшају тешкоће образовања и усавршавања за партнерске односе кроз програми наставе и обуке у организацијама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Указивање на значај партнерства у радним организацијама.
2. Указивање на позитивне ефекте партнерства.
3. Указивање на партиципативни начин и стил руковођења.
4. Указивање на предуслове и стварање климе за сарадњу (партнерство).

928

ОБУКА ДИРЕКТОРА, УЧИТЕЉА И РАЗРЕДНИХ СТАРЕШИНА ЗА ПРОГРАМ ДРУШТВЕНОГ И ФИНАНСИЈСКОГ ОБРАЗОВАЊА ДЕЦЕ

K1

П: 5, 6

Институција:	Помоћ деци Булевар Краља Александра 237/81 11000 Београд
Координатор:	Љиљана Васић pomocdec@eunet.rs 011/322-85-64
Аутори:	Драган Коковић, Марија Чукановић–Каравидић
Реализатори:	Љиљана Васић, Душица Јотев, Анита Марков, Данијела Милић
Општи циљеви:	Обучени васпитно-образовни тимови директора, учитеља и предметних наставника за квалитетан интерактивни рад на друштвеном и финансијском образовању деце
Специфични циљеви:	Јачање капацитета наставника за комуникацију са децом; Управљање и мотивисање одељењских заједница за развијање и спровођење друштвених и финансијских пројеката; Подизање личне и заједничке свести о правима и обавезама, родној равноправности, за финансијски одговорно понашање и предузетништво
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Разумевање сопствене личности, породице, заједнице. 2. Родна равноправност, предрасуде, културолошка позадина друштвених разлика везаних за пол и род, дискриминација, осећања деце. 3. Права и одговорности (лична и друштвена). 4. Штедња и трошење (новац, животна средина, природна богатства), штедња као оруђе за оснаживање личности детета. 5. Учествовање. 6. Планирање и буџетирање. 7. Друштвени и финансијски пројекти, њихово стварање и спровођење. 8. Предузетништво.

ОПШТИ ПОГЛЕДИ НА ПОВЕЗАНОСТ И МЕЂУУСЛОВЉЕНОСТ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА СРБИЈЕ И ОБРАЗОВАЊА

Институција:	Висока школа за пословну економију и предузетништво Митрополита Петра 8 11000 Београд
Координатор:	Драгица Јованчевић dragica.jovancevic@vsper.edu.rs 063/102-02-21 011/276-21-94
Аутори:	Горан Квргић, Славко Каравидић, Радомир Вујадин
Реализатори:	Горан Квргић, Славко Каравидић, Радомир Вујадин, Драган Ивковић
Општи циљеви:	Унапређивање знања о повезаности и међусобној условљености економског развоја Републике Србије и образовања
Специфични циљеви:	Указивање на социоекономску и друштвену основаност финансирања образовања и међусобну условљеност економског развоја и образовања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Суштина савременог развоја и образовања.
2. Развој као универзални и интегрални појам.
3. Законитости интегралитета развоја и образовања.
4. Повезаност образовања и репродукције рада.
5. Школа по мери будућности – основна полазишта и правци у изградњи савременог система образовања.

ОРГАНИЗАЦИОНА КУЛТУРА И ЛИДЕРСТВО – РАЗВОЈ ШКОЛА КРОЗ АФИРМАЦИЈУ И ЗАДОВОЉСТВО ЗАПОСЛЕНИХ

Институција:	Правно пословна школа Ниш Трг Краља Милана 8 18100 Ниш
Координатор:	Милорад Гавриловић misa.g@eunet.rs 063/473-930 018/244-270
Аутори:	Иван Дмитрић, Радован Живковић
Реализатори:	Иван Дмитрић, Радован Живковић, Милорад Гавриловић
Општи циљеви:	Развој школа кроз афирмацију и задовољство запослених путем мерења и трансформације организационе културе
Специфични циљеви:	Развој свести и спремности за трансформацију школа у складу са актуелним потребама; Спознаја утицаја понашања запослених на њихове резултате и учинке; Анализа утицаја организационе културе на понашање и постигнућа запослених
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за

образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	

1. Школске организације као системи.
2. Појам и значај организационе културе.
3. Разлика између организационе културе и организационе климе.
4. Тренутна и жељена организационе култура и анализа њихових разлика.
5. Упитник за утврђивање културе организације – Organizational Culture Inventory® (OCI)
6. Промена тренутне организационе културе ка жељеној.
7. Понашање запослених као последица организационе културе.
8. Утицај појединих запослених у школама на организациону културу.
9. Упитник за утврђивање животног стила – Life Styles Inventory™ (LSI).
10. Развој лидерства и промена личних стилова понашања и размишљања.
11. Евалуација.

Институција:	Универзитет Метрополитан Тадуеша Кошћушка 63 11000 Београд
Координатор:	Јелена Самарцић jelena.samardzic@metropolitan.ac.rs 063/850-47-36 011/203-08-85
Аутори:	Јелена Самарцић
Реализатори:	Јелена Самарцић
Општи циљеви:	Пружање нових знања и вештина из области писања пројеката и управљања ресурсима људима и активностима; Овај курс би у великој мери помогао да се на основу свеобухватног сагледавања циљева и могућих проблема отпочне са применом практичних решења при реализацији циљног пројекта
Специфични циљеви:	Савладавање основних начела писања и управљања пројектима; Унапређење организационих способности; Подизање нивоа знања из области писања пројеката
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Основне тачке пројекта.
  2. Начин формирања пројекта.
  3. Анализа пројекта.
  4. Примена пројеката у пракси.
  5. Управљање пројектима.
- Садржаји и активности се реализују он-лајн.

ПЛАНИРАЊЕ РАЗВОЈА УСТАНОВЕ У СКЛАДУ СА ЗАХТЕВИМА СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ

Институција:	Тренинг центар "Коцевски" Неимарска 17 21100 Нови Сад
Координатор:	Даница Коцевска treningcentarkocevski@gmail.com 060/606-25-62 021/633-70-67
Аутори:	Марина Илић, Даница Коцевска
Реализатори:	Маја Вујин, Мелита Величковић, Љиљана Ђокић, Славица Симић, Милена Ђуковић, Јован Коцевски, Марина Илић, Даница Коцевска
Општи циљеви:	Подршка наставницима/васпитачима и стручним сарадницима у успостављању и дефинисању веза између захтева стандардизације рада установа са реалном ситуацијом и креирање развојног плана
Специфични циљеви:	Упознавање чланова стручног актива и тима са значајем и процесом развојног планирања у установи; Упућивање наставника/васпитача и стручних сарадника у процес умрежавања активности стручних актива, тимова и већа у процесу планирања и реализације развоја
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Стручно усавршавање и професионални развој запослених (новине које се односе на стручно усавршавање и веза са развојним планом; ПП презентација, дискусија).
2. Самовредновање у оквирима стандардизације рада установа и веза са развојним планом
3. Развојно планирање у установи (Анализа стања у установи).
4. Мисија, визија, структура и веза са осталим тимовима и стручним већима у установи, веза између циљева, задатака, активности, евалуација и самоевалуација развојног плана установе.
5. Тимски рад у установи, изградња тима и повећање компетенција наставника/васпитача за даљи развој установе.
6. Самовредновање школског развојног плана и припрема новог развојног плана; докази о његовој реализацији кроз друга стратешка документа установе (школски/предшколски програм и годишњи план) у складу са захтевима стандарда квалитета рада установе. Презентација примера добре праксе и досадашњег рада установе.
7. Резиме и евалуација. Сумирање активности и записивање кључних речи – процеса

ПЛАНИРАЊЕ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ У ОБРАЗОВАЊУ И УСТАНОВЕ/ШКОЛЕ

K1

П: 6

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Виолета Панчић, Татјана Живановић
Реализатори:	Виолета Панчић, Татјана Живановић, Јасмина Гејо, Мирјана Смрекар-Станковић, Марија Ћирић
Општи циљеви:	Унапредити планирање, реализацију и евалуацију стручног усавршавања запослених у образовању, предшколских установа, основних и средњих школа
Специфични циљеви:	Допринети квалитетнијем стручном усавршавању усклађеном са потребама појединца, компетенцијама установе, приоритетима и стратегијом министарства
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика

са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	30
Трајање:	два дана (10 бодова)

Садржај и активности:

1. Стручно усавршавање у Србији и Европи (Где смо ми? Општи контекст, законска и подзаконска регулатива.) 2. Анализа планирања стручног усавршавања на нивоу школске управе, округа, града – подаци који говоре. 3. Професионална линија запосленог у образовању. 4. Планирање стручног усавршавања – „Моје стручно усавршавање“. 5. Планирање стручног усавршавања – „Моја установа и ја“. 6. Елементи планирања стручног усавршавања. 7. Пример, израда личног плана стручног усавршавања. 8. Оснаживање за вођење процеса планирања, појединца и тима установе за планирање стручног усавршавања. 9. Примена наученог – како и колико? 10. Стручно усавршавање у функцији професионалног развоја. 11. Допринос стручног усавршавања процесу повећања обухвата и квалитета наставе, инклузије, развоју приправништва и менторства као фазе професионалног развоја, напредовања у звањима. 12. Конципирање индивидуалног плана стручног усавршавања, као и подршка учешћу појединца у изради плана стручног усавршавања школе/установе.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@rcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Олга Јованчићевић, Милена Вићевић
Реализатори:	Олга Јованчићевић, Милена Вићевић, Анђелија Ђуричић
Општи циљеви:	Иницирати учешће актера образовно-васпитног рада у конципирању плана стручног усавршавања заснованог на потребама и успостављање размене и примене знања
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за: израду личног плана професионалног развоја, критичко сагледавање понуде програма СУ, активну улогу у креирању плана СУ
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних

предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Ефекти стручног усавршавања.
2. Показатељи фреквенције, обухвата и тематске дисперзије.
3. Резултати стручно-педагошког надзора.
4. Интернационална тестирања и резултати завршног испита.
5. Планирање – неопходна професионална компетенција запослених у образовању (Нивои и врсте планирања у установи; Како до ефективног плана, Савремена школска пракса; Рационалност постојећих модела планирања Динамички модел планирања).
6. Систем стручног усавршавања у РС (видови стручног усавршавања унутар установе и ван установе; анализа годишњег плана рада школе – плана стручног усавршавања и програма стручних већа; сагледавање најчешћих грешака у планирању).
7. Генерички модел стручног усавршавања (Структурирање стручног усавршавања унутар установе на основу дисиминације и примене знања и вештина стечених кроз стручно усавршавање ван установе; Остали фактори који детерминишу стручно усавршавање унутар установе).

8. Лични план професионалног развоја (Процена способности и слабости; Адекватност одабраних облика, тема и нивоа стручног усавршавања; Ефикасност коришћења постојећих ресурса; Остварљивост и усклађеност са реалним могућностима установе).
9. Фактори планирања стручног усавршавања запосленог – инструктивно-педагошки увид и стручно-педагошки надзор (реструктурирање личног плана професионалног развоја на основу фактора).
10. Фактори планирања стручног усавршавања запосленог – резултати самовредновања и школски развојни план (реструктурирање личног плана професионалног развоја на основу фактора).
11. Одабир адекватног нивоа и облика извештавања.
12. Процена плана стручног усавршавања установе (Процена дисиминације, примене и усклађености стручног усавршавања ван установе и унутар установе).

935

ПОБОЉШАЊЕ ПРОЦЕСА РАДА У ОБРАЗОВНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ПРИМЕНОМ ЗАХТЕВА СТАНДАРДА ISO 9001 И СММИ МОДЕЛА

K1

П: 6, 8

Институција:	Завод за јавно здравље Врање Ј. Ј. Лунге 1 17500 Врање
Координатор:	Ана Миљковић zzjzvr@open.telekom.rs 066/820-49-98 017/421-310
Аутори:	Ана Миљковић
Реализатори:	Ана Миљковић
Општи циљеви:	Приказ захтева ISO 9001 и СММИ модела ради побољшања свеукупних перформанси организације кроз идентификовање и управљање системом повезаних процеса
Специфични циљеви:	Побољшавања квалитета процеса употребљавајући доказане, конзистентне и поуздане методе за оцену стања процеса и коришћење резултата у циљу побољшања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,

ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Садржај програма је детаљно приказан и објашњен мапама ума:

I Структура и преглед захтева стандарда ИСО 9001:2008 (Увод (тачка 0 стандарда); Предмет и подручје примене (тачка 1 стандарда); Нормативне референце (тачка 2 стандарда); Термини и дефиниције (тачка 3); Систем менаџмента квалитетом (тачка 4); Општи захтеви (тачка 4.1); Захтеви који се односе на документацију (тачка 4.2); Одговорност руководства (тачка 5); Обавезе и деловање руководства (тачка 5.1); Усресређеност на корисника (тачка 5.2); Политика квалитета (тачка 5.3); Планирање (тачка 5.4); Одговорности, овлашћења и комуницирање (тачка 5.5); Преиспитивање од стране руководства (тачка 5.6); Менаџмент ресурсима (тачка 6); Обезбеђивање ресурса (тачка 6.1); Људски ресурси/потенцијали (тачка 6.2); Инфраструктура (тачка 6.3); Радна средина (тачка 6.4); Реализација производа (тачка 7); Мерења, анализе и побољшавања (тачка 8).

II Структура СММИ модела (интеграционог модела сазревања процеса) (О процесима уопште; Дефиниција процеса; Параметри процеса, Карактеристике и функције процеса; Управљање процесом; Квалитет процеса и производа; Процес најбоље праксе производа/система;

Описи процеса; Побољшавање процеса; Институализација процеса; СММИ модел (Модел процеса; Значај СММИ модела за образовну организацију; Комплет СММИ производа; Општи преглед структуре СММИ в.1.2, 2006; Репрезентације СММИ модела; Улога, значај и преглед генеричких циљева и пракси за институализацију процеса; Области процеса и групе процеса СММИ.; Евалуација пословних процеса; Дефиниција евалуације, оцењивање, вредновање и верификација; Формална методологија евалуације; Генерички циљ процеса евалуације ИС; Избор метода евалуације; Стратегија побољшавања процеса методом SCAMPI; Структурирани приступ за побољшавање процеса; SCAMPI в. 1.2 (2006) степен институализације процеса по генеричким циљевима; Процес SCAMPI евалуације; Компаративна анализа стандарда ISO 9001:2008. и СММИ модела са аспекта практичне применљивости).

III Квалитет у образовању (Структура образовног система и имплементација менаџмента квалитетом; Циљеви имплементације система менаџмента квалитетом или СММИ модела у организацији; Процесни приступ у образовним организацијама).

936

ПОЛОЖАЈ ЗАПОСЛЕНИХ У ПРОСВЕТИ, КОМУНИКАЦИЈСКЕ ВЕШТИНЕ У ПРАВНОЈ ЗАШТИТИ ЗАПОСЛЕНИХ И УЛОГА СИНДИКАТА

K1

П: 2, 4

Институција:	Форум београдских основних школа Змаја Од Ноћаја 9 11000 Београд
Координатор:	Радмила Додић dodicrada@beotel.net 063/766-72-31 011/263-34-60
Аутори:	Радмила Додић, Софија Илић, Андрија Марковић, Весна Шешлија
Реализатори:	Радмила Додић, Софија Илић, Андрија Марковић, Весна Шешлија
Општи циљеви:	СТИЦАЊЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНА ЗАПОСЛЕНИХ У ПРОСВЕТИ О СОЦИЈАЛНОМ ДИЈАЛОГУ НА ЛОКАЛНОМ И НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ, МЕДИЈАЦИЈИ, НЕНАСИЛНОЈ КОМУНИКАЦИЈИ, ПРАВНОЈ ЗАШТИТИ
Специфични циљеви:	Обука за учешће запослених у одлучивању у школи: о уочавању конфликтних ситуација и њихово решавање кроз дијалог с послодавцем и синдикатима
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,

ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25-30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Стратешка документа и релевантна међународна документа.
2. Познавање система образовања и васпитања, принципа и циљева, исхода и стандарда образовања и васпитања.
3. Познавање, усвајање, начини примене и остваривање законске регулативе у образовању и васпитању и потребе за социјалним дијалогом, разумевање социјалног контекста свих партнера у образовању, критеријуми за утврђивање запослених за чијим радом је престала потреба, познавање облика и садржаја сарадње са партнерима у образовно васпитном раду.
4. Планирање систематске сарадње, овладавање, поседовање и примена знања о техникама успешне комуникације, технике ненасилне комуникације у реализацији социјалног дијалога, анализа и процена сопствених капацитета за сарадњу.
5. Законски оквир у заштити запослених у просвети, улога синдиката и социјални дијалог, улога школског синдиката, усклађивање праксе са иновацијама у образовању и васпитању.
6. Примена информационо-комуникационе технологије – како приступити изворима информација у електронској форми и ефективно их применити у свакодневном раду.

ПРИМЕНА СОФТВЕРСКОГ ПОСЛОВНОГ РЕШЕЊА SAP У ЛАНЦУ СТВАРАЊА ВРЕДНОСТИ САВРЕМЕНИХ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Војислав Марјановић
Реализатори:	Војислав Марјановић
Општи циљеви:	Упознавање циљне групе са основама софтверског пословног решења SAP и његова модуларна примена у ланцу стварања вредности привредних друштава
Специфични циљеви:	Детаљније упознавање полазника са модулима SAP-а који се односе на рачуноводство, продају и дистрибуцију и управљање људским ресурсима
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Приступ пословном софтверском решењу SAP.
2. Навигација кроз систем.
3. Објашњење основних администраторских активности у систему SAP.
4. Модул за продају и дистрибуцију.
5. Модул за управљање материјалом.
6. Модул за управљање производњом.
7. Модула за финансијско рачуноводство.
8. Модула за обрачун трошкова.
9. Модул за управљање људским ресурсима (потенцијалом).

Институција:	Отворени универзитет Суботица доо Трг Цара Јована Ненада 15 24100 Суботица
Координатор:	Ивона Ивељић ivona@openunsubotica.rs 063/734-87-84 024/554-600
Аутори:	Виолета Мрдаковић
Реализатори:	Виолета Мрдаковић, Ласло Шаму
Општи циљеви:	Унапређење капацитета руководиоца и запослених у образовним установама за конкурисање за средства фондова Европске уније и прикупљања додатних средстава за активности школских и предшколских установа
Специфични циљеви:	Стицање знања и вештина у области припреме и реализације пројеката кроз упознавање са процесима припреме ЕУ пројеката, савладавање планирања и припреме логичке матрице, стицање знања о планирању буџета, као и упознавање са процедурама јавних набавки по правилима ЕУ (ПРАГ).
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа,

наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	10
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Фондови Европске Уније – сврха, структура, средства.
2. Управљање пројектим циклусом.
3. Припрема пројектне документације и конкурисање.
4. Појам и сврха логичке матрице.
5. Припрема буџета пројекта.
6. Реализација пројектних активности.
7. Тендерске процедуре и јавне набавке у реализацији пројеката финансираних од стране ЕУ и периодично и финално извештавање.

Институција:	Покрајински завод за социјалну заштиту Булевар Михајла Пупина 16 21100 Нови Сад
Координатор:	Татјана Лазор Обрадовић tatjana.lazor@pzs.gov.rs 063/504-276 021/425-854
Аутори:	Татјана Лазор Обрадовић, Ивана Копривица
Реализатори:	Татјана Лазор Обрадовић, Ивана Копривица
Општи циљеви:	Повећати капацитете установа у систему образовања за прикупљање средстава из фондова ЕУ
Специфични циљеви:	Унапређење знања и вештине у планирању пројеката помоћу логичког оквира; Унапређења знања о процедурама за конкурисање за ЕУ фондове
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/

средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Програм семинара односи се на све елементе који су учеснику потребни како би по реализацији обуке могао да на основу своје пројектне идеје састави логичку матрицу будућег пројектног предлога и разуме конкурсну документацију.

Предвиђени су садржаји који се тичу доступних европских али и националних фондова, који су углавном засновани на методологији ЕУ. У оквиру програма биће дате основне информације о постојећим фондовима којима може једна школа приступити, литератури/интернет изворима у вези са овом темом.

Највећи део времена током обуке биће посвећен садржајима који се тичу одговарања на захтеве конкурсне документације и попуњавања апликационог формулара са свим његовим анексима: значају анализе контекста, различите технике анализе (дрво проблема/циљева, анализа заинтересованих група), на информативном нивоу биће им приказана и анализа SWOT.

Примену прве две поменуте технике ће учесници и вежбати током обуке како би разумели употребну вредност њихових продуката у каснијем процесу планирања и попуњавања апликационог формулара.

Посебно ће се скренути пажња учесника на циклус управљања пројектом и логичку матрицу као инструмент планирања и управљања пројектом. Практично, поступним попуњавањем логичке матрице током обуке, пратиће се структура апликационог формулара: основни елементи пројекта, претпоставке и ризици и мониторинг и евалуација. На крају, биће обрађена тема о ресурсима и буџету. Програм ће бити заокружен презентацијом о процедури аплицирања, паковању пројектног предлога и одређеним бирократским правилима која се морају испоштовати.

Институција:	Пољопривредна школа "Шуматовац" Тихомира Ђорђевића бб 18220 Алексинац
Координатор:	Славољуб Величковић polskol@medianis.net 064/934-57-35 018/800-792
Аутори:	Славиша Петровић, Олгица Бајић
Реализатори:	Славиша Петровић, Олгица Бајић, Александра Стевановић, Снежана Живадиновић, Горан Жалац, Славољуб Величковић
Општи циљеви:	Програм омогућује јачање капацитета образовних установа, њихову комуникацију, препознавање и решавање потреба код других фактора друштва
Специфични циљеви:	Оспособљавање за писање пројектата; Повећање ефикасности и перманентно образовање запослених у образовању
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,

ликовне), наставник стручног предмета у основној/
средњој уметничкој школи (музичке, балетске,
ликовне), васпитач у предшколској установи,
медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому
ученика, стручни сарадник у предшколској установи/
школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	

1. Уводни део – упознавање учесника са значајем писања пројектата као могућност решавања проблема, побољшање квалитета и проширивање капацитета у стратешком развоју школе.
2. Приказ искустава у писању предлога пројектата.
3. Прва фаза – Од идеје до пројектата (Прикупљање идеја и избор пројектног тима. Упознавање чланова тима како са психолошког тако и са стручног аспекта). Радионица разлика између пројектата и редовне делатности у школи. Бирање менаџера пројектата који треба да квалитетно руководи пројектом. Специфичности тимског рада у изради пројектата. Радионица – Браинсторминг као техника успешне комуникације. Електронска комуникација као начин комуникације коришћењем ИЦТ технологије. Отварање налога, уређивању простора, дељење докумената, уређивање календара, израда блогова (Windows Live). Завршни део ове фазе подразумева симулацију конкурса за одобравање пројектата, а полазници бирају сараднике и праве тимове.

4. Друга фаза – Како написати пројекат? (Упознавање са техником писања пројекта – Пројектним циклусом и његовим фазама. Опис и израда логичког радног оквира који обухвата циљеве, сврху, резултате, активности, распоред активности и ресурса, одређивање индикатора како квантитативних (мерљивих) тако и квалитативних који оцењују време и место имплементације сегмената неког пројекта. Извори/средства за прикупљање и верификацију произлазе из идентификатора. Претпоставке и ризици као ситуације које нису под директном контролом пројекта, а утичу повољно/неповољно на пројекат. Графички приказ фаза у логичком оквиру. Буџет који је видљив из логичког радног оквира битно доприноси разумевању сврхе пројекта. Текстуално објашњење (наративни део) предлога пројекта као садржајни а не преопширни.)
5. Трећа фаза – Напиши пројекат. (Израда пројекта започетог у фази – Од идеје до пројекта, као симулација за формирање групе. Самостални рад на изради пројекта уз примену знања и искуства из претходних фаза. Заједничка анализа и дискусија урађених пројеката. Припрема, провера – чек листа и паковање пројекта за пријаву на конкурс.)
6. Евалуација програма (Коришћење евалуационих упитника и спровођење интерне анализе.)

Институција:	Центар за стручно усавршавање Крушевац Балканска 63/V 37000 Крушевац
Координатор:	Драгослав Стевовић dragan@ec.org.rs 062/291-985
Аутори:	Драгослав Стевовић
Реализатори:	Драгослав Стевовић, Маријана Лaziћ
Општи циљеви:	Подизање нивоа квалитета образовног система
Специфични циљеви:	Јачање капацитета учесника за планирање и пројектни менаџмент; Јачање капацитета школа за учешће на конкурсима за пројекте и формирање пројектних тимова
Циљна група:	наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Формирање пројектног тима.
2. Извори финансирања пројеката.
3. Планирање реализације пројеката.
4. Праћење и контрола реализације пројеката.
5. Управљање пројектом.
6. Буџетирање.
7. Радионица – израда пројекта.
8. Евалуација.

Институција: Висока школа за пословну економију и предузетништво
Митрополита Петра 8
11000 Београд

Координатор: Драгица Јованчевић
dragica.jovancevic@vsper.edu.rs
063/102-02-21
011/276-21-94

Аутори: Славко Каравидић, Горан Квргић,
Марија Чукановић – Каравидић

Реализатори: Славко Каравидић, Горан Квргић,
Марија Чукановић – Каравидић,
Драган Ивковић, Радомир Вујадин

Општи циљеви: Унапређивање знања и вештина у области финансирања и реформи система финансирања образовања у функцији управљања образовањем у Републици Србији

Специфични циљеви: Способност за извршавање неопходне трансформације финансирања основа економског и социјалног живота и реформи управљачког система образовања

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа,

наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Репформа финансирања образовања као неопходна потреба и императив времена.
2. Финансирање школа по ученику – да или не.
3. Формула за финансирање школа по ученику.
4. Оптимализација мреже школа у Републици Србији – услов за финансијску стабилност образовања – да или не.
5. Величина одељења и норма часова.
6. Децентрализација система образовања у Републици Србији.
7. Унапређивање система образовања Републике Србије.

Институција:	Заједница економских, правно-биротехничких, трговинских и угоститељско туристичких школа Републике Србије Цетињска 5-7, Стари Град 11000 Београд
Координатор:	Вера Пајић ektskpn@ptt.rs 060/242-40-00 035/563-170
Аутори:	Милорад Гавриловић, Обрад Златић, Вера Пајић, Владан Ницовић, Слободан Павловић, Славко Ђокић, Драган Туцаковић
Реализатори:	Милорад Гавриловић, Обрад Златић, Вера Пајић, Владан Ницовић, Драган Туцаковић, Славко Ђокић
Општи циљеви:	Развој менаџерских капацитета директора школа
Специфични циљеви:	Да се директори оспособе како би, кроз примену менаџерских способности које постају свакодневна потреба да би се школе развиле, на што успешнији начин руководили школама; Ово ће се постићи кроз приступ директора да применом различитих стилова руковођења одговоре на различите ситуације. Истовремено, разумеће значај краткорочног и дугорочног планирања са освртом на годишњи план рада, финансијски план и развојни план школе. Све ово се постиже тимским радом и

квалитетним партнерима из локалне заједнице које ћемо анализирати применом SWOT методе. Заступљеност процеса комуникације са елементима је присутан све време реализације Програма као и ефикасно вођење састанака у зависности од врсте састанака

Циљна група: стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Улога и функција директора (оспособљавање директора да разликује послове руководиоца и менаџера.
2. Планирање развоја школе (практичан рад – израда основних елемената бизнис плана; пано са унапред постављеним плановима који су у употреби у школама, на елементима мисија, визија, стратегија).
3. Подела посла и одговорности (оспособљавање директора за формирање ефикасних тимова; power-point презентација шта је тим, зашто тим, ефикасан тим; Рад у групама са поделом улога – тим; Подела тимских улога по Белбину.).
4. Школа и партнерство (оспособљавање директора да препознају значајне partnere за развој школе као и могуће начине сарадње са њима; brainstorming и дискусија о могућим партнерима, анализа SWOT, осврт на добре и лоше страна).

5. Вештине комуникације (унапређивање комуникацијских вештина директора, дискусијом се уводе учесници у вербалну и невербалну комуникацију, елементи и природа комуникације – пано уз фронтално коментарисање; Симулација активног и пасивног слушања са дискусијом и прилагођавањем комуникације саговорнику и ситуацији.).
6. Модерација пословних састанака (развијање компетенција за вођење састанака и решавање проблематичних ситуација; brain-storming – врсте састанака, вођење састанака; групни рад са презентацијом, разлике водитељ – модератор, коришћење списка елемената који чине један састанак успешним).

Институција:	Заједница економских, правно-биротехничких, трговинских и угоститељско туристичких школа Републике Србије Цетињска 5-7, Стари Град 11000 Београд
Координатор:	Вера Пајић ektskpn@ptt.rs 060/242-40-00 035/563-170
Аутори:	Гордана Ковачев, Весна Вуковић, Милорад Гавриловић, Вера Пајић
Реализатори:	Гордана Ковачев, Весна Вуковић, Милорад Гавриловић, Вера Пајић
Општи циљеви:	Повећање ефикасности школских процеса
Специфични циљеви:	Јачање менаџментских капацитета; Повећање учешћа чланова тима у управљачким процесима; Јачање капацитета школе за развој партнерства и генерисање додатних прихода
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Слика водиља (повезаност слике водиље и школског планирања са развијањем процеса и постављањем организационе структуре упоређујући сопствена искуства и примере добре праксе).
2. Индентификација школских процеса (значај индентификације и планирања школских процеса и њихова повезаност са делегирањем послова и одговорности (brain storming, руковођени дијалог, рад у групи).
3. Интерна организација школе и школских процеса (могућности за реорганизацију школских послова ради ефикаснијег обављања задатака).
4. Делегирање послова унутар школе (значај делегирања послова у школи и актуелизовати питање структуре 40-часовне радне недеље наставника).
5. Улога школских тимова (могућности тимске организације у подели свих послова у оквиру школских процеса).
6. Школа и партнери (актуелизовати питање одговорности школе према локалној заједници и школовању кадра према потребама тржишта).
7. Сопствени приходи школе (могућности школе за стицање сопствених прихода; значај прихватања самоодговорности школе за финансирање; законске могућности).

945

САВРЕМЕНЕ ТЕНДЕНЦИЈЕ У ТРГОВИНСКОМ МЕНАЏМЕНТУ

K1

П: 6, 8

Институција:	Универзитет Сингидунум Данијелова 32 11000 Београд
Координатор:	Тања Петричевић tpetricevic@singidunum.ac.rs 065/309-32-09 011/309-32-09
Аутори:	Милорад Унковић, Будимир Стакић, Милорад Миљковић, Радмила Живковић, Јелена Станковић
Реализатори:	Милорад Унковић, Будимир Стакић, Милорад Миљковић, Радмила Живковић, Јелена Станковић
Општи циљеви:	Допунска едукација професора средњих економских и трговинских школа о савременим трендовима у трговинском менаџменту, интегрисаним маркетинг комуникацијама и понашању потрошача
Специфични циљеви:	Повезивање теорије и праксе, рад на студијама случаја, радионице са симулацијама реалних пословних ситуација, семинари, тимски рад
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање одраслих, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Предавања, панел дискусије, студије случаја (case study), радионице.

СПРЕМНОСТ ЗА ПРОМЕНЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ОБРАЗОВНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

Институција:	Факултет техничких наука Трг Доситеја Обрадовића 6 21100 Нови Сад
Координатор:	Славица Митровић mslavica@uns.ac.rs 064/257-65-50 021/485-21-57
Аутори:	Лепосава Грубић-Нешић, Валентина Соколовска, Славица Митровић
Реализатори:	Лепосава Грубић-Нешић, Валентина Соколовска, Славица Митровић
Општи циљеви:	Стицање знања, способности и компетенција везаних за повећање спремности за промене, као предуслов лакшег и квалитетнијег усвајања и преношења знања и квалитетнијег односа према животу у школи
Специфични циљеви:	Повећање знања о променама уопште; Повећања емотивног односа према променама; Повећање мотивационог потенцијала везаног за промене; Препознавање актуелних отпора променама у образовању и стицање вештина за њихово превазилажење
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник

стручних предмета – средња стручна школа,
наставник у школи за образовање одраслих,
сарадник (педагошки асистент и помоћни
наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Промене и развој.
2. Особине личности и промене.
3. Мотивациони аспекти спремности за промене.
4. Емотивни аспекти односа према променама.
5. Опажање и мишљење и спремност за промене.
6. Отпори променама.
7. Социјални услови и спремност за промене,
8. Стварање културе промена.
9. Промене као предуслов креативности и иновативности у наставном процесу.

СТРАТЕГИЈСКО УПРАВЉАЊЕ ПРОМЕНАМА (ОД ТРАДИЦИОНАЛНЕ ДО КВАЛИТЕТНЕ – ИНОВАТИВНЕ ШКОЛЕ)

Институција:	Центар за образовну технологију, д.о.о. Милана Јовановића 19 11000 Београд
Координатор:	Ангелина Страхињић s_angelina@ikomline.net 064/360-50-45 011/177-43-13
Аутори:	Младен Вилотијевић, Данимир Мандић, Вељко Банђур, Ивица Радовановић, Милица Сукновић, Ненад Лалић, Светлана Леви
Реализатори:	Младен Вилотијевић, Данимир Мандић, Вељко Банђур, Ивица Радовановић, Милица Сукновић, Ненад Лалић, Светлана Леви
Општи циљеви:	Упознавање битних обележја квалитетне- иновативне школе и стратегије управљања променама (иновацијама) како би се оваква школа у пракси и остварила
Специфични циљеви:	Упознавање стратешког планирања као утицаја на промене садржаја појединих функција директора и педагога и поступака континуиране евалуације променама
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Стратешко планирање и управљање променама од традиционалне до квалитетне (иновативне) школе.
2. Критеријуми за препознавање квалитетне иновативне школе.
3. Педагошко-инструктивна и евалуаторска функција директора и школског педагога.
4. Организаторска и руководна функција директора и школског педагога.
5. Модели праћења и вредновања иновативних промена у школи.
6. Улога школског менаџмента у одлучивању.
7. Евалуативна, акциона истраживања у функцији управљања иновативним променама у школи.
8. Директори и педагози као предводници иновативних промена у школи.

СТРУЧНО-ПЕДАГОШКИ И УПРАВНИ НАДЗОР У ФУНКЦИЈИ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА II

K1

П: 4, 6

Институција:	Едукативни центар Златибор Југ Богданова 1 31000 Ужице
Координатор:	Мирослав Ђокић es.zlatibor@gmail.com 064/855-00-07 031/512-651
Аутори:	Миленко Николић
Реализатори:	Миленко Николић, Радоје Стопић, Драгица Јокић
Општи циљеви:	Стварање тимова који се заснивају на здравим међуљудским односима; Упознавање и искоришћење унутрашњих потенцијала појединаца и групе; Упознавање учесника са механизмима инспекцијског и стручно-педагошког надзора; Упознавање учесника са процедурама поступања просветних саветника и инспектора; Идентификовање права и обавеза у образовно-васпитном процесу
Специфични циљеви:	Оспособљавање учесника за самосталну примену законских процедура у школским условима; Подстицање свести за прихватањем надзора као добробити за установу и запослене у њој; Квалитетнија заштита права и обавеза; Елиминисање предрасуда према инспекцијским посетама

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Циљеви, садржај и начина рада семинара. 2. Управљање квалитетом. 3. Елементи ненасилне комуникације. 4. Стручно-педагошки надзор у функцији осигурања квалитета (презентација Правилника о стручно-педагошком надзору). 5. Професионални развој запослених. 6. Самовредновање и вредновање рада школа.

7. Управљање процесима.
8. Поступање просветних саветника.
9. Управни надзор у функцији осигурања квалитета (Испитивање ставова и сазнања учесника о поступању просветних инспектора).
10. Административна организацији инспекције.
11. О радним односима.
12. О правима и обавезама запослених лица.
13. О дозволи за рад – лиценца.
14. Оцењивање ученика.
15. Припремање наставника, васпитача и стручних сарадника за рад.
16. Анализа, сумирање и евалуација семинара.

УНАПРЕЂЕЊЕ КАПАЦИТЕТА ОБРАЗОВНИХ ИНСТИТУЦИЈА ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЕУ ФОНДОВА

Институција:	Европски пројектни центар - ЕПЦ Кнез Милетина 3 11000 Београд
Координатор:	Мирјана Лазовић ercbgd@gmail.com 064/173-33-14
Аутори:	Андрија Пејовић, Габриела Братић, Тања Ранковић
Реализатори:	Андрија Пејовић, Габриела Братић, Огњен Мирић, Санда Шимић, Тања Ранковић, Даниела Јадријевић-Младар
Општи циљеви:	Да ојача способност образовних институција и њихову позицију као значајног актера у локалној заједници
Специфични циљеви:	Унапређење знања полазника о програмима у процесу приступања ЕУ (прекогранична сарадња, прогрес, програм целоживотног учења)
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/ помоћник директора

Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бесповратна средства Европске уније. 2. Програми прекограничне сарадње. 3. Програм целоживотног учења. 4. Управљање пројектним циклусом и матрица логике пројекта. (Припрема пројеката ће бити остварена коришћењем практичног примера у анализи матрице логике пројекта. Предавачи ће образложити основна правила, начин попуњавања, проверу синергије, ризика и индикатора матрице логике пројекта. Након презентације теоријског дела полазници ће, уз подршку предавача, самостално и у групи, дефинисати матрицу логике, која заправо представља обавезан сажетак сваког пројекта који је финансиран из средстава Европске уније.)

Институција:	Висока школа за пословну економију и предузетништво Митрополита Петра 8 11000 Београд
Координатор:	Драгица Јованчевић dragica.jovancevic@vsper.edu.rs 063/102-02-21 011/276-21-94
Аутори:	Драган Коковић, Марија Чукановић–Каравидић
Реализатори:	Драган Коковић, Марија Чукановић–Каравидић, Горан Квргић, Славко Каравидић
Општи циљеви:	Унапређивање знања и вештине управљања временом у функцији управљања образовањем доводи до ефикасности организације, боље реализације послова и задатака и повећавања продуктивности
Специфични циљеви:	Усвајање ставова о неопходности коришћења времена у организовању и вођењу у контексту значаја укупног времена које је на располагању и мотивација да се време користи рационално
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са

сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Евидентирање времена.
2. Управљање временом.
3. Консолидовање времена.
4. Делегирање и управљање временом.
5. Планирање састанака као уштеда времена.

УПРАВЉАЊЕ КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА ИЗАЗВАНИМ ОПАСНИМ МАТЕРИЈАМА У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА И ШКОЛАМА

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Париске Комуне бб 18100 Ниш
Координатор:	Виолета Тесла tvioleta@gu.ni.rs 069/458-06-30 018/202-300
Аутори:	Емина Михајловић, Виолета Панчић
Реализатори:	Емина Михајловић, Виолета Панчић
Општи циљеви:	Повећати безбедност деце у вртићима, основним и средњим школама едукацијом запослених о кризним ситуацијама изазваним опасним материјама
Специфични циљеви:	Упознати запослене са опасним материјама; Допринети адекватном реаговању запослених пре, за време и после кризних ситуација и примени стечених знања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке,

балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

Први део семинара обухвата седам међусобно повезаних програмских целина у којима учесници добијају знања о: појму и врстама опасних материја, начинима препознавања опасне материје и начинима њиховог активирања, пожарима, ванредним ситуацијама, о пожељним начинима комуникације наставника и васпитача, најчешћим реакцијама деце на кризну ситуацију и начинима помоћи. Планирано је детаљно објашњење садржаја, сумирање као завршна активност у оквиру појединих садржаја, анализирање видео-записа кризног догађаја, израда плана реаговања установе, извештај за медије и план спровођења превентивних активности у школи и установи.

На крају семинара је предвиђена процена реализованог семинара. Учесници на крају семинара добијају ЦД са видео-записом кризног догађаја „Пожар на стадиону“ и презентацију о заштити од опасних материја која је прилагођена узрасту детета/ученика. Све то доприноси да превентивну активност „Безбедни у школи и вртићу“ учесници семинара реализују са ученицима и колегама као задатак у другом делу семинара, како је предвиђено планом рада.

Други део семинара – „Извештај о примени“, предвиђен је да се реализује два месеца после првог дела семинара: Уводне активности, представљање II дела програма и начина рада; Извештавање и анализа реализованих превентивних активности у установи и школи „Безбедни у школи и вртићу“.

Попуњавање упитника самопроцене.

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Немањина 52 31000 Ужице
Координатор:	Милена Вићевић milena.vicevic@gcu-uzice.rs 062/808-67-58 031/512-580
Аутори:	Душица Мијаиловић, Александра Милошевић
Реализатори:	Душица Мијаиловић, Александра Милошевић
Општи циљеви:	Унапређење и јачање капацитета образовних институција за активно учешће на домаћим и иностраним конкурсима за финансијску подршку предлозима пројеката
Специфични циљеви:	Информисање запослених у образовним институцијама о могућностима учешћа на домаћим и иностраним конкурсима за финансијску подршку пројектним предлозима; Унапређење знања запослених у образовним институцијама за схватање улоге предлога пројекта и активности које се спроводе на сваком нивоу; О начину приступања пројектима и предлозима пројеката; Унапређивање вештине учесника које се односе на припрему квалитетних предлога пројеката

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-20
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод – основни појмови (основни појмови и основни принцип пројеката). 2. Израда пројекта и писање предлога пројекта; темељна начела пројекта; важност проактивног планирања и предвиђања будућности; оквир за поступак писања предлога пројекта. 3. Како написати предлог пројекта (започети рад на изради пројекта; приказ форме и процес писања предлога пројекта; активности и временски оквир; буџет; критеријуми за добар пројекат). 4. Закључак и евалуација семинара.

Институција:	Предшколска установа "Младост" Југословенске Армије 18 21400 Бачка Паланка
Координатор:	Драгана Чикош diko033@gmail.com 062/881-64-10 021/604-06-56
Аутори:	Весна Јовицки, Драгана Чикош, Љиљана Ћумура Жижих
Реализатори:	Весна Јовицки, Драгана Чикош, Љиљана Ћумура Жижих
Општи циљеви:	Стицање основних знања о управљању пројектним циклом и логичким оквиром
Специфични циљеви:	Овладавања методама планирања пројектата; Схватање правила за писање предлога пројектата и извештаја
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета

у основној/средњој уметничкој школи (музичке,
балетске, ликовне), васпитач у предшколској
установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач
у дому ученика, стручни сарадник у предшколској
установи/школи, сарадник (педагошки асистент
и помоћни наставник), директор/помоћник
директора

Број учесника: 25

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са појмом пројектата.
2. Анализа проблема у функцији постављања циљева пројектата.
3. Указивање на основне елементе пројектата – циљеве пројектата.
4. Дефинисање главних елемената пројектата – резултата и активности пројектата.
5. Упознавање са основним елементима пројектне матрице.
6. Планирање ресурса – средстава, инпута и улагања.
7. Упознавање са основним елементима пројектне матрице – индикатори и средства пројектата.
8. Начин спровођења мониторинга и евалуације. Упознавање са начинима предлагања пројектата.

954

УПРАВЉАЊЕ СТРАТЕГИЈОМ ОДНОСА С ЈАВНОШЋУ У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

K1

П: 4, 7

Институција: Регионални центар за професионални развој запослених у образовању
Цара Душана бб
32100 Чачак

Координатор: Љиљана Војиновић
gssacak@eunet.rs
064/642-41-33
032/320-100

Аутори: Наташа Цвијовић, Алемпије Вељовић

Реализатори: Наташа Цвијовић, Алемпије Вељовић

Општи циљеви: Перманентно унапређење односа друштвено одговорног пословања основних и средњих школа са ужом и широм друштвеном заједницом и побољшање друштвено одговорног понашања свих учесника комуникационог процеса у школама; Унапређење квалитета комуницирања међу запосленима; Унапређење квалитета комуницирања и стицање комуникацијских вештина ради унапређења односа између запослених у школама и ученика, родитеља, ученичког парламента, чланова школског одбора и др. Унапређење нивоа транспарентности школа и квалитета комуницирања са јавношћу (локалне самоуправе, министарстава, непрофитних организација, медија, привредних субјеката); Унапређење коришћења информационо-комуникационих технологија

Специфични циљеви: Успостављање социјалног партнерства тј. сарадње у области образовања школе и привредног окружења; Успостављање континуиране сарадње школа са релевантним институцијама које брину о безбедности и здрављу ученика; Перманентно иновирање програма комуницирања школа са релевантним јавностима и размене искустава ради унапређења и осавремењавања наставног процеса; Повећање стручне и практичне компетентности руководећег тима у школама у планирању, организацији, управљању, имплементацији и оцењивању квалитета протока информација ради благовремене и тачне информисаности свих актера комуникационог процеса са школама

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 15-30

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Концепт савремених односа с јавношћу у образовно-васпитним установама. (Појам и дефинисање односа с јавношћу; Историјат односа с јавношћу; Модели односа с јавношћу).
2. Улога и значај односа с јавношћу (Интерни и екстерни односи с јавношћу; Функције односа с јавношћу у образовним установама; Користи основних и средњих школа од односа с јавношћу; Формална и неформална комуникација).
3. Унапређивање идентитета, репутације и имица школа (практичан рад – Сличности и разлике између корпоративног идентитета и имица; Изградња репутације школа; Значај посебних догађаја за унапређивање репутације)
4. Сегментирање циљне јавности (Избор хомогених група јавности школа; Дефинисање јавног мњења; Приступ интерним односима у школама; Приступ екстерној јавности).
5. Дефинисање циљева односа с јавношћу у школама (Дефинисање основних циљева; Дефинисање споредних циљева; Формирање тима за односе с јавношћу у школама)
6. Методе, тактике и алати у односима с јавношћу (практичан рад – Тактике и специфични алати односа с јавношћу у школама; Писана комуникација – вест, саопштење, извештај; Говорне и визуелне технике односа с јавношћу; Конференција за новинаре – симулација; Начини интерног комуницирања у школама; Могућности комуницирања са екстерном).
7. Стратешко планирање односа с јавношћу (практичан рад – Планирање активности односа с јавношћу; Дефинисање тимова за реализацију активности).
8. Поступак имплементације програма односа с јавношћу у школама применом информационо-комуникационих технологија (Значај и улога ИКТ у школама; Улога нових медија у односима с јавношћу; Примена интерних стандарда у односима с јавношћу коришћењем информационо-комуникационих технологија; Поступак успостављања интерних прописа ради унапређивања образовно-васпитног процеса;

Креирање процедура за успостављање стратегије односа с јавношћу; Дефинисање елемената стандарда ИСО 9000:2008 у односима с јавношћу у основним и средњим школама; Дефинисање интерних образаца).

9. Стратешко планирање односа с јавношћу (практичан рад – Вештине креирања и пласмана кључне информације у медијима; Кризне ситуације и поступци за решавање кризних ситуација са аспекта односа с јавношћу – симулација; Евалуација програма односа с јавношћу у основним и средњим школама).
10. Анкетирање учесника о утисцима након одржаног семинара

Институција:	Пољопривредна школа са домом ученика у Футогу Царице Милице 2 21410 Футог
Координатор:	Оља Баборац oljaolujic@gmail.com 062/782-025 021/895-096
Аутори:	Живко Бингулац, Жељка Миличић
Реализатори:	Живко Бингулац, Жељка Миличић
Општи циљеви:	Примена постигнућа у области менаџмента и управљања ради побољшања свеукупних услова рада школе, са акцентом на специфичну улогу школе у друштвеним процесима
Специфични циљеви:	Развијање управљачких способности директора школе као одговорног лица; Унапређење наставе и услова рада кроз тимски рад; Мотивација запослених и развијање свести о неопходности доживотног учења
Циљна група:	стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	15
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Појам менаџмента.
2. Менаџмент у школи.
3. Директор као менаџер, планер, управљач, реализатор и одговорно лице.
4. Краткорочна и дугорочна визија школе.
5. Унапређивање наставе и услова рада.
6. Управљање и руковођење људским потенцијалима/ресурсима.
7. Друштвена одговорност.
8. Остваривање демократских принципа са циљем квалитетнијег и ефикаснијег система образовања и васпитања.
9. Тимски рад.
10. Вештина комуникације.
11. Мотивисаност за рад и напредовање у служби.
12. Развијање стратегије „Човек је стил“.
13. Доживотно учење – знање – где се налази и како га искористити.

956

УСПЕШНА КОМУНИКАЦИЈА ШКОЛЕ СА МЕДИЈИМА И ЈАВНОШЋУ

K1

П: 4, 6

Институција:	Пријатељи деце Србије Косовска 19 11000 Београд
Координатор:	Ива Ераковић pds@EUnet.rs 063/388-336 011/334-31-35
Аутори:	Бранислава Оташевић-Трбојевић, Првослав Плавшић, Ива Ераковић
Реализатори:	Наташа Ристић, Првослав Плавшић, Бранка Оташевић, Ива Ераковић
Општи циљеви:	Развој комуникацијских вештина и способности представника школа за презентацију у медијима и друштвеној заједници, у редовним и кризним ситуацијама
Специфични циљеви:	Подизањем нивоа компетенција школских управа за добру комуникацију са медијима и јавношћу, промовише се образовање и образовне институције у целини
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (7 бодова)

Садржај и активности:

1. Процес прикупљања интерних информација.
2. Планирање облика и извођења комуникације.
3. Извођење комуникације.
4. Кључни чиниоци успешне комуникације са медијима и јавношћу.
5. Евалуација.
6. Дефинисање и сегментирање циљних група.
7. Комуникација са друштвеном заједницом у целини.
8. Комуникација са медијима.
9. Анимирање новинара за квалитетније извештавање са акцентима на промоцију образовања.
10. Изградња квалитетних комуникационих канала.
11. Савремена информациона технологија у служби комуникације.
12. Комуникација пред публиком.
13. Комуникација у кризним и ексцесним ситуацијама.
14. Грешке у комуникацији са медијима и јавношћу.

Институција:	Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања Фабрисова 10 11000 Београд
Координатор:	Гордана Чапрић gcarpic@seo.gov.rs 064/866-50-05 011/206-70-21
Аутори:	Мирјана Дракулић, Невенка Жаркић Јоксимовић, Славко Каравидић, Марија Кујачић, Ратимир Дракулић, Ђорђе Кривокапић, Драгомир Којић, Светлана Јовановић, Јелена Радојевић, Јелена Најдановић Томић, Гордана Чапрић
Реализатори:	Мирјана Дракулић, Невенка Жаркић Јоксимовић, Славко Каравидић, Марија Кујачић, Ратимир Дракулић, Ђорђе Кривокапић, Драгомир Којић, Светлана Јовановић, Јелена Радојевић, Јелена Најдановић Томић, Гордана Чапрић
Општи циљеви:	Да се омогући запосленим у образовању да стекну нова сазнања и компетенције у коришћењу савремених облика и могућности учења – учење на даљину, електронско учење и друштвене мреже – као и да се упознају са актуелним питањима интелектуалне својине у образовању

Специфични циљеви:	Упознавање карактеристика друштвених мрежа, могућности коришћења у функцији учења, имплементирање информационо-комуникационих технологија и разумевање значења интелектуалне својине у образовање, као и сагледавање начина борбе против злоупотреба права интелектуалне својине
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Карактеристике учења на даљину. 2. Друштвене мреже у функцији учења на даљину. 3. Интелектуална својина у образовању. 4. Ауторска и сродна права. 5. Финансијски аспекти интелектуалне својине. 6. Пренос права интелектуалне својине. 7. Повреде права. 8. Заштита права.

Институција:	Висока школа за пословну економију и предузетништво Митрополита Петра 8 11000 Београд
Координатор:	Драгица Јованчевић dragica.jovancevic@vsper.edu.rs 063/102-02-21 011/276-21-94
Аутори:	Горан Квргић, Славко Каравидић, Драган Ивковић
Реализатори:	Горан Квргић, Славко Каравидић, Драган Ивковић, Радомир Вујадин
Општи циљеви:	Унапређивање знања и вештине из области финансијског менаѢмента у образовању и адекватне припреме за полагање стручног испита за директоре
Специфични циљеви:	Значај растуће улоге образовања у друштву; Финансирање и доступност образовања; Потребне праксе за утврђивањем категорија трошкова и цене образовања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са

сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Финансијски менаѢмент у образовању – појам и циљеви, економски аспекти финансирања образовања, финансијски положај образовања у Републици Србији и компарација са положајем образовања у Европи.
2. Јавни приходи и јавни расходи.
3. Модели одређивања буџета (линијски, програмски, статистичко-математички и др.).
4. Буџети индиректних буџетских корисника (установа образовања) и индикатори за утврђивање обима средстава.
5. Додатни извори финансирања образовања.
6. Пројектно финансирање.
7. Извршење буџета.
8. Принципи економског понашања установа образовања.

959

ШКОЛА – ДОБРО МЕСТО ЗА РАД: ПРОЦЕНА РИЗИКА И ДЕЛОВАЊЕ ПРОТИВ СТРЕСА НА РАДНОМ МЕСТУ

K1

П: 1, 4

Институција:	Синдикат образовања Србије Дечанска 14/6 11000 Београд
Координатор:	Борка Вишнић borka.visnic@sindikat.rs 063/782-26-52 011/323-63-59
Аутори:	Данијела Бајић, Борка Вишнић
Реализатори:	Данијела Бајић, Мирјана Стаменковић, Наталија Јовић, Борка Вишнић
Општи циљеви:	Упознавање са проценом ризика и стресом повезаним са радом у школи, као и могућим начинима решавања на нивоу установе и појединца
Специфични циљеви:	Фактори ризика, чиниоци стреса у школи, манифестације и препознавања стреса, спречавање стреса, примери добре праксе и практичне антистрес методе
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,

ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30
Трајање: један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Стрес на радном месту и процена ризика (анализа фактора ризика за стрес, манифестације стреса, симптоми стреса).
2. Упитник о психо-социјалним факторима на радном месту за просветне раднике и анализа података.
3. Примери из европских земаља – резултати истраживања стреса у раду у образовању.
4. Процена ризика за стрес и модели деловања против стреса.
5. Израда документа за процену ризика за стрес.
6. Улога и деловање социјалних партнера у спречавању стреса.
7. Развијање метода добре комуникације и изградња атмосфере поверења међу запосленима у образовању, са ученицима, родитељима и другим партнерима, као облик спречавања стреса.
8. Антистрес методе.
9. Александерова техника – практичне вежбе.

ШКОЛА – ДОБРО МЕСТО ЗА РАД: РАДНО-ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ЗАПОСЛЕНИХ И ОДГОВОРНОСТ ЗА ПОВРЕДЕ РАДНЕ ОБАВЕЗЕ

K1

II: 1, 2

Институција:	Синдикат образовања Србије Дечанска 14/6 11000 Београд
Координатор:	Борка Вишнић borka.visnic@sindikat.rs 063/782-26-52 011/323-63-59
Аутори:	Јован Јерковић, Борка Вишнић
Реализатори:	Јован Јерковић, Борка Вишнић
Општи циљеви:	Упознавање полазника са радно-правним положајем запослених у образовању, препознавању и поступцима код повреда радних обавеза и утврђивању одговорности
Специфични циљеви:	Распознавање врсте и тежине повреда радних обавеза, поступци утврђивања одговорности и изрицање дисциплинских мера, права запослених и улога синдиката
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске,

ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	

1. Упознавање учесника са основном законском и другом правном регулативом која дефинише радно-правни положај запослених у образовању (Закон о раду, Закон о основама система васпитања и образовања, Закон о основној школи, Закон о средњој школи).
2. Специфичности радно-правног положаја запослених у односу на друге делатности.
3. Одговорност запослених у образовању за остваривање образовно-васпитног рада.
4. Права запослених у образовању и начини остваривања.
5. Проблеми у пракси – примери решења.
6. Поступци за утврђивање извршених повреда и распознавање врста повреда радних обавеза.
7. Врсте забрана и поступак у складу са правилником о Протоколу поступања у одговору на насиље, злостављање и занемаривање.

8. Примена Закона о спречавању злостављања за наду, Закона о забрани дискриминације, Закона о равноправности полова и других прописа.
9. Регулисање дисциплинске одговорности запослених у образовању – шта је ново.
10. Ко, како и зашто покреће дисциплински поступак.
11. Ко, како и зашто се укључује у дисциплински поступак.
12. Проблеми у пракси – примери решења.
13. Улога директора – колега – актива – синдиката.
14. Како успешно спровести дисциплински поступак.
15. Како успешно наставити са грађењем позитивне атмосфере у установи на основу поштовања дефинисаних правила.
16. Допринос дисциплинског поступка у грађењу етоса школа и поштовања утврђених вредности и понашања.
17. Ко брани запосленог кад је неоправдано окривљен?

Институција:	Медицинска школа Немањина 148 31000 Ужице
Координатор:	Биљана Николић biljana77@gmail.com 062/802-59-19 031/351-26-94
Аутори:	Валентина Златановић – Марковић, Ивана Станаћев
Реализатори:	Валентина Златановић – Марковић, Ивана Станаћев, Биљана Николић
Општи циљеви:	Приближити школу јавности, информисати јавност о раду школе, повећати компетенције наставника у контакту са јавношћу
Специфични циљеви:	Стварање позитивног имиџа школе кроз квалитетну комуникацију унутар школе и школе са јавношћу; Унапређивање вештина комуникације; Припрема запослених у школи за јавне наступе; Стварање визуелног идентитета школе; Оспособљавање запослених у школи за комуникације у кризним ситуацијама
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа,

наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/ средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 20

Трајање: два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Тренутна слика односа школе са јавношћу.
2. Нивои односа са јавношћу –интерни и екстерни.
3. Пословно понашање.
4. Визуелни идентитет школе.
5. Медијски наступи.
6. Кризни менаџмент.

ШКОЛСКО ЗАКОНОДАВСТВО – ОСНОВА РАЗВОЈА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Институција:	Гимназија "Свети Сава" Ресавска 58 11000 Београд
Координатор:	Љиљана Ђокић djokica@sbb.rs 062/414-280 011/264-23-28
Аутори:	Смиља Крнета, Биљана Лајовић
Реализатори:	Смиља Крнета, Биљана Лајовић, Славица Ђорђевић, Наташа Стојановић, Томислав Радојковић
Општи циљеви:	Унапређивање образовања и васпитања кроз познавање права, обавеза и одговорности запослених и ученика за правилну примену школског законодавства
Специфични циљеви:	Повећање правне сигурности и једнакости ученика и запослених у школи правилном применом школског законодавства; Смањивање броја и врста пропуста и грешака у пракси; Квалитетно увођење у посао приправника и боља припрема за професију; Унапређивање процеса вредновања постигнућа ученика; Оспособљавање запослених за правилно и конструктивно реаговање у ситуацијама дискриминације и насиља
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне

наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 25-30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Предвиђени садржаји, систематизовани су у модуле, а обухватају школско законодавство које се односи на безбедност и заштиту ученика и запослених од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања; васпитни рад као превенција и интервенција у случајевима повреда законских забрана и обавеза ученика; спровођење васпитних и васпитно-дисциплинских поступака и изрицање мера; право на стицање образовања редовних и ванредних ученика и полазника; примену прописа о оцењивању, евиденцији, јавним исправама и заштити права ученика; стручно усавршавање и напредовање наставника и стручних сарадника; управљање и руковођење школом; радне односе.

Модул 1 – Органи школе у служби остваривања принципа и циљева образовања: Органи управљања и руковођења; Саветодавни и стручни органи; Место и улога ученичког парламента.

Модул 2 – Школа – безбедно место: Заштита и безбедност ученика; Забрана дискриминције; Забрана насиља, злостављања и занемаривања; Забрана страначког организовања и деловања.

Модул 3 – Право свих на образовање: Упис у основну и средњу школу деце, ученика и одраслих – услов за стицање образовања; Права и обавезе учесника образовања; Оцењивање и напредовање ученика.

Модул 4 – Ученик – одговоран учесник образовања и васпитања: Ученик у систему одлучивања; Обавезе и одговорности ученика; Заштита права ученика.

Модул 5 – Приправништво – улаз у професију: Однос приправник–ментор–изабрани наставник; Лиценца; Оцењивање ученика, евиденција и јавне исправе.

Модул 6 – Наставници и стручни сарадници – часна професија: Пријем у радни однос – посебни захтеви и поступак; Права, обавезе и одговорности – услови за развој професије.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

ГИМНАСТИЧКА, АТЛЕТСКА И ПЛЕСНА ИГРАОНИЦА У ФУНКЦИЈИ ОСАВРЕМЕЊАВАЊА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА НАЈМЛАЂИХ

Институција:	Учитељски факултет Краљице Наталије 43 11000 Београд
Координатор:	Светлана Леви svetlana.levi@uf.bg.ac.rs 062/807-02-87 011/268-67-87
Аутори:	Даница Циновић Којић
Реализатори:	Даница Циновић Којић, Драган Мартиновић, Данимир Мандић, Драган Бранковић
Општи циљеви:	Психофизичка едукација васпитача и учитеља за иновирање физичког васпитања увођењем гимнастичких, атлетских и плесних играоница у форме рада
Специфични циљеви:	Побољшавање професионалне ефикасности васпитача и учитеља у методичком погледу пружањем релевантних знања о значају гимнастичких, атлетских и плесних играоница на општи развој детета
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	25-30
Трајање:	два дана (8 бодова)

Садржај и активности:

Основни садржаји су дати кроз међусобно повезане програмске целине – играонице. Садржаји играонице „Шта моје тело може да уради?“ реализоваће се кроз тематска подручја – радионице:

1. Радионица специфичног „Атлетског“ програма (активности су представљене у форми лекција; дата су детаљна методичка упутства при увођењу вежби за подстицање и развијање трчања, скакања и бацања, тако да васпитачи и учитељи могу задржати доста флексибилности у смислу како ће и са којим средствима поједине садржаје реализовати).
2. Радионица специфичног „Гимнастичког“ програма (Садржаји су дати су кроз лекције које карактерише: добра организација групе; висок ниво активности деце и само учешће; сигурна, а ипак изазовна средина за учење; живахан темпо, покретни задаци који рефлектују могућностима и потребама деце. Ова радионица укључује садржаје који представљају основне облике кретања: котрљања; окретања; љуљања; скакања; пењања; балансирања; кретања на рукама и стопалима...)

Садржаји плесне играонице „Речник покрета“ предвиђено је да се реализују у оквиру пет тематских подручја у виду следећих радионица: Народни плес; Диско плес; Етно плес; Плесне композиције за децу у непосредном вокалном и инструменталном интерпретирању и Плесне композиције на измишљену музику и причу. Активности наведених тематских подручја ће помоћи васпитачима и учитељима да применом плесних активности код деце прошире дечји „речник покрета“ и побољшају квалитет плесних активности док истражују домете покретних одговора на стимуланс. Свако тематско подручје плеса има свој оквир рада (намеру, шта-акцију, где-простор, како-динамику, ко-однос).

Институција:	Факултет спорта и физичког васпитања Благоја Паровића 156 11000 Београд
Координатор:	Драган Јоцић josicj@sezampro.rs 063/776-60-16 011/747-11-20
Аутори:	Драган Јоцић, Сања Мандарић, Рајка Јоцић-Вигњевић, Ана Пфлуг
Реализатори:	Драган Јоцић, Сања Мандарић, Рајка Јоцић-Вигњевић, Ана Пфлуг, Предраг Стојковић
Општи циљеви:	Унапређење квалитета наставе у школи; Обука професора Физичког васпитања, професора разредне наставе и учитеља за самостално реализовање програма у циљу унапређења знања, вештина и способности наставника; Повећати коришћење музичке пратње и њених
Специфични циљеви:	Унапредити специфичну методику у раду са ученицима када се у настави примењују основни елементи технике плесова или конкретни плесови; Побољшати моторичке способности ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	15-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Упознавање са основним елементима технике плесова предвиђеним за овај узраст, који су база за каснију надоградњу плесних елемената и делова конкретних плесова (деталне информације везане за технику основне локомоције, ходање, трчање и правилно држање тела, као базе за правилан раст и развој у овом узрасту и за било коју активност касније).
2. Слушањем музике, удараљки или уз плесак реаговати кретањем у простору задатим правцима, обрада основних покрета и положаја екстремитета и трупа, повезивање покрета и кретања, вежбе координације, естетско обликовање ходања и трчања, повезивање покрета и кретања у мање или веће целине уз музичку пратњу, основни принципи грађења плесне кореографије и методика њеног учења, учење мимичких народних дечијих плесова, народних дечијих плесова и савремених дечијих плесова намењених овом узрасту).
3. Структура часа.
4. Методичка упутства за непосредну реализацију у пракси.

Институција:	Факултет спорта и физичког васпитања Чарнојевића 10А 18100 Ниш
Координатор:	Славољуб Узуновић uzun@fsfv.ni.ac.rs 063/470-532 018/511-941 локал 202
Аутори:	Радмила Костић, Славољуб Узуновић, Предраг Стојковић
Реализатори:	Радмила Костић, Славољуб Узуновић, Предраг Стојковић, Владимир Суботички, Новица Ђокић, Татјана Коцић
Општи циљеви:	Развијање креативности кроз покрет, развијање самопоуздања, самопоштовања и културног начина опхођења
Специфични циљеви:	Трансформација антрополошких карактеристика деце; Развијање моторичких способности; Усавршавање технике одређених плесних игара
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Народне игре.
2. Основе спортског плеса.
3. Основе модерног плеса.
4. Ритмичке плесне игре.
5. Аеробне вежбе уз музику.

ИСКУСТВА НАСТАВНЕ ПРАКСЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА ПРИМЕНЉИВА У ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Институција:	ШОСО "Видовдан" Моше Пијаде 31 19210 Бор
Координатор:	Душица Цокић dcnm2009@verat.net 065/605-27-52 030/426-408
Аутори:	Душица Цокић
Реализатори:	Душица Цокић, Биљана Динић
Општи циљеви:	Упознавање стручњака у подручју Физичког васпитања са особеностима рада са децом са сметњама у развоју
Специфични циљеви:	Упознавање учесника семинара са особеностима и понашањем деце са сметњама у развоју у односу на спортске активности
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Предавања.
2. Презентација програмског садржаја у електронској обради.
3. Примери из праксе (презентација вежби за побољшање координације покрета – вежбе за временско и просторно организовање психомоторике).
4. Примери вежби и игара за поједине делове часа.
5. Примери вежби за превенцију деформитета и правилно држање тела.

Институција:	Спортски клуб "Ритам" Булевар Уметности 3 11000 Београд
Координатор:	Милена Рељин Татић milena.reljin@gmail.com 064/110-50-87 011/412-57-46
Аутори:	Милена Рељин Татић, Јасна Томин
Реализатори:	Милена Рељин Татић, Јасна Томин, Лепа Радисављевић
Општи циљеви:	Едукација професорки Физичког васпитања и учитељица за спровођење почетног програма ритмичке гимнастике, као базичног спорта
Специфични циљеви:	Покретање секција, организовање такмичења на нивоу школа, враћање ритмике у систем школског спорта, омасовљење ритмичке гимнастике
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Теоријска предавања су конципирана тако да полазнике семинара упуте у основе ритмичке гимнастике, да им на једноставан начин прикажу основне вежбе и начине њиховог извођења, употребу реквизита, структуру тренинга у различитим периодима и начине састављања основних вежби за такмичења овог нивоа.

Институција:	Предшколска установа Караџићева 3а 23100 Зрењанин
Координатор:	Маја Шујица maja.sujica@gmail.com 064/824-80-90 023/510-538
Аутори:	Маја Шујица
Реализатори:	Маја Шујица
Општи циљеви:	Унапређивање програма Физичког васпитања у предшколским установама и основним школама
Специфични циљеви:	Кроз извођење програма пружити што бољу слику о покретној игри као средству Физичког васпитања; Развијање вештина и способности васпитача и учитеља у планирању извођењу покретне игре
Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

Циљ програма је упознавања начина активне примене покретне игре у настави физичког васпитања.

1. Порекло и развој дечје игре.
2. Облици дечје игре.
3. Суштина, функција и значај дечје игре.
4. Дечја игра у предшколском образовању и васпитању.
5. Значај, карактеристике и класификација игре.
6. Игра као метод и средство у физичком васпитању.
7. Покретна игра.
8. Јутарње превентивно вежбање.
9. Рекреативна пауза.
10. Усмерена активност.
11. Игре у води.
12. Правилан избор игре.

ПРАЋЕЊЕ ФИЗИЧКОГ РАЗВОЈА И РАЗВОЈА МОТОРИЧКИХ СПОСОБНОСТИ УЧЕНИКА У ФУНКЦИЈИ ЦИЉА И ЗАДАТАКА НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

Институција:	Факултет спорта и физичког васпитања Благоја Паровића 156 11000 Београд
Координатор:	Ивана Милановић ivana.milanovic@fsfv.bg.ac.rs 064/204-76-55 011/353-10-61
Аутори:	Ивана Милановић, Снежана Радисављевић Јанић
Реализатори:	Ивана Милановић, Снежана Радисављевић Јанић, Драгољуб Вишњић
Општи циљеви:	Упознавање наставника Физичког васпитања са актуелним тенденцијама у свету (концепције, методологија, организација и реализација) у праћењу Физичког развоја и развоја моторичких способности деце и младих
Специфични циљеви:	Усавршавање наставника у праћењу Физичког развоја и развоја моторичких способности ученика и мотивисање за континуирану примену предложеног модела у настави Физичког васпитања
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

Теоријски део:

1. Значај праћења физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања.
2. Актуелно стање праћења физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у нашој земљи на основу резултата истраживања спроведеног на узорку основних и средњих школа.
3. Савремене тенденције, анализа постојећих модела за праћење физичког развоја и развоја моторичких способности деце и младих у свету.
4. Предлог модела за праћење физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања.

Практичан део:

1. Приказ организације и реализације тестова у предложеном моделу за праћење физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања.
2. Примена рачунара у обради добијених података.

Институција:	Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду Благоја Паровића 156 11000 Београд
Координатор:	Бранко Гардашевић branko.gardasevic@fsfv.bg.ac.rs 063/378-057 011/353-10-58
Аутори:	Бранко Гардашевић
Реализатори:	Бранко Гардашевић, Марко Анић
Општи циљеви:	Унапређење наставе Физичког васпитања у целини, а посебно у делу који се односи на спортске игре
Специфични циљеви:	Ефикаснија примена рукомета, као средства Физичког васпитања, у складу са објективним просторним могућностима у већини школа у Републици Србији; Унапређење наставе Физичког васпитања у делу програмских садржаја који третирају поједине елементе рукомета или игру у целини; Упознавање учитеља и професора Физичког васпитања, у основним и средњим школама, са концептом нове форме рукомета, под називом – мини рукомет.

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник у школи за образовање одраслих, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Рекапитулација теорије и методике „стандардног“ рукомета. 2. Теоријско упознавање полазника семинара са новим тенденцијама у рукометној игри, новим правилима игре и новим формама рукомета. 3. Приказ (демонстрација) мини-рукомета уз учешће деце узраста од шест до дванаест година. 4. Непосредно учешће полазника семинара у демонстрацији (игри) мини-рукомета. 5. Организација часа на коме се примењује мини-рукомет. 6. Припрема простора (терена) за мини-рукомет.

Институција:	ОШ “Светозар Марковић” Кумановска Број 3 34000 Крагујевац
Координатор:	Татјана Маринковић tatjanamarinkov@gmail.com 069/370-06-99 034/582-275
Аутори:	Зоран Сретеновић, Мила Тодоровић
Реализатори:	Зоран Сретеновић, Мила Тодоровић
Општи циљеви:	Достизање образовних стандарда у настави Физичког васпитања кроз планирање, припремање и праћење достигнућа образовних стандарда
Специфични циљеви:	Унапредити дидактичко-методичке компетенције наставника за програмирање, планирање, припремање и евидентирање образовних стандарда
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Образовни стандарди (шта су образовни стандарди; разлози за дефинисање стандарда; карактеристике образовних стандарда; образовни стандарди у физичком васпитању).
2. Школски програм – начин остваривања образовних стандарда (Предлог садржаја – стручно веће, стручни актив; веза стандарда и програма по разредима, анализа, сличности и разлике планирање на основу уочених сличности и разлика и очекиваних резултата у одређеном разреду. Веза између циљева, задатака и садржаја програма у односу на образовне стандарде. Који су то стандарди који се прожимају кроз све разреде и којима треба посветити пажњу ове године. Који су то програмски садржаји који се могу да повежу са већим бројем образовних стандарда. Како сачинити најоптимални распоред рада у току године, уважавајући услове за наставу физичког васпитања и образовне стандарде.).
3. Годишњи план рада наставника, оперативни план рада наставника по циклусима. (Које наставне активности, методе, облике рада, средстава, услове, временску динамику треба применити, какве захтеве поставити ученицима да би они остварили образовне стандарде.)
4. Разрада дидактичко-методичке припреме за наставну јединицу која се реализује у оквиру 2,3, 4 часа, а за коју је предвиђено достизање образовног стандарда (атлетика, спортска игра, вежба на справама и тлу).
5. Креирање моторичких форми за проверу образовних стандарда на основу сачињене припреме за наставну јединицу у којој се достиже образовни стандард.

СПОРТИКО ЗМАЈ – ПРИМЕНА МОТОРИЧКИХ АКТИВНОСТИ СА ЦИЉЕМ ОПТИМИЗАЦИЈЕ РАЗВОЈА ДЕЦЕ УЗРАСТА 4-11 ГОДИНА

Институција:	Предшколска установа "Раковица" Славољуба Вуксановића 22, Раковица 11000 Београд
Координатор:	Радмила Аранђеловић radmilaarandjelovic@yahoo.com 064/135-35-36 011/358-29-83
Аутори:	Андрија Пештерац
Реализатори:	Андрија Пештерац, Весна Јоцић, Бранислава Алмажан
Општи циљеви:	Да кроз непосредну активност са децом (4–11 год.) покреће процесе који воде оптимизацији развоја, применом поступака и активностима програма
Специфични циљеви:	Подизање стручне компетенције полазника – понуда ширег избора игара и активности којима се могу решавати различити задаци Физичког васпитања
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Кооперативна активност.
2. Превентивно вежбање.
3. Дозирање и варирање активности.
4. Битни елементи методике рада са лоптом.
5. „Челичење“ дечјег организма.
6. Орјентационо кретање.
7. Активности „квалитативне моторике“.
8. Значај и улога комплекснијих и циљаних активности.
9. Полигон, „стаза са препрекама“, станични метод и активности којима се врше процене и запажања (нивоа, стања, статуса).

Пратећи програмски садржаји:

1. Кооперативне игре и активности.
2. Превентивне вежбе и игре.
3. Традиционалне „покретне“, елементарне игре.
4. Активности са лоптом(од елементарних до „мини спортских“ игара
5. Игре и активности које се карактеришу интензитетом рада.
6. Штафетне игре и основни акробатски елементи.
7. Социјалне, драмске и игре за „релаксацију деце“.
8. Активности fine моторике и игре балонима.
9. Сензорно-перцептивне игре и активности са падобраном (односи се на релевантне области деловања у којима „егзогени“ фактор има значајну улогу у погледу покретања и усмеравања „пожељних“ процеса (развојних, компензаторних, адаптивних) и постизања циља програма (оптимизације развоја).

УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА ОБУКЕ СКИЈАЊА – ДРУГИ ДЕО

K1

П: 6

Институција:	Друштво педагога физичке културе Србије Иве Лоле Рибара 68 23100 Зрењанин
Координатор:	Верица Ђукић djukicverica@gmail.com 064/371-90-99 023/534-575
Аутори:	Роберт Ропрет
Реализатори:	Дејан Сузовић, Александар Недељковић, Зоран Валдевит
Општи циљеви:	Унапређивање дидактичко-методичка знања неопходна за реализацију плана и програма: Планирање примене различитих метода, техника и облика рада; Унапређивање квалитета рада наставника, примењујући новостечена знања на семинару
Специфични циљеви:	Упознавање са променама: у техници скијања и скијашкој опреми; у савременим средствима и методама за обуку технике; у критеријума за процену успешности савладаности програма; у законској регулативи организације зимовања ученика
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник

у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 10

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Теоријски део:

1. Савремена опрема за алпско скијање – карактеристике, критеријуми за избор.
2. Улога скија у промени правца кретања и основе биомеханике промене правца.
3. Систематизација техника скијања.
4. Утицај иновација у опреми на промене у техници.
5. Промене у методици обуке алпског скијања.

Практични део:

1. Приказ вежби за учење, усавршавање и корекцију грешака.
2. Приказ улоге геометрије скије на промену правца.
3. Приказ варијанти техника скијања.
4. Елементи и критеријуми за процену успешности савладаности програма.

Пратећа предавања – Промене у законској регулативи:

1. Законске обавезе организатора наставе.
2. Безбедност и међународна правила понашања на ски-стазама.
3. Законски услови за вршење обуке скијања на јавним скијалиштима.
4. Поступци у случају ванредних околности.

(Видео-анализа – Сваки учесник ће током дана бити сниман камером. У вечерњем термину ће се вршити анализа технике преко видео-снимака.)

ЧАС ТЕЛЕСНОГ ВЕЖБАЊА КАО ОСНОВНИ ОПЕРАТИВНИ ОБЛИК НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА – ТРЕЋИ ДЕО

K1

П: 6

Институција:	Друштво педагога физичке културе Србије Иве Лоле Рибара 68 23100 Зрењанин
Координатор:	Верица Ђукић djukicverica@gmail.com 064/371-90-99 023/534-575
Аутори:	Ненад Живановић
Реализатори:	Владимир Мутавцић, Илона Михајловић
Општи циљеви:	Компетенције за наставну област, предмет и методику наставе; Унапређивање дидактичко-методичких знања неопходних за реализацију плана и програма; Планирање примене различитих метода, техника и облика рада и доступних наставних средстава ради ефикасности и ефикасности наставног процеса; Примењивање одговарајуће и доступне технологије у планирању и интерпретирању наставног садржаја на часу; Унапређивање квалитета рада наставника примењујући новостечена знања на семинару
Специфични циљеви:	Да се путем видео презентација и практичних часова телесног вежбања са садржајима из обавезног програма и програма изабране спортске гране прикаже елаборација наведених циљева дидактичко-методичког карактера ради опште ефикасности наставног процеса физичког васпитања; Да се укаже на значај планирања

Циљна група:	часова у примени ефикаснијих метода и облика рада применом савремене информатичке технологије
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (15 бодова)
Садржај и активности:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник општеобразовних предмета – у средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
	Садржаји програма се реализују у оквиру семинара летња школа (национални ниво) и у оквиру регионалних семинара. За обраду су предвиђени садржаји из наставног програма предмета физичко васпитање и изабране спортске активности.

**ПРОГРАМИ КОЈЕ ЈЕ ОДОБРИО
ПЕДАГОШКИ ЗАВОД ВОЈВОДИНЕ**

975

ДИГИТАЛНА ЕПОХА – ОТВОРЕНА ШКОЛА

K2

П: 6

Институција: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, Одсек за хунгарологију
Др Зорана Ђинђића 2
21000 Нови Сад

Координатор: Ирен Ланц
hungar@ff.uns.ac.rs
021/458-673

Аутори: др Ева Хожа, др Харгита Хорват Футо

Реализатори: др Едит Катона, др Ева Толди,
др Јулиана Испанович Чапо,
др Марија Пастор Кичи, др Ерика Бенце,
мр Ференц Немет, др Ласло Молнар Чикош,
др Јосип Ивановић, др Ержебет Чањи

Општи циљеви: Циљеви стручних усавршавања су поред информисања и приказивања појединих модела наставе, упознавање најновије стручне литературе и дискусија о актуелним проблемима наставе и ваннаставних активности.

Специфични циљеви: Упознавање концепције отворене школе у дигиталном добу, коришћење информационих технологија, иновације на пољу дигиталне, библиотекарске и музеолошке педагогије и могућности организације разних секција или додатних активности.

Циљна група: наставник предметне наставе – основна школа,
наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (14 бодова)

Садржај и активности:

1. Пленарна предавања: информисање професора мађарског језика о резултатима најновијих истраживања науке о књижевности и мађарске лингвистике. Секције, радионице, изложбе: иновације и компетенције у наставној пракси, стручна пракса студената Одсека за хунгарологију, проблеми завршног испита и матуре, критеријуми у вези са реформом средњих школа, ваннаставне активности, позиција отворене школе и интегралне наставе, нови изазови методике наставе.

976

ИНОВАТИВНЕ МЕТОДЕ НАСТАВЕ (НА СРПСКОМ И МАЂАРСКОМ ЈЕЗИКУ)

K2

П: 6

Институција:	Агенција „Archimedes“ Арпадова 9 24400 Сента
Координатор:	Влатко Петровић tisapart@open.telekom.rs 024/815-646
Аутори:	Влатко Петровић
Реализатори:	Влатко Петровић, Илдико Фаркаш
Општи циљеви:	Примена иновативних метода наставе у циљу унапређења наставе.
Специфични циљеви:	Стицање знања, усвајање нових информација и развијање способности наставника за практичну примену иновативних метода наставе.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

Иновативне методе у настави; машине за учење; мајхамски систем; Винетка-план; Далтон-план; пројект метода; Јена-план; педагошке радионице; активна настава; наставни листићи; програмирана настава; проблемска настава; двојни план прогреса; тимска настава; електронска учионица; школа без разреда; индивидуално планирана настава; отворена школа; валдорфске школе; школе Френеа и Монтесоријеве.

977

ИНОВАТИВНЕ МЕТОДЕ, НОВИ ПРАВЦИ – АКТУЕЛНОСТИ У ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ НА ЈЕЗИЦИМА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

K2

П: 6

Институција:	Центар за методику - Нови Сад Трг Ференца Фехера 1 21000 Нови Сад
Координатор:	Анамарија Вичек anamarija.vicek@gmail.com 060/057-29-27 021/472-03-72
Аутори:	Анамарија Вичек
Реализатори:	Анамарија Вичек, Ленке Ердељ, Јутка Балиж, Изабела Халас
Општи циљеви:	Општи циљ програма је повећање компетенције васпитача, стручних сарадника, наставника разредне и предметне наставе за коришћење нових, савременијих метода, материјала, наставних средстава у свакодневном раду.
Специфични циљеви:	Специфични циљеви програма су препознавање нових потреба у савременом образовању и васпитању, упознавање и самостална израда иновативних метода и наставних средстава прилагођена специфичним ситуацијама у оквиру свакодневних активности односно редовне наставе.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	25
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Пре почетка програма учесници бирају модуле програма за које су заинтересовани. У оквиру појединих модула реализатори фронтално излажу релевантне информације и савремена сазнања о теми модула, а потом преовлађује радионичарски метод рада ради проширивања компетенција учесника. Ради што богатије размене искустава реализатори стално подстичу интерактивност, омогућују консултације и дискусију помоћу Power Point презентације и пропратних материјала у виду хендаута, приручника аутора и реализатора програма.

Институција:	Агенција „Archimedes“ Арпадова 9 24400 Сента
Координатор:	Влатко Петровић tisapart@open.telekom.rs 024/815-646
Аутори:	Влатко Петровић
Реализатори:	Влатко Петровић, Илдико Фаркаш
Општи циљеви:	Јачање PISA компетенција ученика и компетенција за живот у 21. веку.
Специфични циљеви:	Стицање знања, усвајање нових информација и развијање способности наставника за унапређење функционалне писмености ученика и компетенција за 21. век.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Шта је PISA – функционална писменост.
2. Читалачка писменост – PISA постигнућа из читалачке писмености, шта наставници треба да науче ученике.
3. Математичка писменост, PISA постигнућа из математичке писмености – шта наставници треба да науче ученике.
4. Научна писменост, PISA постигнућа из научне писмености – шта наставници треба да науче ученике.
5. Образовни стандарди и стандарди компетенција наставника у светлу PISA компетенција.
6. Педагогија у 20. и 21. веку – традиционално и савремено у педагогији; куда иде педагогија.
7. Компетенције за 21. век – компетенције за живот у 21. веку; емоционалне, социјалне и радно-акционе компетенције.
8. Интерактивно учење и реформа образовања – интерактивно учење, комуникација, педагошке радионице, реформа образовања.

979

КА САВРЕМЕНОЈ НАСТАВИ МАЂАРСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ У
ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

K2

П: 6

Институција:	Центар за методику - Нови Сад Трг Ференца Фехера 1 21000 Нови Сад
Координатор:	Ерика Хорват-Кочиш umk@eunet.rs 063/828-21-78 021/456-422
Аутори:	др Ева Толди и Ленка Ердeљ
Реализатори:	др Ева Толди, Ленка Ердeљ, АнаМарија Вичек
Општи циљеви:	Развијање професионалних компетенција учитеља и наставника у унапређивању наставе мађарског језика, преношењем теоријских и практичних знања из области књижевности комуникацијских вештина и мотивације за учење.
Специфични циљеви:	Пружање стручне и методичке помоћи за примењивање активних облика и савремених метода рада у области развоја разумевања прочитаног текста, анализе књижевних дела, као и оспособљавање учесника да савладане савремене технике у читању и учењу примене у пракси.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Улога учитеља и наставника у развијању способности читања са разумевањем и у анализи књижевног текста;
2. Мотивација ученика пре и у току читања текста;
3. Нове методе, облици рада и технике учења у настави мађарског језика;
4. Улоге различитих текстова у интегрисаним уџбеничким комплетима;
5. Креативно читање текста;
6. Игре и активности приликом обраде текста;
7. Развој способности кооперативне комуникације на часовима мађарског језика;
8. Праћење и процењивање развоја способности читања;
9. Начин обраде садржаја на разним нивоима психофизичког развоја ученика.

Институција:	Педагошки завод Војводине Булевар Михајла Пупина 21000 Нови Сад
Координатор:	Силвија Тапишка silvija@pzv.org.rs 063/197-90-81 021/472-03-72
Аутори:	Силвија Тапишка
Реализатори:	Силвија Тапишка, Георгета Уца
Општи циљеви:	Повећање компетенције наставника усвајањем теоријских и практичних знања у области савремених метода и техничка подучавања коришћењем постојећих образовних софтвера помоћу рачунара у настави.
Специфични циљеви:	Идентификација најефикаснијих индивидуалних начина савладавања наставног садржаја помоћу рачунара, повезаност информатике са другим предметима, примене рачунара за побољшање рада са децом, нове идеје и методе у настави применом рачунара, пружање стручне помоћи запосленима.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	10-15
Трајање:	три дана (18 бодова)

Садржај и активности:

1. Различити начини учења/савладавања наставних садржаја помоћу рачунара;
2. Фактори који позитивно/негативно утичу на примену рачунара;
3. Значај рачунара у припреми наставног садржаја помоћу Ms Word-a;
4. Усвајање адекватног знања за припрему мултимедијалних наставних садржаја помоћу Ms Power Point-a;
5. Иновативне методе, приказ и примена мултимедијалних и других дидактичких материјала за извођење наставе помоћу постојећих образовних софтвера;
6. Развојне игре и активности применом рачунара;
7. Приказ и примена мултимедијалних и других дидактичких материјала за извођење наставе помоћу постојећих образовних софтвера;
8. Програмски алати за праћење успеха и електронског дневника помоћу Ms Excel-a, примена скенера, пројектора, дигиталног фотоапарата, преносног графоскопа, видео-бима;
9. Унапређивање наставе и активности које се реализују путем интернета, самостална припрема наставе;
10. Коришћење образовног софтвера GeoGebra;
11. Коришћење веб-сајта за учење путем интернета.

Институција:	Удружење грађана „PROBITAS“ Толстојева 3 24000 Суботица
Координатор:	Кристина Пастор office@probitas.rs 024/557-844
Аутори:	Кристина Пастор
Реализатори:	Ерика Седлар, Агнеш Фекете Банов, Силвија Тапишка, Анамарија Вичек, Чонгор Каса, Золтан Кудлик, Зита Вирав
Општи циљеви:	Припрема просветних радника за образовање одраслих кроз презентовање метода везаних за тему. Образовање одраслих учинити популарним у кругу просветних радника.
Специфични циљеви:	Да се просветни радници оспособе за успешно укључивање одраслих у образовање као и да упознају специфичне методе помоћу којих могу да их мотивишу за успешан завршетак образовних програма.
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент

и помоћни наставник), директор/помоћник директора

Број учесника: 30

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

Програм обухвата три области:

1. Психологија и специфични методи образовања одраслих. (У оквиру вежби приказује се начин презентовања литературе. Учесници ће бити упознати са методама помоћу којих се може један програм образовања преформулисати у програм образовања одраслих).
2. Форме образовања одраслих – предавач-центричан, слушалац-центричан, као и онај који се заснива на вредновању. (фактори помоћу којих се утиче на избор метода, као и типологија најбитнијих метода, улога предавача у образовању одраслих и који су захтеви који се постављају пред њих).
3. Учесници се упознавају са ризицима и проблемима који могу да се појаве у процесу образовања и у процесу учења и кроз ситуационе вежбе се уче како да реше проблеме).
4. Методе за стручно вредновање. Предавања ће се одржати на мађарском језику.

982

НАСТАВА МАТЕМАТИКЕ ПОМОЋУ РАЧУНАРА И СОФТВЕР GEOGEBRA

K2

П: 8

Институција:	Гимназија са домом ученика за талентоване ученике „Бољаи“ Поштанска 18 24400 Centa
Координатор:	Патриција Береч Калаи bolyai@bolyai-zenta.edu.rs 024/816-666
Аутори:	Елвира Шипош, Силвиа Нађ
Реализатори:	Елвира Шипош, Силвиа Нађ
Општи циљеви:	Како препознати даровитост у математици, начин образовања деце са посебним потребама, како изгледа настава математике/геометрије помоћу рачунара, шта је софтвер GeoGebra и како уврстити у наставу.
Специфични циљеви:	Да талентована деца добијају онолико простора за развијање свог талента, колико им је потребно и колико заслужују. Повећање утицаја на наставнике да примењују рачунар током наставе математике и геометрије.
Циљна група:	наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија
Број учесника:	15
Трајање:	три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. теорија – даровити ученици и талентовани у математици.
2. практични део – софтвер GeoGebra и наставне теме геометрије.

983

НОВЕ МЕТОДЕ И ТЕХНИКЕ У ПИСМЕНИМ И УСМЕНИМ ОБЛИЦИМА ИЗРАЖАВАЊА

K2

П: 6

Институција:	Центар за методику - Нови Сад Трг Ференца Фехера 1 21000 Нови Сад
Координатор:	Ерика Хорват-Кочиш umk@eunet.rs 063/828-21-78 021/456-422
Аутори:	Ева Толди, Ленка Ердeљ
Реализатори:	Ева Толди, Ленке Ердeљ, Силвија Тапишка
Општи циљеви:	Развијање професионалних компетенција учитеља и наставника мађарског језика и књижевности у унапређивању наставе у области усменог и писменог изражавања у основној школи.
Специфични циљеви:	Упознати ученике са: избором тема, процесом и начином стварања текста, одређивањем комуникативних околности, припремом и мотивацијом ученика и начином самоконтроле. Примењивање савремених техника и дидактичких игара које подстичу развој комуникативних способности.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, директор/помоћник директора
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Стандарди у настави мађарског језика и књижевности, у оквиру области усменог и писменог изражавања ученика;
2. Фактори који позитивно или негативно утичу на језички развој ученика;
3. Мотивација ученика у литералном стваралаштву;
4. Форме у стварању композиционих јединица текста;
5. Иновативне методе, облици рада и технике учења у усменом и писменом изражавању;
6. Теме и наслови који подстичу стварање текста;
7. Стваралачко препричавање;
8. Циљана претрага на интернету, стварање текста на рачунару и путем e-maila; Самоконтрола.

Активности у радионицама и малим групама: Развојне и ситуационе игре и задаци за развој језичких вештина; Вежбе преобликовања текста; Приказ и искуства најуспешнијих припрема која су примењена у пракси помоћу нових метода; Анализа практичних радова.

ПРАВОПИС РУМУНСКОГ ЈЕЗИКА У УЏБЕНИЦИМА И НАСТАВНОЈ ПРАКСИ

Институција:	Основна школа „1. Мај“ Цара Лазара 47 26315 Владимировац
Координатор:	Романца Јовановић romancajovanovic@yahoo.com 063/511-413 021/551-847
Аутори:	Романца Јовановић
Реализатори:	Романца Јовановић, Романца Гланда-Крачун, Тиберију Крду
Општи циљеви:	Повећање нивоа компетенције учитеља и наставника за успешно извођење наставе румунског језика и књижевности у млађим и старијим разредима основне школе из области правописа румунског језика како би помогли ученицима да овладају основним законитостима румунског књижевног језика на којем ће се писмено правилно изражавати.
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за сагледавање целокупне проблематике у области правописа, ради успостављања корелације са другим областима језика – морфологијом, синтаксом, лексикологијом, али и са другим областима у којима је важна правилна писмена комуникација.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	20-25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Начела правописа румунског језика;
2. Новине у правопису румунског језика;
3. Писање великог и малог слова, састављено и растављено писање, растављање на крају ретка, писање скраћеница, интерпункција;
4. Примена правописа у наставном процесу;
5. Коришћење уџбеника приликом обраде грађе везане за правописна правила;
6. Примена савремених визуелних средстава и рачунара у обради појмова и вредновању знања ученика.

985

УСМЕРЕНА ПАЖЊА – МОГУЋНОСТИ РАЗВИЈАЊА ПАЖЊЕ КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ И ШКОЛСКОГ УЗРАСТА

K2

П: 5

Институција:	Удружење грађана „NIDUS“ Заједно за развој деце Кизур Иштвана 11/4 24000 Суботица
Координатор:	Илма Черник ilma@eunet.rs 064/228-14-11
Аутори:	Илма Черник, Агота Јелачик Шутуш
Реализатори:	Илма Черник, Агота Јелачик Шутуш, Ева Шутуш
Општи циљеви:	Упознавање учесника са проблематиком деце са проблемима пажње
Специфични циљеви:	Стицање сопственог искуства о функционисању пажње; Приказивање и усвајање метода за развијање пажње; Давање савета за вођење наставног часа у инклузивној педагошкој пракси; Развијање емпатије за прихватање деце са проблемима у учењу; Оспособљавање учесника за препознавање и прихватање границе своје компетенције у раду са децом са проблемима пажње
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)
Број учесника:	25
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

I. Пажња:

1. Стицање сопственог искуства о функционисању пажње – индивидуална вежба, сопствено искуство;
2. Пажња – теоријска сазнања.

II. Могућности развијања пажње:

1. Улога моторичких активности у процесу сазревања деце и у подстицању развоја функције пажње.
2. Говор. Значај перцепције и разумевање говора у развијању коцентрације и пажње с посебним нагласком на њихов утицај за развој вештине;
3. Комплексно развијање способности детета игровним активностима – усвајање нових техника кроз стицање сопственог искуства.

III. Вођење наставног часа у инклузивној педагошкој пракси – с посебним нагласком на ученике са проблемима пажње

1. Педагошка делатност као подршка у инклузивном образовно-васпитном раду
2. Промене у учионици – индивидуални практични рад, израда акционог плана.

IV. Границе компетенције учитеља и васпитача, значај тимског рада у раду са ученицима са проблемима пажње

1. „Границе“ – разговор, размена искустава;
2. Инклузивна предшколска установа и школа – разговор, размена искустава.

Институција:	Агенција „Archimedes“ Арпадова 9 24400 Сента
Координатор:	Влатко Петровић tisapart@open.telekom.rs 024/815-646
Аутори:	Влатко Петровић
Реализатори:	Влатко Петровић, Илдико Фаркаш
Општи циљеви:	Јачање компетенција наставника за учење да се учи и развијање мотивације за учење.
Специфични циљеви:	Стицање знања, усвајање нових информација и развијање способности наставника за оспособљавање ученика за учење учења и развијање мотивације за учење.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, стручни сарадник у предшколској установи/школи
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Учење учења – зашто учити; план учења; психо-физичка припрема.
2. Читање – вештине читања; белешке; учење интеракцијом.
3. Начини и технике памћења – асоцијативна техника; ланчани и везни метод; разумевање; просторно памћење.
4. Резултати учења – провера запамћеног; заборављање; припрема испита; вештине писања.
5. Мотивација за учење – теорије о мотивацији; унутрашња мотивација; двојно-циљне мотивације.
6. Спољни извори мотивације – награда, оцена, похвала; мотивација и морал.
7. Мотивација у циљно-вођеном учењу – однос мотивације и когнитивног стила; меморијске структуре; емоционална клима; алтруизам, емпатија и мотивација; активно циљно учење.
8. Предрасуде и снага хумора – предрасуде о учењу; имплицитне теорије о учењу; интуитивна основа учења и мотивације; мотивациона снага хумора;

Институција:	Центар „Живети усправно“ Исе Бајића 6 21000 Нови Сад
Координатор:	Мишко Шекуларац mishkosh@gmail.com 064/157-98-78 021/424-291
Аутори:	Мишко Шекуларац, Милица Мима Ружичић Новковић
Реализатори:	Мишко Шекуларац, Милица Мима Ружичић Новковић, Јелена Сокреф, Биљана Радусин
Општи циљеви:	Упознавање са функционисањем деце са аутизмом и усвајање метода њиховог васпитања, образовања и подстицања способности.
Специфични циљеви:	Указивање на значај става просветних радника на успешност рада са децом са аутизмом и сарадње са родитељима. Препознавање начина учења и фактора развоја говора, језика и комуникације. Усвајање вештина потребних за препознавање дететових снага и слабости и препознавање њихове улоге у креирању педагошког профила и ИОП-а. Информисање о основама инвалидности и регулативом у овој области.

Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, медицинска сестра – васпитач, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	25-30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предрасуде о аутизму, како функционишу деца са аутизмом, прилагођавање техника рада ученицима са аутизмом, усвајање говора, вербална и невербална комуникације и значај комуникације у групи за васпитно-образовни процес. 2. Значај и кораци у изградњи партнерства са родитељима. 3. Основе, терминологија инвалидности и регулатива у овој области. 4. Агенда, очекивања од семинара. 5. Упознавање с начинима на који уче деца са аутизмом. 6. Упознавање с могућношћу увођења нових садржаја и мењање образаца понашања, метода и начина рада. 7. Увежбавање усвојених знања и метода у оквиру вежбе засновану на примерима из праксе. 8. Дискусија, евалуација

Институција:	Гимназија са домом ученика за талентоване ученике „Бољаи“ Поштанска 18 24400 Сента
Координатор:	Патриција Берез Калаи bolyai@bolyai-zenta.edu.rs 024/816-666
Аутори:	Емина Дели, Атила Гајда
Реализатори:	Емина Дели, Атила Гајда
Општи циљеви:	Основни циљ програма је да пронађемо и идентификујемо младе и талентоване спортисте. Врхунским спортистима омогућавамо замену као и психо-физички развој.
Специфични циљеви:	Специјални циљ програма је да талентована деца добију сву заслужену и потребну стручну негу. Припреме за такмичење се заснивају по програму за талентоване.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у дому ученика, директор/помоћник директора
Број учесника:	8-20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Шта значи даровитост.
2. Како препознати даровитост.
3. Типови даровитости.
4. Образовање и васпитање даровитих ученика.
5. Индивидуализација.
6. Практични део: кооперативно учење, организација рада на часу, креативност.

Институција: Удружење организатора слободних активности
Београдска 10
24340 Стара Моравица

Координатор: Саболч Бешњи
besnji@katalizator.edu.rs
063/723-47-79
024/741-998

Аутори: Саболч Бешњи

Реализатори: Саболч Бешњи, Акош Тојзан,
Кристина Чаби Секач, Золтан Секач,
Андор Будаи

Општи циљеви: Упознати циљну групу са предностима примене педагогије искуства у школи и ван ње, са теоријским и практичним делима педагогије искуства. Дати примењиво стручно знање. Не настојимо мењати наставни и васпитни рад, него пружамо средство, којим ће постати садржајно богатији и ефикаснији.

Специфични циљеви: Припремити групу на вођење искусно педагошких активности, радионице. Да доживе нов приступ према улози одраслих. Да упознају вежбе решавања проблема, ситуационе вежбе, игре.

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник општеобразовних предмета – средња стручна школа, наставник

у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 8-30

Трајање: три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Игре за међусобно упознавање.
2. Одређивање циљева и очекивања.
3. Одређивање правила.
4. Реакција на очекивања учесника и упознавање са даљим током усавршавања.
5. Основи педагогије искуства приказане кроз игре за решавање проблемских ситуација и за развој сарадње.
6. Циклус учења преко искуства.
7. Зона учења.
8. Могућности примене педагогије искуства.
9. Начин и техника евалуације искуствено педагошких активности.
10. Преглед ризика, поступци, припрема на екстремне ситуације.
11. Вођење искуствено педагошких активности (планирање, организовање, вођење, улога фацитатора).
12. Начини и значај вођења документације игара, активности.
13. Педагогија искуства – завршно предавање.
14. Евалуација, могућности даље сарадње

ПУТОКАЗ – ДИЛЕМЕ ВЕЗАНЕ СА УСВАЈАЊЕ ВРЕДНОСТИ У ШКОЛИ 21. ВЕКА

Институција:	Основна школа „Стари Ковач Ђула“ Михаља Танчића 2 24340 Стара Моравица
Координатор:	Илма Черник ilma@eunet.rs 064/228-14-11
Аутори:	Илма Черник, Илдико Менђан Плетикосић
Реализатори:	Илма Черник, Илдико Менђан Плетикосић, Ерика Рончак Петровић
Општи циљеви:	Усвајање теоријског знања и практичних вештина помоћу којих је наставник свесно присутан и као васпитач у процесу усвајања вредности ученика. Да наставник буде способан поред образовне делатности за успешно остварење васпитачке улоге, да ученика посматра као комплексну личност.
Специфични циљеви:	Усвајање техника помоћу којих је лакше упознати личност својих ученика, односно усвајање успешних техника за поспешивање развоја моралног расуђивања. Стварање прилика за прихватање улоге модела у процесу усвајања вредности. Развијање вештина комуникације.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника:	12-30
Трајање:	два дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Васпитање, као вредносно оријентисан процес – предавање,. 2. Улога школе у процесу усвајања вредности – индивидуални рад, анализа текста. 3. Наставник у процесу усвајања вредности – недовршене реченице, слободне асоцијације, предавање, драматизација. 4. Технике за упознавање са вредносним системом ученика – активности личног искуства и електронска обрада података са упитника. 5. Базар идеја – методе у процесу социјализације вредности у школи – активности личног искуства. 6. Развијање одговорности и моралног расуђивања у превентивном раду (развијање толеранције, спречавање насиља, примена у инклузивној пракси) – анализа студије случаја. 7. Вредносни систем у информационом друштву – предавање са презентацијом, анализа текстова са друштвених мрежа и блогова. 8. Оно што могу да учиним и треба да учиним – индивидуални акциони план, завршни разговор о дилемама, питања, могући одговори.

991

САВРЕМЕНИ ТРЕНД И ИНОВАЦИЈЕ У РАДУ ВАСПИТАЧА ПРЕДШКОЛСКИХ
УСТАНОВА У ОБЛАСТИ РАЗВОЈА ПСИХОМОТОРИЧКИХ КОМПЕТЕНЦИЈА

КЗ

П: 6

Институција:	Удружење васпитача просветних радника Словака Војводине Јармочна бб 21470 Бачки Петровац
Координатор:	Божена Леварски bozenalevarska@yahoo.com 021/780-189
Аутори:	Мињова Моника, Катарина Лукачова
Реализатори:	Андријана Струхар, Аленка Чижмански, Суботин Јасна
Општи циљеви:	Савладати теоријска полазишта нових трендова у оквиру перцептивно-моторичких активности.
Специфични циљеви:	Упознати учеснике семинара са новим могућностима реализације покретних активности у прешколским установама. Ново стечена знања имплементирати у васпитно-образовни процес у предшколским установама. Едукација и обука васпитача за примену психомоторичких активности у процесу едукације у условима предшколске установе.
Циљна група:	васпитач у предшколској установи
Број учесника:	30
Трајање:	три дана (20 бодова)

Садржај и активности:

1. Уводни део – циљеви едукације, проблематика психомоторике са теоријског и практичног становишта.
2. Психомоторика за сваког – Психомоторика као покретна активност и њен положај у научном систему.
3. Психомоторика и здравље – значај психомоторике за ментално здравље.
4. Игра у психомоторици. Која су правила игре у психомоторици и како их се придржавати.
5. Психомоторика као садржај слободног времена. Који су елементи психомоторике и како их правилно користити.
6. Психомоторичке активности у вртићу. Како реализовати психомоторичке активности у вртићу, практично извођење игара и активности са учесницима семинара.
7. Како учинити васпитно-образовни процес интересантнијим.
8. Практичне активности уз коришћење разних психомоторичких помагала – Игре упознавања; Игре загревања; Узајамни контакт; Балон за надување; Игре са чашама; Новине; Тебе; Падобран; Сензомоторичке вежбе; Напетост и опуштање; Гумено црево; Возић на точковима; Стопала; Штуле и стопала; Нестабилна површина; Даска за роловање и ваљак; Ролон; Стаза са препрекама.
9. Вежбе за релаксацију (код релаксационих вежби коришћење разних материјала као што су лопте за масажу, коцке од тврде пластике, новине, клупче од вуне, платнена кеса напуњене песком и сл.).
10. Психостимулација (извођење вежби уз погодну релаксациону или психостимулативну музику). Извођење стимулативних вежби на длановима и табанима. Вежбе са фитлоптрама (правилно коришћење, знаци правилног и неправилног седења, поступци, припремне вежбе, здравствене, равнотежа, вежбе за осећај свог тела, основне поставке).

992

СЕМИНАР ЗА ХОРОВОЋЕ И ВОЋЕ МАЛОГ АНСАМБЛА

КЗ

П: 6

Институција:	Учитељски факултет на мађарском наставном језику Штросмајерова 11 24000 Суботица
Координатор:	Елвира Хусар huszarkarnagy@open.telekom.rs 064/356-44-69
Аутори:	Елвира Хусар
Реализатори:	Елвира Хусар
Општи циљеви:	Циљ програма је да хоровађе и вође малих ансамбала основних, средњих школа, нижих и средњих музичких школа усвоје основе дириговања.
Специфични циљеви:	Специфични циљеви су да хоровађе и вође малих ансамбала савладају основне мануелне технике ради успешнијег рада са ансамблом.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне)
Број учесника:	30
Трајање:	два дана (12 бодова)

Садржај и активности:

1. Основи дириговања – основна техника дириговања.
2. Улога диригента.
3. Диригент као личност.
4. Држање тела.
5. Држање руку.
6. Тактирање у дво, тро и у четвороделном такту.
7. Ави́зо и завршни кретањ.
8. Улога десне руке.
9. Улога леве руке.
10. Динамика.
11. Упади.
12. Вођење гласова.
13. Темпо.
14. Троосмински и шестоосмински такт Активности се одвијају и групно и индивидуално.

Институција:	Основна школа „Стеван Сремац“ Топартска 20 24400 Сента
Координатор:	Габриела Шароши centar@os-senta.edu.rs 024/811-715
Аутори:	Ирен Гемери, Атила Перпауер, Оршоља Шоти, Габриела Шароши
Реализатори:	Ирен Гемери, Атила Перпауер, Оршоља Шоти, Габриела Шароши
Општи циљеви:	Развијање комуникационих вештина (разумевање метакомуникације, асертивна комуникација), креативности, укључивање деце у рад са потешкоћама у развоју.
Специфични циљеви:	Подршка наставницима у коришћењу савремених наставних метода. Коришћење елемената драмске педагогије у наставном процесу.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	15-25
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријске основе драмске педагогије.
2. Практичне основе драмске педагогије.
3. Бин-предавање, разговори у кругу, тимски рад, радионица, индивидуални рад и анкетирање.

994

УЧИТИ ИГРАЈУЋИ, ИГРАТИ УЧЕЋИ – ПРИМЕНА ИГАРА У ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ

КЗ

П: 5

Институција:	Удружење организатора слободних активности Београдска 10 24340 Стара Моравица
Координатор:	Саболч Бешњи besnji@katalizator.edu.rs 063/723-47-79 024/741 998
Аутори:	Саболч Бешњи
Реализатори:	Саболч Бешњи, Акош Тојзан, Кристина Чаби Секач, Золтан Секач, Андор Будаи
Општи циљеви:	Ширење конкретних педагошких и методичких игара и подстицање педагога да искористе могућности које оне пружају. Створити платформу где учесници могу да формирају активну стручну заједницу.
Специфични циљеви:	Упознати учеснике како да примене игре ради постизања својих образовно васпитних циљева. Упознати учеснике са конкретним примерима игара и научити их како могу да мењају исте ради постизања едукативних циљева.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, наставник стручног предмета у основној/средњој

уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 30
Трајање: дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Кратак технички увод (предавање, самостални рад).
2. Представа могућности примене игара у настави.
3. Упознавање игара.
4. Предавање о улози и одговорности просветног радника.
5. Одређивање педагошких и наставних циљева.
6. Безбедност и спречавање незгода.
7. Начини коришћења терена и реквизита.
8. Принцип постепености и добровољности.
9. О оквирној причи.
10. Састављање документације и описа игара.
11. Креативни развој игара.
12. Припрема и практична примена.
13. Карактеристике појединих групних игара.
14. Процена и обрада програма

995

ШКОЛА РОМОЛОГИЈЕ

КЗ

П: 2,6

Институција:	Завод за културу Војводине Војводе Путника 5 21000 Нови Сад
Координатор:	Оливера Маринков olivera@nscable.net 063/430-744 021/475-41-28
Аутори:	Свенка Савић
Реализатори:	Марија Александровић, Драгољуб Ацковић, Оливера Маринков, Александра Николић, Свенка Савић, Данијела Станојевић
Општи циљеви:	Смањење дискриминације и стереотипа према ромским ученицима и ученицама повећањем знања о ромској заједници код нас и у свету. Отварање простора за дијалог култура представника већинског народа и ромске националне заједнице у оквиру основношколског (и средњешколског) образовног система. Образовање наставника, педагошких асистената и асистенткиња основних (и средњих) школа, наставника изборног предмета Ромски језик са елементима националне културе за теме из ромологије- (интердисциплинарна наука о језику, култури, историји Рома).
Специфични циљеви:	Смањење дискриминације и стереотипа према ромским ученицима и ученицама повећањем знања о ромској заједници код нас и у свету. Отварање простора за дијалог култура представника већинског народа и ромске

националне заједнице у оквиру основношколског (и средњешколског) образовног система. Образовање наставника, педагошких асистената и асистенткиња основних (и средњих) школа, наставника изборног предмета Ромски језик са елементима националне културе за теме из ромологије- (интердисциплинарна наука о језику, култури, историји Рома).

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник)

Број учесника: 25

Трајање: три дана (24 бода)

Садржај и активности:

1. Основни појмови о структури ромског језика и о основним видовима службене употребе, са фокусом на процесима стандардизације и улози Трифуна Димића у томе у Војводини.
2. Вредности културе и језика се сагледавају у комплементарном односу према вредностима националних заједница са којима Роми живе у Војводини, са нагласком на интеркултурном дијалогу, којим се богате обе стране. Активности се реализују у облику четири модула, а у оквиру њих предвиђена су предавања и радионице: језик (особине структуре ромског језика, процеси стандардизације: правопис, граматика, речник),

култура (усмена и ауторска књижевност, религије, систем личних имена и презимена...), историја (порекло и долазак Рома на Балкан, са фокусом на новијој историји и особинама холокауста у Београду и Новом Саду), становање Рома (у Европи и Војводини).

996

ШКОЛА ТОЛЕРАНЦИЈЕ

КЗ

П: 4

Институција:	Основна школа „Стеван Сремац“ Топартска 20 24400 Сента
Координатор:	Габриела Шароши centar@os-senta.edu.rs 024/811-715
Аутори:	Ирен Гемери, Атила Перпауер, Оршоља Шоти, Габриела Шароши
Реализатори:	Ирен Гемери, Атила Перпауер, Оршоља Шоти, Габриела Шароши
Општи циљеви:	Развијање међусобног поштовања, прихватања и ненасилне комуникације међу актерима путем сарадње.
Специфични циљеви:	Оспособљавање наставника за ефикасно управљање одељењем и за успостављање адекватне групне динамике путем интеракције.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20-30
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Теоријске и практичне основе о значају сарадње и интеракције у савременој настави.
2. Бин-предавање, разговори у кругу, дискусије, тимски рад, радионице, индивидуални рад и анкетирање.

ШТА ЈЕ ДАРОВИТОСТ, КО ЈЕ ДАРОВИТ, КАКО ПРЕПОЗНАТИ ДАРОВИТОСТ И ЊЕНО НЕГОВАЊЕ У ШКОЛИ И ВАН ШКОЛЕ

Институција:	Гимназија са домом ученика за талентоване ученике „Бољаи“ Поштанска 18 24400 Сента
Координатор:	Патриција Берез Калаи bolyai@bolyai-zenta.edu.rs 024/817-775
Аутори:	Ева Ханђа Јурца, Оршоља Бали
Реализатори:	Ева Ханђа Јурца, Оршоља Бали
Општи циљеви:	Свако је даровит за нешто, само треба пронаћи за шта. Циљ семинара је поучавање, приказивање метода препознавања, образовања и неговања у школи и ван школе. Упознавање са основним дефиницијама и областима.
Специфични циљеви:	Давање практичних примера који се могу користити у свакодневном образовању и васпитању.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник стручног предмета у основној/средњој уметничкој школи (музичке, балетске, ликовне), васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/школи, директор/помоћник директора
Број учесника:	20
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. предавања – теоријско упознавање проблема.
2. рад у групи.
3. пројектна настава, припрема завршног рада по утврђеном пројекту.

Институција:	Педагошки завод Војводине Булевар Михајла Пупина 21000 Нови Сад
Координатор:	Виолета Петковић violeta@pzv.org.rs 063/515-189 021/472-03-72
Аутори:	Виолета Петковић Анамарија Вичек
Реализатори:	Изабела Халас, Виолета Петковић, Анамарија Вичек
Општи циљеви:	Упознавање учесника семинара са иновативно-креативним моделом (ИКМ) и техникама припреме и извођења успешног родитељског састанка у васпитно-образовним установама. Указивање на значај добре сарадње између установе и родитеља. Подизање нивоа свести о важности и различитим видовима комуникације са родитељима. Значај родитељских састанака у подршци и превенцији насиља, злостављања и занемаривања. Изградња подршке родитељима деце са посебним потребама у оквиру родитељских састанака.
Специфични циљеви:	Упознавање учесника семинара са иновативно-креативним моделом (ИКМ) и техникама припреме и извођења успешног родитељског састанка у васпитно-образовним установама. Указивање на значај добре сарадње између установе и родитеља. Подизање нивоа свести о

важности и различитим видовима комуникације са родитељима. Значај родитељских састанака у подршци и превенцији насиља, злостављања и занемаривања. Изградња подршке родитељима деце са посебним потребама у оквиру родитељских састанака.

Циљна група: наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, васпитач у предшколској установи, стручни сарадник у предшколској установи/школи

Број учесника: 20-30

Трајање: два дана (6 бодова)

Садржај и активности:

1. Иновативно-креативни модел вођења родитељског састанка;
2. Приказ специфичности, циљева и задатака рада у васпитно-образовној установи;
3. Асертивна комуникација са родитељима;
4. Родитељ као кључни партнер у васпитно-образовном процесу;
5. Подршка и превенција у случајевима насиља, злостављања и занемаривања;
6. Подршка родитељима деце са посебним потребама и припрема васпитно-образовних група и других родитеља за прихватање деце са посебним потребама.
7. Евалуација.

999

МАНИФЕСТАЦИЈА У ОКВИРУ ШКОЛСКИХ ЗИДОВА – ОРГАНИЗОВАЊЕ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

K4

П: 4

Институција:	Удружење организатора слободних активности Београдска 10 24340 Стара Моравица
Координатор:	Саболч Бешњи besnji@katalizator.edu.rs 063/723-47-79 024/741-998
Аутори:	Саболч Бешњи
Реализатори:	Саболч Бешњи, Акош Тојзан, Кристина Чаби Секач, Золтан Секач, Андор Будаи
Општи циљеви:	Општи циљ је да овладавају са теоретским и практичним основама организовања слободних активности и добијању примењивог стручног знања.
Специфични циљеви:	Предочавање стручног знања са којим су, ради постизања својих педагошких циљева, способни да самостално планирају и остварују манифестације, макар за један разред или за целу школу, нпр.: Дечија недеља, Божић, Свети Сава, матуре, екскурзије и сл.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа, наставник предметне наставе – гимназија, наставник стручних предмета – средња стручна школа, васпитач у предшколској установи, васпитач у дому ученика, стручни сарадник у предшколској установи/ школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	8-30
Трајање:	три дана (21 бод)

Садржај и активности:

1. Основна сазнања о организовању програма – активности (планирање, организовање, одржавање, завршни део); Правила мозгалице (брејнсторминг); Организовање програма; Располагање финансијским средствима; Техничка позадина; Учесници, организатори; Сигурност и превенција незгода; Вредновање, архивирање; Како да мотивишемо колеге – методе и технике мотивације; Протокол основне манифестације; Финално предавање
2. Организовање игара и такмичења са великим бројем учесника; Потребе деце везане за програме организоване слободне активности; Проналажење креативних слободних активности и њихово развијање; Организовање такмичења; Педагошки односи у слободним активностима; Завршно предавање.

1000

ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРАКСИ

K4

II: 7

Институција:	Удружење грађана „Probitas“ Толстојева 3 24000 Суботица
Координатор:	Кристина Пастор office@probitas.rs 024/557-844
Аутори:	Кристина Пастор
Реализатори:	Ерика Седлар, Агнеш Фекете Банов, Силвија Тапишка, Анамарија Вичек, Чонгор Каса, Золтан Кудлик, Зита Вираг
Општи циљеви:	Главни циљ програма је оспособљавање просветних радника за професионално информисање, професионално васпитање и стицање компетенција за професионалну оријентацију младих.
Специфични циљеви:	Специфичан циљ програма је да се просветни радници оспособе за препознавање постојећих и реалних способности ученика на основу којих ће им помоћи у избору занимања.
Циљна група:	наставник стручних предмета – средња стручна школа, наставник у школи за образовање ученика са сметњама у развоју, стручни сарадник у предшколској установи/школи, сарадник (педагошки асистент и помоћни наставник), директор/помоћник директора
Број учесника:	20
Трајање:	два дана (16 бодова)

Садржај и активности:

1. Значај самоспознаје приликом професионалне оријентације. (Током предавања се наводе различити примери који могу бити корисни ученицима у припремама за професионалну оријентацију.)
2. Занимања и стручно знање. (Кроз теоријске и практичне примере наставнике упознајемо са прагматичним могућностима помоћу којих се ученици могу мотивисати за даље школовање и указивати им на занимања која су по њиховим особинама личности, склоностима и способностима најадекватнија.)
3. Стручни и образовни критеријуми. (Кроз теорију и практичним примерима приказујемо на који начин се ученицима може пренети информација како да изаберу за себе најадекватнију образовну установу за наставак школовања.)
4. Представљање пакета за процену способности. (Институције држава Европске уније располажу тестовима и пакетима за процену способности, које се у нашој држави још не примењују.) Предавања ће се одржати на мађарском језику.

1001

РАЗВИЈАЊЕ И НЕГОВАЊЕ КОМУНИКАТИВНИХ СПОСОБНОСТИ И ВЕШТИНА НА МАТЕРЊЕМ (МАЂАРСКОМ) ЈЕЗИКУ КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ И ОСНОВНОШКОЛСКОГ УЗРАСТА

K4

П: 3

Институција:	Центар за методику - Нови Сад Трг Ференца Фехера 1 21000 Нови Сад
Координатор:	Јутка Балиж p.u.pedagog@zabaviste-senta.edu.rs 024/815-571
Аутори:	Јутка Балиж, Анамарија Вичек, Ленка Ердeљ
Реализатори:	Анамарија Вичек, Ленка Ердeљ, Јутка Балиж
Општи циљеви:	Општи циљ програма је повећавање нивоа компетенције васпитача преношењем теоријских и практичних знања у области комуникативног и интерактивног приступа у усвајању и развоју језика и говора деце на матерњем (мађарском) језику.
Специфични циљеви:	Специфични циљеви програма: Пружање стручне и методичке помоћи васпитачима и учитељима за примењивање активних облика и метода рада у области развоја комуникативних способности и вештина на матерњем (мађарском) језику са децом предшколског и основношколског узраста; Унапређивање и богаћење васпитно-образовног процеса у области усвајања говора и матерњег језика; Стручно и методичко усавршавање васпитача и учитеља да би се смањило или неутрализовало деловање фактора који неповољно утичу на развој комуникативних способности на матерњем језику.

Циљна група:	наставник разредне наставе, васпитач у предшколској установи
Број учесника:	15-25
Трајање:	три дана (16 бодова)
Садржај и активности:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значај језичких, говорних и комуникативних способности за свеукупни развој деце предшколског и основношколског узраста; 2. Улога и поступци васпитача и учитеља у развијању комуникативних способности и стварању контекста за разноврсну употребу говора у васпитним ситуацијама; 3. Невербална комуникација; 4. Развојне игре и активности за развој комуникативних способности и кооперативне комуникације; 5. Праћење и процењивање развоја комуникативних способности деце; 6. Обрада васпитних садржаја из појединих области васпитно-образовног рада, са посебним нагласком на комуникативну употребу говора; 7. Базична припрема почетног читања и писања, са посебним нагласком на когнитивне базне способности.

1002

РАЗВИЈАЊЕ ЈЕЗИЧКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

K4

П: 4

Институција:	Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Дамјанићева 2 24420 Кањижа
Координатор:	Татјана Варју Потребих tatjana@kanjiza.rs 063/772-15-90 024/874-733
Аутори:	Марта Тертели Телек, Марта Гуташи
Реализатори:	Марта Тертели Телек, Марта Гуташи
Општи циљеви:	Развијање вештине разумевања текста и вештине комуникације. Технике за олакшање разумевања писаног текста. Развијање језичке комуникације. Савлађивање стратегија за учење.
Специфични циљеви:	Развијање вештине разумевања текста и вештине комуникације. Технике за олакшање разумевања писаног текста. Развијање језичке комуникације. Савлађивање стратегија за учење.
Циљна група:	наставник разредне наставе, наставник предметне наставе – основна школа
Број учесника:	30
Трајање:	један дан (8 бодова)

Садржај и активности:

1. Увод, појмови и типови текста (упознавање; презентација – резултати истраживања; појмови – читање, текст и разумевање текста; типови и препознавање разних типова текста;
2. Ступњеви разумевања текста (типови читања и ступњеви разумевања текста).
3. Методе и технике разумевања текста и учења (тражење и графичко изражавање кључних речи).
4. Комуникација (вербално изражавање; разумевање и пажња; несугласице; емпатија).
5. Евалуација

ЗАВОД ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Центар за професионални развој запослених у образовању

www.zuov.gov.rs